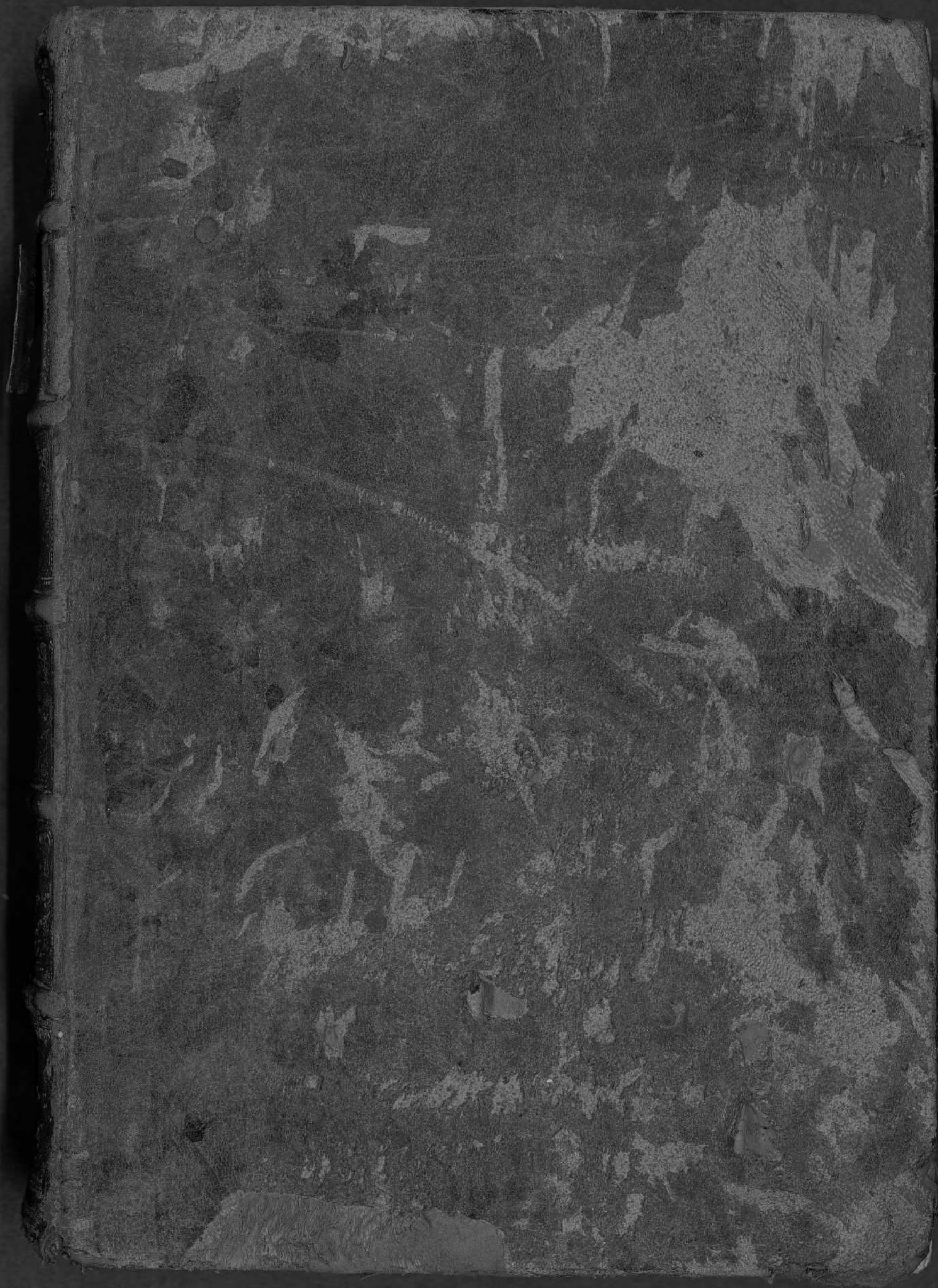

1353

1353
XX-14

2421(1-5)

CE
TINO
NSIS

BIBLIOTHECÆ
BENEDICTINO
CASINENSIS

PARS PRIMA.

BIBLIOTHECA
BENEDICTINO
CASINENSIS

TARS PRIMA.

BIBLIOTHECA
BENEDICTINO
CASINENSIS

S I V E

SCRIPTORUM CASINENSIS
CONGREGATIONIS

A L I A S

S. JUSTINÆ PATAVINÆ

*Qui in ea ad hæc usque tempora floruerunt
Operum, ac Gestorum notitiæ.*

AUCTORE REVERENDISSIMO PATRE

D. MARIANO ARMELLINI

Ejusdem Congregationis S. PETRI
de Assisio Abbate.

P A R S P R I M A.

CUM TRIPLICI INDICE.

ASSISII Anno MDCCXXXI.

Typis Feliciani, & Philippi Campitelli Fratrum.
Superiorum permissu.

**Sapientiam omnium Antiquorum
exquiret Sapiens. *Eccl. 39. a. 1.***

BEATISSIMO PATRI
BENEDICTO
MONACHORUM
PATRIARCHÆ

*Se, suumque Opus Author
commendat.*

IBI, SANCTISSIME PATER, Filiorum tuorum ego, etiam si minimus, ac nimium degener, & nomine tenus Monachus, hunc tamen studiorum meorum, ac vigiliarum qualemcumque fructum humillimè sisto, & amantissimè offero, certâ spe fretus, firmâque ductus fiduciâ, eum Tibi haudquaquàm displiciturum. Solent equidem Scriptorum plurimi, terrenis Principibus, vel Illustri cuiuspiam Viro lucubrationes suas multo, splendidoque verborum apparatu nuncupare, vel ut grati erga eos animi sensum pro acceptis beneficiis testatum faciant, vel ut beneficia ipsa sibi aucupentur, literario vero muneri tutelam, præsidiumque nanciscantur. At ego sicuti a nullo mortalium beneficia unquam recepi, quæ tuis in me collatis comparari meritò possint, ità a nemine in Terris degente validius patrociniū, aut potentiorē clientelam me consequuturum exploratum habeo: Tua in hoc opere, tuorumq; res agitur. Hic namque non Doctrinæ tantum decora,

quibus tua hæc CASINENSIS CONGREGATIO, vel ipsa appellatione Tibi acceptissima adeò refulsit, sed morum etiam probatissima exempla passim occurrunt: Quid Tibi gratius, & jucundius? Tibi, inquam, cui Spiritus Sanctus cœlestis sapientiæ thesauros indeficientes aperuit, quem superefluenti gratiâ [1] *omnium iustorum spiritu plenum reddidit*: [2] *prudentissimum Vite Cenobitica Legislatorem constituit*; [3] *Doctorem dulcissimum Doctorum effecit*, & [4] *totius Sanctitatis exemplar, & simulacrum exhibuit*.

(1) S. Greg. M. Dial. l. 2.
(2) Steph. P. III. in Pat. neg. S. Bened.
[3] S. Berthar. sermon. de S. Scholast.
[4] Jo. Trithem. de Vir. Ill. Ord. S. Bened.
Gen. 22. D.

Fecit enim Te Deus velut alterum Abraham, non carnis propagatione, sed generatione spirituali, in *Gentem magnam*, multiplicavit *semen tuum sicut Stellæ Cæli*, & *benedixit in Te cunctis Tribubus Terræ*; ut propterea de amplissimo æque, ac Sanctissimo tuo Ordine jure merito quidam cecinerit:

Iste quot indigetes, quot Divos protulit Ordo!

Vix fasti capiunt numerum, sunt Æthere plures

Quam qui Sanctorum sunt in monumenta vocati.

Ex Te siquidem, ex tuis scilicet exemplis, ex tuis legibus, ceu ex largissimo, purissimoque fonte, tot Scientiarum, ac Virtutum rivuli, imò verò flumina, ad irrigandam universam terram, perenniter manarunt, ut de plenitudine tuâ omnes acciperent. Gaudebis igitur, de Cœlo respiciens, in hisce voluminibus tuo Nomini consecratis, ea descripta intueri, & a seris adhuc Nepotibus cust dita, quæ dum inter homines degeres, adeò Tibi cordi fuerunt, morum videlicet eximia sanctitas, & mentis sacra eruditio. Hæc non paria forsitan, neque cum priscis illis, primoribusque Ordinis tui Patribus conferenda, sed tamen talia sunt, ut vel ex iis Spiritum illum, cui tam fideliter deservisti, aut permanentem, aut redivivum omnes agnoscant. Ego quippè pro tot in hac instruenda Bibliotheca die, noctuque exantlatis laboribus, nullâ, Deo propitio, humanæ laudis cupiditate pulsor, nullâ spe fluxæ retributionis sollicitor; unum dumtaxat votorum meorum finem exopto, unum sudorum præmium percipio, ut tuo apud D. Opt. Max. auxilio, & præsentis, & posteris, quotquot sub tuo vexillo, tuisque sub auspiciis Deo militare profitentur, his provocati exemplis, studeamus amare, quod amasti, & opere exercere, quod docuisti.

Reg. c. 64. Vita merito, & Sapientiæ doctrina Abbas eligatur. Et Cap. 21. de Decanis: & non eligantur per Ordinem, sed secundum vite meritum, & scientiæ doctrinam. Vide Mabill. de Studiis Monast. part. 1. cap. 7.

REVERENDISSIMO PATRI

D. BONAVENTURÆ FINARDI

*S. Georgii Majoris Venetiarum Abbati, & Congregationis Casinensis
Ordinis Divi Benedicti Præsidi Meritissimo.*

D. MARIANUS ARMELLINI

*Ejusdem Congregationis S. Petri de Apresso Abbas,
Felicitem.*

OST SANCTISSIMI PATRIARCHÆ NOSTRI huic Operi
è Cælo imploratam opem, cui nàm inter Mor-
tales Illustri Viro potiori jure illud inscripse-
rim, & contra oppugnantium impetus, si qui
fuerint, vindicandum obtulerim, quàm Tibi
REVERENDISIME PRÆSUL, qui BEATISSIMI PATRIS
NOSTRI & moribus lectissimis virtutes exprimis,

& supremâ dignitate personam geris? Ità enim a Sapientissimo
rerum omnium Opifice, qui cœlestia simul, ac terrena modera-
tur, est constitutum, ut superna inferioribus, cœlestia terrenis,
ima summis copulentur, & Triumphantis, ac Militantis Ecclesię
membra in unum veluti corpus coalescant, ab eodem Divino
Spiritu animatum, ab eadem Divinâ Mente directum; quo etiã
fit, ut qui in terris D. O. M., Divorumque ejus locum, ac vices
sustinent, tum eorum authoritate polleant, tum etiam simili
honore potiantur, & quidquid his reverentię, ac obsequii tri-
buitur, ipsis potius, quos referunt, delatum censeatur.

Spiritus iatus
alit, totamq;
infusa per ar-
tus mens agi-
tat molem.

Virgil.

Quis vos au-
dit me audit
Ec. Luc. 10.

16.

Hæc

Hæc sancti propositi mei communis ratio. At peculiare, quæ me ad id impulerunt, nec pauca, nec parva sunt; Amor in primis, beneficentia, & singularis humanitas, quæ me jam diu es prosequutus, studium deinde, & cura in hoc ipsum Opus, quod hortatione non minus, quàm pluribus, iisque egregiis, collatis a Te literariis subsidiis insignitè promovisti: Tuum igitur quodammodo Opus, Tibi nunc redditum, nullus dubito, quin a Te benignè sit suscipiendum, gratè habendum, & pro virili parte juvandum.

Sed & aliæ non defuere causæ, eademque gravissimæ, ut Te in Bibliothecæ hujusce Patronum jure optimo accerferem; Una Familiæ tuæ claritas inter Bergomatum nobiles, ac vetustas adnumeratæ, in qua plures domi, forisque celebres florere, satis, superque sufficeret. In eâ (ut nonnullos, primum quidè nostræ ætati proximiores, tum ab eâ minus distitos attingam) Patruum duo, [1] Bartholomæus Sacræ Theologiæ Doctor, ac Bergomensis Ecclesiæ Canonicus, [2] & Angelus ex Augustiniano Cœtu summus Philosophus, ac Theologus, & Poeta, unaque Concionator eximius, doctissimarum lucubrationum Author, eruditione juxta, ac vitæ integritate suspiciendus: [3] Joannes Antonius, atq; (4) Angelus, ambo optimi Cives, ambo ex Patribus conscriptis Bergomensis Urbis, quorum ille medicis artibus instructissimus, ab ingenti lue, quæ anno 1630. miserum in modum grassabatur, periclitantem Patriam magnâ ex parte servavit, suâque posthabitâ, alter veluti Curtius, Civium salutem in præsentissimo discrimine sese devovit; nam nullo sibi ex communi bono, nisi a Deo proposito præmio, dum aliis custodiendis, minimè sibi parcens, nec intermisso labore, inquietas vigilias agit, intempestivo fato succumbere coactus est; [5] Franciscus denique (ne longiori enumeratione nimium digredi videar) quem inter cœtera virtutum insignia, Poeseos quæque laude ornatum fuisse compertum est. Inter affines verò (unum tantum loco omnium commemoro) (6) Cl. Jo. Petrus Maffejus è Societate Jesu, doctrinâ, ac Latinæ Linguae nitore, & elegantia utrique Orbi notissimus, qui profectò cuncti, (7) alique. & exemplo suo, & tuo ingenio Literatorum Te Mecænatem hæreditario quasi jure constituunt.

Verum quamvis hæc Gentis tuæ, proindeque tuæ etiam decora, veluti tamen aliena forent, lubens prætereo, ut ea, quæ Tibi sunt propria, a tuâque unâ virtute profiscuntur. suâque se

Luc. Lind. pag.
625, edit. Ve-
net. An. 1664

[1] De eo Do-
natus Calvi
in Scen. lite.
Berg. Scrip. P.
2. pag. 5.

[2] De quo
Ephem. Liter.
Ital. tom. 33,
par. 1. art. 1.
pag. 65. & Gæ-
dulph. Fiori
Poetici &c.

pag. 14. & 123

(3) Vid. Lau-
rent. Ghirar-
dell. in Histor.
Bergom. Con-
tag. An. 1630.
Ital. impress.
Berg. 1681. a-
pud fratres de
Rossi pag. 206
211. 218. lib.
5. & pag. 238.
lib. 6.

(4) De eo idè
Donat. Calv.
ibidè Part. 1.
pag. 65.

(5) Vid. Bar-
tholom. de Pe-
regrinis in fa-
cr. Vin. Berg.
edit. Brix.
1553. apud
Ludov. Bri-
tannicum.

(6) De eo lau-
d. Calvi P. 1.
pag. 26.

(7) Quorum
complures e-
narrat idem
Calvi eoque
Patricios ibid.

luce produnt; nequicquam reluctantē modestiā tuā; (*magna est enim veritas, & praevalet,*) paulisper commemorem. Ingens quidē majorum tuorum splendor, sed quo tamen tuarum Virtutum fulgor minimē indigeat, cum a Te potius famae, ac nominis incrementum accipiat. Sed quid ego? dum vel me tacente, Sapientiam tuam, & Neapolitana, & Veneta, & Romana Sodalitatis nostrae Cathedrae, quas annis quatuor supra triginta moderatus es, & reconditā Doctrinā, tūm Philosophicā, & Theologicā, tūm etiam Canonicā illustrasti, ipsaque Sac. Indicis Congregatio, quae Clem. XI. Pont. Max. aequae, ac sapientissimi judicio, & jussu, Te Consultore usā est, pleno ore loquantur, & diutissimē sint loquuturæ. Prudentiam verò, Justitiam, Solertiam, ac Pastoralem Sollicitudinem Monasteria, quibus hactenus praeuisti, tota denique Casinensis Familia, quae nunc Te Praeside summoperè gloriatur, & gaudet, unanimi consensione, & concordi voce deprædicant. Quid igitur ego? Unam dumtaxat, [ut rem propius attingam,] quam reliquarum Virtutum Reginam meritò veneramur, Charitatem nempe in Filios, & quae ex eadem oriuntur, Lenitatem in Subditos, Benignitatem in omnes summis laudibus efferendam existimo. Hæc liquidem ita propria, ac peculiaris est Smi Legislatoris Nostri Virtus, ut ex eā potissimum noster Ordo constet, ex eāque, tanquam ex tessera; & symbolo ubique dignoscatur, ac vigeat. Hæc propterea, PRÆSUL OPTIME, hæc est, quae Te Bmi Patriarchae nostri moribus, ac ingenio persimilem, & amplissimo, quem pro eo tenes, loco dignissimum reddunt; Hæc denique est, quæ mihi ut opus hoc ad Dei, & Smi Patris, Filiorumque ejus Casin. gloriam, ut quidem potui, elaboratum, Tibi commendarem, persuasit, conceptā spe, Dei ipsius ope, ac Bmi Parentis patrociniō, tuisque sub auspiciis, Benedictino-Casinensibus Scriptoribus id eventurum, quod de ipsis, eorumque æmulatoribus prophetico afflatus spiritu prænunciavit Ecclesiasticus: *Sapientiam ipsorum narrent Populi, & laudes eorum nunciet Ecclesia.* Vale REVERENDISSIME PATER, Nostrumque omnium bono, atque ornamento diutissimē vive.

Cap. 44. 312

A P P R O B A T I O N E S.

Rm̃i D. Ange-
li M. Quirini.

JUSSU Rm̃i P. D. Joannis Baptistæ de Miro Congregationis Casinensis Præsidis Librum, cui titulus: *Bibliotheca Benedictino-Casinensis*, ab Adm. Rev. P. D. Mariano Armellini Romano nostræ Congregationis Decano, & olim Philosophiæ, ac Sacræ Theologiæ Lectore compositum, attentè perlegi, cumque nihil in eo a Catholica Fide, nihil a bonis moribus absonum deprehenderim, imò verò adhibitam singularem diligentiam, ut Nostrorum Nomina Casinensium, qui Literariam Rempublicam ingenii sui fœtibus illustrarunt, ipsamet literarum monumentis vicissim illustrata æternitati mendentur, Opus publica luce dignum existimo. Dat. Romæ in Ædibus S. Callisti die 16. Junii 1721.

D. Angelus Maria Quirinus Abbas S. Mariæ de Florentia.

Rm̃i P. D. Bo-
naventuræ Fi-
nardi.

JUSSUS a Rm̃o P. D. Joanne Baptista de Miro SS. Severini, & Sossii Neapolis Abbate, & Congregationis Casinensis Præside, Librum attente legi, cui titulus: *Bibliotheca Benedictino-Casinensis*, compositum a P. D. Mariano Armellino Nostræ Congregationis Decano, qui meritò, ac jure collaudandus est; propterea quod nulli pepercerit labori, nullamque prætermiserit diligentiam in eruendis monumentis ex Codicibus tùm Typis Impressis, tùm Manuscriptis, nec non aliis etiam ex locis, ut, quantum in eo fuit, inveniret, secerneret, atque in clarissimâ luce poneret Opera Monachorum Congregationis Casinensis, qui sibi laudem aliquam in Republicâ Literariâ compararunt, tam illorum, qui fama innotuerant, quàm eorum pariter, quorum aut nomen interierat, aut Scripta ob temporum injuriam, hominumque negligentiam delitescabant. Quo equidèm non solum fiet, ut talium Casinensium memoria, penes nos præsertim nunquam intercitat, verùm etiam futurum arbitror, ut Majorum exemplo, nostræ Congregationis Alumni ad insistendum eorum vestigiis excitentur. In eo autem cum nihil repererim, in quo Author a Catholica Fidei regulis, re-ctisque moribus dissentiat, multum verò eruditionis, ut Typis vulgari possit sanè quàm dignum censeo.

D. Bonaventura Finardus Congregationis Casinensis Prothesaurarius, Sac. Indic. Congreg. Consultor, & in Collegio S. Anselmi Sac. Canonum, Institutor.

Adm. Rev. P.
D. Fortunati
Tamburini.

JUSSU Rm̃i P. D. Joannis Baptistæ a Neapoli Abbatis S. Severini, & Congregationis Casinensis Præsidis diligentèr perlegi Opus inscriptum: *Bibliotheca Benedictino-Casinensis*, compositum a P. D. Mariano Armellini Romano nostræ Congregationis Decano, & olim Philosophiæ, & Sac. Theologiæ Lectore, in quo cum doctus, & eruditus Author ejusdem Congregationis Scriptores, eorumque gesta, & Operum nomina è tenebris eruat, illustret, atque in bono lumine collocet, nihilque hisce admisceat Fidei, aut morum regulis dissonum, ideò, & Auctorem de Republicâ nostrâ, deque Orbe Literario benemeritum censeo, & Opus Prælo dignissimum. Romæ ex Ædibus S. Callisti die 20. Junii 1721.

D. Fortunatus a Mutina Decanus Casinensis, in Collegio S. Anselmi Romæ Sac. Theologiæ Lector.

**D. Joannes Baptista a Neapoli Abbas, & Præfens Congregationis Casinensis
Ordinis Divi Benedicti.**

Liceat P. D. Mariano Romano nostræ Congregationis Monacho, & Decano
edendum Typis Librum committere, cujus titulus: *Bibliotheca Benedi-
ctino-Casinensis* &c., cum illum aliquot ejusdem nostræ Congregationis Theologi
recognoverint, & luce dignum judicaverint, dummodò tamèn, ii, quorum
interest, non impediant. Datum Neapoli in Monasterio S. Severini die 28.
Junii 1721.

D. Joannes Baptista a Neapoli Abbas, & Præfens.

D. Thimotheus a Janua Pro-Cancellarius.

Locus * Sigilli.

Permissu Rm̃i P. Fr. Gregorii Selleri Sac. Pal. Apost. Magistri, sedulo perlegi
Bibliothecam Benedictino-Casinensem, Authore A. R. P. D. Mariano Armel-
lini Monacho Decano Casinense, quæ nihil Orthodoxæ Fidei, nihilque
optimis moribus contrarium continet. Porro Author absolutæ doctrinæ Vir, in-
clyto labore, inclytam, & claram Congregationem clariorem reddit. Dignum
perfecto Opus, quod Prælo, Typisque tradatur, & magno apud omnes in ho-
nore, & nomine erit. Romæ.

Eques Prosper Mandosius.

Imprimatur si videbitur Rmo P. Sac. Pal. Apost. Magistro;

Nuntius Baccari Episcopus Bojanen. Vices-Gerens.

Imprimatur.

Fr. Gregorius Selleri Sac. Pal. Apostolici Magister Ord. Predicatorum.

Reimprimatur.

Fr. Joannes Nicolaus Selleri Ord. Prædicatorum Inquisitor Perusie.

JUDICIA CLARISSIMORUM VIRORUM.

Adm. Rev. P. D. Mariano Armellini Monacho Casinensi, & Decano.

Eques Prosper Mandosius salutem.

Bibliothecam Benedictino-Casinensem exactè, studiose, & concinnè a Te
elaboratam, volupè, seduloque perlegi, in qua sapientissimos, eruditissi-
mosque Illmæ Congregationis Viros egregiè exponis, & illustras, non sine
honore Dei, ac Sanctissimi P. Benedicti, & laude tuâ insigni. Exoptandum ita-
que est, ut quantociùs emittatur in lucem Opus publicâ luce sanè dignissimum,
quatenus exornatus salutaribus, & doctissimis monumentis inclytus religiosus
Ordo, magis elucescat; cunctique manifestum habeant, summam in eo rerum
omnium scientiam omni tempore floruisse. Hujus etenim generis Libri num-
quam non leguntur, & magnoperè æstimantur. Vale mei memor in precibus
uis. Die vii. Septembris 1716.

Epistol. supra-
laudati Equi-
tis Mandosii
ad Authorem.

12
Rmo P. D. Mariano Armellino Abbati Casinensi Franciscus Valesius S. P. D.

Cl. ac Doctis-
simi Francisci
Valesii Romani

Perlegi superioribus diebus, Abbas Rme, tuum de Scriptoribus Casinensibus Volumen primum, quod jam remissi, summaque jucunditate animi ex hac lectione affectus fui; hærebam autem, quid in eo primum admirarer, assiduam ne laborem in excutiendis tot Bibliothecarum omnibus angulis, ut doctorum Sacrae tuae Casinensis Familiae Virorum scripta erueres, ac indicares, (utinam quaedam integra aliquandò in lucem proferas.) Additis etiam eorumdem Clariss. hominum rebus gestis ex quibulvis monumentis undiquè conquisitis; Anacre tuum iudicium, accitis etiam variorum Auctorum suffragiis in scriptis illis expendendis, omniaque eleganti, ac expolita oratione, & quæ pietatem, ac religionem undequaque redoleat, prosequutus es; Quamobrem ut Scriptores multum Tibi debent, quod eos ab oblivione in memoriam hominum, veluti in vitam revocasti, ita Tibi vicissim ex hoc patrocinio facta est laudis, & gloriæ non mediocris accessio. Alterum Volumen ut mihi mittas, velim, scis enim quam addiscendi cupidus sim, & utrumque quod nondum Studioforum bono Typis vulgetur impatienter fero; nam ut cum Plinio loquar: *pulebrum in primis videtur non pati occidere, quibus æternitas debeatur, aliorumque famam cum sua extendere.* Vale Vir amplissime, meque Tibi addictissimum prosequere affectu, quo soles. Roma pridie Idus Junii 1728.

Epist. l. 5. ep. 9.

Reverendissimo Padre, Padrone mio Collendissimo.

Cl. ac eruditissimi
Uberti Benevoglienti
Nobilis Senes

HO finito di leggere il primo, e secondo Tomo della dotta Opera di V. P. Rma, nella quale io non l' ho servita, come doveva, ed era mio peso; perche ella benissimo sa, che io non sono ne poco, ne punto atto a giudicare ne di queste, ne d' altre cose, benche mi piacciono, e mi dilettono; ma perche V. P. Rma ha voluto così, ho avuto ardimento di notare nel foglio qualche bagattella, più tosto a fine d' ubbidirla, che di dire cosa alcuna di buono. Del resto io dirò ingenuamente, che l' Opera è piena, e ricolma di singolari, e rare notizie, delle quali io ne era affatto allo scuro; a tirar fuori le quali altro non vi voleva, che la sua esatta diligenza, e una continuata pazienza; perciò di tutto cuore io feco mi rallegro della sua bella fatica, la quale, se non m' inganno, si rende utile, e necessaria a chi volesse, ad imitazione de' dotti Francesi, distendere una Istoria Universale della Religione de' Benedettini in Italia: ma tanta è l' abbondanza di sì bei fatti, che un sol Mabillone al certo non ne potrebbe riuscire a fine; Ella perdoni il mio ardire, mentre mi dichiaro, che sono, e sarò sempre.

Di V. P. Rma.

Di Casa 16. Aprile 1728.

Devotiss. Obligatiss. Servitore.

Uberto Benevoglienti.

Cl. ac celeberr.
Bernardini
Perfetti Equ.
ac Poeta ex-
temporanei
Laureati &c.
Nobilis Senes

Bernardino Perfetti riverisce con distintissimo ossequio il Rmo P. Abbate di S. Eugenio, a cui significa di aver letto con somma sodisfazione in questi giorni la bellissima Opera della Biblioteca Casinense scritta da V. P. Rma, la quale con questa così erudita, e così grave fatica ritornare fa alla luce la memoria di tanti insigni Letterati, che hanno recato tanto di gloria al Venerabile Antichissimo Ordine Casinense, e tanto di lume a tutte le Scienze, ed Arti più nobili. Io me ne rallegro con tutto giubilo con V. P. Rma, a cui priego da Dio lunghezza di vita per l' ultimazione di quest' Opera, e per altre molte, di cui Ella è capace d' arricchire il Pubblico &c

Nel-

NEllo scorso Ordinario non le scrissi, perchè non avea ancor finito di leggere interamente tutta la sua eruditissima Opera, mancandomi l'ultimo quinternetto, che lessi nella Domenica susseguente. Or eccole intorno alla sudetta sua Opera, in poche, e sincere parole il mio debolissimo parere. Io per me la stimo degnissima di stamparsi, e ciò lo dico con ogni ingenuità, e senza adularla: E' un Opera nuova, non fatta, nè pensata da altri, abbondante di rare, e belle notizie, ricercate con incessante fatica di molti, e molti anni, e l'Opere di tal sorta sono in oggi assai in preggio, e vengono molto richieste, in particolare dagli Oltramontani, bramosi di aver cognizione degli Scrittori Italiani di questi ultimi tempi, e delli viventi in specie. Può con ragione Ella dire: *Sufficiat mihi incepisse, aliisque viam aperuisse felicius perficiendi, quod a me, ut opinor, nec infelicitèr tentatum est.* Se io riputassi altrimenti, non l'avrei con altre mie parsausa a darla alla luce, Soggiungerammi ella: Molti vi troveranno molte cose da dire; Rispondo, è vero; ma qual Opera mai di qualsivisa Autore è stata, ed è immune dalle critiche, e dalle censure? Chi queste non vuole, non dia fuori i suoi parti. Il far l'Opere perfettissime è solamente di Dio, e pure qualche temerario, o per dir meglio, infano, ha osato di porvi bocca, Il pretendere, che un Opera piaccia a tutti, e sia da tutti lodata, è una sciocchezza, basta che piaccia a molti, e sia da molti lodata, se non in tutto, almeno in parte, come ben disse il Marziale Britannico: *Qui legis ista, tuam reprehendo, si mea laudas omnia, stultitiam, si nihil, invidiam &c.* Roma 18. Settembre 1729.

El. is eruditissimi Julii Mandosii Nobilis Romani Prosperi Filii.

Arn. Wion. is Praef. Lign. Vit. p. 1.

Ovvenio:

MI ha consolato assaissimo la cordialissima, e riveritissima lettera di V. P. Rina, sì perchè dalla medesima raccolgo il buono stato della sua salute, in cui prego Iddio di cuore, che la conservi *ad multos annos*, sì perchè comprendo la disposizione veramente propria, ed opportuna per ridurre a perfetto fine la tanto da me sospirata Opera della di lei BIBLIOTECA, non già debole, come Ella dice, ma forte, e degnissima &c.
Brescia. S. Eufemia 25. Maggio 1731.

Rm P.D. Bonav. Finardi Abbatis, & Praefidis Congreg. Casin.

IN LODE DELL'AUTORE DELL'OPERA NUOVA DETTA LA BIBLIOTECA CASINENSE.

Illm Spinell Piccolomini Nobil. Senec. ac Poeta.

Nella quale vengono a luce molti Domini Illustri della Religione Benedettina non prima giunti a commun notizia.

AL cupo Regno suo, dove gli estinti
Confonde Oblio con dispettoso impero
Con cento Eroi al bruno Cocchio avvinti
Tornava un dì, non mai più ricco, e altero.
Saggio Scrittor, cui l' disonor de' Vinti
Il sen forte pungea, fatto Guerriero
S' oppose, e i lacci, ond' eran stretti, e cinti
Infranse in faccia al Rè superbo, e fiero.
S'alza la Fama, e l'onorata Istoria
Cantar vorrebbe all' uno, e l' altro Polo,
Ma poi confusa in così gran Vittoria
Non sa qual pria portar ne debba a volo
O' quel, che a tanti Eroi da vita, e gloria,
O' tanti Eroi, onde si eterna un solo

P R Æ F A T I O.

De Arte Poe.
tica divis. 8.

Ivini consilii ratione optimâ cautum est, ne quid inter mortales sit sempiternum: In se magna ruunt, nec quidquam sub Sole conspicitur, quod interire non debeat: Quamvis Deus ipse, qui curvat Regna, & mutat Imperia, indeficienti bonitate hoc quoque providit, ut plura ex eodem mortalitatis Rogo, veluti Phœnices, ad pristinam lucem, vitamque iterum emergant; *multa renascantur; quæ jam cecidere;* ut canebat Venusinus, de Vocum inconstantia.

Hoc præ ceteris D. Benedicti amplissimus per Occidentem Nigrorum Monachorum Ordo, qui ejusdem Bñi Patriarchæ primigenii sunt Filii, satis superq; ostendit; Nam innumeris propemodum, iisque præclarissimis Cœnobiis ubique florens, universam Dei Ecclesiam, Doctrinâ, & Sanctitate plurimum illustravit. Licet autem pro naturæ humanæ imbecillitate, Prædonum, ac Tyrannorum violentiâ, temporis, ac bellorum injuriis, alicubi collabi, ac deficere interdum sit visus, novis tamen identidem Congregationibus excitatis, ex iisdem Monasteriis, tamquam membris in unum corpus convenientibus, antiquo splendori, Sænæ Regule observantiæ, meliorum literarum cultui, morum denique eximie Sanctimonie, minus omni, haud tamen spernendâ ex parte, restitutus est, ut mille jam, ac trecentos annos adhuc maneat, ad usque Mundi finem, Deo favente, mansurus.

Sæc. x. ann.
910.

Ann. 1409.

Eas inter Cluniacensi Congregationi longè, latèque diffusæ, ac deinde Casinensi, quæ illâ tandem in Italiâ pœnè extincta, mirabili prorsus modo restituit, primas nemo non dederit. Cum enim sub initium Sæculi xv. ob varia infortunia, nobilissima quæque in hac Regione Ordinis nostri, nedum inferiora Cœnobia, protrita regulari disciplinâ, dissipata re familiari, in ruinis jacerent, paucissimis dumtaxat Monachis in aliquibus ipsorum relictis, repente, ac nemine eâ de re cogitante, ex Ludovici Barbo Nobilis Veneti S. Georgii in Alga olim Canonici, Viri pietate, religione, doctrinâ, ac prudentiâ incomparabilis, per SS. Gregorium XII. in D. Justinæ Patavine Abbatem insperata electione, mutata prorsus rerum facies apparuit. Fuerat quidem hoc Asceterium retroactis Sæculis celeberrimum, sed per id temporis aded labefactatum, ut Cardinalis Corrarius Archiepiscopus Bononiensis, laudati Pontificis Fratræ Filius, & ejusdem Cœnobii Commendatarius, præsentibus malis medelam allaturus, Olivetanos Monachos recens institutos, ad illud moderandum accierit, quibus tamen paulò post inde amoris, ac Ludovico substituto, omnia singulari Dei ope, & Ludovici, asselarumque undiquè ad eum confluentium virtute in optimum utriusque generis statum, sacrum scilicet, & æconomicum brevi, ac facile revocata sunt.

Quin imò hoc exemplo permoti, tum aliquot Commendatarii Abbates, tum Pontifices Maximi, aliique Principes, plura tota Italia Cœnobia D. Justinæ Monachis simili ratione reparanda, & administranda certatim tradidere; non quidem omnia, quæ adhuc in Italiâ supererant, imò, si cum antiquis conferantur, valde pauca, tot tamen, taliaque, ut amplissimam, ac celeberrimam Congregationem efformare potuerint; nam Monastica disciplinæ egregiè aded instauratæ fama Nicolaum Guasconum Nobilem Florentinum impulit, ut insignem in Patriâ Abbatiam, quam in Commendam obtinebat, ab Hugone Etruriæ Principe olim erectam, nostris Patribus cederet, Cuculloque sumpto Patavii, & ipse Monachus, haud ita multò post piissimè obiit. Guido deinde Gonzaga, Divi Benedicti in agro Mantuano amplissimum Cœnobium, favente Martino V. Ponti-

Max.

Max., nostris adjunxit, quo eodem Pontifice Patriarchalis D. Pauli Romæ Basilica, Sacrumque Monasterium, insueto fanè prodigio, quod apud Cavaccium Iegesii, Congregationi accessit. In hujus vastissimi Templi, & antiquissimi Cœnobii restorationem strenuam operam contulit, demandante eodem Pontifice, Cardinalis Condelmerius, qui postea Eugenius IV., Congregationem nostram impensè coluit, fovit, ac propagavit.

Hist. S. Just.
næ l. 5.

Crevitque Congregatio Cœnobiorum numero, ac dignitate per universam Italiam, tum verò maximè, cum anno 1505. Casinense Archisterium totius Monastici Ordinis Fons, & Origo, Joanne Cardinali Mediceo, qui postea Leo X. Julii II. Pont. Max. votis obsecundante, operâ tamen Magni Consalvi, qui ad Barulum in Apuliâ, D. Benedicti prædicatione, ac ope, memorabili clade Gallos fuderat, Justinianæ Congregationi adnexum fuit, ex quo tempore, ob S. Patriarchæ inibi quiescentis reverentiam, & præclarissimi Cœnobii majestatem, CONGREGATIO CASINENSIS, aliàs S. JUSTINÆ DE PADUA appellata est. Nec aded multò post, anno scilicet 1506. Sicula Congregatio, quæ pluribus Monasteriis constabat, inter quæ tria nobilissima numerabantur, Panormitanum S. Martini, Messanenſe S. Placidi, Catanenſe S. Nicolai de Arenis, haud parvum eidem Congregationi incrementum addidit.

Ferdinandi a
Corduba.

Hujus igitur Congregationis in quâ jamdiù, licet immeritò, ac inutiliter vivo, Scriptorum omnium Bibliothecam, longo quidè tempore, & labore gravi, & qua maximè potui diligentia adornatam, in publicam tandem lucem emitto; nihil fanè veritus innumeros Viros Criticos, quibus Respublica Literaria satis superque, ne dicam nimis, abundat, qui lynceis oculis omnia rimantur, omnia ad rigidiorum trutinam revocant, omnia ad inflexibilem amussim expendunt, nodum quandoque in scirpo quærentes, in Sole ipso maculas autumantes, nihil, inquam id veritus, tantum ut Matri pietissimæ, ac dilectissimæ hanc saltem vicem rependam, ut ejus Filios, quotquot scire potui, qui doctrinæ, ac virtutis suæ monumenta, vel calamo tantum exarata, vel typis ad communem utilitatem tradita, posteris reliquerunt, ab interitu, oblivione, ac tenebris vindicarem; Qui porrò labor levidensis licet, ac rudis, indigestaque moles, Sapientiæ Sale minimè condita, omni ornatu destituta, elocutione informis, ordine perturbata, erittamen, opinor, inconcinna fanè, sed non exigua materies usui futura, ac emolumento Casinensis Congregationis, ejusque Illustrium Virorum Historiam alicui quandocumque scripturo.

Mihi siquidem mens non est celeberrimos quosque, & egregios Viros, qui quolibet Sæculo in Ordine nostro doctrinâ, ac pietate floruerunt, hic recensere. Actum agerem, & Noctuas Athanas deportarem, cum illi a pluribus, clarisque Scriptoribus luculenter sint memorati; Beda, Trithemio, Wione, Jepsio, Bucelino, Mabillonio, & nuperrimè a Cl. Bernardo Pezio, Felice Egger, aliisque, sed eorum tantum, qui tribus hisce postremis Sæculis, vel eò amplius, quibus nostra Congregatio subsistit, in eâ claruerunt, opera, & gesta describere. Cui enim nota non sint Gregorii Magni, Cassiodori, Leandri, Ildephonsi, Bedæ, Alcuini, Strabonis, Rabani, Adonis, Uuardi, Hermanni Contracti, Amalarii Fortunati, Haymonis, Lanfranci, Anselmi, Ruperti, Damiani, Bernardi, Trithemii, Bloſii, Genebrardi, Dacherii, Haphtenii, Mabillonii, Bona, Aguirre, Sfondrati, aliorumque penè innumerabilium præclarissima nomina, ac sublimissima ingenia? quæ veluti omnium Scientiarum thesauri, doctrinæ suæ opibus, ac sapientiæ gemmis conspicuas quasque Bibliothecas ditant, & ornant. De quibus omnibus cum Ecclesiastico jure, ac meritò dicere possumus: *Homines magni virtute, & prudentiâ suâ præditi, nun-*

Ipse Haphtenius in Diquis. Monast. Benedictinos Scriptores 15000. fuisse affirmat.

Cap. 44. 3. 1.

tian-

*siantes in Prophetis dignitatem Prophetarum In peritiâ suâ requirentes modis
musicos, & narrantes carmina Scripturarum &c.*

Vid. Mabill. de
Studiis Mo-
nast. p. 1. c. 6.

Sensit id, & hæcenus sentit eruditus Orbis, ac ingenuè fatetur Monachorum laboribus, ac studiis, Sæculis præsertim Scientiis iniquioribus, Literariam stetit Rempubicam, & quidquid bonarum artium, e Barbarorum direptionibus, cladibus, ac ruinis, reliquum fuit, id totum Monachorum nostrorum industria exceptum referri. Hæc namque Ordinis nostri cura, hæc majorum nostrorum artes, fugientes literas sistere, labantes scientias attollere, deperituras disciplinas in vitam reservare; Nam cum omnia ferè Cœnobîa Gymnasia essent, & omnia penè Gymnasia Cœnobîa, ubi Christiana Juventus pietate juxta, ac doctrinâ imbuebatur, in ea exulantes a ceteris mortalibus literæ, veluti in tutissimum asilum receptæ, in iis, veluti in Minervæ Scrinio, antiqui ferè omnes Scriptores, tum sacri, tum profani, ipsique divini Codices Monachorum manibus perquam nitidè exarati, diligentissimè custoditi, tantâ quidem copiâ, ut nulla alicujus nominis sit Bibliotheca, quæ Codicibus e Benedectinis Tabulariis desumptis non locupletetur, in iis quoque tamquam in Religionis Sacratio, Regum, ac Principum; Virorumque Illustrium Liberi omni virtutum genere erudiendi, penè ab Infantia sunt traditi, ut ab ipso Ordinis exordio Maurus Euthitii, Placidus Tertulli, Bertulphus Flori, Milo Bremundi Filius, illi Romanorum, hi Gallorum nobilissimi; ac deinde Beda, Rabanus, Alcuinus, alique ab incunabulis Parentum voluntate Deo oblatis, & inter sacratiora studia enutriti; quos inter Angelicus ille Thomas è Casinate Monte, veluti Sol splendidissimus exorians, processit, & crevit in omni sapientia, & sanctitate, usque ad perfectam diem; ex eis denique tamquam ex Trojano Equo doctissimi Viri egressi, qui Ignorantiæ Arce devictâ celeberrima Europæ Gymnasia Scientiarum omnium instituerunt, Alcuinus videlicet Parisiense, Jo. Scotus Ticinense, Neotus Oxoniense, & Cantabrigense, Joannes de Primis Catanense, alique alia. Hinc quot Hæresum, monstra eorum doctrinæ gladio confixa? quot Ritus Ecclesiastici instituti? quot clarissimi Præsules Ecclesiis Cathedralibus dati? quot Sæmi Pontifices supremo Petri Solio concessi?

Vide Arnol.
Wion. Lign.
Vit. p. 1. lib. 2
cap. 61. pag.
391.

Unde versus:
*Quid nō Al-
cuino sacunda
Lutetia debet?*

*Instaurare ho-
nas ibi, qui se-
liciter artes.
Barbariemq;
procul solus de-
pellicre cepit.*

Ignat. Hiacy-
Amat. de Gra-
veson Hist. Ec-
clesiasticæ tō. 2
Rom. an. 1717
pag. 192. &
tom. 9. in Ta-
bulis Chronol.
pag. 488.

Ibid. eademq;
pagina.

Nec me philauthiâ aliquâ abreptum, & non potius evidentissimæ veritatis in-
stinctu ad hæc promenda quis putet: Audiatur è Sac. Prædicatorum Ordine cele-
bris Scriptor: * Quidquid apud Antiquos eruditum, aut scitu dignum, quid-
quid apud Patres pium, aut Sapientiæ plenum. quidquid in Conciliis sanctum,
quidquid in Libris Sacris divinum est, totum id per Monachorum Benedicti-
norum manus ad hæc usque tempora pervenit. — Iterumque: — Multa
etiam in Germania octavo Ecclesiæ Sæculo a Monachis Benedictinis extructa
sunt Cœnobîa tam Virorum, quàm Sacrarum Virginum, quæ erant Semina-
ria, & Scholæ, in quibus pueri ad sacrarum literarum studia instituebantur.
Et paulò post — Sæculo ix. Ordo Monachorum Benedictinorum ubique flo-
ruit, disciplinæ Regularis instaurationem, & literarum studia in pluribus Mo-
nasteriis promovente S. Benedicto Abbate Anianensi &c. Qui idem Author
præcipua nostri Ordinis Monasteria Studiis Literarum per Europam insigniora
deinde enumerat, ibi, cui libet, vel in nostris Analectis legenda.

Hæc omnia, aliaque plura, utpotè cunctis, qui Ecclesiasticam Historiam
vel a limine salutarunt, satis nota, & sole clariora, missa sunt; Unius tantum-
modò Italici Congregationis, quæ tamen cæterarum omnium, quæ per Chri-
stianum Orbem post Sæculum xiv. sunt institutæ, stirps est, & radix, præclara
germina hîc laudantur. Licet autem hæc Regio nil minus reliquis Provinciis in-
finita propemodum olim Cœnobîa obtinuerit, sicut Stellas Cœli, & sicut Arc-

nam

nam, quæ est in littore Maris. Ex quo nihilominus ferè omnia in deplorandam illam desolationem, Commendæ videlicet, stantem in loco sancto prolapsa sunt, non solum in eis Musæ, sed proh dolor! etiam Organa modo silent, nullâ habitâ ratione, quod in eorum plerisque laus olim perennis Deo canebatur. Ex hisce verò paucis, quæ abrogatâ Commendâ, Ordini nostro in Italiam sunt restituta, & Casinensem Congregationem efficiunt, non utique omnia ampla, & florentia, studiisque scientiarum idonea, sed nonnulla parva ædibus, & parca redditibus, proindeque numero etiam Monachorum exigua.

Intra Italiam consistimus; nam celeberrimæ, ac inclitæ *S. Mauri* in Gallia; *Vallisoletana*, seu *Monferratenensis* in Hispania; *S. Placidi* in Belgio, *SS. Witboudi*, & *Hydulpfi* in Lotharingia; *S. Angeli Custodis* in Bavaria, *Bursfeldensis* in Germania, *Castrocasinensis* in Polonia, & Lithuania; *Anglicana*, *Lusitanica*, aliæque Nigrorum Monachorum Congregationes a Casinensibus Monachis ferè omnes, vel institutæ, vel reformatæ, quæ pluribus hactenus Viris doctissimis florent, suos habent eruditissimos Collectores, & illustratores, qui nullius operis memoriam, nullius Scriptoris nomen ex suis, perire sinunt, vel silentio involvi, aut oblivioni deleri. Cl. autem Bernardus Pez Monachus, ac Bibliothecarius Mellicensis in Austria prope Viennam *Generalem Bibliothecam Benedictinam in XIII. Sæcula distributam* jam ab anno 1716. concinnavit, in qua omnes Ordinis nostri Scriptores, quotquot a S. P. Benedicto, usque ad hanc ætatem, ubi vis gentium claruerunt, se recensurum promittit, Opus eo jam perductum asserens, ut saltem post unius biennii spatium, typis integrum commendari, vulgarique potuerit; ut ipsemet in Epistolâ Encyclicâ hac de re ad omnia per Europam Monasteria transmissâ, de se affirmat, quod an hactenus factum sit, habeo incompertum, nam Opus istud, ut nuper accepi, Romæ nondum comparuit. Audivi insuper doctissimi mos Congregationis Vallisoletanæ Monachos in eundem, quò Pezius scopum jandiù collimantes, universalem Scriptorum omnium Ordinis nostri Bibliothecam adornare, pro quâ absolvendâ peculiares aliarum nostri Ordinis Congregationum Bibliothecas hactenus impressas colligere, aut propediem imprimendas, ut sibi mittantur, satagere.

Igitur Benedictinis Scriptoribus in unum corpus genetatim collectis, tantorum Virorum studio, & calamo optimè consultum; at ego eorumdem exemplo, ac stimulis excitatus, licet haud passibus æquis, ut Scriptorum omnium Casinensis nostræ Congregationis famæ perennitas facta, tecta pro virili servaretur, nec laboribus, nec vigiliis peperi, notum omnibus, ac perspicuum me facturum sperans, quam literis navarint operam, quæ ingenii, ac virtutis specimina ediderint, quam morum sanctimoniam præstulerint, quos honorum, ac dignitatum gradus ascenderint, quos denique doctrinæ fœtus produxerint, tum ad Catholicæ Ecclesiæ defensionem, tum ad publicam, privatamque utilitatem, ac eruditionem; Itâ namque faciendum a Bibliothecario Scriptore, licet id a paucissimis fiat, docet Cl. æque, ac doctissimus Benedictus Bacchini, in sua Ephem. Lit. anni 1692. pag. 452., ut scilicet Lectores magnum illud usualis prudentiæ literariæ emolumentum inde percipiant, quod eruditissimi Verulamii sententia, unum est ex præcipuis absolutæ Historiæ propositis; quod idem repetit in Ephem. anni 1693. pag. 89. & seq; laudans, & approbans hanc eandem Francisci Arisii rationem in *Cremona Literatâ* texendâ, quam etiam methodum se observaturum in sua adornandâ Bibliotheca laudatus Pezius affirmat præallegatæ Epistolæ Encyclicæ divisione 3., & 4. de *Æconomia* sui Operis loquens: „Dum Scriptor aliquis proponitur, nomen, prænomen, cognomen, patria, parentes, locus Professionis, Magistri, discipuli, amici, studia, peritia,

Mölk in De-
sterreich.

Impress. Par-
ma 1702. a-
pud Pazzonù
& Montium.

„linguarum, munera gesta, casus, judicia eruditorum de iis hominum, annis, diesque nativitatis, obitusque, & alia hujuscemodi, quæ ad Vita Historiam attinent, memorantur.

Arnoldus quidem Wion in percelebri *Ligno Vitæ*, lib. 2. Congregationis nostræ Scriptores, qui ad sua usque tempora pervenerunt, recenset, sed satis breviter, ac stricte, aliisque caterarum Congregationum Scriptoribus permixtos, sicuti propositi sui ratio poscebat, longe insuper diversâ methodo, nec Auctores de iis agentes, nec uberiora vitæ, doctrinæ, gestorum, ac fortunarum eorundem documenta referens. Ego verò & ab Arnolde commemoratos, & qui post ipsum hætenus floruerunt, latiori, ac fusiori stylo, & ex singulari instituto describo, ac prosequor, nihil omnino, quod ad eorum laudem, & notitias, quas quidem nancisci licuit, pertinere potest, omittens. Itaque præter varias Operum editiones undique conquisitas, Authores etiam, qui de illis mentionem faciunt in medium afferro, ipsis plerumque eorum verbis, ipsa non semel eorum lingua, ut veritas narratorum clarius elucescat, & tutius, validiusque firmetur, tot nimirum Auctorum vallata testimoniis, ne quid dedita operâ a me confictum, aut plus æquo amplificatum videatur, nec cui fucum facere, ne cui imponere credi possem. Ità namque probatissimi Authores in ejusdem, aut similis generis libris componendis sese gesserunt. Cl. namque Thomas Popeblount nihil ferò aliud agit in *Censura celebriorum Authorum*, quàm testimonia, & judicia variorum Scriptorum eorum verbis expressa, de Scriptoribus, quos ipse commemorat, Lectoribus exhibere. Idem præstat doctissimus Carolus Catharius tum in *Syllabo Advocatorum Confessorialium*, tum verò magis in *Serie Professorum Athenæi Romani*, qui mss. in fol. extat Romæ apud Illustriss. Julium Mandosum Cl. Prosperi Filium, paternæ doctrinæ, ac virtutis hæredem quibus in Libris Charitarius plurium Auctorum testimonia de iisdem *Advocatis*, & *Professoribus*, ipsis eorum verbis, licet idem prorsus sæpius repetentibus, semper adducit. Idem, laudatus Aristus in memorato opere *Cremonæ Literatæ*. Idem, Lazarus Augustinus Cotta de *Ameno in Museo Novariensi*; Idem Angelicus Aprosius in *Bibliotheca Aprosiana*, cæterisque suis Operibus, aliique, rati nimirum plurium Authorum consensu magis, magisque scientiæ, virtutisque opinionem suis Scriptoribus conciliandam, nec tot coacervata testimonia tædium, aut fastidium Lectoribus paritura, vel si hoc suspicandum esset, lepidis Ausonii verbis id facile redimunt: *Cui hæc nostra non placent, ne legerit, aut si legerit, obliviscatur, aut non oblitus, ignoscat*; aut certè serio illo Quintilianii monitu: *Satiùs est aliquid narratorum superesse, quàm deesse; nam supervacanea cum tædio dicuntur, necessaria autem cum periculo subtrahuntur*.

Et nihilominus licet Nobis nec labor, nec diligentia defuerit, minimè tamen existimandum est, omnes omnino Casinenses Scriptores a Nobis repertos esse, quin aliqui, vel etiam plures adhuc supersint, haudquaquam deprehen si. Nam ut Joannes Gerardus Vossius in Præf. 1. tom. lib. 1. de Histor. Latinis scribebat: „Plures fortasse Scriptores in Bibliothecis cum blattis, tineisque rixantur, „nec fore ignoro, in opere tam arduo, qui industriam meam fugerint, Scriptorum plusculos, verum, si rectè agebat Varro, neminem reprehensum esse, „quod stipulam reliquisset ad spicilegium ... Etenim quando non unius est hominis lustrare omnes omnium Bibliothecarum forulos ... Fortasse mortalium „nemo jactare possit, omnes se observaturum, qui ab antiquioribus celebrantur omnes, qui in Bibliothecis adhuc delitescunt, quorum multi paucis sæpe „paginis constant.

Multæ præterea ex Auctorum nostrorū lucubrationibus deperditæ, multæ situ,

Genevæ 1694
in 4.

Impress. Romæ
ann. 1656

Impress. Mediolan. ann.
1701. apud
Hæredes Ghisulphi.

In Cont.

Instit. Orat.
l. 4. cap. 2.

Exerit consumpta, tum ob rerum vicissitudines, tum eorundem voluntaria
humilitate, tum posterorum injuria, qua de re Plinius, *o quam eruditorum*, Lib. 7:
aut modestia ipforum, aut quies operis, & subtrahit Famam. Testatur id de no-
stris, Jac. Cayaccius: „ Doctiores Patres vel in audiendis Laicorum Confessio-
nibus, vel in exponendis Sanctis Auctoribus laborabant; quos Codices, qua-
les interpretationes vidimus! utinam vel nostra incuria, vel aliorum malitia
non deperissent: Quod quidem de uno D. Justinae Cœnobio ab illo dictum,
de pluribus aliis credi pariter, ac dici debet: Sane Bartholomæus Taberna de
percelebri S. Nicolai de Arenis Catanensis Urbis Cœnobio, cujus erat Alumnus,
in ejusdem Chronico cap. 1. sic conqueritur: „ Testantur scientiam monimen-
ta veterum librorum, quos ego Novitius in membranis mss. vidi; & vesana
postea ignorantia Monachi juvenis a Paternione, & aliorum quoque desidia
sic laceratos, & ad nihilum redactos &c. „ ex quibus quantam reliqua Con-
gregationis nostræ Cœnobio eisdem de causis literaria suppellectilis jacturam fece-
rint, metiri possumus.

Hist. S. Just.
l. 6. pag. 233.
secundæ edi-
tionis Patav.
1696.

At contra doctas majorum lucubrationes temporis edacitati subtrahere, stu-
dio, ac labore illustrare, in publicam lucem edere, quam utile, ac proficuum
sit, nemo non videt; hac enim ratione non solum doctorum Virorum, qui de
Republica literaria benemereri studuerunt, memoria, operibus, ac laudibus
consulitur; Urbium, Regionum, Regnorum, Academicarum, Familiarum,
Regularium Ordinum, Famæ, Gloriæ, Decori prospicitur Artium, Disciplina-
rum, Scientiarum inventionibus, methodis, experimentis, incrementis, pro-
pagationi, conservationi, fax, robur, adjumentum, & ut ita dicam perpe-
tuitas affertur; sed præ omnibus summa posteris utilitas hisce studiis paratur, tum
ad bonos mores illis simillimos instituendos, tum ad easdem scientias æquali stu-
dio comparandas. „ Nihil enim, ut egregie *Cæsar Alexius*, nihil mortalium
„ animos æquè inflectit, ac exempla majorum, quorum ea est vis, & facultas,
„ ut ab mala sæpe vivendi ratione nos revocent, eorumque ad imitationem tra-
„ ducant ipsam, penè dixerim, repugnantem naturam, nisi primum Naturæ
„ præceptum esset majorum vestigiis insistere; „ Et propius ad rem nostram Ar-
noldus Wion, „ Incredibile est, quantum Juniorum, ac Tyronum animos ad
„ priorum Patrum sequenda vestigia provocent tum Illustrum Virorum Catalo-
„ gi, tum Sanctorum suorum conscripta gesta.

In Epist. nua-
cup. 1. Cent.
III. Perus.

Lign. Vit. pri-
ma parte in
Prolog. ante
medium.

Itaque non solum, ne tot Illustrum Virorum memoria intercideret, hanc ego
Provinciam suscepi, sed multò etiam magis, ut eorum studia, & virtutes Suc-
cessores imitantes, invidis Monastici Ordinis obrectatoribus, præsertim Hate-
rodoxis, os maledicum obstruant, ut vel ex hoc isti tandem intelligant, fate-
rique compellantur, Monachos non tantum veteres, sed recentiores etiam,
neutiquam, ut ipsi blaterant, *esse inutilia Terra pondera*, sed præclaros semper
pro Dei Ecclesia labores exantlassse, cunctisque mortalibus utilitatis, ac emolu-
menti plurimum attulisse. „ Mi persuado etiandio, (*ita Petrus Ricordatus*)
„ che oggi in Italia, e fuori d' Italia ancora vi sieno molti de Monaci Scrittori,
„ in tutte le Monastiche Congregazioni, de quali io non ne ho cognizione alcu-
„ na; Però vi basti, con questi, de' quali io ho parlato, avervi fatto vedere,
„ che i Monaci non sono stati, ne sono al presente disutili al Mondo, come ad
„ alcuni pare, che esso Mondo veramente creda: Ne è stato tale Ordine fon-
„ dato all' ozio, & alla ignoranza, come senza alcun rispetto vanno dicendo i
„ maledici. Io, disse M. Bernardo ... mediante il vostro ragionamento, so-
„ no uscito di un grande errore, perche ancor' io ero quasi della commune opi-
„ nione, che tra i Monaci fosserò pochi lettere: ma per aver nominati tanti

Hist. Monast.
Dial. 4. pag.
472. impress.
Flor. 1561. &
Romæ 1575.

Vide Præf. Jo.
Bapt. Mari in
lib. Petri, &
Placidi Diacc.
de Vir. Illust.
Casin.

5. Dotti; Riformatori di Congregazioni, usciti dalla vostra Badia di Firenze; e d'altri Monasterj, voglio, che in sù questa occasione &c.

In hoc igitur Opere, veluti in speculo, quot, qualesque sapientiæ fructus Casinensi Congregatione in publicum bonum manarint, unicuique intueri licebit; quot Theologi acutissimi Æcumenicis Conciliis subministrati; quot doctissimi scientiarum Professores publicis Athenæis impartiti; quot SS. Præsules Ecclesiis Cathedralibus concessi; quot prudentissimi Reformatores Monasticis Congregationibus dati; quot denique Emi Patres Sacro Purpuratorum Cœtui sint attributi. Quibus perspectis, palam omnibus fiet, optima studia, trium scilicet nobiliorum Linguarum, Sacræ Paginæ, SS. Patrum, Ecclesiasticæ Historiæ, Sac. Theologiæ, Naturalis Philosophiæ, Humaniorum Literarum, Mathematicæ Disciplinæ, aliarumque Scientiarum in nostra Congregatione ab ipso ejus initio ad hæc usque tempora haud inutiliter floruisse, quæ subinde circa finem Sæculi xvii., & initium xviii., exquisita methodo, & probatissimâ ratione corroborata, magis, magisque in dies profecerunt: Ad quod utique plurimum contulit, ac in præsens etiam confert Collegium Anselmo-Benedictinum sub Innoc. XI. Pont. Max. in nostro Monasterio Romæ erectum, in quo sub egregiis Præceptoribus bonæ spei juvenes ex tota Congregatione delecti multâ eruditione imbuti, post ingenii, ac doctrinæ plura exhibita in Alina Urbe specimina, aliorum Magistri variis in locis constituti, rem literariam strenuè promovent, & amplificant. Horum ego tum veterum, tum recentiorum, etsi sapientiam, virtutemque haudquaquam æquare possim, admiror tamen, ac veneror; eorum idcirco memoriam, gesta, doctrinam, encomia undique in unum collecta posteritati, quoad fieri a me potuit, commendare conatus, haud fallaci concepta spe; sapientes Viros laborem hunc meum, nec exiguum, nec breve haudquaquam improbaturos; cum ipsis utique congruat Operi præfixum lemma, *Sapientiam omnium antiquorum exquiret Sapiens.*

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

EN tibi candide, & erudite Lector, longo satis tempore, multiplici labore, & gravi, Casinensis Congregationis Bibliothecam, quam accuratissimè a me fieri potuit, adornatam. In ea plurimi Scriptores, quâ primi nominis, quâ non contemnendâ notæ recensentur, & illustrantur, eorumque non pauci ab interitu, & oblivione vindicantur: plurimos dixi, si tamen animadvertas, ut jam præfatus sum, uniustantum,

& quidem intra Italiam dumtaxat constitutæ Congregationis, triumque Sæculorum, vel paulò amplius Authores hic memorari: Doctiorem certè, ac diligentiorum Opus hoc exposcebat, & ad tot scientiarum capita, atque doctrinarum titulos, earumque egregios Professores describendos, magis idoneum, quæ causâ ab eo sin minus componendo, saltem in publicum evulgando me absteruisset, nisi clarissimorum hominum consilio aquiescere satius duxissem, qui ab hac Sparta exornanda manum tandem removendam censuerunt; morem gessi, aleamque jeci, eâ tamen spe ductus præstantiorem aliquem Virum propediem adfuturum, qui mea sphalmata corrigat, defectus suppleat, superflua deleat, inficetè, & inficitè dicta emendet, Operique malè confarcinato decus, & ordinem afferat, ac denique Colophonem imponat.

Cæterum nihil admodum ambigo, aliquibus minime probatum iri, Scriptores quoslibet cujuscumque notæ, vel molis, aut qui parvi momenti lucubrationes ediderunt, hic memorari, superfluum id, ac inutile existimantes; sed æqui, bonique consulas velim, plures, insignesque Authores hac in re imitatos a me fuisse. Nam quod ad exigua molis libellos attinet, Lazarus Augustinus Cotta in Præfatione Musæi Novariensis „ Non ho seguitato (*inquit*) l' esempio del „ Pioto, che nell'Indice della sua Repetizione sopra la L. *Si quando*, C. *Unde vi*, „ non fa menzione, se non di alcuni de' più sublimi, & eminenti, ma o assai antichi, o suoi contemporanei, a me è piaciuto, ad imitazione di quelli, che „ hanno formate le Biblioteche Universali, e Particolari il far conto, e stima „ anche de minuti frammenti. „ Dionysius * Genuensis, „ Miraberis fortasse, quod plures in hanc * Bibliothecam congesserim, qui pauca, eaque „ communia scripsere, unam scilicet, vel duas Orationes, aliquot Epigrammata, vel quid simile; Sed a me factum scias tum authoritate, & exemplo „ Possevini, Ribadeneiræ, Alegambe, Wadingi, Piccinelli, Rossotti, & „ aliorum, tum veterum, quam recentiorum &c. tum quia maxima aliquando „ per minutissima Opuscula ... & Animarum utilitas constat, & Religionis auctoritas. „ Quod sanctæ Dyonisii consilium probat, & laudat Benedictus Bachinus in Ephem. Liter. ann. 1690. pag. 171. „ Per bene sodisfare all' intrapresa, due parti si è studiato di eseguire, l' una è stata di non omettere alcuno degli Scrittori arrivati a sua notizia, quantunque abbiano scritto poco, massime „ quando per altro sono stati Soggetti, o per nascita, o per dignità, o per bontà di vita riguardevoli, persuaso essere suo officio di non defraudare ne lo Scrittore della sua lode, ne il Lettore dell' aspettazione di leggere riferito nella „ Biblioteca il maggior numero degli Scrittori, che si sia possuto raccogliere &c.

Bernardino
Novarese.

Tafforellus.

Cappucc. edit
Genue 1691,
in Præfat.

Mutinae 1693. Jo. Franchinus in *Præfatione Bibliothecæ Conventualium* „ Un’ Orazione, un
 „ Panegirico parerà poco per guadagnar luogo fra gli Scrittori al suo Autore...
 „ ma si sà tale essere stato lo stile d’ altri, che scrissero in questo genere, e tra
 „ molti il P. Alegambe nella Biblioteca de’ PP. Gesuiti, che pure contano i vir-
 „ tuosi a teste, e in tutte le facoltà ebbero copia di Scrittori eccellenti, mettere
 „ l’ Autore d’ una *sola Orazione*, perche chi si obbliga a registrarli tutti, non es-
 „ clude veruno; se non vuole in molti singolari far torto ad una pluralità di
 „ Uomini degni; Neque enim quàm multa, sed quàm bona dixerit Author scire
 „ refert; quantitatis ferè nulla efficacia; Una sæpe pagella plus succi, & bonæ
 „ frugis habet, quàm ipsum chartaceum volumen, come scrive Gio. Henrico
 „ Hottingero nel suo *Bibliotecario* cap. 1. pag. 5. „ Donatus Calvi in *Præfatio-
 ne Scenæ Liter. Script. Berg. post medium*. „ Potrebbe anco essere, che restasse
 „ offesa la delicatezza del tuo gusto in trovar quì Scrittori, quanto ricchi di me-
 „ rito, altrettanto sovente di composizioni scarsi, e di letterarie fatiche penu-
 „ riosi; Ma se darai d’ occhio alla Biblioteca di quelli, che si gloriano del titolo
 „ d’ Antesignani delle lettere, dico de’ PP. Gesuiti, al vedere un Gio. Wael-
 „ per le pure *Letanie di S. Giuseppe*; Un Fiordilisio, un Doni, un Montagna-
 „ na, un Raconio, e cento simili per semplice *Orazione Funerale*, altri per un
 „ *Epitalamio*, o *Discorso* celebrati... compatirai la mia imitazione in battere le
 „ vestigia di tanto classici Sapienti: „ Denique Antoninus Mongitore in *Præfa-
 tione Bibliothecæ Siculæ circa finem*. „ In nostrorum Scriptorum albo nonnullos
 „ inservi, qui exiguæ molis opellas edidere; ... quos debita laude minime
 „ fraudandos putavi. Parva enim persæpe magnam complectuntur ingeniorum
 „ excellentiam, magnamque redolent pietatem; sicut enim aliquando (ex Pli-
 „ nio lib. 11. c. 2.) *rerum natura, nusquam magis, quàm in minimis tota*, ità
 „ non rarò ingenii vis in minutioribus opellis tota elucere videtur: Sicut etiam
 „ summi Artificis est in exiguo opere artis industriam, ac elegantiam Myrmeci-
 „ dis ingenio exprimere, ità egregii ingenii laus in contractis lucubrationibus in-
 „ gentium voluminum materiam perstringere. Nec sine exemplo id efficere sta-
 „ tui, nam & S. Hieronymus, S. Isidorus, Gennadius, Trithemius, Miraus, Bel-
 „ larminus de *Scriptoribus Ecclesiasticis*, Leo Allatius in *Apibus Urbanis*, Philip-
 „ pus Alegambe in *Bibliotheca Soc. J. Nicolaus Antonius in Bibliotheca Hispana*,
 „ alique plures, inter Scriptores nonnullos recensent, qui vel Epistolam, vel Car-
 „ mina per pauca, aliaq; per parvula edidere, quasi ipsis dixisset Dominus: *Colligite
 „ fragmenta, ne pereant*. At multos fateor, qui parvi momenti libellos, vel versi-
 „ culos aliquot typis tradidere, nec alia scripsisse comperi, libenter neglexi.
 „ At egone hos quidem negligendos, aut omittendos putavi, nam in istis etiam
 „ parvi momenti libellis, esto insipidi alicui videri possint, salis aliquid, ac utili-
 „ tatis, vel ad Historiam pertinens persæpe inesse animadversum est; *Ut enim
 (inquit M. Varro in Lege Mœnia) in bona Segete neque nullum est Spicuum nequam;
 ità in mala non aliquod bonum*; Præterquam quod illorum plerique jam publicæ
 „ luce donati sunt; cur non liceat hoc ipsum referre? præsertim cum Scriptorum
 „ aliqui illos recensent; Inter quos Jo. Ciuiellus ex hujuscemodi Opellis, & mini-
 „ mis etiam lucubrationibus, nè dum ex melioris notæ Opusculis *Volantem Biblio-
 thecam*, magna nominis sui celebritate, nec minori Literariæ Reipublicæ emo-
 „ lumento conflavit, Ad stipulantur probatissimi Authores, Jo. Gerardus Vossius
 „ Præfat. in 2. partem Libri 3. de Hist. Latinis incertæ ætatis, Lugduni Batav. 1651.
 „ pag. 689. „ Inque ipsis eam institui viam, ut non contentus exponere majorum
 „ Gentium Historicos, comites iis dederim, quos putarem, *quomodocumque
 „ in Historicorum gregem tueri nomen suum posse*; quinimò etiam assecclas his
 „ vide-

videte est *minutos aliquot*, qui profecto longius etiam ab historica rei Principibus, quam a *Diis Consentibus* distare olim credebantur, quos *Patellarios* dixere. Nec in eo peccasse mihi vel minimum videor; Siquidem ita semper animus fert meus, ut ubi veritas grata esset, & accepta, eoque ut eos in primis existimo, qui & multa, & eleganter de rebus antiquis prodiderunt, ita nec eos aspernari soleo, qui minora, ut *potuere, modo sciri ea ullo modo interesset, in literas retulissent*; quod consilium meum optimo me cuique probaturum poenitus confido. Iterumque pag. 820. Præfatiuncula in alios incerta etatis Historicos, Quod si quis iis etiam minutos aliquot (ne quid gravius dicam) permixtos pertendat, non quidem contentioni cum eo funem duxero, dummodo idem mecum fateatur, ex huiusmodi quoque Scriptoribus posse aliqua hauriri, quæ ad temporum superiorum Historiam pertinent, Bernardus item Pez in *Conspectu Bibliothecæ Benedictinæ Generalis*, Epistola Encyclicæ hac de re subiecto, divisione 4. in fine sic profitetur. In Catalogo operum nihil penitus a nobis prætermittitur, ut ut de se leve quibusdam rerum minus peritis videatur, maxime si ante annum 1500. vel 1600. scriptum fuerit, qualia sunt breviora Monasteriorum Chronica, Vitæ Cœnobarum, Collectiones donationum, Chartarum, Privilegiorum &c., quæ in Archivis plerumque delitescunt, non sine gravissimo rei Literariæ, præsertim Historiæ Ecclesiasticæ detrimento. Me igitur tantorum Virorum exemplis tamquam validissimo scuto munitum, nemo, opinor, impetere, multoque minus lædere ullatenus poterit, nam parvæ molis, aut exigui momenti lucubrationes sunt veluti breviores rivuli, quos majorum doctrinarum Oceanus amplitudine sua absorbet, & in se ipsum convertit, aut cœu minora Astra, quæ primæ magnitudinis Sydera, multoque magis Syderum Princeps Sol splendore suo illuminant, unumque indistinctum lumen secum quodammodo efficiunt; Sicut enim magnam domum varii generis, & pretii vasa, & supellectiles mirifice ornant, ita ingentem Bibliothecam cujusque ordinis, aut notæ libri, præsertim si nihil falsi, aut erronei contineant, non solum minimè dedecent, sed decorant potius, & haud parum illustant.

Quod verò Epitaphiis, Inscriptionibus, Elogiis, cæterisque Prosaicis Encomiis, Poeticos etiam Flores, quibus Scriptores nostri a nonnullis Poetis exornantur, adiecerim, quod jucundior huiusce Bibliothecæ lectio reddatur, Musis ipsis identidem occinentibus, ratum id, gratamque habebis, si tamen recolas serè omnibus hujus generis operum Scriptoribus idem plurimum placuisse. * Jovio nimirum, * Imperiali, Craffo, Ghilino, Arisio, Cottæ, Calvo, Toppio, aliisque; cum hoc tamen discrimine, quod eorum aliqui, præcipuè duo priores, varii metri Carmina, quibus Elogia semper obsignant, a celebrioribus ejus ævi Poetis componenda curarunt; ego verò prout jam olim ab aliis exarata comperi, huic libro inservi. Quid ni autem insererem? cum poetica lucubrationes, & Pieridum melle aspersa Carmina exprimi vix possit, quantum decoris, & gratiæ feriis etiam, & gravioribus argumentis addant, & conferant, ut ingenuè fatetur, multisque probat * Cl. Salvinus Serm. * lx. Etruscâ lingua, habito Florentiæ in Academia Apatistarum. Ne autem putet quis apud Italos tantum, veluti plus cæteris gentibus Musagetis, id moris obtinuisse; aliarum quoque Nationum Bibliothecarii, & id genus Scriptores id usurparunt. Ex Græcis Plutarchus in Parallelis, singulis serè Vitis carmina innectit. Photius in * Bibliotheca pluries Musas accessit, & inter gravissimos Scriptores sedentes collocat. Ex Hibernis, & toto divisis Orbe Britannis, Lucas Wadingus * Etterfordiensis, singulis serè Authoribus Inscriptiones, & Epitaphia tum prosa, tum metro, aliaque carmina subii-

† Tam in Elogiis, quam in Vitis XII. Vicecœ. Mediœ. Lutet. Paris. 1549. ap. Robertum Stephanum.
* Jo. in Museo Vir. Ill. Ven. apud Juntas 1640.
* Ant. Maria.
* Impress. cū aliis ibidem, ann. 1702. apud Josephum Manni parte 2. p. 382.
* Aug. Vind. 1609. opera Andree Scotti
* Bibl. Ord. Min. Romæ apud Tanū 16..

De Script.
Ead. Geneva
1693.
Bibl. Belgica

In Athenis
Belgicis.
Basilæ 1540.
per Robertum
Winter.

Te decet Hy-
manus: In Hy-
mnis, & Con-
fessionibus; In
Cantico, &
Cythara. Can-
tate ei Cantu-
cum novum.

Perpetuité de
la Foy tom. 4
l. 8. c. 7.

Ecclesiastici
24. 2.

Const. pgs 1.
cap. XXI. n. 1.

subiicit. Ex Anglis Gulielmus * Cave non raro idem præstat. Ex Belgis Andreas * Valerius sæpè, & Franciscus * Swærtius sapissimè, quoties scilicet occasio se offert, Carmina, & Inscriptiones haud prætermittunt. Ex Germanis Jo. Fichardus Francofurtensis in Vitis Recentiorum J. Conf. * [nam veterum Author est Bernardinus Rutilius] in eorum laudem Musas quoque identidem canere jubet. Ex Hispanis Alphonsus Ciacconus, & Franciscus Cabrera Morales in Vitis Pontificum, & Cardinalium, plurima carmina, veluti Margaritas, eorum vittis appendunt. Possemus quidem per alias etiam Mundi Plagas Lectorem circumducere, ut Musas ubiq; ovantes inspiceret, nullum enim ferè sine carmine Librum invenies; sed ne illum tot itineribus nimium defatigemus, hic subsistimus: Hoc solum addentes, ipsos etiam Philosophorum Principes, & Scientiarum Antesignanos Platonem, & Aristotelem minimè dedignatos fuisse in gravioribus Naturalis, Moralisque Philosophiæ conscriptis libris loca, & Carmina antiquorum Poetarum aliquandò immiscere, ut propriis sententiis robur, & firmamentum eorum autoritatibus adderent. Sed quid Plato, & Aristoteles, cæterique Philosophorum? cum & ipsi Divinæ Scripturæ libri a Deo inspirati tam Historici, quàm Prophetici, tum Legales, quàm Evangelici, Canticis, & Carminibus identidem sint respersi, atque adornati? quare Psalmographus, *Et immisit in os meum Canticum novum, Carmen Deo nostro.*

At non nemo me incusabit, quod plus æquo Scriptores aliquos laudibus extulerim, Clar. Eusebii Renaudotii verba obiicentes: „ Jure, ac merito vitio datum est Historicis, iisque præcipuè, qui Illustrium Virorum facta descripserunt, quod Patriæ, Religionis, aut Communitatis amore impuls, „ nimis sæpè encomiis homines celebraverint, qui ea minimè, aut sanè parum „ merebantur. Id genus peccati videas peccasse plures ex illis, qui Bibliothecas, seu Collectiones Operum alicujus Ordinis Religiosi, aut Nationis Scriptorum adornarunt, eosque magis, qui eorumdem gestorum descriptionem aggreffi sunt, „ Sed huic incommodo, vel absurdo fati, ni fallor, a me obviam itum, dum nihil fermè de nostris Scriptoribus narro, quod non alicujus, vel etiam plurium aliorum Authorum, & ut plurimum exterorum testimoniis disertè admodum confirmetur, ac roboretur, imò majoribus etiam encomiis non augeatur, ut eam notam, quoad fieri potest a me averruncem. Cæterum Viros gloriosos, & Parentes nostros a nobis etiam ipsis laudandos sapiens admonet, atque hortatur. Sed tamen, ut his etiam, quibus illa encomia nimia videri poterant, satisfaceret, plura præfisa, multa penitus ablata, & in separatum librum, cui *Analecta* nomen dedi, traducta sunt, ubi si quis umquam id cupiet, ea succisivis horis legere poterit.

Illud sanè te admonitum volo, cum aliquis ex nostris Abbatibus, qui inter Scriptores locum obtinent, pluribus Monasteriis præfuisse dicitur, non ità esse intelligendum, quasi uno, eodemque tempore istud peregerint, cum nonnisi unius Monasterii regimen unicuique Abbati ex nostrarum Constitutionum præscripto ad sexennium demandetur, quo expleto, ad aliud Cœnobium administrandum supremi Magistratus arbitrio transeundum est, qua solum ratione, variis nempe temporibus, plurium Monasteriorum cura eidem Præsuli potest contingere. Item cum Scriptores nostri Monasticum Institutum in aliquo Asceterio Professi dicuntur, ne arbitreris, ibidem semper Tyrocinium posuisse, ibidemque Ordinis nostri Cucullo fuisse indutos; non enim ubique Tyrones indiscriminim ad probationem recipiuntur, sed in præcipuis Cœnobis dumtaxat, ubi Regularis Observantia magis viget, & facilius exerceri potest, sed quod nomine alicujus Monasterii ibi primitus admissi fuerint, cujus postea Alumni, ac Filii

cenferi debeant, & vocari. Sapiffimè quoque, & pro fingulis ferè Scriptoribus Regesta noftra Congregationis citamus, quidque de illis notatum habent, referimus, ut fcilicèt, quæ opinio apud noftrates de illis obtinuerit, palàm fiat: quod ipfum Jo. etiam Franchinus, Vir fanè doctus in *Bibliofophia Convent.* tertio quoque verbo facit, ac infuper nomina Urbinum Latina, Italicè reddit, quod & Nos aliquandò ufurpamus, præfertim in abftrufioribus, exemplo etiam Cl. Mabillonii; quod fanè ad recentioris Geographiæ cognitionem admodum confert, cum plurima ubique vetera locorum nomina ita fint immutata, ut hujufce temporis nominibus aut nihil, aut parum confontent; ideoque Lexicis Geographicis ad eorum inteilgentiam fit opus.

In Annal. afi-
biquo.

Denique hoc etiam Te fcire oportet, quamplura, quæ fupèrfua, aut nimia mihi, aliisque funt viſa ex Authographo, ante impressionem fuiſſe a me deleta, ea præfertim aliorum Authorum de noſtris testimonia, & elogia, metro, proſaque conſcripta, quæ longiuſcula, aut repetita cenferi poterant, vel eorum nominibus, ac operibus dumtaxat allegatis, eorum ſententiis in compendium redactis, & pauciſſimis verbis expreſſis; qua ratione etſi non nihil Operi moles decrevit, pretium tamen, ni fallor, aliquantulum auctum eſt. At ea omnia, veluti lapides quofdam, quamvis non adeo perpolitos, quibus hujufce Bibliothecæ fundamenta cum aliis ſelectioribus jeceram, in nova hac ejuſdem conſtructione indè amota, (quia diſſipare, ac diſpergere quaſi religio fuit) *Analectorum* nomine, ut ſupra innui, donata, in unum tamquam acervum, ac diſtinctum locum ſepoſui, ad publicam aliquandò lucem, ſi tempus, & vires ſuppeterint, non ſine plurium, ni mea me decipit opinio, approbatione, & commodo revocanda, quæ enim modò aliquibus quiſquiliæ, aliis alio tempore, aliâque occasione, aurum, & gemmæ forſitan videbuntur.

Num. 5. in fi-
ne.

Ut autem hæc editio, quam fieri potuit emendatior prodiret, nullum non lapidem, nullum non apicem movi; nec tamen ita res ceſſit, ut complura errata meos, aliorumque oculos minimè effugerint, (hoc enim vix alicui, quamvis diligentiffimo ſperandum eſt) quæ nihilominus poſt impressionem accuratiore examine deprehenſa, & in Elenchum diſpoſita, cum laterali correptione in ipſo libri principio prolegentium commoditate collocata ſunt: Sed hæc leviora; venia potius mihi imploranda eſt errorum omnium, quæ ego ipſe tùm Doctrinæ, tùm Criterii defectu in hoc Opere componendo patravi, illud Halicarnæſei Leſtori meo memorans: *Non enim id præſtare poteſt cujuſque hominis natura, ut nihil neque verbo, neque re unquam peccet, illa verò optima eſt exiſtimanda, quæ in pluribus ſcopum attingit, in pauciſſimis aberrat;* quod utique ſi minus obtinuerim, certè ſummopere concupivi. Tuum igitur erit, erudite Lector, quidquid in hiſce paginis vel a veritate abſonum, vel a rectâ cenſurâ alienum offenderis, benignè corrigere, & niſi grave Tibi ſit, me humanitèr admonere, pro qua re, tamquam pro inſigni beneficio Tibi ſemper & habebō, & agam maximas gratias, cum Cl. Andrea Scotto ingenuè repetens: *Quæſo, rogoque Doctiores, quibus hæc non elocubravi, ut meliora proferant, quod tantum abeſt, ut laturus ſim moleſtè, ut gratiam ſim etiam habiturus maximam, noſque doceant; male dictis modo, & calumniis abſtineant, Studiis Philandropias, ne dum Chriſtiano homine indignis; profiteor enim cum M. Gregorio, quod ab omnibus corripi, ab omnibus emendari paratus ſum, & ſolum mihi amicum exiſtimo, per cujuſ linguam maculas tergo. Vale.*

Dionyf. in
Cenſura Tu-
cididis.

Soc. J. Prefat.
ad Bibl. Pro-
titanam a ſe
editam, & no-
tis illuſtratâ.

Lib. 2. Epist.
37.

I N D E X

NOMINUM SCRIPTORUM

P R I M Æ P A R T I S.

A

A Adrianus Amalthea	Pag.	1.	Antonius Florettus	pag.	52.
Ægidius Sarniculus	pag.	1.	Antonius a Fractis	pag.	53.
Alderanus Desiderius	pag.	2.	Antonius a Neapoli	pag.	53.
Alexander Businellus	pag.	3.	Antonius a Sarzana	pag.	53.
Alexander Lellus	pag.	3.	Apollinaris a Bauco	pag.	53.
Alexander de Rodulphis	pag.	4.	Arcangelus de Lonato	pag.	54.
Alexius Hugonius	pag.	4.	Arcangelus a Neapoli	pag.	44.
Almerius Almerici in			Arnoldus Wion	pag.	54.
Adjunctis L. A.	pag.	68.	Arsenius Leodiensis	pag.	57.
Aloysius Carafa	pag.	9.	Arsenius a Monelia	pag.	61.
Alphonfus Mariconda	pag.	10.	Attilius Vignola	pag.	61.
Alphonfus Villagut	pag.	11.	Augustinus Anglus	pag.	61.
Ambrosius Ferrarius	pag.	14.	Augustinus Cæsarius	pag.	61.
Ambrosius de Rusconibus	pag.	15.	Augustinus Ilimbardi	pag.	61.
Anastasius Ubertus	pag.	15.	Augustinus Lampugnani	pag.	62.
Andreas Arcionus	pag.	16.	Augustinus Loscus	pag.	65.
Andreas Leucctis	pag.	17.	Augustinus Papasidera	pag.	66.
Andreas Mazzei	pag.	17.	Augustinus Toranus	pag.	66.
Andreas Raynerius	pag.	17.	Augustinus Venerius	pag.	66.
Andreas a Sueffa	pag.	18.			
Angelica Baitelli	pag.	19.			
Angelus Maria Arcionus	pag.	20.			
Angelus Maria Cherubinus	pag.	22.			
Angelus de Faggiis, sive					
Sangrinus	pag.	23.	B Altaſſar Morabitus	pag.	70.
Angelus Grifelli	pag.	30.	Baptiſta Mantuanus	pag.	70.
Angelus Grylli	pag.	30.	Barnabas Parmenſis	pag.	70.
Angelus de Nuce	pag.	37.	Bartholomæus Averoldus	pag.	70.
Angelus Perfectus	pag.	42.	Bartholomæus Taberna	pag.	71.
Angelus Petra	pag.	43.	Bartholomæus a Paternione	pag.	72.
Angelus Maria Quirini	pag.	44.	Bartholomæus Veronenſis	pag.	72.
Anſelmus Banduri	pag.	48.	Baſilius Gradi	pag.	73.
Anſelmus Pajolus	pag.	50.	Baſilius Millanſis	pag.	74.
Anſelmus a Syracuſis in			Baſilius Paradifi	pag.	74.
Adjunctis Primæ Partis	pag.	236.	Baſilius Perotrichius	pag.	76.
Antonius Maria del Cotone	pag.	51.	Baſilius Zancarolus	pag.	76.
			Benedictus Bacchinus	pag.	76.

Beue-

Benedictus Bonsignorius	pag. 89.	Cornelius Codaninus	pag. 139.
Benedictus Canophilus	pag. 91.	Cornelius de Franceschis	pag. 140.
Benedictus Castelli	pag. 92.	Cornelius Margarinus	pag. 140.
Benedictus Guidi	pag. 97.	Cornelius Merendella	pag. 142.
Benedictus Laudati	pag. 98.	Cornelius Cerafo a Neapoli	pag. 145.
Benedictus Lucchinus	pag. 99.	Cyprianus Benagli	pag. 145.
Benedictus a S. Germano	pag. 100.	Cyrinus de Sanctis	pag. 146.
Benedictus Majorica	pag. 101.		
Benedictus Morellus	pag. 101.		
Benedictus Settala	pag. 101.		
Benedictus de Uva	pag. 101.		
Bernardinus Campanari	pag. 104.		
Bernardus Bissus	pag. 104.		
Bernardus Castillionius	pag. 105.		
Bernardus Clavellus	pag. 105.		
Bernardus Messanensis	pag. 106.		
Bernardus Placentinus Terzi	pag. 106.		
Bonaventura Finardi	pag. 107.		
C Cesar Gotho	pag. 109.	D Amianus Hembrius	pag. 149.
Casarius Funetti in		David Anglus	pag. 149.
Adjunctis Lit. C.	pag. 148.	Et in adjunctis	pag. 237.
Camillus Mancini	pag. 110.	Desiderius Petronius	pag. 149.
Camillus Massarus	pag. 110.	Dionysius Faucherius	pag. 150.
Carolus de Baccis	pag. 110.	Dominicus Maria Auria	pag. 152.
Carolus Maria Milliaris	pag. 112.	Dominicus ab Asula	pag. 152.
Casimirus Chranovius	pag. 112.	Dominicus de Cinquinis	pag. 152.
Casimirus Freschot	pag. 112.	Dominicus Galli	pag. 153.
Celsus a Falcibus	pag. 114.	Dominicus Quesada	pag. 153.
Celsus Guglielmi	pag. 115.		
Cherubinus Myrtius	pag. 115.		
Chrysostomus Calvini	pag. 117.		
Chrysostomus Nicolini	pag. 119.		
Clara Margarita Cozzolani	pag. 119.		
Clemens Arcelli	pag. 120.		
Clemens de Rodulphis	pag. 120.		
Cœlestinus Botta	pag. 120.		
Columbanus a Bobio	pag. 120.		
Columbanus Bordonus	pag. 120.		
Columbanus a Brixia	pag. 121.		
Constantinus Bellottus	pag. 122.		
Constantinus Cajetanus	pag. 123.		
Constantinus de Notariis	pag. 136.		
Constantinus Pasolinus	pag. 137.		
Constantinus Rottigni	pag. 138.		
Constantius de Salviis	pag. 138.		
Constantius Contutius	pag. 138.		
		E Rasmus Gattola	pag. 155.
		Eugenius Gammurrinus	pag. 158.
		Eusebius Mutinensis	pag. 159.
		Euticius Cordes	pag. 160.
		Eutichius Ghiroldi	pag. 161.
		F Abianus Columbus	pag. 163.
		Fabianus Cretenis	pag. 163.
		Fabianus Pinus	pag. 164.
		Faustinus Oliva	pag. 164.
		Faustus Parmensis	pag. 164.
		Felicia Raspona	pag. 164.
		Petra Margarita de Indovinis	pag. 167.
		a Sale	pag. 167.
		Felicianus Stradivertus	pag. 167.
		Felix Passerus	pag. 168.
		Felix	

Felix Roma
 Ferdinandus Peretti
 Flaminius Patè
 Fortunatus Patavinus
 Fortunatus Schola
 Fortunatus Ulmus
 Franciscus Barrionovus
 Franciscus Rota
 Franciscus Serracini
 Franciscus Maria Ricci

pag. 170.
 pag. 171.
 pag. 171.
 pag. 173.
 pag. 173.
 pag. 173.
 pag. 174.
 pag. 175.
 pag. 175.
 pag. 175.

G

Gabriel Brebbia
 Gabriel Castagnonus
 Gabriel Garbarinus
 Gabriel a Rubis
 Gaspar Papiensis
 Gervasius a Neapoli
 Gometius Lusitanus
 Gregorius Bornatus
 Gregorius Cortesius
 Gregorius Duccus
 Gregorius Marsala
 Gregorius Matina
 Gregorius Morellus
 Gregorius Patavinus
 Gregorius Porrinus
 Gregorius Ricciardettus
 Gregorius Sayrus
 Gregorius de Pisonibus
 Gregorius Urbanus
 Gulielmus de Hjeraci

pag. 178.
 pag. 178.
 pag. 178.
 pag. 178.
 pag. 179.
 pag. 179.
 pag. 180.
 pag. 183.
 pag. 183.
 pag. 187.
 pag. 187.
 pag. 188.
 pag. 188.
 pag. 189.
 pag. 189.
 pag. 190.
 pag. 190.
 pag. 193.
 pag. 193.
 pag. 193.

H

H Elena Lucretia (quæ & Scho-
 lastica) Piscopia

Henricus Valle
 Hieronymus Alliottus
 Hieronymus Bendantus
 Hieronymus Cathaneus
 Hieronymus Florentinus
 Hieronymus Gatta
 Hieronymus Lapi
 Hieronymus Mediolanensis
 Hieronymus Monachus
 Hieronymus Perrottus
 Hieronymus Pharaonius
 Hieronimus a Potentia
 Hieronymus Raynerius
 Hieronymus Ruscelli
 Hieronymus Sylva
 Hilarion Lanterius
 Hilarion Veronensis
 Hilarion Corbetta
 Hilarion Genuensis
 Hilarius Bologna
 Hippolytus Andreatius
 Hippolytus a Cremona
 Hippolytus Berarducci
 Hippolytus Pugnetus
 Honoratus Fascitellus
 Honoratus Mediceus
 Honorius Ansalonius
 Honorius de Jorlanda
 Honorius Thotus

pag. 196.
 pag. 200.
 pag. 201.
 pag. 208.
 pag. 210.
 pag. 212.
 pag. 216.
 pag. 218.
 pag. 218.
 pag. 218.
 pag. 218.
 pag. 219.
 pag. 219.
 pag. 220.
 pag. 220.
 pag. 223.
 pag. 223.
 pag. 224.
 pag. 225.
 pag. 226.
 pag. 227.
 pag. 228.
 pag. 229.
 pag. 229.
 pag. 229.
 pag. 231.
 pag. 234.
 pag. 234.
 pag. 234.
 pag. 235.

I N D E X

C O G N O M I N U M

S C R I P T O R U M

P R I M Æ P A R T I S.

A

Alliottus
Almerici
Andreatius
Amalthea
Ab Anglia
Ab Anglia
Ansalonius
Arcelli
Arcionus
Arcionus
Ab Asula
Auria
Averoldus

Hieronymus.
Almericus.
Hippolytus.
Adrianus.
Augustinus.
David.
Honorius.
Clemens.
Andreas.
Angelus.
Dominicus.
Dominicus Maria.
Bartholomæus.

Brebbia
A Breda
A Brixia.
Businellus

Gabriel.
Guglielmus.
Columbanus.
Alexander.

C

BAcci
Bacchinus
Baitella
Banduri
Barbo
Barionovus
A Baucio
Bellottus
Benaglia
Bendandus
Berarduccius
Biffus
A Bobio
Bologna
Bonfignori
Bordonus
Bornatus
Botta

BCarolus.
Benedictus.
Angelica.
Anselmus.
Ludovicus.
Franciscus.
Appollinaris.
Columbanus.
Cyprianus.
Hieronymus.
Hippolytus.
Bernardus.
Constantinus.
Hilarius.
Benedictus.
Columbanus.
Gregorius.
Celestinus.

CÆsarius
Cajetanus
Calvini
Campanari
Canophilus
Carafa
De Carthariis
Castelli
Castagnonus
Castiglioni
Cataneus
Ceraso
Cherubini
Chranovius
De Cinquinis
Clavellus
Codaninus
Columbus
Contuccius
Cordes
Corbetta
Cornelia Piscopia
Cortesi
Del Cotone
Cuzzolani

Augustinus.
Constantinus.
Chrysostomus.
Bernardinus.
Benedictus.
Aloysius.
Hilarion.
Benedictus.
Gabriel.
Bernardus.
Hieronymus.
Cornelius.
Angelus Maria.
Casimirus.
Dominicus.
Bernardus.
Cornelius.
Fabianus.
Constantius.
Euthytius.
Hilarion.
Helena.
Gregorius.
Antonius Maria.
Clara Margarita.
Cre-

Cremonensis.
Cretensis.

Hyppolitus.
Fabianus.

D

D Esiderius.
Duccus.

Alderanus.
Gregorius.

F

A Falcibus.
Falcitellus.
Fauccherius.
Ferrarius.
A Florentia.
Florettus.
Finardi.
A Fractis.
De Franceschis.
Freschot.

Celfus.
Honoratus.
Dionysius.
Ambrosius.
Hieronymus.
Antonius.
Bonaventura.
Antonius.
Cornelius.
Casimirus.

G

G Alli.
Gamurrinus.
Garbarinus.
Gatta.
Gattola.
A S. Germano.
Genuensis.
Ghiroldi.
Gotho.
Gradi.
Grifelli.
Grylli.
Guidi.
Gulielmi.

Dominicus.
Eugenius.
Gabriel.
Hieronymus.
Erasmus.
Benedictus.
Hilarion.
Euthitius.
Cesar.
Basilus.
Angelus.
Angelus.
Benedictus.
Celfus.

H

H Embrius.
De Hieraci.
Hugonius.

Damianus.
Gulielmus.
Alexius.

I

I Simbardi.

Augustinus.

L

L Ampugnans.
Lapi.
Lellus.
Leuccus.
Leodiensis.
De Lonato.
Lofcus.
Lucchinus.
Lusitanus.

Augustinus.
Hieronymus.
Alexander.
Andreas.
Arsenius.
Archangelus.
Augustinus.
Benedictus.
Gometius.

M

M Ariconda.
Majorica.
Mantuanus.
Mancini.
Margarimus.
Marfala.
Massarus.
Mazzei.
A Mediolano.
Medicæus.
Merendella.
Messanensis.
Millanius.
Milliarius.
A Monelia.
Morabitus.
Morinus.
Mutinensis.
Myrtius.

Alphonfus.
Benedictus.
Baptista.
Camillus.
Cornelius.
Gregorius.
Camillus.
Andreas.
Hieronymus.
Honoratus.
Cornelius.
Bernardus.
Basilus.
Carolus Maria.
Arsenius.
Balthassar.
Ludovicus in Adjunct.
Eusebius.
Cherubinus.

N

A Neapoli.
A Neapoli.
A Neapoli.
Nicolini.
De Notariis.

Antonius.
Archangelus.
Gervasius.
Chrysostomus.
Constantinus.

O Live

O

Faustus:

P

P Haraonius

Pajolus

A Panormo

Papafidera

A Papia

A Papia

Paradisi

Parmensis

Parmensis

Pasolinus

Passarus

Patavinus

Patavinus

Patè

A Paternione

Peretti

Perfectus

Perotrichius

Perottus

Petra

Petronius

Pinus

De Pisonibus.

A Placentia.

Porrinus

A Potentia

Pugnetus

Hieronymus.

Anselmus.

Honorius.

Augustinus.

Gregorius.

Gaspar.

Basilus.

Barnabas.

Faustus.

Constantinus.

Felix.

Fortunatus.

Gregorius.

Flaminus.

Bartholomæus.

Ferdinandus.

Angelus.

Basilus.

Hieronymus.

Angelus.

Desiderius.

Fabianus.

Gregorius.

Bernardus.

Gregorius.

Hieronymus.

Hippolytus.

Q Uirini

Quesada

Q

Angelus Maria.

Dominicus.

R

R Aspona

Raynerius

Raynerius

Ricciardettus

De Rodulphis

Felicia.

Andreas.

Hieronymus.

Gregorius.

Alexander.

De Rodulphis

Roma

Rota

Rottigni

A Rubis

Ruscelli

De Rusconibus.

Clemens.

Felix.

Franciscus.

Constantinus.

Gabriel.

Hieronymus.

Ambrosius.

S

D E Salviis

De Sanctis

Sangrinus

Sarzana

Sayrus

Serracini

Settala

Schola

Stradivertus.

A Sueffa

Sylva

A Syracusis.

Constantinus.

Cyrinus.

Angelus.

Antonius.

Gregorius.

Franciscus.

Benedictus.

Fortunatus.

Felicianus.

Andreas.

Hieronymus

Anselmus.

T

T Aberna

Thotus

Toranus

Trezzi

Bartholomæus.

Honorius.

Augustinus.

Gratianus.

V

V Alle

Ubertus

Venerius

Veronensis

Vignola

Villagut

Wion

Ulmus

Urbanus

De Uva

Henricus.

Anastasius.

Augustinus.

Bartholomæus.

Attilius.

Alphonfus.

Arnoldus.

Fortunatus.

Gregorius.

Benedictus.

Z

Z Ancarolus

Basilus.

I N D E X A U C T O R U M

Qui de hujus Bibliothecæ Scriptoribus
Primæ Partis agunt.

A

A Braham Bzovius Compen. Annal. Baronii.

Alexander Tassonus *Secchia Rapita*, & in Explication. Salvian.

Antoninus Mongitore in Bibliotheca Sicula.

Antonius Gigante in Vita Ludovici Bocatelli Bononiensis, Archiepiscopi Ragusini : M.SS. apud Bq. Prosp. Mandos.

Aloysius Lippoman. in Vit. SS.

Antonius Postevinus App. Sacr. & Bibl. Select.

Antoninus Diana in Resolutionib. Moralibus.

Andreas Salazar Notisin Reg. S. Bened.

Andreas Raynerius Hist. Paneg. S. Anselmi.

Andreas Viçtorellus Addition. ad Ciacconium.

Antonius Teisser in Catalag. Auctorum, qui Libror. Catalogos scripserunt, & in Addit. ad Thuani Elogia.

Antonius Lupis *Amazzone Scozzese*, & in Heroïna Intrepida &c.

Augustinus Oldoinus in Variis Athenais.

Augustinus Schiaffinus de rebus Genuensibus.

Angelus Maria Arcionus in Odis Sacris, & Moralibus, & in libello de translatione SS. Parmensium.

Angelus Portenarius *Felicità di Padova*.

Arnoldus Wion in Libris Lign. Vitæ.

Angelicus Aprosius in Bibl. Aprosiana, & in aliis Operibus.

Angelus Gryllus in Epistolis, & in Carminibus.

Angelus Maria Quirinus Cardinalis in Dissert. de Monast. Italice Historia conscribenda.

Andreas Valerius Bibliotheca Belgica:

Antonius Libanorius Ferraria aurea.

Antonius Magliabecchius in Epistolis.

Antonius de Rubeis J. Con. Alexandrinus in Epistolis.

Augustinus Martinellus: *Continuazione dello Stato del Ponte Felice*.

Angelus de Nuce in Not. ad Chron. Leon. Ostiensis.

Antonius Yepes Chr. Ord. S. Benedicti.

Aloysius Novarinus Cler. Reg. in Opusculis.

Antonius a Puteo (del Pozzo) de rebus Gestis, & Prosapia M. Mathildis.

Antonius Caracciolus Cler. Reg. in Vita Pauli IV.

Antonius Sanderus in Elogiis.

Alphonfus Ciacconius in Vitis Pontificum, & Cardinalium.

Antonius D'Auberi in Vitis Pontificum, & Cardinalium.

Aubertus Myraus in Origin. Benedictin. & in Sæculis.

Auctor Catalogi *Des Principaux Historiens avec des remarques Critiques*.

Archivum S. Callisti Romæ.

Archivum S. Mariæ de Florentia.

B

Benedictus Bacchinus in Ephemer, Litteratorum Italia, & de Ecclesiasticæ Hierarchy Originibus, & in Vita Helenæ Lucretiæ Piscopiæ, & in sua ipsius Vita.

Benedictus Hæphtenus Disquisit. Monast.

Bernardus Pez Mellicensis in Epistolis Apologisticis.

Bernardus Morandus in Rosalinda.

Baptista Mansus in Vita Torquati Tassi.

Bernardus Clavellus in Historia Arpinate.

Baptista, vel Bartholomæus Platina in Vitis Pontificum.

Bernardus de Montefaucon in Diar. Ital.

Bernardinus Bonfilius J. U. D. Patavinus in Epistolis.

Bartholomæus Gavant. Rubr. Breviarii.

Bernardinus Scardeonius de Antiquitate Urbis Patavii &c.

Bibliotheca Bodlejana.

Bibliotheca Romanæ Sapientiæ.

Bibliotheca Grattaroli.

Bibliotheca Vaticana.

Bibliothecæ plures nostrorum Monasteriorum.

C

Cæsar Card. Baronius in Notis ad Martirol. Romanum, & in Annalibus Ecclesiasticis.

Camillus Peregrinus in Dialogo: *Il Carafa*, & in Epistolis, & in Historia Principum Longobardorum.

Catalogus Librorum Collegii Gregoriani Romæ.

Carolus Carthari in *Syllabo Advoc. Confistorialium*, & in *Pallade Bambina*, & in Serie Professorum Athenæi Romani M.SS. apud Eq. Prosp. Mand.

Carolus Stengelius *Lucida Corona Benedictina*, & in *Monasteriologia*.

Carolus Rinaldinus in *Geometria*, & in *Analytica Mathematicum*.

Casimirus Oudin Supplem. Bellarm. de Script. Eccl.

Chrysostomus Calvini in Epistolis M.SS.

Cæsar Alexius in Elogiis Perusinorum.

Carolus dū Gange dū Fresne in Glossario, & in Ind. Dipl. & in Vet. Tabell.

Christianus Junkerus in Schediasmate Historico de Ephemeridibus.

Cristophorus Arnaldus de Uxore adulterii suspecta.

Christophorus Besoldus in *Spicileg. Politico*, & Juridico.

Christophorus Ivanovich *Minerva al Tavolino*.

Clemens Raynerius de Apostolatu Benedictinor. in Anglia, & de Antiquitate eorumdem in Anglia.

Cœlestinus in Hist. Bergom.

Conradus Gesnerus in Bibliotheca Universali, & in Appendice ejusdem.

Constantinus Cajetanus de Religiosa S. Ign. per PP. Bened. Institut. & in aliis Operibus.

Constantinus de Notariis Duell. Ignor. & Scientiæ.

Cæsar Crispoldus in Perusia Augusta.

D

Dionysius Faucherius in Epistolis, & in Odis.

Dominicus Bartholi in Libello: *Asta di Achille*.

Dominicus Guglielmini *della Natura de' Fiumi*.

Dominicus de Marigliac in Præf. ad Joannem Gesen a se in Gallicum Sermonem translatum.

Dominicus Maria Caramella in Museo Illustrium Poetarum.

Donatus Calvi in Scen. Liter. Bergom.

E

Ephemerides Literatorum Romæ Nazarii.

Ephemerides Literatorum Italia Venetæ.

Ephemerides Lipsienses.

Ephemerides Trevoltianæ.

Eustachius a S. Ubaldo de Dei Benedictione.

F

Fabianus Justinianus in Elencho Auct. in Sac. Biblia.

Federicus Mennini *Ritratto del Sonetto*.

Federicus Nominus in Satyris.

Federicus Ubaldinus in Vita Gelasii II. Papæ.

Felix Contelorius in *Notis*; & *Animadversionibus* ad Fortunati Ulmi *Librum de Adventu Alexandri III. Venetias*. Parisiis 1623. Et in *Elencho*, & in *Genealogia Matthildis*, & in *Memoriis Historicis Oppidi Cefii*.
Felix Egger *Idea Ordinis Hjerarchico-Benedictini*.

Felix Passarus in *Carminibus*.
Ferdinandus Ughellus *Italia Sacra*, & in *Additionibus* ad *Ciacconium*.

Franciscus Arisius *Cremona Literata*.

Franciscus Abela *Descrizione di Malta*.

Franciscus Avantius *Manuale Simplicium*.

Franciscus Bivarius *Commentario in Flavium Lutium Dextrum*.

Franciscus Lauredanus in *Epistolis*.

Franciscus Ferrarius in *Vita Joannis Baptistæ Marini*.

Franciscus Flavius Frugonus *Ritratti Critici*, & *Heroïna Intrepida*.

Franciscus Macedo *Medulla Historiæ Ecclesiasticæ*, & in *Lucerna Macedi ad Lucernam Cleantis*.

Franciscus Sansovinus in *Descriptione Venetiarum*.

Franciscus Suatez de *Religione in particulari*.

G

Gabriel Bucellinus in *Benedicto Redivo*, & in aliis *Operibus*.

Galileus Galilei in suis *Epistolis*.

Georgius Matthias Conigius *Bibliotheca Vet. & Nov.*

Georgius Draudius *Bibliotheca Classica*, & *Bibliotheca Exotica*.

Georgius Viviani *Vitæ Illustrium Foroliviensium*.

Gloriæ degl' Incogniti, *Academicorum scilicet Venetorum*.

Gregorius Læti *Italia Regnante*.

Guido Card. Bentivolus in *Epistol.*

H

Henricus Meibonius in *Notis ad Introductionem Vogleri in Notitias Scriptorum*.

Henricus Senecus in *Encomiis Urbis Venetæ*, & in *Pictura Venetæ Urbis*.

Henricus Spondanus in *Annalibus*.

Hieronymus Borsieri in *Supplemento Rerum Mediolanensium*.

Hieronymus Fabri *Sacre Memorie di Ravenna*, & in aliis *Operibus*.

Hieronymus Genovinus *Metamorphoses Nominum*.

Hieronymus Ghilinus *Theatro Virorum Literis Illustrium*,

Hieronymus a Potentia in *Historia Manuscripta S. Justinæ de Padua*.

Hilarius Bologna in *Panegyrico Divi Benedicti Italicè*.

Hilarion Corbetta in *Epistolis Latino-Græcis Manuscript.*

Hyppolitus Maraccius *Bibliotheca Mariana*.

Honofrius Panvinus in *Additionibus ad Platinam*, & in utraque *Epitome*.

I

James in *Append. ad Bibliothecam Bodlejanam Thomæ Hydæ*.

Jacobus Augustinus Thuanus in *Elogiis*.

Jacobus Cavaccius in *Historia Sanctæ Justinæ*.

Jacobus Gaddius in *Elogiographo*, & de *Scriptoribus non Ecclesiasticis*.

Jacobus Philippus Thomasinus *Episc. Æmونيensis* in *Bibliotheca Veneta*, & in

Gymnasio Patavino, & in *Parnasso Euganeo*, & in *Elogiis*, & in aliis *Operibus*.

Jacobus Gretserus *adversus Replicatorem Calvinianum*.

Jacobus Sirmundus in *Opusculis*.

Jacobus Zopelli *Trattenimenti Poetici*.

Joannes Baptista Cacacius in *Lyrice*.

Joannes Cinellus *Bibliotheca Volante*.

Joannes Baptista del Giudice *Poesie Sacre & Morali*.

Joannes Baptista Marus *Adnotationes ad supplementum Placidi Romani de Viris Illustribus Casinensibus*.

Joannes Baptista Gritalli *Capricci Serii delle Muse*.

Joannes Baptista Laurus in *Viris Doctrina præstantibus sui ævi*.

Joannes Baptista Marinus Variis in *Operibus*.
 Joan-

- Joannes Cinellus *Biblioteca Volante* .
 Joannes Federicus Hekelius de Feminis Li-
 teratis.
 Joannes Maria Muti *Rotture del Genio*, e
Penna Volante.
 Joannes Marius Crescimbenius *Historia vul-*
garis Poësis, & *Commentario in eam-*
dem.
 Joannes Nicius Erythreus, idest Joannes
 Victorijs de Rossi in *Pinacothecis*.
 Joannes Jacobus Jordanus in *Chron. Mont.*
Virg.
 Joannes Paulus Oliva Soc. J. in *Epistolis*.
 Incogniti Academici Veneti in *Libro Glo-*
rie degl' Incogniti.
 Joannes Caramuel Varijs in *Operibus*, &
Epistolis.
 Joannes Geyer *Apologia pro Gersene ad-*
versus Rosweidum.
 Joannes Franchinus in *Bibliosophia Patrum*
Minorum Conventualium.
 Joannes Gerardus Vossius de *Historicis La-*
tinis.
 Joannes Mabillonius *Itinere Italico*, & in
alijs Operibus.
 Joannes Rhò in *Libro Achates ad Constan-*
tinum Cajetanum.
 Joannes Enricus Ottingerus *Historia Eccle-*
siastica Novi Testamenti.
 Joannes Ciampinus in *Disertatione de Vocis*
Correctione in Sermone septimo S. Leo-
nis Magni, & de *Antiquis Musivis tom.*
II. &c.
 Joannes Medices in *Epistolis*.
 Joannes Palatio Aquila inter *Lilia*.
 Joannes Salas in *Primam Secundæ Divi*
Thomæ.
 Joseph Maria Tomasius, postea Cardinalis,
 in *antiquis Libris Missarum Ecclesiæ Ro-*
manæ.
 Joseph Silos *Historia Clericorum Regulariũ*.
 Joseph Galeanus in *Musis Siculis*.
 Julius Ambrosius Lucenti *Italia Sacra Re-*
stricta Aucta.
 Julius Cæsar Capaccius in *Epistolis*, & in
Segretario.
 Justus Fontaninus *Aminta Diseso*, & in
Catalogo Selectiorum Auctorum &c. Ita-
licè.

- L** Aurentius Crassus in *Elogijs*, & in *Hist.*
Poet. Græcor.
 Laurentius Florus in *Epistolis*.
 Laurentius Magalottus de *Anima Brutorum*,
 & in *alijs Tractatibus*.
 Laurentius Zaccagna in *Collectaneis Monu-*
mentorum Veterum Tomo Primo.
 Leo Allatius in *Apibus Urbanis*.
 Leonardus Cozzandus *Bibliotheca Britiana*.
 Leonardus Nicodemus, verius Antonius Ma-
 gliabechius in *Additionibus ad Bibliothe-*
cam Neapolitanam Toppii.
 Lucas Wadinghus in *Annalibus Francilca-*
nis, & in *Opuscula S. Francisci*.
 Ludovicus Flori *Societatis Jesu Del Modo*
di tenere un Libro doppio.
 Ludovicus Dellies Dupin in *Nova Biblio-*
theca Ecclesiastica Gallicè.
 Ludovicus Ferrarius de *Epistolis Missivis*.
 Ludovicus Jacobilli in *Bibliotheca Umbriæ*,
 & de *Sanctis Umbriæ*.
 Ludovicus Jacobus a S. Carolo *Bibliotheca*
Pontificia.
 Ludovicus Moreri *Grand Dictionaire*.

M

- M** Affæus Barberinus Urbanus VIII. in
Carminibus.
 Marcus Antonius Flaminus in *Carminibus*.
 Marcus Antonius Maltempi in *Hist.*
 Marcus Antonius Scipio *Elogia Abbatum*
Casiniensium.
 Martinus Martinez de *Patronatu Hispaniæ*
S. Æmiliani.
 Maximilianus Sanderus *Academica Com-*
mentatio.
 Maximilianus Dexa in *Vita Helenæ Corn-*
Piscopiæ.
 Michael Ghislerius *Commentatio in Hie-*
remiam Tomo I.
 Michael Maithere *Annales Topografici*.
 Michael Pocciantius in *Catalogo Scriptorum*
Florentinorum.
 Michael Justinianus in *Scriptoribus Liguriæ*.

N

- N**icolaus Angelus Cafferri in Compendio Sinthematis Vetustatis.
 Nicolaus Antonius in Bibliotheca Veteris Hispaniæ.
 Nicolaus Carminius Falco in Vita Sancti Januarii.
 Nicolaus Toppius Bibliotheca Neapolitana.
 Nomenclator Cardinalium.
 Nicolaus Comnenus Papadopoli in Histor. Gymnasii Patavini.

O

- O**ctavius Cajetanus Hist. Sicil. & in Notis de Sanctis Siciliæ.
 Octavius Ferrarius in Originibus Italiæ Lingua, & in Epistolis, & in Origine, & Stemmata Gentis Matinenghæ.

P

- P**amphilus Persicus in Opere; cui titulus: *Il Segretario*.
 Paulus Morigia de Nobilitate Mediolanensi.
 Petrus Andreas Triachierius in Carminibus.
 Petrus Aretinus in Comed. *Il Marefcalco*.
 Petrus Antonius Tornamira in Variis Operibus.
 Petrus Baptista Burgi de Dom. Reipublicæ Genuensis.
 Petrus Bembus Cardinalis in Epistolis.
 Petrus Bafinus Engadinus Elvetius in Elogiis Græcis.
 Petrus Daniel Huetius Origenes Greco-Latinus.
 Petrus Diaconus de Viris Illustribus Casinensibus.

Petrus Maria Campi Historia Ecclesiastica Placentiæ.

Petrus Ricordatus Historia Monastica.
 Pius Rubens *Convito Morale*.

Placidus Petruccius Romanus in Supplemento ad Petrum Diaconum de Viris Illustribus Casinensibus.

Placidus Puccinellus Variis in Operibus.

Placidus Reina in Histor. Messanæ.

Poggius Brandolinus in Dialog. de Hypocritis.

Philippus Labbe Bibliotheca Bibliothecarum; & in Conc. Trid. & de Scriptor. Ecclesiasticis.

Philippus Macchiarellus in Apologia Sancti Petri Damiani.

Philippus Maria Bonini *Il Tevere Incatenato*.

Philippus Maria Bernini in Cyro Politico.

Philippus Piccinellus in Athenæo Mediolanensi.
 Philippus Rondininus de Monasterio Casemarii.

Philomati Musæ; idest Alex. VII. Pontifex Maximus.

Prosper Mandosius Bibliotheca Romana impressa, & in Vitis Elogiasticis Academicorum Humoristarum M. script. & in Omonyma Prosperiana.

Q

R

Raphael Fabrettus de Aquis, & Aqueductibus Veteris Romæ 1672.

Raphael Sopranus in Syllabo Scriptorum Liguriæ.

Raynerius Picus Appen. Virorum Illustrium Parmensi.

Robertus Cardinalis Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis.

Rocchus Pyrrhus de Abbatiis Siciliæ, & in Sicilia Sacra.

S

S Cipio Ammiratus in Epistolis ; & Ne i Ritratti.

Seraphinus Pasolinus *Lustri Ravennati*, & in Historia Ravennate.

Sigismundus Brunellus J. C. Paravinus in Epistolis.

Sistus Senensis Bibliotheca Sancta.

Stephanus Guazzi in Ghirlanda.

Sylvanius Razzius de Sacris Virginibus.

T

Theodorus Palleonus in Epistolis editis Romæ 1626.

Theodoricus Ruinartius in Appendice primi Tomi Sæculi Sexti Annalium Benedictinorum, & in aliis Operibus.

Titus Prosper Martinengus in Libro Variorum Poematum Græcorum.

Torquatus Tassus in Metris:

Trajanus Boccalinus *Raguagli di Parnaso*!

V

Valerianus Castillioneus in Annalibus Casinensibus.

Vincentius Armannus in Append. Hist. suæ de Familia Capizucchi Romæ 1680.

Vincentius Baralis Salerna in Chronologia Lirinensi.

X

Z

Zacharias Caymus in Epistolis.

IN PRIMA PARTE.

IN SECUNDA NUNCUPATORIA

Pag. 9. lin. 7. Trīginta
IN PRÆFATIONE

Pag. 16. lin. 7. ecceptum

Pag. 17. lin. 17. oblivioni

Pag. 19. lin. 2. injuria

IN INDICE NOMINUM

Pag. 27. lin. 12 Almerius
IN IPSO OPERE.

Pag. 1. lin. 22. Piceni

Pag. 7. lin. 7. Dominium

Ibid. lin. 10. in studio

Pag. 8. lin. 36. nemini

Ibid. Sandalom

Pag. 10. lin. 26. Asceteriū

Pag. 12. lin. 6. omniumque

Pag. 20. lin. 26. & seq.

Procuratoris Generalis,

Visitatoris in Romana

Curia, ac deinde Abbat-

tis, & Diffinitoris.

Pag. 23. lin. 45. audieris

Pag. 28. lin. 19. Teisser Ca-

talogo Auctorum, qui

in librorum Catalogos.

Pag. 32. lin. 20. Bernard-

inum.

Ibid. lin. 30. Bernardi-

num

Pag. 36. lin. 15. Piscia

Pag. 41. lin. 15. pag. 1265.

Pag. 43. lin. 4. Gratias ve-

ro,

Pag. 51. lin. 1. cujus

Pag. 76. lin. 24. Alexan-

dro Octavo

Ibid. lin. 34. Suspicio

Pag. 81. lin. 22. imputatis

Pag. 93. lin. 46. Invento-

ram

Pag. 94. lin. 31. fluentrum

Ibid. lin. 35. in quello

Pag. 96. lin. 15. genera

Ibid. lin. 16. in causam

Pag. 97. lin. 1. Cestelli

Pag. 103. lin. 41. Marcus

Antonius Maltempi edi-

tionis per quam rara

Urbeveteri an. 1545. lib.

2. c. 2.

Pag. 107. lin. 28. delatate,

Pag. 108. lin. pen. 1712.

Pag. 112. lin. 17. Comi-

torum

Pag. 113. lin. 20. Sequarum

Pag. 115. lin. 39. splendore

Pag. 122. in marg. Bidix-

xolo

Pag. 132. lin. 39. spud

Ibidem lin. 48. Regii

viginti

acceptum.

oblivione.

in-curia.

Almericus

Umbria

Dominum

in studio

ne Momo quidem

Sandalium

Asceterium

omnium

Procuratoris Generalis in

Romana Curia, ac de-

inde Abbatis, Visitato-

ris, & Diffinitoris

audierit

Teisser in Catalogo Au-

ctorum, qui Librorum

Catalogos

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Bernardum

Pag. 133. lin. 22. nostus

Pag. 136. lin. 29. faculta-

tem

Pag. 140. lin. 38. Bullarum

Ibidem lin. 45. refer

Pag. 143. lin. 40. at distin-

guendum?

Pag. 144. lin. 8. noli cro-

dere.

Pag. 148. lin. pen. an. 1689.

Pag. 150. lin. 20. Salema

Pag. 155. lin. 1. Erasmus,

Pag. 160. lin. 10. 1075.

Pag. 165. lin. 40. duobus,

Pag. 170. lin. 23. 1607.

Ibid. lin. 39. 1609.

Pag. 173. lin. 12. Studiis

post admodum floruit

Pag. 177. lin. pen. tertium

Pag. 182. lin. 32. sustines

Pag. 186. lin. 31. Salodeto

Pag. 196. lin. 15. Asceto-

ria

Pag. 201. lin. 8. prame-

bant.

Ibidem lin. 45. copertum

Pag. 204. lin. 38. oquius

Pag. 209. lin. 3. orationis,

Ibidem lin. 15. 1743.

Pag. 211. lin. 19. suspicio

Pag. 122. lin. 3. Synodum

Casinentem

Pag. 222. lin. 22. rivelanti

Pag. 222. lin. 16. intendit-

fimo

Pag. 227. lin. 2. possim

Pag. 135. lin. 3. D. Fundis

IN INDICE COGNOMINUM.

Pag. 12. lin. 1. Faustus.

Leviore, que supersunt, præferim ad Orthographiam,

& Interpunctionem pertinentia, vel ipse patienter

corriges, vel clementer ignosces.

In Indice Nominum Scriptorum

Primæ Partis addendi.

Anonymi pag. 47. & seq.

Gregorius 2 Papiæ pag. 189

In Indice Cognominum Scriptorum ejusdem primæ

Partis addendi.

De Fagiis

Funetti

De Jorlanda

Landati

Matina

Morellus

Morellus

De Nuce

Ricci

Sarniculus

Veronensis

nostris

facultatum

Bullarium

refert

at distinguendum.

noli credere

an. 1698.

Salerna

Erasmus

1705.

duabus

1707.

1709.

Studiis admodum floruit

sextum

sustinens

Sadolero

Asceteria

premebantur

compertum

æquius

Narrationis

1643.

suspicio

adde, eamque.

rilevanti

intenditissimo

passim

a Fundis, vel de Fundis

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

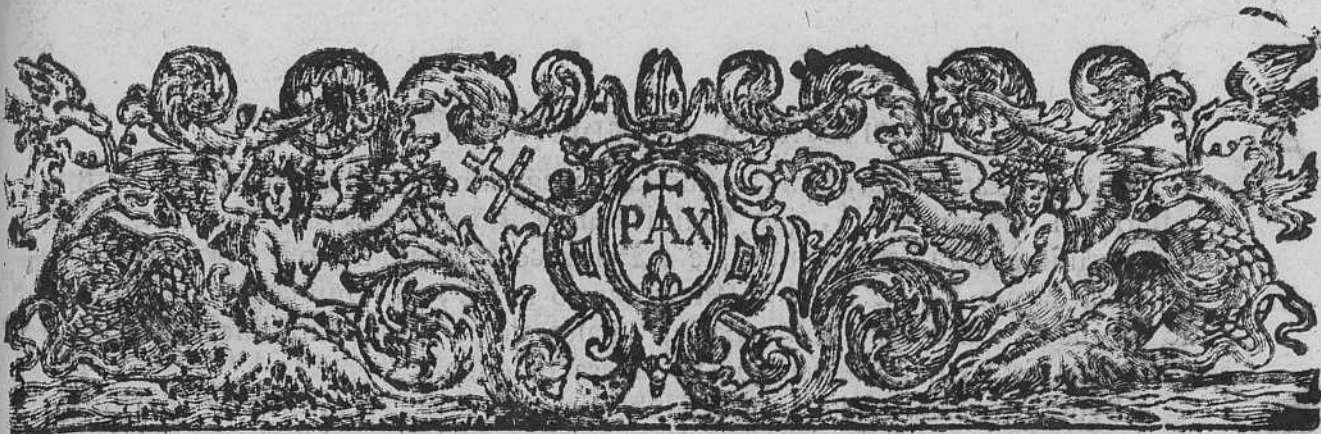
Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

Faulstinus

BIBLIOTHECA BENEDICTINO-CASINENSIS

A L I A S

CONGREGATIONIS S. JUSTINÆ PATAVINÆ.

A

ADRIANUS cognomine **AMALTHÆA** Neapolinatus, in S. Severini percelebri ibidem Cœnobio Monasticum amplexus est institutum, anno 1526. die 1. Octobris; Ubi, ut erat scientiarum omnium amantissimus, Astronomiæ, Legum, morumque disciplinæ, & sacrarum in primis Literarum studiis strenuam cum navasset operam, Juris utriusque lauream consequutus est. Abbatis deinde auctus dignitate, plura rexit Monasteria, ac Brixie demum apud SS. Faustinum, & Jovicam extremum diem obiit anno 1592. Scripsit.

1. *Rotam, sive Calculum Astronomicum perpetuum juxta Gregorianam correctionem, impressam Brixia apud Sabinum Anno 1593.*

2. *Paraphrasticam expositionem, seu translationem in Psalmos, quæ simul cum duabus ejus epistolis extabat M.S. apud D. Angelum à Carpinedulo Monachum Casenatensem anno 1595., incipitque: Accipe mi Christiane Lector &c. teste Arnoldo Wione Ligni Vitæ par. 1. l. 2. cap. 62. pag. 397., & par. 2. in appendice pag. 883. ubi asserit eum scripsisse*

3. *Alia multa tam in Casibus Conscientiæ, quam in Sacris Literis, quæ morte præventus imperfecta reliquit. Ita Arnoldus, præter quem mentionem de eo faciunt Antonius Possevinus in Appar. Sacr. tom. 1. pag. 18. editionis Venetæ anni 1606. editionis verò Colonienfis anni 1608. pag. 10. In Matriculis, seu Regestis Mss. Monachorum nostræ Congregationis, quibus sæpissimè utimur, de eo pag. 110. in margine sic dicitur, Abbas scripsit super Psalmos, & alia.*

ÆGIDIUS SARNICULUS à Mathelica nobili Piceni Oppido, apud S. Michaellem Archangelum Montis Caveosi in Apulia Monasticam vitam professus anno 1545. die 25. Martii, Vir fuit in Divinis Scripturis, & Mathematicis scientiis admodum versatus, rerumque etiam agendarum prudentiâ, industriâque conspicuus. Ob eas virtutes Abbas renunciatus, primò quidem prædictum S. Michaelis Archangeli Cœnobium anno 1575., Casinense deinde Archisterium anno 1587., regenda suscepit, eoque utilitatis proventu, sui que nominis præconio ea administravit, ut altero, quo Casinensibus præerat, anno, Comitiorum nostrorum Patres, Ægidium

A

Præsidi

Præsidis dignitate decoratum, totius Congregationis regimini præfecerint. Brevi admodum biennii spatio, quo Casini mansit, domesticas res, præcipue sacras, diligentissime curavit, obtinuitque à Pontifice Maximo Sixto V. præclarissimum diploma datum Romæ apud S. Petrum anno 1589., quo universa Cœnobii Jura, ac Privilegia amplissime confirmantur. Pastoralem verò sollicitudinem è Claustris, ad totam Casinensem Diocesim, ut par erat extendens

Synodum celebravit, in qua saluberrima edidit decreta, quorum potissima sunt, quæ decentem Sacrarum Imaginum cultum respiciunt. Asservatur ea Synodus M. S. tum Casini in Tabulario, tum Romæ apud nostrum Divi Calixti Hospitium in Archivo Procuratoris Generalis. Incipit: *Ægidius à Matelica &c. Inter cœteras sollicitudines, & animi nostri curas &c.* His peractis Ægidius Casino excedens, ad Monasterium S. Mariæ de Casena regendum transiit; At in sequenti anno Caveosi mortem occumbens, ad laborum præmia percipienda, ut piè credimus, emigravit.

1590.

De eo perhonorificè agunt Petrus Ricordatus Hist. Monast. Dial. 4. pag. 465. à tergo, ubi vocatur *Vir Illustris, & Mathematicarum disciplinarum peritissimus, adeout, vel nullum, vel paucos intra Italiam in ea facultate Superiores habuerit*; In Divinis quoque Scripturis valde exercitatum dicit, & admiranda Prudentiâ præditum Arnoldus Wion Lign. Vit. par. 1. lib. 1. pag. 32. ubi Sacri Monasterii Casinensis sub nostra Congregatione Abbas XXV. recensetur. Marcus Antonius Scipio in Elogiis Abbatum Casinensium primæ editionis Neapolis 1630. pag. 177., secundæ verò ibidem pag. 242. Julius Ambrosius Lucenti Abbas Cisterciensis (verius D. Erasmus Gattola noster, qui Lucenti copiosissimas pro Episcopatu Casinensi notitias subministravit ab eodem Lucenti latinitate donatas) in Italia Sacra restricta, aucta &c. Romæ edita 1704. pag. 1011. In nostris regestis Mss. pag. 213. in margine: *Obiit Abbas Caveosi 1590. insignis Mathematicus, & doctissimus in aliis scientiis; fuit Præses: sed errore Amanuensis Sarnanocensis pro Sarniculus ibi scribitur.*

ALDERANUS DESIDERIUS natus Aquilæ in Vestinis, Monachum induit Andriæ (Civitas est Apuliæ) in Cœnobio S. Mariæ, quam Miraculorum vocant. Vir sanè ut vitæ integritate, ac morum candore venerabilis, ita peracuto, ac perspicaci pollens ingenio, quo rerum Mathematicarum, Astronomiæ præsertim, Geometriæ, & Arithmetices intelligentiam non exiguam est assequutus, quarum artium præsidio plura admiranda, & curiosâ effecit; Clemens XI., quod Virum in Astronomicis egregiè doctum famâ accepisset, Alderantum Romam accersere statuerat, ut in reformationem, seu correctionem Kalendarii una cum aliis doctissimis Viris ab ipso Pontifice ad id opus selectis incumberet; Obstitit quidem nimis provecta Alderani ætas, affectaque valetudo, ne Romam proficisceretur; at non defuit ipse, quominus æquissimo Pontificis, ut poterat, voto satisfaceret: scripto nimirum libello de Cyclis solaribus, & Literis Dominicalibus, qui jussu ejusdem supremi Antistitis Virorum in hæc rebus præstantissimorum trutina expensus, probatusque, publicam aspexit lucem, eo quidem eventu (sicuti à Viro fide digno, istiusque rei probè conscio accepi) ut periculum omne, quod ex dissidentia Epactarum à Noviluniis imminere videbatur, pènitus sustulerit: nam Methonis, & Sosigenis regulis usus, depræhensoque, & emendato circa Epactas, & Novilunia errore, novisque exhibitis tabulis temporariis, incommodis omnibus, quæ in dies accidere, & augeri inde porerant, providè occurrat. Eiusdem Viri operâ, in rebus quibusdam mathematicis usum fuisse Jacobum II. magnæ Britanniæ Regem, rumor fuit. Vixit fere per integrum sæculum, & in supradicto Andriæ Cœnobio fatis concessit anno 1709. Ex ejus verò lucubrationibus hæc ad meam notitiam hucusque pervenerunt.

1. *Dialogo di D. Aleandro Desiderio Sicanense (idest D. Alderano Desiderio Casinense) in occasione che l' Eccellentissimo Signor Vicerè di Sicilia fu di passaggio à venerar*

generar la Chiesa, e Monastero di S. Martino delle Scale di Palermo della Congregazione Casinense: In Roma l'anno 1686. nella Stamperia della Reverenda Camera Apostolica, all' Eminentissimo Signor Cardinal Cibo. Hoc in libro Dialogi methodo, Interloquutoribus Didaco Benavides Marchione Solera, Comitibus S. Stephani Siciliae Pro-Regis filio, & ipsomet Alderano, agitur de corporibus Cœlestibus secundum proportionem, quam habent inter se, & cum globo terraqueo: Item de modo, quo eorundem corporum Cœlestium distantia à terra, necnon ambitus, Diamater, & crassitudo deprehendi potest; Itemque de modo, quo Antiqui utebantur Astrolabio, & Dioptra Hipparchi, & de horologio vibratorio, & tubo optico à recentioribus adinvento, ad assequendam corporum Cœlestium magnitudinem.

2. *Tavole de' Cicli Solari, e Lettere Dominicali per saper distinguere tutti li tempi passati, presenti, e futuri, con altre cose spettanti al Calendario Romano, prima, e dopo la riforma Gregoriana dell' Anno, poste in metodo facile, e breve da D. Alderano Desiderio &c. dedicate alla Santità di Nostro Signore Papa Clemente XI. In Roma per Luca Antonio Chracas presso San Marco al Corso 1703. In quo libro cap. 2. 24. Epochas, sive temporum radices magis celebres refert.*

ALEXANDER BUSINELLUS Venetiis è Familia ortus est, inter eos conspicua, qui Reipublicæ à Secretis inserviunt, mediumque inter Patricios, & reliquos populares ordinem constituunt; ex ea namque plures tum à Secretis, ac præ cæteris ejus Pater, tum Magni Cancellarii, quo munere Alexander ejus frater nuper functus est, prodierunt. Alexander verò noster Deo militaturus in percelebri S. Georgii Majoris Cœnobio cucillum induit, quem religiosis virtutibus æquè, ac nobilium literarum studio plurimum inonestavit. Anno 1687 in Comitibus Generalibus Perusiæ habitis Prior electus, Jussu postea Alexandri VIII. Pontificis Maximi, cui jam pridem notus, ac familiaris fuerat, Abbas creatus est anno 1689. Post obitum Vitalis Terra rubra * eximii in Patavina Universitate Philosophiæ Præ-Lectoris, de * Terrarossa. quo 2. parte, à Veneto Senatu in ejus locum suffectus est. Librum edidit hoc titulo donatum

Arion Philosophicus. Placentiæ ex Typographia Sireniana anno 16... in quo amputatâ ineptâ illâ, garrulâque prolixitate, quæ per superiores Philosophos nimio excreverat, brevi, ac dilucida methodo, naturæ scita, quæ magno cum plausu, ac laude Genuæ, ac Placentiæ docuerat, posteris evulgavit. Fato concessit optimus Pater anno 1707. Patavii, eique funebri oratione à Patavini Seminarii Alumno publicè, ut etiam erga omnes alios Patavinæ Universitatis Professores fieri mos est, parentatum fuit. De eo Nicolaus Comnenus Papadopoli in Historia, Gymnasii Patavini impressâ Venetiis 1726. tom. 1. sect. 2. cap. 30. pag. 173. n. 6. De Professoribus ordinariæ Philosophiæ in 2. loco „ 1694. 21. Julii, vacua Sedes „ concessa est D. Alexandro Businello Veneto, Magni Venetæ Reipublicæ Cancellarii fratri, Abbati Casinensi, Viro doctrina, pietate, ac vitæ sanctimonia „ venerabili. Stipendium illi decretum Flor. centum, & quinquaginta, qui ad „ trecentos crevere confirmato anno 1703. 7. Februarii. Triennio post gravissimis „ morborum incommodis tentatus, mortem sanctissimam obiit anno 1707.

ALEXANDER LELLUS alias, de Vignatis à Perusia, ibidem in S. Petri Cœnobio Monachi vitam professus anno 1664. Scholasticis disciplinis, præcipuè Theologicis, haud incelebris fuit, easque Perusiæ, & Romæ, ubi ego ipse ejus auditor fui, plures annos docuit, apud Magistros, & Theologos Urbis magno in honore, & existimatione habitus, ob singularem in loquendo perspicuitatem, & mirabilem tum in docendo, tum in disputando facilitatem; Omnium primus inter nostros Theologiam ad mentem Divi Anselmi explicare est aggressus, permotus exemplo Cardinalis Aguirrei tunc viventis, aliorumque in Hispania Monachorum,

qui in eundem Sanctum Doctorem præclara Commentaria scripsere; Ejus suasionibus, & consilio magna ex parte debemus, ut Romæ in Monasterio nostro insigni Collegium, sub ejusdem S. Anselmi nuncupatione, stabiliretur, ac firmaretur, ubi Sacra Theologia, Sacrisque Canonibus Juvenes omnino decem ex tota Congregatione delecti, a duobus earumdem facultatum Magistris, quos Lectores vocamus, instituerentur. Quod sanè sælicibus Innocentii XI. Pontificis Maximi auspiciis inchoatum, ac favorabili diplomate præmunitum, uberes solidæ doctrinæ fructus hætenus profert, & in posterum quoque prolaturum speramus; Arctioris etiam observantiæ, ac Regularis Disciplinæ Alexander fuit studiosissimus; Quam proinde Abbas constitutus, in Monasterio S. Mariæ Casenatenensis strenuè, quoad vixit, promovit. Ibidemque extremum diem clausit circa annum 1703., scripsit Cursum Philosophicum, & Theologicum, in quorum primo non nihil ab Aristotelis placitis discessit, & recentiorum opinionibus magis adhæsit. In Theologia verò Divos Anselmum, & Thomam constanter sectatus est. Theologici autem cursus exemplar, ipso dictante, a me conscriptum, tomisque tribus comprehensum, penes me asservatur.

Ejus autem lucubrationes decem omnino voluminibus continentur, nempe

1. *Theologia Anselmo-Benedictina in Divinæ Scripturæ Textibus, & D. Anselmi Sententiis, dictisque fundata.*

2. *Logica.* 3. *Phisica.* 4. *Metaphisica.* 5. *Æthica nova methodo adornata.*

6. *Theologia Morum.*

7. *Quæstiones Dogmaticæ.*

8. *Lectiões Conciliares*, quas Romæ in Academiâ Conciliorum apud SS. Cosmam, & Damianum instituta olim habuerat.

9. *Conclusiones Philosophicæ, Theologicæ, & Canonica novâ pariter viâ constructæ, & concinne dispositæ.*

10. *Fragmenta varia, Sacra, Ecclesiastica, & Poetica.* Omnia Mss. ex quibus Leciões quadam Conciliares in fol. sunt apud me ex dono D. Hippolyti Pugnetti Placentini ejus in Monastica disciplina primum, & postea in Scholasticis Scientiis Casenæ septem annorum spatio Discipuli, cui Alexander olim ea dono dederat. Alia modo recensita Mss. Casenæ, ubi, sicuti narravimus, decessit, reliquit.

Ejus funebrem Orationem Casenæ habuit P. Vecchia ex Ordine Eremitarum S. Augustini Provincialis, & Concionator celeberrimus.

ALEXANDER DE RODVLPHIS Neapoli in Campanianatus Nobili Familia, Florentiâ tamen, ut Puccinellus, & Venerius mox citandi docent, oriundâ, Monachus factus est apud Cavam in Sanctissimæ Trinitatis Cœnobio anno 1576. die 20. Maii; Abbas ejusdem Monasterii creatus anno 1611., biennio, quo ei præfuit, non studio modo regularis observantiæ, ac rei familiaris magna accessione illud ditavit, sed, & antiquitati ejus illustrandæ eruditum calamus applicuit, compositis celeberrimi illius Monasterii Chronicis, quibus hunc ipse titulum præfixit.

• Sic ibi:

Historia Sacri Monasterii Cavenfis, in qua ejus origo, Consecratio universa, describitur; ex probatissimis Auctoribus, authenticisque Scripturarum monumentis, & constanti majorum traditione collecta, & conscripta, operâ R. P. D. Alexandri Rodulphi Neapolitani ejusdem Monasterii Alumni, & Abbatis; In quo opere etiam de Viris Illustribus, atque Abbatibus Cavenfis, ad sua usque tempora, fusè agitur, eorumque effigies, dignitates, ac tituli in medium afferuntur; Extat M. S. in Archivo Cavenfi tomis tribus comprehensâ, eamque Gabriel Bucelinus, alique Benedictini Scriptores sæpe allegant. Scripsit alia quædam, quorum notitiâ desideratur.*

Ejus meminit Arnoldus Wion Lign. Vitæ prima parte lib. 1. pag. 150. allegans eum

eum in testem Monachatus Cluniacensis Urbani II., & ejusdem incolatus in Cavenfi Cœnobio cum Petro Abbate. Multis de eo agit Placidus Puccinellus in Apparatu histor. de Vir Illustr. Abb. Florent. cap. 10. pag. 81. ubi eum vocat Virum doctrinâ clarum, & moribus, ac verbis ingenuum, scripsisse asserens præter Chronicon, alia item opera, quæ tamen non indicat, citatque Fortunatum Scholamidem scribentem.

Augustinus Venerius Monachus Cœnobii Cavenfis, ejusdemque Archivo Præfectus (de quo infra) in serie Cavenfium Abbatum à se conscriptâ, de Rodulpho sic habet, „ R. D. Alexander Rodulphus de Neapoli Cavenfis Monasterii „ Professus, & de eodem optimè meritis ob multa beneficia in idem collata, „ præfuit ab anno 1611., usque ad annum 1613. Hic (pergit Venerius) patriâ „ Neapolitanus ex Illustri Rodolphorum Familiâ, Florentiâ oriundus, Sacri Cavenfis „ Monasterii Monachus, & Alumnus ex Abbate Monasterii SS. Floræ, & Lucillæ „ de Arëtio ad ejusdem Cavenfis Monasterii regimen à PP. Comitiorum electus „ fuit Kal. Maii Anno Domini 1611. Cujus administrationem per manus accepit „ prid. Non. Jun. ejusdem anni, cum omnium suorum ingenti lætitia, quorum „ corda adventu tanti Prælati revixerunt. Ejus nimirum prudentia, humanitas, „ animi fortitudo, ac summa propemodum vigilantia, cæterarumque virtutum „ præstantia, cum rerum gestarum gloria, adeo erat omnibus manifesta, ut nulli „ dubium esset, quin Cavenfi Cœnobio aurei sæculi decorem, & gloriam omnem „ esset adepturus, jamque pro voto sic se in dies gestiis, facile ostendisset, si „ id totum, quod gerebat in mente, opere adimplere potuisset. At Vir magnus „ tenaci morbo solito gravius, ac frequentius confictus, alio quam valetudinis „ studio incumbere animo non valebat &c. Hic Chronologicam historiam Cavenfis „ Monasterii eleganti stylo, me adjutore, composuit, quam morte præventus „ typis tradere non valuit &c.

„ Præfuit autem huic S. Monasterio usque ad Comititia anni 1613., quo „ tempore Abbatiam D. Fabiano Materano Abbati cessit. Ipse vero in ejus locum „ Montis Caveosi Abbas successit. At verò non multo post pessimo correptus „ morbo in quamdam Monasterii Curtim *Obedientiam veterum* nuncupatam „ curandæ valetudinis gratia se recepit, ubi tandem laboriosam vitam hanc „ deferens ad supernam, æternamque requiem festinare contendit VI. Kal. Jan. „ Anno Domini 1615. ipsa die Vigiliarum Nativitatis Domini; Cujus corpus in „ Cavenfi Ecclesia honorificè exceptum, ac tumulatum fuit.

Ipsemet Alexander in fine suæ Historiæ ita de se ipso loquitur „ Ut autem „ præsentis historiæ seriem, quam Deo auctore cœpimus, & cum ejus adjutorio „ hætenus prosequuti sumus, ad ipsius gloriam (ut par est) cum debitâ gratiarum „ actione terminemus, & optato fine concludamus, in hac ipsa serie Cavenfium „ Prælatorum loco, omniumque novissimus ego D. Alexander Rodulphus à „ Neapoli indignus, atque humilis ejusdem Cavenfis Cœnobii Alumnus à RR. „ nostræ Congregationis Patribus in Comitibus anni Domini 1611. Kal. Maii ad „ ipsius regimen accitus &c. „ Obiisse autem Rodulphum anno 1615. cum adhuc „ esset Abbas Cavenfis, auctor est Puccinellus loco supracitato, quem tamen hac in „ re deceptum fuisse constat, cum, & Augustinus Venerius antea laudatus, & omnia „ alia monumenta Cavenfia, biennio tantum Caveosi Cœnobio eum præfuisse testen- „ tur; non igitur Cave, sed Montis Caveosi Abbas erat Rodulphus cum mortem „ oppetiit prædicto anno 1615. nisi forte per errorem *Cava* pro *Caveosi* sit scriptum.

ALEXIUS UGONIUS Brixienfis Patria, in Sanctæ Euphemie Brixie Cœnobio inter nostros cooptatus anno 1526. die 26. Julii, non ob generis modo nobilitatem, sed ob Scientiarum etiam ornamenta valdè commendatus est. Brevi ad Abbatis dignitatem evectus, egregias animi dotes, quibus præditus erat, in plurimum „ Mona-

Monasteriorum prudenti administratione patefecit; Obiit Abbas S. Petri Savilianensis in Pedemontio; ejus Opera typis vulgata sunt

• Tiino :

1. *De solitudine Dialogus impressus Venetiis anno 1545. in quarto apud Cominum de Tridino * Montis Ferrari.*

2. *De maximis Italiae, atque Graeciae calamitatibus, in quarto Dialogus, Italiae, & Graeciae Interloquutoribus, Venetiis anno 1559. in Academia Veneta, Illustrissimo, & Excellentissimo Sabaudiae Duci à Philosophis moralibus ejusdem Academiae Venetae dicatus liber, in quo praeterea haec quoque continentur.*

3. *De Christi pace, atque civili concordia ad Nobiles Brixianae Urbis Cives.*

4. *De Dignitate, atque praeslantia Reipublicae Casinensis ad Cardinalem Polum Praesulem amplissimum.*

5. *Ad eundem Cardinalem Polum Epistola, quae alia est ab ea, qua praedictum Tractatum De Dignitate, & praeslantia Reipublicae Casinensis eidem nuncupat.*

6. *Ad Abbates S. Benedicti in Concilio Tridentino congregatos, ex Italia Milites Christi, Epistola.*

7. *Epitaphium in obitu Basilii Leonis Mantuani (is fuit Abbas Insignis, ac nostrae Congregationis duodecies Praeses, quem summum, ac praecclarissimum Virum, Orbis decus, & Casinensis Familiae singulare ornamentum appellat.*

8. *Consolatoria ad Amicum in morte Uxoris.*

Omnia sane egregia, quae Religiosum Ugonis animum, ac plane monasticum, sacrae doctrinae, divinarumque Scripturarum mira copia redundantem, Benedictinae Regulae, rerumque nostrarum intima peritia ab incunabulis, ut ita dicam, imbutum, satis ostendunt.

In Dialogo de maximis Italiae, atque Graeciae calamitatibus, aliisque supra recensitis tractatibus Auctor inscribitur *Flavius Alexius Ugonius*, at in Dialogo de solitudine *Alexius Ugonius* tantummodo, quod forte *Flavius* in seculo vocaretur; quemadmodum Martinengus noster. Vir doctissimus, ac satis celebris, aliquando *Prosper*, aliquando vero *Titus Prosper* inscriptus legitur, extantque plura alia id genus exempla; Nota item *Monachi Casinensis* iisdem tractatibus deest, adiectusque visitur titulus *Nobilissimi Brixiani*, quia Auctore forte incerto, vel invito, publicam in lucem sunt editi, vel certe aliqua alia de causa nobis incomperta.

• Leidemi :

Lugduni * Batavorum à Petro Vander Aa Tom. IX. *Thesauri Antiquitatum, & Historiarum Italiae &c.*, ut apparet ex Catalogo Librorum, qui in eo Thesaurio continentur, edito ab eodem Vander Aa ibidem anno 1721.

Libet autem ex iisdem Tractatibus quaedam exscribere, atque hic exhibere, quae tum ipsius Ugonis, tum aliorum Illustrum Virorum, praesertim Congregationis nostrae per ea tempora pietate, ac literis florentissime, penitentiorem notitiam possunt efficere.

In Tractatu *De Christi pace, atque civili concordia ad Nobiles Brixianae Urbis Cives*, qui incipit, *Rogate quae ad pacem sunt Hierusalem, & abundantia diligentibus te*, sic dicitur „ Vir namque fidelis, ad fideles, nobilis (secundum carnem dico) „ ad nobiles, Civis ad Cives scribit; Quid igitur causae fuit, ut vestra ista Civitas „ tam Nobilis, tam praecclara, tota pene redundet sanguine? &c. Ubi ideo *vestra* „ *Civitas*, dixit, non verò *nostra*, quia Monachus jam, ac veluti extra mundum constitutus, de Patria olim sua, tamquam de re aliena, ut Regularibus mos est, loquebatur.

In Tractatu *de dignitate, atque praeslantia Reipublicae Casinensis*, in quo Congregationis nostrae statum, leges, mores, onera, commodaque luculenter exponit; distinguens Dei praecepta ab Evangelii consiliis „ Ex consilio (inquit) calcato in „ limine

„ limine Domus Patre, & Matre siccis oculis ad vexillum Christi confugimus; ex
 „ consilio in Cœnobiis, in Cellulis, per cacumina Montium, per deserta Terrarum,
 „ vel soli cum Angelis, & Pastoribus, vel sociati cum aliis prædilectis à Deo, &
 „ vocatis à Christo, sub communi regula, vel degimus, vel peregrinamur &c. &
 „ infra „ Sed quid dulcius, quam totum sese consecrare Deo, penitusque se Christi
 „ legibus subdere? nam servire Deo regnare est quid majus, quam morum
 „ libertate * potiri, & sui ipsius esse Dominium? Sed quid majus, quam
 „ sedere continuò ad pedes Domini, & audire verbum illius? itaut, & nos possimus
 „ dicere, *nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via; & aperiret*
 „ *nobis scripturas?* Utque securius curramus in studio hujus vitæ, & stemus fortiter
 „ in bello, & pugnemus cum antiquo Serpente, viam nobis multi Sancti Viri
 „ ostenderunt, qua itur ad Deum, sine tanto discrimine rerum, & qua fores nostræ
 „ clauduntur, ne intret mors ad animas nostras, quaque subtrahuntur occasiones
 „ penè omnes peccandi, & fomes malorum, declinando hominum consortia, &
 „ mulierum familiaritates &c. „ Et longe post „ Otium igitur à suis (Monachis
 „ Casinensibus) relegatum esse videtur, utpote quæ semper vel in aliqua honesta
 „ corporis exercitatione, vel in Divinis Laudibus eos omnes occupatos teneat,
 „ literarumque studiis operam dare jubet, & in omnibus præclaris disciplinis ad
 „ statum Monasticum pertinentibus (amplissima mercede conductis ad hoc
 „ doctissimis, ac præstantissimis quibusque Viris) suos omnes erudire, ac nobilitare
 „ studet . . . Omnia benè, & omnia sanctè procedunt; lucentque ejus merita, &
 „ præclara ejus opera tamquam Stelle in ipso firmamento, & nomen ejus in Ecclesia
 „ Dei, in scena hujus Mundi est odor vitæ ad vitam multorum credentium in
 „ Christum; idque totum ex ejus gratia, qui est fons omnium bonorum, atque ex
 „ ejus Viri meritis, qui illam in ædificium Christi fundavit, atque stabilivit supra
 „ firmam petram, itaut neque à pluviis neque à ventis divelli possit à lapide illo
 „ angulari, qui est Christus Dominus, donec veniat dies illa, in qua tota integra,
 „ atque pacata simul cum clarissimo Duce suo fiet unum in Christo &c.

* Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.

De Alexio Ugonio mentionem faciunt Arnoldus Wion Lign. Vit. lib. 2. cap. 62. pag. 399. nec alium ejus librum refert, nisi Dialogum *de solitudine*. Antonius Possévinus in App. Sacr. tom. 1. pag. 46. edit. Venetæ anno 1606. Placidus Pucinellus in Nomenclatura Abbatum pag. 1. In nostris Regestis, sic de eo dicitur, *Abbas doctè scripsit de solitudine*.

Ut autem Alexii Ugoni; excellens doctrina, ejusque operis *de solitudine* præstantia innotescat, operæ pretium puto, quæ in duabus Epistolis eidem operi præfixis dicuntur, huc transferre, in quibus etiam præclara quædam alia ad Congregationem nostram spectantia, continentur.

„ Didaco Hurtado * de Mendoza Caroli V. Imperatoris apud Senatum Venetum Oratori. Aurelius Arbusanus Jureconf. salutem, „ Post pauca:

* Hic pro eodem. Carolo V. fuit Gubernator Senarum.

„ Non potui non facere, quin Alexii Ugonii Dialogum *de solitudine*, tibi bonarum litterarum feliciter studioso, & omnibus omnium virtutum numeris absoluto, optimeque erudito, dicarem, ac nomini tuo eruditionis alienæ mirè candido æstimatori, consecrarem; quod eò libentiùs feci, quando studio tuo, & optimorum Virorum desiderio faceres satis, præter Auctoris opinionem, summæque contentione impetratum esse ab optimatibus Casinensis Familiæ video, ut liber hic ederetur; Itaque præclare cum ipso Ugonio actum esse censeo, quum liber hic pro dignitate rei non ad Cœnobitas tantum, sed etiam ad omnes denique litterarum studiosos pertineret. In quo sanè libro, & argumenti gravitas, & lepores, & veneres omnes ita junctim agunt, ut omnibus libri hujusce lectio grata, jucundaque sit futura „ Et post multa „ Quo in loco Cœnobarum Casinensis

„ nensis Religionis mores, divinarumque rerum scientiam silentio præterire non
 „ possum, nec debeo: Nec te latet, quàm tot clarissima sydera, literis, religione,
 „ virtute, & singulari vitæ probitate in hujuscemodi Conventu præfulgeant. Scis
 „ enim quantopere *Basiliū Leonem Mantuanum* certissimam Casinensis Reipublicæ
 „ gloriam, gratiarum choro stipatum suspiciant omnes, qui religione, & multarum
 „ rerum scientiâ, præcipuâque virtute præditus inter mortales tamquam jubar irra-
 „ diat. Præteream ne *Jacobum Cusanum* Mediolanensem, Monachorum omnium
 „ decusegregium, qui suo ingenio clarus, rerum experienciâ, eruditione, Palla-
 „ disque numine afflatus, ad Cælum contendit? Sunt, & alii quidem multi, qui
 „ literarum splendore, religione, ac probitate morum in omnes beneficâ eximie
 „ florent, quorum vita probata, & aperta, spectata integritas, & in medium
 „ exposita, quantum in his elucet majestatis, tantum observantiæ, & auctoritatis
 „ summam demonstrat; quorum quidem animus opere perenni pascitur, & rerum
 „ difficultate vegetatur, quibus, & virtutum semina, & consilia pacis secundum
 „ D. O. M. cultum, & æternæ felicitatis desiderium, cordi esse videmus; Quos
 „ similes antiquitas oraculorum instar celebravit, ut imagines dicerentur esse
 „ Deorum; Quæ omnia cum frequenter nascantur à vitæ integritate, nonnumquam
 „ ex gloria, & admiratione virtutis, tum verò frequentissimè à cultu, observan-
 „ tiaque rerum divinarum proficiuntur: Arbitras itaque sum te operæ pretium
 „ facturum, si Alexii tui obsequentissimi Dialogum, cum tibi à gravioribus studiis
 „ negotiisque otium suppetet, legeres: Tanta enim gravitate, & rerum doctrinâ
 „ perfusum conspicias, ut magnoperè congratulaturus sis; nec opus est multa in
 „ eam sententiam afferre, cum ipsa frasi sese proferat hoc familiari, ac brevi sermonis
 „ genere, nec alienis egeat præconiis. Opus eruditum, & elaboratum, dignum
 „ quod in arce collocetur, quasi illa Minerva Phidie, ac eidem conservetur æternæ
 „ monumentis ingeniorum &c. Venetiis Kal. Septembris 1545.

„ Egnatius Aurelio Arbusano.. Post quædam... Legi igitur à fronte usque
 „ ad calcem summa cum voluptate Alexii Ugonii ex Casinensi Familia tui, ne dicam
 „ nostri, *de solitudine amplectendâ Dialogum*, quippe qui acriter pro causâ disputet,
 „ ornatè dicat, quin etiam subtiliter, & acutè ita differat, ut mihi ipsi etiam penè
 „ persuasisse possit. Tu igitur curabis Ugonium hunc ipsum tuum in nostris adnu-
 „ merandum, amo enim illius ingenium, colo Casinensis Familiæ pietatem, &
 „ solidam, veramque Religionem in hoc usque tempus per tot annos sibi plenè
 „ constantem; quin etiam faveo huic tuo in Ugonium studio, faveo tuo in eum
 „ amorì: quare meo quidem judicio jam tandem emittes. Spero enim si in publicum
 „ prodeat, ita opus hoc probatum iri, ut nemini quidem in hoc ipso vel sandalum
 „ accusare liceat &c. Venetiis XV. Kal. Septembris 1545.

Aurelii Arbusani *

In fine
libri.

Huc huc ò juvenes, Viri, senesque

Doctisque ingenio frequentiores,

Assurgit placidis nemus susurris

Castæ pieriæ cohors puellæ

Fausto sydere jam colunt recessus;

Et lætis salibus bonum, probumque

Hunc hunc Ugonium, novumque nectar

Novas Ambrosias colunt beatæ

Cui mentem Genius dedit beatam;

Qua nihil pulchrius, innocentiusque est

Hic illi charites dedere sese

Passim concomitantur, & decoro

Stipant

*Stipant agmine, qualis inter ipsas
Aut Phœbus pater, aut Jovis minister
Facundus videatur Argicida
Hic blando Dea Suada in ore sedit
Tot sales latio lepore tinctos
Jam natura, suas vicesque, seque
Miratur placidis vigere chartis
Huc vos, huc juvenes licentiores
Hic mixtas Casiæ rosas rubentes
Hic flores legite, Et valete curæ.*

ALOYSIUS CARAFA in saculo Scipio vocatus, Fabritii Carafa Andriæ Ducis, & Mariæ itidem Carafa Stilianii Principis filius, Neapoli in lucem prodiit anno 1589. die 15. Julii, ac primo quidem Hierosolymitanæ Equitum Melitensium, deindè Monasticæ militiæ apud S. Severinum ejusdem Urbis anno 1605. die 16. Octobris adscriptus, perfecti Cœnobitæ virtutibus cunctis effulsit, quibus sanctimonix famam, Sanctique appellationem, & dum in vivis ageret, adeptus est, & nunc etiam post sexaginta, & amplius à funere annos, constanter retinet, ut unanimes populorum voces, actaque * ritè formata, de eo in Divorum numerum referendo, liquidò ostendunt. Creatus quidem fuit Prior, moxque Abbas, quod munus aliquot annos sanctè gessit, sed qui pro Deo mundi gloriam, & pompam omnem reliquerat, Monasticas etiam dignitates, ut ei arctius adhereret, ac unicè vacaret, sponte dimisit, exactoque inter assiduas preces, durasque corporis afflictationes vitæ curriculo, in Cœlum tandem migravit anno 1664. die 28. Novembris ætatis suæ 76., ejusque corpus, peculiari sarcophago tunc reconditum, Summi Pontificis jussu, in alium nuper translatum fuit, apposita sequenti inscriptione

„ Corpus Servi Dei Aloysii Carafa Abbatis Casinensis, qui obiit in hoc Cœno-
„ bio die 28. mensis Novembris anno 1664. olim in secunda Capella, ante illam,
„ Sñi Crucifixi hujusmet Ecclesiæ reconditum, deinde jubente Sñno Domino Nostro
„ Innocentio Papa XII. ac præsente Eñno, & Rñno D. Jacobo Cardinali Cantelmo
„ Archiepiscopo Neapolitano, aliisque suis Ministris, & Officialibus super processu
„ cultus eidem non præstiti deputatis, justis de causis in hunc locum translatus fuit
„ die 17. Septembris 1692.

Ut autem vitæ merito excelluit, ita doctrinæ laude non caruit, scripsit enim latino sermone, nec invenusto.

Vitam Ven. Servi Dei Jacobi de Grassis; viri non solum morali scientiâ toto Orbe notissimi, sed vitæ etiam in nocentiâ, ac sanctitate clari, quæ in Tabulario S. Severini asservatur M. S. eamque exscripsit, & in suum Breve Chronicon S. Severini transtulit Benedictus * Laudati pag. 270. & 599.

At ipsius Aloysii Vitam Italica lingua fusè descripsit Angelus * Perfectus ejus discipulus, typisque Neapolitanis vulgavit anno 1667. apud Castaldum sub hoc titulo: *Il Contemplativo Casinense ideato nella vita, e nell' eroiche virtù del Rñno P. D. Luigi Carafa Abate dell' Ordine del Gran Patriarca San Benedetto*; ex qua pauca hæc notatu digniora Lectoribus delibanda proponere non importunum existimo. Decio Cardinali Carafa Archiepiscopo Neapolitano patruo suo, qui eum Romam ad honores capeßendos invitabat, respondit, Monachum sese factum, non ut honores, dignitatesque aucuparetur, sed ut intra Cellæ limites pœnitentiam ageret. Continuis annis XIV. tertio quoque die leguminibus tantum, ac oleribus vescébatur, reliquis hebdomadæ diebus nullo propemodum cibo usus. Surrenti dum moraretur cecæ mulieri visum reddidit; energumenum liberavit; furiosum sanavit.

* I Processi
per la sua
Beatifica-
zione.

* De eo infra
lit. B.

* De eo mox

sanavit; secreta cordium vidit; futura prædixit, suæque mortis diem, horamque septem antea diebus prænunciavit. Solitudinis, ac Cellæ amantissimus, hominum confortia, & inutilia colloquia studiosè vitabat. Ferventissima erga Deum, & Proximum, ejus charitas fuit, fides, ac spes summa, profunda adeo humilitas, ut Culinae vascula propriis manibus abstergeret, aliaque viliora munia frequens obiret, Abbatisque regimine, quo aliquandiu laudabiliter est persunctus, sese ultro abdicaret, ut impensius piis precationibus, rerumque cœlestium meditationibus ad obitum usque vacare possêt; jamque mortuus, dum ejus cadaver de more lavaretur, suis ipse manibus pudenda contexit, quod illibata tota vitæ castitatis evidens fuit indicium, sicuti de divo Philippo Nerio pariter defuncto ejus vitæ Scriptores narrant. Hæc ex Perfecti libro, ejus etiam elogium scripsit Felix Egger Monachus Pethrusianus in Idea Ord. Hierarch. Bened. Campoduni impressa anno 1717. par. 3. dissert. 3. pag. 414. & sequen. eumque sæpe memorat summa, cum laude præallegatus Gabriel Bucelinus in Bened. Rediv. præsertim pag. 246. ad annum 1654.

ALPHONSUS MARICONDA patriâ Neapolitanus natus die 5. oct. anno 1672. in S. Severini Canobio ejusdem Urbis Neapolis Regulam nostram professus est anno 1687. die 19. Octob. Vir excellentis ingenii, & non vulgaris doctrinæ, tam in Scholasticis, & Dogmaticis, quam in amarioribus literis, itemque in profanâ, & Ecclesiasticâ eruditione, Græcâque linguâ; Neapoli in eodem S. Severino primum Scholasticis studiis vacavit, deinde Romæ in nostro Divi Anselmi Collegio solidiori Theologiæ, sacrisque Canonibus operam dedit, eo sanè profectu, ut triennio expleto, earumdem facultatum Magister, seu (ut dicimus) Lector, evaserit, easque Neapoli in laudato S. Severini Monasterio tradiderit. Mox Florentiam accersitus, majori adhuc plausu in eisdem scientiis discipulos apud S. Mariæ Ascesterium instituit, inter quos duos præ cæteris insigniores rarâ doctrinâ, ac editis lucubrationibus Orbi literario notissimos, Angelum videlicet Mariam Quirinum, nunc Cardinalem amplissimum, & Virginium Valsechium, qui in hac Bibliotheca conspicuum locum obtinent, fortitus est. Ibi cum degeret Alphonsus doctis non solum quibusque, sed etiam optimatibus ejusdem Civitatis Florentiæ acceptissimus fuit. In Patriam reversus, primariam Sacræ Theologiæ Cathedram in publicâ Universitate consequutus, plures annos ibidem docuit. Demum à Clemente XI. Pontifice Maximo ad Regium Episcopatum Triventinū in Samnio fuit assumptus anno 1717. die 12. Julii, consecratus autem die 18. ejusdem mensis Romæ à Cardinali Paulutio ejusdem Sanctissimi à Secretis Status. Scripsit Alphonsus libellum, cui titulus

1 *Dieci Meditazioni familiari sopra la Vita, e Miracoli del Glorioso Patriarca S. Benedetto per uso privato delle Signore Monache Benedettine, composte da una Religiosa del suo Sant' Ordine da doversi distribuire per li dieci Martedì nuovamente introdotti in onore dell' istesso Santo Fondatore da un'altra divota Clausurale del medesimo Istituto. In Napoli per Felice Mosca 1706. &c. pag. 52.*

Opellam hanc M. S. piis Monialium S. Marcellini Neapolis precibus concessit Alphonsus, quo tempore apud easdem spirituales conciones habebat, nihil de ejus evulgatione cogitans. Sed cum prædictas Meditationes ad pietatem fovendam perutiles ex earum lectione comperissent Monialium Confessarii, earumque Generalis Vicarius, hujus jussu typis mandatae fuerunt, Alphonso vix obtinente, ut suo suppresso nomine, sub eo titulo, quem retulimus, vulgarentur. Item edidit

2 *Primam Diœcesanam Synodum S. Triventinæ Ecclesiæ ab Illustrissimo, & Reverendissimo in Christo Patre, & Domino D. Alphonso Mariconda ejusdem Sanctæ Ecclesiæ Episcopo celebratam die xxvi. Julii Anno Domini M. DCC. XXI.*

Beneventi M. DCC. XXIII. ex Typographia Archiepiscopali. Superiorum facultate, ejus etiam legitur.

3. *In Aurei Velleris honore Magno Comestabili Columnensi de mandato, à Piscaria, & Vasti Marchione Casarea, & Catholica Majestatis Delegato, in amplissimâ, ac ornatissimâ Vastensis Palatii Aula Anno 1723. ix. Kal. Nov. Oratio ab Alphonso Mariconda Casarea, atque Cathol. optionis Episcopo Triventino, habita, Neapoli Typis Felicis Mosca 1623. Superiorum facultate.*

4. Multas præterea Sacras Conciones, multasque Panegiricas Orationes Neapoli, tum ad Moniales, tum ad Populum variis in Ecclesiis habuit Mariconda: plures itidem in Divinam Scripturam prælectiones adornavit, quæ omnia etsi Viri docti prælo dignissima judicaverint, ea tamen MSS. penes se ipsum servare, Auctori placuit. Inter cætera insignis est

5. *Oratio Isagogica, seu pro introductione ad majora Comitia Perusie celebrata anno 1702,*

ALPHONSUS VILLAGUT eandem patriam Neapolim, idemque Monasterium S. Severini fortitus est, in quo divi Benedicti Institutis nomen dedit anno 1566. die 9. Julii. Præstanti, quo pollebat ingenio nobiliores scientias scilicet non solum didicit, verum etiam, & alios summa diligentia perdocuit. Legum in primis peritia excelluit, atque U. J. Doctor insignis est habitus, librique ab eo editi magnæ autoritatis, & ponderis. Præter Latinam, Græcam quoque, & Hebraicam linguam, quas publicè profitebatur, egregiè calluit. His animi dotibus spectata morum pietas, zelus animarum, regularis observantiæ robur, decus addebant. Scripta ejus Legentes erudiunt simul, & adificant, dum Clericorum commodis non minus consulunt, quam honestati. Creatus Abbas, mox Visitator, demumque totius Congregationis Præses Anno 1608. prudentiam ne magis, an doctrinam in his obeundis ministeriis ostenderit, dubium reliquit. Sed veterum studiorum amore irretitus, ut pacatiori animo sacrarum musarum consortio frueretur, dignitatibus omnibus nuncium remisit. Verum dum S. Severini Cænobium magnis olim ædificiis à se adauctum, insigni Bibliothecâ, codicibus etiam suo usui addictis, ei attributis, locupletare pergit, ab immatura morte viridi adhuc ætate vitæ usurâ spoliatur anno 1623. ab ejus nativitate 57. Multa, ac varia reliquit opera tum edita, tum MSS. quorum catalogum accipe:

1. *Practica Canonica Criminalis secundum Juris communis, ac Doctorum antiquorum, & recentiorum decreta, necnon & secundum praxim nostrâ tempestate ferè in omnibus Ecclesiasticis Curiis observatam, complectens omnes titulos, ac materias, quæ ventilari, & agitari assolent in Curiis Ecclesiasticis, nunquam hucusque ab aliquo hoc stylo, ac procedendi modo compilata, ad commodum, tam Judicum Ecclesiasticorum, quam Confessariorum eorundem. Bergomi Typis Comini Ventura, & Sociorum anno 1585., sumptibus spectabilis Viri D. Francisci Franciscii Senen. & iterum ibidem anno 1586. & Francofurti anno 1588. in quarto, eratque tunc Alphonsus Prior S. Severini Neapolis.*

2. *De usuris circa contractum Mutui, Pignorationis, Fidejussionis, & de obligatione, ac modo restitutionis eorundem rite faciendæ, tam ab usurario, ejusque heredibus, quam à quocumque restitutioni cujuscumque rei ob quamcumque causam obnoxio, Tractatus divisus in quæstiones 35. Venetiis anno 1589. in fol.*

3. *Consultationes decisivæ, quas ad varios casus, tam in Pontificio, quam in Casareo Jure in praxi tractatos miro ordine ex Sac. Canon. Juris consultorum responsis, Cesarum rescriptis, Interpretumque lucubrationibus exegit. Venetiis apud Damianum Zenarium anno 1601 in folio. Cum esset Abbas Sancti Benigni Genuæ scripsit hoc Opus.*

4. *Speculum Visitatorum, & Commissariorum, seu methodus procedendi, Processusque formandi in causis criminalibus, contra Clericos per Sæculares, & Regulares Venetiis 1601. in quarto, quod Opus Villagutti ego vidi in Bibliotheca Ambrosiana Mediolani anno 1687.*

5. *De extensione Legum tam in genere, quam in specie, Tractatus amplissimus, in quo multis præludiis ad faciliorem cognitionem præpositis, omniumque Legum humanarum, tam correctoriarum, quam pœnaliũ materia uberrimè discutitur. Venetiis apud eundem Zenarium anno 1602. in quarto, quod Opus, ut Possevinus observavit, perutile est Thæoricis, & Practicis in utroque Foro.*

6. *Allegationes in Jure, seu Tractatus perutilis de rebus Ecclesiæ malè alienatis restituendis, una cum fructibus perceptis. Neapoli apud Constantinum Vitalem, anno 1603. in quarto, iterumque Bononiæ anno 1606., & tertio Colonia Agrippinæ 1609.*

7. *Guida, e Tesoro de' Tribulati, Parte prima, nella quale si adducono molti utili quesiti intorno alle cause, e varj effetti delle tribulazioni temporali, cavati dalla Sacra Scrittura, e da Santi Scrittori. In Venezia appresso Gio: Battista Somasso 1587. in 12. pagg. integrar. 333.*

Parte seconda, nella quale si adducono molte Istorie, sì del Testamento Vecchio, e nuovo, come de' Gentili. Ibidem apud eundem eodem anno in 12. pagg. integr. 196.

Parte terza, nella quale si adduce un ragionamento fatto tra l'Uomo tribulato, & il Signore Giesu Christo. Ibidem apud eundem eodem anno pagg. integr. 148. *Opera utile, sì agl' istessi tribulati Secolari, e Religiosi, come a Confessori, e Predicatori: avvegnache da questo trattato si possono cavare mirabili conforti, & efficaci rimedii spirituali contro ogni specie di tribulazione, dalla quale può l'Uomo esser tribulato per qualsivoglia cagione. Quod Opus impressum iterum fuit, pariter Venetiis anno 1589., teste Antonio Possevinus in Apparatu Sacro; Opus piissimum æquè, ac eruditissimum sacra, prophanaque doctrina undique repletum, linguæ Italicæ puritate, ac venustate ornatum, inter præcipua Opera ascetica merito numerandum. Manu exarata.*

1. *Propugnaculum inexpugnabile Ecclesiarum pro sibi reintegrandis bonis earum stabilibus à quibuscumque illegitimè alienatis, non obstante quacumque pacifica possessione.*

2. *Propugnaculum impenetrabile totius libertatis, & Immunitatis Ecclesiæ Sanctæ, in quo afferuntur peroptimo stylo in quinque ejus partibus, quæcumque in dies forent producenda à quocumque Catholico zelante honorem Dei, & tabescente latratus, atque venenatos morsus Hæreticorum contra libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam insurgentium. In prima parte demonstratur, libertatem, & immunitatem Ecclesiæ esse consonam Juri Divino, Naturali, Gentium, Canonico, & Civili. In secunda parte agitur de quatuor Statutis editis à quibusdam Principibus, comprobatis militare contra libertatem, & immunitatem Ecclesiarum. In tertia parte agitur de sententia excommunicationis, quam procul dubio violatores libertatis, & immunitatis Ecclesiæ incurrunt. In quarta de Potestate, & Jurisdictione Papæ directâ, & indirectâ super Principes Laicos, & responsio ad omnes objectiones. In quinta demum parte agitur de pœnis temporalibus, & æternis, quas incurrunt violatores libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ, & de collatis præmiis à Deo illam observantibus, & pro illius tuitione, mala patientibus.*

3. *Propugnaculum exemptionis Monachorum Casinensium adversus Judices Ecclesiasticos; tomi duo, qui extant Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris inter M. SS. num. 326. visi à me ibidem anno 1718.*

4. *Theſaurus Tractatum Criminalium diviſus in duas partes, ſive duo magna volumina, in quibus traditur, modo elegantiffimo, Theoralis, & Practica, norma procedendi in utroque Foro, Opus Episcopis, ceterisque Prelatis Regularibus, & Secularibus, & quibuſcumque Judicibus, Advocatis, Procuratoribus, Actoribus, & Reis litem conteſtantibus, in quibuſcumque negotiis, ſummopere oportunit, & neceſſarium, una cum locupletiffimo totius Operis Indice, Opus ampliffimum.*

5. *Propugnacolo della Cattolica Fede contro gli Ebrei, nel quale profondamente ſi ſpiegano diverſi luoghi della Sacra Scrittura, de' quali i Rabbini ſi ſervono contro i Criſtiani.* Magnum volumen, in quo Auctor mira ſubtilitate, & eruditione, expendit varia loca Veteris Teſtamenti ex Hebraico fonte, & reſpondet Rabbino-
rum objectionibus &c,

6. *Concetti Scritturali predicabili devotiſſimi, fondati ſu la Sacra Scrittura, detti de' Proſſi, de' Rabbini, Figure, e Profezie ſopra la Paſſione, Reſurrezzione, & Aſcenſione del Signore Noſtro Gieſu Criſto, e ſua miſſione dello Spirito Santo, e della giuſta punizione de' temerarii, e perfidi Giudei fatta da Dio, fondata nella Sacra Scrittura.* Opus dividitur in duas partes, ſeu duo magna volumina, in quibus, ſicut, & in precedentibus, Auctor oſtendit profundam peritiam, tam Hebraici Idiomatis, quam recondite Bibliorum Rabbinicorum doctrine; Quare ſi preſata Opera publica luce gauderent, magnam profecto orbi literario utilitatem afferrent. Extant hec omnia M. SS. in Bibliotheca S. Severini Neapolis.

De Alphonſo Villagutto cum laude mentionem faciunt Arnoldus Wion Lign. Vit. l. 2. cap. 62, pag. 41. ubi dicit Priorem eu fuiſſe anno 1595. in noſtra Congregatione, Antonius Poſſevinus in Appar. Sac. tom. 1. pag. 47. editionis Colon. anno 1608. Placidus Pucinellus in Nomenclatura Abbatum par. 2. Conſtantine de Notariis in *Duella Ignorantie, & Scientie*, par. 2. l. 4. cap. 7. pag. 533. Antonius Diana in Reſolutionibus moralibus ſepe Alphonſum Villagut allegat, & inter eos Doctores enumerat, qui ad conſtruendam ſelectam Caſuum Conſcientie Bibliothecam ſunt peropportuni. Nicolaus Toppius in Bibliotheca Neapolitana, pag. 10. ſed nimis jejunè. Georgius Matthias Conigius Bibl. Vet., & Nov. pag. 845., ubi tamen unum tantum ejus opus recenset, *de rebus ſcilicet Eccleſie non rite alienatis recuperandis*, impreſs. Colon. anno 1609. Benedicte Laudati in Brevi Chronico S. Severini (ex quo noſ exactiorem notitiam Manuſcriptorum Villagutti hauſimus) mirifice eum extollit, & inter cetera hec proferit, „Quamvis maxime utilitatis ſint Opera, que typis mandavit, mirabilia tamen ſunt opera, que inedita reliquit, tum ob penè incredibilem copiam, tum etiam ob profundam de omni re doctrinam, que in ipſis conſpicitur; In noſtris Regeſtis pag. 111. in margine dicitur *Abbas Titularis ex regimine Doctor Legum, multa doctiſſime ſcripſit*. Bernardus Pez Monachus Mellicenſis in Catalogo Scriptorum Ordinis noſtri ab anno 1600. Epistoła X. apologetica pag. 249., quem tamen Alphonſum Villantium pro Villagut, vel Villagutium, appellat. Denique Felix Egger Petruſianus Idea Ordinis Hier. Benedictini l. 2. Campoduni 1717. par. 3. diſſ. 8. pag. 564. inter Canoniſtas.

Petri Pauli de Gatta in Alphonſi Villagut Opere

impreſſa Epigramma.

Hic docet, & quonam valeas examine Sontes

Noſcere ab Innocentis digna, ut utrique ſerant,

Monſtrat, & illicitum, ut nequeant dare mutua cenſum,

Et que ſint Dominis reſtituenda ſuis,

Oſtendit

Ostendit legem ad varios extendere sensus,

Et gravibus lites vincere consiliis.

Adibus, & Sacris, quæ sint indulta recenset

Impius hæc jure, ne temerasse putet.

ANONYMI

In laudem Libri, Guida, e Tesoro de Tribulati.

Non hic furta Jovis, Vatum aut mendacia quæras,

Excelsis impositum, aut nemorosum Pelion Ossæ

Vel quæcumque leves mentes lufere Priorum.

At vigilis luctam, & nigram mentem trudere ad orcum

Demonis insidias, animasque abducere recto

Criminibus, modo pollicitis, modo lufibus agras

Tentantis, cæcas, quas quis vitaverit artes

Attamen æratos clypeos, & fortia contra

Quis fedi frangas hostis pugnacibus arma;

Reperit Alphonsus Divum inflammatus amore

Hæc tibi habet, his victor stygiam prostraveris Hydram.

Legitur in principio secundæ partis ejusdem Operis.

AMBROSIUS FERRARIUS in Urbe Mediolano vitalem lucem aspexit, sed quo in loco professionem emisit nondum inveni; Id unum dumtaxat compertum habeo fuisse Ambrosium Abbatem Monasterii Sancti Benigni Urbis Genue. Hoc autem extra dubium est, floruisse illum Græcæ, & Latine lingue peritia, nam eo tempore claruit, quo nostra Congregatio viris doctis, si quando alias, linguis præsertim Græcâ, & Hebraicâ abundabat, quorum consuetudine, in primisque Hilarionis Corbette (de quo infra) ac ingenio suo ed processit Ambrosius, ut Orbis litterarii insigni commodo, sicut affirmat Philippus Picinellus Canonicus, & Abbas Regularis Lateranensis,

Origenis Comentariorum in Joannem ex Græco in Latinum sermonem transfulerit quam quidem translationem confecit anno 1550. estque Opus sexcentis, & amplius paginis constans, tribusque voluminibus comprehensum, ut ex libro Epistolarum laudati Hilarionis pag. 347. & pag. 701. cui idem Ambrosius translationem suam corrigendam tradiderat. Impressa primò fuit hæc Ambrosii interpretatio Venetiis anno 1552. Opera Andreæ Spinelli. Iterumque Rothomagi anno 1668. in secundâ parte Operum Origenis, quæ Græco-latina edenda curavit Clarissimus Petrus Daniel Huetius, qui in prima parte Origenianorum l. 3. pag. 453. sic habet:

„ Ambrosius Ferrarius Monachus Casinas interpretatus est Origenem in Joannem
 „ secundum exemplar Venerum Bibliothecæ S. Marci, quod in tomos 32., aliquot
 „ tamen lacunis abruptos divisum erat, sed hæc divisio confecta erat, ut ex Sixto
 „ Senensi, a quodam Græculo, ut librum majori pretio venderet tali adinvento,
 „ nam constat ex 32. illis tomis ab Origene in Joannem exaratis, plures periisse, &
 „ tantum novem disjunctos, & disruptos extare, ut palam fit ex codice Bibliothecæ
 „ Regiæ Parisiensis; Itaque triginta illi, & duo tomi, vel libri a Ferrario translati
 „ non sunt aliquid amplius, quam illi novem ab impostore in 32. immensis lacunis
 „ vacuos, & divisos; quam tamen fraudem ipse etiam Ambrosius, utpotè Vir eru-
 „ ditus, odoratus fuit „ Hæc Huetius.

Cæterum Ambrosii Ferrarii meminerunt cum laude præternuper allegatum Philippum Picinellum in Athæneo Litteratorum Mediolanensium pag. 23. etiam Antonius Possévinus in App. Sac. tom. 1. pag. 73. juxta editionem Venetis

anno 1606., juxta verò editionem Colon. anno 1608. pag. 64. Georgius Matthias Conigius Bibliot. vet. & nov. Alstorffii edita anno 1678. pag. 300. col. 2., ubi Græcè doctum eum vocat, floruisse asserens anno 1552., quo nimirum anno translationem suam edidit. Conradus Gesnerus in Appendice Bibliothecæ suæ &c.

AMBROSIUS cognomine DE RUSCONIBUS de Cumis Patriâ item Mediolanensis nobili Familiâ Novocomo tamen oriundâ, Parmæ apud S. Joannis Evangelistæ celeberrimum Ordinis nostri Archisterium regularem vitam inchoavit anno 1591. die 2. mensis Martii. Claruit utriusque literaturæ, sacræ videlicet, & humanæ, haud exigua notitia, quam longo studio, nec parvo labore acquisitam, heterodoxis confutandis laudabili fanè consilio, omnem impendit, edito libro erudito æquè, ac utili, quem hoc titulo insignivit:

1. *Triumphus Catholicæ veritatis adversus omnes hæreses, ac eorum Auctores à Simone Mago usque ad Marcum Antonium de Dominis feliciter summâ curâ deportatus, omnibus Scholasticis, Sacræque Scripturæ studiosis, ac historiographis Opus nedum utile, sed & necessarium. Venetiis anno 1619. apud Andream Baba, in quarto; Paulo Scotto Casinensi Abbati dicatum, in quo libro collegit vitas omnium Hæreticorum, & summam hæresum eorundem, quas omnes singillatim auctoritatibus Sacræ Scripturæ, Conciliorumque nervosè confutat. Item scripsit:*

2. *Compendium in universam salutarem praxim Fori penitentialis Valerii Reginaldi Societatis Jesu tom. 3., magno labore, ac fidei diligentia ad Confessariorum utilitatem confectum. Additionibus utilissimis ampliatum, & duplici Indice ornatum. Venetiis anno 1621. apud eundem Baba. in 8.*

Eum Philippus Picinellus in Athenæo Literatorum Mediolanensium pag. 24. eximiè commendat, utpote magnum Theologum, in divinis literis, sacrisque Conciliis, necnon omnigenis historiis apprime versatum, Græcè insuper linguæ haud mediocriter peritum, & nihilominus eâ modestiâ præditum, ut de se nonnisi demissè admodum sentiret, & loqueretur, ut dubium omninò reliquerit, doctrinæ, an voluntaria animi demissio in eo primatum obtinuerit.

Meminit ejus novissime Bernardus Pez Monachus Mellicensis in Epistolis Apologeticis Epist. 8. pag. 166. eumque inter egregios hæresum expugnatores, ex Ordine S. P. Benedicti, recenset.

ANASTASIUS UBERTUS Cæsena ortus in Monasterio S. Mariæ de Monte propè eandem Urbem, Divi Benedicti Regulam professus anno 1533. die 9. Martii, floruit pietate, doctrinâ, cæterisque virtutibus religioso homine dignis, ob quas à Julio III. Pontifice Maximo creatus fuit Episcopus Imolensis in Æmiliâ anno 1552. die 21. Maji. Scripsit

Nonnullas lucubrationes, ut ait Arnoldus Wion Lign. Vit. lib. 2. pag. 323., qui tamen ejus nihil aliud hæcenus se vidisse asserit præter

Epistolam unam, sive præfationem præfixam explanationi D. Jo: Baptistæ Folengii super Psalmos. Obiit anno 1558. ex Ughello tom. 2. pag. 693. at secundum Bucelinum in Benedicto Redivivo longè post, nempe anno 1592. sed planè fallitur Bucelinus, ut ex subsequenti testimonio clariùs adhuc patebit. Antonius enim Maria Manzonus Cathedralis Imolensis Canonicus Hist. Episcop. Imolen. edita Faventia 1719. pag. 328. & sequen. num. 67. ad annum Christi 1552. de Anastasio Uberto hæc habet

„ Anastasius Ubertus Dandinus Cæsenas Monachus Casinensis literarum scientiâ præclarus, Hieronymi Cardinalis Nepos, ex hujus resignatione Successor ei datus est anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, quinto Idus Maji. Is patrui egregias dotes emulatus, admirandus Ecclesiasticæ, ac Religiosæ disciplinæ cultor extitit. Ornatum Cathedralis ab Antecessore Cardinali ceptum perfecit, ac

„ musico

„ musico organo eam nobilitavit, quam sexennio summâ probitate, ac prudentiâ
 „ rexit. Decessit ipse Anastasius Ubertus vigesima quinta die Martii anno millesimo
 „ quingentesimo quinquagesimo octavo, relictis aliquot doctis sui ingenii monu-
 „ mentis, tumulatus in communi Sepulchro Episcoporum, quo altius effosso anno
 „ septingentesimo quarto supra millesimum, ut novum Sacellum Sancti Cassiani
 „ venustius strueretur, inter ejusdem Præsulis ossa inventa est lamina plumbea cum
 „ hac epigraphe:

Anastasius Ubertus de Dandinis Casenas, Episcopus Imolen.

per annos sex, vixit annis xli.

Obiit verò xxv. Martii hora prima noctis,

Et dimidia MDLVIII.

T. B. F.

ANDREAS ARCIONUS Parme prodiit Nobili Familia, ibique apud Sanctum Joannem Evangelistam Monasticis votis se obstrinxit anno 1609, 3. Octobris, Floruit, tam scientiarum notitiâ, quam singulari in rebus agendis prudentiâ, qua dirigente, præcipua Congregationis Cœnobii Abbatis officio, totamque Congregationem Præsidis authoritate sceleriter gubernavit; Eum Raynutus II. Parme Dux, cui erat in paucis charus, ad Innocentium X. Pontificem Maximum pro gravibus quibusdam, ac magni momenti causis Oratorem misit anno 1649., quod itidem munus totius nostræ Congregationis nomine apud Victorium Amadeum Sabaudie Ducem strenuè antea, nempe anno 1633. obiverat; Crevitque ejus Consilii fama, re utrobique ex voto confecta. Anno vero 1646., quo generalem Congregationis præfecturam gerebat, electus fuit etiam Abbas Monasterii Casinensis, quo in regimine infracti, generosi que animi robur, si quando aliàs, maxime ostendit; nam cum Pro-Rex Neapolitanus inaudita parte, atque sine Regis placito Jurisdictionem, de causis civilibus, ac mixtis, cognoscendi in Civitate S. Germani, Magno Regni Comestabili Columnæ pretio vendidisset, Andreas eandem sibi, ac Sacro Monasterio postliminio feliciter vindicavit, Columnamque in possessionem empti Juris (sed injuriâ) immittere se volentem, fortiter repressit, novoque Pro-Regis revocatorio decreto omnino compefcuit, ac deinde misso in Hispaniam solerti, proboque Monacho Mauro Casarino, qui postmodum Casinensis, & ipse Abbas fuit, à piissimo Rege Philippo IV. restitutionem, & confirmationem omnium Jurium, ac privilegiorum irrevocabili Sententiâ impetravit; Nec tanto benefactori ingratum se, aut immemorem Andreas exhibuit; nam cum anno 1648. famosa illa in Neapolitano Regno excitata esset rebellio popularis, resque Hispanæ in magno discrimine versarentur, quamvis Casinense Monasterium ex vi privilegiorum immune esset ab onere miliares suppetias ferendi, ut reliqui ejusdem Regni Dynastæ, sicut ipsemet eo temporis Pro-Rex declaravit, nihilo tamen minus Andreas Monachis omnibus ultrò, assentientibus, præter orationum, jejuniorum, ac eleemosynarum apud Deum auxilia, armato etiam milite, aurique copia pro Viribus Regiæ causæ spontè, ac liberaliter adfuit, multumque adiuventi Casinensia auxilia Regiis partibus attulisse ipsi Regis Ministri militares, ipseque Joannes Princeps Austriacus perspicuis gratiarum actionem exprimentibus literis testati sunt. Quantum verò apud Catholicum Regem invictæ fidei meritum adeptus sit Andreas, inde conjici facile potest, quod Perduelles venerabile ipsius caput octo aureorum millibus sunt licitati. Verum Andreas aliorum Monasteriorum bono à Numine servatus, cum brevi licet tempore plura in Casini gloriam, utilitatemque complevisset, ad Farsensem Abbatiam moderandam translatus est anno 1648. demumque Regii in Divi Petri Cœnobio, ubi postremò fuit Abbas, honorum æquè, ac curarum sarcinam deposuit,

morta-

mortalitati debitum solvens, relictis amæniorum literarum, tum metro, tum soluta oratione, aliquot monumentis videlicet

1. *Orazioni Funebri del Serenissimo Ranuccio Duca di Parma, & Odoardo Cardinal Farnese.*

2. *Ode della Guerra di Mantova.*

3. *Racconto del Capitolo Generale celebrato in Parma l'anno 1634.*

De Andrea Arciono perhonorificè, multisque agit Placidus Pucinellus in Chronico Glasfiatensi cap. 145. & in Chronologia Præsidium pag. 15. Joannes Cinellus Bibliotheca volante pluteo 5. pag. 5. Raynutius Ficus in Appendice Virorum Illustrium Parmen. par. 3. fol. 97. Andreas Raynerius in Historia panegyrica S. Anselmi in præfatione ad Lectorem. Casimirus Fraschot in *Memoriis historicis Domus Arcionæ* impressis Parmæ 1693. ubi inter alia affirmat Andreæ poeticâ, & oratoria arte æquè excelluisse, ac Philosophicâ, & Theologicâ facultate. Denique Abbas, Julius Ambrosius Lucenti Cisterciens. (verius D. Erasmus Gattola) in sua Italia Sacra restricta aucta &c. pag. 2048. & sequen. In ejus demortui laudem Angelus Maria Arcionus Frater scripsit elegantem Oden impressam in Libro Odarum ejusdem Angeli pag. 131. & seqq. In nostris Regestis pag. 197. in margine de eo dicitur. *Obiit Abbas Regii anno 1654. fuit ter Præses, Vir doctus.*

ANDREAS LEUCCUS Siculus Messanensis Sacræ Theologiæ Doctor, nostræ Congregationis Monachus, & Decanus scripsit

Historiam Translationis Sancti Joannis Abbatis Parmensis, aliorumque Sanctorum, quæ anno 1588. in Comitibus Generalibus à PP. Casinensibus sub Paulo Orio Veneto Præsidente celebrata est, quo tempore Andreas Parmæ in Monasterio nostro S. Joannis Evangelistæ, ubi prædicta translatio contigit, Lectoris munere fungebatur; Quod ex relatione Arnoldi Wionis narrat Joannes Mabillonius in Act. SS. Ordinis S. Benedicti Secul. V. pag. 716. num. 4. In nostrorum Monachorum Regestis inter S. Placidi Messanæ alumnos invenitur Andreas à Messana anno 1568. 1. Maji, diciturque in margine *Abbas Farsæ*, qui hujusce Opusculi Auctor ratione temporis potuit esse.

ANDREAS MAZZEI Neapolitanus in Monasterio S. Laurentii de Aversa Regulam nostram professus est anno 1669. die 26. Maji, deinde ad Prioris dignitatem evectus, eo munere in Cœnobiis S. Severini, Sanctique Benedicti Plage (vulgo Chiaja) apud Urbem Neapolim perfunctus est; Demum anno 1717. in Comitibus Generalibus Perusie celebratis Abbas Castrovillarum creatus, non ita multo post Monasterii sui S. Laurentii Aversani, administrationem obtinuit, moxque Andriæ Cœnobium gubernandum suscepit. Quod verò ad literas pertinet, plures annos Philosophiam, ac Theologiam docuit, Tractatumque de *Quantitate* composuit, quem in publicam lucem emisit cum hoc titulo:

Nodus Quantitatis solutus: Neapoli apud Dominicum Antonium Parrino anno 1712, in 8. paginarum 288.

ANDREAS RAYNERIUS Parmensis in S. Joannis Evangelistæ insigni in Patria Cœnobio monasticam vitam auspiciatus anno 1650. die 10. Julii, commendatur, tum à morum candore, & vitæ integritate, tum à studio nunquam intermisso Sacrarum non minus, quam humanarum literarum, & à scholasticis facultatibus, quas Placentiæ, alibique non sine magno auditorum plausu, & emolumento perdocuit. Prior deinde Cœnobii sui, aliorumque Monasteriorum, ac demum anno 1695. in Comitibus minoribus, seu ut nos dicimus, in *Dieta*, Mediolani apud Sanctum Simplicianum celebratâ, Abbas creatus, plura Monasteria Præsul optimus administravit, inter quæ Sanctæ Mariæ Cesenatis, ubi regularis disciplinæ observantiam rectam, farramque servavit, sed adversa ibidem contractâ valetudine.

Parmam rediit, ibique ad eternitatem jamdiù aspirans, Præsulatui, omnibusque Mundi curis nuncium remisit, ut privatus, Deo, ac sibi unice vacaret. Illum ego anno 1709., mense Aprili Ticino Romam redux, læto, cupidoque animo non semel conveni, comperique in extremâ senectute, octogesimum annum supergressum, toto ferè corpore ex diutinâ, gravique paralyfi miserè vexatum, quamquam vividâ adhuc, integrâque prorsus mente, quam divinis meditationibus assiduè exercebat. Obiit ibidem anno 1714. die 17. Augusti ætatis sue 84., Opera, quæ concinnavit, hæc sunt:

- 1 *Triplex Philosophia; Rationalis, Naturalis, ac Prima. Placentiæ in Camerali Typographia Joannis Bazachi anno 1660. in 8.*
- 2 *Istoria Panegirica di S. Anselmo Arcivescovo di Cantuaria, e Dottore della Chiesa, tomi 4. variâ eruditione præsertim Ecclesiasticâ, ac Sacrà abundè referti. Tomus primus impressus Mutinæ anno 1693. apud hæredes Cassiani; Tomus secundus Parmæ apud Paulum Montium anno 1700.; Tomus Tertius ibidem apud eundem anno 1705., denique Tomus quartus ibidem apud eundem anno 1706. omnes in quarto. Item ex Gallico in Italicum sermonem vertit*
- 3 *Meditazioni sopra la Regola del Padre San Benedetto estrate dal Commentario sopra la medesima Regola sieso da Monsieur Giovanni Boutillier Abbate della Trappa, terza edizione riveduta, corretta, & accresciuta di molte elevazioni a Dio, e di una condotta interiore, per disporfi ad una buona morte. In Brusselles appresso Francesco Foppens 1704. tradotte dal Francesco per uso delle Monache di S. Tomaso di Regio del medesimo Ordine. In Parma l'anno 1708. per Paolo Monti all' Insegna della Fede.*
- 4 *Considerazioni sopra la replica del Dottor Carlo Vassalli alla scrittura de' Monaci di S. Benedetto di Mantova stampata in Bologna l'anno 1691. in proposito della loro immunità, colla quale occasione si esaminano molti punti attinenti all' immunità, & esenzione Ecclesiastica, agli Statuti laicali, alla negoziazione, alla natura, e lavoro delle Gallette *; alle Sagre Censure, & altre materie necessarie, scritte prima brevemente in Rimini l'anno 1691., & ancora ivi stampate, e poi ampliate, e difese diffusamente l'anno 1694. in Bobio. Volumen fanè ingens Ms. in fol. apud ipsum Auctorem à me visum.*

* Bocci, & Bozzoli di feta.

Io: Franchinus est relator.

Joannes Mabillonus Itin. Ital. tom. 1. pag. 208. de eo mentionem facit „ Loci „ (Parmæ) Prior Andreas Raynerius Vir doctus, libros de Philosophia à se com- „ positos nobis dono dedit. Benedictus Bacchinus in Diario Italico Literatorum „ anni 1692. pag. 68. „ Stà per mettersi sotto al Torchio l' Istoria panegirica di „ S. Anselmo Arcivescovo di Cantuaria dell' ottimo, e dottissimo Padre D. Andrea „ Rainieri Priore di San Giuliano di Rimini, distinta in due Tomi, opera piena di „ frequentissime, & ottime notizie, e nella quale non è minore la bontà della bellezza. „ In diario vero anni sequentis 1693. pag. 79. & seqq. refertur fuisse tomus 1. ejusdem „ Historiæ Panegiricæ S. Anselmi, & admodum laudatur ejus Author, vocaturque „ *Scriptor Polystor*, celebraturque, quòd singulis ferè paginis copiosa Auctorum „ testimonia subiciat; Ejus scribendi modus, majestate, & gravitate conspicuus, „ dignus censetur, qui pro exemplari hujus generis scriptionum proponatur: Deni- „ que ex hoc opere optimè intelligi, Andream egregium Oratorem, & Philosophum „ æquè, ac doctissimum Theologum, Sacrorumque Canonum, ac Juris Cæsarei „ peritissimum fuisse asseritur.

ANDREAS A' SUESSA Campaniæ Oppido, Neapoli studiis literarum operam dedit; Inde Casinum se contulit sub Divi Benedicti vexillis Deo militaturus, ibique ab Isidoro Placentino Casinensi Abbate cucullo indutus anno 1557. die 1. Martii, præter reliquas virtutes, eximiâ quoque prudentiâ, ac in rebus œconomicis

nomine mirâ solertiâ enituit, quare plures annos Sacri illius Monasterii Cellarium, uti vocant, deinde Præpositum Claustralem magnâ cum laude egit. Nec ita multo post, ejus exigentibus meritis, Abbatis infulis ornatus, Sacrum Casinense Archisterium anno 1590. administravit, quo tempore à Sixto V. Pontifice Maximo amplissima diplomata pro Seminario erigendo, mensiumque alternativam (ut dicunt) pro Ecclesiasticis Beneficiis more Episcoporum conferendis, impetravit; Cum autem ad Comitata Generalia iter haberet, obortâ valetudine Mutinæ diem clausit extremum eodem anno 1590. Dum Citrarium Calabriae Oppidum Ditionis Casinensis, Rectoris titulo gubernaret, composuit haud exiguo labore valdè utilia

Regesta duo omnium Jurium, & Bonorum, quæ per id tempus in eodem Oppido Citrario à Casinensi Monasterio possidebantur, & quædam alia, quorum notitiâ hucusque destitutor.

Ejus meminit Placidus Romanus in supplemento de Viris Illustribus Monasterii Casinensis cap. 30. Marcus Antonius Scipio in Elog. Abbat. Casin. pag. 243. editionis, quæ auctor, ubi eum Virum peracris, ac vividi ingenii, rerumque usu, ac peritiâ præditum vocat, omniumque Casinensium privilegiorum ad spirituales, totius Casinensis Diececeos Jurisdictionem pertinentium confirmationem à Sixto V. obtinuisse autumat, quod tamen Erasmus Gattola de Ægidio Sarniculo, ejus proximè Antecessore asserit, ut supra in eodem Ægidio diximus, fortè Scipio inter Sixti diploma, quo omnia Cœnobii Casinensis Privilegia confirmantur, & illud, quo Jus Seminarii erigendi. & Alternativæ Beneficiorum exercendæ conceditur, non satis distinxit, Julius Ambrosius Lucenti, ab eodem Gattola, ut supra indicavimus, rerum Casinensium amplissimis notitiis instructus, in Italia Sacra, restricta, aucta &c. pag. 1014., Andreas à Suesia Ægidio successit. Hic Beatissimi Patris Benedicti Spiritu vivens, magis quam suo, ea gestuabat charitate, cum pro Deo loqueretur, ut sanguineas in lachrymas se effunderent oculi, sanguinem ora, & nares emitterent. Miraculum hoc Divini Amoris erat. Cum autem beneficentissimum se omnibus præbere cuperet, & re ipsâ præstaret, auctor fuit concordie inter Sacrum Casinense Monasterium, & Cives Oppidi Citrarii circa ea servitia, quæ ejus Incolæ exhibere Monasterio tenentur, quæque servanda essent circa plurima alia, quæ in dies possent accidere, qua ratione litium semina ablata sunt. Anno 1590. obtinuit à Sixto V. Summo Pontifice diploma amplissimum, pro erigendo Seminario in Civitate S. Germani, vel ubicumque ei libuisset, cum omnibus facultatibus ad id concedi solitis Archiepiscopis, ac Episcopis sub datum Romæ Anno 1590. die 20. Martii, quod Seminarium postea erexit Andræ Successor Hieronymus Perusinus, (de quo nos infra) A quo eodem Pontifice accepit etiam Andreas Alternativam (uti vocant) mensium pro Beneficiis Ecclesiasticis vacantibus conferendis, ut ab eodem Pontifice concessum fuit Archiepiscopis, & Episcopis, necnon Abbatibus Jurisdictionem omnimodam Episcopalem habentibus; At Andreas dum ad Capitulum Generale pergeret, Mutinæ senio, ac imbecilli valetudine, qua continuò afflictabatur, oppressus, piissimè vivere hic desit, in Cœlis sine fine victurus.

ANGELICA BAITELLI nobili, sed modo extinctâ familiâ Brixie nata in celebri S. Julii Parthenone nostræ Congregationis regimini subjecto, Cœlesti Sponso sub Divi Benedicti disciplinâ se consecravit. Ibi reliquum omne ab oratione, & Divinis Officiis tempus, non colo, & pensis, sed calamo, ac sacris libris evolvendis impendit, ostenditque etiam suo exemplo, sicut complures aliæ illustres mulieres, sexui fœmineo non quidem ingenium, ac facultatem ad studia, sed usum, & exercitationem tantum deesse. Ipsa namque pietate in proprium

Cœnobium permota, zeloque æstuans, ne ejusdem præclara monumenta oblivioni penitus traderentur, magno labore, solertique cura collegit quidquid antiquum decus, splendoremque eidem Cœnobio restituere, ac deinceps poterat conservare, ingentique volumine comprehendit, ac typis commisit hoc titulo:

Annali storici dell'edificazione, erezzione, e dotazione del Serenissimo Monastero di S. Salvatore, e S. Giulia di Brescia, alla Sede Apostolica, & alla Regia potestà immediatamente sottoposto. Contengono il Catalogo delle Santiſſime Reliquie, che nella sua Santa Chiesa riposano, e tutti i privilegi concessigli da' Sommi Pontefici, Imperatori, Re, Principi, e Duchi, dall' anno della sua fondazione 760. sino al presente secolo 1657. In Brescia per Antonio Rizzardi 1657. in foglio.

De eâ honorifice loquitur Leonardus Cozzandus in sua Bibliotheca Brixiana, par. 1. pag. 41. secundæ editionis 1694., ubi eam vocat nobilem sœminam, animi præstantiâ, virtutibusque verè Christianis, ac religiosissimis præditam, ornatamque, utpotè, quæ ex ipsis veluti oblivionis faucibus illustres Cœnobii sui memorias strenuâ operâ, diligentique studio eripuerit.

ANGELUS MARIA ARCIONUS suprærecensiti Andreæ Arcioni germanus Frater, in eodem, quo ille Cœnobio S. Jo: Evangelistæ Parmensis Urbis Monasticæ Religioni nomen dedit anno 1625. die 8. Octobris, cujus Cœnobii tum sinceris virtutibus, tum egregiâ doctrinâ optimum sese filium, ac deinde in majori dignitate amantissimum Patrem exhibuit, ejus siquidem mores integerrimi à juvenia ad senium usque eodem semper innocentie tenore servati, multa sacrarum, humanarumque literarum peritiâ, insignis prudentia, mirâ oris comitas, sermonisque affabilitas, justitiâ, ac pietatis assiduus cultus, studia denique literarum, ac studiosos sedula promovendi cura, omnes in sui amorem, & estimationem attraxerunt. Hinc per omnes honorum gradus Cancellarii, scilicet Procuratoris Generalis, Visitatoris in Romana Curia, ac deinde Abbatis, & Diffinitoris ad summum Præsidis Magistratum, non quidem semel, sed tribus omnino vicibus fuit assumptus. Abbatis autem dignitate supra annos triginta pluribus in Monasteriis, decē videlicet, perfunctus, Præsulum idea ab omnibus audire meruit. Eo namque Antistite optimis literis honor habitus, pax floruit, zelus Domus Dei, disciplinæ regularis profectus, ubique emicuit, erga Monachos paterna charitas, discretio, ac suavitas velut in propria Sede clarius fulgere sunt visæ. A Parmensibus Principibus, quibus erat acceptissimus, præcipuos favores non tam sibi, quam eorundem Cœnobii, Monachisque omnibus facillimè impetravit. Ipse rarâ animi moderatione, ac modestiâ, oblatas pluries Episcopales Insulas constantissimè recusavit. In Parmensi Monasterio, quod ter laudabiliter rexit, amplas ades hospitibus excipiendis extruxit, duasque ibidem, tertiam in Ferrariensi Cœnobio excitavit scalas, venustate, ac majestâte spectabiles, edito à se prototypo; erat enim Architectonices non ignarus; sed poetica præsertim arte delectatus, scripsit Italicè Odas multiplici eruditione, & sententiarum gravitate commendatas, præcipuè quòd argumenta omnia, vel moralia, vel heroica solidè pertractentur, sine emphatico illo, & turgido ineptarum methaphorarum abusu, nimiaque copiâ, quæ apud Poetas non minus quam Oratores præterito sæculo XVII. excreverat ad fastidium usque, quam tamen recentiores Auctores ad antiquorum imitationem reversi, jure, ac sapienter amputaverunt, parcius, ac prudentius illis utentes; In hac vero Poetica facultate Angelum Gryllum ipsèmet Arcionus Præceptorem se habuisse meritò gloriatur, à quo tamen intervallo aliquo mihi quidè videtur distare, tum fecunditate carminum, tum dulcedine, quamvis Jo: Cinellus Volantis Bibliothecæ Auctor, parem ei cum Gryllo laudem attribuere non dubitaverit. Ceterum Angelo Arciono haud parum me debere profiteor, quòd

quod cum Parmæ esset Abbas, aliquot, & quidem præcipuorum Auctorum, indiculum pro hac ipsâ Bibliotheca struendâ, quam Juvenis ego moliebar, non utique in hanc molem evasuram credens, perhumanus Pater mihi transmisit, quod sanè multum contulit ad uberiores notitias eorundem, atque etiam aliorum Scriptorum investigandas, & assequendas. At verò Angelus Monasterii Divi Sixti in Urbe Placentina iteratò Præsulem agens anno 1688. in senectute bonâ (octogesimum enim, & secundum annum supergredebatur) feliciter obdormivit die 5. Augusti; docta oratione, & honorifico funere, magnaue Populi frequentia, elatus post 64. annos in Religione nostra summa cum laude expletos. Statura, fuit valdè procerâ, vivacibus oculis, candida facie, rubentibus labiis, totius vultus, corporisque majestate insignis, ac venerabilis. Lucubrationes, quas typis consignavit, his titulis prænotantur.

1. *Pompe festive per la solenne Traslazione de' sei Corpi Santi, ed altre insigni Reliquie, seguita nel Capitolo Generale de' Padri Casinensi nella loro Chiesa di San Giovanni Evangelista di Parma l'anno 1661. agli 15. Maggio. Parma per Mario Vigna 1661. in quarto pagg. 128.*

2. *Ode eroiche, e morali divise in due parti, quarum prima impressa fuit Parma anno 1666. in 8., & iterum Venetiis anno 1678. apud Jo. Franciscum Valvasensem, & postremò, addita secunda parte, Ticini Regii apud Carolum Franciscum Magrium Impressorem Urbanum anno 1682.*

Ejus cum laude meminerunt Andreas Raynerius (de quo supra) in historia panegyrica D. Anselmi tom 1. in præfatione ad Lectorem, ubi electum eum dicit ab ipsâ Urbe Parmensi ad perorandum publicè in exequiis Serenissimi Raynuttii Primi Parmæ, & Placentiæ Ducis, & Odoardi Cardinalis Farnesii. Vide supra in Andrea Arciono ejus fratre.

Joannes Mabillon. Itin. Ital. tom. 8. pag. 208. „Rm̃us Abbas Angelus Maria Arcionus ex prænobili Arcionorum apud Parmenses genere, nobis obviam misit aliquot ex suis, nosque singulari benevolentia, & humanitate est amplexus, quos ad suum Monasterium (Parmense) invisendum literis sæpius invitaverat. De tanto Viro, qui usque tertium Congregationis Casinensis Præfectus fuit Generalis, & magna charitate, & prudentia suos regit, deque ejus in literas amore dicere superfedemus, ne ipsi pro beneficiis impensis, assentari, nobisque pro acceptis honoribus, nimium blandiri videamur. Is libros suos Italicis versibus egregiè scriptos nobis dono dedit. Idem Mabillonius supradictis Epistolis ejusdem Angeli Mariæ Arcioni subsequenti epistola digna sanè, quæ hic, Lectoribus exhibeatnr, respondit.

„ Reverendissime Domine,

„ Mirum in modum me delectarunt literæ illæ, amoris, & benevolentia succo refertæ, quas ad me recens, idest quinto nonas hujus mensis trasmittere non es gravatus. His enim certiolem facis me tantillum hominem in aliquo loco apud te esse, atque adeò non ingratum hospitem ad tuum Monasterium posse accedere. Faciemus id quidem perlibenter in reditu nostro, ut possimus gratias agere humanissimo Patrono, qui nos tam jucunda invitatione beavit. Expectatissima nobis erit, & jucundissima illa dies, qua nobis licebit intueri tantum virum, cui literæ, & Religio Benedictina tantum debent, ut certa relatione comperimus, & porrò in posterum etiam amplius, Deo dante, debebunt. Sed timeo, ne congressus ille aliquid detrahat de præconcepta illâ, quam de me habes, opinione, Vir amplissime, nisi charitas illa, quæ te ad nos invitandum impulit, etiam ad disimulandos defectus nostros adducat. Non enim is sum, qualem me æxistimas, sed si quid in me laudabile reperiri potest, unus erit fortassè de Republica Christiana, & præsertim Bene-

„ Benedictina merendi conatus, & affectus. Hoc me abundè remuneratum existi-
 „ mo, quod in tuam notitiam, & benevolentiam venerim, quam meis officiis
 „ quantum in me erit in posterum demereri satagam. Venit etiam in partè beneficii
 „ tui Socius noster Dominus Michael Germanus, qui sua mecum obsequia tibi de-
 „ misso, & prompto animo offert. Ego verò tibi, tuisque fausta omnia apprecor.
 „ Romæ 4. Kal. Augusti 1685. Reverendissime Domine-Tuus humillimus, & obse-
 „ quentissimus Cliens. D. Joannes Mabillon M. B.

Franciscus Eschinardi Societatis Jesu in libro prænotato *L'agro Romano* cap. 5. pag. 316., ubiquædam narrat, quibus ejus familiæ antiquitas, atque Nobilitas commendatur „ Castel' Arcione de' Signori Maffei, & altro Castel' Arcione del „ Signor Principe Borghese; Era Castel' Arcione Podere di S. Sinforosa, & ivi fu „ sepolta dopo il martirio, fu poi introdotto il nome per una tal Famiglia così detta, „ la quale è perseverata anche a' tempi nostri nell' Abbate D. Angelo Maria Arcione „ Cassinense, il quale ha dedicato una sua Poesia al Serenissimo Ranuccio II. Duca „ di Parma nel 1668.

Joannes Cinellus Bibliotheca volant: pluteo 4. & 5. quem eidem nuncupavit: pluribusque aliis in locis ejusdem Bibliothecæ magnopere eum prædicat. In nostris regestis pag. 196. à tergo in margine dicitur *Abbas, & his Præses, Vir doctus;*

Benedictus Bacchini in sua ipsius vita, quam de se tanquam de alio admodum candidè, ac sincerè scripsit, impressâ post ejus obitum Venetiis in Ephemeridibus Venetis *Literatorum Italiæ* tom. 34. anno 1723. art. XI. num. 5. pag. 300. „ Flor-
 „ rebat tunc temporis Angelus Maria ex nobili Arcionorum familia, Parmensis,
 „ S. Joannis Conobii Alumnus, ac S. Benedicti Ferrariæ Abbas; senex illâ ætate,
 „ grandævus, omnibusque, & animi, & eruditionis dotibus conspicuus, velut
 „ Casinensis Congregationis Parens suspiciebatur. Extant Architecturæ, qua-
 „ excellebat, egregia opéra Parmæ, Ferrariæ, & alibi, & leguntur ejusdem Italiæ
 „ Poeses Parmæ, Venetiis, & Ticinirecuse. „ Is itaque Bacchinum &c., & pag.
 „ 304. num. 8. in fine „ Hic illud minimè omittendum est, quod quamvis octo
 „ circiter annorum spatio, quo Arcionio à Secretis fuit, agrè studiis, literisque
 „ vacare potuerit, ex familiari tamen venerandi illius, ac optimi Senis consuetu-
 „ dine id nactus sit, quod jacturam illam non modò compensavit, sed apprimè
 „ Monacho est expetendum, morum videlicet ad Christianæ Philosophiæ systema
 „ componendorum præcepta, & exempla „

Iterumque pag. 309. num. 13. „ Dum hæc fierent Placentiæ, omnibus bonis
 „ moribus, Abbas Arcionus sanctissime decessit anno 1689. ætatis suæ 85.

Ejus funebrem orationem scripsit, & Typis impressam vulgavit Casimirus Freschot, de quo infra, tunc quidem nostris adscriptus, quam tamen minimè recitavit, quia hæc provincia alii fuerat demandata. Laudat pariter eum Freschot in *Membris historicis Familiæ Arcionæ* editis Parmæ anno 1693., ubi inter cætera asserit, eum à Principibus Viris, & S. R. E. Cardinalibus magni semper factum, dignumque omnibus Ecclesiasticis dignitatibus judicatum, quas tamen ille singulari modestiâ semper vitavit. Verum denique Virtutis Mecenatem fuisse.

ANGELUS MARIA CHERUBINI Romæ natus, Nursiâ tamen oriundus, Laertii filius, Flaviique S. Mariæ in Via Lata Canonici frater (qui omnes literis, & virutè consocii extiterunt) Monasticæ Regulæ nomen dare voluit, ac inter S. Pauli de Urbe Professos adscribi anno 1625. die 14. Septemb. Fuit Vir valdè rectus, ac diligens, & non minùs rebus agendis idoneus, quam studiis literarum, atque bonarum artium deditus, ex quibus non contemnendam eruditionem hausit; sed à melioribus musis vi abstractus, varia subire Congregationis, ac Monasterii sui munia coactus fuit, Decani scilicet, Cellerarii, & Vicarii utriusque Jurisdictionis

spiritualis, ac temporalis in tota ditione Ecclesiæ, & Monasterii S. Pauli. Insignis nihilominus labor ejus enituit in Romano Bullario perficiendo, quod ab ejus Patre Laërtio inchoatum, à se autem, additis pluribus Summorum aliquot Pontificum Constitutionibus, absolutum, publicam in lucem emisit, ingenti omnium utilitate, cum in eo singula cujusque Pontificis diplomata juxta temporum seriem, præfixis etiam titulis, & argumentis, distinctè exhibeantur; Flavius autem ejus frater Jurisconsultus in Urbe celeberrimus, paterni Bullarii compendium adornavit; Hunc multis laudat Ludovicus Jacobillus Bibl. Umbriæ pag. 11. uti, & eorum Patrem Laërtium Floravantes Martinellus *Roma ex Ethnica Sacra* pag. editionis, qua utor 245. Porro Angelus Maria noster in vivis agebat anno 1650. sed postea renunciatus Prior, & in Siciliam missus, ibidem satis concessit anno 1652. Ejus Opus, hunc præfert titulum:

Bullarium Romanum à Laertio Cherubino inceptum, perfectum autem ab Angelo Maria Cherubino filio, multis additis PP. Maxx. præsertim Gregorii XV. & Urbani VIII Constitutionibus, impressum Romæ; tom. 4. in fol. ex Typographia Rev. Cameræ Apostolicæ anno 1632. ad Urbanum VIII., & iterum Lugduni an. 1653. & tertio ibidem, sumptibus Laurentii Arnaud, & Petri Bordò an. 1673. addito V. tomo per RR. Patres Angelum à Lantusca, & Jo. Paulum de Roma Ord. Min.

Meminit ejus Eques Prosper Mandosius in sua Bibliotheca Romana volum. 1. cent. 3. pag. 192. num. marg. 77., vocatque eum Virum excellenti ingenio, variâq. eruditione præditum. Leo Allatius in Apibus Urbanis, seu de Viris Illustribus &c. pag. 37. Ludovicus Jacobilli modò laudatus in Bibliotheca Umbriæ pag. 47., & Dominicus Gallus noster, de quo infra, in Libello de Sacris Ritibus, & novissimè Bernardus Pez in Epistolis Apolog. Epist. 10. pag. 220.

ANGELUS DE FAGGIIS à Castro Sanguine * in Samnio, ubi ortum habuit, Sangrinus dictus, inter Divi Benedicti Alumnos recenseri percipiens, Casinense Cœnobium felici consilio delegit, ubi anno 1519. die 16. Aprilis vota sua Domino nuncupavit, statimque, ut erat ad omnem pietatem, ac virtutem compositus, ingenioque perspicaci, & ad liberales artes mirè propenso, tali ordine, ac loco dignissimum se ostendit, namque non solum graviores facultates, quibus assatim imbutus fuit, Hebraicæque linguæ peritiâ, humanioribus literis, & selectiori eruditioni pulchro nexu conjunxit, sed etiam monasticæ disciplinæ severiori custodiâ, moribusque integerrimis priscam Cœnobarum Sanctitatem strenuè imitabatur, ac redolebat. Abbas constitutus, primæque notæ Cœnobiis Præpositus, Neapolitano nempe, Casinensi, ac Patavino, necnon Padolyronensi, & Cavenensi, totidenique Congregationi, bis renunciatus Præses, ubique regularis instituti inviolabilem observantiam invicto zelo, quodque efficacius est, assiduo sui ipsius exemplo, sollicitè exegit semper à Subditis, ac indefinenter promovit, summam idcirco ab omnibus existimationem, simulque venerationem promeritus. Casinensi Archicœnobia, quod trinâ administratione annis undecim gubernavit, innumera penè commoda, utilitatesque attulit maximas, nam amplissimam ejusdem Jurisdictionem, Ecclesiæque immunitatem infracto animo propugnavit, & Cœnobium ipsum, Templumque tam multis, eisque elegantibus structuris, ac ædificiis amplificavit, ornavitque, addito Xysto, ac Bibliotheca, ut Casini Restaurator, imò Reædicator meritò audierit. Sed hanc ejus in rebus agendis solertiam longè maximè vincebat singularis, ac ferventissima erga pauperes, & infirmos charitas, quâ propriis quandoque vestibus, ad eosdem contegendos, seipsum exuit, ob id, aliaque insuetæ virtutis specimina, antiquæ Sanctimonix exemplar passim nuncupatus, quâ famâ permotus S. Pius V. Pontifex Maximus anno 1567. arduum quoddam S. Inquisitionis negotium pertractandum eidem,

* Vulgo.
Castel di
Sangro

commisit, quod cum naviter, & ex Pontificis sententiâ confecisset, plenissimam ab eodem Christi Vicario approbationem, & commendationem obtinuit. Mirum autem videri possit, homini tot honorum gradibus longâ serie, eo ut diximus, prudentiâ, ac industriâ tenore persuncto, otii nihilominus tantum superfuisse, ut Sacrarum Scripturarum, Sanctorumque Patrum frequentissimâ Lectioni, rerumque cœlestium diutissimâ contemplationi, simulque tot pulcherrimis, quâ metro, quâ soluta oratione conscribendis operibus vacare potuerit; Aded sedulô, & accuratè spatia, ac momenta temporis partiebatur, ut statim atque sui muneris occupationibus fecisset satis, ad orationem, indèque ad sacra carmina concinnanda sese conferret; in qua quidem facultate aded excelluit, ut quid quid libuisset mira facilitate, uberique copia penè ex tempore promeret. Plurima, quæ vulgavit opuscula, ingenti ab eruditis plausu ubique excepta, auream illam, ac prædivitem pangendi carminis venam, æstrumque verè poeticum à natura illi inditum satis declarant; procul tamen ab ejus scriptis poetica nugæ, impuræque fabularum, illecebræ: Sangrini musæ omninò Sacræ sunt, omnia solidam eruditionem, eximiam pietatem, divinumque, quo extuabat, ignem spirant; quapropter dubitationem legenti ingerunt, utra in eis magis emineat Religio, an Doctrina. Caterum anno 1575. in Cavenensis Cœnobii regimen dum incumberet, provec-tâ jam ad lustra propemodum quindecim atate, studiis literarum, ac Præsulatus curis defatigatus, Deo tantùm, sibi que vivere exoptans, majorique diligentia, ad æternitatem ineundam se comparare, omni depositâ dignitate, Casinum se recepit, ubi reliquum vitæ suæ, octodecim nempè, postquam in Ordinem se redegerat, integros annos, bonis operibus, ac virtutum omnium ferventiori exercitationi jugitèr intentus, transegit, ibique anno 1593. die 17. Martii hora 16. in senectute bona, nonagesimo scilicet, ac tertio ætatis anno, inchoato Religionis septuagesimo quarto, migravit ad Superos, quorum vitam in terris conversatione planè cœlesti æmulatus fuerat. Ejus corpus anno à funere octavo incorruptum, atque illesum repertum, castimonie, viteque integerrimè non leve indicium exhibuit; at verò honorificam, colendamque ejus memoriam, tum præclara gesta, tum eruditi ingenii fœtus multipliciter posteritati commendant, illumque haud postremis Congregationis nostræ ornamentis jure, & merito adscribunt. En autem lucubrationum ejus, quæ Typis consignatæ sunt, indicem.

1 *In Psalterium Davidis Regis, & Prophetæ clarissimi Paraphrasis vario metri genere exulta*, ita ut neque sanctæ fidem linguæ, neque Interpretum sententiam, neque Poetæ diligentiam desiderare quisquam possit. Davidis Encomium præfationis loco ab auctore præfixum. *Venetis anno 1540., & Basileæ per Nicolaum Episcopium Junio rem anno 1561. in quarto, adjectis, & aliis ejusdem Auctoris poematibus piis sanè, ac Religiosis; & iterum Venetiis anno 1575. apud Franciscum Franciscum.*

2 *Poesis Christiana libris quatuor distincta, in quorum primo hæc sunt De ineffabili Jesu nomine carmine heroico, Pastorum salutatio, & Magorum ad Puerum Jesum.*

Quod in Cruce Jesu sit gloriandum, & non in Mundi fastu, aut carnis luxu.

Meditationes septem in septem novissima Christi verba.

Quod non tam Deo displicet peccatum, quam desperatio.

Speculum Peccatorum, & lavacrum prave conscientie, & de Jesu benignitate in Peccatorem.

Ad Jesum super illud Matthæi Pulsate, & aperietur vobis.

In cap. 33. Isaia Domine miserere nostri &c. & in cap. 36. Ecclesiastici Miserere plebi tuæ &c.

Paronenses sex in Hebdomada Sancta de nominibus Jesu.

In Nativitate Domini carmen sapphicum, & in omnes alias ejusdem Festivitates.

De contemptu divitiarum, & vanitate humanæ vitæ.

De Jesu Pietate in Peccatorem. Elegiæ duodecim.

Triumphus divini amoris: Epicedium in Morte Domini, multaque de Jesu Pietate, ac longanimitate in Peccatorem; hæc liber primus.

Secundus autem liber continet diversocarminum genere tam annua Deiparæ Virginis Mariæ Sacra, quam ineffabiles illius laudes.

Scripsit quidem Sangrinus aliam Beatæ Mariæ Virginis Vitam elegiaco tantum carmine, quæ longo post tempore, anno scilicet 1649. impressa fuit Veronæ Typis Rubeanis in fol. tertio tomo variorum opusculorum Aloyfii Novarini Clerici Regularis (ipsius nempe operâ) diversam tamen ab illa, quæ secundum hujus Christianæ Poeseos librum conficit, varioque carminum genere constat; hæc verò alia, quæ viginti, & duabus paginis continetur, sic incipit.

Si Tellus regitur cæli moderamine, cælo Gaudet &c.

Agit in ea Sangrinus satis prolixis elegiis de Nativitate, Præsentatione, Desponsatione, Salutatione Angelicâ, cujus elegiæ subditur explicatio paraphrastica Cantici *Magnificat* tot brevibus elegiis, quot sunt ejusdem versiculi. Item de Purificatione, ubi additur eodem modo explicatio Cantici *Nunc dimittis*; denique de Assumptione.

De hoc opere sic idem Novarinus, loco paulo ante citato pag. 83. in Epistola ad Claudium de Benedictis Præsidentem Generalem nostræ Congregationis, „ Hic in Mariam cultus me urfit, ut publici juris carmina quædam facerem, quibus „ Virginis exprimitur vita, quæ eò gratiora Lectori erunt, quò cultioris Poetæ sunt, „ & probatoris notæ, Sangrini tui sunt, qui antè annos ferè centum in tuo Ordine „ vivebat; editioni ea cum aliis paraverat, sed huc usque in tenebris delituere. Ad „ manus meas cum pervenissent, statim de illis edendis cogitavi &c. Hæc si tibi, si „ aliis grata fuerint, alia aliis locis dabo, ut omnia, quæ digna luce Sangrinus tuus „ edidit, lucem videant.

Tertius Poeseos Christianæ liber celeberrima nonnullorum Sanctorum Sacra vario distributa metro, eorumque gesta hymnis celebrata continet.

Quartus denique aureas, divinasque Sententias ex nonnullis Davidis Regis, & Prophetæ eximii Psalmis, carmine elegiaco. Hæc omnia refert Poësis Christiana, quæ impressa extat Patavii anno 1565. apud Gratosum Perchacinum in quarto.

3 *Speculum, & exemplar Christicolarum. Vita Beatissimi Patris Benedicti Monachorum Patriarchæ Sanctissimi, carmine heroico, libris 4. constans, cum moralibus documentis soluta oratione dispositis; Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium anno 1586. & Romæ anno 1587. in quarto; additis etiam æneis figuris pulcherrimis, quæ vitam eandem mirè exprimunt.*

4 *Opusculum de nobilissima oratione quadraginta horarum soluta oratione; Florentiæ apud eundem Sermartellium anno 1583.*

5 *Officium quadraginta horarum vario metri genere; ibidem apud eundem eodem anno.*

6 *Psalterium Gloriosæ Virginis Mariæ in tria Rosaria, Gaudiosum nempe; Dolorosum, & Gloriosum divisum, carmine sapphico, distichis, prosaque digestum: ad calcem adest*

7 *Devota, ac pia peccatoris deploratio antè Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, carmine heroico; ibidem apud eundem eodem anno.*

8 *Sylva ad eruditum Patrem D. Prosperum Martinengum Brixianum, impressa, ac præfixa libris Poematum ejusdem Martinenghi, de quo suo loco.*

- 9 *Dialogus unus de Nominibus Dei, quæ sparsim in Scriptura leguntur*: hujus mentionem facit Ricordatus Hist. Mon. dieta 4. pag. 461. ubi verò impressus sit, non indicat.

Marcus Antonius Scipio noster, & ex eo Jo: Baptista Marus locis mox citandis affirmant Sangrini opuscula, quæ passim eruditorum manibus terebantur, fuisse impressa Colonia Agrippinæ; sed à quo, quove anno, minimè exprimunt.

Jacobus vero Cavaccius Hist. S. Just. l. 6. asserit Sangrini Opera Typis consignata extitisse Patavii, Romæ, & Neapoli &c.

Manu exarata.

- 1 *De vita, & obitu Sanctarum VV. & MM. Floræ, & Lucillæ, incipit*:

Florida Virgo Flora, & lucida Virgo Lucilla.

Et in solemnitate earumdem hymnus.

Flora Lucillæ Soror, & Lucilla

Juncta Germanæ, duo clara Romæ

Signa &c. item alius:

Grandis est virtus tua Christe Jesu &c. alius:

Flora non es tu Rosa, nec Ligustrum &c.

- 2 *Dialogus de nonnullis Cenobii Montis Regalis rebus componendis, Interlocutoribus Sanctissimâ Dei Genitrice Maria, & Serenissimo Rege Wilhelmo. Virgo incipit*.

Sicelidum Rex clare soli, Rex inclite, Regum

Et decus, & specimen, maternâ dulcis ab alvo

Fili, quo percussa metu, quo tacta pavore &c.

- 3 *De Caroli V. Cæsaris laudibus, incipit*:

Dum Titan, decus ætheris, quadrigis

Invectus niveis &c.

Vidi supradictum Dialogum, sicut etiam de laudibus Caroli V. optimo caractere manu exaratum Romæ anno 1697. apud bon. mem. R. P. D. Claudium Stephanotium Gallum Monachorum S. Mauri Generalem Procuratorem, cum aliis innumeris variorum opusculis Mss. hinc inde collectis, mittendum in Gallias.

- 4 *Ad Christianissimum Gallorum Regem Henricum II. de dirimendo cum Turca federe, incipit Phaleucium*:

Eheu quam grandis ad astra clamor, heu quam

Ingens luctus ubique stridet, unde

Tot suspiria fulgurant per æthra &c.

- 5 *Ad Rev. Patrem D. Benedictum Canophilum, Endecasyllabum, incipit*:

Parnassi juga dum perambularem

Excerpens violas, legens ligustra &c.

Item

- 6 *Vita S. Patris Benedicti; quatuor canticis decantata.*
 7 *Vita B. Gregorii Nazianzeni; tribus canticis.*
 8 *Vita B. Januarii Episcopi, & Martyris; tribus canticis.*
 9 *Vita B. Donati Episcopi, & Martyris; tribus canticis.*
 10 *Vita D. Margaritæ Virginis, & Martyris; tribus canticis.*
 11 *Vita D. Agnetis Virginis, & Martyris; tribus canticis.*
 12 *Vita D. Claræ de Assisio V., Vita, & Passio Divæ Christinæ V., & Martyris, S. Barbaræ V. & M., Divæ Ursulæ V. & M. tribus canticis.*
 13 *Vita D. Benigni; quatuor canticis.*
 14 *Vita S. Brunonis Signiensis Episcopi; tribus canticis.*
 15 *Vita D. Marthæ; tribus canticis.*
 16 *Vita S. Mariæ Magdalene; tribus canticis.*

- 17 *Vita D. Mauri Abbatis; tribus canticis.*
- 18 *Passio S. Stephani Protomartyris; quatuor canticis.*
- 19 *Vita S. Lucie V. & M., & Passio Sanctorum Innocentium; duobus canticis.*
- 20 *Vita B. Wilhelmi Politiani Anachorite, & B. Petri Abb. Sanctissime Trinitatis; quatuor canticis.*
- 21 *Passio D. Justinæ Patavinæ V. & M. Passio S. Euphemie V. & M., S. Juliae V. & M. D. Appollonie V. & M.*
- 22 *Vita D. Romualdi Eremitæ, & Encomium Montis Camalduli.*
- 23 *Vita B. Alpherii Abbatis Cavensis; quatuor Canticis, & B. Leonis Abbatis item Cavensis; quatuor Canticis, & B. Constabilis ejusdem loci Abbatis; quatuor Canticis.*
- 24 *Triumphale carmen de vita, & obitu D. Pauli Papiensis ex Familia Pico viri religiosissimi. Sylva ad Martinengum excusa postea, ut supra dictum fuit.*
- 25 *Encomium ad Illustrissimum Ugonem Gallum Magnum Rhodi Magistrum.*
- 26 *Encomium ad R. Patrem Victorinum Atellanum Abbatem Cavensem.*
- 27 *Ad eximium I. U. D. Dominum Leonardum Petram podagra laborantem. Hæc omnia Sangrini opuscula Mss. unico, eodemque ingenti comprehensa volumine extant adhuc in Casinensi Bibliotheca sign. num. 158. Venetiis autem in Bibliotheca S. Georgii Majoris asservatur Angeli Sangrini liber Ms. sign. 317. de Nativitate B. Mariæ Virginis, à me visus ibidem anno 1718.*

Præterea ex variis Auctoribus cognoscitur Sangrinum alia multa composuisse, inter quæ.

- 1 Vitam aliam S. Benedicti carmine Sapphico, & soluta oratione, moralem expositionem continentem; ex Arnol; & Placido Romano.
- 2 Vitam item ejusdem S. Patriarchæ Iconibus (& quidem pulcherrimis) in æs incisis, oculis spectandam objecit, addito prologo; ex Hæphreno, quæ Icones passim extant variis in locis, suntque plurimæ, acta, & miracula B. Patris exprimentes; singulis autem actis, & miraculis subjicitur Tetrastichon, factum explicans, quas Icones Matthæus Greuter impressit denuò anno 1630. in quarto.
- 3 Hymnos plures de eodem SS. Patre Benedicto; ex eodem.
- 4 Poemata de miraculis S. P. Benedicti in Claustris S. Benedicti Mantuani, & D. Justinæ Patavinæ descripta; ex eodem.
- 5 Item Vitam S. Simeonis Monachi versu heroico, quæ legitur in Claustro Monasterii nostri Mantuani, *Sancti Simeonis* nuncupato; Auctore Arnol. Lig. Vit. lib. 3. pag. 235.
- 6 De Martyrio veri Monachi; ex Placido Romano, & Bucellino.
- 7 Dialogos, Homilias, & Sermones multos soluta oratione; ex eodem.
- 8 Plura etiam ad sacras meditationes argumenta latino idiomate evulgavit, quæ religiosam ejus mentem, & cœlesti flamma incensum pectus ostendunt; ex Marco Antonio Scipione. Item
- 9 Vitam S. Potiti Martyris carmine Sapphico l. 1. ex Arnol.
- 10 Vitam B. Joannis Appuli Bituntini Monachi Casinensis carmine Sapphico lib. 1. Jam verò plures, gravesque Scriptores, qui Sangrinum profusis efferunt laudibus, in medium sunt afferendi, nam in primis, Antonius Possëvinus Appar. Sacr. tom. 1. pag. 87. editionis Venetæ anno 1606. editionis verò Colon. anno 1608. pag. 79. omnia ferè ejus Opera enumerat, paucis tantum relictis. Joannes Baptista Marus in Annotationibus ad Placidi supplementum *De viris Illustribus Casinen.* (ubi & de ejus corpore incorrupto affert testimonium) ita eum laudat „ Angeli instar fuit (nomine rebus conveniente) prisca virtutis, & Sanctitatis exemplar, poetica facultate excellentissimus; Psalmos David mira paraphras

„ phrasibus arte colligavit, imitatione Hebræorum, quos numeris decurrere Auctor
 „ est Hieronymus, ut & Jobi pleraque, & Hieremiæ threnos. Itaque ille ex Placido
 ipso, & Scipione.

Sixtus Senensis Bibliot. Sanct. lib. 4. „ Angelus Sangrinus Poeta non ignobilis,
 „ Abbas Casinen. Paraphrasim composuit in Psalterium vario metri genere excu-
 „ tam, quæ incipit:

O quam beatum precino.

Hippolytus Marraccius Bibliotheca Marian. par. 1. pag. 103. vocat Sangrinum
 Restauratorem Cœnobii Casinensis, omni bonitate, & sanctitate redimitum, Reli-
 gione, ac vita probatum, & in Divinis Scripturis versatissimum, Poetam insi-
 gnem, & admirabilem, qui ardenti virtutis studio, exacta disciplinæ custodia,
 & ingenuo quodam morum candore, priscam majorum suorum sanctitatem, &
 strenuè æmulatus est, & feliciter retulit; additque eum Marianam Bibliothecam
 perenni gloria illustrasse; ipse quoque ex Placido, & Scipione.

Nicolaus Toppius in Bibliotheca Neapolitana, titulis Theologi, & Poetæ cele-
 berrimi eum exornat, & præter ab ipso enumerata Opera alia multa scripsisse narrat
 variâ, & eximiâ eruditione ditissima.

Fabianus Justinianus in Elencho Auctorum, qui in Sacra Biblia scripserunt;
 Antonius Teisser Catalogo Auctorum, qui in Librorum catalogos condide-
 runt pagina 9.

Benedictus Haphtenus Belga, disquisit. Monast. prolegom. 1. in vitam Sancti
 Benedicti, & Gabriel Bucellinus in Benedicto Redivivo ad annum 1565., ubi
 multis de eo agit, & hi quidem exteri.

Ex nostris autem Casinensibus Placidus Romanus supplement. de Viris Illustri-
 bus Casinen. cap. 8. editionis, qua utor, pagina 116. licet tunc Sangrinus adhuc
 Superstes esset, ut ipsemet Placidus declarat, non dubitavit tamen, omni virtute,
 & sanctitate ornatum appellare, in Poesi verò ad miraculum usque eruditum, San-
 ctarumque Scripturarum callentissimum, scripsisse eum asserens innumera penè
 Opera, quæ longum esset singillatim enarrare, inter quæ libros duos de celeberrimis
 nonnullorum Sanctorum, & Sanctarum Sacris: ex quo arguendum librum 3.
 poesos Christianæ in duos item libros subdividi.

Arnoldus Wion Lign. vit. par. 1. lib. 1. pag. 31. multis laudibus eum extollit,
 ex eodem Placido ferè desumptis; Iterumque par. 2. lib. 5. pag. 861. in adiunctis,
 ubi postquam varia ejus Opera enumeravit: „ hæc omnia, inquit, & alia plura
 „ hujus Sancti Viri Opera reperiuntur Mss. apud RR. PP. Theatinos Venetiis.

Petrus Ricordatus Hist. Monast. dialog. 4. pag. 461.

Angelus Gryllus in suis Epistolis Venetiis impressis anno 1612. Epist. ad
 Angelum Petram. Parmam.

Jacobus Cavaccius hist. S. Justinæ lib. 6. ad annum 1564. pag. 286. postremæ
 editionis Patavinæ anni 1696., brevi quidem, sed præclaro encomio Angelum
 honestavit „ Subiit (inquit) Ignatii vices D. Angelus Sangrinus Monachus Ca-
 „ sinensis sanctitate, & eruditione illustris: A scholasticis disputationibus ad lectionem
 „ veterum Patrum conversus, inde tantum hausit doctrinæ, ut publicè disserens,
 „ ex eis catenas, & centones probè conficeret; ad Poesim natus multa subcissivis
 „ horis conscripsit, quæ pietatem, & eruditionem olent, ea Patavii, Romæ, &
 „ Neapoli impressa, ubique leguntur (quas tamen editiones ego non vidi); & paulò
 „ post, ejus effigiem graphicè exprimens, subdit „ Ipsius eloquentiam studio, ac usu
 „ coalitam, honestabant etiam plura naturæ dona, venusta facies, canities vene-
 „ randa, mites oculi, ac mores suavissimi. Ubi etiam refert summatim Angeli
 eruditissimam orationem habitam ad Cives Patavinos pro Reliquiis S. Prodo-
 cimi

cimi in vetus Sacellum reportandis, uti ex ejus, Monachorumque Patavinorum sententia contigit.

Placidus Puccinellus in Nomenclat. Abbat. pag. 3. & in Chronologia Abbatum General. pag. 10., & 60. Julius Ambrosius Lucenti in Italia Sacra restricta, aucta &c. pag. 994., & sequen., & pag. 999., & sequen.

Marcus Antonius Maltempi in libello perraro, ubi propriam vitam, aliasque Historias sui temporis descripsit, impress. Urbeveteri * anno 1585. per Baldum Salviani lib. 2. cap. 2. pag. 110. In nostris Regestis pag. 233. in margine. *Obiit Ab. Tit. ex regim: Fuit bis Præses, Vir doctissimus, & eloquentissimus, Poeta insignis, lingue Hebraicæ peritissimus, multa scripsit.* * Orvieto, ol. Oropitū.

Sed omnium luculentissimè, stylo suo illo venustissimo, fusè Angelum laudat M. Antonius Scipio in Elogiis Abbatum Casinensium editionis, quâ utor pag. 233. ubi præter ingenii excellentiam, ac in agendo solertiam, affabilitatem quoque ejus gravitati admixtam mirè concelebrat; sicut etiam modestiam, animique virtutem, qua nihil unquam singulare in supellectile, vestibus, ac cibis admisit, iis, quibus alii communiter utebantur, omninò contentus, prudentiam quoque, ac sanctitatem ejus valdè extollit, sed præcipuè charitatem, qua publico non solum bono, sed privatorum etiam omnium utilitati sedulò semper consuluit; denique Angelum moribus, ac nomine vocat, qui ex regulæ monitu amari magis, quàm timeri satagens, omnium venerationem simul, ac benevolentiam obtinuit. Fælix Egger in Idea Ord. Hierar. Bened. lib. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 523. & sequ.

Cæterum fama est Sanctum Carolum Borromæum ad altiora currentem, Monachumque Casinum profectum, exceptum fuisse ab Angelo Sangrino ejus Sac. Cœnobii tunc Abbate, ab eoque complures dies piissimos sermones de justificationibus Domini, & semitis justitiæ libentissimè audivisse: Quod idem antea contigerat, anno scilicet 1537. D. Ignatio Loyola duorum serè mensium spatio apud Albanetam commoranti, ubi & ipsius Sangrini nondum Abbatis, & Benedicti Canophili, atque Gregorii Viterbiensis, eximia virtute Monachorum, sacra consuetudine admodum gavisus est, & profecit; qua de re vide infra, in Joanne Baptista Beccio, Epistolam Joannis Pauli Oliva Societatis Jesu per id temporis Vicarii Generalis ad eundem Beccium. Dat. Romæ die 22. Decembris anno 1663., quæ impressa item legitur in opere anagrammatico ejusdem Beccii edito Patavii anno 1668., ubi inter cætera, Oliva sic scribit „ I Figliuoli del Gran Benedetto diedero al nostro „ S. Padre la prima idea della Santità in Monferrato, è parimente i Figliuoli del „ Gran Benedetto vi aggiunsero il colorito di ogni perfezione nel Santuario di Monte „ Casino; onde mirandolo come cosa loro propria &c., Vide etiam laudatum Marcum Antonium Scipionem in Elogiis Abbatum Casinensium impressis Neapoli anno 1643. pag. 77. in appendice *De Sancto Ignatio Loyola complures dies apud Albanetam pietatis studiis animum excolente.*

Cæterum Romæ apud S. Calistum in Tabulario Procuratoris Generalis nostræ Congregationis extat Epistola M.S. signata num. III. A. 2. scripta anno 1561. die 8. Decemb. Tridento in Concilio Generali R. D. Peregrino Abb. S. Justinæ, & totius Congregationis Præsidenti à tribus nostris Theologis D. Stephano Cataneo, D. Augustino Losco, & D. Eutichio Cordes (de quibus omnibus suis locis in hac ipsa Bibliotheca agimus) ex qua apparet, quantà Angelus Sangrinus, Abbas per id temporis Cœnobii Casinensis, cum apud nostros, tum apud omnes ejusdem Concilii Patres virtutum famâ, & existimatione gauderet; ita enim post quadam ibi dicitur „ Molti di questi Signori più grandi fanno, che Sua Santità ha richiesto, „ che venghi al Concilio il R. di Monte Casino, e spesso ci dimandano quando noi „ lo aspettiamo, & è molto desiderato da loro; & certo sarà grandissima riputazione

„ zione della Religione a farlo venire quanto più presto , che espedendosi il Conci-
 „ lio , come si spera , Sua P. R. potrà anco poi venire a Capitolo , & così con 3.
 „ mesi , che si parta più presto da Monte Casino a venir quà , si troverà quì appun-
 „ to nel bello , & in pochi giorni acquistarà molto credito alla Congregazione ,
 „ la qual , Dio grazia , è in assai buona stima , nè quasi altro le manca quì , che uno ,
 „ o due persone di età grave , & matura , & Abbati di qualche Monastero grande ,
 „ & nominato ... Noi rispondiamo , che aspettiamo l'Abbate di Monte Casino , il
 „ cui nome solo è quì in tanta riputazione , che chiude la bocca a tutti . Et quando
 „ lo vedranno , siamo certi , che restaranno ancor più sodisfatti , & della Congre-
 „ gazione , & di esso Padre , quale per tutte le sue qualità avrà quì pochi pari , &
 „ in pochi giorni farà molti servizii ... Il Mondo guarda non solo alle lettere , ma
 „ più alligradi , ricchezze , titoli , antichità , potentia , autorità , & altri simili ,
 „ quali essendo tutti nel R. di Monte Casino , stimiamo grande errore a tardar più a
 „ mandarlo . Però V.P.R. accetti questo nostro avviso , come da amorevoli figliuoli
 „ non altrimenti . Che noi stimiamo sempre più il giudizio di V. P. R. che tutto il
 „ nostro sapere . Se ben per esser quì in fatto avvertiamo qualche cosa , che in as-
 „ senza non si può sapere . Non altro . Alle orazioni di V. P. R. & di tutti i Padri ,
 „ e Fratelli ci raccomandiamo . Di Trento a' 8. Dicembre 1561.

Di V. P. R.

Figli D. Stefano

D. Agostino

D. Eutichio.

Et in alia Epistola scripta anno , & die prædictis ab eodem Stephano Cataneo .
 Romam D. Placido nostræ Congregationis Procuratori P. S. sic dicitur „ Il R. di
 „ Monte Casino è molto desiderato quì da molti di questi Signori , & da noi , & però
 „ farebbe un grandissimo bene a venirvi per onore , e riputazione della Congrega-
 „ zione , & V. P. farà opera fantissima a procurar , che venghi presto .

ANGELUS GRISELLI Patria Florentinus Cœnobii S. Mariæ in eadem Patria
 Alumnus anno 1554. die 17. Junii , Vir fuit Græcis , Hebraicis , Latinisque lite-
 ris , ac poetica arte excultus . In Monasterio Farsensi Tyronum Magistrum cum
 ageret , magnam in Deum pietatem , & in Monasticam Religionem Zelum
 ostendit . Excessit è vivis anno 1581. Transstulit è Latino in Etruscum sermonem

Odem valdè prolixam (nam 307. versibus constat) à Gregorio Cardinali Cor-
 tesio in laudem S. Honorati , ac Monasterii Lerinensis compositam , impressam
 Venetiis apud Vincentium Accolti anno 1575. ad calcem Historiæ Monasticæ :
 Petri Ricordati , incipit.

Ona' avvien , che staman s'è chiara luce

Luce renda s'è bella?

De eo magna cum laude loquitur idem Petrus Ricordatus in Hist. Monast. dial.
 secundo pag. 245. tamquam de Viro elegantis , ac vivacis ingenii , & Placidus
 Pucinellus in apparat. hist. de Illustribus Abbatie Florent. Viris cap. 9. pag. 91.
 ubi quidquid peculiare de eo retulimus , distinctè narrat : Iterumque in Chron.
 Abbatie Florent. pag. 14.

ANGELUS GRYLLUS Patria Familiâ , Genuæ natus , stirpis nobilitatem ;
 doctrine præstantiâ , probitate , ac dulcedine morum , insignique prudentiâ
 plurimum decoravit , ob quas egregias dotes sapientum omnium , qui ejus ævo
 maximè in Italia floruerunt , amorem , & societatem obtinuit . Juvenis divino
 afflatus numine sæculo abrenunciavit , & in Monasterio Dive Catharinæ sacro apud
 Patriam , Monachus effectus anno 1572 ferventissimo studio , pietati , ac literis
 operam dedit , eo quidem successu , ut nominis ejus fama longè , latèque brevi
 pervaserit ; Eminebat in eo Philosophiæ , Theologiæ , & Mathesis recondita

cogni-

cognitio; in Sanctorum Patrum voluminibus, librisque omnibus selectiorem eruditionem continentibus, erat versatissimus; sed in primis oratoriâ, ac poetica facultate aded excelluit, ut celeberrimum quemque sui ævi, vel vicerit, vel æquaverit, *Piorum affectuum* libri Angelici Poetæ nomen illi pepererunt; Libri verò Epistolarum, styli suavitatem, & elegantiam, sententiarum gravitate, Italici sermonis puritate, ac nitore præditi, politicisque documentis referti, nemini sui temporis in hoc scribendi genere primas concessisse, satis ostendunt. Denique omnia, quæ scripsit, sacra equidem, & divina, vel probè moralia, & ad morum honestatem, & sanctitatem aptissima, dubio procul edocent, quanto felicius Christianus Poeta Davidis potius cœlestia carmina, quam Homeri, vel Pindari profanas fabulas, æmulari possit: Hinc jucundissima illi familiaritas, exscientiæ nimirum affinitate, cum eruditissimis quibusque, ac Poetarum summis, Urbano scilicet Octavo, Torquato Tasso, Jo. Baptista Marino, & Guarino, à quibus mirificis laudibus commendatur; Imò (teste Laurentio Crasso) nemini contigit à tot viris doctrina, dignitate, & natalibus illustribus, amplioribus encomiis honestari, quam Gryllo. Sanè Academiæ omnes per Italiam florentissime, eruditionis ejus famam compulsæ, ut refert Janus * Nicius Erithreus, gloriosum sibi fore putabant, si Gryllum sibi possent adjungere; Romana præsertim Humoristarum (quam ipse Gryllus dum esset Abbas S. Pauli una cum Paulo Mancino, aliisque doctissimis viris instituerat) tantum homini tribuit, ut eum Principem sibi delegerit, ac deinde mortuum celeberrimo funere, ac lugubri pompa prosequuta sit, ejusque imaginem manu egregii Pictoris, Equitis nempe Josephi Arpinatis, in tabula expressam, aureoque særto redimitam, inter Illustrium Academicorum Icones in magna Aula collocaverit. Quamvis autem nihil illi magis cordi esset, quàm studia, ac solitudo, obedientia tamen urgente, invitatus licet, Abbatis dignitatem, & regimen coactus subire, plura, eaque præcipua Monasteria, quin etiam Congregationem universam Præsidis auctoritate quartum administravit, quibus in muneribus eximiam in omnes humanitatem, ac beneficentiam, præcipuè verò laudabilem hospitalitatem, juxta regulæ nostræ præscriptum, & inveteratam consuetudinem, jugiter exhibuit. Urbanus VIII. Pontifex Maximus, cui erat valdè familiaris, & in paucis charus, ejus aded consuetudine delectabatur, ut integras sæpe horas in penetralibus cum illo colloquens, jucundissimè traduceret, ferturque Pontifex de Angelo ad eminentiora promovendo særè cogitasse: illud sanè constat, Angelum Episcopatum Aleriensem in Insula Corsica, & Albingaunensem in Liguria, Cardinalis Pinellii conterranei sui operâ sibi oblatos, invictâ constantiâ recusasse, tum quia monasticæ Religionis, quam amplexus semel fuerat, amantissimus, eam dignitatibus omnibus anteferebat, tum quia sui ipsius contemptor, tanti muneris oneri pares sibi vires adesse minimè reputabat. Sed duo alia Angeli facinora haud exigua laude digna, silentio minimè involvam. Primum quod supralaudato Italarum Poetarum Principi Torquato Tasso, Angelum se verè Tutelarem peropportunè præstiterit, cum illum maxima cura, & diligentissimis officiis, ex Ferrariensi carcere, in quem, mentis alienatione incusata, detrusus fuerat, & annis omnino decem detentus, feliciter eduxit, raro utique constantis amicitiae exemplo cum antiquis haud dubiè conferendo. Qua de re Laurentius Crassus in Elogiis, „ nella qual custodia, ancorche vi fosse dimorato buono spazio
„ di tempo, indarno forse ayrebbe la pristina libertà ottenuta, se dal pietoso zelo,
„ e dalla sviscerata amicizia dell' Abbate D. Angelo Grillo Benedettino, Poeta anche
„ egli di nobil grado, non si fossero procurate appresso il Duca Alfonso l'interces-
„ sioni di molti Principi, e particolarmente del Duca di Mantova, per la di lui libera-
„ zione. Uscito dal Carcere Torquato &c. „ Quod idem narrat etiam Donatus Calvi

* Io. Victorius de Rubeis.

Calvi *Scena Liter. de Srittori Bergam.* parte 1. pag. 482. Alterum, quod apud Campestium agri Mantuani Oppidum, inscriptiones, & ornamenta, quæ sepulchrum Theophili Folengii, qui & Merlinus Coccai (de quo infra) olim decorabant, injuria temporum ferè deleta, non restituerit modo, sed novis insuper additis, clarissimi Vatis memoriam splendoris, cultusque accessione ad perennitatem illustraverit. His, aliisque virtutibus inclytus, literatissimus Pater, Literatorum Mecænas munificus, valdè jam senex, & immortalitati maturus, dùm orationibus, ac meditationibus impensius vacaret, Parmæ mortalitatem deposuit mense Septembri anno 1629. Testibus Maraccio, & Cafferro, quide eo in Synth. Vetust. pag. 424. apud verò alios anno 1620. sed falsò; in cujus funere solemniter ab Humoristis, ut supra diximus, celebrato, cuique ferè omnes Erii Cardinales interfuere, parentalem orationem Antonius Brunus celebris Poeta habuit, sed jam ejus ingenii præclara monumenta recenseamus.

- 1 *Pietosi affetti, parte prima, e seconda*; in quibus Christi Incunabula, Circumcisionem, Passionem, & Mortem, mira poetica artis dulcedine describit, & verè pios affectus excitat, inque lacrymas cor contritum resolvit; Opus impressum, primò Venetiis anno 1591., deinde Genuæ anno 1597. apud hæredes Hieronymi Bartholi in 8. cum argumentis Excellm̃i D. Petri Colelli Sinveffani; postmodum Vicentiæ anno 1598. in 8. apud hæredes Perini Librarii; & iterum Venetiis anno 1608. & etiam anno 1613. cum argumentis Petri Petraccii, apud Bernardinum Juntam, & Socios: Postremò item Venetiis 1629. cum additionibus Carminum Miscellaneorum, apud Evangelistam Deuchinum, & tunc Urbano VIII. dicatum.
- 2 *Rime parte 1.* Bergomi apud Cominum Venturam anno 1589., & Genuæ anno 1591 in 4., & iterum Bergomi apud eundem Venturam anno 1599. in 4., & Venetiis apud Ciottum, & Socios anno 1606., & alia vice Bergomi apud eundem Cominum Venturam anno 1636. post Angeli nempè obitum.
- 3 *Lagrima del Penitente ad imitazione de' sette Salmi Penitenziali di Davide.* In Venezia presso Gio. Battista Ciotti 1606. & iterum ibidem an. 1608. apud Juntas.
- 4 *Cristo flagellato, e l' esequie di Cristo fatteggi dalla Madre Maria P. 1.* Venetiis apud Bernardinum Juntam, Jo. Baptistam Ciottum, & Socios anno 1580., & secunda pars ibidem apud eosdem anno 1610.
- 5 *Carmina in laudem Jo. Jacobi Imperialis Reipublicæ Genuensis Ducis.* Venetiis apud Antonium Pinellum 1618. in 4.
- 6 *Pompe di morte, e versi morali in rima*; Venetiis anno 1599. apud Jo. Baptistam Ciottum, & antea Bergomi.
- 7 *Varj componimenti in lode della Madonna, e risposte, nella Ghirlanda dell' Aurora di diversi Autori, inseriti da Fra Maurizio di Gregorio, & accennati dal Maracci nella Biblioteca Mariana.* Ejus etiam carmina leguntur impressa in variis collectaneis illustrium Poetarum, præcipuè Genuæ anno 1591., quo Gryllus maximè florebat.
- 8 *Sonetti cinque, e due Madrigali in lode del Poema heroico dello stato rustico di Gio. Vincenzo Imperiali; stampati con altri consimili in Venezia anno 1613.* Item ejus leguntur
- 9 *Poesie in lode della Croce, extant impressæ nelle Glorie della Croce di Paolino Fiamma; in Venezia anno 1611. pagina 1.* Item
- 10 *Capitolo al Crocifisso nel Venerdì Santo; extat nelle lagrime di S. Pietro di Luigi Tanfillo; in Venezia 1611. pagina 186.*
- 11 *Sonetti; extant nella scelta del Gobbi; Bononiæ 1709. tom. 2. pag. 281.* Itemque in Comment. Crescimbenii; Romæ 1711. vol. 2. pag. 275. Hac Poetica, soluta verò oratione hæc leguntur.

12 *Delle lettere raccolte da Ottavio Mennino volumi 2.* impressa Venetiis an. 1602. apud Joannem Baptistam Ciottum in 4., & iterum ibidem eadem Epistolæ prodierunt auctæ anno 1603. apud Societatem Minimam per temporum seriem dispositæ libris quatuor comprehensæ.

Ejusdem etiam Epistolas collegit Petrus Petraccius, & argumentis ornatas in lucem emisit cum hoc titulo.

13 *Delle lettere del Rev. Padre D. Angelo Grillo Abbate di S. Benedetto di Mantova, raccolte dal Signor Pietro Petracci sotto capi, e di vaghi argomenti ornate, volume 1., nelle quali si dona il modo artificioso di ben comporre lettere, secondo l'uso de' più pregiati Autori Latini, e Toscani; In Venezia anno 1608. presso Bernardo Giunti, Gio. Battista Ciotti, e Compagni, in 4. & iterum ibidem per Evangelistam Deucchinum anno 1612., & pariter Venetiis eodem anno 1612. apud Bernardum Juntam, Joannem Baptistam Ciottum, & Socios in 4. opera ejusdem Petraccii, & denuò ibidem apud eundem Ciottum anno 1616. in 4.*

14 *Delle lettere raccolte dal Petracci &c. volume secondo; Venetiis apud eundem Deucchinum anno 1612.*

Quas Grylli Epistolas iterum collegit idem Petraccius, omnesque, quas invenire potuit, auctas plurimum, denuò recudendas curavit.

Manuscripta.

Reliquit præterea Gryllus subsequenti Opera.

1 *Carminum Rythmicorum volumina tria.*

2 *Regulas pro exercitio Ecclesiasticarum dignitatum.*

3 *Orationum volumen.*

4 *Ideam Religiosi Viri.* Ex his Mss. quædam asservantur in Archivo Sublacensi; Dum esset Abbas Sancti Pauli de Argon Diœcesis Bergomensis (fuit autem ab anno 1617 usque ad annum 1620) Ecclesiam Ruralem B. M. V. ad idem Monasterium pertinentem picturis udo tectorio inductis, aliisque ornamentis, undique decoravit, additis sub picturis in parietibus lateralibus expressis, tribus videlicet ex utraque parte, latinis distichis in laudem Bmæ Virginis Mariæ, ejus opem adversus omnia infortunia implorantibus, quæ ibi adhuc leguntur. In Monasterio quoque Sanctæ Mariæ de Pratalea trans Patavium, ubi pariter fuit Abbas, plura ejusdem Grylli Sacra Carmina leguntur.

Mirum autem est à quot, quantisque ubique Viris profusis extollatur laudibus noster Gryllus: nam in primis Torquatus ipse Tassus in metris pluriès Angelum eximiè commendat, eique aliquot ingenii sui sæctus consecrat: deinde in libro suarum Epistolarum impresso Bononiæ apud Bartholomæum Cochi anno 1616. Epistolis num. 70. ad eum scriptis, amorem suum, venerationem, & grati animi sensus in Gryllum pro acceptis beneficiis luculentè testatur, & quâ Angelum estimatione, & quo Congregationem nostram obsequio prosequeretur, ostendit, ejus se filium, & Alumnum vocans.

Petrus Petraccius in præfatione tomi secundi Epistolarum Grylli (ubi de earumdem trina impressione) assert communem Literatorum consensum approbantem earum candorem, & pulchritudinem, & Auctoris præstantiam, qui præter aliarum virtutum copiam, nobilissimis etiam optimarū literarum studiis emicabat: quam obrem eruditorum Summi, nedum intra Italiam, sed extranei quoque, mutuum cum Angelo amicitiam excolebant. Hæc Petrus Petraccius, qui etiam in præfatione tertii voluminis earumdem Epistolarum quædam notatu digna in ejus doctrinæ, & ingenii commendationem dicit, nempe: „Voglio ben' ora dirvi, che dovendo io ordinare il secondo, e il terzo volume sotto capi, stetti sospeso, se più tosto erano da porsi in confuso, dubitando, che tante lettere d'un medesimo Sug-

„ getto non urtassero spesso negl' istessi concetti ; ma quando le rilessi con diligente
 „ osservazione , subito risolsi di seguitare l' ordine principiato , avendo trovata ,
 „ sempre nuova varietà in tutti i generi , che mi pare veramente cosa meravigliosa
 „ in sì gran numero di lettere , e così giudicàr chi attentamente vorrà osservare i
 „ capi , ne' quali essendone raccolte moltissime della stessa materia , questo divino
 „ ingegno mai non replica gl' istessi concetti , nè gl' istessi periodi &c. „ & infra „ Lo
 „ che mi giova aver detto non solamente nell' arte di compor lettere , ma anche
 „ nell' osservanza di spiegare puramente , e regolatamente i suoi pensieri , avendo
 „ questo chiaro Scrittore nel versificare , e profare seguitato gli ammaestramenti de'
 „ più valevoli Maestri della lingua , come si vede dalle opere , che ha publicate , e
 „ come confesserà ogni nobil Literato , e qualunque altro non sia abbaccinato dall'
 „ ardore dell' invidia .

Stephanus Guazzi in *Ghirlanda* impressa Genuæ anno 1595. pag. 251. , &
 sequ. vocat eum vivum omnium doctrinarum fontem , angelicè loquentem , ubi
 affert ejus carmen Italicum (Madrigale) in Amaranthum .

Constantinus de Notariis vir acerrimi ingenii in suo *Duello Ignorantiæ, & scientiæ*,
 ubi in omnes insigniores Auctores criticum agit , ita de Grylli Operibus fert
 judicium „ così non ci si possa contendere l' affermare del Grillo , che ei sia tutto
 „ grazia , tutto soavità , nato ad esprimere gli affetti , profondo ne' pensieri , morale
 „ nella scienza , e leggiadrissimo nell' elocuzione .

Janus Nicius Erythræus (idest Jo. Victorius Rossi) Pinacotheca i. imagin. 131.
 pag. 237. dicit Gryllum ad Philosophiæ , & Sacrarum Literarum scientiam , Hu-
 manitatis etiam , & Hetruscæ imprimis linguæ , cujus erat cupidissimus , studium
 adjunxisse , eo profectu , ut celeriter in numerum nobilium Poetarum * venerit ,
 nullusque in Italia extiterit his literis paulò deditus , qui cum illo amicitia non
 fuerit , aut usu literarum conjunctus , aliaque multa subjungit de eodem maxima
 cum laude .

* Eius sunt
 verba .

Hieronymus Chilinus in Theatro Virorum literis illustrium , volumine primo
 pag. 12. sic , post aliqua de Gryllo „ Dirò solamente , che questo fù il Ritratto della
 „ bontà , il Padre della facondia , il Fonte chiarissimo della Poesia , da cui sono sca-
 „ turiti in ogni occasione limpidissimi ruscelli di Poemi , Canzoni , Sonetti , e di
 „ qualsivoglia altro genere di lirici componimenti , ne' quali si vede , che lo spirito
 „ della sua bèn ordinata poesia pareggia quella de' più famosi , & eccellenti del tempo
 „ suo . Aliaque multa in Grylli encomium valdè diffusa .

Jacobus Gaddius in Elogiographo par. 2. pag. 123. Insigne Angelo Gryllo textit
 elogium , ubi eum inter nobiles Genuenses Scriptores , maximè celebrem nuncu-
 pat ; multiplicis eruditionis opibus florentem plurima carmina lucubrasse dicit ,
 quorum volumen triplicatum Bergomi anno 1589. luce donatum , eruditorum
 encomiis dignissimum judicari ; commendat deinde ejus elocutionem perspicuam ,
 & splendidam , variis tum verborum , tum sententiarum luminibus illustrem , cui
 præcipua poeseos pars adsit , scilicet *Inventio* ; præsertim rithmis moralibus , quibus
 apposuit argumenta Julius Guastavinus . Sincerum verò cordis candorem , ac
 pietatem Angelo dignam in sacris versibus , & in *lacrymis Penitentis* conspici
 clarissimè affirmat , Quo in opere nonnullos Regii Vatis Psalmos luculenta Para-
 phrasi amplificatos , Hetruscis versibus expressisse : optimo sanè consilio „ Quid
 „ enim (pergit ille) sunt Psalmi , nisi Hebraicæ Cantiones , Pindaricis , Horatia-
 „ nisque Odis longè nobiliores , in quibus eloquii verè Poetici Majestas , incompa-
 „ rabilis vis ætherei spiritus , ac sententiarum Divinitas præfulget ? „ Vocat insu-
 per Grylli Epistolas elegantes , eruditas , acuminibus sententiarum nobiles ,
 quarum tria volumina typis impressa extare asserit ; Sacra verò ejus carmina à

Claudio

Claudio Monte Viride Musices Antifite clarissimo, harmonicis numeris devincta affirmat.

Hippolytus Maraccius Bibl. Marian. par. 1. pag. 99. asserit Gryllum Marianæ pietatis, quâ tamquam cœlesti igne intus urebatur, classicos testes reliquisse posteritati *Rythmos spirituales in laudem Mariæ Virginis Beatissimæ*.

Jo: Marius Crescimbenius Comment. in Hist. suam Italicæ, seu vulgaris Poeseos vol. 2. par. 2. pag. 27. inter splendidiora Congregationis nostræ lumina Gryllum recenset, ejusque carmina dulcedine, ac lepore perfusâ deprædicat, quamvis ea nonnihil ad Marinianam, nimis videlicet floridam normam deflectere quandoque asserat, parcè tamen, nec fineratione, ac modo. Specimen affert hujusmodi Com. vol. 2. pag. 375.

O caro Amante, nel tuo Amor converso
E del tuo feritor ferita imago,
Che di mirar se stesso in te sol vago
S' espresse in te di vivo sangue asperso.
Piaghe bramasti, e n mar di zelo immerso
Piaghe baciavi, onde il tuo dolce vago
T' impiagò con le piaghe, onde fu pago
Il Padre Eterno, e il nostro error sommerso.
Quasi in fonte d' Amor con sì bel arte
Nella pur alma tua si vide espresso,
Che nel tuo casto corpo al fin s' è pinto.
Tal Pittor, ch' amò di ritrar se stesso,
Si mira in specchio pria, poi spiega in carte
Le sembianze riflesse, e il lume finto.

Et vol. 5. pag. 47. „ Fra le lezioni Accademiche di Frà Aurelio Corbellini ve-
„ ne sono due sopra due Sonetti del Grillo, l'una intitolata, *della miseria del Mon-*
„ *do*, sopra il Sonetto: *Caduche moli, alte ruine sparse*, la quale fu da lui recitata
„ nell' Accademia degl' *Intenti* a' 15. Gennajo 1598., e l'altra *della Fortuna* sopra
„ il Sonetto: *Benche l'invida Dea col duro strale*. Recitata nell' istesso luogo a dì
„ 19. Gennajo 1601.

Trajanus Boccalinus vir præstantissimi ingenii, acerrimique judicii, *Raguagli di Parnaso* Centuria 2. narrazione 14. pag. 40., & seq. edit. Venetæ anni 1650. apud Guerilios, fingit Apollinem, totumque ejus Sapientissimum Senatum, immortalitatem nominis, Gryllo adhuc viventi, ejusque scriptis omnibus decrevisse:

Ipsum præterea impensè laudant Alexander Taffionus *Secchia rapita* Can. 8. & in explicationibus Salviani pag. 236. editionis, qua utor. Hieronymus Genovinus, *Metamorphoses nominum* lib. 3. pag. 125. Massæjus Cardinalis Barberinus, qui postea Urbanus VIII. in *Carminibus* pag. 233. Fabius Chissius, qui postea Alexander VII. in *Philomati Musis* impressis Parisiis anno 1656. pag. 60. Joannes Baptista Laurus in *Viris doctrinâ præstantibus sui ævi*. Raphael Justinianus in *Scriptoribus Liguriæ* par. 1. pag. 73. & in *Epistolis* par. 2. pag. 113. Theodorus Palæonius Episcopus Montis Pelusii in lib. *Epistolarum* edito Romæ apud Andream Fei anno 1626. Laurentius Crassus in *Elog.* par. 2. pag. 74. Author Anonymus libri, *Le glorie degl' Incogniti* impressi. Venetiis pag. 43. ubi ejus effigiei subditur hoc distichon:

Pallada vel docuit, vel ab ipsa est Pallade doctus
Dulcis soni vocem Gryllus oloris habet.

Jo: Baptista Manso, & Guido Casonus in Vita Torquati Tassi ab ipsis edita sæpius, Franciscus Ferrari in Vita Joan: Baptiste Marini pag. 167. Eques Prosper

Mandofius in Elogiis Mss. Illustrium Academicorum Humoristarum, quæ nunc extant apud ejus filium Julium Mandofium; Pamphilus Persicus in opere, cui titulus, *Il Segretario* pag. 178. Titus Prosper Martinengus in libro *Variorum Poematum* pag. 346. Græco Epigrammate; Angelus Maria Arcioni Odar. Italicarum pag. 51. & seqq.; Augustinus Oldoinus in Athæneo Ligustico pag. 32., ubi eum vocat Poetam primi nominis, Romanæ Academiæ Humoristarum Principem. Bernardus Clavellus in Historia Arpinate. Jacobus Philippus Thomasinus in Elogiis. Joannes Baptista Lucinus in Epistola nuncupatoria, qua ei librum Epistolarum Tassi dicavit. Joannes Baptista Marinus variis in Rythmis, & in *Poesie Sacre, e Morali scelte dall' Opere Liriche del Cavalier Marino, in Roma*, 1670. pag. 202. Joannes Cinellus Bibliothecæ Volantis pluteo 5. pag. 65. & 69. Georgius Draudius in Bibliotheca exotica pag. 173. Georgius Matthias Conigius Bibliot. vet. & nov. pag. 364. qui asserit eum obiisse anno 1619. sed perperam. Ludovicus Moreri in magno Diction. Histor. tom. 3. pag. 87. Cælestinus in Historia Bergomensi par. 1. lib. 10. pag. 2. totque alii, ut D. Paulus Piscia Bergomas Monachus Casinensis ex variis lucubrationibus à pluribus Auctoribus in laudem Grylli conscriptis, & à se collectis, volumen haud exiguum confecerit, typisque ediderit Patavii apud Pasquatum in 4. Quinimò in Catalogo Ms. Bibliothecæ Collegii Gregoriani de Urbe à Constantino Cajetano incepti. extante apud Cænobium Sancti Calisti in Archivo Procuratoris Generalis nostræ Congregationis, in serie Auctorum Literariorum, sic legitur: *Carmina in laudem D. Angeli Grylli* sign. R. S. 47. In nostris Regestis pag. 279. à tergo in margine: sic de eo: *Fuit Abbas Parmæ, quater Præses, Vir insignis, multa scripsit.* Mediolani in Musæo Bibliothecæ Ambrosianæ cernitur effigies Angeli Grylli inter alias doctissimorum Virorum à me ibidem visa anno 1687.

Urbani VIII. Pontificis Maximi olim Maffei Card. Barberini
In pios affectus Angeli Grylli Abbatis.

*Demulcent animos sacro, quæ carmina plectro
Concinis Angelicos visa referre modos.
Angele, seu Christi Cunas, vel funus acerbum,
Seu lacrymas memoras, quas pia corda cient.
Mirus ubique potes duras inflectere mentes,
Qui fluit hinc agris fit medicina, dolor.
Mororitur divinus amor, curasque profanas
Pellit, & humanum nectare pectus alit.
Hinc tibi cælesti præcinget tempora lauro,
Qui manet Aligerum te super astra chorus.*

Alexandri VII. Pontificis Max. sub nomine Philomathi
In eisdem pios affectus.

*Prisca Fides Ligurem fideat, quem funus acerbum
Plorantem ad superas fert abuisse plagas.
Sumpserit albentes plumas, propioraque latho
Tempora festivois vocibus ille canat;
Magne Senex nivei reddis miracula Cygni
Nobis, & cantu nobiliore gemis;
Par senium vultu, Ligurum par gloria gentis
Dispar laus querulo, sed tamen ore sonat.
Impuros vagus ille, pios tu quæris amores
Hic propè, quam terras, tam procul ipse volas.*

Exequiale sonans illi est vox nuntia mortis,

Ipsa tibi æternum Musa superses erit.

ANGELUS DE NUCE Patriam habuit Massam Lubrensem, quæ est Civitas Episcopalis propè Surrentum, olim apud Ptolomæum, Plinium, & Strabonem, *Promontorium Minervæ* ob templum eidem falso Numini illic erectum, ejus tamen nobilis Familia Neapolî originem ducit, quæ fortassè causâ fuit, cur ipsemet Angelus Neapolitanum se diceret, scriberetque; Natus est anno 1600., anno verò 1622. die 2. Julii Monachus factus religiosæ militiæ Casini rudimenta posuit, brevique, ut erat acerrimi ingenii, & ad omnia literarum genera propensi, in virum apprimè eruditum evadens, eidem Archicœnobio optimam rependit vicem, scholasticis, sacrisque studiis ibidem quâ auctis, quâ restitutis; Memoriâ ad prodigium tenaci, quotquot, vel humanæ, vel divinæ Sapientiæ libros pervolutaret, altè adedò animo imprimebat suo, ut eos postea tamquam rivulos è proprio fonte in alios derivaret. Intellectus illi subtilis æquè, ac profundus, quo graviores scientias, ut ipsemet de se testatur, sine Magistro discere potuit, quas cum diù alios docuisset, plures egregios discipulos earundem facultatum Præceptores reliquit; Oratoriâ præterea, ac poeticâ arte, & Ecclesiasticâ, profanæque historiæ peritiâ claruit. Abbas creatus, Casinense Asceterium, præter aliâ Cœnobia, bina administratione annis ferè duodecim rexit, quo tempore plura, eaque præstantissima beneficia, ac utilitates illi peperit; nam totâ Diœcesi lustratâ, Synodum habuit, in qua saluberrima decreta sancivit; Ecclesiam, & Sacrarium varii generis ornamentis, pretiosâque suppellectili ditavit. Corpora * Sanctorum P. Benedicti, & Scholasticæ Virginis ejus Sororis magnificentiori Sarcophago, ex alabastro, sub Ara maxima recondidit; Sanctorum verò Bertharii Abbatis, & Martyris, Appollinaris Abbatis, & Victoris Papæ III., urnis alabastrinis inclusâ, in novo Sacello reposuit. Peristylum deinde, quod ante Ecclesiam protenditur, simulacris ali-quot Pontificum, Caesarum, Regum, aliorumque Principum de Sac. Cœnobio benemerentium, opere plastico effictis, additis elegantibus inscriptionibus exornavit, quas nuper Statuas Abbas, & Monachi Casinates indè amovendas, aliasque easdem effigies referentes, ex Carrariensi marmore à celeberrimis Sculptoribus Romæ efformatas, illucque ingenti sumptu advectas, ibidem collocandas curarunt, idem Atrium, totumque adedò Cœnobium pretiosius, ac perenniùs decoraturas. Nec minori emolumento, & commodo, criminalem Jurisdictionem, in Civitate S. Germani olim à Carolo Primo utriusque Siciliæ Rege Monachis per vim ademptam, Angelus summa ope, multisque opibus, triginta nempe Ducatorum millibus Regiæ Cameræ persolutis, postliminio restituit. Quod verò ad scientiam pertinet, Viri cum primis docti, cui Respublica Literaria haud parum debeat, opinionem illi conciliavit, præter cætera, nova Chronici Casinensis editio, notis eruditissimis, imò potiùs Commentariis illustrata; Eam Clementi IX. Pont. Max. dicavit, qui Angelum à Francisco Cardinali Barberino Romam jam accersitum, suumque Theologum delectum, Episcoporum Examinatorem extrâ numerum, & Sacri Indicis Consultorem illicò renunciavit, moxque Calliensem Episcopatum eidem obtulit, quem cum ille renuisset, paulò post à Clemente X. ejus Successore, Archiepiscopus Rossanensis in citeriori Calabria creatus fuit, quin imò, ut Crescimbenius narrat, in ejus Vita, cogitaverat Clemens IX. de Angelo ad majores Ecclesiæ Dignitates elevando, nisi ejusdem Pontificis mors paulò post insequuta, destinatos honores Angelo invidisset. At ipse cum annis quatuor Ecclesiæ Rossanensi laudabiliter præfuisset, supramemorati Cardinalis Barberini suâsu, qui ægrè absentem Angelum ferebat, illam spontè dimisit, atque Romam iterum remeavit, ubi dici satis non potest, quâ in veneratione, & amore, ob doctri-

1675, &
seqq.

* Vide Socios Bollandianos Godfridum Henschenium, & Danielè Papebrochium tom. 2. mensis Martii fol. 299. n. 3. in Cômmentario prævio ad Vitam S. Benedicti, & ipsū Angelum de Nuce in responsione ad Hugonē Menardum, de existentia Corporis S. Benedicti Casini § Propositum nobis nō est &c. & Julium Ambrosium Lucenti Italiæ Sacræ restrictæ, auctæ &c. col. 1059.

doctrinæ præstantiam, ab omnibus sit habitus, quoque ambitu à doctissimis, & dignitate præcipuis, ejus amicitia sit expetita semper, & culta præsertim à Cardinalibus de Lugo, Sfortia Pallavicino, & Aguirre, Prælatisque Ciampino, Severoli, & Albano (qui postea Clemens XI.) Summi quoque Pontifices gravioribus, & difficillimis Ecclesiæ causis eum admovebant, ejus sapientiæ opinione ducti, eò libentius, quò spei de illo conceptæ egregiè semper respondit. At Christina Alexandra Sveciæ olim Regina, inter fundatores Academiæ Regiæ, quam ex literatissimis totius Urbis instituit, Angelum, quem *literariæ gloriæ decus* vocabat, adscivit, in qua scilicet Academia plures elegantissimas orationes habuit. Fuit etiam in limine ipsiusmet foundationis celebris Academiæ Arcadum, anno scilicet 1691., omnium votis inter ipsos cooptatus, attributo nomine *Hismenii Langiani*, eique paulò post defuncto solemniter parentarunt, erecto scilicet, publico decreto, in ejus honorem lapide à Cl. Præfato Marcello Severoli, & in nemore Palatino (quò convenire ad literarias exercitationes tunc solebant) pulcherrimâ eclogâ à Leonardo Gerardo in ejus laudem recitatâ, in qua plurimum commendatur, non solum à doctrina, & eruditione, sed etiam à pietate in Deum, cultu Religionis, exactâ custodiâ Monastici Instituti, amore evangelicæ paupertatis, charitate erga egenos, aliisque virtutibus regulari Præsule, & Episcopo dignis. Sanè laudatus Crescimbenius effusissimam Angeli in pauperes liberalitatem literis consignavit in ejus vita, adeò quidem ferventem, ut necessaria etiam penè sibi subtraheret ad eorum inopiam sublevandam, quod hæroicè, & verè Christianæ charitatis indicium est. Vidi ego tunc Juvenis Romæ Angelum senio confectum, ab eoque plures dissertationes de rebus, ut plurimum Ecclesiasticis compositas, didici, quas tamen minimè vidi, nam paulò post nempè an. 1687. ego Româ discessi, Angelus autem planè nonagenarius ibidem obiit anno 1691. die 8. Julii in Ecclesia S. Laurentii in Damaso inter Canonicos sepulchrum adeptus. Sed jam opera, & lucubrationes ipsius, quarum notitiam assequi potuimus, in medium proferamus.

1 *Chronica Sacri Monasterii Casinensis Auctore Leone Cardinali Episcopo Ostiensi, Continuatore Petro Diacono ejusdem Cœnobii Monachis, ex Mss. Codicibus summâ curâ, & fide, quarta hac editione Notis illustrata; Præmittitur in vitam Sancti Patriarchæ nostri Magni Benedicti, Spicilegium, unâ cum descriptione pulcherrimâ tum antiqui, tum recentioris status Monasterii Casinensis. Lutetiæ Parisiorum ex officina Ludovici Billaine in Palatio Regio 1668., & iterum Mediolanian. 1724. ex Typographia Societatis Palatinæ in Regia Curia; Opus omnigena undique eruditione scatens. Cap. autem 28. lib. 3. addidit dissertationem utilissimam de sacris exuviis Sanctissimi Patris Benedicti Casini etiam nunc quiescentis, quæ cum in Lutetiana editione desideraretur, Romanis typis Fabii de Falco anno 1670. impressâ, adjecta est ad calcem Chronicicum Mantissâ, quæ licet Honorii Santilli à Cajeta Casinatis nomen præferat, ipsius tamen Angeli est, sicut etiam ipsius magna ex parte sunt*

2 *Varie lectiones, & notæ eruditissimæ in Regulam Sani Patris Benedicti jamdiu impressâ Neapoli sub nomine Pauli Augustini de Ferrariis, ut iterum suo loco monēbimus, Deo dante.*

3 *Ejus etiam legitur pulcherrimum Elogium P. D. Severino Fusco Abbatie Casinensis, ejusque Diæcesis Regimen tunc primùm suscipienti dictum, incipit. Patrios tandem lares &c. est impressum in fine elogiorum Abbatum Casinensium à M. Antonio Scipione conscriptorum pag. 280. & seqq.*

Manu exarata.

1 *Integer Cursus Philosophicus, secundum placita Peripathetica.*

2 *Abolutissimus Cursus Theologicus ad mentem D. Thomæ. Opera profectò subtilissima*

lissima, nitidè, ac solidè pluribus tomis digesta, quæ Casini, alibique extant, & discipulis olim explicabantur.

3 *Bibliotheca Casinensis*, quæ manuscriptorum, & aliorum Codicum Casinensium notitiam exhibet, quam typis destinaverat, antiquæ eruditionis plenissima.

4 *Dissertatio de Monachatu, & Professione S. Thomæ Aquinatis*, priùs quàm Prædicatorum Castra ingrederetur, in Sacro Archicœnobio Casinensi; De qua dissertatione Anonymus, *de Monachatu Benedictino D. Thomæ Aquinatis apud Casinenses*, qui est Hyacinthus Serry Ordinis Prædicatorum in Patav. Universitate publicus Theologiæ Professor, impress. Lugduni in 12. anno 1725. pag. 59., sed & D. Angelus de Nuce, cujus sunt notæ eruditissimæ ad Chronicon Casinense, Archiepiscopus Rossanen., Thomam Aquinatem, religiosâ Professione Monachum, è Benedictinis Casinensibus ad Dominicanos transiisse, in Academica collatione Romæ defendit in Aula Augustissimæ Christianæ Svecorum Reginae, quod eruditorum omnium natio convenire consueverat: Quod cum monstri penè instar ab adstantibus exceptum esset, eorumque supercilia, mentesque admiratione suspendisset, is ad redimendam dictorum fidem, dissertationem scripto consignavit, cui titulum dedit *D. Thomam Monachum fuisse Benedictinum ostenditur*; & sæpè in operis decursu, *Virum summum* appellat.

5 *Dissertatio de Caroli Magni effigie depicta in fronte Codicis Sacrorum Bibliorum*, qui extat in Sacratio Basilicæ S. Pauli de Urbe, de qua mentionem facit Joannes Mabillonius in Musæo Italico pagina 7. est Ms. lingua Italica apud me; continet paginas integras 16. in fol.

6 *Censura super quatuor propositiones Cleri Gallicani*, quæ emanarunt anno 1682. in Comitibus Generalibus ejusdem Cleri Parisiis habitis, quæ Censura inter alias jussu Innocentii XI. Pontificis Max. à doctissimis Theologis Urbis in easdem propositiones conscriptas, plurimum fuit probata; Quædam ex his diligenter, & singulari æstimatione asservata extitisse apud Sanctissimum olim D. N. Clementem XI. in sua privata Bibliotheca, Auctor est Crescimbenius in Angeli vita à se conscripta, quædam verò in Bibliotheca Othoboniana, quædam denique apud N. Baronium Soranum, qui pariter ejusdem Angeli asservabat subsequens opus, nempe:

7 *Volumen Carminum Italicorum* visum ab eodem Crescimbenio, qui in suis Commentariis vulg. Poet. vol. 3. pag. 306. asserit, floruisse Angelum etiam Poetica facultate, variasque Italica linguâ Odas, & Cantica ad Fulvii Testi, & Virginii Cæsarini methodum conscripsisse, doctrinæ quidem, ac sententiarum splendoribus referta, sed tamen ad illius sæculi morem à recentiorum ingenio planè diversum, efformata, specimenque eorum affert hujusmodi.

D' oro, e di gemme il sen gravido renda

Febb in virtù de' suoi splendori al suolo

Non osi fiammeggiar astro nel Polo,

Che dal lume di lui luce non prenda &c.

ibi legenda, sunt enim 12. strophæ quaternis versibus constantes.

8 *Orationes habitæ in Academia Serenissimæ Reginae Svecorum*, quæ extant Mss. in Bibliotheca Othoboniana, quæ ipsius Reginae fuerat, & apud supradictum Baronium Soranum.

9 *Volumen Epistolarum Familiarium*, quod erat penès Ducem Turris Philomarinum, qui easdem publici juris facere jam parabat, nisi Auctor tunc vivens seridè id prohibuisset.

10 *Dissertatio an S. Ignatius verè fuerit primus Auctor Libelli Exercitiorum*, dùm apud Manresam degeret, qui Libellus Garfiæ de Cisneros Abbati, qui S. Ignatio antiquior fuit, tribuitur; Ejus Libelli vetus exemplar, nomen Cisnerii deferens, Barchi-

Barchinone ante S. Ignatium impressum, mihi ipsi ostendit, cujus tamen cum Libello Exercitiorum S. Ignatii collationem tunc minimè feci. Daniel autem Bartholus in Vita S. Ignatii Italicè scripta, plurimum discriminis inter librum utrumque interesse contendit. Hanc dissertationem ipse Angelus misit Patri Pallavicino Jesuitæ, qui librum suum *Defensionis Ecclesiæ &c.* Angelo emendandum dederat.

II *Dissertatio*, qua Paschasio Quesnellio demonstratur jure optimo à Romanis Censoribus interdictum fuisse librum suum S. *Leonis Magni*; quam dissertationem plurimum mihi olim laudavit scientissimus, ac omnium librorum, & doctrinarum tunc vivum Emporium, Antonius Magliabecchius Serenissimi Magni Ducis Hebruriæ Cosmi III. olim Bibliothecarius; Alia etiam multa partim Casini asservantur Mss., partim alibi, quorum tamen distinctam notitiam nondum obtinui.

Non abs re autem fuerit eas hic inscriptiones adferre, quæ ab Angelo olim scriptæ variis in locis Casini affixæ sunt, non solum, ut ex ungue (ut ajunt) Leo dignoscatur, sed etiam ne ex parietibus ævo tandem deletæ, omninò pereant.

In Vineâ Sancti Rachisii.

Rachisii Longobardorum Regis, & Monachi Vineam

Regia manu olim constam, & exultam,

Ut Regium Christianæ abjectionis exemplum

In posterum memoria revivisceret.

Post nongentos annos in eodem solo

Ædiculâ etiam constructâ,

Repaſtinandam curavit Abbas Casini Angelus

Anno MDCLX.

Ad Januam Cœnobii.

Fornicem saxi asperum, ac depressum

Tantæ moli aditum angustum

Ne mireris Hospes

Augustum fecit Patriarchæ Sanctitas

Venerare potiùs, & sospes

Ingrederere.

Supra Portam Propylæi.

Heroibus

Benemerentibus

Casينات

Propriæ pictatis argumentum

Monimentum alienæ.

In Sepulchro Sanctorum Patris Benedicti, & Sororis Scholasticæ.

Benedictum, & Scholasticam

Uno in terris partu editos,

Una in Deum pietate Cælo redditos,

Unus hic excipit tumulus

Mortalis Depositum pro æternitate

Custos.

Angeli vitam (ut jam innuimus) scripsit Italicè Jo. Marius Crescimbenius Maceratensis Academiæ Arcadum Generalis Custos, inter vitas Illustrium Arcadiæ Academicorum, impressas Romæ anno 1708. in 4., ubi doctissimum eum appellat, & de re literaria optimè meritum, quamvis (ut frequentè evenit, cum res non quidem propriis oculis, sed ex aliorum narratione, auribus accipiuntur) non sine aliquot circa ejus fortunam erroribus, quos tamen in secunda fuorum Commentariorum editione vol. 2. par. 2. pag. 321. ingenuè fatetur, & corrigit.

Ejus etiam vitæ compendium, ex Crescimbenio, confecit Italicè, & *inter notitias historicas Arcadum defunctorum*, quæ Romæ impressæ sunt apud Antonium de Rubeis anno 1720. evulgavit tom. 2. pag. 285., & seqq. Edisus Acteus P. A. Coloniae Sebetiæ, idest Thomas Perronus Aletinus.

Angelum præterea eximiè laudant Octavius Ferrarius in Patavina Universitate Eloquentiæ Professor, in Epistola ad eum scripta. Cardinalis Leander Colloredus recolendæ memoriæ, Epistolâ ad eum datâ, vocavit Angelum *Ecclesiastica eruditionis ornamentum*. Nicolaus Antonius Bibliothecæ Veteris Hispanæ Romæ editæ lib. 5. cap. 2. num. 57. ubi eum Virum in paucis doctum, ac prudentem, ejusque notas, ad Casinensem Historiam. eruditissimas vocat. Joannes Mabillonius Itin. Ital. pagina 55. ubi indicem veterum Codicum Bibliothecæ Casinensis, atque Anonymi libellum *de expeditione Sacra* sub Urbano II. ab eo se accepisse testatur. Iterumque ejusdem Itineris pag. 70., & Bibliothecæ Ecclesiasticæ cap. 22. alibique. Theodoricus Ruinart Monachus Congregationis S. Mauri in Compendio vitæ ejusdem Mabillonii impress. Parisiis in 16. an. 1709. pag. 1265. Gabriel Bucelinus in Benedicto redivivo ad annum 1664., ubi de eo agit, insigni Angelum prosequitur elogio, quod idem facit Virginius Aluissæ in libro *de Murenulis aureis Sac. Vestis Sponsæ Regis æterni*. Julius Ambrosius Lucenti Ital. Sac. rest. auct. paginâ 1057. Nicolaus Toppius Bibliothecæ Neapol. pag. 18. col. 2. & pag. 348. in additionibus. Philippus Rondininus in lib. *de Monasterio Casemarii* impresso Romæ an. 1707. pag. 54. & seq. Bernardus Pez Monachus, & Bibliothecarius Mellicensis Epistolâ decimâ apologeticâ pag. 200. impressâ Campiduni anno 1715. Felix Egger Monachus Pethrusianus Idea Ordinis Hierarchico-Benedictini impress. an. 1717. to. 2. par. 3. pag. 246. Auctor * Anonymus responsionis *de Fabula Monachatus Benedictini* D. Thomæ Aquinatis impress. Venetiis in 12. 1724 pag. 6. ubi *Virum magni nominis, & eruditionis famâ clarissimum* eum vocat. Justus Fontaninus in libro, cui titulum fecit, *l'Aminta di Torquato Tasso difesa, & illustrata*, impresso Romæ an. 1700. novem scilicet ab obitu Angeli nostri annis, cap. 11. pag. 263., *Prælatum selectissimæ, ac reconditæ eruditionis, eum appellat*, ejusque sententiam de origine Italicæ linguæ, quam paginâ 168. num. 698. Chronici Casinensis tradit, non aspernendam putat, in Gallia nempe Cisalpina, Longobardis ibidem rerum potentibus, natam, & in Hetruria postea expolitam, comptam, & nitidiorem effectam. Novissimè Scipio Maphejus in Hist. Diplomatica lib. 2. num. 15. pag. 97. è celebre tra gli altri il regesto di Pietro Diacono Cassinense citato più volte nelle note à Leone Marsicano dal Padre Don Angelo della Noce, che d'alcuni punti Diplomatici trattò quivi prima d'ogni altro.

* Is est Fra-
Bernardus
de Rubeis
Ord. Præ-
dicatorū.

Sed omnium nobilissimum elogium sunt pauca illa verba à Crescimbenio allata, quæ Sanctissimus olim D. N. Clemens XI. effatus est, ut primùm vitam ipsius Angeli imprimendam audivit; sic enim, inquit Prælatum quidam Nomine ipsius Pontificis; *Gode Nostro Signore, che si pubblici la vita di Monsignor Arcivescovo di Rossano, aven dolo sempre considerato, come uno de' primi lumi della Corte di Roma.*

Nec omiserim tamen Ludovicum Antonium Muratorium in Præfatione ad *Chronicon Leonis Ostiensis* impressum nuper Mediolani ex Typographia Societ. Palatine an. 1723. tom. 4. *Rerum Italicarum* pag. 153. laudare utique postremam Chronici Casin. editionem ab Angelo de Nuce Commentario, sive Annotationibus adornatam, tamquam reliquis præcedentibus præstantiorem, *in qua eruditus Homo complura quidem utilia adnotavit, & loca non pauca illustravit*; sed statim criterium nimis acré subjungit, veluti *inutilia etiam multa ex intemperanti scribendi prærigine commentatus sit*; quodque adhuc aculeatius est, non fuisse asserit Angelo de Nuce *eam reconditæ, minimèque vulgaris eruditionis copiam, quam Leonis Marsicani*

egregius liber exposcebat &c. At si ipsius etiam Censoris, alioquin doctissimi, opera eadem trutinâ expendantur, nonnè inutilia multa, & præter rem ex scribendi prurigine exarata alicubi in eis inveniantur? Quis enim liber præter divinos codices omni propemodū navo carens? Angeli verò de Nuce ad Casinense Chronicon notæ à celeberrimis, & clarissimis Viris, quos supra laudavimus, maximo semper in pretio hætenus sunt habitæ. Certè ipse Angelus de Nuce in Epistola ad Lectorem, quam Chronico Casinensi præmisit, hæc de iisdem suis notis protestatus est.

„ Quod attinet ad notulas meas, hæsi diu anceps, an multas præstaret missas fieri,
 „ expungique velut è manipulo, etiam centuriatas exauctorari, sed Casinates mei,
 „ quibus præcipuè hanc operam navo, auctores mihi fuerunt, aleam ut jacerem, eam
 „ afferentes causam, quod cum non omnes Musis litaverint, & Minervæ, ea
 „ ratio consultissima est, quæ prodesse possit universis. Quæ verba si Muratorius
 perpendere voluisset, ab ea in Angelum adeo illiberali censurâ animum forsitan,
 & calamum temperasset; ut æquioris critices Canones persanctè exposcunt, * à
 Lamindo Pritanio traditi.

* Buon Gu-
sto cap. 2.
& 3, &c.

ANGELUS cognomine PERFECTUS, Patriâ Neapolitanus, professionem Monasticam emisit Neapoli in Cœnobio Sancti Severini anno 1622. ubi postea fuit Prior, demumque Abbas Titularis (Abbates autem Titulares apud nos illi sunt, qui vel ex Abbatibus, ut vocant, regiminis, se in ordinem redegerunt, vel qui Prioratu abdicato, viam sibi ad ulteriores dignitates præcluserunt, utrisque enim Abbatis titulus confertur, sine ullius officii onere, & sine etiam voce activa, vel passiva ad Prælaturas, quod semel monuisse sufficiat). Floruit Angelus non solum humanis, sacrisque literis, tum versu, cum prosa, sed multò magis religiosi moribus, ac virtutibus; Discipulus namque Aloysii Carafa * Viri Sanctitate percelebris, cuius vitam literis consignavit, optima documenta, quæ à tanto Magistro, & verbo, & exemplo perceperat, impigrè exequutus, ad perfectionem magno conatu tetendit, donèc ad metam in Cœlis, ut fas est credere, per temporalem mortem perveniret, quæ ei foeliciter contigit anno 1672. relictâ perfecti Monachi famâ, ac plerisque ingenii sui monumentis, quorum isti sunt tituli.

* de eo su-
pra.

I. *Lapsi, puniti, ac reparati Orbis Catastrophe Poema Sacrum*, ubi multa alia sacra epigrammata, & elogia leguntur; omnia unico inclusa libro, impresso Neapoli an. 1666. apud Castaldum, Joanni Caramueli Campanensem, & Satrianensem tunc Episcopo dicato.

Dividitur hoc Poema in tres partes, in prima Adam lapsus, in secunda Adam punitus, in tertia Adam reparatus describitur; Incipit

Multiplices cantu mens est attingere fraudes

Dæmonis, & quantâ primævos arte Parentes

Fallere quæserit Veterator; Quæ mala lapsis

Obtulerint, quæ pœna reis; Quæ denique tanto

Pharmaca composuit morbo factura salutem

Omnipotens Pacon &c.

Adnectitur Poesis varia, in qua plura, eaque omnia sacra argumenta eruditè æquè, ac devotè pertractantur, nempe

Cœnotaphium Humanæ Naturæ.

Rogo Purgatorio flagrantés Beati Manes.

Plura de Beatissima Virgine, ejusque festivitibus; præcipuè Epigrammata novem in ejusdem salutationem Angelicam in novem itidem partes distributam.

Plurima de D. N. Jesu Christo, præsertim de salutifera ejus Passione.

Quædam etiam de Sanctis nempe Lucia, Gertruda, Scholastica, & Benedicto.

Hæc continet varia Poesis. Scripsit præterea Angelus Italicâ linguâ

2. *Il Contemplativo Casinense ideato nella vita, e nell' heroiche virtù del Revmo Padre D. Luigi Carafa Abbate dell' Ordine del Gran Patriarca S. Benedetto*, Neapoli apud eundem 1667. in 4. Vita hæc describitur pagg. 92., ejus virtutes heroicæ pagg. 30. Gratias verò, & beneficia ejus precibus obtenta pagg. 16. adduntur quædam Italica epigrammata, & latina elogia in laudem ejusdem Ven. Servi Dei.

Manu exarata.

De arte amandi, seu de vero amore parando, atque tuendo, labore, & studio P. D. Angeli Perfecti concinnatus liber anno 1665.

Affervatur Neapoli in Monasterio S. Severini. In Bibliotheca verò S. Georgii Majoris Venetiarum extat Angeli Perfecti *Direttorio Monastico per la risoluzione de' dubbi di coscienza nell' osservanza della Regola Benedettina*, à me visum anno 1718. ibidem Ms. fig. num. 328.

De eo agunt Benedictus Laudati in brevi Chronico Sancti Severini Ms. par. 2. pag. 358., Fuit Vir juxtà suum nomen verè Angelicus, & Perfectus, Discipulus enim Aloysii Carafa magni illius Servi Dei, à tanto Magistro omnes Religiosi Viri veras, solidasque virtutes didicit, & ad obitum usque semper exercuit, illibatum, scilicet vitæ candorem, silentium, paupertatem, literarum optimarum studium, zelum honoris Dei; otii autem juratus hostis, succissivis horis pingebat parvas imagines in pergamenis membranis aqueis coloribus tenuissimis, quod nos Itali *miniare* dicimus, idest, ex minio acutissimè velut acu pingere; obiit anno 1672. cum optimi Religiosi famâ.

Nicolaus Toppius Bibliot. Neapol. pag. 19., sed satis jejunè, cum solum afferat *Opus Contemplativi* &c. & alia Opera omittat.

Bernardus Pez in Epistolis Apologeticis pagina 25.

ANGELUS PETRA, vulgo * PRIA, Moneliæ, quod est Oppidum Liguria * *Lingua Liguria.* in lucem editus fuit; Genuæ autem apud S. Benignum Monachi cucullum induit an. 1569. die 20. Novembris. Laudem verò indè retulit, quod Arithmeticæ scientiam, quâ valdè præstabat, ad commune commodum direxit, exhibitâ facili methodo utendi codicibus, quos Arithmetici *Duplices* vocant, aliisque regulis pro ineundis ritè, ac reddendis rationibus, ex quibus plurima omnibus utilitas; At insignis hic Computator, Casini dies vitæ numerare desiit, anno 1590. mense Julio, ibidem in D. Annæ Cœmeterio sepultus. Ejus opus hoc titulo gaudet:

Indirizzo degli Economi, ò sia ordinatissima Istruzione da regolatamente formare qualunque Scrittura in un libro doppio, aggiuntovi l' Esemplare di un Libro nobile col suo giornale, ad uso della Congregazione Casinense. Opera nuova non meno, che necessaria a' Religiosi, che vivono delle proprie rendite, & ad ogni Padre di Famiglia. In Mantova per Francesco Osanna l' anno 1586. in fol.

De eo agunt Arnoldus Wion Lign. vit. lib. 2. pag. 402. Augustinus Oldoinus in Athenæo Ligustico pag. 36. Michael Justinianus in Scriptoribus Liguria Pag. 79. Antonius Possévinus in Apparatu Sacro tom. 1. ubi dicit, scripsisse eum Italicè ad eruditionem Computistarum, & Cellerariorum, quæ quadantenus pertinent ad Ecclesiasticos præcipuè Regulares, *de modo* &c. Ludovicus Flori Soc. Jesu in *Trattato del modo di tenere il Libro doppio domestico*, impresso Panormi, & Romæ apud Varesium anno 1677. in præmio: „ Sapeva, che il M. R. P. Don Angelo Pietra Monaco di S. Benedetto nel libro, che intitola *Indirizzo degli Economi*, ne trattava così bene, e con tanta distinzione, che a mio giudizio non si può avanzare, onde per questa cagione io non mi ci poteva applicare, parendomi, che questa mia fatica farebbe superflua, e che ciò farebbe un voler far quello, che già era fatto, e molto ben fatto; Ma perche poi mi sono accorto, che se bene la detta Opera è per se stessa chiarissima, & eccellentissima, nondimeno è da pochi, che io sappia,

di Sicilia. „ e forsi da niuno in questi Paesi * usata, per esser, come io credo, da pochi intesa,
 „ ò sia, perche l' Autore tratti con termini del suo Paese, ò pure, perche le persone
 „ non leggono con applicazione, nè vogliono durare un poco di fatica, per appren-
 „ derlo, mi sono risoluto &c. a scriver quello, che io stesso hò osservato circa l' esat-
 „ tezza, e diligenza del detto Autore in questa materia, e far palese a chiunque se
 „ ne dovrà fervire, che il modo da lui dato è il più vero, il più chiaro, il più distinto,
 „ il più utile, e il più accertato, che in materia di tener Scrittura, ò Libri de' Conti
 „ de' Religiosi, ò d' altri, che vivono delle proprie entrate, sia stato mai finora
 „ ritrovato, & io, che pure per qualche tempo sono andato, con gran desiderio, e
 „ sollecitudine, cercando di vederne quanti ne ho potuto avere, avendone veduti,
 „ e considerati molti, affermo ingenuamente, che, secondo il mio poco giudizio, non
 „ ho veduto, nè trovato alcuno, che per il fine, che si pretède, sia più a proposito
 „ di questo &c. In nostris Regeſtis pag. 173. de eo dicitur; *fuit insignis Computator;*
Scripsit methodum Computatorum, & in alio Regeſto pag. 204. *fuit eximius Ratio-*
cinator, & Computista, & aliquandò vocatus à Principibus. Inter Epistolas Angeli
 Grylli impressas Venetiis anno 1612. plures leguntur amoris, ac benevolentia
 plenę ad Angelum Petram, nempè pag. 190. 191. 192. 193. 239.

ANGELUS MARIA QUIRINUS, inter Venetos Patria Familiâ ortus, ab
 ipsa pueritia præstantis ingenii, & ad meliores literas mirè propensi specimen dedit.
 Brixia in Collegio Patrum Soc. Jesu Humanioribus, & Dialecticis studiis incubuit;
 quo tempore de Monastica Religione capeſſenda deliberavit. Patrio propterea
 solo relicto, Florentiam contendit, ibique in Cœnobio Sanctę Marię, quod per
 antonomasiam *Badia* dicitur, regularis militiæ tyrocinium posuit anno 1698. die
 prima Januarii; sed tanta jam erat ejus virtus, tanta doctrina, ut brevi, quamvis
 admodum juvenis, omnium præceptor evaserit. Theologiam primò, & Sacros
 Canones docuit, mox Divinos Codices cum laude est interpretatus, Hebraicæ ni-
 mirum, Græcęque linguę, quam optimè callebat (nàm in ea Cl. Antonium Salvinũ
 Præceptorem habuit) varięque eruditionis subsidio. Ob egregias mentis, animique
 dotes satis jam celebris, à Cosmo III. Magno Hætrurię Duce, publicus in Pisana
 Universitate Professor fuit expetitus; quem tamèn honorem ne Quirinus admit-
 teret, causę aliquot rationabiles interceſſerunt. More veterum Sapientum exteras
 subindè Regionēs peragravit, Galliam, Germaniam, Belgium, Britanniam,
 pretiosiores undique scientiarum opes acquires, & selectissimam Bibliothecam
 sibi comparans. Parisiis aliquandiu substitit, celeberrimas Bibliothecas diligenter
 perlustrans, virosque doctissimos, Maurianę præfertim Congregationis sapientis-
 simos Monachos continuò invisens, ex quorum consuetudine utilitatis haud parùm
 hausit. Reversus in Italiam in majoribus Comitibus Patavii celebratis, Generalis
 Congregationis Historiographus electus, singula ferè Cœnobiorum Tabularia
 sedulò pervolutavit, antiqua, & recentiora monumenta ad Monasticam Italia
 Historiam efformandam undique copiosissimè colligens, in duodecim planè tomos
 distribuenda. Anno 1715. Romam perrexit, ubi statim ejus virtus summis Aula
 Proceribus, ipsique Maximo Antistiti Clementi XI. innotuit, ab eoque Sacre In-
 quisitionis *Qualificator*, Sacrorumque Rituum, & Indicis *Consultor* est renunciatus.
 Cum verò idem doctissimus aequè, ac Sanctissimus Pontifex novam Congregatio-
 nem, veterum Codicum Orientalium Ecclesiasticorum emendationi, & correctioni
 præponendam, institueret (imò verò restitueret, nàm Urbanus VIII. illam olim
 erexerat, & Lucę Holstenio, Leoni Allatio, Joanni Morino, aliisque Viris eru-
 ditissimis, eam Provinciam administrandam tradiderat) Quirinus ad tanti mune-
 ris negotium, unà cum Antonio de Simeonibus, Carolo Majella, Petro de
 Benedictis, cæterisque, ab eodem Clemente delectus fuit, quibus communi studio
 à Græ-

à Græcorum Triodio initium fumentibus, Quirinus aliquot ejus partes Latinis literis consignavit; deindè Orthodoxa veteris Græciæ officia transferre aggressus, Officium Quadragesimale in Latinum sermonem convertit, & Diatribis illustravit, ut mox singillatim narrabimus. Nec interim ejus virtuti præmia defuere, nam Abbas Cœnobii Florentini, ubi Professus fuerat, constitutus, hæud ita multò post ab Innocentio XIII. Archiepiscopus Corcyrensis creatus fuit anno 1723., ubi optimarum literarum studia, & Apostolicum zelum magis, magisque in dies exercuit. Anno verò 1727. à Sanctissimo D.N. Benedicto XIII. ad Brixienfis Ecclesiæ Cathedram fuit translatus, retentâ nihilominus aliquandiu, ejusdem Pontificis jussu, Corcyrensis Archiepiscopatus administratione, ac insupèr eodem anno inter Sanctæ Universalis Inquisitionis Consultores (munus id est maximi honoris, ac momenti) ab eodem Summo Antistite est cooptatus: demùmque eodem item anno die 26. Novembris à laudato Pontifice Maximo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis fuit electus. Sed nos ejus lucubrationes temporis ferie, quæ scriptæ sunt, recenseamus, quarum isti sunt tituli:

1. *Oratio de Mosaicæ Historiæ præstantia habita Florentiæ in Abbatia S. Mariæ PP. Casinensium à D. Angelo Maria Quirini Veneto &c. ibidem Sacrarum Literarum Professore. Casenæ Typis Petri Pauli Receputi anno 1705.*

2. *Theses de Lingua Sancta; ibidem ad calcem antedictæ Orationis.*

3. *De Monastica Italiæ Historia conscribenda, dissertatio impressa Romæ ex Typographia Antonii de Rubeis in Platea Cerenfi anno 1717. in 4. pagg. 104. præter Epistolam nuncupatoriam, & Præfationem. Liber est valde eruditus, optimo stylo, & eleganti sermone exaratus: Clementi XI. Pontifici Maximo inscriptus. In decursu methodum, rationemque Italico-Monasticæ Historiæ conscribendæ à se ineundam exponit, totamque dissertationem tredecim annotationibus claudit.*

4. *Rerum Monasticarum Italiæ tom. 1. Cœnobium Farfensè. Opus in tres partes distributum, in quarum prima undecim dissertationibus, Ecclesiastica, & Civilis Historia ex monumentis potissimùm Farfensibus illustratur. In secunda, Historia Farfensis Cœnobii, series, & Chronologia Abbatum exhibetur. In tertia Chronicon Farfensè antè 600. annos à Gregorio Catinenfè * conscriptum, aliaque ex Farfensi Tabulario anecdota producuntur. Ms.*

* di Poggio Catino.

5. *Synaxarium Mortuorum, quod à Græcis recitatur Sabatho Hebdomadæ apocræu, idest Carnis-privii, quando scilicet in extremâ antè Quadragesimam hebdomada carnes ultimò comeduntur.*

6. *Synodicon Sanctæ, & Œcumenicæ septimæ Synodi à Græcis cantari solitum Dominica prima Tòn nisthòn, idest Jejuniorum. Hæduè lucubrationes, quæ sunt partes Triodii Græcorum, unâ cum aliis ad idem Triodium spectantibus, impressæ sunt Romæ anno 1719. typis Collegii de Propaganda Fide. Anno autem 1721. totum Officium Quadragesimale à se translatus evulgavit sub hoc titulo.*

7. *Officium Quadragesimale recognitum, & castigatum ad fidem præstantissimi Codicis Barberini, in latinum sermonem conversum, atque Diatribis illustratum &c. Curâ, & labore D. Angeli Mariæ Quirini Veneti Abbatis S. Mariæ de Florentia Sac. Indic. & Rit. Consult., & S. R., & Univ. Inquis. Qualific. Sanctissimo D. N. Innocentio XIII. dicatum tom. 1. Romæ anno 1721. typis Galeatii Chracas.*

8. *Diatribæ ad priorem partem veteris Officii Quadragesimalis Græciæ Orthodoxæ, Autore D. Angelo Maria Quirino Veneto Abbate S. Mariæ de Florentia Romæ 1721. apud eundem.*

Diatribæ autem sunt istæ. 1. *De origine, & antiquitate Sacræ Græcorum Synaxeos.* 2. *De Authoribus Officii proprii Quadragesimalis Græcorum.* 3. *De Dominicis, Hebdomadibus Quadragesimalibus Græcorum.* 4. *De erroribus, quibus edita*

edita Officii proprii Quadragesimalis Græcorum exemplaria conspurcantur, quibusque omnino vacant veteres Codices Mss. 5. De Triodiciis, & Theotociis Quadragesimalibus. 6. De veteri Quadragesimali Græcorum Typico. Item edidit

9 *Vitam Latino-Græcam S. Patris Benedicti*, in qua Textus latinus, Authore Gregorio Magno, cum duobus Codic. Mss. Sublacensibus nunc primum comparatur, exhibitis etiam variantibus veterum editionum lectionibus. Versio Græca, Authore Zacharia Papa, eadem ratione cum Codic. Ms. Abbatiae Florentinae confertur. Altera pars, Veterum Carmina, Sermones, & Homilias de S. P. Benedicto, complectitur. Postrema, Variorum notas in eandem vitam contractas, & ad examen revocatas, in medium affert. Venetiis 1723. apud Antonium Bortoli.

10 *Primordia rerum Corcyrensum ex antiquissimis monumentis illustrata S. D. N. Benedicto XIII. dicata*. Licii apud Mazzeum anno 1725.

De eo cum laude mentionem faciunt Ephem. Liter. Italiae Ven. edit. an. 1718. tom. 30. art. 3. à pag. 56., usque ad 85. ubi Reipublice Literariae commune votum, maximamque expectationem operis adeo conspicui (Monasticae nempe Italiae Historiae) eidem Italiae, Patriae, Ordini supremum decus allaturi, sincere exponunt, & iterum tom. 34. anno 1723. art. 13. pag. 531. & sequ. ubi de vita Latino-Græca S. Benedicti ab eo concinnata.

* Oblit anno
1711.

Comes Laurentius * Magalotti Florentinus Vir doctissimus tractatum suum de Anima Brutorum, & alia quædam, ad Angelum Mariam Quirinum direxit.

Novissime Virginius Valsechius in Epistola ad Cl. D. Guidonem Grandi, *De Veteribus Pisanae Civitatis Constitutis* impressâ Florentiae anno 1727. Typis Regiae Celsitudinis pag. 48. hæc de Angelo Maria Quirini profert. „ Insignia Gentilitia

* Jacobus „
Hist. Fa- „
mil. Qui- „
rina: „

„ *Quirinorum de Domo majori (della Casa maggior)* quæ describit * Zabarella pag. „ 60. & 61. eadem sunt, quæ modo præferunt DD. Quirini, ex quibus Illustrissimus, & Reverendissimus D. *Angelus Maria Quirinus*, ex Abbate mei Florentini „ Cœnobii, primum Archiepiscopus Corcyrensis, & nunc Brixie Patrie mee Episcopus, ut mittam olim (quæ re nihil mihi optabilius, aut jucundius accidere poterat) meum in Florentino ipso Cœnobio, cum Monastici Tyrocinii, tum studiorum fuisse amantissimum: ac planè gestio, eundem tot præclarissimorum Antistitum, quos Quirina Gens protulit, eximias virtutes emulari &c.

Nec silentio prætereundum puto, inter varia carmina in laudem Joan: Quirini ejus fratris cum D. Marci Procuratoria purpura donaretur, composita, typisque edita, hoc etiam legi pag. 26.

Ad Angelum Mariam Quirini ejus fratrem Epigramma.

Non Batavos, claroque unâ cum fratre Britannos

Non quæ Rhenus obit, Sequana, & arva rigat.

Non quæ Belga colit sublimibus oppida muris

Ullus adire pudor, nullus adire timor.

Auctus cum magno se præbet Frater honore

Spektandum, & Veneti Principis ora subit.

Frater abes latitans Tyrreno sub lare? lucis

Hujus letitias quin cumulare venis?

Te videant Cives, atque alter clarus honore

Contempto, sumpto clarus, & alter erit.

At Quirinus noster hoc hexasticho ibidem edito, respondit.

Dum Veneto aspicio rutilantem murice Patrem

Purpureisque nitet Frater uterque togis,

Dumque triumphalis resonant spectacula pompa

Et geminat plausus Adria læta suos.

Haud equidem invideo, tumeo minus, Ipsa Casini

Lana oculis magis est ambitiosa meis.

Ad quod alio hoc Epigrammate, quod ibi pariter legitur, responsum fuit:

Quo Pater Adriaco fulget, quo murice fulsit

Patruus, en humeros frater uterque micat.

Et plausus inter populi, quas aurea vestis

Texit multa, vias conspiciendus obit.

Te prius ornasset majorem purpura, mallet

Hanc nisi velleribus posthabuisse sacris.

Hoc licuit: sed quæ tibi purpura sacra paratur

Ponere te invitum vellera sacra volet.

ANONYMUS Monachus Casinensis scripsit.

Breve Chronicon rerum Neapolitanarum, impr. Neapoli anno 1626. in 4.

Ita mihi scripto, & voce asseruit Eques Prosper Mandosius Romanus, Romanæque Bibliothecæ Author.

ANONYMUS Monachus Congregationis Casinensis scripsit Italicè Poema, cui titulum fecit.

S. Benedetto, o Monte Casino, e Subiaco illustrati, Canti tre in ottava rima, extant Mss. in uno volumine in 4. Aretii in Tuscia in Archivio Cœnobii nostri SS. Floræ, & Lucillæ à me viso anno 1709. in reditu Papiâ Romam.

ANONYMUS alter nostræ Congregat. Monachus scripsit Italicè majus adhuc Poema in laudem D. P. Benedicti Canticis 25. distinctum octavo rythmo, sed defuncti duo priora Cantica: Sunt styli antiqui, & subasperi, at non indocti, extant ibidem Mss. visâ à me eodem tempore.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus composuit *Concordiam duodecim Tribuum Israel, cum totidem Ecclesiis, nempe Hierosolymitana, Antiochena, Alexandrina, Constantinopolitana, Romana, Ephesina, Smirnenst, Pergamensi, Tiatyrensi, Sardicensi, Philadelphienst, Laodicensi*; ubi varia symbola, & figuræ, & emblemata optimè efformata conspiciuntur. Extat ibidem visâ à me eodem tempore.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus scripsit librum verè aureum, cui titulus,

Paradisus deliciosus in apparitione Domini impress. Parmæ per Franciscum Ugolettum anno 1505. in 4. habet cap. 70. cujus meminit Arnold. Wion lib. 2. cap. 72. pagin. 440.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus scripsit copiosè *Tractatum de Confessione, quæ Exomolegesis dicitur*, dicatum Sacerdotibus, Confratribus, & Monachis Congregationis Casinensis; extat Ms. in Bibliotheca S. Salvatoris Papiæ; in fronte legitur Tractatulus impres. antiquis typis, *Probat Falcone*, excerptus è Virgilio carminibus, alludens ad vetus, novumque Testamentum.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus edidit honestam, & elegantè *Odin de vita solitaria*; Teste Hilarione Corbetta (de quo infra) in libro suorum Epistolarum Mss. pag. 441.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus scripsit *de Jure, & usu Pontificalium Abbatum, & de potestate Abbatis circa collationem Ordinum minorum suis subditis secularibus intra fines propriæ Diœcesis commorantibus*; impressus liber anno 1629. promittit Author se editurum tractatum alium de potestate Abbatis.

ANONYMI nostræ Congregationis Monachi, atque Abbates composuerunt

Librum

De hoc vide
infra in
Hilarione
de Cartha-
riis.

Librum magnum in folio Sermorum, & Concionum linguâ Italicâ, quæ in sacris Solemnitatibus haberi solent, in quo tamèn adest sermo valdè prolixus, de Passione Domini, qui præfert nomen D. Placidi ab Asula Abbatis S. Petri in Glasfiate Mediolani, reliqui sunt sine nomine, extat hoc volumen Ms. Bononiæ in Bibliotheca S. Proculi à me visum anno 1709. in reditu Ticino Romam.

ANONYMUS Casinensis Academicus *Inquietus* recognovit, & auxit librum utilissimum, & eruditissimum, cui titulus,

Tesoro delle gioje &c., raccolto dall' Academico Ardente ctereo, rivisto, & accresciuto dall' Academico Casinense Inquieto in Padova per Donato Pasquati 1630. in 12. Idem Anonymus hoc aliud opusculum edidit

Discorso novo in Materia del Gran Cometa, che si vide dal principio del Novembre di quest' anno 1618., composto per l' Academico Cassinese, detto l' Inquieto, con la dichiarazione della Grandezza, e sue qualità, è delli suoi prodigi in 4. Venezia appresso Antonio Turini 1619. est solummodo pagg. 4. promittit autèm Auctor scripturum de aliis etiam Cometis visis annis 1512. 1521. & 1525. 1530.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus scripsit Romæ

Librum de anno Jubilei 1625., deque rebus in eo, tam apud Basilicam S. Pauli de Urbe, quàm in ipsa Urbe, sacris, profanisque factis, est liber in 4. apud me Ms.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus edidit nupèr;

Vita, e miracoli di San Mauro Abbate &c. insieme coll' Istoria del Monastero di Glannofolio, fondato dal medesimo Santo, e diverse traslazioni delle sue Reliquie fatte in più luoghi, divisa in due parti, descritta da NN. Monaco Benedettino della Congregazione Casinense in Lucca 1722. per Domenico Ciuffetti in 8. pag. 212 Author est D. Deodatus Bartholini à Florentia, Abbatia Florentinæ Alumnus, ut constat ex approbationibus, & facultate Rmæ P. Præsidis ad calcem libri positis.

ANSELMUS BANDURI nobilis Ragusinus Congregationis Melitenensis, vulgò Meleda, in Mari Adriatico, Monachus, inter nostros recenseri meretur, tum quia ab ipsa Juventute apud Montem Caveosum in Apulia, Aversa, Romæ, & Florentiæ nobiscum vixit, studiisque severioribus sub nostris Præceptoribus operam dedit; ad hunc enim finem in Italiam missus fuerat, tum quia ardenti desiderio à Meliteni ad Casinensem Congregationem transire optavit, ac instantèr petiit; jamque à nostris ob raras animi, ingenique dotes, per quam libenter in Monasterio Sancti Laurentii de Aversa inter Professos cooptatus fuit; sed hucusque à suis Melitenensibus, tam insigni sodali minimè privari patientibus, copiam ad nostros transeundi obtinere non potuit; at cum Authores Ephemeridum Literatorum Italiæ tom. 10. pag. 506. Bandurium inter Italos Authores collocare non dubitent, ob diuturnum scilicet in Italia domicilium, scientiisque ibidem peramanter impensam operam, potiori sanè jure inter Casinenses connumerari poterit, quibus tot titulis seprofitetur obstrictum. Hic itaque dum Florentiæ in nostra Abbatia post completum Romæ in nostro S. Anselmi Collegio Theologiæ, ac Sac. Canonum, ac Græcæ linguæ trium annorum studium, in sacram eruditionem ferventiùs incumberet, à doctissimo D. Bernardo Montfaucon Congregationis S. Mauri Sacerdote celeberrimo, qui Juvenis probitatem, ac ingenii optimam indolem deprehenderat, Parisios adductus est, obtentâ à Sereniss. Magno Duce Cosmo III. annuâ pensione, qua in illa Orbis præcipua Universitate honestissimè inter S. Mauri eruditissimos Monachos ad sublime Scientiarum omnium fastigium posset contendere: Ibi ex tot insignium Virorum consuetudine, ex tot doctissimarum Bibliothecarum thesauris, eas selectioris doctrinæ divitias sibi comparavit, quales libri pereruditi mox referendi, ab eo in lucem editi, satis superque ostendunt. Denique cum satis concessisset clarissimus Antonius Magliabechius, in præfectura Bibliothecæ Serenissimi Magni

Magni Ducis, Anselmus Bandurius, ejusdem Principis voluntate, successit anno 1714., sed Operum, quę mente conceperat, scriptione, ac editione Parisiis de-
tentus, hætenus in Italiam non rediit, ex ea tamen Urbe literariam Rempublicam
sequentibus libris ditavit, novisque in dies ditare pergit; Editorum hi sunt tituli.

1 *Series, & argumenta Operum Sancti Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani
è Græco in Latinum ab Anselmo conversorum, & notis, & dissertationibus illustra-
torum, Parisiis anno 1705.*

2 *Imperium Orientale, sive antiquitates Constantinopolitanæ in quatuor partes distri-
buitæ, quæ ex variis scriptorum Græcorum operibus, & præsertim ineditis adornatę,
Commentariis, & Geographicis, Topographicis, aliisque quamplurimis monimen-
torum, ac numismatum tabellis illustrantur, & ad intelligentiam, tum sacræ, tum
prophanæ historiæ apprime conducunt &c. Parisiis apud Jo. Baptistam Coignard.
1711. in fol. tom. 2.*

In primo volumine sunt Opera variorum Scriptorum Græcorum cum versione
Bandurii in Latinum sermonem; In secundo volumine sunt amplissima ejus Com-
mentaria in octo libros, seu tractatus in primo volumine contentos.

De hoc opere magna cum laude agunt, sicut, & de ejus Scriptore, Authores
Veneti Ephemeridum Literatorum Italiæ tomo 10. pagina 506 & seq.; & latius
tomo 11. à pag. 4. usque ad 44. Item è prælo emisit aliud opus insigne videlicet,

3 *Imperatorum Romanorum à Trajano Decio ad Paleologos Augustos Numismata
Latina, Græca, Ægyptiaca, omnis metalli, ac moduli, distincta per classes, &
quàm diligentissimè descripta, ac notis brevioribus illustrata, ad quindecim ferme
millia, & in iis quamplurima inedita, ex quibus rariora ad tria millia in ære incisa
representantur, Christianissimo Francorum Regi Ludovico Magno, optimo Principi
exhibita, studio, & operâ D. Anselmi Bandurii &c. tom. 2. in fol. Parisiis apud
Nicolaum Rualt, viâ S. Severini è regione Ecclesię. Promittit etiam quamprimum
se editurum Opera Sancti Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani, Theodori
Antiocheni, Philonis Carpatii, & aliorum Patrum, sicut etiam alia Opera ad di-
sciplinam, & historiam Ecclesiasticam pertinentia, jamdiù à se composita, illustrata,
& ad perfectionem deducta, ut testantur Ephemerides Literatorum Italię Venetiis
impressę an. 1714. to. 17. Anno autem 1715. à Rege Christianiss. Ludovico XIII.
adscribitur fuit Regiæ Academię Inscriptionum unâ cum Cardinali Gualterio, &
Gisberto Cupero Daventrienfi.*

Anselmi Bandurii *Imperium Orientale* memorat BernardusPez Epistolâ X. Apo-
logeticâ pag. 220. Supralaudati verò Auctores Ephemeridum Literatorum Italiæ
tomo 35. anni 1724. art. 15. pag. 395. & seq. de ejus opere nummario sic habent.

Parigi.

„ L' Opera in materia Nummaria già più anni dal Padre Banduri promessa, è a-
„ carte 400. del tomo XVII. da noi accennata, finalmente si è fatta vedere col titolo,
„ che segue: *Numismata Imperatorum Romanorum à Trajano Decio ad Paleologos
„ Augustos: Accessit Bibliotheca Nummaria, sive Auctorum, qui de re nummaria scri-
„ pserunt. Operâ, & studio D. Anselmi Bandurii Monachi Benedictini, R. Magni
„ Etruriæ Ducis Bibliothecæ Præfetti, & in Regia Academia Inscriptionum, &
„ bonarum Literarum, Academici honorarii. Lutetiæ Parisiorum, sumptibus Mon-
„ talant, 1718. in fol. 2. vol. Il primo volume è pagg. 544. Il secondo 777. L' Opera
„ in oltre è tutta figurata di molte medaglie, e tutte rarissime con una carta Geo-
„ grafica di quelle Provincie, Città, Colonie &c., che da Trajano Decio fino a
„ Claudio hanno battute medaglie, e con alcune piccole giunte di medaglie poste
„ nel fine dell' uno, e l' altro tomo. Nel primo tomo, appresso alla dedicatoria, fa
„ l' Autore una lunga, ma erudita prefazione, a cui va annesso l' indice degl' Impe-
„ radori*

„ radori, Augusti, Cesari, e Tiranni, le cui vite vi si descrivono. Succede la Biblio-
 „ teca Nummaria, *sive Auctorum, qui de re Nummaria scripserunt*, che è pagine
 „ CXXVI. trattato utilissimo a chiunque vuole darli a studio si proficuo, e che tanto
 „ alletta l'anime nobili, ed' erudite di questi nostri tempi. Si chiude il volume con
 „ cinque Indici: Il primo delle parole, che leggonfi intorno alle teste degl' Impera-
 „ dori, Augusti &c. nelle medaglie, che in quello si comprendono; Il secondo
 „ delle iscrizioni de' Roverfci; Il terzo delle Colonie, e Municipj Latini; Il quarto
 „ delle Città Greche, ove battute furon le sudette medaglie: e questi quattro Indici
 „ appartengono al solo primo tomo: Il quinto ad amendue è comune, e comprende
 „ i roversci delle medaglie, che in tutta l'Opera sono esposti. Il tomo secondo è pre-
 „ ceduto da altra breve prefazione, e dall' Indice de' Principi, delle cui vite, e
 „ medaglie è compilato, nel fine si leggon due Indici simili a quei, che nel primo
 „ volumetengono il primo, e secondo luogo.

ANSELMUS PAJOLUS Ferrariæ ortus, Alphonsus è Sacro Fonte dictus ab
 ineunte etate studiorum amantissimus, strenuam humanioribus literis, Latinæ, &
 Italicæ Poesi operam impendit; nec tamèn graviores facultates omisit, nam Juris-
 prudentiam fœlicitèr adeò excoluit, ut brevì laureâ donatus, aliquot in locis, li-
 cet admodum Juvenis, Judex fœderit; Quo tempore Fori, & Mundicurarum per-
 tæsus, ac regularis vitæ desiderio accensus, in Monasterio S. Benedicti ipsius Ur-
 bis Ferrariæ, Judiciali Togâ dimissâ, cucullum induit anno 1663. 1. Novembris,
 annos natus ferè 27. Ut autem melioribus disciplinis erat instructus, docendi onus
 non multò post illi subeundum fuit; quare apud Lirinenses nostros Philosophiam,
 & Theologiam, necnon Mathematicas Institutiones ingenti cum laude exposuit.
 Indè sapièntum more rariores doctrinas exteris in regionibus acquisiturus, præ-
 cipuas Europæ regiones, Galliam præsertim, & Hispanias peragravit, lingua-
 rum peritiâ exactissimâ, præter reconditas eruditiones, secum referens; in patriam
 demùm regressus, quæ longo didicerat tempore, variis libris in medium protu-
 lit. Sed nec in extrema quidem senectute iter agendi cupidinem deposuit, nam
 anno 1707. mediâ hyeme Romam Mediolano, ubi tunc degebat, venit, ut in-
 dè Sacrum Casinense Archisterium, atque Neapolim viseret. Mediolanum re-
 versus, ibidem aliquandiu vixit, semper studiis intentus; demùm Ferrariæ vi-
 vere desiit anno 1711. die 19. Septembris ætatis 81. Lucubrationes, quas sub an-
 tiquo nomine Alphonsi Pajoli in lucem emisit, hæ sunt

- 1 *Il David pentito Drama*, Ferrariæ apud Gironum anno 1653. in Theatro à
 Musicis recitatum.
- 2 *Vita del Cardinal' Mazzarini*, Venetiis apud Valvasensè, & Bononiæ an-
 no 1680.
- 3 *Vita del Cromuele Tiranno d' Inghilterra*. Venetiis per Valvasensè an. 1674.
 & Bononiæ anno 1680., iterùmque ibidem anno 1685. apud hæredem Berlierii,
 additis quibusdam lucubrationibus ad res Anglicanas pertinentibus.
- 4 *Trattenimento Maritimo*, ubi de fluxu, & refluxu Maris, ex Gallico, ut plu-
 rimùm desumptus liber, & in Italicum sermonem traductus, Niceæ in Provincia
 apud Joannem Romecium anno 1676. in 4.
- 5 *Vita del Turena*, ibidem anno 1677. & Parisiis anno 1678. & Bononiæ 1680.
- 6 *Istoria della rivoluzione di Messina*, stylo adhuc elegantiori, majorique studio
 concinnata, impress. nescio tamèn ubi.

Habebat insuper infra scripta opuscula edenda

- 1 *Vita di Guglielmo III. Rè d' Inghilterra*.
- 2 *Vita di Giacomo II. Rè d' Inghilterra*.
- 3 *Viaggi di Sanolfo Pilacio*, idest, *Alfonso Pajoli*.
- 4 *Poesie del medesimo*.
 Reli-

Reliquæ cujus lucubrationes, quæ sunt sanè quamplurimæ, Ferrariæ in Bibliotheca Monasterii nostri S. Benedicti asservantur in plures tomos distinctæ, quorum primus hunc præfert titulum

De arte excerptendi. De l'art de faire des recueils (scribitur enim ibi titulus, & alia multa etiam Gallicè) cui tomo sequentia carmina præfiguntur,

Nectare sic plenos per prata virentia flores

Mella quibus condat, sedula carpit apes.

Legitur etiam ibi sequens Tetrastichon,

Bis septem lustris vixi, & tres insuper annos

Fatidico quare cum Simeone precor,

Nunc in pace tuum, Deus ò, dimitte Ministrum.

Detur, Et in Christi Regna redire tui.

Vixit nihilominus annos adhuc octo, nam annorum 81. diem suum obiit, ut paulò ante diximus.

De eo fusè agunt Abbas Libanorius in *Cicada*, & in *Ferraria aurea* parte 3. pag. 28. col. 2., ubi inter cetera hæc: „D'ingegno vivace, e pronto allo studio delle belle, e polite lettere, dedito alla pietà, e cristiani costumi, attese all' Humanità, e Rettorica, e non poco s' inoltrò nella Poesia, in cui ha una propensione naturale, ma principalmente si applicò allo studio delle Leggi, e con tanta diligenza, sotto buoni Maestri, & ottimi Lettori, che à suo tempo s' acquistò la laurea del Dottorato; Ma per servir meglio al Signore, secondo il suo genio, si fece prima sacerdote, nel qual santo Ministero si rese degno di lode, ed' imitazione, e finalmente aspirando alla perfezion religiosa, entrò nell'Ordine Casinense, dove per gli ottimi costumi, e chiara erudizione presentemente vien tenuto in grande stima, & honorato di gradi laterali, cioè di Lettore di Teologia morale, e delle scienze mathematiche; Possiede egli benissimo la lingua Spagnuola, e Francese, e ne parla come naturale „ . Hæc Libanorius, qui etiam aliquot ejus opera enumerat.

Angelicus Aprosius in libro, cui titulum fecit *La Visiera alzata* pag. 18. ubi Anselmi sequens Epigramma ad Magliabechium, tamquam Anecdotum assert.

Albo clara dies semper signanda lapillo

Est mihi, quæ, Antoni, cernere te potui.

Inquirant alii Florum pulcherrima in Urbe

Templa, Sacella, Domos, Amphitheatra, Fora.

Me trahit ingenium (trahat ò sua quemque voluptas)

Musarum Cultor Magliabeche tuum.

Hoc tamen hexastichon legitur etiam impressum in libro Poeson Academicorum Infecundorum, qui Romæ floruerunt, quibus Anselmus adscriptus fuit, impresso Venetiis an. 1678. pag. 322. Jo: Cinellus Bibliot. Volant. pluteo 7. pag. 6., ubi vocat eum humanissimum, & eruditissimum, sed unum tantum ejus opusculum recenset, nempe *l'Intrattenimento Maritimo*, & Petrus Andreas Trinchierius variis Carminibus in ejus laudem editis, & alii.

ANTONIUS MARIA COTONUS nobili familia Senis ortus, in sæculo humanioribus literis, & Poeticâ facultate celebris fuit, variisque Academiis Senis, Romæ, alibique adscriptus; at cum Eques Sancti Stephani esset, inopinatâ vocatione, & terrenâ ad regularem militiam in Castris D. Benedicti, indeque ad sacrarum literarum studia se contulit, in quibus brevi ad eò profecit, ut Concionator egregius, & clarissimus evaserit, & insigniores totâ Italiâ suggestus ascenderit, nempe Genue, Parme, Bononiæ, Venetiis, Romæ, Melitæ, aliisque in locis. Fuerat quidem primò Casinensis Monasterii, in quo Divi Benedicti vestem anno 1647. die 16.

Martii induerat, Alumnus, sed postea ad Professos Monasterii Senensis transire voluit: emenso autē longo sacrarum Concionum curriculo, Senis in Monasterio suo tandem substitit, ob crurium scilicet debilitatem, ac tumorem ad concionandum pergere ulterius minimè valens, donè ibidem naturę debitum solvit anno 1715. Juvenis ego pluribus ab hinc annis, per totam Quadragesimam eundem Papię, maximā populi cujusque ordinis frequentia concionantem audiui, ab eoque tot, tantaque didici, ut exinde efficax propositum concionandi conceperim, quod quidem, Deo benè juvante, mox perfeci, ab anno 1695. usque ad 1722., quo creatus Abbas, ob multiplices muneris, ac hujusce Bibliothecę absolvendę, & imprimendę occupationes, Apostolico huic ministerio, quamvis invitatus, nuncium remittere, ac finem imponere coactus fui. At Antonius Maria præter

1 *Librum Quadragesimalium Concionum*, quas unā cum aliis pluribus Panegyricis, & Orationibus non semel correxit, & ad limam revocavit, composuit etiam

2 *Plurima omnis generis Carmina*, quibus divite admodum venā, æstroque verè Poetico præditum eum fuisse satis ostenditur; quorum nonnulla lingua Italicā leguntur in Collectaneis Academicorum Infœcundorum almę Urbis, editis Venetiis anno 1678. apud Nicolaum Pezzanam.

Cum verò anno 1685. Perusię Sacras Conciones habuisset, in ejus laudem conscriptus Latinā, Etruscāque lingua, & impressus fuit libellus cum hoc titulo.

Il congresso delle Muse su le rive Auguste del Tebro, per coronare il merito del Padre D. Antonio Maria de' Signori del Cotone Senese, Monaco Casinense, Predicatore in Perugia. Perusię apud Constantinum anno 1685.

De eo Joannes Cinellus Biblioth. Volant. plut. 7. pag. 53., & sequen., ubi sic legitur,, In Templo D. Felicitatis Sanctimonialium Ordinis S. Benedicti inclytę

„ Urbis Florentinę felici dicendi arte, felicissimi Oratoris implente partes Adm. R.

„ P. D. Antonio Maria *del Cotone* Senensi Benedictino Casinensi, Plausus numero

„ Anagrammaticus; Programma, *Antonius Maria del Cotone Casinensis* 1305. Anagrammata. Senis typis Publici 1683. in 4. Auctor autem horum Anagrammatum

(ut ibi rectè dicitur) fuit Joannes Baptista Beccius, de quo infra; Hieronymus Gigli in Diario Senensi pag. 180. & sequenti: „ Nè fuor di questo luogo dovranno

„ lasciarsi alcuni sacri eloquenti Dicatori, come l' Abbate Antòn Maria de' Signori

„ del Cotone Benedittino, *il Fecondo* *, di cui serbansi nell' Archivio nostro molte lodevoli rime essendo salito ne' Pergami più rinomati „ . In nostris Regestis

pag. 117. in marg. *Concionator eximius.*

ANTONIUS FLORETTUS cognomine, quamvis Romanum se ipsemet scriberet, & Romanus ab aliis quoque vocaretur, quia nimirum ab ingressu Monasticę Religionis inter Divi Pauli Professos admissus fuerat, anno 1658. die 13. Decembris, natus est tamèn in Oppido viginti octo millia passuum ab Urbe Roma distante Translyberim, vulgò *Filacciano* dicto; Is in Jure Canonico, ac divinis literis versatus, Poeticis item studiis addictus, sacras primum Conciones per annos ferme quatuordecim variis in locis habuit, mox Parochus Basilicę S. Simpliciani, quę insignis Mediolani habetur, Animarum Curam, eę sanè plurimę erant, aliquandiu gessit. Inde Romam reversus, audiendis Confessionibus Monialium, primum Amerię, ac Tuderti (quę Monasterio, & Abbati S. Pauli subsunt) deindè Sancti Ambrosii de Maxima in Alma Urbe deputatus est; Anno Jubilæi 1700. inter Pœnitentiarios in S. Pauli Patriarchali Basilica admissus, dùm ei muneri incumberet, morte, heu! prorsus repentinā sublatus est, mensè Septembris cum 63. etatis annum ageret; Ejus legitur

1 *Panegirico per le Reliquie de' Ss. Giusto, & Aurelio Martiri detto in Galiate per la Festa della loro Traslazione*, Mediolani apud Antonium Malatestam an. 1675 in 8.

Manu-

* In Academia Senensi, Introductionum.

Manuscripta.

- 2 *Concionum Quadragesimalium, & Panegiricarum Orationum Liber*; in fol.
- 3 *La parola di un Prencipe, ovvero l' Innocenza di Fiorindo, Comedia*, quam Leo Allatius in sua Drammaturgia, indice sexto pag. 581. dicit extitisse Ms, apud Jo. Franciscum Fulgari Cornetanum, eamque memorat Eques Prosper Mandosius in Bibliotheca Romana vol. 2. Cent. 7. num. marginali 39., ubi de Antonio mentionem facit.

ANTONIUS A FRACTIS, quod est oppidum Campaniæ, Professus nostram Regulam in Sacro Monasterio Casinensi anno 1546. die 9. Maii. Claruit Græcæ, & Latinae linguæ peritiâ, Sacrorumque Canonum doctrinâ; Ut ergo Jura, & Bona predicti Archicœnobii, cujus erat amantissimus, facta tecta haberentur, composuit.

- 1 *Polyantheam, seu Repertorium pro Archivo Casinensi*, in quo omnia Cœnobii Jura, & Bona continentur, alphabeti ordine distinctum.

- 2 *Confinium Bonorum Casinensis Monasterii*, quod morte sublatus perficere non potuit; Illud autem absolvit D. Placidus Romanus, qui de eo agit in supplemento ad Petrum Diac. de Viris Illustribus Casinensibus cap. 21. pag. 26., ubi vocat eum Virum acris, & magni ingenii in Græcis, & humanis literis versatissimum, & in Jure Pontificio valdè instructum. Julius quoque Ambrosius Lucenti in Italia Sacra restrict. aucta &c. pag. 987.

Obiit anno 1575. in Monasterio Sancti Liberatoris de Majella in Samnio, quod Casinensi unitum est, & subest, ac ibidem sepultus fuit.

ANTONIUS A NEAPOLI fuit Lector scholasticarum facultatum in Monasterio S. Laurentii, quod Aversæ celebre est, anno 1639. ejus extat

Logica secundum Aristotelem Ms. in Bibliotheca Casinensi signata num. 658.

ANTONIUS SARZANA Siculus ex Oppido, *Corlione*, dicto, professus Sancti Martini de Scalis juxta Panormum anno 1563. die 19. Septembris, doctrinâ, & morum probitate resplenduit, magnâque cum laude in celebrioribus Siciliæ Monasteriis Prioris munere est perfunctus; sed cum sibi, ac Deo tantum vivere cuperet, curarum omnium expers, ex Sicilia in Italiam venit, ubi contra votum magis patefactis ejus virtutibus, Abbas Sanctæ Mariæ Camporearum propè Florentiam, quod Abbatia Florentinæ modò unitum Cœnobium est, creatus fuit, ubi magno Sanctitatis odore obiit anno 1590., scripsit

- 1 *Arborem Creationis Mundi usque ad Carolum V. Imperatorem.*

- 2 *De Viris Illustribus, & historia illius ævi*, Mss. extant in S. Martino.

De eo agunt Abbas Pyrrhus de Abbatibus Siciliæ pag. 199., & Antoninus Monitore Bibliotheca Sicula tom. 1.

APOLLINARIS A BOVILLIS, Pontificiæ ditionis Oppido in Latio*, Monasticum institutum suscepit Casini anno 1552., ibidemque annis fermè triginta, omnium Regularium virtutum exemplar extitit; Tyronumque curam diù gerens, eorumdem profectum in divina, atque claustrali lege sedulò promovit, ingenti illius Archisterii utilitate, ubi etiam tandem sceleritè ad Superos transivit anno 1581. in pervigilio S. Jo. Baptistæ (cui templum illud à S. Patriarcha Benedicto, everso Apollinis fano, olim dicatum fuerat) eodem prorsus momento, quo in Choro hymnus Angelicus, *Gloria in excelsis Deo*, à Monachis canebatur, cujus animam in Cœlum ferri ab aliquibus tunc visam fuisse, Placidus Romanus literis consignavit in supplemento de Viris Illustribus Casinensibus capit. 19. paginâ 132. Corpus verò in Cœmeterio S. Annæ sepultum. Ut autem erat pietate, & doctrinâ æquè conspicuus, ita egregium sanè librum composuit, cui titulus,

Aureæ, divinæque sententiæ, tum ex veteri, ac novo testamento, cum ex Orthodoxis Patribus decerptæ, miræque arte, & concordia dispositæ.

ARCAN-

* Baucio
olim in
Hernicis.

ARCHANGELUS DE LONATO, quod agri Brixiani celebre Oppidum est, Sanctæ Euphemie Monasterium, ubi Deo votis solemnibus se consecraret, elegit anno 1566. die 28. Aprilis. Delectatus est plurimum musicis concentibus, sed tamen omnino sacris, ideoque divinas laudes non contentus per semetipsum canere, etiam alios sapienter canere docuit, evulgato libro hujusce tituli

Cantiones Sacre, tum in Nativitate Domini, cum in Hebdomada Sancta decantari solite. Venetiis anno 1585. apud Ricciardum Armadinum in 4.

De eo agunt Arnoldus Wion Lign. vit. l. 2. cap. 62. pag. 403., quo teste vivebat anno 1595. Leonardus Cozzandus Bibliothecæ Brix. par. 2. pag. 129. secundæ editionis anni 1694., ubi eum vocat *Strenuum virtutis amatorem, Musica studiosissimum, in qua ad Deum Optimum Maximum laudandum composuit &c.* Antonius Possëvinus Appar. Sac. tom. 1. pag. 114. In nostris Regestis paginâ 161., in margine sic de eo habetur, *Musicus multa composuit.*

ARCHANGELUS A NEAPOLI Cavenfis Cœnobii Alumnus scripsit

Historiam Cavenfis Monasterii, quæ tamen imperfecta asservabatur Ms. in eodem Cavenfis Monasterio, Teste Arnoldo Wione, quide eo mentionem facit Lig. Vit. lib. 2. cap. 62. pag. 1. sicut, & Antonius Possëvinus Appar. Sac. tom. 1. pag. 114. quamvis *Archangeli* à Neapoli Chronologi nulla extet memoria apud Cavenfes Monachos, qui censent Arnoldum, & ex eo Possëvinum, Archangelum à Neapoli, pro Alexandro Rodulpho Cavenfis Historiæ Authore scripsisse: sed quale est ut Arnoldus de Scriptore sibi Synchro, nempe Alexandro Rodulpho, adhuc vivente, dicat *scripsisse historiam Cavensem, quæ est in Monasterio Cavenfi Ms. sed adhuc tamen imperfecta*, cum dicere potius debuisset, scripsisse eum, imò scribere Monasterii Cavenfis historiam, *nec tamen adhuc absolvisse, imperfectam proinde extare apud ipsum.* Nec enim Arnoldus Alexandrum Rodulphum, ejusque Chronicon ignoravit; nam de eo loquitur par. p. l. 1. pag. 150. circa finem. „ postremò aliis (ne longior sim) prætermis, Dominus Alexander Neapolitanus Monachus Cavenfis in Chronico suo Ms. à cap. 56. ad 78. hujus Urbani (II) describens Vitam, Monachum Cluniacensem etiam fuisse confirmat, sed aliquanto tempore in Cavenfis Monasterio habitasse cum Petro Abbate, tanti Viri conversatione delectatum.

ARNOLDUS WION natus est Duaci in Comitatu Flandriæ anno 1554. idibus Maji, Patre Amato Urbis illius Procuratore Fiscali, ibique educatus, ac literis imbutus, Juvenis adhuc nomen dedit Divo Benedicto Audemburgi, quod est Oppidum propè Brugas; At Hereticorum violentiâ inde extrusus, in Italiam venit, & inter nostros admissus, in Cœnobio S. Benedicti propè Mantuam professionem sub Congregatione Casinensi emisit an. 1577. die primâ Februarii; licet secundum alios hoc acciderit an. 1584.; & quidem felicissimo eventu, nam eandem nostram Congregationem, imò universum Monasticum Ordinem doctrinâ, ac virtute pro viribus illustravit, editis præclaris admodum libris immenso labore, ac singulari diligentia compositis, ex quibus plurima claritas, & decus rei monasticæ accessit, quamvis non omnia (ut rerum cunctarum principiis evenit) perfecte assequi potuerit. Inter ejus opera celeberrimum est

1 *Lignum vitæ, ornamentum, & decus Ecclesiæ, in duas partes, & quinque libros divisum*, in quibus totius Sanctissimæ Religionis D. Benedicti initia, Viri dignitate, doctrinâ, Sanctitate, ac Principatu clari describuntur, & fructus, qui per eos S. R. E. accesserunt, fusissimè explicantur. Accessit dilucidatio, quomodo Principes Austriaci originem ducant ex Anicia Romana Familia, quæ erat Divi Benedicti. Ad Philippum II. Hispaniarum Regem; Venetiis apud Georgium Angelerium, anno 1595. in 4.

Ipsè Arnoldus suum Lignum vitæ in maximo folio, innumeris impressis figuris, pulcher-

pulcherrimè distinctis, graphicè exhibuit, quod passim in nostris Monasteriis extat. Ibi arbor miræ magnitudinis assurgens, ramos, ac folia quaquaversum diffundens, in imo stipite habet Sanctissimum Patriarcham Benedictum sedentem, regulamque dexterâ tenentem manu, sinistrâ gladium, illam Cœnobiticarum Congregationum, hunc militarium Ordinum Institutoribus porrigentem; caput duodecim stellis coronatum fulget; sub pedibus hæc legitur inscriptio: *Ecce Confessor magnus, qui quasi stella matutina &c.* Eccles. cap. 50.; In ramis verò, ac foliis hinc inde extensis, illustres ex Benedictino Ordine Heroes visuntur, singuli propria, vel sapientiæ, vel dignitatis, vel alicujus memorandi facinoris gestantes symbola; Ipse Wion infimo loco supplex genuflectit, cum hac precatione. *Suscipe Servum tuum in bonum.*

Hæc eadem Arbor typis brevioribus denuò impressa est in parvo folio Regiilepidi anno 1629., cujus aræ formæ ibidem in nostro Monasterio asservantur, nam nostrorum Monachorum operâ expressæ sunt.

Hoc opus Arnoldi corrigi, & augeri valdè possët accessione plurium, tùm sanctitate, tùm scientiâ, ac dignitate celeberrimorum, qui non solum in veteribus Congregationibus, sed etiam in novitè reformatis sæculo præcedenti XVII. in Hispania, Germania, Gallia, Lusitania, Polonia, atque Italia floruerunt, hodieque florent. Ad explicationem autem supradictæ Arboris Monasticæ scripsit Italicè
2 *Breve dichiarazione dell' Arbore Monastico Benedettino intitolato Legno della Vita cavata da i cinque libri dichiarativi di detto Arbore, composti per il R. P. D. Arnoldo Wion Fiamingo di Duaco Monaco di S. Benedetto di Mantova &c. In Venezia 1594. appresso Giorgio Angelerio in 8. pag. 152.*

3 *S. Gerardi Sagredo Patritii Veneti ex Monacho, & Abbate S. Georgii Majoris Venetiarum Episcopi Conadien. primi, ac Hungarorum Protomartyris Apostoli, vita ex antiquissimis authenticis Mss. tùm etiam excusis codicibus, optimâ fide collecta, & annotationibus illustrata &c.; Accessere præterea quamplurimi, qui tam Latine, quàm Italicè de eodem S. Martyre memoriam scriptis posteritati reliquere, Venetiis apud Jo. Baptistam, & Joannem Bordonum Sessas fratres anno 1597.*

Manuscripta.

1 *De Temporum, Familiarum, & aliorum in historiis dubiorum emendatione, magnum, & immensum Opus, quod propè diem Deo favente (ipsius Arnoldi sunt verba) in lucem emittendum erat; quod sanè utrum factum postea sit, adhuc ignoro.*
„ Habebat etiam præ manibus, ut Possëvinus loco mox citando testatur

2 „ *Chronologiam septuaginta Interpretum*, quæ cum magnoperè videatur discor-
„ dare à Chronographia vulgatæ editionis latine Bibliorum, visus est sibi, quod mihi
„ (*Possëvino scilicet*) scripsit, cœlesti potius, quàm humano lumine, consecutus, ut
„ possit appositè utraque conciliari, ex duplici mentione, quæ fit in eis, nativitatis
„ hominum, quos Scriptura Divina commemorat; alterius nempè, quæ carnalis,
„ de qua agitur in vulgata editione, alterius autem, quæ spiritualis, quæ textitur apud
„ septuaginta Interpretes, sicque putatis temporibus, utramque convenire testatur,
„ sed & eidem Chronologiæ adjunxit

3 „ *Chronicon ab Orbe condito usque ad hæc tempora; sed hæc erunt recensenda à Ro-*
„ *manis Censoribus* „; inquit Possëvinus. Collegit etiam, & recognovit omnia
Opera Platinae, quæ jam typis parata erant. Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris extat Arnoldi Wionis.

4 *Sylva pro SS. Benedictinorum Martyrologio* * à se condendo Ms. sign. 326.
In Catalogo Ms. Bibliothecæ Collegii Gregoriani de Urbe, qui apud S. Calistum
in Archivo Procuratoris Generalis asservatur, in serie Librorum ad res Ecclesia-
sticas pertinentium, sic legitur.

* à me visa
an. 1718.

Officium B. M. Virginis Wion R. 4. 59., quod Officium extat etiam Venetiis in laudata S. Georgii Bibliotheca sign. num. 327. cum hoc titulo: *Arnoldi Wionis Officium, & Rosarium, sive Corona Nominis B. M. V.*; differt autem toto Cœlo ab Officio, & Rosario communi B. Virginis, & ad ejus calcem leguntur Censorum approbationes pro impressione.

Laudant Arnoldum, ejusque auctoritatem sequuntur plurimi, inter quos laudatus Possévinus App. Sac. tom. 1. pag. mihi 121., ubi ipsius *Lignum Vitæ* vocat operosum, & valdè pium opus, quod utique si supervixisset, recogniturus erat, eumque appellat Virum uti pereruditum, ac verè Religiosum, sic pro S. E. Dei indefessum. Pag. verò. 58. juxta edit. Col. an. 1608. loquens Possévinus de S. Ambrosii operibus, rem scitu haud indignam de Arnoldo Wione addit his verbis.

„ Arnoldus autem Wion Benedictinus, de quo sæpè diximus, significavit mihi,
 „ ab Ambrosio duos alios, *de Spiritu Sancto* libros adversus Macedonium fuisse
 „ compositos, quos manuscriptos Hieronymus Benedictinus S. Justinę Monachus
 „ tradidit Achilli Statio Lusitano, addens argumenta, quibus probabat esse legiti-
 „ mos Ambrosii scetus. Quin & ejusdem Ambrosii eidem Achilli Statio ab ipsomet
 „ Monacho Hieronymo traditas fuisse *quinque alias Epistolas Mss.* audio, quas &
 „ in Cœnobio Sanctæ Justinæ extare adhuc creditur: Hæc verò omnia nùm excusa
 „ sint, an verò ex parte sint eadem cum iis, quæ prodierunt in lucem, non possum
 „ asserere, aliis occupationibus in hac tanta apparatus mole distentus: erit, & aliorum
 „ suam huc conferre operam „.

Joannes Baptista Marus in Annot. ad supplement. Placidi Romani, ubi asserit, Arnoldi operâ excusum fuisse Venetiis apud Juntas anno 1593. opusculum Sancto P. Benedicto attributum *De Ordine Monasterii*, unâ cum ejusdem regula. Casar Baronius in Notis ad Martyrol. die 24. Septembris; Ferdinandus Ughellus Italię Sacræ plurimis in locis; Philippus Labbe Bibliothecę Bibliothecarum pagina 34. Andreas Valerius Deselius Bibliothecę Belgicę pag. 88. Josephus Silos Hist. Cleric. Regular. l. 1. pag. 15. ubi vocatur *accuratus admodum Scriptor, Homo Benedictinus, & verè ingenuus*. Antonius Teisser in Catalogo Authorum, qui librorum Catalogos scripserunt pag. 31. Georgius Matthias Conigius Bibl. vet. & nov. Alstorffii editę an. 1677. pag. 871. col. 1. Franciscus Sveertius in Athenis Belgicis pag. 145.

Ex nostris autem, Benedictus Hæphtenus in Disquisitionibus Monasticis sapissimè, & ferè tertio quoque verbo eum citat: Prolegom. autem 3. testatur Arnoldi studio, ac curâ fuisse impressâ an. 1590. cum tertio volumine Prosperi Martinengii *Pœmata S. Bertharii, & Pauli Diaconi de S. P. Benedicto, Vitasque Sanctorum Mauri, & Scholasticę*. Bernardus Clavellus in Hist. Arpinat. Petrus Maria Campi in Hist. Ecclesiastica Placentina plurimis in locis. Gabriel Bucellinus in Benedicto Rediv; ad annum 1500., ubi eum vocat *meritissimum de Ordine nostro, Columbum alterum, alterumque historici maris Domitorem, licet non sine nonnullis in tanta vastitate erroribus*: Quapropter mirum non fuerit si Jo. Jacobus Jordanus, Congregationis Montis Virginis Abbas, in Chronicis suę Religionis, aliquoties Arnoldum carpat, & nonnullorum errorum insimulet; sicut etiam Author *Du Catalogue des principaux Historiens avec des remarques critiques*. Parisiis 1712. Classe XI. pag. 43. minùs honorificè de Arnoldo loquatur, haud animadvertentes, quid de suo opere ipse Arnoldus fassus fuerit par. prima lib. primo cap. 97. pag. 129. „ Non
 „ ignoro tamèn plures alios Viros sanctitate conspicuos, & doctrinâ venerabiles
 „ fuisse, qui ad meam notitiam non pervenerunt, tùm quòd Historiis hujusmodi
 „ Ordinum destitutus fuerim, tùm etiam quòd, nec literis, nec amicitia, quod justè,
 „ & piè ab aliis optabam, extorquere potuerim &c. Sufficiat mihi incœpissè, aliisque
 „ viam aperuissè foelicius perficiendi, quod à me, ut opinor, nec infœlicitèr
 „ tenta-

tentatum est,, & supra eâdem primâ parte circa finem Prologi,, sicubi tamèn
lapsus fuero (quis enim tam linceus, ut non aliquandò cœcutiat? humanum
enim est errare) præsertim in tanta sententiarum varietate, & obscuritate, certiora
edoctus, libentèr sententiam commutabo,, quid modestiùs, & sincerius? Quæ sanè
ingenua confessio, & candida protestatio semel dumtaxat lecta, à tam injuria in
eundem crisi authorem præsertim Catalogi (quicumque demùm ille sit) compe-
scere debuisset; sicut enim nullus Homo sine crimine, sic ferè nullus Author sine
aliquo errore, præcipuè si emendationi tempus defuit.

Testatur Arnoldus se ab Hæreticis ob Christi fidem sede patriâ expulsus fuisse,
primâ parte sui Ligni Vitæ in Genealogia Familiæ Austriacæ § 4. ,, Nec miretur
quis, quòd ego in nativitatis origine nihil commune cum Italis habens, hanc
pugnam pro ejus nobilitate tuenda, susceperim. Gratitude enim ratio id exi-
gebat, ut pro charitate, quam mihi pro fide Christi exuli, in habitatione, & ali-
mentatione humanitèr exhibet, hanc palestram pro ejus defendenda causa, contra
tàm invidum Æmulum (*Jacobum scilicèt Spiegel. lib. 12. Comment. in Austriad.*)
non detrectaverim.

Constantini Cajetani Casinensis, Abbatis Sancti Baronti, Carmen in laudem
Arnoldi Wionis.

*Florentem Italiæ Sobolem, & monumenta vetustæ
Ordinis, egregiosque ausus ARNOLDE sub auras
Profer, age, & pulchras Cæli spirabilis oras.
Nec patere eximiorum operum, & decora alta parentum
Nobis premi, angustive arceri finibus Orbis
Canitie reverenda suâ, quod nostra precatur
Religio supplex, alacri transmittere cursu
Trans Indos, trans atque novi spatia ultima Mundi
Aggredere auspiciis Aquilæ, dextroque PHILIPPO
Quod latè Imperium Sol lustrat, & Austria proles
Justitiâ frenat nostram toto ordine gentem,
Illustresque animas recolat, quas Itala tellus
Heroum fecunda parens, Europaque tota
Flos Orbis, dedit in lucem; Instaurata tuorum
Eruebat, quæ longa dies, agnosce trophea
O cæpti BENEDICTE, o Sanguis ANICIUS, Author
Ut pulchram ad laudem patriæ virtutis amore,
Macte novis ARNOLDE animis, generosa tuorum
Pectora succendens, sive hî canabula gentis,
Et letos incrementis felicibus ausus
Seu quos insignis pietas, & nobilis otî
Extulit in Cælos studium, seu purpura PETRI
Picta auro, & per magnarum moderamina rerum
Ore legant avidi, tacitoque in pectore volvant.
Hos olim illustres inter celebrabere palmas
Chare ARNOLDE, mihi, sancto quem fœdere junxit
Militiæ communis amor, laudataque vita;
Ac nomen ventura tuum venerabitur ætas;
Insignis quod jam bello, & pietate PHILIPPUS
Terrarum Imperiis tua virtus terminata astris.*

Legitur in principio ejusdem Ligni Vitæ.

ARSENIUS LEODIENSIS dictus, natus est nobili genere apud Villam lon-
gam,

gam, Leodiensis Diœcesis, pagum in Germania inferiori; Juvenis ad Italicam Sanctę Justine Congregationem, quę tunc maximę Sanctitatis fervore in ipso sui primordio inclarescebat, transivit, & inter S. Pauli de Urbe Professos, cooptatus est anno 1430. die 17. Januarii. Dignitatum munera, quibus egregię est perfunctus, magnā eum doctrinā, selectaque virtute floruisse satis ostendunt. Abbas S. Marię de Florentia, ac S. Pauli de Urbe, bisque totius Congregationis Pręses, ubique illis temporibus aureis, illis Monachis probatissimis dignissimum se Pręsulem prębuit. Obiit tandem Romę anno 1457. relicta

Epistolā ad D. Jo. de Turrecremata S. R. E. Cardinalem anno 1442. pro Commentatione Regulę S. P. Benedicti, quę excusa est, & pręfixa Commentariis in nostram Regulam ejusdem Cardinalis Turrecrematę; & iterum Mediolani anno 1664. per Julium Cęsarem Malatestam in Chronico Abbatię Florentinę à Placido Pucinello composito pag. 124. & sequen. Quamvis ibi alii cuidam Arsenio Florentino pro Leodiensi Epistola hęc perperam tribuatur, & Cardinalis Dominicus Campanica, pro Joanne de Turrecremata, Regulę nostrę Commentator dicatur.

De eo mentionem faciunt laudatus Arnoldus Lig. vitę par. 2. lib. 5. cap. 7. pag. 587. ubi numerat Arsenium inter Pręsides annuos an. 1447., & iterum an. 1452. his verbis „ D. Arsenius Belga Monachus S. Pauli Romę, & Abbas Sanctę Marię de Florentia scripsit, &c., Item Andreas Valerius Bibliot. Belgicę pag. 87. Placidus Pucinellus prędictus in Chronologia Abbatum Florentinorum, quam nupēr allegato Chronico Abb. Florentię pręmisit, ubi de eo multa narrat, quę minimę videntur prętermittenda, videlicet.

Arsenio I. Abbate XXXVII.

- Arnol. Vion „ D. Arsenio da Villa longa Diocesi di Liege ritrovandosi al Concilio di Costanza
l. 5. c. 7. „ l' anno 1417. in compagnia d' alcuni nobili Fiaminghi, seguitò la Corte a Roma,
Alphon. Cia. „ dove fece conoscere colle azioni generose la nobiltà della sua nascita, che si cat-
con: in vit. „ tivò la benevolenza di molti Prelati, e Ministri grandi, e specialmente del Car-
Eug. IV. „ dinal Cundelmieri, coll' assistenza del quale, e di più Prelati l' anno 1429. prese
Platina in „ l' abito Monastico in S. Paolo, & in breve ascese alla Dignità Abbaziale, & alla
vita Eug. „ suprema carica del Presidentato della nostra Congregazione due volte, cioè l' anno
IV. Chyr. „ 1447., & 1452. Asceso alla Cattedra Pontificia il detto Cardinale col nome di
Profess. „ Eugenio IV. l' anno 1431. lo credè suo Cameriere, servendosene di continuo in
Const. Caje- „ grandi affari; lo troviamo Definitor l' anno 1441. per attestato d' una Matricola,
ranus Bib. „ ò Registro antico, ove sono descritti tutti li Monaci; Anno MCCCCXLI. electi
Aniciana „ fuerunt Definitor per Sanctissimum Dominum nostrum Papam Eugenium IV. unū
Marricula „ cum D. Arsenio de Leodio ejusdem Domini nostri Cubiculario. L' anno 1447. lo
antiqua „ troviamo Abbate di questo nostro Monasterio con molto gusto della Nobiltà Fio-
Monacho „ rentina, avendolo conosciuto, quando accompagnò in Fiorenza il medesimo
rum „ Pontefice fuggitosi per la persecuzione de' Colonnese da Trastevere a S. Paolo colla
1434. „ Cocolla Monastica in mezzo a D. Arsenio, e a D. Placido Pavanelli suoi Camerieri,
„ e fidi Servitori, traghettandolo sopra piccola barchetta da S. Paolo per il Tevere,
„ & indi in mare, servendolo fino in Fiorenza. Tragli altri buoni usi, che Arsenio
„ ordinò nel suo Presidentato, introdusse celebrare solennemente le Feste di San-
„ Placido, e di S. Mauro, e quotidianamente dopo la Compieta si diceffe il Salmo
„ 129., cioè *De profundis* coll' orazione, *Deus, qui inter Apostolicos &c.* per le
„ Anime del detto Pontefice Eugenio, e di Lodovico Barbo. Nel 1452. essendo
„ Abbate di San Paolo, fu impiegato in negozj urgenti da Nicolao V., e di poi da
„ Calisto III., siccome da diversi Ministri, e Prelati grandi, e l' anno 1457. compì
„ il periodo de' suoi giorni con estremo cordoglio della Corte Romana, e della nostra
„ Congregazione, Iterumque in Apparatu historico de Viris Illustribus Abbatię Flo-
rentinę

rentinæ pag. 13., & in Vita Beati Gometii pag. 16. quibus in locis præter plura supradicta, quæ ibi repetit, addit, Consiliarium eum fuisse Nicolai V., & Cardinalis de Turrecremata amicissimum. Qui sanè Cardinalis, in Commentario Regulæ S.P. Benedicti, eundem Arsenium plurimum laudat.

De fuga verò Eugenii, adjutore, & comite Arsenio, loquitur B. Platina editionis Venetę per Guglielmum de Fontaneto à Monte Ferrato an. 1518. his verbis, „ At verò Eugenius in tanta rerum perturbatione incertus quid potissimum faceret, de fuga cogitare cœpit, mutato itaque habitu, sumptoque Monastico cucullo, unà cum Arsenio Monacho naviculam ingressus, Tyberi Hostiam vehebatur, „ Quod idem, præter Flavium Blondum in Decadibus, narrat etiam Paulus di Benedetto di Cola dello Mastro è regione * Pontis author Synchronus in Chronicis Mss. * his prorsus verbis, „ 1434. Papa Eugenio se partio dallo Palazzo soo de Trastevere, come Fraticello dell' Ordine di Santo Pavolo, e giò a Ripa con un altro Fraticello in una barchetta per fiume, se ne andao per fino ad Ostia, dove che fu saputo a Roma la soa partenza, li trassero daretto certi Joveni con volestre &c. „ Et Stephanus Infissura Romanus, qui vixit eodem sæculo, in Chronicis Mss., quibus ipse Infissura nomen fecit, *Diaria rerum Romanarum* (quæ paritèr extant Romæ in eadem Bibliotheca Vaticana, sed nupèr publici Juris sunt facta à Cl. Jo. Georgio Eccardo in *Corpore historico medii ævi*: Lipsię 1723. tom. 2., non sine tamèn pluribus mendis) de eadem re sic loquitur, „ Dell'anno Dñi 1434. a dì 29. de Majo fu levato lo Stato de mano a Papa Eugenio, e furo fatti li sette Signori per la libertà de Roma, & chiamaronsi *Governatori della Republica de Roma*, & furo questi &c. & per questa cacciione se partio Papa Eugenio, & per paura lassao ogni cosa, e vestio se a modo di Fraticello in Trastevere, e poi se mese in una barchetta, esso, & Frate Arsenio, & come sò saputa la soa partenza li andaro a piede, e seguironlo con le sagitte, e lui se salvò, e giò a Fiorenza &c. „

De vit. Pont.
in Eug. IV.

Del Rione
di Ponte.
* Que extant
Romæ in
Bibl. Va-
ticana.

Iidem Authores citantur ab Oderico Rinaldi, aliisque. Hæc autèm idèd hìc asserre voluimus non solum, ut quę ad Arsenium pertinent cumulatius testaremur, sed etiam, ut Romanorum per ea tempora linguam, & ingenium Lectoribus exhiberemus. In nostris Regestis sic de eo. *Hic fuit Cubicularius Eugenii Papæ IV., post cujus mortem rediens ad Religionem, obiit Abbas S. Pauli de Urbe.*

In libris Epistolarum Hieronymi Alliotti (de quo infrà) qui Mss. extant in Monasterio nostro Aretino, reperiuntur aliquot ejusdem Alliotti Epistolæ ad hunc ipsum Arsenium, ex quibus ea, quæ ejus mores, virtutesque propius attingunt, exscribere, & in lucem proferre minimè piguit. Prima legitur lib. 2. sic,

„ Hieronymus Arsenio Monacho Eugenii Pontificis Cubiculario. Injuriam videor facere Arsenio, si patiar virum quemquam bonum, & timoratum, mihi que in primis Amicum, Romam contendere sine meis ad Arsenium commendatitiis literis; Quod enim aliud in Curia officium habet Arsenius, quàm bonos fovere, atque amplecti? Itaque cum ad te dirigo viros bonos, videor quodammodò magnam tibi mercedis, & præmii materiam comparare; Dominum Joannem * Arc- tinum, qui ad te venit cum meis literis, dignum existimo, quem tuâ benevolentia complectare &c. Vale mi Pater optime, ac venerande, meque aliquandò commendabis Sanctissimo Domino Nostro &c. Florentiæ 14. Decembris 1445. Hæc in secundo libro.

* Torrellam.

Libro autem 3. Epistolâ 2. ad Leonardum Dathum in fine sic habet, „ Commendabis me sapius Patri, & Domino meo Domino Arsenio, quem decus, & ornamentum Monastica Religionis, ut tu meministi, dicere consuevimus. „ Et ibidem Epistolâ 3. ad eundem Leonardum Dathum circa finem: „ Aggredere igitur magno animo ad rem nostram; Non modo enim Arsenium, & Blondum, &

„ Poggium, Veggiumque, & ceteros amicos nostros fautores habebis, sed eos
 „ etiam, quibus nec cogniti fortè sumus, nec visi.

Libro 8. Epist. *Hieronymus Aretinus Arsenio, & Cypriano Monachis, & Cubiculariis Apostolicis S. D.*... Est satis longa Epistola, quam quia in ipso Hieronymo integram damus, ideo hìc eam exscribere superfedemus „ Ibidem.

„ Hieronymus Arsenio Monacho, & Cubulario Apostolico. Hoc matutino
 „ crepusculo cum ad Triclinium tuum venissem, & videndi, & alloquendi causa,
 „ domum reverti, nec tamen licuit te videre. Ideò constitui ad te scribere ea, quæ
 „ dicenda essent, & quæ ipse vellem &c. „ & post pauca:

„ Hoc fundamento jacto, dico me amare Arsenium, & tantà illum comple-
 „ cti benevolentia, quantà ferè neminem: & si quis est mortalium, quide me, de
 „ meis consiliis, de vita, de institutis deliberare queat, ille unus est Arsenius; in
 „ quo certè omnia mea malim esse reposita. Quid me ad hoc inducit Arseni? Non
 „ utique consuetudo, quæ nulla mihi tecum intercessit; non Patria, nam longis-
 „ sima terrarum intercapedine sumus disjuncti; non tua in me officia, quæ vel nus-
 „ quam, vel rarissimè sum expertus; Inhesit mihi jam pridem de te opinio singularis
 „ prudentiæ, & bonitatis. Credo te verum esse Monachum, credo te verum con-
 „ temptorem sæculi; Vidimus te multos annos tamquam in fornace probatum, re-
 „ pertum esse aurum purissimum, & semper se ipso melius, atque perfectius; Ver-
 „ fatus es multos dies in iis locis, in quibus materia ambitionis objicitur, & cam-
 „ pus dignitatibus appetendis patet amplissimus; Tu nusquam visus es ullos ad ho-
 „ nores, ullas ad dignitates ambire: Hæc inquam opinio de te, quæ altas in meo
 „ animo radices agit, facit ut te complectar amore &c. „ & post multa „ Vellem
 „ mi Pater Arseni huc animum induceres, ut adjungas Monasterium illud Aretinum
 „ Sanctæ, ac Venerabili Congregationi vestræ, videlicet Sanctæ Justinæ; nam li-
 „ cèt id non longè sit opulentum, ipse tibi monstrabo viam, quâ possis 40. & eo am-
 „ plius Monachos in illo alere, ac sustentare. Quod si opus hoc sanctum tuâ de cau-
 „ sa non placeat aggredi, non tantùm tibi ipsi satisfacere velle debes, quantum
 „ communi omnium utilitati. Da istud Patriæ meæ, da hoc lapso, ac desolato Mo-
 „ nasterio; Denique largiri aliquid debes, & de tuo etiam sensu remittere amoris er-
 „ ga te meo. Vale. Romæ 1443.... Item eodem libro:

„ Hieronymus Arsenio. Incredibile est Arseni quanto applausu, quantave læ-
 „ titiâ exultet omnis populus Florentinus pro Divini hominis promotione Fratris
 „ Antonii, qui nupèr hujus inclytæ Urbis creatus est Præsul, & tamquam cœlitus
 „ demissus ad hunc populum longâ jam siti, & ariditate confectum. Hactenus enim
 „ non Pastores habuit, sed detonfores, quibus non tam pascere oves famelicas, quàm
 „ vel lanam abradere, vel lac mulgere cura fuit: Magnam sibi laudem ex hoc, vel
 „ solo facto comparavit Sñus Dominus Noster apud hunc populum Florentinum;
 „ nec solum boni viri, sed plerique etiam mali in laudes, & præconia effunduntur
 „ Sanctissimi Domini Nostri, & qui aliquandò impia, & sacrilega verba jactare con-
 „ sueverant in verum Christi Vicarium, nunc ab ejus laudibus, & prædicatione non
 „ cessant, ut tamquam Isaïæ calculo ignito mundata esse nunc eorum videantur labia.
 „ Hæc ideò ad te scripsi, ut abs te intelligat Sanctissimus Dominus noster, quantum
 „ & Deo, & hominibus placeat bonorum hominum, & eorum, qui se irreprehensibi-
 „ les gerunt, promotio. Vale. Florentiæ 1445.

Quòd autem Eugenius IV., & exinde Pius II. & Paulus item II. plures ex nostræ
 Congregationis Monachos, Cubularios suos in Apostolico Palatio habere volue-
 rint; Eugenius quidè *Arsenium hunc* Leodiensem, *Cyprianum*, & *Placidum* Pata-
 vinos, Pius verò II. *Donatum* de Mediolano, denique Paulus II. *Modestum* de
 Valle Leudu, & eundem *Donatum* de Mediolano, nemini mirum videri debet,
 qui

qui sciverit, D. Gregorium Magnum anno 595. Pontificatus sui 6., & Mauritii Imperatoris X., in Concilio Romano 22. Episcoporum, & 34. Cardinalium à se coacto, primum omnium sanxisse, ut deinceps pro condignâ Apostolici culminis reverentiâ, ex Clericis, vel ex Monachis electi, ministerio cubiculi Pontificalis obsequerentur; quam Sanctionem B. ipse Gregorius perpetuò servavit, ut disertè tradunt Jo: Diaconus in Vita ejusdem Magni Pontificis lib. 2. cap. 12. Caesar Baronius ad annum 595. Severinus Binius tom. 2. Concil. par. 2. pag. 300. Philippus Labbè tom. 5. Concil. fol. 1586. Augustinus Oldoinus in Additionibus ad Ciaconium col. 416. Marcus Battaglinus in Histor. Universali Concil. tom. 1. pag. 304. tertiæ editionis ann. 1696. Crediderim ergò tres à nobis memoratos Pontifices D. Gregorii Magni laudabilem morem, & Romani Concilii venerandum Decretum, sibi quoque sequendum, & Successoribus etiam in exemplum proponendum arbitratos fuisse.

ARSENIUS à Monelia in Liguria, Institutum nostrum in Cœnobio Sylvariensi, vulgò *Cervara* 15. ferè passuum millia à Genua distante, professus est anno 1450. die 2. mensis Aprilis. In antiquis nostris Regestis Episcopus fuisse dicitur, sed cuius Sedis non indicatur; scripsisse etiam refertur:

Acta Cœnobii sui, quibus titulum fecit: *Thesaurus Cervariae*. Fuit Abbas ejusdem Sylvarię. Vide nostrum Catalogum Episcoporum.

ATTILIUS VIGNOLA. Vide 2. part. RUTILIUS VIGNOLA

AUGUSTINUS Anglus ex toto divisa Orbe Britannia bonis avibus Casinum appulit, D. Benedicti Institutis nomen daturus anno 1592., ubi longæ peregrinationis vela contrahens, Monasticæ quietis portum tenuit, Sacrumque Archisterium religiosâ non minùs probitate, quàm Scholasticâ doctrinâ diù illustravit. Plura in utraque facultate, Philosophicâ scilicèt, ac Thologicâ, scripsit, sed pauca tantùm hodie extant, videlicèt:

1. *Physica secundum Aristotelem* Ms. sign. cod. num. 635. in Bibliotheca Casinenfi.

2. *Logica secundum eundem*, codex non signatus.

3. *Plura item Commentaria in Sacram Theologiam*.

Ejus cum laude mentionem habent Angelus de Nuce in Notis Chronicorum Casinenfium lib. 4. num. marginal. 2013. ubi vocatur doctrinâ, & rebus agendis insignis. Item D. Erasmus Gattola tam in Adversariis de Abbatibus, & Episcopis Casinenfibus Julio Ambrosio Lucenti transmissis, qui illa suo stylo disposita Italię Sacræ à se restrictæ, auctæ &c. inseruit pag. 1018., quàm in Epistola mihi ipsi scripta, ubi hæc inter cetera „ Hic (Augustinus) fuit vir doctissimus, & alia absque dubio edidit, sed ad manus meas non pervenerunt.

AUGUSTINUS CÆSARIUS Sodalis Cœnobii S. Severini Neapolis, floruit propè finem Sæculi decimi sexti Latinis, ac Hebraicis literis. Scripsit anno 1592.

Recentem expositionem in Psalmum 132. ad Hebraicam incudem redditum; & expurgatum, dicatam P. D. Laurentio de Genua Abbati S. Severini de Neapoli, extat Ms. in Bibliotheca ejusdem Monasterii in 4. Ceterum in antiquo Regesto pag. 71. à tergo, & 72. inter Alumnos S. Severini duo inveniuntur Augustini, primus ab Amantea Professus anno 1561. die 13. Julii, alter à Strongulo Professus eodem anno, die 5. Octobris; quis autem horum Author fuerit hujusce expositionis (nam uterque temporis ratione esse potuit) divinare non possum.

AUGUSTINUS ISIMBARDI nobili, ac divite Familiâ, Marchionatus titulo illustri, Ticini Regii (vulgò Papiæ) in lucem editus est, clariortamen nigro futurus cucullo, quem in Monasterio S. Salvatoris ejusdem Urbis induit an. 1645. 18. Octobris; Publico natus bono Abbas eligitur, ac varia Monasteria, S. Salvatoris videlicèt Ticinensis, S. Columbani Bobiensis, SS. Petri, & Pauli in Glaffiate Medio-

Mediolani administrat; sed virtutum ejus famâ longiùs adhuc pervagante, à Monachis ad populum, ab Asceteriis ad Urbes translatus, Cremonensi Ecclesiâ à Clemente X. Pontifice Maximo præficitur, quo in munere optimi Pastoris partes explevit omnes, Diocesium lustrando, sanctiones saluberrimas Synodales edendo, easque libello complexus, populis exhibendo. Annis quinque in ea dignitate, piè in Deum, benignè in plebem sibi commissam versatus, contracto morbo ex diuturno, minimèque intermisso per aliquot dies, quibus ardentissimus fervebat æstus, labore in Sacramento Chrismatis conferendo maximæ è totâ Diocesi confluenti multitudini, Animam pro ovibus suis tradidit anno 1681. die 2. Junii à Pastorum Principe immortalis beatitudinis (ut piè sperandum est) coronâ donatus. Synodus ab eo celebrata hoc titulo insignita prodiit,

Constitutiones Synodales editæ, & promulgatæ die 30., & 31. Augusti, & primâ Septembris 1679., additis nonnullis Constitutionibus, & Decretis Apostolicis, & edictis Episcopalibus. Cremonæ an. 1680. ex Typographia Francisci de Zannis.

De eo Nicolaus Coleti in Additionibus ad Italiam Sacram Ferd. Ughel. tom. 4. col. 622. impress. Venet. anno 1719. apud Sebastianum Coleti; & nos etiam in Catalogo Episcoporum nostræ Congregationis.

AUGUSTINUS LAMPUGNANUS illustri Familiâ Mediolani in lucem, prodiit, & adhuc tenerâ ætate nostræ Regulæ in Monasterio S. Simpliciani ejusdem Urbis nomen dedit anno 1599. die 24. Aprilis. Scholasticis quidem studiis sedulò vacavit, sed Musas, & amæniora studia nihilominus excoluit, quibus faventibus, præclaros ingenii fœtus, tum prosâ, tum metro, in quibus æquè dulcis, & facilis est, in vulgus protulit; li quamvis ingenii acumine, Italicæ linguæ proprietate, & elegantia, gravitate, & soliditate Sententiarum sint præditi, ob singularem tamen pietatem, & moralia, ac spiritualia documenta, quibus iidem omni ex parte scatent, majorem etiam commendationem merentur. Celebriores per Italiam Academiæ, Veneta *Incognitorum*, Brixienfis *Errantium*, Bononienfis *Indomitorum*, Genuensis *Dormitantium**, aliæque, inter socios certatim eum cooptarunt, cum præter doctrinam, morum etiam comitate, candore, & affabilitate omnes in sui amorem, & benevolentiam alliceret. In nostra verò Congregatione Prioris primùm, deindè Abbatis dignitate fuit insignitus, sed postea Regimine abdicato, Abbatis titulum solùm retinuit, ut liberiùs sibi, studiisq. posset incumbere. Laudibus, ac ætate plenissimus, obiit octogenarius Mediolani in S. Simpliciano circa an. 1666. Ejus opera, quæ hætenus assequi potuimus, hæc sunt

* Degli Addormentati.

- 1 *La Pestilenza seguita in Milano l'anno 1630. raccontata da D. Agostino Lampugnani Prior Casinense al Serenissimo Duca di Mantova Carlo I. Gonzaga. In Milano per Carlo Ferrendi 1634. in 12.*
- 2 *Sette strali d' Amore vibrati da Gesù Christo in Croce all' Anima fedele, spiegati da D. Agostino &c. In Bologna presso Gio. Battista Ferroni 1640., liber in 4. extat etiam Ms. in Bibliot. S. Simpliciani Mediolanensis paritèr in 4. exaratus ab ipso, anno 1630., dùm esset ibi Prior, dùmque Mediolani pestilentia grassaretur.*
- 3 *Lettera di D. Agostino Lampugnani intorno alcune difficoltà della lingua Italiana, pubblicata da Gio. Battista Magnalpino. In Bologna 1641. per Nicolò Tebaldini, in 12. est Libellus ad orthographicam rationem retinendam contra expunctores literæ H, & admittentes Z pro T.*
- 4 *Turrianæ propaginis Arbor explicata. Bononiæ anno 1643. in folio apud Jacobum Montium.*
- 5 *Cecilia predicante, Rappresentatione Sacra; carmine Italico. In Bologna per Domenico Barbieri anno 1643. Opus à Valeriano Castillonæo in quadam Epistola valdè laudatum.*

- 6 *Squittinio d' Amore*, Opera Academica; parti due. In Bologna per il Tebaldini anno 1643. in 12.
- 7 *Della Vita di S. Radegonda*, che di gran Regina si fece Monaca di S. Benedetto, lib. 5. In Milano per Lodovico Monza anno 1649. in 4. In fine agitur de duabus SS. Gertrudibus devotorum gratia.
- 8 *Lumi della lingua Italiana diffusi da regole abbreviate, e dubbii esaminati per lo Fuggitivo Academico Indomito*. In Bologna per Carlo Zenero 1652. Opus hoc adhuc Ms. miserat Augustinus Academicis Indomitibus Bononiensibus emendandum, & corrigendum, at illi infcio Authore, Operis luce dignissimi partem evulgarunt an. 1641., & postea idem integrum an. 1652. apud Zenerum, sub nomine Academici Indomiti, ut dictum est, ediderunt. Augustinus itaque ipsum postea à se recognitum recudendum curavit, suo expresso nomine appposito, Mediolani anno 1653. presso Lodovico Monza alla Piazza de' Mercanti.
- 9 *Diporti Accademici avuti in diverse Accademie*. In Milano appresso Lodovico Monza anno 1653. in 8. continet sexdecim orationes valde eruditas, quæ selectiorem Philosophiam, inter ceteras scientias, redolent.
- 10 *Della Carozza da Nolo, ovvero del vestire, & usanza alla moda lib. 2. di Gio. Tonta Pagnalmino* (idest anagrammaticè di D. Agostino Lampugnani) In Milano per Lodovico Monza 1649,
- 11 *Della Carozza di ritoruo, ovvero dell' esame del vestire alla moda lib. 2. di Gio. Tonta Magnalpino* (eodem nomine inverso) In Milano apud eundem anno 1650.
Philippus Picinellus, loco mox citando, hac alia Augustini Lampugnani impressa opera recenset, quamvis locum, & annum editionis ferè omnium, ut illi mos est, prætermittat, scilicet:
- 12 *La Ninfa Guerriera Favola Pastorale*.
- 13 *Il Celidoro; Romanzo*.
- 14 *Ode Latina in Creatione Ducis Venetiarum Antonii Priuli*.
- 15 *L' Eroe mendico, cioè dei Gesti di San' Alessio libri 5.* impressi Mediolani apud Ghisolphum anno 1645. in 12.
- 16 *Atti di Contrizione, e varie Poesie*.

Manuscripta.

- 1 *Antiochiale, ovvero risposta in difesa del Cavalier Marini intorno all' Adone fatta da Balbino Balbucer à Momo* Ms. originale nell' Aprosiana in 4.
- 2 *Stimoli all' Anima fedele per inferorarla alla divotione del S^{mo} Sacramento dell' Altare spiegati da D. Agostino Lampugnani Priore Casinense* tom. 2. in 4.
- 3 *Vita della Vergine Santa Gertrude Badessa di Nivelles Protettrice del Brabante compilata da D. Agostino &c.* in 4. Incipit: Egli è più che vero.
- 4 *Infedeltà fedele; Favola Boscareccia* in 4.
- 5 *La Fiammella; Favola Pastorale*.
- 6 *Odorum, & Carminum* D. Augustini Lampugnani lib. 4. in 4. Hæc omnia Mss. extant Mediolani in Bibliotheca S. Simpliciani, à me visa anno 1688.
- 7 *Ode Dicolos, Distrophos* in laudem Sancti Nicolai Magni Mirensis Episcopi impressa ad calcem Historiæ Fortunati Ulmi de translatione Corporis ejusdem Sancti Nicolai editæ Venetiis anno 1626. in 4. estque pulcherrima, atque elegantissima.

Nec prætermittendum puto, quod Constantinus Cajetanus (de quo fusè infra) in Epistola Nuncupatoria ad Mauritium Roganum Cajetanum, Fundorum Episcopum, Urbisque Cajetæ Judices, & Consiliarios, quam Vitæ Sancti Erasmi à Gelasio II. Papa conscriptæ, atque à se editæ Romæ an. 1638., & scholiis illustratæ, præmisit, de Augustino Lampugnano narrat, cum nempe, diu Monasterii S. An-

* Ss. Crucif-
fixi

geli in eadem Cajetana Urbe Præpositum, scilicet, ut dicimus, Priorem ageret, appo-
fuisse subsequens *distichon*, à se compositum, Cajetani Montis, Sine Trinitatis
nuncupati, admirandæ scissuræ, in descensu dextrorsum propè Sacellum *, ubi
usque in præsens cernitur signum manus cujusdam increduli Mahometani, ac ob-
stinatè pernegantis, hos montes divino nutu, ac miraculo in Redemptoris obitu
fuisse discissos; dùm enim manum petreæ violentius inferret, diceretque, *Ita hoc
verum est, atque saxum istud massa est farinacea, vel lactea*, continuò petra, veluti
cera igne mollita, cessit applicitæ manui, ejusque vestigium profundè in se ipsam
recepit, quod hodièque ibidem cernitur; En Lampugnani hac de re *distichon*:

*Improba mens renuit verum, quod fama fatetur
Credere, at hoc digitis saxa liquata probant.*

Refert quoque idem Cajetanus in eadem Epistola ejusdem Lampugnani *Epi-
gramma* ibidem paritèr appositum, quo exprimitur hæc Cosmographorum ani-
madversio, oculorum videlicet aciem per ipsam sacri Montis rimam rectâ lineâ
Hierosolymam ferire, quod Lampugnani elegantèr æquè, ac devotè sic explicat.

*Quisquis ades, curas animo depellito inertes,
Tum pius, atque tremens hunc venerare locum.
Factus Homo Deus, ut statuit succumbere letho;
Atque Homini vitam reddere morte sua.
Astra tegunt nubes, inversoque ordine rerum,
Omnia turbantur, cuncta creata dolent.
Artificem testata suum scinduntur, & ista
Infantem ostendunt vulnera, saxa, pati.
Hosce per anfractus, Solymæ ad sacra arva videnda
Luminibus montis sternitur ecce via.
Corpore quos natus, quos corde ibi Virgo dolores
Deipara sustinuit, fletus meditare, colo.
Fac finem hic noxæ, dignos hic concipe fletus.
Hic animæ maculas ablue, terge, lava.
Plaude operi gratus, supplex, & Numen adora,
At renuis: duro durior es filice.*

Agunt de eo magna cum laude Philippus Piccinellus in Athenæo Mediolanensi
pag. 3., ex quo nos plura desumpsimus. Hieronymus Borfieri in supplemento
rerum Mediolanensium cap. 12. Angelicus Aprosius in Libello dicto *Vistora alzata
Hecatoste* &c. fol. 24. Itemque in alio opere, cui titulus, *Lo scudo di Rinaldo*,
sub nomine *Scipionis Glareani* pagina 21., ubi dedicat Augustino Lampugnano
capitulum 6., cujus programma, *Qual peccato fosse maggiore, è quello d' Adamo,
è quello di Eva*. Iterumque in Bibliotheca Aprosiana pag. 292. & seqq., ubi perhor-
rificantè de eo loquitur, ejusque opera ferè omnia recenset; exhibetque prolixum
quidem, at satis venustum carmen à Comite, & Equite Scrofato ex Collegio
Judicum Mediolanensium in ejus laudem conscriptum, cujus priorem saltem
partem Lectoris oculis mox subiciemus. In laudatâ verò Hecatoste quatuor Lam-
pugnani libros ficto nomine ab eo editos recenset, quorum ultimus est *Antiochiale*
&c., Originale nell' Aprosiana: di questo si fa mentione in fine del *Vaglie critico
di Masoto Galisloni* portato col vero nome.

Justus Fontaninus in Catalogo Selectiorum Authorum, qui de præcipuis artibus,
& facultatibus Italicâ linguâ scripserunt, edito Romæ an. 1706. Classè primâ, qui
est pars secunda Tractatus *Dell' Eloquenza Italiana* pag. 25., editionis verò tertiæ
ibidem, anno 1726, pag. 71. & seq. opus Augustini Lampugnani *de Luminibus
Italice lingue*, ut supra, refert, quamvis Authorem nominans, Casinensem fuisse

Monachum reticeat. Dominicus Bartholi in libello inscripto, *Asta d' Achille* pag. 23. Author libri, *Le Glorie degl' Incogniti Academici di Venezia* pag. 11., ubi eum decus Amicitiae, stirpis suae gloriam, & virtutis delictum vocat, qui innumeros applausus ob styli dulcedinem, novitatem acuminum, raram inventionum, & foetuum mentis fecunditatem meruerit, indicatque aliud ejus opus prænnotatum

Odor suavitatis, sive exercitationes spirituales; visitur ibidem ejus effigies cum subjecto disticho.

*Quos tua dat radios Lampas, quæ lumina profert
Hæc tuus in primis Celiodorus habet.*

Franciscus Lauretanus in Epistolis ad eum datis, quæ leguntur Epistolarum ejus par. 1. pagg. 46. 329. 488. Bernardus Pez Mellicensis Epistolâ X. Apologeticâ pag. 250. In nostris Regestis pag. 290. à tergo in margine. *Abbas Titularis ex regimine multa scripsit.*

Comitis, & Equitis Scrofati In Augustinum Lampugnanum

CARMEN.

*Pater, delicta novem Sororum
Paterque unius, una spes, ocellus
Phœbi, Principis ipsius Sororum
Chori, Te juga, sylva, fonsque Pindi
Colunt, teque canente, se beatos
Dicunt, seu numeris beas beatos
Rursus nectareis, jocosa sive
Spargis tela domesticus, dieaci
Seu stringis vitium ore, sed virorum
Parcis nominibus: Lyræ modis, seu
Increpas variis, novoque Divos
Auges carmine, Principem, & Deorum
Sede, & munere, quo beare possis
Quidquid Luna suo videt sub Orbe,
Sive in Arcadia jocos, amores
Pastorum modularis, & canendo
Vincis Arcadiæ Deum, cicutâ,
Quam Petrarcha dedit, jugis betruscis
Lectam, Phillida, qua tu Aminta, & ipsū*

*Pastorem valeas fugare Fidum
Scena, quam nimium diu fatigant
Verbis, qua doceant graves cothurnos
Non socces humiles, casasque viles
Pastorum, aut stipulas, rudesque mores,
Quæ natura negat, negantque Flacci
Jussa non violanda, ni Poeta
Vellent quidquid eis libet, licere.
Sacra pectora concitata ab æstro
Lege, seu pedibus refers solutis
Certaldi paribus notis, Alumni
Quid pulchrum meritò quid invenustum,
Ac deforme oculis, utrumque, & ornas,
Et lucem modò, me modò tenebras
Vis optare tuo nitente semper
Sermone, & dubium facis mei, me;
Ut quæ grata magis mihi futura
Sint, mens nesciat: Est tuæ loquelæ
Vis ea, & potis est Sophia tantum &c.;*

quæ ibi legi possunt, idest in præcitata Bibliotheca Aprosiana pag. 292. & seq.

AUGUSTINUS LOSCUS Hispanus, Patavii in Monasterio S. Justinæ nostris adscribi voluit anno 1539. die primâ Decembris; Vir Theologicæ scientiæ, & Ecclesiasticæ eruditionis famâ plurimum commendatus, quâ permoti nostræ Congregationis Supremi Patres, eum Abbatem Sancti Benedicti Ferrariæ crearunt, unâque cum præstantioribus Theologis ad Tridentinam Synodum direxerunt; Plurima scripsisse fertur, sed ejus (quod sciatur) superest tantum

Oratio habita in Concilio Tridentino, die 12. Martii, in Festo Sancti Gregorii Magni, quæ insignis est doctrinâ, & eloquentiâ, impressa in 14. tomo Conciliorum Philippi Labbe col. 1257. & seqq., & prius jam edita fuerat Brixia apud Damianum Turlinum an. 1562., quo etiam anno Tridenti habita fuit; & sic impressa invenitur in lib. in 4. Miscellaneo Actorum Concilii Tridentini, qui extat apud D. Hipp. Pugnetti, incipit: Velim hodie Patres Amplissimi, clarissimi, & Oratores &c.

Laudatur à Petro Ricordato hist. Monasticæ Dialog. 4. pag. 465. tamquam Vir magnæ, & raræ doctrinæ. A Placido Pucinello in Nomenclatura pag. 6., à Jacobo Cavaccio Hist. S. Justinæ libro 6. A Benedicto Guidio in Præfatione ad Orationes Isidori Clarii in Evangelium Lucæ, ubi de eo sic habet „ Sed quid dicam de „ Augustino Losco, & Euthychio Cordes Casinensibus Theologis, qui proximo „ hoc Œcumenico Tridentino Concilio admirabili eloquentiâ cum summa Sacrarum „ literarum cognitione ita claruerunt, ut non Casinensem modò familiam illu- „ strasse, sed seipsos etiam doctrinâ, & memoriæ fœlicitate supergressi fuisse videan- „ tur „ Joannes Cinellus Bibl. Volant. pluteo 6. pag. 19. In nostris Regeftis pag. 11. in margine, *Abbas doctissimus fuit ad Concilium Tridentinum.*

AUGUSTINUS Familiâ PAPASIDERA, patriâ Panormitanus, natus anno 1616. apud Sanctum Martinum propè Panormum Monasticis Institutis sese addixit anno 1638.; non vulgaris doctrinæ nomen, Philosophiam, ac Theologiam docendo, assequutus, primùm Decanus, tùm Prior creatur, quo in munere sacra studia, æquè, ac religiosam morum integritatem, ad extremam usque senectutem perduxit, quam Panormi nonagenario major absolvit an. 1709. composuit Italicè
1 *S. Fara di Borgogna, ovvero Burgondofora Vergine Thaumaturga, Abbadesza dell' Ordine del Gran Patriarca San Benedetto.* Panormi apud Petrum de Infula anno 1662. in 8., quem librum Petrus Fortis, in compendium redactum, denuò edidit apud eundem anno 1663. in 16. Item,

2 *L' amorosa corrispondenza trà Cristo Sacramentato, e il Gran Patriarca San Benedetto, e suoi Figli, questi segnalandosi nella riverenza, e quello nella beneficenza;* Panormi per Felicem Marinum an. 1699. in 8. Habebat etiam prælo paratas *Varias Conciones Sacras*, quas an in publicam lucem postea emisert, mihi est incompertum. De eo Antoninus Mongitore in Bibliotheca Sicula par. 1.

AUGUSTINUS TORANUS ipse etiam Panormi natus, anno 1613., anno verò 1629. die 5. Octobris in ipso ætatis flore Congregationem nostram ingressus est apud idem Monasterium S. Martini de Scalis; Claruit magno ingenii acumine, quo & graviores disciplinas facillè didicit, & floridiores Musas haud infœlicitè coluit; Cecinitque plura, tam Latinâ, & Italicâ, quàm etiam Siculâ linguâ, eaque Poeseos Professoribus satis probata testatur ejus effigies, licet admodum juvenis, annorum nempe viginti quatuor, ære incisa, & tamquam celebris Poetæ in vulgus emissâ; sed cum acerrima ejus indoles nobiliora in dies promitteret, mors nimis immatura spes omnes Literatorum frustravit; Obiit enim anno 1638. ætatis suæ 25. in Monasterio Gangii in Sicilia, edidit

1 *Canzoni Siciliane*, quæ leguntur impressæ in Musis Siculis to. 1. par. 2. Panormi apud Decium Cyrillum anno 1647. in 12., & iterum apud Josephum Bisagnum anno 1662. in 12. Hetrusco verò Idiomate

2 *Poesie varie*, quas justo volumine comprehensas P. D. Maurus Marchesius, apud quem erant, edere parabat Venetiis, sed morte ipse etiam præventus, eas Honorio Dominico Caramella itidem Panormitano, Musæi Illustrum Poetarum Latinorum authori, reliquit imprimendas, at ejusdem etiam Honorii morte subsequuta, ineditæ perierunt; aliqua tamèn ejus scripta poetica extant adhuc in Bibliotheca ejusdem Sancti Martini de Scalis Mss., & Venetiis in Bibliotheca Sancti Georgii Majoris reperiuntur Augustini à Panormo

Rime diverse tom. 1. in 4. Ms. à me visus anno 1718.

Laudatur à Josepho Galeano in Musis Siculis tom. 1. par. 2. pag. 31., & novissimè ab Antonino Mongitore Bibliothecæ Siculæ parte 1.

AUGUSTINUS VENERIUS patriâ Neapolitanus in Cœnobio Sme Trinitatis Cavenfis Monasticæ vitæ methodum sumpsit anno 1595. die 12. Septembris; Vir,

tum doctrina, tum probitate conspicuus, quem Urbanus VIII., qui illius virtutes optimè noverat, Abbatem, ut dicimus, *Titularem*, eligi jussit; Is in antiquitatis studiis versatissimus, Cavense Archivum valdè insigne, vetustissimis, iisque aureis monumentis cumulatissimè refertum, diurnâ, ac nocturnâ manu versans, plurimum illustravit, illius absolutissimis, atque pulcherrimis Regestis compositis, quibus hunc titulum præfixit,

1 *Dictionarium, seu Index Alfabeticus, 5. Mss. tomis in fol. distinctus, Privilegia, aliaque innumera monumenta præclari Archivi, Cavenfis Monasterii, summatim comprehendens; opus æquè nobile, ac utile, cui adiecit*

2 *Libros tres Additionum Dictionarii Cavenfis in fol. tom. 2. Eruit præterea ex eodem Archivo sequentia Opera,*

3 *Libros 3. in fol. plurimarum Familiarum Defunctorum, tam Neapolitani Regni, quàm aliarum Regionum,*

4 *Series Regum, Principum, Ducum, Comitum, Imperatorum, & egregiorum Virorum, ac Principum, Salerni, Capuæ, Beneventi, ac Affinium, & Consanguineorum eorum, cum adnotatione de Familiis &c.*

5 *Historiam Civitatum, & Regionum Italiae, ejusque Populorum, & Regum, quatuor partium Mundi, Imperii Romani Occidentalis; Tractatur ibidem de origine, & servitute Italiae, cum serie Græcorum, Francorum, Longobardorum, Nortmannorum, Germanorum, Svevorum, Andegavensium, Aragonensium, Dyrrachensium, Hispanorum, aliisque de rebus notabilibus; Inter quæ, de Summorum Pontificum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporumque familiis, eorumque Consanguineis, Affinibus, ac Propinquis &c. omnia Mss. in fol. Cavenfis Archivi, & classicorum Scriptorum autoritate fulcita.*

6 *Libellum Ms. de Donationibus Ecclesiarum Principum Salerni, eorumque Consanguineorum, de eorum Jurepatronatus, factis Monasterio Cavenfi, cum Fundatoribus, & Foundationibus, & Serie, ac Genealogia Comitum, qui, vel filii, vel fratres fuerunt Principum Salerni.*

7 *Historiam brevem, seu Breve Chronicon Sacri Monasterii Cavenfis usque ad annum 1618., & alia minoris momenti.*

Quæ omnia ipsiusmet Augustini manu exarata asservantur in Archivo Cavenfi; Ipse etiam operam suam contulit Alexandro Rodulpho, de quo supra, in Chronico Cavenfi, perficiendo; qua de re audiatur ipsemet Augustinus in præfatione ad Lectorem, quam in idem Rodulphi Chronicon scripsit.

„ Scito Amice Lector, opus hoc jam ante annos 20. à R. P. D. Alexandro de Neapoli Cavenfi Monacho, & Abbate fuisse absolutum, etsi typis non traditum, morte enim præventus Author id agere nequivit. Interea præclarum opus in tenebris latebat. Ego verò non sine animi molestiâ ferre poteram, quod à tanto Virro lucubratum opus deperiret, & licet laboris hujus utcumque particeps fuerim, tamen non meam, sed suam, ac Monasterii potius vicem dolebam. Denique quod anxie quærebam, reperire merui; Conscissum tamen, ac dilaceratum; cum primum ergo in manum incidit, perlegi, ac undique recognovi, atque non pauca, quæ desiderabantur adjeci, ut pote è Dictionario, quod ipse confeceram, quodque ex universis Archivi monumentis constat, excerptum Chronicon cum eodem Dictionario conferre studui, & coaptare, atque, ut tandem aliquandò è tenebris in lucem prodiret, operam dedi. Vale „

Operi autem suo *De servitute Italiae* hanc ad Lectorem præfationem præmisit.

„ Ea est homini à natura conditio, ut quem ad rectè, beatèque vivendum verba exhortationum movere non possunt, exempla quandoque permoveant. Hinc priscorum Regum consuetudo fuit, antiquiorum gesta Virorum tabulis exarandi,

„ & in publicum exponendi, ut, vel sic ad propositum exemplar, Heroumque ad-
 „ mirandam, laudabilemque vivendi rationem, plerique Subditorum vitam suam,
 „ moresque componerent. Hinc est etiam, quod consideranti mihi, saepeque sa-
 „ pius animo volventi ferventissima illa, & assidua bella, quæ olim infelix Italia præ-
 „ ceteris Orbis partibus (ob Barbarorum, aliarumque exterarum gentium avari-
 „ tiam, atque effrenatam regnandi cupiditatem) passa est; Pestes quoque exinde
 „ ortas, famesque, & calamitates plurimas, quibus toties prægravata est, & deva-
 „ stata, illud Poetæ Elogium, *Serva Italia* in mentem venit, occurritque, ac si-
 „ mul quadam animi deliberatio de his aliquid lucubrandi, ac in posterorum utili-
 „ tatem edendi, quod tunc me absolvisse censeo, cum libellum hunc de Italiæ ser-
 „ vitute ediderim, ubi priscam ejus calamitatem Lectores agnoscent, imò accura-
 „ tius ex multifaria Principum serie, qui tùm in tota Italia, cùm in singulis fere ejus
 „ regionis Urbibus dominium habuerunt, certiores fieri licebit: Deinde ex confi-
 „ deratione veteris calamitatis, hanc, quæ in conspectu est, ubertatem, & pacem eli-
 „ cere poterunt, & contueri; Etenim verò, ut in proverbium exivit, qui *malum*
 „ *Bellum prospectum non habet, pacis bonum non novit*. Postremò præteritâ tempe-
 „ state edocti, cauti reddantur in posterum, ac Deo Optimo Maximo quamplures
 „ * *Austriadu*, referre gratias non cessabunt ji, quibus sub felici auspicio Australium * Augusto-
 „ rum tantâ pace, ac rerum copiâ perfrui datum est. Hic autem non orationis pro-
 „ lixitate, sed brevitate potius sermonis uti visum est, ut plura de vasta rerum gesta-
 „ rum historia tangere possimus, & eo libentiùs, quod dicimus, assumatur; In Ar-
 „ borum verò fastigia Principum series ereximus, ut si Lectoris animus sermonis in-
 „ concinnitatem fastidiat, intuentium saltem oculi aliquatenus oblectentur. Vale.

Obiit Augustinus Venerius anno 1638., cujus memoria apud Cavenfes Mona-
 chos in benedictione est,

* *NuncPrior*

Ejus elogium, D. Marinus Albritius Decanus*, & Cavenfi Archivo modò
 Præfectus, Vir gravis, & eruditus, literis ad me datis 22. Novembris 1720. ita
 prorsùs scripsit.

„ Uomo in vero non mai a bastanza lodato, & al quale deve il Monastero fu-
 „ detto la coordinazione del suo celebre Archivio, in quelli tempi, ne i quali non
 „ vi era la pratica de' caratteri antichi, furono da lui con l' orazioni, e digiuni
 „ interpretate, e trascritte tutte le più difficili, & antiche Scritture del medesimo,
 „ che non poche sono nel detto Archivio conservate, e scritte, sino dall' ottavo
 „ secolo, e poi pervenute in detto Archivio per le unioni fatte al detto Monastero
 „ di molte altre Chiese, e Monasteri conceduteli dalla divozione, e benignità de'
 „ Principi Secolari, Vescovi, Arcivescovi, e Romani Pontefici. Molto scrisse,
 „ ma niente volle dare alle stampe, avendo sminuzzato non solo il celebre Archivio
 „ Cavefe, ma ancora quel di Salerno, di Santa Maria di Vietri fuori di Salerno,
 „ ed' altri, mentre nelle sue opere cita molte volte quest' altri Archivj. Si con-
 „ servano tutte le sue opere originali Ms. di suo proprio carattere nel sopradetto
 „ Archivio Cavefe.

ADDENDA Lit. A pag. 9. lin. 11.

ALMERICUS de Almericis nobilis Cæsenas, in Monasterio S. Mariæ de Monte
 extra Civitatem sito, Divi Benedicti affecla fieri voluit anno 16.... die.... eva-
 sitque eximius Theologus, præsertim in ea facultate, quæ mores ad divinæ legis
 præscriptum componit, & dirigit; eam namque quinquaginta propemodum
 annorum spatio Cæsenæ docuit, Episcopis idcirco illius Urbis, ob singularem,
 consumatamque ejus scientiæ peritiam, apprimè charus, & ab Eminentissimo
 Cardi-

Cardinali Ursino, qui postea Benedictus XIII. *Magnus Theologus* passim nuncupatus. Hic cum ad summam senectutem pervenisset, morti jam proximus, coram Abbate, & Monachis sibi adstantibus, copiosis lacrymis laxiorem morum disciplinam detestatus, si quas umquam molliores, aut minus tutas sententias dictasset, vel docuisset, eas se retractare, obliterare, & improbare protestatus est, seridè, & ineluctabilibus rationibus quotquot aderant, ad tutiorem, arctioremque Morum Doctrinam tradendam, & sectandam etiam, atque etiam adhortans; Sanctissimis deinde Sacramentis piissimè susceptis, in pace quievit octogenario major circa annum 1698. reliquit

Plura volumina Mss. in omnes Tractatus ad Morum doctrinas spectantes; quorum unum satis magnum in fol. pagg. 604. quod est de Sacramentis, extat apud D. Hippolytum Pugnettum Decanum, à me visum Affissi anno 1730. incipit.
 „ Ferunt Viri sapientes, idque pro comperto habent, Virtutes ipsas homini tanto
 „ esse ornamento, ut qui ad earum culmen se elevaverint &c., Finit., Secundo
 „ ut Principium continens genus, & hoc modo Deus est in omnibus generibus: &
 „ per appropriationem in genere substantiæ tamquam sibi magis appropinquabile.
 Reliqui tomi Casenæ remanserunt.

Pagina 16. lin. 12. in ANASTASIO UBERTI.

De eo etiam Bernardinus Manzonus Min. Conv. in Chronolog. Casenæ, edita Pisis anno 1643. pag. 71.

Pagina 48. lin. 25.

ANONYMUS nostræ Congregationis Monachus composuit librum hujusce tituli, & argumenti,

Prattica, e modo facilissimo Cattolico, da Cristo prima verità insegnato alli suoi Apostoli, per scacciare da' Corpi humani, è irrationali, & inanimati, che all' Uomo servono, con ogni infallibilità il Demonio: est Ms. in 4. pagg. 227. apud me, ex dono prædicti D. Hippolyti Pugnetti. Dividitur in capita viginti, & unum incipit.

„ At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, Paulus ad
 „ factum sub lege, ut eos, qui sub lege erant, redimeret &c. Veramente, e realmente Galat. 4.
 „ Redentore, quale per la somma sua bontà &c. Finit., Nel terribile, è glorioso
 „ tuo nome di Gesù Nazareno, e Santissima Trinità Padre, Figliuolo, e Spirito
 „ Santo, Adnectitur alius brevis tractatus de eadem re in tria capita divisum, quorum singula nihil continent aliud, quam sententias Novi Testamenti ad propositum uniuscujusque capitis argumentum.

Pagina 51. lin. 15. In ANSELMO PAJOLO.

Comparaverat autem sibi selectam, ac pretiosam Bibliothecam præsertim Poetarum ferè omnium, tum Latinorum, tum Italicorum, & Gallorum, quorum singulos eruditis, ac doctis Notis Marginalibus illustravit.

B

ALTHASSAR MORABITUS natus est Catanæ in Sicilia, & apud celebre Monasterium S. Nicolai de Arenis nostris ritibus initiatus anno 1615. die 24. Februarii, Christianæ eruditionis, ac prudentiæ laude floruit, ob quam Abbatis insula ornatus fuit. In ejusdem Cœnobii Bibliothecâ an. 1690. priusquam nimirum Cœnobium ipsum, totaque ferè Urbs, ac Insula horribili terremotu concussa rueret, quod anno 1691. contigit, extabat ab eo exaratus infrascriptus liber, quem postea è ruinis erutum, ibidem adhuc asservari nupèr accepi scilicet

Ammaesramento Cristiano-politico, seu Chronologia Politicorum ab eo absoluta anno 1664. opus non mediocris laboris, ex gravissimis authoribus collectum.

BAPTISTA Mantuanus patriâ, Divi Benedicti Religioni, quæ per ea tempora in Italia reflorescebat, nomen dedit anno 1411. die 15. Augusti in Monasterio Padolyronensi, quod paulò ante cum Patavino Cœnobio, Ludovici Barbo viri piissimi opera in parvam quidem, mox amplam, atque percelebrem Congregationem convenerat. Fuit Baptista insigni morum probitate ornatus, quales utique decebat novellæ Congregationis primos Alumnos; doctrinâ verò non vulgari præditus, atque in divini verbi prædicatione ferventissimus, cui jure studium, ac indefessum laborem semper impendit, ex quo *Summi Concionatoris* titulum promeruit, scripsit:

Sacrarum Concionum librum, qui an, & ubi nam extet, ignoratur; ex Jacobo enim Cavaccio in Hist. S. Justinæ, & Benedicto Guidio in præfatione ad Opera Isidori Clarii constat, plurimas antiquorum nostræ Congregationis sodalium lucubrations varia ob infortunia periisse. Cæterum in nostris Regeſtis, dicitur in margine *Maximus Prædicator*.

De eo præterea idem Cavaccius loquitur singulari cum laude præfatæ Historiæ lib. 5. pag. 210. secundæ editionis Patavinæ anno 1696. circa finem, ubi vocat eum *eruditissimum Concionatorem*, quippè qui novo orationis genere, Italiam universam ad sui admirationem traxerit, adeo ut Ecclesiæ, quamvis amplissime, auditoribus angustæ essent, ideòque plateæ interdum, imò patentes etiam campi ad Conciones requirerentur; ex ejus itaque prædicationibus multiplicem narrat fructum enatum, unâque pravorum hominum in Baptistam acerrimum odium, quare non semel verbera, & carceres eum tolerasse, mortemque intentatam solo Dei præsidio evasisse. Missum insuper eum asserit à Ludovico Barbo Mediolanum, unâ cum aliis præstantibus virtute Monachis, ut Abbatiam Sancti Dionysii destitutam, quam Mediolanenses novâ Monachorum coloniâ honestari cupiebant, ob eamque causam Monachos ab eodem Ludovico postulaverant, in optimum statum restitueret, quod navitèr fuisse præstitum ipse Cavaccius affirmat.

BARNABAS Parmensis Monachus S. Joannis Evangelistæ Urbis ejusdem Parmæ, factus anno 1590. die 11. Junii, edendas separatim libellis curavit

1 *Vitam S. Joannis primi Abbatis ejusdem Cœnobii*, &

2 *Vitam S. Bernardi Episcopi S. R. E. Cardinalis, Parmæ*, per Erasum Viotti an. 1609. At Scriptorne, an exscriptor tantum Barnabas? Vide in Adjunctis.

BARTHOLOMÆUS AVEROLDUS nobili, ac perantiquâ Familiâ Brixia editus, insignis olim Monasterii vulgo nuncupati *de Leno*, vel *de Lino*, vel etiam *de Leone* in Agro Brixiano Abbas, ac deinde Archiepiscopus Spalatenſis in Dalmatia, Vir sanè doctissimus, quippè qui Codicem Decretalium reformavit, ac in

Sacram

Sacram Scripturam gravissimas animadversiones incepit, quas tamen immaturâ morte præventus, perficere non potuit, à Leonardo Cozzando Bibliothecæ Brixianæ par. 1. pag. 48., editionis 2. anno 1684. Monachus Casinensis dicitur, ac primariis honoribus, & muneribus ejusdem Religionis perfunctus, Bartolomeo Averoldo (sunt ejus authoris verba) Monaco Casinense fu riccamente freggiato di tutti quei più bei lumi di lettere, che possono glorificare ne' Chioftri un Religioso, e renderlo degno delle prime cariche, e de' primi honori, che dispensi la sua Religione. Doppo varj impieghi fu fatto Abbate dell' antica, e nobile Abbazia di Leno, per la quale ricevè poi in contracambio da Pietro Foscarì Cardinale di S. Nicolò, l'Arcivescovato di Spalatro in Dalmazia l' an. 1479., e passò l' Abbazia in Commenda. Fu Prelato dottissimo, e fu riformatore del Codice de' Decreti, & aveva di più cominciate alcune gravissime considerazioni sopra la Sagra Scrittura, le quali non potè perfezionare, estinto in Verona da una morficatura di una sua Cagnolina rabbiosa, dove anche fu sepolto 1480., Verùm Abbatia hæc Leonensis nunquam Congregationi nostræ Casinensi unita fuit, quamvis de unione ipsa ineunda cum ejusdem Congregationis Patribus egerit Averoldus, quod nupèr didici ex literis Brixia ab Amico receptis, qui sequens præterea, atque illud insigne, hanc in rem, documentum mihi transmisit.

Nella Cronica Ms. di Cornelio Adro dedicata al Cardinal Morosini allora Vescovo di Brescia, & Abbate Leonense, tratta da' documenti di quell' insigne Abbazia, si trova la seguente memoria a carte 39. e 40. parlando di Bartolomeo Averoldo ultimo Abbate.

Volsè anco questo Abbate con pretesto di riformare l' Abbadia darla alla Congregazione di San Benedetto *, e ne fu fatto Istromento in S. Eufemia Monastero di detta Congregazione in Brescia, & una gran parte dei Padri di quella Congregazione furono per far tal riunione, e poi ultimamente fece un' altra convenzione con l' Illustrissimo Monsignore Pietro Foscarì Cardinale di S. Nicolano tra l' Imagine, e fu che detto Monsignore li dessè l' Arcivescovato di Spalatro, con darli lui in scambio la Badia, laonde la Badia andò in Commenda, & il Foscarì fu il primo Comendatario, come l' Averoldo fu l' ultimo, che portò l' Abito Monacale, e tutto ciò si vede in un Istromento fatto da un Dottore chiamato Antonio de Chiocchis in Papero segnato di fuori con questa parola CONVENTIO, siccome altrettanto si legge, che la volsè dare ai Monaci in un altro Istromento in carta pegerina segnato 1471. Expressa ex Authographo ad verbum.

* S. Justine

Caterum de Bartholomeo Averoldo multis agit Octavius de Rubeis in Elogiis Historicis Illustrium Brixiensium pag. 188., & seq.

BARTHOLOMÆUS cognomine TABERNA, ex Oppido Paternione propè Catanam, in Cœnobio Sancti Nicolai de Arenis, Monasticam professionem obivit anno 1541. die 25. Decembris. Is Vir fuit Scholasticis, Historicis, Poeticis, multoque magis divinis literis deditissimus, quarum insignis eruditio, haud exigiam ei peperit gloriam, præcipuè cum studiorum, ac ingenii sui nobiles fructus, frequentes libros in publicam lucem emisit, nempè

1. *Vitam S. Agathæ Catanensium Amazonis V. & M. Poema heroicum, Italicâ linguâ conscriptum*, impressum Venetiis apud Joannem Comenzinian. 1584.; extat etiam Ms. in laudati Monasterii Catanensis S. Nicolai Bibliotheca.

2. *Commentaria in Apocalypsim*, opus egregium, quod reperitur Ms. in eadem Bibliotheca, & Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris Ms. sign. 318., ut vidi anno 1718. tom. 1. in fol.

3. *Chronicon S. Mariæ de Licodia, & S. Nicolai de Arenis Ordinis Sancti Patris Benedicti Congregationis Casinensis* ab anno 1136., quo idem Monasterium fundatum

datum fuit, usque ad annum 1590., in quod pariter congeffit plurima pertinentia ad Congregationem Siculam, & Casinensem, & ad Sicula Monasteria, Sancti Martini de Scalis, Sancti Placidi Messanæ, Sanctæ Mariæ Montis Regalis, Sanctæ Mariæ Fundronis, & Sanctæ Mariæ Gangii; extat Ms. in Archivo laudati Monasterii Catanensis.

Composuit etiam *duo magna Repertoria, seu Regesta Bonorum omnium* ejusdem Monasterii, à Regibus, & Benefactoribus concessorum Mss. in eodem Archivo.

Agunt de eo Antonius Possevinus Appar. Sacr. tom. 1. pag. 148. Arnoldus Wion Lign. vit. par. 1. cap. 63. pag. 405. qui Bartholomæi mortem rejicit in annum 1593., quamvis Antoninus Mongitore in sua Bibliotheca Sicula, ubi de eo item agit, asserat ex literis D. Georgii Alexii Viri eximii, datis sibi ipsi anno 1705. 6. Aprilis, decessisse Bartholomæum Catanæ anno 1610., ætatis suæ circiter lxxxv. cum ibidem esset Prior.

Placidus Pucinellus in Apparatu Historico, de Viris Illustribus Abbat. Florent. cap. x. pag. 83., ubi Virum vitæ venerabilis eum appellat, in omnibus scientiis optimè versatum, Lectorem Philosophiæ in Monasterio Florentino, & postea Catanæ Priorem, ibique eum obiisse narrat anno 1593., ex præcitato Arnoldo. In nostris Regestis pag. 241. in margine: Obiit Catanæ Prior 1590. *Vir doctissimus multa scripsit.* In Catalogo Mss. Bibliothecæ Coll. Gregoriana de Urbe* in serie Interpretum Sacræ Scripturæ. In *Apocalypsim*, Taberna signat. R. 3. 37.

Laurentii Bolani Medicinæ Doctoris, in Chronicon Tabernæ.

*Parvus habet Scholio liber hic, quo tempore, & à quo
Cenobium erectum est, quot data Sacra sibi.*

*Quot Summi Patres, quot celsi commoda reges
Tradiderint, itidem quot bona quique dabant.*

*Innumera, ac profert Sancti miracula Clavi**

Tempora, & Abbatum nomina quæque docet.

Quas quoque tradat opes Sacrorum splendidus Abbas

Temporum, & quot sint munera dempta Domo.

Cum nemus, & gelidum linquentes, rursus ad Urbem

Concessere Patres, dum sua cuncta ferunt.

BARTHOLOMÆUS alter itidem à Paternione nobili Familiâ de Alexandro, & Platamone, ejusdem Monasterii S. Nicolai Alumnus adscriptus est an. 1670. die 2. Maji, & postea, nempe anno 1713. Abbas Monasterii Messanensis, toto vitæ decursu Monasticæ perfectionis zelum retinuit, nobilique studio, antiquitatis monumenta, & eruditionem è Catanensi Tabulario, cui plures annos præfuit, scrutatus, quamvis variis, gravibusque morbis ferè semper conflictaretur, magno nihilominus labore, ac præclarâ methodo prosequutus est latinè

Chronicon prædicti Monasterii Catanensis ab eo tempore, quo Bartholomæus Taberna scribere desiit, idest ab anno 1590. usque ad annum 1713. Obiit non parvâ Monasterii sui, imò totius Siculæ Provinciæ jacturâ an. 1719. mensè Octobris, dum esset Abbas præfati Cænobii.

BARTHOLOMÆUS VERONENSIS Divi Benedicti Regulam professus est in Monasterio S. Nicolai de Littore Venetiarum anno 1419. die 2. Martii, cujus deindè Abbatie regimen obtinuit; Ob doctrinam, & in rebus agendis maximam dexteritatem Eugenio IV. Summo Pontifici valdè acceptus, & probatus, ejus in Concilio Basileensi, ac Florentino Minister, & in toto Venetorum Dominio Collector, & Procurator fuit, ut asserit Arnoldus Wion, qui tamèn cum dicit Bartholomæum floruisse inter nostros initio Congregationis Sanctæ Justinae, non est utique intelligendum de primis Congregationis nostræ annis, sed de primo ejusdem

Sæculo,

* In Arch.
Procurat.
Generalis
Cas. apud
S. Calistū.

* Idest unius
ex Clavis,
quibus D.
Noster Je-
sus Chri-
stus Cru-
cifixus
fuit, qui
Catanæ in
nostra Ec-
clesia as-
servatur.

saeculo, nam Congregatio nostra incepit anno 1409. At Monasterium S. Nicolai de Littore, cuius Bartholomaeus fuit Abbas, eidem unitum fuit à Nicolao Quinto anno 1481., ut habent Regesta nostrae Congregationis, quo tempore praedicta Congregatio jam à quadraginta duobus ann. extabat. Cœnobium enim S. Nicolai de Littore ante id temporis nec nostrae, nec alteri Congregat. Monasticę subfuerat, sed singulariter constitutum manebat, ut plurima alia nostri Ordinis Monasteria. Cuius Cœnobii Bartholomaeus postmodum Abbas cum esset, illudque decentissimè, ac laudabiliter cum intemporalium bonorum œconomia, tum in Regulari disciplina administraret, Congregationis nostrae, quæ adhuc S. Justinæ vocabatur, florentissimum statum perspicuens, suamque affectam valetudinem, & in senium vergentem ætatem animo reputans, se suumque Monasterium eidem nostrę Congregat., petente etiam Venetâ Republicâ, & Nicolao V. Pont. Maximo annuente, uniendum curavit, quod ut facilius contingeret, ejusdem Abbatiæ regimini sponte cedens, nostrisque Patribus eam tradens, quoad deinceps vixit, Abbatis tantum titulo contentus fuit: ut ex Bulla Unionis à laudato Pontifice datâ anno 1451. die 3. Augusti, & à Cornelio Margarino in Bullario Casinensi relatâ tom. 2. pag. 343. col. 2. Constitutione 330., in qua ejus virtutes, status, & conditio fusè describuntur. Scripsit Bartholomaeus

Chronicon Monasterii S. Nicolai ab exordio foundationis ad sua usque tempora perductum circa annum 1440. Incipit *Mirabilis Deus in Sancto suo Benedicto*; Asservabatur in Archivo ejusdem Cœnobii Ms. teste eodem Arnolde, qui de Bartholomaeo agit in adjunctis tom. 2. pag. 883. & seq., ubi vocat hoc Bartholomaei opus *laboriosum quidem, sed mira diligentia concinnatum*; Subdit verò idem Arnoldus, quod ad laudati Monasterii decus pertineat, Illud autem Collectoris Officium multo ante Abbatibus S. Nicolai concessum videbatur, ut habetur memoria, tum in Scripturis antiquis ipsius Monasterii, tum etiam in Epitaphio sequen. MCCCLV. Indictione 8. 20. Maji. Hic sepultum fuit, & jacet venerabile, & beatum Corpus R. in Christo P. N. D. D. Raymundi, olim Abbatis Monasterii Sancti Nicolai in Littore Venetiarum, Apostolicę Camerae Nuntii, & Collectoris, cuius Anima in pace requiescat. Amen.,. Eum inter Latinos Historicos recenset Gerardus Joannes Vossius lib. 3. cap. 7. pag. 529. primæ editionis in 4. Lugduni Batavorum anno 1627., Bartholomaeus Veronensis Abbas Monasterii S. Nicolai de Littore Venetiarum, Congregationis Sanctę Justinę de Padua, claruit circa annum 1440. Hic locum meruit Chronico Monasterii sui ab ejus primordiis ad sua usque tempora perducto, quod in Monasterii ejus Archivis servatur.

BASILIVS GRADI natus Ragusii nobili Familiâ, quæ etiam num ibidem clara existit, Monachus factus est Melitæ, Adriatici Maris parvâ admodum Insulâ, contra vetus Epidaurum vulgò *Meleda*, nostri Ordinis Monasterio, & modicâ Congregat., quæ ab ea nomen sumit, dumtaxat celebri; ad nostram verò Casinensem Congregationem postea transiens, inter Professos Monasterii S. Mariæ de Lacroma propè idem Ragusium cooptatus anno 1530. die 8. Decembris, doctrinâ, & eruditione inclaruit, Quamobrem cum Gregorius XIII. Pontifex Maximus, egregium Jo. Baptistæ Folengii opus in Psalmos, quod Hæretici labefactaverant, variis aspersis erroribus, in pristinum candorem per Monachos nostræ Congregationis restitutum vellet, Basilivus unâ cum aliis Monachis ad id designatis, hanc provinciam sedulò, gloriosèque obivit; ac deindè ab eodem Pontifice Stagnensis Episcopus in Dalmatiâ creatus fuit an. 1585. Cui Ecclesiæ vix biennio præfuit, nam morte præoccupatus, ad Cœlos abiit, his relictis ingenii monumentis 1. *Castigationes in Paraphrasim Psalmorum* Joannis Baptistæ Folengii, quas multum laudat Arnoldus Wion. Item Italicè:

2 *Trattato della Verginità*; opus in 8. constans 286. paginis, dicatum D. Mauræ Lucenæ Farnesæ Moniali Parmensi; impressum Romæ anno 1584. apud Bartholomæum Bonfadinum: quem Tractatum Ms. in Bibliotheca S. Georgi Majoris Ven. vidi anno 1718., eumque lingua etiam Slavicâ (qua Ragusini utuntur) ab eodem Basilio conscriptum, & impressum ad usum Monialium Ragusiensium, ego quidem accepi à Rmō P. D. Bernardo Sorgo nobili Ragusino, & Congregationis Melitensis Abbate, ac Præside, qui anno 1710. mense Novembri Romam venit.

Agunt de eo supralaudatus Wion Lig. Vit. libr. 2. cap. 53. pag. 358., Gabriel Bucellinus in Benedicto Redivivo ad ann. 1587., Antonius Possevinus in Appar. Sacr. par. 1. pag. 197. edit. Colon. 1608., Felix Egger Monachus Pethrusianus in Idea Ordinis Hierarchico-Benedictini impress. Campiduni anno 1717. lib. 2. par. 2. differt. 4. pag. 269. *Virum multæ eruditionis* eum vocans. Iterumque eodem lib. 2. par. 3. differt. 8. pag. 324. inter Viros scientia Illustriores, *Criticum Sacrum* appellans. In nostris Regest. Mss. pag. 183. in margine, *Episcopus Stagnensis à Gregorio XIII. Vir eruditissimus obiit anno 1586.*

BASILIIUS MILLANIUS Græcè, & Latine insigniter peritus, floruit tempore Aloysii Lipomani, nempe Sæculo XVI., cujus rogatu transtulit de Græco in Latinum sermonem

* Fortè Pauli
Manutii.

Vitam S. Dionysii Areopagite, per Michaellem Syncellum, Presbyterum Hierosolymitanum, Græcè olim conscriptam, impressam inter Vitas Sanctorum ejusdem Lipomani, qui hanc translationem egregiam vocat; nec ampliorem de hoc Basilio nancisci hætenus notitiam potui. Sed nuperrimè ex Anonymi * Epistola nuncupatoria ad Torquatum Bembum pro editione Carminum Sacrorum M. Antonii Flaminii, Venetiis 1552. in 4. hæc de Basilio Millanio inveni: „ Quas (pias preces) cum eruditissimus simul, & religiosissimus Vir Basilius Millanius „ Casinas spectatæ virtutis, & religionis homo, ea de causa edi efflagitaret, ut facilius „ iis, qui à teneris Christianâ pietate instituuntur, impertiri possent, non potui „ honestissimo amici hominis deesse desiderio.

BASILIIUS PARADISI nobili Familiâ Ravenne ortus cum à Deo ad Beatissimi P. Benedicti ordinem vocaretur, invito licet Patre, qui illum ad Familiæ suæ fulcrum, columnenque destinabat, ibidem in Sancti Vitalis Cœnobio Monachus efficitur anno 1631. die 2. Aprilis. Ravennæ, Bononiæ, & Parmæ scholasticis studiis vacavit haud vulgari profectu, sed naturali ductus impulsu, Etruscas etiam Musas impensè coluit, aded quidem sælicitè, ut propemodum puer Italica Epigrammata elegantè, ac venustè componeret, quæ Viri docti luce digna existimantes, statim atque ex ejus calamo prodierant, publicis typis committenda curabant, quò cunctis perspicuum foret, illum teneros adhuc annos præcoci virtute superasse; At firmiori ætate ad Lyricam Poesim se convertit, incensusque vehementi studio perfectionem ejusdem artis assequendi, Philosophico dimisso Magisterio, quod in Cœnobio S. Georgii Majoris Venetiarum obibat, Mutinam se contulit, ut Fulvii Testii, cui quidem in Lyrica Poesi primas tunc omnes dabant, familiaritate, ac ingenio frueretur; irritò tamèn eventu, nam Fulvius ea tempestate à Mutinensi Duce in Hispaniam directus fuerat; Mutinæ ergò, ne frustra tempus contereret, nobilibus aliquot adolescentibus Euclidem explanavit; Indè in Patriam reversus, iterum Philosophiam in Monasterio Sancti Vitalis docuit, postea Casinum transiit, ubi ejus doctrine præstantiâ cognitâ, Magnatum quorundam, qui Casinum Religionis gratiâ diverterant, operâ, ac suâsu Neapolim migravit, publicâ Philosophiæ Cathedrâ in illa Universitate decoratus. Ibi, naturæ arcana gravi stylo dum explicaret, poeticos nihilominus flores in Acade-

illis identidem spargebat; quo tempore plures Odas ibidem in publicam lucem emisit, quæ majorem adhuc existimationem illi conciliarunt; sed pristinae solitudinis, ad privata studia perficienda, desiderio flagrans, scholæ, & disputationibus iterum vale. dicens, Casinum remeavit, novum Philosophandi modum ex praxi non fallaci, & mathematicis demonstrationibus orbi patefacturus; Meditabatur etiam heroicum Poema adornare, argumento deducto ex liberatione utriusque Siciliæ à Saracenorum tyrannide, jamque operis utriusque pulcherrimam ideam conceperat. At supremus Mundi Arbiter illum terris diutius relinquere noluit; Præterquam quod enim studiis plus æquo addictus, valetudinem ipse vitia verat, anno insuper 1647. Romam accersitus, omniumque benevolentia, & humanitate cumulatus, atque inter Humoristas Academicos tunc celeberrimos, adscriptus, contemnens tamen aeris Romani æstivo tempore pestiferam quamdam vim, quæ dormientes in locis incolis vacuis, præsertim extra Urbem, ut plurimum inficiuntur, cum mense Augusto in Monasterio Sancti Pauli obdormisset, in febrim incidit violentissimam, quæ quinque tantum dierum spatio in Aedibus S. Calisti, quo Monachi per æstatem se recipiunt, absumptus, apud S. Paulum sepultus est anno eodem 1647. ætatis 33., eo sanè majori Literatorum dolore, quod omnibus persuasum erat, Basilium, si diutius vixisset, ad supremum in literis decus perventurum fuisse. Ejus poeticæ lucubrationes ab Abbate Sancti Pauli concessæ fuerunt D. Jacobo Francisco Ariberti Apostolicæ Camerae Clerico, qui selectiora carmina edenda curavit, cum hoc titulo,

1 *Poesie Liriche del Signor Don Basilio Paradisi*, Romæ, & Neapoli eodem anno 1647. Hæc post ejus obitum. At ipse Basilius, dum adhuc Neapoli moraretur, evulgavit

2 *Libellum viginti quatuor Odarum*, ut supra indicavimus; Omnes autem ejus Ode Sacræ, ut plurimum sunt, aut morales, ingenii acumen, ac perspicaciam præferentes.

Agunt de Basilio Paradisi, magnâ cum laude, Hieronymus Fabri, *Sagre memorie di Ravenna* par. 1. pag. 380., ubi vocat eum Philosophum acutissimum, & Poetam percelebrem, qui carmine Lyrico-Italico, quo in genere multum præstitit, plures elegantissimas Odas composuit, quibus amanitatem ingenii sui posteris commendavit. Hæc Faber, qui ejus obitum rejicit in ann. 1646. Eques Prosper Mandosius, Romanæ Bibliothecæ Author, in opere Ms., cui titulus *Vite Elogiastiche degli Academici Humoristi*, qui eâ, quæ solebat ingenitâ benignitate, & Literatos omnes flagrantissimo juvandi studio, potiores, & penitiores de Basilio notitias perhumanitèr mihi communicavit. Joannes Baptista Cacacius Neapolitanus (qui pereleganti Ode Latinâ Basilium laudavit) in præfatione ad Lectorem præfixa par. 1 suorum Lyricorum, vocat eum *Benedictinæ Familie, quam maximum honestamentum*, ac inter præstantissimos Italicæ linguæ Lyricos enumerat. Mitto hic (inquit) *Gabrielem Chiabreram, Fulvium Testium, Cassem, Fontanellam, Paradisum, & alios id generis Lyricos, qui (vel ut inquit fatear) me ab Hetrusca lyra absterruere*. Federicus Mennini Medicus, & Poeta Neapolitanus in libro, cui titulus *Ritratto del Sonetto* tomo 1. Basilium Paradisi omnium præstantissimum in re lyrica ante Fulvium Testium Poetam non dubitat asserere. Seraphinus Pasolinus in *Lustris Ravennatibus* par. 6. lib. ultimo, & in *Historia Ravennate de Viris Illustribus* libro 3. pagina 21. ubi eum Bononiæ etiam Scholasticas disciplinas docuisse affirmat, eo quidem plausu, ut inter sublimiora illius evi ingenia numeraretur. Franciscus Lauretanus Epistolarum par. 1. pag. 246. In nostris Regestis pag. 190. à tergo in margine dicitur *Poeta celebris*.

Joannis Baptistę Cacacii par. 1. Lyricorum pag. 46. strophâ 4.

Hic Fulguranti pectine temperant

Obducta Stellis cymbala Basili

Musa, coronatique pictis

Stant litui, citharęque flammis.

Hinc astra discunt, quo sonitu rotent

Canora Celi pondera; te tamen

Apollinem illa Laureatum

Thyrsigenis recolunt Choreis.

Phæboque major pro Getico iugo

Rotata circum picta volumina

Errare cernis pro sonanti

Pegasei alipedis fluente &c.

Hic temperare me quoque Basili

Sinas canoro pollice tibiam

Te semper illa pleniori

Dulce patet sonuisse plectro.

Et strophâ
ultima.

BASILIVS PEROTRICHIVS fuit Abbas nostrę Congregationis Casinensis, ejusque extant Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris hæc tria opuscula,

1 *Historia Veneta à fundatione ad usque septimum bellum cum Tergeslinis.*

2 *De quatuor Turcarum irruptionibus in foru Julium.*

3 *Compendio della Guerra de' Veneziani contro il Turco per mare sino alla Vittoria del 1571., nel qual tempo morì l'Autore* tomo 1. in 4. In nostris Regestis inter Professos S. Georgii Majoris Venetiarum tres inveniuntur Basili ab anno 1500. usque ad annum 1571. primus à Plebeboni anno 1512. die 4. Octob., de quo in marg. *Abbas Littoris*; secundus à Salodio 1541. die 1. Jan.; tertius à Padua 1561. die 24. Februarii. Ego priorem Basilium horum opusculorum Authorem existimo, tum ob rationem temporis, tum maximè ob marginalem notam. *Abbas Littoris.*

BASILIVS ZANCAROLUS Ab. Cong. Cas. typis tradidit librum, cui titulus. *Insulata Zodiaci Mystici Virgo, sive Beati Laurentii Justiniani Protopatriarchę Venetiarum, Elogium, Basilio Zancarolo Authore. Venetiis apud Herztium* anno 1655. in 4. paginarum 72. Alexandro Octavo dicatum, & Hieronymo Justiniano Venetę Reipublicę apud eundem Pontificem Oratori; continet liber prædicti Beati Laurentii vitam elogii methodo descriptam. Fuisse autem Basilium Zancarolum Congregationis nostrę Abbatem, Author est Franciscus Sansovinus in *descriptione Venetiarum* impressa ibidem Italicè, cum additamentis Martinioni, Catalogo primo Virorum Literatorum, qui ab an. 1600. usque ad 1663. floruerunt. Sed cum Zancarolus in fine libri sui hæc habeat: *Ad Reverendos Abbates Illustriss. Congreg. Casinen. Epilogus*, in quo breviter Ordinem nostrum commendat, his semper usus verbis, *vestra Religio, vestra Familia*, neque alicubi se Monachum nuncupet, non levis oritur suscipio, Sansovinum, vel Martinionum hallucinatum esse, nec unquam Zancarolum Casin. Monachum fuisse. Cæterum Zancarola familia, hodièque Venetiis extat inter Patricias numerata.

BENEDICTVS BACCHINVS Parmensis apud S. Joannem Evangelistam in patria primum Monachus factus est an. 1668. die 10. Decembris; sed postea ad Mutinensis D. Petri Cœnobii sodalitatem, seu Professionem, ut vocant, transiit circa annum 1692., Vir non Literarum modo, sed omni etiam moralium virtutum genere clarissimus, & Congregationis nostrę simul, atque Italię totius amplissimum decus. Vix in Parmensi Cœnobio scholasticis Philosophiæ, ac Theologiæ facultatibus operam dederat, cum pro ingenii excellentiâ his limitibus minimè contineri passus, Sacrarum Literarum, SS. Patrum, Historię Sacrę, & Prophanę, veteris, novęque Ecclesiasticę disciplinę, solidioris Philosophiæ, ac Matheos, Rei Chronologicę, & Nummarię, ac demum, ut verbo absolvam, omnigenę eruditionis eximiam sibi notitiam comparavit. Egregiam Viri doctrinam, dum Bacchinus Florentię Sac. Oratorem ageret, statim agnoverunt doctissimi Norisius, ac celeberrimus Magliabechius, cujus consilio munus concionato-

rium,

rium, cui à floridiori etate se dederat, dimisit, tum ob corporis vires ei obeundo Ministerio impares, tum maxime, ut solidiori literature, ad aliorum etiam profectum, totus incumberet. Itaque unice in id deinceps intentus fuit, ut literarię Reipublicę bonum editis lucubrationibus promoveret, augeretque; Nam Ephemerides Literatorum pluribus annis magno doctorum plausu composuit, insigni quidem eruditorum omnium emolumento. Alia plura, eaque insignia opera in lucem protulit Bacchinus, quibus sapientissimum nomen apud clarissimos non Italię modo, sed & aliarum Nationum Viros affectus est, Bignonium, Pagium, Leibnitium, Papebrochium, Cuperum, Mabillonium, Montfauconium, aliosque, ut ex eorumdem ad Bacchinium literis liquet, quę in ejus schedis adhuc asservantur. Magis etiam commendabilis erat animi dotibus, religione, pietate, justitię, & veritatis amore, singulari modestiā, christianā patientiā, aliisque virtutibus, quas assiduā Sacrarum Literarum, & moralis Philosophię meditatione sibi acquisivit, & quibus optimē usus est, quando cum duriori fortunā ei contigit conflictari. Amor in Congregationem nostram impensissimus, eoque præsertim spectans, ut optima studia in ea magis, magisque florerent, è quibus plurima oriri bona exemplo suo didicerat. Ea de causā Mutinæ in Monasterio S. Petri Ecclesiasticę Philologię scholam aperuit, in qua egregii aliquot Juvenes hisce selectioribus studiis instituerentur. Cum Felix Romanus Abbas S. Pauli, Literatorum, & Bacchini amantissimus, Generalem Congreg. in Romana Curia Procuratorem ageret, illum ad Prioris gradum promovendum curavit. Cancellarius deinde, ac demum in majoribus Comitibus Patavi celebratis an. 1708. Abbas renunciatus est. Ea in dignitate tresdecim ferme annos vixit, quibus plura Monasteria, Lacromentense in Dalmatia, Mutinense, ac Regiense in Emilia, & Bobiense in Alpibus Cotiis administranda suscepit. Antequam his dignitatibus apud nostros augeretur, à Bononiensi Universitate circa annum 1691. ad Sacrę Scripturę Cathedram moderandam electus fuerat, quamquam ineptum munus, aliis dissentus, Bacchinus minime proficui potnerit. Parmę quoque, ac Mutinæ, quibus in Urbibus maximam vitę partem transēgit, honorificis titulis, ac muneribus decoratus est; fuit enim Examinator Synodalis, Sancti Officii Consultor, ac Serenissimorum Ducum Rainutii II. Parmensis Theologus, & Francisci II. Mutinensis, Historiographus, & Bibliothecarius. Bononię tandem, quod nuper, ad Sacros Codices publicē explicandos, iterum accitus fuerat, gravi morbo correptus (erat enim assiduis diuturnisque lucubrandi laboribus maceratus, affectuque valetudine) piissime, ac religiosissime, ut tantum virum decebat, naturę debitum solvens, studiorum, ac vitę, non verò glorię finem invenit, die 1. Septemb. an. 1721., ætatis 70. ingenti sanē Literatorum omnium, non solum ejus Urbis, sed etiam totius Italię, imò totius Europę moestitiā, quę haud postremum ornamentum sibi abreptum, diu dolebit. Nobis autem ejus mors eo importunior evenit, quo eodem prorsus tempore ab Innocentio XIII. Summo Christi Vicario, ejus doctrinę, virtutisque famā allecto, per Illmum D. Dominicum de Passioneis, qui eodem tempore ad Helvetios Apostolicę Sedis Nunciū pergebat, quique illum Bononię jam defunctum reperit, Romam accersēbatur, ut reconditę ejus, sacręque eruditionis, ac integerrimę probitatis subsidio uteretur; Cum nimirum non immeritò ex ejus Romam adventu, tam ipsi Bacchino, quàm universę nostrę Congregationi insigne honestamentum accessurum sperandum erat. Sed jam ad ejus opera enuncianda, serie, qua edita sunt, accedamus.

1. *Oratione Epicedica per Madama Srenissima Margherita Medici Farnese, Nel solenne Funerale celebrato in S. Sisto di Piacenza, composta, e detta da D. Benedetto Bacchini Casinense.* Piacenza nella Stampa Ducale di Gio. Bazachi 1679., de qua

qua lucubratione Auth. Eph. Venet. Lit. Ital. tom. 35. art. xiv. pag. 360., Accennasi quest' orazione dall' Autore nella sua vita al num. 6.; noi non l'abbiamo veduta, ne altro di più sappiamo, se non che fù recitata l'anno 1679., e l'anno medesimo forse fù impressa., Vidi ego eam, ac legi Assisii anno 1729. estque Christiane non minus, ac moralis Philosophiæ documentis, quàm humanæ eruditionis Flosculis referta.

2 *Le cagioni, e gli effetti dell' unione di S. Nicola di Tolentino con Dio. Al Reverendissimo P. il P. Maestro Fr. Domenico Valvasori Vicario Generale Apostolico per tutto l' Ordine Agostiniano.* In Pavia per Carlo Francesco Magri 1682. in 4. quam Panegyrim refert, & laudat Joannes Cinellus Bibliot. Volant. pluteo 5. pag. 10., & pluteo 7. pag. 19.

3 *Giornale de' Letterati tom. 1.* In Parma per Giuseppe dell' Oglio, e Hippolito Rosati anno 1686. *Tom. 2.* an. 1687. *Tom. 3.* ann. 1688. *Tom. 4.* anno 1689., omnes ibidem apud eosdem. *Tom. 5.* ibidem apud Hippolytum, & Franciscum Mariam Rosati anno 1690. *Tom. 6.* Mutinæ apud Hæredes Cassianos an. 1692. *Tom. 7.* ibidem apud eosdem anno 1693. assumptis fociis laboris, sed hoc dumtaxat anno. *Tom. 8.* Mutinæ apud Capponum anno 1695. *Tom. 9.* ibidem apud Capponos, & Pontirolos anno 1699. omnes in 4.

Jo. scilicet
Franchino
Min. Con.
Petro Cam-
pana Cler.
Reg. Theat.
Bernar. Ra-
mazzini, &
Hilique.

Quamvis autem Ephemerides istæ Patris etiam Gaudentii Roberti Carmelitæ nomen, tamquam Socii laboris præferant, id tamèn honoris tantum gratià ei contigit, cum revera earum Auct. solus Bacchinus fuerit, Pater verò Gaudentius nonnisi libros à Bacchino referendos comparaverit, & impensas suppeditaverit, idèdque ejusdem operis primum veluti mobile, ac Spiritus jurè, ac ingenuè à Bacchino ipso vocatus sit in præfatione Ephemeridis anni 1692., quod tùm aliundè, tùm etiam liquet ex Epistola celeberrimi Antonii Magliabechii ad Cl. D. M. Wagnerum Florentià die 24. Februarii 1691., quæ refertur à Christiano Junchero in Schediasmate historico, *de Ephemeridibus eruditorum*, impresso Lipsiæ anno 1692., in qua sic loquitur Magliabechius; *Il P. Don Benedetto Bacchini Casinense, che è quello, che componeva il Giornale de' Letterati, che si stampava in Parma, adesso si trova nel Monastero di S. Benedetto di Mantova; Mi scrive, che ha pensiero di seguitare à dar fuori il Giornale &c.* Patet etiam ex præfatione tom. primi Ephemer. Literat. Italiæ Venet. pag. 38., Ora d' un altro Giornale, „ che coll' istessò titolo, e coll' istessà forma per nove anni già è corso, preggiasi la „ nostra lingua. Compositore di essò fù il P. Don Benedetto Bacchini Abbate „ Benedettino, di cui basta dire il nome, per farne intendere à chi di lettere ha „ conoscenza, il valore. Lo principiò egli in Parma nel 1686., conducendolo „ fino al fine del 90. Lo ripigliò poscia in Modena del 92., e lo diede il 93. 95. 96. „ Dell' interrompimento varj accidenti ne furono la cagione, e dell' abbandono, „ la mancanza dell' assistenza, è la morte del P. Roberto Carmelitano, che pro- „ vedeva i libri, e suppliva alla spesa. In questo applaudito Giornale, oltre i nu- „ merosi, è fugosi estratti de' libri, belle, è nuove dissertazioni di tanto in tanto „ si registravano, è di varie novità erudite al publico si faceva copia.

Caterum in hoc opere, non solum libri, & in eis contenta recensentur, sed etiam Judicium, & Censura in eos profertur, contrariæ etiam opiniones aliquandò proponuntur, quinimò integre non rarò inseruntur orationes ab Academicis Italis habite, varia insuper antiquitatis monumenta novitè reperta, & alii Philologici flores spectandi exhibentur; Observationes quoque medico-phisicæ, astronomicæ, & mathematicæ adduntur; Denique ipse Bacchinus plures præclaras dissertationes proprias, variis de rebus eruditissimis, inseruit, inter quas celebris illa est, *de Puella noctu vidente*, quæ impressa iterum fuit à Literatis Batavis.

4 *Helena Lucretia* (quæ & Scholastica) *Cornelia Piscopia Virginis Pietate, & eruditione admirabilis, Ordini D. Benedicti privatis vatis adscriptæ, opera, quæ quidem haberi potuerunt, quibus actorum ejusdem Helenæ Florilegium ipse Bacchinus præmisit, qui prædicta opera edenda curavit Parmæ typis Hippolyti Rosati anno 1688. in 8. Hunc librum refert ipse Bacchinus in sua Ephemeride anni 1688. pag. 34. & seqq.*

5 *Saggi di Anatomia, ne quali chiaramente si spiega la struttura degli organi del corpo animato, e le loro operazioni meccaniche secondo l' Hipotesi nuove di N. Dottore di Medicina, tradotto dal Francese nella lingua Italiana dagli Autori del Giornale de' Letterati di Parma* (qui est ipse solus Bacchinus) *In Parma anno 1688. per Giuseppe dell' Oglio, & Hippolito Rosati; & iterum Venetiis apud Aloysium Pavinum, & Patavii pluries apud Josephum Coronam.*

6 *Dissertatio in numisma Scipionis Africani in Epistolæ formam Magliabechio nuncupata, impressa in Ephemeride tom. 3. anno 1688. De qua Dissertatione Authores Ephem. Lit. Ital. Venetiis impress. an. 1724. tom. 25. art. 14. pag. 362. & sequen. sic loquuntur, „ Questa dissertatione Epistolare fù dall' Autore inserita nel suo Giornale di Parma dell' anno 1688. mà separatamente ne fè imprimere alquanti esemplari, e distribuilli fra diverse persone dotte, e amanti dell' antichità, e il Cinelli ne fa memoria nella Scanzia ix. à carte 21. della Biblioteca volante. L' anno appresso tutta intiera la riportò Pietro Bayle nel tomo xv. mese di Gennajo delle Nouvelles de la Republique des Lettres.*

7 *De Sistrorum figuris, ac differentia ad Illustrissimum D. D. Leonem Strozza ob Sistrum Romani effigiem communicatam, Dissertatio, Bononiæ anno 1691. in parvo fol. ex Typogr. Pisarriana, & iterum Trajecti ad Rhenum, unà cum dissertatiuncula, & notulis Jacobi Tollii, quam Perillustri Valthusio consecravit, ex officina Francisci Halm Academiæ Impressoris anno 1696. in folio parvo. De hac lucubratione Ephemerides Literat. Italiæ Venetiis resumptæ tom. 7. articul. 8. pag. 257. sic habent, „ La figura, e l' uso di questo Stromento (Sistro) adoperato principalmente ne Sacrificii della Dea Iside, egli è notissimo à tutti, da che principalmente con tanta erudizione ne ha ragionato il P. Bacchini nella sua dissertazione, anche di là da i Monti ristampata, e d' annotazioni illustrata, „ & tom. 35. art. iv. pag. 364. & seq., ubi inter cætera, „ Anche questa seconda edizione (Ultrajectina scilicet) stà registrata nella Biblioteca volante del Cinelli continuata dal Signor Dionisio Andrea Sancesiani nel tomo xx. a carte 28. Di poi Giovan Giorgio Grevio la inferì nel tomo viii. del suo Thesaurus antiquitatum Romanarum a car. 407., e gli Autori degli atti di Lipsia ne danno l' estratto all' anno 1696. a carte 246.*

8 *Anonymi Dialogi tres I. de Constantia in adversis. II. de Dignitate tuenda. III. de Amore erga Rempublicam; qui supresso nomine prodire Mutinæ anno 1692. typis Hæredum Cassiani in 32., opera Jacobi Cantelli celebris Ducis Mutinensis Geographi, & iterum Parmæ typis Josephi Rosati anno 1721. in 12. in quibus ethices documenta tractantur, Apologo quodam ficto per ethopejam, adhibito. Hos Dialogos plurimum laudat Jo. Cinellus Bibliot. Volant. pluteo xi. pag. 34. & sequen., vocans eos doctissimos, elegantissimos, & judicii plenissimos, ubi etiam affert encomia Authorum Ephemer. Lipsiensium mense Septemb. an. 1692. pag. 409. & seqq., ubi, „ dedit, inquit, hanc Dialogorum Trigam Doctiss. Vir P. D. Benedictus Bacchinus Sereniss. Mutinæ Ducis hoc tempore Historiographus, „ & in fine pag. 413., „ Omittimus, quæ passim Socratico more insperfit Author morita politica quamplura; neque attingimus pulcherrimos discursus, qui ex Juris prudentiæ, Medicinæ, Physicæ, atque Mechanicæ latifundiis sic inseruntur su-*
„ bindè,

„ bindè, ut erudito Lectori, & attento, videantur, non minori esse delectationi,
 „ quam emolumento posse. Ipse Bacchinus in sua Ephemer. Literat. anno 1692.
 pag. 50. & sequen. refert, & accuratè describit libellum suum trium Dialogorum
 tamquam alterius, non suus esset, sed in Vita sua à se scripta num. 14. modeste
 se eorundem Dialogorum Authorem prodit.

9 *Dell' Historia del Monastero di S. Benedetto di Padolirone nello Stato di Mantova*
lib. 5. Ad Eñum Cardinalem Coelestinum Sfondratum Casinen. Congreg. Prote-
 ctorem. In Modenà an. 1696. in 4. Opus valdè eruditum, in quo præter histo-
 riam laudati Monasterii, etiam virtutes, & res gestæ celeberrimæ Comitissæ
 Mathildis, ejusdem Cœnobii insignis Benefactricis, describuntur, omniaque
 antiquis Diplomatis, quæ magno numero afferuntur, confirmantur, & eluci-
 dantur. Vide Authores Actorum Literat. Lipsien. tom. 3. Supplement. pag. 131.

10 *De Ecclesiasticæ Hierarchiæ originibus dissertatio*, Mutinæ anno 1705. typis
 Antonii Capponi in 4. Opus eruditissimum, & ab omnibus summo opere commen-
 datum; Authores verò Ephemer. Venet. Litteratorum Italiæ tom. 35. impress.
 an. 1724. art. xiv. pag. 366. & sequ. sic de hoc opere loquuntur, „ Di quest' opera
 „ eruditissima dato abbiamo l'estratto ne' tomi xxii. à carte 27. e xxiii. à carte 181.

„ Il Dupin nell' ultimo tomo della Biblioteca Ecclesiastica se alla stessa qualchen-
 „ opposizione, a cui risposero i nostri Giornalisti * nel sopradetto tomo xxii. à carte
 „ 28. Con molta sua lode parimente ne fanno l'estratto gli Autori degli Atti di
 „ Lipsia all' anno 1705. à carte 330. Il Signor Giovanalberto Fabrizio, come può
 „ vederfi nel tomo ix. del Giornale divisava d' inserirla nel tomo vi. delle sue Anti-
 „ chità Ecclesiastiche al num. 20. Ma tal' opera non ancora è comparfa in publico,
 „ L' Autore ne accenna la primâ edizione nel num. xx. della sua Vita, quæ Vita
 „ affertur in iisdem Ephem. Venet. tom. xxxiv. pag. 316.

11 *Isidori Clarii, ex Monacho Episcopi Fulginatis, Epistolas ad Amicos hætenus in-
 editas* ex Authographo descriptas imprimendas curavit, sub nomine tamèn D. Mauri
 Piazzii Parmen. Abbatis (qui anno 1710. obiit) unâ cum aliis duobus ejusdem
 Isidori opusculis, aliàs seorsim editis, idest, *De modo divitiis adhibendo*, & *Ad
 eos, qui à communiori Ecclesiæ sententia discessere, adhortatio ad concordiam*, Mutinæ
 anno 1705. Typis Antonii Capponi in 4. ad Illusterrimum, & Reverendissimum
 D. D. Iosephum Olgiatum Episcopum Parmensem, Comitem &c.

12 *Agnelli*, qui & *Andreas*, Abbatis S. Mariæ ad Blanchernas, & S. Bartholomæi
 Ravennatis, *Liber Pontificalis, sive Vitæ Pontificum Ravennatum*, quas Bene-
 dictus Bacchinus Abbas S. Mariæ de Lacroma Ord. S. Benedicti Cong. Casinensis,
 ex Bibliotheca Estensi eruit, dissertationibus, & observationibus, necnon Appen-
 dice monumentorum illustravit, & auxit, Mutinæ 1708. Typis Antonii Capponi
 tom. 2. in 4. & iterum Mediolani post ejus obitum anno scilicet 1723. in fol. ex
 Typographia Societatis Palatinæ in Regia Curia; quod opus jussu S. Universalis
 Romanæ Inquisitionis diligentè revisum, & discussum fuit, ipso Bacchino ad
 hunc finem Romam accito, ubi magnum doctrinæ suæ specimen dedit. At quam-
 vis, ut Romæ remaneret, ab aliquibus suaderetur; oblato etiam ejusdem S. Uni-
 versalis Inquisitionis *Qualificatoris* Officio, minime tamèn acquievit, in id unum
 tunc intentus, ut Ecclesiasticæ Historiæ studium Mutinæ à se institutum, strenuè
 promoveretur. De hoc opere laudatæ Ephem. Venet. Liter. Ital. tom. 1. pag. 69.
 & to. 2. pag. 356. usque ad pag. 388., & Acta Erudit. Lipsiæ an. 1710. pag. 330.

13 Item imprimendum curavit *Dialogum elegantissimum Benedicti Accolti Arcini
 De præstantia Virorum sui ævi*, Parmæ apud Hæredes Matthæi Vigna 1689. in 12.
 quem Dialogum ab humanissimo, & de bonis literis benemerentissimo Antonio
 Magliabechio acceperat, cui eundem impressum, additâ nomenclatoriâ Epistolâ
 trium

* Ipse vide-
 licet Bac-
 chinus per
 eosdem Au-
 thores,

trium pagg., & Authoris vitâ præmissâ restituit, nomen suum tribus tantum initialibus litteris indicans, D. B. B. idest Don Benedictus Bacchinus; Ita Ephemer. Literat. Ital. tom. 11. anno 1712. pag. 331.

Nuperrime anno scilicet 1730. prodiit Venetiis apud Christophorum Zane in libro prænotato, *Raccolta d' Opuscoli Scientifici, e Filologici* in 12. pag. 465. alia Bacchini lucubratio cum hoc titulo

Rm̃i Patris D. Benedicti Bacchini Dissertatio in Chartam Donationis Opilionis, quæ adservatur Patavii in Archivio Monasterii D. Justinæ. Manuscripta.

1 *Manuductio ad Philologiam Ecclesiasticam* tom. 2. in folio, in qua præmittuntur necessaria ad Chronologiam, inde singulis annis Æræ Christianæ, Chrisis philologica exercitii causa adhibetur, per tria priora Sæcula. Utebatur Author hac Manuductione ad instituendos Ecclesiasticæ Philologiæ Candidatos, apud quos ejusdem Manuductionis plura exemplaria inveniuntur.

2 *Dissertatio de Motionibus Mercurii in Barometro*, in quâ causa ascensus, & descensus Mercurii in fistula phisicè explicatur, redditâ ejus rei ratione, & de aëris pondere ad tempestatum mutationem, disputatur,

3 *Ad nodum prædestinationis Cardinalis Sfondrati dissertatio* sub nomine *Barabhiæ Scutensis*, idest *Benadicti Parmensis*, in qua ostenditur, quæ minus Theologica in eo opere videntur, tentamina potius imperfecta, & adversaria ejus eruditissimi viri esse, eaque temere nimis ab aliis edita, multis adjectis, multis deletis, & imputatis, ipso præ ægritudine, quâ extinctus est, ante finitam editionem, vix de ea re cogitante. Plura idcirco eo in opere esse, quæ contradictiones efficiunt, alia imperfecta relicta, nonnulla repetita, quæ quidem non admisisset Vir tantus, si præ valetudine licuisset; Ideoque ritè non posse opus illud Eminentissimo Sfondrato tribui.

4 *Hipererisis ad Crisim P. Magistri Gherardi Capassi, & Anticrisim Patroni Laderchiani* super Acta Sanctorum Crescii, & Sociorum M. M., in qua absque studio partium, quid uterque ritè, quid secus dicat perpenditur, & perstringitur abusus, qui nimium invaluit, quo in literariis, & maxime Sacris quæstionibus res agitur inter doctos Catholicos convitiis, sarcasmatibus, & calumniis, ut a Smo Pontifice remedium opportunum impleretur pro publica Catholicorum Scriptorum dignitate. In fine referuntur Acta ipsa cum notulis. 1709. Hanc etiam Bacchini lucubrat. referunt, & laudant iidem Authores Ephem. Venet. tom. 3. pag. 191. & pag. 221. usque ad 251. tamquam insignem, ac luce dignissimam, cum in ea Bacchinus non minus doctrinam, quam equitatem, ac modestiam, ut ei semper in more fuit, ostendat.

5 *Epistola D. Virginio Valsechio super Historiam Sanctorum Crescii, & Sociorum* Italicè scriptam à Marco Antonio Mozzi Canonico Florentino.

6 *De Viis antiquorum Romanorum per Italiam*, quod tamen opus cum Bacchinus primæva ætate scribere cœpisset, aliis postea operibus intentus minimè absolvit.

7 *Lettere cinque in risposta di alcuni libri di Giacomo Piccinino Eretico Calvinista, Ministro della Chiesa di Soglio*, est liber non parvæ molis, ubi illius Hæretici impugnationes in Catholicam fidem eruditè, ac nervosè, SS. Patrum, Sacræ Scripturæ autoritatibus ex ipso Hebraico, & Græco petitis fonte, & quod efficacissimum est, rationibus ex eorundem Hæreticorum quorumcumque præsertim recentiorum principiis desumptis, ad hominem, ut ajunt, pœnitus dissolvit, & evertit. In iis agitur de Sacrà Doctrina, Sacrisque novi, & veteris Testamenti libris, eorumque intelligentia, ac interpretatione; de sacris traditionibus, & de Judice

Controversiarum Fidei inter Christianos; Ejus autem mens erat integrum Dogmatica, & Polemica Theologia cursum eadem methodo absolvere.

* Scipione.

8 *Epistola* sub nomine *Eleutherii Illicrini* à *S. Irene*, ad Illmum D. N. contra librum Patris *Germonii* de Hæreticis veterum MSS. corruptoribus pro D. Petro *Constant* Monacho Ordinis S. Benedicti Congregationis S. Mauri. Authores *Ephem. Venet. Literat. Ital. tom. 35. pag. 371.*, Il Signor Marchese *Massei* * aveva donato all' Amico *Bacchini* il libro del P. *Germon*, e questi ne scrisse quest' Opera, ampiamente, e dottamente confutandolo; ma veduta la risposta del P. *Constant*, ne sospese la pubblicazione, e mandolla al suddetto Signor Marchese, che la fè passare in Francia, e n' ebbe l' approvazione sì dallo stesso P. *Constant*, che d' altri Letterati di Parigi, e credesi, che ancora ella sia in Francia.

9 *Observationes in Regulam S. P. Benedicti, & in Constitutiones Congregationis Casinensis*, est liber in fol.

10 *Ad Censuras, ob quas Romæ non fuerunt approbatæ literæ quinque contra Piccininum Calvinistam scriptæ, observationes.*

11 *De Propositionum, & Doctrinarum Dogmaticarum qualificationibus, & recta qualificandi ratione, partes tres; Prima* generalia argumenti principia explicat. *Secunda*, singulas quasque Concilii Constantien. in *Wicleffi*, & *Hus* articulos, censuras, & quasdam à recentioribus adjunctas regulas excutit. *Tertia*, quibus subsidiis Qualificatorem munitum esse oporteat, exponit.

Has præterea *Bacchini* MSS. lucubrationes referunt, & expendunt prælaudati Authores *Ephem. Venet. Literat. Ital. sæpè allegato tomo 25. art. XIV. pag. 369. & seqq.* quas ipsis eorundem verbis hic transcribimus.

* Demadenio

* Earumdem

Ephem.

12 *Scrittura sopra la Genealogia della Serma Casa Farnese descritta dall' Abbate Teodoro di Amaydeno* *. *Demadenio* Al n. 12. (tom. xxxiv. * pag. 308.), della sua vita narransi i motivi di formare questa Scrittura, dove anche l' Autore afferma di averne serbato copia appresso di se; Altronde però intendiamo, che l' originale conservasi appresso il Serenissimo di Parma; Per altro certissimo egli è, che l' *Amaydeno* in quelle sue Istorie genealogiche afferma cose, che non hanno, nè haver possono fondamento veruno ne su' racconti d' Istoriaci accreditati, ne su' antichi documenti.

13 *Victorii Præsbyteri Antiocheni Interpretatio in Evangelium Marci & Græco in Latinum sermonem translata.*

14 *Diario del Viaggio à Monte Casinò*: di queste tre Opere dal Signor *Muratori* ce n' è stata comunicata la notizia.

15 *Scritture due in risposta ad altre del P. Wolff Gesuita* sopra affari politici allora vertenti, à richiesta del Serenissimo di Modena, appresso il quale anche si conservano.

16 *Altra dotta, e lunga Scrittura* à difesa di un Principe d' Italia, a cui era contestato il possesso di Feudo nobilissimo, e riguardevole, Passò sotto il nome d' un gran Ministro, ora defonto, e ottenne il suo intento.

17 *Tomo 2. dell' Istoria del Monastero di S. Brnedetto di Polirone*, L' Autore stesso l' accenna al num. xvi. della sua vita (tom. xxxiv. pag. 312.) come anche produce i motivi del non averlo dato alle stampe dopo il primo.

18 *Annotazioni sopra l' Italia Sacra dell' Ughebbello*, Essendo queste scritte in vari fogli, quà, e là dispersi, non si sa come con gran rincrescimento del loro Autore, e danno della Letteraria Republica, si smarrirono.

19 *Osservazioni in proposito della Giurisprudenza de' Secoli bassi*, cavate dall' attenta lezione degli antichi documenti, de' quali era il *Bacchini* avido ricercatore, anche queste si perdettero con grave suo spiacere.

20 *Trattato della sincerità, e falsità de' Diplomi* „ Questo Trattato è latinamente scritto, ed è indiritto al prelodato Signor Marchese Maffei, che serbalo, come cosa singolare, ed di cui non v' ha forse altra copia, e come memoria carissima dell' Amico defonto.

21 „ Lasciò finalmente il P. Abbate Bacchini molte *Dissertazioni, e Diplomi, e Atti*, che trascrisse da varj Archivj... & alcune raccolte di documenti spettanti all' *Istoria Monastica*..... e di questi preziosi tesori, egli n' era liberalissimo a' studiosi, & amici, molti de' quali ne hanno fatto un assai buon' uso, ma non tutti l' han corrisposto colla dovuta gratitudine, mentre nè pur lo nominano, dove, e come dovrebbero per giustizia. Questi documenti con molti suoi scritti dopo la sua morte portati à Roma sono stati riposti fra le cose di molto prezzo nella Biblioteca Vaticana „ Ita illi, sed hæc Bacchini documenta, & lucubrationes, non utique omnia in Vaticana Bibliotheca, sed magna ex parte alibi nunc reperiuntur.

Inter ea autem, quæ in lucem emittere cogitaverat Bacchinus, sed postea aliis emittenda concessit, sunt duo hæc egregia opera

1 *Opus Historico-Dogmaticum contra Historiam Ecclesiasticam Basnagii.*

2 *Opus Dogmaticum contra nonnullos sæi temporis Novatores.*

Reliquit præterea Bacchinus sequentia opera MSS.

1 *Quæstiones Politico-Morales.*

2 *Scriptum triplex, Italicâ linguâ*, quo demonstratur, Italiæ Principes non potuisse, salvâ conscientia, contributionibus, multoque minus debuisse tot, tantisque, ab Imperatore, neve à Principum Germaniæ Conventu anno 1692. gravari ad Cæsareum Exercitum in Hibernis alendum; est in fol. pagg. integr. 20.

3 *In epistolas divi Hieronymi notas.* Sunt notæ admodum eruditæ, & ut plurimum historicæ in omnes Epistolas primi tomi, quæ sunt num. 49. secundum Mariani Victorini collectionem: & in 4. alias secundi tomi, quarum ultima est ad *Reperium*, sed imperfecta, quia aliquot hujusce lucubrationis paginæ perierunt: superstitæ autem sunt n. 32. in fol. parvo: Breves quidem plerumq. sunt notæ istæ, utpote à Bacchino tunc juvene exercitationis gratia, compositæ: Sed postea amplissimum, itemq. doctissimum Commentarium seorsim scripsit in Epistolam 3. laudati pr. tomi ad *Heliodorum*, quæ est *Epitaphium Nepotiani*, & continetur paginis integris n. 16. in fol. magno: Sed nec ista Commentatio est absoluta, pervenit enim tantum ad illa Hieronymi verba, *Hoc idem possumus, & de isto dicere, qui Basilicas &c.*

4 *Series Consulium, Pontificum, & Imperatorum, ad veram Ecclesiasticam Chronologiam, cum nonnullis notis historicis, usque ad annum 1198., quæ Baronius Annales perducit.* est opus pagg. integr. num. 50. Hæc tria Bacchini Mss. ipsiusque calamo exarata, sunt apud me ex dono D. Hippolyti Pugnetti primi ejusdem Bacchini, ex Monachis, discipuli, cui ille olim dono dederat, omni auro cunctisque gemmis prætiosiora.

Laudatur Bacchinus ab eruditiss. quibusque per Europam Viris. Vidi namque ego ipse in ejus privata, sed libris selectissimis refertâ Bibliothecâ librum manuscriptum sexaginta Epistolas continentem Latinâ linguâ conscriptas, à doctissimis Viris ad ipsum Bacchinum, & etiam Bacchini plures ad eosdem.

Fussissimè de ejus Ephemer. agit magnâ cum laude memoratus Christianus Juckerus in præcitato Schediasmate histor. pag. 212. n. 15. §. 1., & seq., ubi scitè admodum notatu digna asserit, plenaque doctrinæ, & prudentiæ ea Bacchini verba, quæ ex præfatione earumdem Ephemer. desumpta expressè, & ad verbum refert, videlicet, Talhora ci siamo inoltrati a qualche spiegazione di monumento antico, talhora a lasciare scorrere passaggi critici, e talhora abbiamo posto sul tapeto la nostra opinione in diverse materie, nè però temiamo, che ci venga replicato, *Se-*

„ *tor ne ultra crepidam*: perche teniamo per fermo, quanto più manchiamo di tali
 „ fuffidj tanto maggiormente effer neceffaria a queſto meſtiere una più che infari-
 „ natura in tutte le profeſſioni, pratica di varie lingue, e maſſime della Latina,
 „ dell' Ebraica, e della Greca &c. Sappiamo però di certo, conoſcendo la noſtra
 „ tenuità, ciò che habbiamo detto, haverlo detto non per decidere, ma perche ſia
 „ deciſo, nè giudicando, ma opinando „ §. Autem 9. ait Junkerus, harum Ephem.
 „ Authores, nonniſi ſaventes, & æquos laboris ſui Judices experti ſunt.

Acta Erudit. Lipſ. tom. 87. an. 1687. pag. 29. vocant Authores harum Ephem.
 clariffimos Viros, qui ſœlicibus auspiciis eas pertexere aggreſſi ſunt; & etiam
 anno 1690. pag. 585. & anno 1692. pag. 47. eoſdem laudant.

Henricus Meibomius in Notis ad Introductionem Vogleri in notitiam Scripto-
 rum pag. 166. aded honorificè de Bacchino loquitur, ut ejus verba nullo modo
 ſint prætermittenda „ Qui Parmenſium Ephemer. Authores ſunt, multam erudi-
 „ tionem, variamque, & ſolidum judicium ſatis oſtendunt, & non tantum medicas,
 „ phyſicas, mathematicasque obſervationes elegantiff. producunt, aut antiquitates
 „ quaſdam novitè repertas publicant, ſed etiam libros ad ſe collatos, deligentèr
 „ recenſent, & judicium interponunt, & de Virorum eruditione, ſi obierunt, vita,
 „ & libris adijciunt quædam: optandum proindè, ut Viri præſtantiffimi, quorum
 „ merita notiora ſunt, quam nomina, in iſto Publicum juvandi ſtudio, non defa-
 „ tigentur.

Jo. Mabill. Itin. Ital. tom. 1. pag. 208. „ At Bened. Bacchinus noſter in primis
 „ amicus largitus eſt codicem Librorum de Imitatione Chriſti antiquum, in quorum
 „ fine hæc clauſula legitur, *Explicit liber quartus, & ultimus S. Joannis Gerſem* de
 „ Sacramento Altaris. Idem Benedictus nobiſcum Epistoſas *Alberti de Sarthiano*
 „ communicavit, Vir in literis politioribus, & in ſacris optimè verſatus, qui ad
 „ Diarium Literat. Parmenſe ſuam cum P. Gaudenzio Roberto Carmelita Symbolam
 „ confert, aliaque plura opera meditat.

Bernardus de Montfaucon Diarii Italici editi anno 1702. cap. 3. pag. 31. Bac-
 chinum pluribus commendat. Virum eruditum, multis jam editis operibus cla-
 rum appellans, & cap. 27. pag. 404. iterum Virum clarum, eruditum &c.

Jo. Cinellus Bibliot. Volant. Pluteo. 5. pag. 10., & Pluteo 7. pag. 19. & 39.,
 ubi ejus Panegyricam in D. Nicolaum Orationem recenſet, ſubdens „ Il P. Bacchini
 „ è di ſpiriti elevatiſſimi, ed oltre la candidezza de' coſtumi, è applicatiſſimo agli
 „ ſtudj „ Iterumque Plut. 9. pag. 22. & Plut. 11. pag. 35., & ſeq. Antonius Teiſſer in
 „ Catal. Authorum, qui libror. Catalogos ſcripſerunt par. 2. pag. 28. Bernardus Per
 „ Mellic. Epiſt. x. Apolog. in Catal. Scriptor. Ord. noſtri ab anno 1600., ubi præci-
 „ pua ejus opera enumerat, & ex eo Fœlix Egger Pethruſianus Idæa Ord. Hierarch.
 „ Bened. lib. 2. par. 3. diſſert. 8. pag. 570. inter Hiſtoricos. Jo. Franchinus, *Biblio-*
 „ *ſophia Conventualium*, in Adjunctis pag. 385., & 607., ubi eximiè eum cele-
 „ brat, præcipuè ex plurium linguarum peritiâ; cui tamèn Bacchinus vicem
 „ rependit ſuarum Ephemerid. tom. 6. pag. 411. & ſeqq. & 418. Federicus Norrius
 „ Satyrâ * 13. Bacchino nuncupatâ, qui Epistoſam pro gratiarum actione Authori
 „ ſcripſit impreſſam in eiſdem Satyris pag. 170. Cl. ac doctiſſ. Marchio Scipio Ma-
 „ phejus, cum aliquot dubia in Notas, quas Chriſtophorus Matthæus Pfaffius Frag-
 „ mentis quibuſdam anecdoctis S. Irenæi Episcopi Lugdunenſis in Biblioth. Tauri-
 „ nenſi repertis, & à ſe evulgatis, addiderat, ſcripſiſſet, ea Bacchino miſit, cum
 „ hac Epistoſa „ Ecco a V. P. Rm̃a altro diſturbo, Ella principiarà à conoſcere, che
 „ è per coſtarle aſſai caro l'aver poſto tanto ſtudio in ritirarmi dalle bagattelle, poi
 „ che in queſte materie io non ardirò mai nulla ſenza di lei. Il Signor Pfaff Sogetto
 „ de' più dotti della Germania ... mi manda ora alcuni frammenti Greci accompa-
 „ gnati

gnati da sue osservazioni; Io glie li trasmetto sotto l'occhio, e le trasmetto insieme alcuni miei dubj, perche mi avvisi, se son ragionevoli, o insufficienti, e perche restino dall'oracolo della sua voce, o confermati, o disciolti. In fine verò Epistola. Supplico ora V. P. Rma a correggere le mie considerazioni, e ad arricchirmi di nuovi lumi. Ma mi riesce di gran disturbo l' avere il Maestro lontano. Non le sia grave il continuare a supplire con la penna, e mi creda con tutto ossequio &c.

1 Quod ipsum narrant etiam laudati Auctores Ephem. Lit. Ital. tom. XVI. anno 1713. pag. 245. & seqq.

2 Idem Mapheus in Hist. Diplomatica pag. 106. laudans recentiores Collectores veterum diplomatum, De' prossimi tempi ricorderò prima tra Nostri il P. Abbate Bacchini nella Storia del Monastero di Polirone. Ipse verò Cl. Pfaffius in editione eorumdem Fragmentorum S. Irenæi Hagg Comitum anno 1715. 8. ita in Præf. de Bacchino loquitur, Facimus autem id eo libentiùs, quod litis nostræ arbitrum esse voluit (Mapheus) celeberrimum Bacchinum Virum in antiquitate Ecclesiastica versatissimum, dignumque, qui ob eruditionem, quam possidet summam, in Purpuratorum ordinem referatur.

3 Ignatius Hyacinthus Amat de Graveson Hist. Eccl. to. 9. in tabulis Chronolog. pag. 453 Bacchinum celebribus sæculi XVI. Scriptoribus accenset. Denique Bacchinum laudant Franciscus Arisius in Cremona Literar. Ludovicus Antonius Muratorius in Anecdosis. Petrus Bælius in excerptis Reipublicæ Literariæ, ubi Bacchini dissertationem de Nummo Scipionis Africani suis inserit. Anno verò 1723. prodiit Venetiis in prædictarum Ephem. tom. 34. art. XI. pag. 295. & seqq. Vita Benedicci Bacchini ab ipsomet tamquam de alio sincere, & candidè scripta, quam adire poterunt, qui Bacchinum intimiùs, ac penitiùs cupiunt dignoscere: Nobis pro coronide ejus laudum sufficiat hæc adnectere, quæ iidem Ephemeridum Auctores tom. 35. pag. 352. & seqq. in medium proferunt; postquam reliquum ejus Vitæ ab an. 1704., quo illam Bacchinus scribere desiit, usque ad ann. 1721., quo obiit, diligentissimè prosequuntur, ex relatis Ludovici Antonii Muratorii, D. Cælestini Lorefice Monachi ex nostris, & Antonii Vallisneri. Ibi enim laudati Ephemer. Auctores sic loquuntur à pag. 252. usque ad 260., Et in fatti il P. Abb. Bacchini fù uno de' più illustri, e famosi Letterati di nostra età, e forse pochi valentuomini aveva l' Italia, che l' egguagliassero, niuno che l' superasse.

Non v' ha genere di letteratura, ch' egli à fondo non possedesse, il saper suo era universale, il gusto esquisito in tutto. Oltre alla lingua Latina, in cui dettò varie sue opere, si procacciò anche l' ornamento della Greca, e dell' Ebraica, e sapevano quanto bastava per farne delle traduzioni. Giovane se spiccare sù varj Pulpiti d' Italia la sua eloquenza, e sarebbe riuscito uno de' primi Predicatori del suo tempo, ma la sivevolezza della sua complessione l' obligò ad abbandonare quell' Apostolico faticosiss. ministero. Fù versato nella Filosofia sì de' Peripatetici, che de' più recenti Maestri, e à questa congiunse gli studj Matematici, senza i quali può dirsi priva d' occhi, e di mani la scienza delle cose naturali; ma il suo forte era nell' erudizione sacra, e profana, e in un gran possesso della Cronologia, e dell' Istoria de' secoli antichi, e di mezzo. Nella pratica degli antichi caratteri fù singolare la sua perizia, avendo faticato in quanti Archivi potè aver adito... Fù il suo giudizio critico, ed esatto in tante, e tanto differenti materie, con un amore intenso della verità... Tutti questi studj poi egli indirizzava alla Teologia Dommatica, e Polemica, e sovra questi principalmente la fondava, come sovra la Scrittura, i Concilii, i Canon, e i Padri tutti della Chiesa... Nè al suo singolar sapere, e a tanti pregi mancò quel credito, e quella stima, che non mai abbandona

Plura ad rem nostram pertinentia omittimus

„ un gran merito. Celebre fù in Italia, e fuori il suo nome, e Personaggi chiarissimi
 „ ebbero moltissimo di stima, ed' amore per lui. Tali furono i Cardinali Sfondrati,
 „ d' Aguirre, Noris, Davia, Ferrari, Tomasi, Corsi, e Fabroni; Il Re di Sarde-
 „ gna, il Gran Duca di Toscana, i due ultimi Duchi di Modena; I Monsignori
 „ Olgiati, Passionei, Ciampini; Il Magliabecchi, il Valletta, il Ramazini; I Padri
 „ Mabillon, Montfaucon Valfecchi Benedettini, Tamburini *, e Teresenghi Gre-
 „ fuiti; Il Muratori, Gimma, Fontanini, Scipion Maffei, che lo chiama *suo Maestro*,
 „ e sovra tutti Innocenzo XIII., e l' Eminentissimo Conti suo fratello, che eranfi
 „ avvifati di volerlo in Roma. I suoi costumi furono illibati, innocente la sua vita,
 „ zelante del suo Istituto, costante per le ragioni della Chiesa, amante della po-
 „ vertà religiosa &c.

Hic de Bacchino dicendi finem facere decreveram, sed cum post ejus obitum
 supramemoratus Epistolarum Liber Ms. CClh. Virorum ad Bacch., in manus meas
 pervenisset, cohibere me minime potui, quin pauca saltē, & ea potissimum, quę
 in Bacchini doctrinę, ac pietatis laudem propius cedunt, ex eisdem seligerem, &
 Lectoribus exhiberem, sperans, eos meum hoc studium æqui, boniq; consulturos.

Pag. 20. &
 seq.

*Benedicto Bacchino Monacho Benedictino-Casinensi. Petrus Cannelus Abb. Bene-
 dictino-Camaldulensis S. P. D.*

„ Laudes, quas Orationi meę tribuisti, mi Bacchine, Anonymo Dialogorum
 „ Authori si aptaveris, neque digniori loco laudes ipsas collocari, neque sublimius
 „ Anonymum laudari contigerit; Nimium, crede, me amas, qui me nullius notę
 „ hominem parvo quidem, sed vivido verborum compendio tantum effers, quan-
 „ tum integro vix panegyrico alius posset. Gratias idcirco quantas debeo tuę refero
 „ humanitati; Debeo autem innumeras, easque debebo semper, quoad vixero.
 „ Utinam & Anonymum agnosceres? Quę, & quanta prædicares de illo! Enim
 „ verò nullum hac ætate nostrā inveni adhuc, qui penitissima Philosophię præcepta
 „ gravissimo, jucundissimoque cultu adornaret, quod suis in Dialogis præstat Au-
 „ thor cordatissimus. Similes hujusmodi libros, qui sint, raros admodum, aut nullos
 „ ferunt nostrates Philosophi. Hic summa de moribus doctrina, hic abditiores lapsus
 „ detecti, hic ardua magis sapientia tradita, neque aspera illa, & silicea, qualem
 „ adumbrabant Stoici; at humana, & compta, civili vivendi rationi, divinisque
 „ oraculis consentanea. Præclarum sanè Philosophum adversa primum, deinde
 „ scripta probant Anonymum istum, cui fausta omnia precor. Quicumque ille sit,
 „ Liberium, & Angelium ab illo inductos planè novi utrumque, geminas illas Respu-
 „ blicas, quarum turpissima uni, pulcherrima alteri facies. Novi, & Civem illum,
 „ qui Magistratu adepto subsiliebat, se doctissimum extemplo factum prædicans, cum
 „ magis magisque desipiebat. Quam benè insulsi Civis nomen æterno tegitur silentio!
 „ Ægrè tamèn Liberium, Angeliumque fictitiis cognomentis personatos fero. Uter-
 „ que nihilominus suis in lucubrationibus celeberrimus æternum vivit: O præcla-
 „ rum, Bacchine, munus missum! Quanto cum sænore oratiunculam meam repen-
 „ disti. Grates iterum immortales. Vale. Faventię ex nostro D. Hippolyti Asceterio
 „ m. Kal. Martii Anno MDCXCII.

Joannis Andrę Gleies Sereniss. Regis Polonię, & Elector. Sax: Friderici
 Augusti à Sacris Concionibus.

Pag. 36. &
 seq.

„ Rarę T. virtutes, & inusitatus candor, atque humanitas, quibus omnes bona-
 „ rum artium, elegantiorumque studiorum Cultores soles prosequi, in nostram
 „ usque Saxoniam, & Misniam pervenerunt, atque ita sese diffuderunt apud diver-
 „ sos eruditos, ut merito in tui admirationem multi rapiantur, insignem egregiū
 „ Diarii Polyhistorici Modenę impressi laborem considerantes, sapiusque in magni-
 „ ficum T. R. conspectum prodire, atque tecum per literas colloqui optent; Cum

itaque inter alios hujus mei voti compotem reddere se volebat cl. V. D. Jo. Frider. Heckelius, Philologus apud nos haud inclari nominis, & consanguineus meus prædilectus, tam exoptatissimam T. Rev. & Ill. Excell. innotescendi occasionem prætermittere nolui &c. Trepidat quidem animus, & rubore quasi suffunditur vultus, quoties R. T. in omni disciplinarum genere consumatissimam eruditionem, & singularem Judicii *acrivian* in memoriam revoco mihi &c. Adjeci aliqua mea schediasmata in observantia T. R. tesseram, quæ benevolè si excipies, & accuratissimo ingenii divinitui calculo signabis, omnia me impetraturum putabo. Interim eandem, quam aliis Germanis tribuisti benevolentiam, mihi quoque à R. T. Excell. promitto, cum hæc virtus universis Illm̃is Italis propria sit, & domesticæ, Tibi verò connata &c. Vale literarum decus maximum. Torgaviæ apud Misnicos an. sal. 1695. die 10. Februarii.

Nicolai Garziæ de Londogno C. R. M. Bibliothecæ Contarenæ Venetiis Præfeti. Anno 1696. Nonis Augusti.

„ Si hucusque, Rm̃e Pater, eruditionis tuæ haud ingloriè non me fama per totum orbem diffusa teneret, novis humanitatis tuæ vinculis adstrictus &c. Utinam omnia mea jam in lucem edita, in unum colligerem, ut tibi tamquam ætatis nostræ clariori Apollini dicarem &c.

Pag. 57. & seq.

Frider. Heckelii pag. 62. & seq. ferè in medio Epistolæ „ Tu è contrario Vir es, quem variè scientiæ, ac multijugæ literaturæ gnarum, nobilis humilitas, ac animi submissio egregiè extollit. Ideòque minimè est opus, ut hominem triobolarem te nuncupes, cum inter summi pretii Viros, quos doctior Orbis adorat, verferis, & cùm non colamus te, atque constanter veneremur, qui in supremum honoris, ac gloriæ fastigium collocatus, benigniori oculo humi repentes, quibus sum annumerandus, aspicias? Munuscula mea chartacea, quæ olim misi, & quæ hac vice placuit mihi mittere, non spernes, quamvis ea valde acribus, ac probè limatis oculis tuis, publicæ, eaque miti, atque modestæ censuræ tuæ planè indigna judico &c. Vale Deo commendatus, & tardè meæ responsioni ignosce, ò amicissimum, mansuetissimumque Musarum politorium, imò, & meum corculum. Oelnisii inter Variscos. 2. Junii anno post Nat. Christi 1697.

Pag. 62. & seq.

Gisberti Cuperi apud Batavos Viri amplissimi ac doctissimi, paulò post initium. Ut igitur præclarum hoc testimonium tribuo voluntati erga me tuæ, & benevolentia, qua omnes eruditionis studiosos amplecteris, ita mei officii esse duxi, tibi gratias agere, quas possum, maximas, id quod & libentiùs facio, quia ita spero eventurum, ut subindè de rebus agere possimus, quæ ad interiorem pertinent doctrinam, in quâ tam diligentè es versatus. Probat hoc certè elegans de Sistris dissertatio, quam anno proxime elapsò novis typis describi curavit, dissertationunculâ, & notis auxit Jac. Tollius &c. Inferetur docta illa dissertatio Thesauro Anti-

Pag. 66. & seq.

quitatum Romanarum *, & ita magis magisque nomen tuum veteris ævi studiosis innotescet. Id quod certè debetur eruditioni, & humanitati tuæ; An quæ alia, similis, præter Dialogos, quos beneficio Ill. Magliabechi recipiam propè diem, vel alterius argumenti, & præter Ephemer. Erudit. Italicas, quas utinam hic nancisci daretur, edideris mihi latet, sed tamèn Magliabechus me exhilaravit mirum in modum, certioreque me fecit te agere in Monast. Montis Casini, ibique invenisse varios Mss. dignos, ut emittantur in lucem, id quod te facere velle, etiam, atque etiam rogo; Amplissimus etiam Copesius Senator Sylve * Ducensis enarravit mihi præclaras ingenii tui dotes, & in primis humanitatem, lenitatem, & mansuetudinem, quas virtutes in te summas invenit, atque inde eo magis commotus sum ad officia mea tibi reddenda &c. „ Vale plurimum. Daventriæ 14. Julii 1697. Eiusdem, paulò post initium.

Grevii

* Bosle Duc

„ Felix

- Pag. 72. & seq. „ Felix certè tibi fuit iter Romanum, Casinense, & Neapolitanum, & lator te in-
 „ venisse *Anecdota*, quæ inservire possunt illustrandis Chronicæ Leonis Ostiensis, &
 „ ritibus, disciplinisque Ecclesiasticis &c. Utinam absolveres lucubrationem tuam de
 „ *Vitis antiquorum per Italiam*, & quamvis Serenissimus Mutinæ Dux habitâ ratio-
 „ ne meritorum tuorum, te Præfectum dederit Bibliothecæ suæ, & dignitas illa, quam
 „ tibi ex animo gratulor, laboriosa sit, spero tamen te tam præclarum propediem
 „ editurum opus &c. Elegantem tuum libellum recepi, & singularem ex Dialogis de
 „ *Constantia in adversis*, de *Dignitate tuenda*, de *Amore erga Rempublicam* fructum
 „ percepi; videbarque esse cum Catone, Cicerone, vel Lælio, cum illos evolverem
 „ &c. 15 Decembris 1697. Eiusdem, pag. 85. & seq. circa medium.
- Pag. 85. & seq. „ Copesum nostrum nondum vidi, sed diversas nuper ab eo literas accepi, isque
 * Leonardi. „ elegantia tuorum Dialogorum, nec non Poggii Epistolæ, & Leonis * Aretini ora-
 „ tionibus ita captus, idque haud immerito est, ut ea omnia elegantibus typis jussit
 „ rit Sylvæ Ducis describi, nec dubito, quin ad te, Vir eximie, exemplaria sit missu-
 „ rus; Sed doce me quæso, quale fuerit numisma affabrè a recenti artifice fictum,
 „ de quo te scripsisse memoriæ mandas in Dialogo de *Dignitate tuenda* pag. 74. Læ-
 l. 79. „ tor valdè te reperisse Agnelli Ravennatis ineditum opus, de *Episcopis Ravennæ*,
 „ teque illud dissertatiunculis historicis, & Chronologicis illustraturum, indè pro-
 „ cul dubio historiæ sacræ, ac prophanæ splendida lux accendetur, & tanto gravior
 „ hic liber erit, quia non modo desideratus fuit à multis, verùm etiam quia eruditi
 „ illum planè deperditum esse putarunt &c. Vale plurimum. Daventriæ 15 Novem-
 „ bris 1698. Eiusdem aliquantò post principium. 25
- Pag. 101. „ Quod jam ad alteram insignis Operis tui * partem, eam etiam diligentèr admo-
 * scilicet de „ dum perlegi, & animadverti te præclare agere causam *, quam tibi proposuisti elu-
 Ecclesiastic. „ cidandam, ac defendendam &c. „ & circa finem pag. nempe 112. „ Fateor prate-
 Hierat. ori. „ rea, te præclare causam tuam agere, & intentatam aliis viam ingressum esse ad
 ginibus. „ probandam Romam Metropolim esse Occidentis, dignamque lucubrationem
 * De Prima- „ tuam esse, quæ attentè legatur &c. Daventriæ 8. Junii 1705.
 tu videlicet „ Antonii Pagii Criticorum in Baronium Auct. „ Mihi nomen vestrum, doctri-
 Rom. Eccl. „ naque ignota esse non possunt, sed vereor, ne occasiones vobis gratitudinem
 à Petro fun- „ meam, & meam de vobis existimationem testandi desint; nihil tamèn præter
 data. „ mortem impedit, ne in Critica mea, ubi de Mathilde Comitissâ loquor, de vestra
 Pag. 131. & „ in me benevolentia, doctrinaque mentionem faciam &c. Aquis * sextiis die 20.
 seq. „ Novembris 1698.
- * Aix. „ Henrici Christiani de Hennim Medicinæ Doctoris, & humaniorum literarum
 „ Græcæ, & Latinæ Professoris in Universitate Duisburgensi, „ Obviam humani-
 Pag. 68. „ tatem tuam, & præclaram de Republica literaria benemerendi voluntatem depræ-
 „ dicavit Samuel Mead, Vir doctissimus; nomen enim tuum, & insignis eruditio
 „ jam dudum apud nos celebrata est. Idem V. C. quam modo dixi, indicium fecit
 „ conscriptæ à te lucubrationis de *Vitis Italicis*, quam te bono rei literariæ donaturum
 „ ajebat. Ultrajecti Kal. Septembris an. Christi 1697.
- Pag. 89. & seq. „ Joannis Mabillonii &c. „ Nihil mihi jucundius, aut optatius ex istis partibus
 „ nuntiari poterat, quam te valere, meique adhuc esse memorem, nec penitus ex
 „ tua benevolentia, & amicitia, quam quantivis facio, excidisse; id verò accepi ex
 „ literis nostri Bernardi de Montfaucon, qui tua in se beneficia, & officia summo-
 „ perè deprædicat &c. „ Circa finem „ Id porrò mihi pergratum est, ac per quam
 „ jucundum, quod te cum dignitate Mutinæ versari audiam, dabis haud dubiè ope-
 „ ram, ut eo in loco aliquid nomine, & eruditione tua dignum parturias, quod
 „ mihi in primis est in votis, existimationem tuam honori nostro deputans &c. Vale,
 „ & me amare perge. Parisi. 15. Kal. Septembris anno 1698.

Godefridi Guilelmi Leibnitii Serenissimi Electoris Hannoveræ Historiographi.

Olim tibi per alium, nunc per me ipsum gratias ago, pro munere egregio Historiæ Monasterii Padolyronensis, cujus continuationem videre opto. Cur nunc scribam causa est amicus doctus D. Hakemannus, qui occasione itineris Italici, monumenta Historiæ Estensis in usum nostrum quærit; & cum neminem temerè reperturum putem; à quo magis quam à te, proficere possit, audeo eum tibi commendare, ut consilio, opeque juves, quòd digna sciri nanciscatur; si quid erit vicissim, in quo mea tibi opella utilis esse possit, tantùm iussu expecto: memini aliquandò tibi constitutum, opus à Viro docto de *Viis Militaribus*, vel Regiis, Gallico sermone scriptum, illustrare; Id & si nunc magno Antiquitatum Romanarum Thesaurus additum sit, non idèò tamen minus præclaris tuis observationibus locus erit. Et sanè Geographia vetus valde adhuc mihi videtur hiare. Quæ alia agites scire pervelim, simulque occasione ineuntis anni Deum precor, ut hunc paritèr sæcularem, & multos ex sequente sæculo ad votum fluentes, tibi concedat, quo magis spatium habeas, quantum potes (potes autè plurimùm), de Republica benemerendi, Vale. Hannoveræ 28. Decembris 1699.

Danielis quoque Papebrochii plures in eodem libro circa ejusdem finem leguntur ad Bacchinum Epistolæ nempæ num. 32. nam cum Bacchinus Ephem. Literat. ederet, Papebrochius suas illi lucubrat. identidem mittebat in eisdem referendas; nos uniustantum, quæ. 10. est, partem, quæque propius rem nostram attingit, hic exhibemus; Ea sic habet., Post gratissimas vestras datas à felici Mutinam redditu, aliasque significantes de invento Casini sigillo Concilii Constantiensis, accipio Venetiis Historiam Monasterii Padolyronensis, quantum cognoscere obiter licuit curiosam, & eruditam, cum mensuris Diurni vestri relationibus ab initio Januarii, ad Septembrem inclusivè. Legi mox, quæ spectabant responsiones meas, & summo perè probavi, ac probo claram, atque nervosam breviter, cum æquali erga partem utramque affectu, & summa moderatione. Si nancisci possem hominem, qui Italicè simul, & Gallicè calleat, curabo, ut Gallicè reddita potius, quàm Flandricè in vulgus exeat, magnum fructum allatura &c. Commendo me cum Sociis sanctis vestris Sacrificiis. Antuerpiæ 27. Aprilis 1696.

Extant præterea in eodem libro plures Bacchini Epistolæ scilicet num. 23. quibus, ut plurimùm, eisdem Viris doctissimis respondit, præter eam, quæ legitur inter Epistolas Virorum Clariss. ad Bacchinum à pagina 114. ad pag. 131., quæ Gisberto Cuperò doctissimè respondet, estque Apologetica Originum Ecclesiasticæ Hierarchiæ, publicè equidem, sicut reliquæ omnes luce dignissima, & d' utinam aliquandò in commune bonum Typis consignentur. Nos ex iisdem Bacchini Epistolis uniustantum, quæ secunda ad Cuperum est, paragraphum exscribimus, ex quo Bacchini modestia dilucidè apparet, qui cum tantus vir esset, tantique à clarissimis, ac doctissimis Viris factus, adeo tamen demissè de se ipso scribebat, sentiebatque; en ejus verba:., Habeo collectum jampridem Opus de *Viis Antiquorum per Italiam*, quod modò peragratis hujusmodi viis facile illustrare possem, & augere. At illud adeò parum mihi probatur, ut vix de eo secundis curis subijciendo cogitare valeam; novi, quo sæculo vivamus, & pusillitatis meæ conscius, prodere non audeo.

BENEDICTUS BONSIGNORIUS nobili Familiâ natus est Florentiæ, quæ Urbs, ut florentissima ingenia semper edidit, ita insigne ibidem S. Mariæ Cœnobium (per antonomasiam *Badia* dictum) plurimos literis, ac pietate præclaros viros protulit, qui patriæ non minus, quam monasticæ Religioni decus attulerè. Id autem egregiè inter cæteros præstitit Benedictus Bonsignorius, qui cum in Sæculo Doctor percelebris, ac linguarum, præsertim Græcæ, atque Hebræicæ Professor existeret, Monachus, ibidem fieri voluit anno 1534., ætatis 24., die 25. Martii,

Martii; Itaque ob morum; ac doctrinæ præstantiam, quam ex ipsis Græcis, atque Hebraicis fontibus hauserat, cum magnam apud omnes existimationem obtineret, ad Congreg. nostræ sublimiores dignitates brevi evectus fuit, nam ætatis anno 29. in Cœnobio D. Justinæ Patavinæ Tyronum Magister, anno verò 36. Prior constitutus, anno deinde 42. Dñi 1557. electus fuit Abbas Aretij, postmodum S. Martini Panormi, S. Laurentii de Averlâ, demumque anno 1566. S. Mariæ de Florentiâ: Eo autem Religionis zelo præditus erat, eâ Sanctorum Scientiâ conspicuus, ut non solum Congreg. nostræ quater fuerit Visitator, verum etiam à S. Pio V. Pontif. Max. Reformator, Commissarius, & Visitator Apostolicus Monasteriorum Cisterciens. per Hetruriam fuerit deputatus, Pontificat. an. 2. ut ex Brevis hac de re ad eundem dato, additis ei sociis à Magno Duce Cosimo I. *Vincenzio Borghino* ex nostris, & nobilibus Viris *Julio del Caccia*, & *Juliano Cappono*: Verum morbo ex labore in Visitatione Monaster. Regni Neapolitani contracto, Florentiam rediit, ibique anno 1567., ætatis suæ 52. cessit è vita die 16. Febr. Sanctitatis æquæ, ac doctrinæ famâ celebris, in Cœnobio suo sepultus, ejusque parentationi tum nobilitas Florentina, tum etiam Cistercienses Monachi interfuerunt, multis relictis ingenii monumentis, quæ hisce titulis distinguuntur,

1. *Explicationes in 3. Cantica novi Testamenti*; sunt Homiliæ 39. habitæ in Dominicis diebus, aliisq; Anni solemnitatibus.

2. *Orationes variae ad Fratres in Capitulo*: Sive Homiliæ, & explicat. num. 31. in Evangelia, & Psalmos, & in quam plurimos Isaïæ, & Pauli insignes locos. Omnia unico volumine comprehensa in 2. lib. dispartito, impressa sunt Florentiæ apud Georgium Marefcottum an. 1568. in 8. pagg. 624. Cura *Raphaelis Castrucci* Monachi Florentini an. ab obitu Bonsignorii 1.

Ejus vitam duo Monachi Abbatia Florentinæ Alumni latinis literis consignarunt. Raphael nempe Castruccius nuper laudatus, ejus in Monastico Tyrocinio Magister, & Nicolaus Minius. Ille inter cætera,, Erat, inquit, Bonsignorius,, laudandus ob integritatem, amandus ob humanitatem, imitandus ob rectam,, simplicemque naturam, ab omni furore, & fastu longissimè remotam,, Minius verò in pref. in lib. Orationum,, Nam licet consilium, prudentia, & vigilantia,, atque cura in exequendis demandatis muneribus, Monachis ipsis, qui in eo versati sunt, vel quibus ipse præfuit, nota sit; licet morum facilitatem, & clementiam,, Benedictina familia experta admiretur; licet tandem pietatem fidem, religionem,, & charitatem norint illi, qui cum eo ætatem egerunt; doctrina tamèn, studium,, disciplina, atque eruditio singularis cunctis patebit: tanta enim fuit in eo Viro,, sacrarum Literarum cognitio, ut ejus explicationes in tria novi Testamenti Cantica, & Homiliæ, & Orationes, nec non in Psalmos, & Evangelia, tum in quam plurimos Pauli, & Isaïæ insignes locos, potius cum antiquis. illis sacrarum Literarum Interpretibus, quàm cum hisce recentioribus comparanda videantur &c.

Præterea peronorificam de eo mentionem faciunt Petr. Ricord. *Histor. Monast. Dial.* 4. pag. 458. Arnol. Wion. *Lig. Vit. par.* 1. lib. 2. cap. 63. pag. 406. Placid. Puccin. in *Chron. Abb. Florent.* pag. 87. & sequen. Iterumque in *Appar. Hist. de Vir. Ill. Abbat. Floren.* vocat eum in literis Græcis, Latinisque optimè versatum. Bened. Lucchin. in *Chron. Comitissæ Mathildis* cap. 77. Michael Poccian. in *Catal. Scriptor. Floren.* eum appellat Monastici Instituti observantis., Præsulem vigilantis., Virumque pientis., qui sermones habuit coram Monachis in solatium quotidianum, tantâ facundiâ divinæ charitatis, ut in se ipso omnes cœlestis amoris affectus excitari viderentur. Hipp. Marac. in *Bibl. Mariana* par. 1. pag. 209., ubi eum vocat Virum peracuti ingenii, & maximâ Sacrar. Literarum cognitione pollentem, qui dulcedinem D. Bernardi, & spiritum D. Chrysostomi sic imitatus

est, divinalque literas interpretatus, ut ejus explicationes à plurimis dignæ habitæ sint, quæ antiquissimis comparentur. Iterumque in Appen. L. B. addens Benedictum multa egregiè in Sacra Biblia scripsisse. Anton. Possiv. in App. Sac. par. 1. pag. 208. editionis Colonien. ann. 1608. idem ferè dicit. Novissimè Julius Negri Ferrariensis. Soc. J. in Hist. Scriptor. Floren. Italicâ linguâ impressâ Ferrariæ in fol. an. 1722. apud Bernardinum Pomatellum pag. 91. col. 1., ubi idem ferè, quod Maraccius, repetit.

BENEDICTUS CANOPHILUS, Manfredus antea vocatus, apud Castrum Sanguinis, vulgo Sangro, in Samnio ortus, Monasticum institutum Casini adultâ jam ætate amplexus est an. 1525. die 11. Aprilis; floruit, tùm bonarum literarum peritiâ, tùm juris utriusque (quod etiam Romæ docuit) singulari eruditione, inter insigniores proinde J. C. ejus ætatis haud immeritò numeratus, mirisque encomiis à doctiss. in Italia legalis scientiæ per id temporis Professoribus commendatus; Novis enim, ac multiplicibus præstantis ingenii fœtibus Jurisprudentiam illustravit, ejusdemque facultatis studiosis, haud parum commodi, ac utilitatis peperit; Quamobrem Maximilianus Imperator, in virtutis, doctrinæque illius commendationem, Equitem Palatinum eum creavit anno 1512., quo tempore Canophilus adhuc in sæculo degebat, peregitque eam cæremoniam Cæsaris nomine Michael de Grassis Cardinalis Bononien. & Comes Palatinus, ejusque honoris Cæsareum Diploma datum anno 1512. Julio II. Pontif. erat penes Josephum Canophilum, ut apparet ex monumento in Tabulario S. Laurentij de Aversa hac de re asservato. At in Monachatu Sangrinus quamvis Prioris dignitate à nostra Congregatione insignitus, eoque munere aliquot annis laudabiliter persunctus, quod tamen impensius solidissimis studiis vacaret, in ordinem se redegit, Abbatis exinde titulo honoris gratia honestatus. claruit anno 1550., Casini obiit, ibidem sepultus; Opera autem, quæ in publicam lucem emisit, hæc sunt,

- 1 *Juris Canonici, & Divini compendium* incipiens à primis legum cunabulis, ubi summam, & decisivè quidquid est scriptum, quasi per omnes, tam Canonum, & Legum Latores, quam per alios sub Rubricis Decretalium breviter habetur, cum modo facillimo intelligendi, & reperiendi, argumentandi, & solvendi tom. 1. Venetiis anno 1542.
- 2 *Trattatus Fori, & Poli* sub repetitione c. 1. de Constit. Qualiter judicandum, & consulendum sit in Foro Fori, tam Canonico, quam Civili, & qualiter in Foro Poli, Conscientiæ, & Pœnitentiali; tomus secundus; Venetiis apud Aloysium de Tortis anno 1542.
- 3 *Summa rerum*, ubi breviter habetur quidquid, tam per Canonam, & Legum Latores, quam per communes opiniones DD. Decisivorum, & Consulentium comprehensum est; tom. 3. lib. 2. Venetiis eodem anno.
- 4 *De Religiosis, & Vitâ, Bonis, ac Privilegiis eorum, nec non de Criminibus in Deum & Proximum; de Pœnis eorum*; tomus 4.; Venet. apud Bernardinum Bondonum Mediolan. anno 1542. lib. 5.
- 5 *Trattatus necessariissimus de Censuris Ecclesiasticis, & Hæresibus. De duplici Matrimonio spirituali, & temporal. De Ordine bene beatèque vivendi. De Modo reperiendi materias in utroque jure*; Hæc quatuor opuscula conficiunt tomum quintum impress. ibidem eodem anno; opera eo quidem tempore plurimum commendata, & valde utilia, unde carmen hoc illis præfixum fuit

Ex multis nobis hic satis unus erit. Ipse autem Canophilus sua enumerat opera in præf. ad librum *de modo reperiendi materias in utroque jure*, dicens, „Postquam, Duce Deo Opt. Max., finem imposui quinque Tractatibus nostris, scilicet De terminis Juris. De differentiis in utroque jure. De differentiis inter Forum Fori,

„ & Forum Poli, & De differentiis Juris Longobardorum, & Romanorum, & De
 „ summa rerum J. U., De Censuris, De Hæresibus ritè, & rectè reprobatis, & De
 „ duplici Matrimonio. & sic De modo intelligendi materias; operæ pretium fore
 „ duxi, componere præsentem Tractatum, De modo reperiendi dictas materias in
 „ U. J. per suas Rubricas.

Præstat autem hic demonstrare quanti Canophilus à doctis eo tempore Italia
 Viris sit habitus. Ant. enim de Rubeis J. C. Alexandrinus in Epistola ad ipsum da-
 ta (ubi vocat eum *Sacri Cætus jubar unicum, Religionisque columen*) constanter as-
 firmat Sangrini Opera vetustatem vincere, & totam ferme detertere posterita-
 tem, nihil enim mundius, perfectius, ac exactius Tractatu *de Foro Fori, & Po-
 li*, in quo tam raras, tamque varias animi divitias congefserit, ut non satis mi-
 rari quis possit; extollit etiam ejus arborem fecundiss. supra illam, quam Joan.
 Cremonen., ac Baptista de S. Blasio serere adnixa sunt; quippe quæ copiam, ele-
 gantiam, ordinem, fide multâ, judicio perspicaci, mira denique majestate à Cano-
 philo sit plantata, opera sanè, quæ omnes proclivè admirari queant, æmulari tam
 pauci possint, quam nemo carpere; Quam obrem inter eos Canonicos Scripto-
 res Benedictum agregandum censet, quos Augustinus nusquam errori obnoxios
 autumat.

Sigismundus item Brunellus J. U. Doctor Patavinus pariter in Epistola ad eum-
 dem, vocat eum Virum literatissimum, & integerrimum, qui suo admirabili in-
 genio, exquisitâ doctrinâ, summâ cum diligentia, tot difficultates antea confu-
 sas, & apud DD. sæpe dubitabiles, pro omnium studiosorum utilitate miro or-
 dine, atque (ut ajunt) divino quodam spiritu motus, ad breve compendium re-
 duxerit; additque eum superasse antiquiores Scriptores, cum ipse brevi quodam
 compendio perfectè adimpleverit, quod illi multis commentariis separatim, di-
 versis in locis perficere non potuerunt. Doctrinam ejus, & ingenium singulare
 dicit, ac in omnibus bonis literis excellentem appellat &c.

Denique Bernardus Bonfilius J. U. Doctor Patavinus maximoperè laudat, per
 Epistolam, Canophili vigilias, ac lucubrationes, asseritque eas à Marco de Man-
 tua Patavinæ Civitatis, ac totius J. Cons. Academiæ facilè Principe, à plurimis-
 que aliis ejus ordinis clarissimis Viris, lectas, laudatasque mirum in modum me-
 ritò fuisse; Hæc illi, & multo plura, quæ brevitate gratiâ omittimus, in Epistolis
 præfixis operibus ejusdem Sangrini.

Ceterum de eo agunt Plac. Romanus in supplem. cap. xi. pag. 120., ubi illum
 vocat J. U. doctiss. dicitque eum scripsisse quamplurimos libros de Jure Canon. Jo-
 Bap. Marus in Annot. ad ipsum Plac. ubi testimonia eorumdem DD. qui modo
 à nobis allegati sunt, refert, & approbat. Arnol. Wion Lig. Vit. l. 2. cap. 63. pag.
 406. Ant. Possév. Appar. Sac. par. 1. pag. 208. edit. Colon. 1608. Gabr. Buc. in
 Bened. Rediv. Julius Ambrosius Lucenti in Ital. Sac. restr. aucta &c. pag. 986.,
 ubi flammam pietatis ejus in eo opere coruscare dicit, quod de Criminibus in Deum
 & Proximum dictavit. Nicolaus Toppius in Bib. Neap. ubi eum appellat *Docto-
 rem insignem*, licet non omnia ejus opera recenseat. Laudatus est etiam Endeca-
 syllabo ab Ang. Sangrino ejus contreraneo, ut supradictum est in eodem Angelo.

Constant. Cajet. lib. de Religiosa S. Ignatii per Patres Benedictinos institutione
 lib. 1. pag. 58., & seq. ejus eximiam virtutem, & singularem prudentiam mul-
 tis commendat.

BENEDICTUS CASTELLI nobili, & valdè antiquâ stirpe Brixie prodit;
 Monasticis autem legibus se se subdidit anno 1595. die. 4. Septembris ibidem in
 Monasterio SS. Faustini, & Jovitæ. Hic peracutum quod à natura obtinuit inge-
 nium, sub celeberrimi Galilæi disciplinâ feliciter excoluit, eo sanè profectu, ut in-
 ter

ter primarios ejus seculi Mathematicos sit numeratus, & Mathematicam ipsam scientiam novis, præclarisque inventis illustraverit, præsertim decurrentium aquarum mensuras primus omnium deprehendens, ac Geometricè demonstrans, quam sanè Ingenii perspicaciam, ac solertiam, secretioris Philosophiæ dogmata, aliarumque fuculatum præsidia. mirè adjuvabant. Itaque in Pisana Universitate Ferdinando II. Magno Hetruriæ Duce exposcente (cujus ipse Castellus Præceptor olim fuerat) tresdecim prorsus annos Mathesim publicè docuit; deinde in Romana, quæ *Sapientia* vocatur, jussu Urbani VIII. Pont. Max. sexdecim integros annos, ab anno scilicet 1628., usque ad annum 1644., quo ibidem obiit, eandem disciplinam explicavit. Licet enim Hieron. Ghilinus in Theat. Viror. Literat. dicat, Benedictum duodecim annis Mathematicam facultatem Romæ publicè docuisse, hoc tamen intelligendum est usque ad illud ipsum tempus, quo Ghilinus scripsit. Scribebat vero Benedicto vivente, qui postea alios quatuor annos supervixit. Sed & Florentiæ annos quinque potiori parti nobilium Adolescentium, ipsique Principi Laurentio de Medicis, Mathematices præcepta antea tradiderat. Romæ verò Taddæum Principem Barberinum scientiâ eadem instituit, prosperam ubique insuetæ virtutis opinionem ab omnibus obtinens. Non solum autem Theorica, sed etiam ipso actu & praxi ostendit, quantum hac facultate præstaret. Cum enim Trasimeni * lacus emissarium à Braccio Fortebraccio olim Lago di Perugia. constructum, ævi diuturnitate, ingenti Perusini agri perniciè, tunc dejectum esset, feliciter Benedictus illud reparavit, in antiqua litora coercito lacu; quod etiam Baccanensi lacui præstitit. Ejus proinde lucubrationes avidè ab omnibus expetebantur, utpotè quæ fecundissimi ejus ingenii aliquid semper novi proferrent; Ex ejus etiam Scholâ plures Viri percelebres, reconditæque doctrinæ in rebus mathematicis prodire, quos inter præceteris laudantur Evangelista Torricelli, & Bonav. Cavallieri ex Ordine nunc extincto Jesuatorum, publicus postea in Bononien. Universitate Mathematicus. Cæterum Castellus facili, ac simplici stylo scripsit, de verborum venustate, & elegantia haud omnino sollicitus. Insignem prætera librum Apologeticum edidit pro Galilæi quibusdam assertis, à nonnullis impugnationibus vindicandis, gratus, dignusque tanto Magistro discipulus. At præ his omnibus pietate, ac Religione in Deum, & in rebus gerendis prudentiâ excelsit; quas profectò animi virtutes variis Congregat. nostræ munis egregiè administratis (nam fuit etiam Abbas S. Mariæ Prataleæ in Ditione Veneta, S. Benedicti Fulginei, & SS. Benedicti, & Aloysii Panormi) satis ostendit. Vivere desinit Romæ in ædibus S. Calixti anno, quo antè diximus 1644. Opera autem ejus, quæ quidem scire potuimus, hæc sunt.

1 *Della misura dell' acque correnti.* Romæ apud Impress. Camerales anno 1628. ad Urbanum VIII. in 4. & iterum Romæ per Franciscum Cavalli 1639., & Bononiæ 1660., & nuperrimè Florentiæ in opere, cui titulus *Raccolta d' Autori, che trattano del moto dell' Aque* anno 1723. in 4. per Tartinum, & Francos Impress. R. Celsit. tom. 1. à pag. 111. usque ad pag. 137.

2 *Dimostrazioni Geometriche della misura dell' aque correnti,* Romæ apud eisdem Impress. Camer. anno eodem 1628., & etiam ibidem apud eundem Cavalli eodem anno, & nunc pariter Florentiæ in laudato opere tom. 1. pag. 139. usque ad pag. 160.

Certò autem certius est, Benedictum Castellum primum Inventoram fuisse mensuræ decurrentium aquarum, sicut reverà ab omnibus hujusce rei primus Inventor agnoscitur, & probatur, quidquid in oppositum dicat Cl. Raphael Fabrettus in opere de *Aquis, & Aquaductibus Veteris Romæ* dissert. 2. pag. 127., ubi numero margin. 232. eum reprehendere audet, tamquam Frontini in simulatorem, ac si

ac si is ignoverit mensuram aquarum currentium ex velocitate ipsius aquæ; Non solum enim Castellus in Epistola nuncupatoria ad Urbanum VIII. præfixa *Demonstrationibus Geometricis &c.* conceptis verbis id de se ipso asseverat dicens,, Pre-
 sento alla Santità Vostra queste mie considerazioni, intorno alla misura dell'ac-
 que correnti; nelle quali se mi sarà succeduto in materia tanto difficile, e INTAT-
 TA dalli Scrittori antichi, e moderni, l'aver ritrovato qualche cosa di vero, sarà
 stato effetto del commandamento di Vostra Beatitudine &c., Sed Hieron. quo-
 que Ghilinus loco supra allegato, laudandum Castellum esse autumat, ob mo-
 nitum, & documentum, quod Architectis præbuit, de cursu aquarum fluvialium,
 earumque mensura à *nemine ex antiquis*, sed nec ex recentioribus deprehensa,
 quamvis summopere id necessarium foret. Petrus insuper Dezza, qui vigintisex
 annis post Castelli obitum, ejus quædam opusculula jussu Cardinalis Leopoldi
 Medicei Bononiæ impressit, in præfatione ad Lectorem, id ipsum testatur,, Essen-
 do notissimo à tutta Europa, che la felice memoria di Papa Urbano VIII. il di cui
 giudizio intorno alle persone virtuose era veramente esquisito, non si tosto vidde
 i pochi fogli, in cui questo maraviglioso Ingegno spiegò con tanta chiarezza, la
non mai fin' ora osservata misura dell' acque correnti, che ne formò il concetto,
 che meritava l' Autore, e con giusto premio lo dichiarò Matematico Pontificio,,
 Et in superius laudato opere *Raccolta d' Autori, che trattano del moto dell' acque*
&c. Præfat. pag. 8., Che però noi dobbiamo ringraziare la divina clemenza, la
 quale nel passato secolo, nel tempo, che ne cresceva il bisogno, illuminò, colla
 face della Geometria, e dietro la scorta di Archimede, e del Galileo, il P. Abbate
 D. Benedetto Castelli ad esaminare la natura dell' Acque correnti, e scoprirne
 tante, e tante utili proprietà, e verità in prima tutte, e à tutti ignote, e tanto ne-
 cessarie, e giovevoli all' arte umana per regolare, e dirigere, e ben governare il
 moto, e corso dell' acqua, per giovamento della navigazione, della coltura, e
 della salubrità dell' aria, e delle Campagne. Idem asserit Benedictus Bacchinus
 in sua ephemer. Literator. an. 1690. pag. 129., & seq. idque etiam ex confes-
 sione, & consensu celebriorum Mathesis Professorum, interque eos Dominici Gu-
 glielmini in libro, quem eodem anno 1690. Bononiæ edidit, *de Aquarum Fluen-
 trum mensurâ*.

3 Discorso sopra la Cometa, e

4 Risposta all' opposizioni del Signor Ludovico delle Colombe, e del Signor Vincenzo di Grazia, contro il trattato del Sig. Galileo Galilei delle cose, che stanno su l' ac-
 que, o in quelle si muovono; nella quale si contengono molte considerazioni Filosofi-
 che, remote dalle vulgari opinioni. In Firenze presso Cosimo Giunti 1625., & ite-
 rum iterum ibidem inter opera ejusdem Galilæi in tres tomos divisa in Typographia
 Reg. Cels. per Jo. Cajetanum Tartini, & Sanctem Franchi in 4. tom. 1. pag. 383.
 & seq. ubi primum leguntur. Considerazioni intorno al discorso Apologetico di Lu-
 dovico delle Colombe, ac deinde, Considerazioni appartenenti al libro del Sig. Vin-
 cenzo di Grazia. Tomo autem tertio pag. 62. legitur ejusdem Castelli.

5 Lettera d' Andrea Arrighetti in proposito della stima di un Cavallo, una cum
 aliis epistolis Galilæi, & Nizolini in idem argumentum. Quo eodem tertio tomo
 pag. 309. leguntur ejusdem Castelli.

6 Osservazioni intorno la bilancetta di Galileo Galilei.

7 Alcuni Opuscoli Filosofici del P. Abbate D. Benedetto Castelli non più stampati,
 cioè 1. Lettera à Monsignor Gio. Ciampoli con un discorso sopra la vista, & un'altra
 lettera al medesimo. 2. Discorso del modo di conservare i Grani; 3. Due Lettere al
 Signor Galileo Galilei sopra il differente riscaldamento, che riceve da raggi del Sole
 la metà della faccia di un mattone tinta di nero, dall' altra metà del medesimo mattone
 tinta

tinta di bianco, ove anco si discorre del Caldo, del Lume, del Bianco, del Nero, e d'altri effetti naturali, la soluzione de' quali, per mezzo de' sopradetti problemi, ci si fa nota &c. In Bologna per gli Heredi del Dezza l'anno 1669., opera Cardinalis Leopoldi de Medicis; Liber utique rarissimus, quem olim mihi ostendit, & legendum tradidit, doctissimus Ant. Magliabechius. At Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris extant sequentia Mss. à me ibidem visa anno 1718,

8. *Considerazioni intorno alla Laguna di Venezia di D. Benedetto Castelli Abbate di Foligno Matematico di N. S. Urbano VIII. e Professore publico nello Studio di Roma.* Est libellus Ms. paginarum 5. in folio colligatus ad calcem operis della misura dell' aque correnti impres. Romæ in 4. anno 1639. per Franciscum Cavalli.
9. *Annectitur alius tractatus pariter Ms. ejusdem Castelli, cum titulo della misura dell' Aque correnti, qui tractatus est omnino diversus ab alio ejusdem argumenti impresso libro, sed agit aliis de rebus peculiaribus magis reconditis, & maximi momenti, ad eandem causam pertinentibus, scriptus occasione, qua anno 1641. opinionem suam Venetæ Reipublicæ proposuit circa Statum ejusdem Venetæ Lacunæ, quæ olim Palus Gallica Vitruvio erat; estque paginarum 12. Ms. in 4. confusus ibidem, & sic terminatur,, Considerazione intorno alla Laguna di Venezia di D. Benedetto Castelli, Abbate di S. Benedetto, & Aloysio (Panormi) Matematico di N. S. Urbano VIII. e Professore nello studio di Roma. Denique adnectitur, & confuitur alius tractatus Ms. cum hoc titulo.*

10. *Alcune postille alla Scrittura intitolata all' Illustriss. & Eccellentiss. Signori All' Aque, che comincia; Il P. Abbate Castelli &c. estque Apologia pro eodem Abbate Castelli contra quemdam Authorem, qui injuriosè, & ineptè, & inscienter scripserat contra ejusdem Castelli considerationes circa Venetam Lacunam, ut supra, estque pag. 7. in 12.*

In supralaudata verò Collectione Auctorum, *De motu Aquarum currentium* Florentiæ impressa anno 1723. plura Castelli opuscula leguntur, atque inter ea quædam etiam, quæ in Bibliot. S. Georgii M. Venet. existere Mss. paulò antè diximus, videlicet.

1. *Considerazioni intorno la Laguna di Venezia tom. 1. pag. 161. 2. Modo di esaminare le torbide, che entrano, e rimangono nella Laguna di Venezia all' Eccellentiss. Signor Gio: Battista Basadonna ibidem pag. 170. 3. Discorso sopra la Laguna di Venezia ad eundem pag. 172. 4. Lettera all' Illustriss. & Eccellentiss. Signor NN. 5. Lettera al P. Bonaventura Cavalieri. 6. Lettera all' Illustriss. & Eccellentiss. Signor Basadonna. 7. Altra Lettera ad eundem; quæ omnes Epistolæ in eadem Venetæ Lacunæ argumentum sunt. Item. 8. Lettera responsiva al P. Francesco di S. Giuseppe sopra la dimanda del suo parere fattagli d'ordine del Ser. Prencipe Leopoldo de' Medici intorno alla sboccatura di Fiumemorto se si debba mestere in mare, ovvero in Serchio. 9. Risposta ad una scritta del Bartoletti, delle difficoltà notate. &c. 10. Considerazione sopra la bonificazione delle Paludi Pontine. 11. Considerazione sopra la Bonificazione del Bolognese, Ferrarese, e Romagnola. 12. Lettera à Monsignor D. Ferrante Cesarini sopra il suo Trattato della misura dell' Acque correnti. Postremò ipse Galilæus, qui in suis Epistolis impressis plurimum laudat Castellum, eidem adscribit Inventionem videndi in papyro maculas solis, tubo optico ad illum inverso.*

Sed & alii celebres Scriptores in suis operibus honorificam Benedicti mentionem faciunt, inter quos Leo Allat. in Ap. Urb. pag. 62. Jac. Philip. Thomass. Episc. Amoniensis in Parnasso Euganeo pag. 18. Augustin: Martinelli in lib. inscripto: *Continuazione dello Stato del Ponte felice* pag. 65. Hieron. Ghil. in Theat. Vir. Liter. vol. 2. pag. 42. ubi de eo satis diffusè agit, vocatque illum inter Nobiliores

liores Mathematicos ejus seculi celeberrimum, in quem omnes insigniores prærogativa, quæ virum egregium, & Venerabilem efficiunt, plenissimè conveniunt. Ipse Raphael Fabret. dissert. 3. pag. 177. ubi ejus dictum de impedimentis velocitatis aquæ ex *Moletrinis* proventibus approbat. Leon. Coz. in Bibl. Brix. pag. 53. 2. edit. ann. 1694. ubi etiam appellat, magnâ præditum virtute, doctiss., & ex præcipuis ejus ævi Mathematices Professoribus. Georg. Matthias Conig. Bibliot. Vet. & Nov. pag. 174. col. 2. ubi vocat eum *celebrem Mathematicum*, citatque Ghil. loco supra relato, & Chimentell. pag. 207. Petrus Bapt. Burgil. 2. de Dominio Reip. Genuen. cap. 19. pag. 199. ubi negans Triremes, onerariis navibus ad navigandum ulla in re inferiores esse, quamvis istæ ob alvæ amplitudinem commodius, atque facilius aquarum superficiem innatare videantur, sic ait, „ Hoc enim falsum esse convincitur ex iis, quæ Galilæus Galilæi nostrorum temporum „ Archimedes, & Bened. Abbas Castellus (*Considerazioni sopra il discorso del Colombo*) *idest del Signor Ludovico delle Colombe* contro il Galileo &c. Monachus Casin. „ SS. D. N. Urbani VIII. Mathematicus, Vir omni virtutum generâ ornatissimus, „ demonstrarunt, ubi figuram non esse in causam, cur moles facilius aquis supernatet, docuerunt, „ Philip. Maria Bonini in libro, *il Tevere Incatenato*, sæpè de Castello mentionem facit pag. 25. 26. 30. 31. 39. & quamvis quædam reprehendat (ut unusquisque in sensu suo abundat) plurima tamen approbat, & laudat; Dominicus Guglielmini in opere, *Della natura de' Fiumi*, sæpè Castellum in medium adducit, licet aliquando ipse quoque ejus quædam assertiones minimè probet. Carol. Carthari in *Serie Professorum Athenæi Romani*, qui egregius sane liber Manu exaratus in folio extabat Romæ apud olim Amicum meum humaniss. Equit. Prosperum Mandosium, nunc verò apud ejus filium Julium Mandosium paternæ doctrinæ, ac humanitatis hæredem pag. 281. multis de eo agit, vocatque Mathematicorum studiorum optimè peritum, satisque diligenter plures Authores de eo cum laude agentes ipsis eorum verbis allegat. Laudatus Petrus Dezza in Epistolâ nuncupatoriâ ad Cardinalem Leopoldum Medicum Castelli opusculis à se impressis præfixâ, disertè asserit, eundem Cardinalem ex Mss. Virorum eruditissim., undique collectis ea celeberrimi Castelli opuscula à se quidem magno in pretio habita, communis profectus gratia libenter subministrasse, ut publicâ luce donarentur. In Epistola verò ad Lectorem subdit; Opus minimè esse demonstrare, quanti à Literatis omnibus opera doctiss. Castelli fiant, cum notissimum sit, ejus opuscula avidissimè ab Eruditis expetita, maximo plausu excepta; & pluries nimis studiosè fuisse transcripta, quò fit, ut eorundem impressio ex correctiss. Exemplari laudati Cardinalis, expunctis, correctisque paucis Italicæ linguæ mendis, perquam grata omnibus, & accepta esse debeat.

Ephem. Literat. Italia, Veriet. anno 1718. tom. 30. art. 5. pag. 112. & seq. ubi de Evangelista Torricelli celebri Mathematico, & Philosopho agentes, rem scitu dignissimam de Bened. Castelli referunt, nempe, „ Bramoso di maggiori avanzamenti (il Torricelli) in età di 20. anni in circa, passò a Roma, e divenne Uditore del famoso P. D. *Benedetto Castelli* Abbate Casin., e discepolo dell' Insigne „ *Galileo*, chiamato vi da Urbano VIII. in quello studio alla lettura delle Matematiche. Indicibili sono i progressi fatti dal Torricelli sotto un tanto Maestro; Sicchè usciti allora i Dialoghi del *Galileo*, sù principi di quel gran Ingegno, e compose un *Trattato del moto*, il quale veduto dal P. Castelli, si gli piacque, che dovendo condursi l'anno 1641. al Capitolo Generale della sua Religione da celebrarsi quell'anno stesso in Venezia, volle nel suo passaggio per Firenze farlo sentire all' istesso *Galileo*, à cui recollo accompagnato da una lettera del Torricelli, e fu udito da quel buon Vecchio in guisa, che ne concepì della stima, e dell' amore ver-

re verso chi lo compose, e allora fù, che propose il P. *Cestelli al Galileo* di fargli andare il Torricelli per compagno, e sostenitore de' suoi studj, acciò che stando in sua Casa, e di continuo con esso lui conversando, raccogliesse gli avanzi di quelle sublimi speculazioni, che egli teneva, e che gli anni, la cecità, e le malattie gli toglievano di poter consegnare alle Carte. Accettò &c., Item to. 31. anno 1719. art. 8. pag. 260. lin. 25. In prova di che (*aquas scilicet, ac Montes in Luna Orbe reperiri*) l'Autore (*Joannes Laurentius Stoeckius*) ne reca frà le altre l'esperienza del dottiss. P. Castelli, cioè un mattone tinto una parte di gesso, un'altra d' inchiostro, ed esposto al Sole più cocente, nel quale la parte nera, perchè imprigiona dentro se stessa molta luce, diviene molto calda, e la parte bianca perchè riflette quasi tutta la luce ai nostri occhi, appena tepida si rende &c., & tom. 33. art. 12. pag. 374. ubi Jo: Rizzettus in Dissert. de quibusdam novis dioptrici cognitionibus, sententiam hanc Castelli refert,, ne sarebbe secondo il parere del celebre Ab. Castelli mal' impiegata tutta la vita d' un filosofo nel mettere in chiaro il più semplice fenomeno della natura,, Plac. Puc. in appar. histor. de Illustr. Abb. Floren. Viris cap. 10. pag. 81. Bernardus Pez Epistola X. apolog. pro Ord. nostro pag. 250. Florentiæ in celeberrimo Magni Ducis Musæo visitur depicta effigies Benedicti Castelli inter præcipuorum Mathematicorum imagines prope Galileum. Laudatus Urbanus VIII. Castelli virtutem beneficiis, ac muneribus cumulare pergens ann. 1625. Pontif. sui 3. Episcopum Bellunensem annuâ impositâ pensione, 150. scuta Rom. monetæ ei persolvere iussit; & anno 1627, alia item scuta 100. pensionis nomine singulis annis Archipresbytero S. Mariæ, alias S. Georgii de Trenzano diac. Brixien. Bened. Castello tribuenda imperavit; Extant duo Pontificia diplomata ad eundem Castellum in Tabulario Cœnobij nostri S. Faustini Brixiae in capsulâ C. inscripta *Abbatum, & Monachorum*.

BENEDICTUS GUIDI Venetias patriam agnoscit, ubi in Monasterio S. Georgii Majoris Sæculo vale dixit anno 1551. die 21. Martii. Hic literarum studia non solum ipse diligenter excoluit, variis tam historicis, quam poeticis lucubrationibus editis, verum etiam impensè in aliis semper promovit, eos incitando, ac pro viribus adjuvando, valido in id usus auxilio Andreæ Pampuri nostræ Congregationis eo tempore Præsidis. Prima illi cura fuit egregia Isidori Clarii, ex Parmensi Monacho, Episcopi Fulginatis, opera publicâ luce donare, nuncupatoriis Epistolis, Præfationibus, & Annotationibus à se ordinata; postremò, ut laudata virtus magis augetur, doctiores nostræ sœdalitatis Poetas elogiis extulit, aliaque opera, præsertim historica, evulgavit. His meritorum opibus dives, Abbas eligitur, multisque Monasteriorum Præfecturis laudabiliter gestis. Venetiis demum S. Nicolai de Litore Cœnobium dum moderaretur, ad vitæ præmia percipienda decessit anno 1590. apud S. Georgium Majorem tumulatus. Ejus opera hæc sunt.

1 *De Laudibus Mulierum*, Italicè; liber impressus Venetiis in 4. suppresso tamen nomine Authoris.

2 *De quatuor Irruptionibus Turcarum* in Provinciam Forojuliensem, Latinè, & Italicè; Cujus operis quædam exemplaria Mss. licet nondum absoluta testatur Arn. Wion à se lecta esse; apud quem tamen, & ex eodem apud Possev. per errorem pro *Quatuor* legitur, *De quatuordecim Turcarum Irruptionibus*.

3 *Elogii de' Poeti della Congregazione Casinense*.

4 *Epistole multe, Præfationes, & Annotationes* operibus Isidori Clarii, itemque antiquis nostris Missalibus præfixæ.

5 *Orationes* nonnullæ latinæ, apud Lyrinenses, & alibi habitæ.

6 *Histrice descriptio*, & Bellum adversus Tergestinos à Venetis gestum.

7 *Bel-*

- 7 *Bellum Venetum cum Turcis* ab anno 1569. ad finem usque Victoriæ Navalis.
 8 *Vita Marci Danduli* Procuratoris, Doctoris, & Equitis, quam Ms. se vidisse dicit Arnol; Item Italicè
 9 *Rime diverse*, quæ apud varios Autores leguntur.
 10 *Ad Justinianum Præfectum*, Classisque Legatos Concio egregia, quæ incipit, *Magno meo dolore*, quam circumferri in plurimorum manibus sub nomine Alberti Corbatini Author est Wion.
 11 *Epigrammatum* diverso carminum genere l. 1. Ms. visus ab eodem Arnol. qui de Guidio agit Lign. Vit l. 2. cap. 63. pag. 407. & etiam tomo 2. in adjunctis pag. 884. ex quo Ant. Poss. App. sac. tom. 1. pag. 206. edit. Colon. anni 1608.

De eo etiam Franc. Sanfov. *Venetia* lib. 13. pag. 284. „ Compose essendo ancora molto Giovane, molti versi, che si leggono nelle Poesie di diversi, de-
 „ scrissè l' Istria, e le guerre de' Veneti con i Triestini, & i quattro passaggi, e
 „ scorrerie de' Turchi nel Friuli, & i progressi dell' Armata del 1569. fino al dì del-
 „ la Vittoria,, Augustin. *Superbi Trionfo glorioso d' Heroi Veneti Ill. in lettere*; Ve-
 „ netiis 1629. apud Evangel. Deuchin. pag. 25. „ Benedetto Guidi di S. Giorgio
 „ Maggiore, il quale riuscì litterato, & ebbe cognizione di molte scienze. Fu Histo-
 „ rico molto degno, e Poeta volgare; Scrisse assai in latino, & in volgare, & que-
 „ ste sono l' opere sue già publicate &c., „ ut supra. Sed quod ad Irruptiones Tur-
 „ carum in Forum Julium pertinet, ipse quoque quatuordecim appellat, *quattordi-
 „ ci passaggi, o correrie*, pro quatuor. Jo. Marius Crescimb. Com. in suam de Vulga-
 „ ri Poesi historiam vol. 4. pag. 85. n. 20. „ Le sue Rime vanno per le raccolte, e
 „ e particolarmente in quella dell' Atanagi &c., Venetiis in Philosophico Gymna-
 „ sio Cœnobii S. Georgii M. vidi anno 1718. ejus imaginem cum hac Epigraphe,
D. Benedictus Guidius hujus Cœnobii Monachus, scientiâ, & scriptis illustris,
obiit Abbas S. Nicolai de Litore 1590. die 1. Augusti. Ad eum leguntur aliquot
 Epistolæ Torquati Tassi, & Angeli Grylli in libris Epistolarum eorumdem.

BENEDICTUS natione Appulus, Familiâ *Laudati* ab Oppido Altamura, Neapolî in S. Severino Monastico jugo libens colla subdidit anno 1678. die 10. Februarii. Floruit temporibus nostris tam scholasticis disciplinis, quam Juris Ecclesiastici, linguarumque Græcæ, & Hebraicæ haud mediocri peritiâ. Philosophiam, ac Theologiam in eodem Monasterio plures annos explicavit reconditæ doctrinæ famâ, qua permota Neapolitana ipsa Civitas, publicum rationalis Philosophiæ Professorem illum elegit; Romæ postea in D. Anselmi Collegio, quod in ædibus S. Calixti jamdudum erectum fuerat, Sacros Canones serè per triennium est interpretatus, ubi & sapientiam ejus toti Urbi spectatam, & suavissimas religiosiss. animi dotes contemplari mihi licuit. Fuerat olim Prior S. Severini, zelumque regularis observantiæ satis ostenderat; At postea anno 1710. creatus Abbas ejusdem Monasterii, decorem Domus Dei, ac Monastici Instituti vigorem, singulari prudentiâ, verbo, & exemplo magis, magisque promovit, eoque expleto regimine, ad moderandum S. Laurentii de Averfâ Cœnobium transivit; quo tempore ob quædam magni momenti negotia, Viennam Austriæ perrexit, ubi invictiss. Imp. Caroli VI. ejusque Augustiss. Conjugis Elisabethæ Cæsaream gratiam, ac munificentiam expertus est; Indeque anno 1723. ad regendum idem Averfanum Cœnobium redivit, elapsoque constituto tempore, jam senex affectuque valetudine, parvi Cœnobii S. Benedicti Plagæ, vulgò *Chiaja* in Urbe Neapoli curam suscepit anno eodem 1723., quam tamen haud diu sustinuit, nam in sequenti anno 1724. vehementi apoplexiâ correptus, brevi temporis spatio vitam relinquere omnium mœrore coactus fuit, die 18. Octobris ætatis suæ ann. 69. Plura scripsit, sed publicam lucem hæc tantum aspexerunt

1 *Ad primum librum Decretalium Gregorii Papæ IX. Proleptis*, Neapoli apud de Bonis anno 1698. *Liber secundus* ibidem anno 1699. *Tertius* ibidem anno 1701. *Quartus* ibidem anno 1703. apud Felicem Moscam; omnes absque nomine Authoris. *Quintus* Romæ, Typis Dominici Antonii Herculis anno 1710., apposito proprio nomine. Isti tamen quinque Libri fuerunt veluti specimen majorum Comment. quos in eisdem Decret. libros composuit, aliquando, si per sumptus licuisset, imprimendos, quos tamen Mss. reliquit; scripsit etiam Latine, & recitavit publicè Neapoli.

6 *Orationem funebrem* in laudem Nobilium Neapolit. Caroli Sangrii, & Josephi Capycii, quibus solemne funus iussu Caroli III. Regis Austriaci, nunc VI. Rom. Imp. Neapoli celebratum est, impress. in libro, cui titulus, *Publicum Caroli Sangrii, & Josephi Capycii &c. Funus &c.* Neap. per Felic. Moscam an. 1704. in fol.

Cum vero Neapoli Sac. Canonum publicam Cathedralam, quæ tunc vacabat, *Laudatus* peteret, invidi quidam, ne illam adipisceretur, scriptum evulgarunt, quo probare nitebantur, Monachis minimè conveniens esse, ut publicè scientias, minusque Sac. Canones docerent; coactus proinde illud refellere, nobili, ac erudito libello id statim præstitit, ostendens tam ratione, cum Majorum exemplis, optimè ad Monachos pertinere, scientias quaslibet, sacras præsertim, etiam publicè tradere, cum id ipsum maximo Orbis commodo, celeberr. Monachor., ex quibus plerique præcipuas Europæ Academias instituerunt, summà cum laude peregerint; Titulus libello hic fuit,

7 *Pro Monasticis Viris* ad J. Can. Cathedralam aditum sibi jure parantibus, examen responsi cujusdam Consulti adversus Monasticos Viros adpetentes Cathedras J. Can. Neapoli 1697. in 4. pagg. 40. Ferrarus libellus est, cum pauca admodum exemplaria publici Juris sint facta, sed rarà item eruditione, & exquisitâ crisi egregiè refertus. Composuit etiam

8 *Breve Chronicon regalis Neapol. Monasterii SS. Severini, & Sossi Ord. S. Bened.* Congreg. Casin., & præteriti sæculi XVII. Virorum Illust., qui in ipso floruerunt; ad Josephum S. R. E. Cardinalem de Aguirre Ord. S. Bened. scriptum an. 1696. in fol., Ms. apud Authorem, qui illud Neapol. Romam afferendum curavit an. 1709., ut à me legeretur, ex quo plura pro hac Bibliothecâ desumpsi, suis locis opportunè inferenda, semper cum proprii Authoris commendatione;

De eo Bened. Bacch. in Vita sua à semet ipso scripta, impressa post ejus obitum, Venetiis anno 1723. in 34. tomo Ephem. Lit. Italiae pag. 313. n. 19. his verbis, „
 9 Usus est etiam ibi doctâ, sincerâque consuetudine docti, amicissimique D. Benedicti Laudati, in Neapolitana Sapientia publici Philosophiæ Professoris.

BENEDICTUS LUCCHINUS patria Mantuanus, in Cenobio S. Benedicti de Padolirone propè Urbem Mantuam Monasticis Institutis se mancipavit anno 1539., die 11. Junii. Ejus præcipuum studium in historiis præsertim Ecclesiasticis fuit, ac ingenti labore, inter alia, Chronicon scripsit de Familia, & Gestis celeberr. Comitissæ Mathildis, a Thebaldo Principe opus deducens, qui magnum illud Asceterium primus condiderat, in quo Corpus ejusdem Mathildis diu quievit, usque ad Urbani VIII. Pont. Max. tempora, qui in Vaticanum Templum illud transferendum, ac in splendidiss. Sarcophago recondendum curavit. De hujus gloriosæ Heroidis originariâ stirpe multi postea scripserunt, inter quos Bened. Bacchinus noster (ut supra in eodem dictum est) aliique, quorum satis prolixum Catalogum texit Felix Contelorius in Genealogiâ ejusdem Mathildis impressâ Interamnâ apud Arnazzinum anno 1657., & nuper Marchio à Puteo, qui in pluribus à Lucchino dissentit. Is postea creatus Abbas plura Cenobia gubernavit, demumque Monasterii Mantuani, ubi Professor fuerat, dum regimen sustineret,

- profecta valde ætate mortalitatem deposuit an. 1599. his relictis lucubrationibus
1. *Chronica della vera origine dell' Illma, e famosiss. Contessa Matilda, e de' suoi Antecessori, e Discendenti fin da Tebaldo primo Fondatore del famoso Monastero di S. Benedetto Mantuanò, insieme coi privilegi à quello conceduti da molti Sommi Pontefici, & Imperatori, colle donazioni fatte da diversi Signori, e le sue SSime Reliquie, Gibbe, & Ornamenti, con Luochi, Ville, e Possessioni sottoposte ad esso Monastero, in cui si comprendono ancora le cose notabili, e degne di memoria succedute di tempo in tempo fin ad hora.* Mantuæ apud Franciscum Olannam Impressorem Dacalem 1592. l. 2. in 4.
 2. *De Sacrorum à Monachis Institutione Dialogi Italicè, quos ineditos apud se servabat, teste Arnoldo.*
 3. *Multa item Musica composuit valde pulchra, & venusta.*
 4. *Contra Dominicum Mellinum Scriptorem Vitæ laudatæ Mathildis, qui tamen Epistolam Apologeticam pro se edidit in eadem vitâ denud impressâ Florentiæ 1594. apud Georgium Marescottum,*
De ipso agit Arn. Wion in additamentis partis 2. lib. 5. pag. 518. primâ autem partē pag. 136. libri secundi citat opinionem quamdam historicam ejusdem Lucchini in hæc verba, „ Opinio autem R. P. D. Bened. Lucchini Mantuani Ab. S. Mariæ Gratiarum apud Placentiam, in colloquio suo Ms. rerum Ecclesiasticarum cap. 22. est, hunc (S. Stephanum Papam III.) Monachum fuisse Casin., cui, „ & libentius, quam præcedentibus subscribo, fulcitur enī, & roboratur auctoritate Anastasii Bibliothecarii, qui &c. „ Hoc autem Colloquium Lucchini, tunc puto exsupradictis Dialogis, de Sacrorum à Monachis Institutione; & rursus par. 2. pag. 103. „ Sunt apud me, & duo alii Hymni Mss. totam vitam ejusdem S. Benedicti continentes, quos mihi communicavit R. P. D. Bened. Lucchini. Mantuanus, nunc Abbas S. Mariæ Gratiar. apud Placentiam, tunc vero Prior S. Benedicti de Mantua, „ Petr. Ricord. in hist. Monast. Diario 4. pag. 467. ubi eum Musicum, & in eâ scientiâ Compositorem excellentem nuncupat; & Ant. Poss. in Appar. Sacr. par. 1. pag. 209. edit. Colonien. ann. 1608.
 - BENEDICTUS à S. Germano, Monasterii Casinensis Alumnus evasit anno 1545. die 11. Januarii. Præter naturalem Philosophiam, sacramque Theologiam, trium quoque linguarum intimam notitiam obtinuit, quarum præsidio divinas literas facilius intellexit, ac eruditius enucleavit; sanè Plac. Rom. teste, inter Congregat. nostræ, eo quidem tempore, doctrinâ præstantiores Monachos meritò recensebatur. Floruit anno 1570. Fuit etiam in nostrâ Congreg. Abbas Senarum, & Castrovillarum, ejus opera hæc numerantur
 1. *Expositiones super Psalmos.* 2. *In Psalterium Hebraicum, & 3. in Epist. D. Pauli ad Rom. Comment.* Ità Plac. At Arn., & Bucel. habent generatim in Epistolas D. Pauli Comment. 4. *Tractatus de Usuris;* Hæc sacra, aliâ Philosophica.
 5. *Super Libros Periberménias. Priorum, & Posteriorum. 6. de Anima. 7. Predicamentorum Aristotelis Comm., & disputationes.*
 8. *Tractatus de imitatione Ciceronis,* liber impressus teste eodem Plac., & Arn. qui tamen nec locum, nec annum impressionis prædunt.
 9. *Proverbia Animalium,* opus ab eisdem pulcherrimum vocatum.
 10. *Apologia contra calumniantes ejus opera.* Laudatur à superius allegato Plac. Rom. in suppl. ad Petrum Diaconum de Viris Ill. Casin. cap. 19. pag. 124. ubi vocatur Vir egregius, & magni ingenii, in Latinis Græcis, & Hebraicis literis valde eruditus, in Philosophiâ autem, ac Theologia doctissimus &c. Item ab Arn. Wion. lign. Vit. l. 2. cap. 63. pag. 406.; ab Ant. Poss. Appar. sac. tom. 1. pag. 208. & subsequē. juxta edit. Colon. an. 1608., Monachus Casin., & postea ejusdem

Congreg. Abbas, Latinam, Græcam, & Hebraicam linguam callens, qui vivebat anno 1570., à Gabr. Bucel. in Bened. Rediv. ad ann. 1570., à Fabiano Justiniano in Elencho Authorum, qui in sacra Biblia scripserunt, ubi recenset ejus Expositiones & Comment. in Psalmos; A Julio Ambrosio Lucenti, in Italia sacra restrict. auct. &c. pag. 987. ubi de Casim. Episcopis, & Abbatibus agitur, ibique nuncupatur Græci, Latini, & Hebraici sermonis scientiss., divinarumque Scripturarum eximius Interpres &c. In nostris reg. pag. 234. dicitur *Vir doctiss. peritus Linguae Hebraicæ, & Græcæ, multa scripsit.*

BENEDICTUS ex majori Balcani Insula, ubi ortum habuit, Majoricensis appellatus, Romæ in Monast. D. Pauli extrâ Urbem inter Monachos admissus est anno 1508. die 24. Febr. Qui ingenii subtilitate pollens, Aristotelicam Philosophiam, quæ tunc maximè vigeat, excoluit quam diligentissimè, in eamque scripsit quædam opusculâ, inter quæ,

1. *Plusquam Commentum in Prædicabilia Porphyrii, & 2. Questiones Universales in Logicam;* Extabant Mss. apud Constantinum Cajetanum.

Floruit anno 1530., teste Gabr. Bucel. in Ben. Red. ad eundem annum; De eo etiam Arn. Wion. l. 2. cap. 63. pag. 407. In Reg. pag. 47. *Optimus Philosophus multa scripsit.*

BENEDICTUS MORELLUS Ameriæ in Umbria natus, Aretii in Tuscia apud SS. Floræ, & Lucillæ insignis Monasterium D. Benedicti Institutum amplexus anno 1586., die 21. Dec. (cujus etiam Cœnobii postea Abbas fuit, diemque obiit an. 1623.) composuit Italicâ linguâ, ac octavo Rythmo haud parvum,

Poema, quo Vita S. Patris Benedicti tredecim Canticis fusè describitur, quæ in Archivo ejusdem Abbatie Aretinæ hodieque asservatur. Ms.

BENEDICTUS SETTALA Mediolani Nobili Familiâ natus, ibidem in Monasterio S. Simpliciani Religionis Cœnobiticæ jugum libenter subivit anno 1593. die 7. Martii. Toto autem vitæ decursu veræ pietati, ac cœlestium rerum contemplationi yacavit impensissimè, quod etiam satis indicant ejus quædam opera spiritualia, quæ scripsit, à me olim visâ in eadem Bibliot., quæ in Christiana disciplina, ac perfectione absolutè hominem instituunt, nempe

1. *Esercizio dell' anima contemplativa sopra il Salterio;* Opus divisum in capitula 50., suntque pulchra, ac valdè utilia in Psalmos Comment.; tomus ingens in fol. Ms. compositum anno 1629. Proœmium incipit. *All' Anima desiderosa di entrare per la porta della Contemplatione &c.* Ipsum opus incipit; *Chibrâma entrare alla divina Contemplatione &c.* Item.

2. *De Rebus memorabilibus, quæ suâ ætate acciderunt* lib. in 4. in cujus tamen parte præcipua agit de rebus spiritualibus, deque omnibus ad Christianam vitam pertinentibus, Italicè.

In eadem Biblioth. extant duo parva volumina Mss. cum hoc titulo, Primum.

3. *Dialoghi della vita purgativa;* Aliud.

4. *Della Grandezza, e Misericordia di Dio, e della Miseria dell' Uomo;* quæ duo Opuscula licet anonyma, quia tamen ejusdem sunt characteris cum operibus Settala Mss. ejusdem itidem esse puto.

BENEDICTUS DE UVA Capuæ nobili, ac vetustâ familiâ prodiit, In Capuensi verò Archisterio provectâ jam ætate sæculo vale dixit anno 1563., die 10. Febr. Viræque doctus, ac pius, ut ipsamet ejus opera satis superque ostendunt, & quamvis gracilis, debilisque esset corporis habitudinis, Monasticæ tamen Vitæ tenore, & sobrietate validiorem illam in dies reddidit: Suavissimis ornatus moribus, ob idque M. Antonio Columnæ Siciliae Proregi in paucis charus, ejus Confessiones, exceptit. Natus ad Poësim studium ad Italicæ Musas, eas tamen sacras, ac pror-

ac prorsus Christianas, adhibuit, aded quidem feliciter, ut singularia præconia, eoscribendi genere, ejus se primum Authorem fecit, promeruerit, ju-
reque creditus sit res hujuscemodi Epico carmine pro dignitate tractasse, eā nem-
pè Italici sermonis elegantia, ac nitore, eā soliditate doctrinæ, iisque veræ pie-
tatis documentis ejus libri sunt præditi, ut non minus utilit., quam oblectamen-
t. Leet. indè percipiant. Utinam sic omnes canerent-Uvæ carmina ita inscribuntur.

1 *Le Vergini prudenti, cioè il Martirio delle Sante Agnese, Agata, Lucia, Giustina, e Catarina in ottava rima.* Florentiæ ex Typographia Bartholomei Ser-
martelli, an. 1582., opera Scipionis Ammirati in 4., iterumque ibidem an. 1585.,
& tertio Regii Lepidi apud Flavium & Flaminium Bartholum anno 1608. in 4.

2 *Doroteo, ovvero Istruzione per la Gioventù, Poema in ottava Rima;* Florentiæ
opera Camilli Peregrini, & Regii Lepidi apud eosdem, eisdem annis in 4.

3 *Del Pensier della Morte, Stanze 50. in ottava Rima,* Florentiæ apud Sermar-
tellum 1583. opera ejusdem Ammirati: Ista tria opera iterum junctim excusa sunt
Vetetiis anno 1599. apud Lucium Spinedam, sed valdè mendose.

4 *Il Trionfo de Martiri in terza rima* Regii Lepidi apud eosdem.

5 *Tragadia Jephthæ Ducis Israelitici, deque ejus moribus, & bellica virtute,*
ibidem anno 1587.

6 *Rime spiritali lib. 1.* Florentiæ unâ cum ejusdem generis Carminibus duorum
in signum Poetarum, cum hoc titulo, *Parte delle Rime di D. Benedetto dell' Uva,*
di Gioi Battista Attendolo, e di Camillo Pellegrino, con un breve discorso dell' Epica
Poesia. In Firenze nella Stamparia del Sermartelli 1584. in 8. Carmina autem Be-
nedicti de Uva in hoc libro pertigunt usque ad pag. 50.

7 *Il Trionfo delle Vergini, de' Confessori, e de' Beati.*

8 *Commentaria in Dantem Poetam.*

9 *Epistolarum l. 1.* Plura ex his extant Casini in Bibliotheca Mss.

Benedictum de Uva egregiis præconiis efferunt inter alios Arn. Wion lign. vit.
lib. 2. cap. 63. pag. 406. Plac. Rom. in supplem. cap. 25. pag. 128. & sequen., ubi
vocatur, Vir disertus, Poeta insignis, & admirabilis. Jo. Bap. Marus in Anno-
tat. ad eundem Placidum. Ant. Poss. in Appar. sac. par. 1. pag. 210. edit. Colon.
an. 1608. ubi eum floruisse dicit anno 1570. Gabriel Bucelin. in Bened. Rediv.
Angelicus Aprosius in Bibliotheca Aprosi pag. 415. & sequen. Scipio Ammiratus
in Epistola ad Felicem Ursinam Sicilia Proreginam Marci Antonii Columnæ
Uxorem, cui librum de Martyrio quinque Virginum consecravit, plura in Be-
nedicti singularem commendationem dicit, linguæ ejus puritatem, sententiarum
majestatem, metri dulcedinem, doctrinæ copiam, & sublimitatem, miramque
in carminibus pangendis claritatem, & amenitatem singulari prudentiæ con-
junctam, selectissimis encomiis depredicans. Laudat quoque illum in alio opere
cui titulus, *I Ritratti* pag. 251. & etiam opusculorum par. 2. pag. 249. & 354.

Eadem fere dicit Camillus Pèrègrinus, qui *Dorotheum*, seu, *de Institutione*
Inventutis, Aloysio Carafa, Stiliani Principi obtulit, asserens, rarum hunc, ac
nobilem Poetam tot, tantisque dotibus cumulatam fuisse ut, in eum D. O. M.
prærogativas omnes insigni Poetæ efformando necessarias congestisse videatur.
Iterumque in dialogo cui nomen, *Il Carafa*, (apud Infar. pag. 3. & 4.) *ovvero*
dell' epica Poesia pag. 107., eundem librum (*Il Doroteo*) magni faciendum dicit,
utpote pulcherrimum, omnibus poetis ornamentis insignitum, sicut etiam alia
ejus opera, sensusque profundiss. continentem, novis dicendi phrasibus illu-
strem, & novitate, ac sublimitate styli non ipsi Torquato Tasso inferiorem, ex
quo Dialogo pag. 165. constat Benedictum eidem Torquato Tasso amicitia jun-
ctum fuisse. M. A. Maltempi editionis an. 1545. Urbeveteri l. 2. cap. 2.

Petr. Ricord. hist. Monast. Dial. 4. pag. 466. à tergo, inter Illustres Scriptores ex Monastico Ordine tunc temporis. viventes, Benedictum de Uva enumerat, insignique Elogio prosequitur, „ Costui si può dire (e così è stimato da chi lo conosce) uno de rari, e singolari Poeti d' Italia. Ha scritto, e sovente scrive nella nostra Toscana lingua bellissime Rime spirituali, con tanto studio, & arte, che con molta ragione di lui si potrebbe dire : *Omne tulit punctum, nam miscuit utile dulci*; perciocchè adornando i suoi, & honorati concetti con leggiadrissimi colori poetici, giova parimente, e diletta, „ Et post operum enumerationem subdit, „ Si ritrova hoggi Priore di S. Liberatore, Badia posta nell' Abruzzo unita à Monte Casino, il quale mi stimo, che del continuo scriva, essendo egli d' anni 35., d' incirca, appunto sul fiore della sua età, „ Hocque anno 1575., quò Ricordatus suam edidit Romæ historiam.

Angelus Gryllus in suis Epistolis Venetiis impressis anno 1612. pag. 329. talem ad Benedictum de Uva scribit Epistolam.

Al Padre D. Benedetto dell' Uva Monte Casino. Non dispiaccia V. P. à se stessa, ne stimi da meno il suo Poema, per quello di Torquato Tasso, che con tanto, e sì publico applauso è pure adesso uscito in luce, perche siccome de' meriti, così sono i gradi di gloria. E se io dicessi che le vostre cinque Vergini prudenti nel genere loro non sono inferiori alla Gerusalemme, non crederei di meritare biasimo. Egli è ben vero, che avendo il Tasso tentato maggior impresa, e condottola à felice fine, come V. P. la sua, ne viene a restare in maggior considerazione. Mà che non siate voi per fare a lato a tanto rivale? Gran cose spero; & il Dorotheo può far fede, che se aveste tentato quel genere, non avreste in danno aspirato al primo luogo, & non vi dorreste del secondo; State sano, & amatevi. Di Brescia &c.

Jo. Marius Crescim. lib. 2. Comment. in Historiam suam Vulgaris Poeseos par. 2. pag. 258. summè laudat Benedictum de Uva, tamquam veræ, ac perfectæ Poetices exemplar, aded ut si Petrarchæ Triumphus deperderentur, Benedicti de Uva Triumphus Martyrum jacturam compensare possët, subditque, Benedictum liberalium artium, & solidiorum scientiarum penitiora attigisse arcana; antequam Monachum indueret, multa scripsisse poetica, rarâ felicitate, ac venustate, & ingenii vi inesplicabili; Sed opera quæ Deo jam consecratus, tum tertio, tum octavo rythmo composuit, aded excellere, ut præstantioribus ejus generis carminibus adnumerari possint: æque floruisse vitæ sanctitate, ac doctrinæ præstantia, & res caducas reliquisse viridi adhuc ætate sub Gregorio XIII. Libro autem 3. eorumdem Comment. pag. 266. specimen ejus Carminum affert Italicum Epigramma, quod ibi legi potest. Ejus etiam meminit in ipsa historia Vulg. poes. l. 4. pag. 289. secundæ editionis ann. 1714.

Insuper de eo agunt Julius Ambr. Lucenti in Ital. Sacr. restr. auctâ &c. pag. 1000., ubi dicitur *Discipulus Angeli Sangrini, Poeta insignis, & ea tempestate admirabilis*. Marcus Antonius Maltempi editionis perquam raræ Urbeveterian. 1545. l. 2. c. 2. Nicolaus Toppius in Bibliot. Neapol. pag. 44., sed nimis jejune; dicit tamen eum celebrari a Carolo Marcello ejus Conterraneo in lib. Epigrammaton. fol. 250. At Leonardus Nicod. in additionibus ad eundem Toppium pag. 48. & sequen. pluribus eum laudat, Scipionis Ammirati, & Camilli Peregrini testimonia, ipsaque eorum verba in medium adducens. In nostris regeſt. pag. 234. *Poeta insignis multa scripsit.*

Benedicti de Uva de se ipso. Martyr. 2.

*Tu anche a i versi miei nobil soggetto
Lucia, chiara del Ciel luce, sarai*

*Ogn' altro Carme, che può dar diletto
Ad oziosi è divulgato assai*

A chi

A chi noto non è, da chi non letto
 Amor col fuoco, e con gli strali homai?
 Chi non sa l'opre de' Guerrier di Marte
 Ch'empion di sogni le moderne carte?
 Nuova strada miglior tentar si deve
 Cui vestigio segnato ancor non baggia
 Non per acquisto far d'un'aura lieve
 D'honor, che'n Lete il nome mio non
 caggia,
 Ma per piacer' almen con alcun breve
 Dono al Signor della Celeste spiaggia

Ch'ei pur creonne, e per noi rese adorno
 Lo Ciel di stelle, e se l'Aurora, e l'giorno.
 Io dal vago Giordan d'Arno alle sponde
 La santa Lira condurrò primiero,
 E coronato il crin di sacra fronde
 Primo dirò di quel Drappello altiero,
 Che sparse il proprio sangue a guisa d'onde
 Con mente lieta in testimon del vero,
 E lasciando quaggiù squarciato il velo,
 Per foco, e ferro si fe' strada al Cielo &c.

BERNARDINUS CAMPANARI nobili familiâ Verulis ortus, in Sacro Casin. Archisterio Deo consecratus est per solemnum votorum nuncupationem anno 1619. die 14. Julii, cujus postea Monasterii nobiliores provincias sibi demandatas egregiè, ac utilitèr administravit, Vicarii scilicet Generalis totius Casinensis Dioceseos, ac celeberrimo Archivo Præfecti, ejusdem tabulis ritè collocatis, atque illustratis; erat etiam sacris, humanisque literis præsertim J. U. scientiâ ab ineunte ætate haud mediocriter excultus, quibus auxiliis fretus Apostolicum Ministerium Concionandi præclare admodum obivit; sed in primis Hetruscis, Latinisque Musis impensè addictus, iisdem haud quaquam invitis plura Latina Epigrammata optimæ notæ conscripsit, quorum aliqua leguntur impressa in fronte nonnullorum Operum, quæ nostri Monachi ejus tempore ediderunt, præcipuè.

Epigramma in laudem Marci Antonii Scipionis scribentis *Elogia* Abbatum Casinensium, incipit. *Dum memoras titulos, & Sacri jura Casini &c.*

Aliud in laudem D. Placidi Puccineli pro sua historia Ugonis Hetruriæ Principis, incipit. *Hetruscus Princeps nostris majoribus olim &c.* ut in eisdem Scip., & Puc. referemus. Item scripsit libellum, cui titulus

Relatio Status Monasterii Casæ Mariæ ad Emum, & Rmum D. Cardinalem Barberinum, Authore R. P. D. Bernardino à Verulis Archivista Casinensi: Exuat Ms. in eodem Archivo Casinen.; Ejus memoriam literis consignavit Cornelius à Neapoli (de quo infra) in Elogiis Mss. omnium Monachorum, qui Casini suâ ætate vixerunt ab anno 1636. his prorsus verbis. „ D. Bernardinus Campanarus

ex Civitate Veruli nobili genere natus, Monasticum Institutum promisit die 14. Julii 1619. sub Magistro P. D. Zacharia à Fractis. Vir sanè peritiâ legum insignis, Concionator eximius, Poeta nobilis. Post Decanatus honorem, Generalis Vicarii munere omni rectitudine functus est. Rarissimo hic patientiæ exemplo malam valetudinem diu sustinuit. Jam proximus electioni Episcopatus, aliter Deo disponente, vitam hanc caducam cum æternâ feliciter Casini commutavit.

BERNARDUS BISSUS natione Ligur, patria Genuensis Monasterii S. Catharinæ ibidem Alumnus evasit anno 1668. 30. Nov. Optimum fortitus ingenium, & insignes animi dotes, tempus omne, viresque sacris studiis dicavit. Jus Canonicum, Ecclesiasticos ritus, Morelem Theologiam plures annos in laudato Cenobio docuit, haud vulgari doctrinæ opinione, quæ deinceps multo magis invaluït, cum præclara quædam ejus opera typis impressa in publicum prodierunt tali ornata programme.

Hierurgia, sive *Rei Divinæ peractio*, Sac. Rituum, & Ecclesiasticar. Ceremoniæ. ea omnia complectens, & exactissimè tradens, quæ alibi sparsa reperiuntur, quæque ad omnes omnino Ecclesiasticas functiones pertinent. *Mysteria* insuper omnia ex Sanctis Patribus, aliisque probatiss. Authoribus excerpta aperientur

tur ad mentem Summor. Theologorum, Præcepta obligantia confirmantur, Dubia occurrentia breviter diluuntur. Univerſa quidem, prout præcipue confe- runt ad praxim tom. 2. in fol. Genuæ ex Typographia Joſephi Bottarii 1686.

2. *Decas ad moralem ſcientiam*, miſcellaneos tractatus continens, ſive ſelecta pro Conſcientiæ caſibus in ſacro pœnitentiali foro paſſim occurrentibus; ubi quamplurimæ novæ difficultates dilucidantur. Genuæ 1693. ex Typographia Antonii Georgii Franchelli in fol.

3. *Criſis de probabilitate* ex Academia Monachorum Caſin. in Monaſt. S. Catharina Genuæ &c. Inſtante pro impreſſione Illmo D. Abbate Octavio Lomellino. Ibidem Typis Jo: Bapt. Scionici 1694. in 12. Qui libellus inſcio Authore impreſſus eſt ſub nomine D. Nicolai Mariæ Monſa, unius ex Biſſi diſcipulis, nunc Cœnobii S. Benigni in eadem Urbe Genuenſi Abbatis. Hoc tamen opuſculum interdictum fuit à Romanis Cenſoribus. Compoſuit etiam alios

4. *Undecim tomos in fol. de rebus moralibus*, typis quidem paratos, ſed qui, ob difficultatem expenſarum pro editione, remanent adhuc Mſs. in prædicto S. Catharina Monaſterio, ubi ipſe diem ſuum obiit, anno 1716. die 25. Maji, ætatis ſuæ 68.

Ejus *Hierurgia* laudatur a Jo. Baptiſta Muſto J. U. D. Theologiæ moralis Profeſſore, Canonico Pœnitentiariorum Eccleſiæ Metropoleos Genuenſis, in Epiſtola ad Jo: Stephanum Paſtorium, quæ libro *Decadum* præmittitur, ita loquente:

Non ſine divini providentiæ conſilio ad manus meas perveniſſe autumo lucubra- tiones iſtas P. D. Bernardi Biſſi, ut quas Authoris modeſtia (aliis ex operibus exi- miâ jam partâ gloriâ) tenebris languere ſinebat, ſolertia mea ad lucem revo- caret. Neque latitare diù debuerant aureæ Decades hæ, quæ ad publicam utilita- tem promovendam opportunè &c., Jo. Mabil. Itin. Ital. pag. 226. de *Hierurgia* ejusque Authore cum laude meminit, licet ſub nomine: *Diction. Sacror. Rituum.*

Bened. Bacc. in Ephem. Liter. an. 1691. pag. 70., Speriamo di aver preſto alla luce un groſſo tomo di dieci trattati di morale Canonica del P. D. Bern. Biſ- ſo, di cui già haveſſimo il Jeroleſſico con grande comodo, & utilità degli Stu- dioſi di ſimile Profeſſione. Non ponno certo eſſere ſe non utiliſſimi in riguardo della dottrina accreditata dell' Autore., In Ephem. vero anno 1693. reſertur, & laudatur ejus *Decas ad moralem ſcientiam*, vocaturque Sacror. Canonum, & Cæſa- rei Juris peritiſſimus. Bern. Pez Epiſtolâ X. Apolog. in Catal. Scriptor. Ord. no- ſtri pag. 223. memorat Biſſi Hierurgiam, ut opus abſolutiſſ., idemque habet Felix Egger Id. Ord. Hier. Bened. 1717. lib. 2. par. 3. diſſ. 8. n. 3. pag. 554.

A. J. Fr.

BERNARDUS CASTILLIONIUS patriâ item Genuenſis, itemque Sac. Ca- nonum Profeſſor, licet multo ante Biſſum tempore, nempe duobus ab hinc ſæ- culis floruerit, eodem tamen ſine ſibi propoſito Pontif. Juris ſtudioſos pro viribus adjuvandi, quo faciliùs, & commodiùs latiffimam doctrinam poſſent memoriâ complecti, non parvo ſanè labore, nec minori diligentia adornavit

Repertorium Alphabeticum, & Summarium Sententiarum uniùſcujuſque Ca- pituli Canonum Decretalium, novum opus &c. Brixia anno 1505. apud Magi- ſtrum Aruntem. In noſtris Regeſtis inter Alumnos S. Hieronymi Sylvaria extra Genuam invenitur D. Bernardus à Caſtione profeſſus anno 1489. die 15. Auguſti qui forte hujus Repertorij Auctor fuit.

BERNARDUS CLAVELLUS Arpinas S. Severini Neapolis Sodalis fieri vo- luit anno 1582. die 5. Decembris. Satis autem illuſtre argumentum hiftoriæ ſcri- bendæ naſtus eſt, cum Arpinum patriam ſuam, Volſcorum olim valde celebrem Civitatem, ruinis, ruderibuſque ferè nunc obrutam, conatus eſt calamo ſuo in antiqui nominis revocare ſplendorem, Arpinate hiftoria edita, vel ob id lectu digniſ-

dignissima, quod in ea Caji etiam Marii, & M. Tullii Ciceronis, quos ibidem natos esse constat, res gestas, mores, militiam, facundiam, & obitum, Italico sermone; perquam accuratè, nec indifertè tractaverit. Ejus libri titulus talis est.

L' antica Arpino patria di Cajo Mario, e di Marco Tullio Cicerone lib. 6. In Napoli per Costantino Vitale l' anno 1626. in 4.

De eo Philippus Rondininus in lib. de Monasterio Casamarii impresso Romæ an. 1707. pag. 39., ubi dicit, eum erudito examine animadvertisse M. Tullii domum in deliciis, fuisse in ipso hodierno Cœnobii situ collocatam. Nicolaus Tarpus in Bibliot. Neap. pag. 47. Bern. Pex Epist. X. Apolog. pag. 250.

Jo: Baptista Porta Neapolitani Philosophi

Nobilitat Cicero Arpinum; Mariusque; tua sed

Et Cicero, & Marius nobilitatur opè.

Legitur in principio ejusdem Historiæ Arpinatis.

BERNARDUS Messanæ in Sicilia natus, ibidem in Monast. S. Placidi Professus vitam Cœnobicam anno 1569. die 15. Junii: Claruit anno 1595. scripsit

De miraculis in Inventionē SS. Placidi, & Sociorum factis, librum unum, quem Ms. fuisse penes D. Hieronymum à Perusia Casinatis Archisterii Præfulem CXV. Auctor est Wion Lign. Vit. parte 1. l. 2. cap. 63. pag. 408. & parte 2. lib. 3. ad diem 3. Augusti pag. 262.

Item de eo agunt Ant. Poss. Appar. Sac. to. 1. pag. 216. edit. Colonien. anni 1608. Anton. Mongit. in Bibl. Siculâ par. 1. in additionibus pag. 10.

BERNARDUS PLACENTINUS dictus, licet ex Oppido Burgovallis Tari, haud tamen longè à Placentia, ex Familia Terzi, Professus est Monasticam Regulam in Cœnobio S. Georgii Maj. Venet. an. 1438. die 24. Augusti, quo tempore nostra Congreg. nondum unito Casinensi Asceterio, S. Justinæ de Padua adhuc vocabatur. Evāsit Bernardus vitæ, ac doctrinæ merito Abbas prædicti Monast. S. Georgii Majoris, ac deinde S. Justinæ Patavinæ, S. Mariæ in Urbe Florentina, S. Benedicti in Agro Mantuano, totamque Congreg. an. ferè 30. sex vicibus Præses, pluriesque Diffinitor moderatus est. Ubique, ut erat singulari prudentia, ac industria præditus, ingentia commoda, & utilitates Cœnobiis attulit; præcipuè Patavino, quod trinâ gubernatione rexit, ubi plura ædificia construxit. Hierophylacium multiplici suppellectili Sacra ditavit; Vestes Sacerdotales ex Serico albo, & auro crispante, pulcherrimi operis, ac maximi pretii elaborandas curavit. Chorum opère tessellato per egregios Artifices Franciscum Parmensem, & Dominicum Placentinum, adornavit, Bibliothecam denique instituit, codicibus, pluteis, aliisque ornamentis insignem. Præter æconomicam diligentiam, humanioribus, sacrisque literis excelluit, ut varia opuscula metro exarata veræ pietatis, ac religionis sensibus referta liquidò, ostendunt; Gestis, scriptisque celebris, virtutum, laborumque fructum percepturus in Cœlum, ut ipse est, emigravit, anno 1486. Ejus lucubrationes hæc titulis distinguuntur:

1. *De contemptu mundi, & assumenda Religione, & de Institutione Novitiorum* lib. 1. 2. *De Primordiis Institutionis Monachorum Congregationis S. Justinæ* lib. 1.
3. *Quomodo debeat Religiosus in Monasterio conversari, & de modo orandi* lib. 1.
4. *De resurrectione Christi* lib. 1. omnia unico libro comprehensa, excusa sunt post ejus obitum Crêmônæ an. 1511. sub hac Epigraphe. *Opuscula D. Bernardi Placentini diversi generis carmine.* Item scripsit:

5. *De Passione Christi* lib. 1. 6. *De Ascensione Domini* lib. 1. quæ duo opuscula simul cum præcedentibus extitisse Mss. in 4. suo tempore in Bibl. S. Georgii M. testatur Arn. Wion, qui de Bern. agit Lig. Vit. l. 2. cap. 63. pag. 408., & lib. 5. c. 7.

At ego

At ego an. 1718. vidi in eadem Bibl. Bernardi Abbatis S. Georgii M. præter duo illa priora opuscula *De contemptu Mundi*, & *de sumenda Religione* Mss. in 4. sign. n. 1318 hæc item alia,

7 *Panegirico del P. S. Benedetto Ms. signato n. 317. 8 Della Traslazione de' Corpi de' Santi esistenti in S. Giustina*, carmine. 9 *Della Traslazione di molti Corpi Santi in S. Simpliciano di Milano*.

Agunt honorificè de eo extrà Arn. loco cit. Ant. Post. Appar. Sac. tom. 1. pag. 228. Jac. Cavac. hist. S. Just. lib. 5. pag. 229. & seq. & pag. 250. edit. Patav. ann. 1696. ubi eum Virum rerum usu celebrem, & Sanct. eminentem vocat. Constant. Cajet. in Bibl. Aniciana. Fortunatus Schola. Plac. Puc. in Chron. Abbat. Florent. pagg. 53. & 54., iterumque in App. de Viris Ill. ejusdem Abbat. Floren. pag. 15., & seq., ubi laudato ejus ingenio ab operibus conscriptis, narrat eum præfuisse Abbat. Florent. an. 1460. Constan. de Notariis in *Duello Ignorantia*, & *Scientia* par. 2. lib. 3. pag. 363. Petrus Maria Campius in hist. Eccles. Placen. par. 1. lib. pag. 313., l. 513. In nostris Reg. pag. 58. dicitur *Abbas sexies Præses, insignis in omnibus scientiis*.

BONAVENTURA FINARDI nobili familiâ Bergomi natus, Veneriis in S. Georgio M. D. Benedicti institutis nomen dedit anno 1690. die 11. Junii, & post navatam ibidem primùm, ac deinde Romæ in nostro D. Anselmi Collegio Scholasticis facultatibus, ac J. Pont. sedulam operam, iisdem disciplinis, Neapoli, Venetiis, postremò Romæ nostros Alumnos propitia ingenii, ac doctrinæ famâ XXIV. propemodum annis instruxit; Romæ sanè in prælandato Collegio integris sex annis, præstituto nimirum ab Innocentio XI. ad docendum ibidem tempore, eâ eruditionis laude Sac. Canones est interpretatus, ut illi a Clemente XI. (a quo inter Sac. Indicis Consultores cooptatus est) ad aliud Sexennium idem docendi munus sit prorogatum; Precipue quoque Congreg. nostræ dignitates Prioris videlicet, Prothesaurarii, demumque Abbatis, minimè interrupto decursu, ultro ei delatatae fuerunt; Sed præclara ejus merita majora ad huc requirunt. Creatus fuit anno 1727. Abbas SS. Faustini, & Jovitæ Brixienfis Urbis, & anno 1729. Abbas S. Euphemie in eadem urbe, & totius Congreg. Præfident; Vivit, diùque vivat ad Congreg. nostræ decus, & meam pariter utilitatem; Præterquamquod enim primam operis hujus qualiscumque partem diligentissimo discussit examine, plures insuper notitias ad eam spectantes per humanitèr suppeditavit; edidit

1 *Theses, & asserta Philosophica*, Venetiis anno 1707, apud Jacobum Thomassini in 12. & iterum ibidem aucta anno 1708. apud Dominicum Milochum in 4. Quæ idè hic referenda existimavi, quia eorum momenta, & Auctoritates, præter communem morem, non solum ex Aristotelis textibus, verùm etiã identidem ex Sacra Scriptura, SS. Patribus, Philosophis aliis, Poetisque defumuntur, quod sanè nèc parvi fuit temporis, nèc contemnendi laboris. Promittit quoque, cum primùm per otium licuerit, in lucem se editurum

2 *Opus concinnatum ex celebrioribus J. Pontif. Controversiis publicè Romæ se Præfide, disputatis*, cujusquidem operis materiam duobus tomis suffecturam, paratam habet, eamque penès ipsum vidi, licèt non adhuc in certum ordinem, methodumque dispositam.

Ejus cum laude meminit, inter doctiores nostræ Congreg. hac ætate florentes Viros, Angelus M. Quirini nunc S. R. E. Cardinalis, Annot. 11. ad pag. 55. dissertationis suæ, *De monasticâ Italia historiâ conscribendâ*, impressâ Romæ 1717. pag. 94. his verbis, „ Bonaventura Finardi in officio suo, quod eo magnâ cum laude fungatur, ultra Sexennium. Legibus statutum, summi Pontif. decreto, permannere jussus; & paulo post eadem paginâ „ Sac. Canonum peritissimus, edito jam „ in Sac.

„ in Sac. Ind. Congreg. præclaro doctrinæ suæ specimine profecto meretur „ . Anonymus Mediolanensis, idest Jo. Gaspar Beretta, in *Responsione ad Censuras tres in dissert. suam Italiae medii Aevi*, Mediolani 1729. pagg. 105. & 106. Jo. Andreas Aitezati in *Defensione trium veterum documentor.* &c. Brixiae 1728. pag. 6.

Addenda Lit. B. pag. 70. lin. 42.

BARNABAS PARMENSIS non fuit scriptor, sed tantum editor Vitæ S. Jo. Ab. hac enim iisdem prorsus verbis edita reperitur in Actis Sanctorum Ord. S. Bened. tom. 7. & ex præviis observationibus circa finem a Jo. Mabill. eidem Vitæ additis intelligitur, eam desumptam fuisse ex antiquiss. Codice Ms. Ecclesiæ Placentinæ; Ejus autem Author licet Anonymus, credi nihilominus potest vel unus ex ipsius discipulis, vel aliquis discipulorum ejus familiaris, quod quidem verosimilius videtur ex iis, quæ pag. 8. & 9. ejusdem Vitæ narrantur; Barnabas ergo nihil aliud præstitit, quam editionem ejus Vitæ curare, & nuncupatoriam Epistolam D. Mauro Parmensi S. Jo. Evangel. Abbati, eidem præfigere.

S. verò Bernardi Uberti Episcopi Parmensis Vitam a Barnaba typis traditam nulli hactenus invenire potui, ideoque quid ad eam Barnabas contulerit asserere minime possum. De eodem Sancto plures quidem Scriptores agunt, Arnold. Wion in lig. Vit. Alphon. Ciac. in Vit. Pont. Philip. Ferrarius de SS. Ital. Didacus de Franchis in Vit. S. Jo. Gualberti, Ferd. Ughell. Ital. Sac. Bonav. de Angelis in Hist. Parmen., & novissimè ejus Vitam scripsit D. Thesaurus Veli Monachus Valumbrosan. & Abbas S. Prædis Romæ, ubi etiam eam imprimendam curavit apud Gulielmum Facciottum ann. 1712. Cardinali Odoardo Farnesio Episcopo Parmen: dicatam.

C

CÆSAR GOTHO, & Spatafora natione Siculus Patria Messanenensis, Monasticum institutum apud S. Placidum Messanæ elegit anno 1634 die 24. Julii. Vir solertis ingenii, & ad ardua quæque pertractanda, ac expedienda negotia aptissimus, eruditionis vero minime vulgaris; nam viginti propemodum annorum spatio, scholasticas non modò scientias, sacras videlicet, & naturales, verum etiam Mathematicas disciplinas Genuæ publicè docuit, magnâ Nobilium frequentiâ, ac plausu; Juvenis adhuc fuit Sac. Theologiæ Doctör, tum S. Inquisit. Siciliæ Consultor, & Censor, & Messanen. Academiæ Prior. Venetiis in Monasterio S. Georgii M. degens impugnanda suscepit opera Victorii Siri Monachi ex nostris, qui postea Ludovici XIV. Francorum Regis Historiographus evasit, tunc verò ibidem commorantibus; jamque primum tomum confutaverat, cum rerum subinde mutata facie, ulterius non est progressus. Assumptus postea ad Religionis gradus, Prior fuit Monasterii S. Mariæ de Lacroma apud Ragusium; quo tempore Archiepiscopus Ragusinus Romam ad limina Apostolorum proficiscens, Cæsarem Glem Vicarium totius Diocesis reliquit, adeò ejus virtutem, ac doctrinam perspectam habebat; Creatus deinde Abbas magnificum Cœnobium in Urbe Messanenensi (nam antiquum Monasterium extra Urbem situm est) à fundamentis excitare est aggressus, sed cum edito, ac insigni loco delineatum, Urbis munitionibus officere posse videretur, nondum completum, ab Hispanis occupatum fuit, ac solo æquatum. Postea Monasterio S. Nicolai de Arenis Catanæ præfuit, & Cong. Universam Diffinitoris munere gubernavit: Cum autem apud omnes Siciliæ Dynastas magnâ esset in æstimatione, bis ad Catholicum Regem Philippum IV. Patriæ Orator profectus, tantam scientiæ suæ, prudentiæque opinionem Regi injecit, ut eum in Episcopum nominare jam decreverit, fuissetque procul dubio paulò post ab ipso etiam Pontifice electus; nisi Messanenenses in infaustam illam defectionem anno 1672. mox prorupissent, quâ omnia susque, deque acta sunt. Gallis autem Messanâ potitis, Cæsar ab eisdem Judex Siculæ Monarchiæ, quæ in quibusdam rebus Ecclesiasticis suprema quædam à Pontif. Max. olim concessa Siciliæ Regibus, ut asserunt, est auctoritas, constitutus fuit, quod munus annos ferme quatuor exercuit, donec Hispanis redeuntibus, Cæsar cum aliis plurimis cujusque ordinis patrium solum vertere coactus, plures annos variis in Monasteriis Italiæ, Senis nempe, Aretii, Arimini, exulavit, demùm an. 1701. à Philippo V. Borbonio, qui post Caroli II. Austrii mortem, ad Hispanam Monarchiam pervenerat, restitutus in Patriam, ut reliqui Messanenenses ob eandem causam olim proscripti, quinque adhuc annos ibidem vitam protraxit; cum jam antea anno 1690. in Comitibus Generalibus Perusii celebratis, restituta ei fuisset, jussu Alexandri VIII. Abbatis dignitas, cujus à tot annis ea de causâ expers fuerat. Tandem extremam agens senectutem, octogesimum scilicet nonum ætatis annum, vitales auras reliquit anno 1706. Varia, dum licuit, scripsit, sed hæc tantum, quæ subnecto, nancisci potui.

Il Genio Tiranno de Galli sincero avviso a' Prencipi bramosi della felicità de' loro Dominii. Venetiis anno 1649., apud Juntas in 4. cujus quidem operis aliquot exemplaribus in Hispaniam transmissis nomen Cæsaris Gotho præfixum fuit, reliqua suppresso proprio, sub nomine *Monsieur du Chatres*, ex quo multa desumpserat, prodire.

- 2 *Prefa di Portolongone*: Messanæ apud Hæredem Petri Brea anno 1647.
- 3 *Il Zimbello*, adversus Victorium Siri, impress. sed sine nomine.
- 4 *Il Politico indifferente* contra eundem impress. eodem modo: horum duorum Librorum editionis locum scire non potui.
- 5 *Contro il primo Tomo del Mercurio di Vittorio Siri* tom. 1. Ms.
Vidi illum Aretii anno 1691. septuaginta quatuor annorum senem, proceræ valde staturæ, dulcis, ac eruditi sermonis, ac jucundæ consuetudinis.
De eo agunt perhonorificè Antonin. Mongit. in Bibl. Sicula ubi eum omnium literar. genere instructum; eruditione, & virtute conspicuum vocat., Petr. Ant. Torn. in Epistolâ nuncup. *de duabus Triremibus*. Jo. Evang. à Panormo in Anagrammate pag. 136. Roc. Pyr. de Abbat. Siciliae pag. 280.

CAMILLUS MANCINI à Catana dictus, sed revera patriâ Leontinus in Sicilia, apud S. Nicolaum de Arenis in eadem Catanensi Urbe Monasticam Professionem inijt anno 1663., die 21. Jan. Floruit porrò non minùs scientiis, quàm probitate: octo annorum spatio Tyrones in regulari disciplinâ diligentissimè instituit; Scholasticas facultates plures annos tradidit, Doctoris Laureâ in Catanensi Universitate donatus; Abbas deinde constitutus varia Siciliae Monasteria, inter quæ prædictum S. Nicolai annis quinque summâ prudentiâ, ac patris affectu, eximiaque integritate administravit. Demum Abbas S. Benedicti de Militello cum esset, Catanae in Monasterio suo diem clausit extremum anno 1709. Reliquit à se composita

- 1 *Selva Miscellanea di varie materie spirituali appartenenti alla perfezzione religiosa, con l' autorità de SS. Padri, e con gli esempi del nuovo, e vecchio Testamento.* Extat Ms. in suo Monasterio.

- 2 *Ceremoniale Episcoporum, seu Benedictionum*, ubi ea omnia, quæ de Romano Pontificali Auctores hucusque scripserunt, examinantur juxta ritus S. Romanae Ecclesiae. Ms. ibidem.

CAMILLUS MASSARUS patria Capuanus in Cænobio Sanctissimæ Trinitatis apud Cavam Monachis nostris adnumeratus fuit anno 1624. die 17. Nov. Hic correxit, perpolivit, & optimo charactere suâ manu exscripsit

Dictionary, seu *Indices Alphabeticos* tomis sex distinctos, *Privilegiarum*, aliorumque Monumentorum celeberrimi Archivi Caven. à D. Augustino Venerio (de quo supra pag. 66. & seqq.) olim compositos. Extant in eodem Archivo Cavenfi Mss.

De eo, ut & de iisdem Mss. loquitur Camillus Peregrinus in hist. Principum Longobard. in Appendice primi libri pag. 298. edit Neapolitanæ anni 1643.

- „ In exitu proximè anteaçti mensis Octobris, cum Salernitanæ Urbis Archiva,
- „ quantum per eam opportunitatem licuit, lustrassem, eodem anno ad præclarum
- „ Cavense Monasterium me contuleram, quod jam olim, sed verè à limine inspe-
- „ xeram, ad Longobardorum Principum nupèr à me conceptos Chronicos Cano-
- „ nes absolvendos, idoneis chartulis refertissimum. Eas itaque dùm sedulus per-
- „ biduum ferè illic manens, essem scrutatus, scrinia mihi referante vigilantissimo,
- „ cultissimoque ipsorum Custode D. Camillo è Capua, in eadem Sacra Æde Mo-
- „ nasticam D. Benedicti Regulam professò, cujus laboriosam, eruditamque dili-
- „ gentiam summo nitori, nec minori fidei adjunctam in describendis suâ manu
- „ omnibus propemodùm ejusce Archivi vetustis tabulis, descriptisque in plura re-
- „ gesta per tempora, perque classes dirigendis, habent præsentès, habebunt po-
- „ steri multiplici cum utilitate acceptissimam &c.

CAROLUS nobili familia de Baccis Aretii in Tuscia ortus, Monasterii SS. Floræ, & Lucillæ ibidem Alumnus anno 1629. die 25. Aprilis evasit. Floruit

Scholasticis disciplinis, ea præsertim Theologiæ parte, quæ mores ad præscriptum Christianæ Religionis componit; Illam Florentiæ complures annos non tantum Monachos docuit, verum etiam apud Sanctam Mariam Novam (amplissimi videlicet Xenodochii Templum) singulis festis diebus publicè explanavit haud parvâ utriusque Cleri, aliorumque Eruditorum frequentia. Sub idem tempus Joan. Carolus de Wierzchovice Kopec Palatinus Polonienſis * & M. D. Lithvaniæ Senator, & Castellanus Trocensis*, in ordinem nostrum mire propensus, Monasticam Congregationem, Casinensis ad instar, in Poloniæ Regno institui maximo studio percupiens, opesque, ac operam pro Monasteriis erigendis pollicitus, enixè à Patribus nostris probatos, gravesque Monachos novellæ Congreg. fundamenta jacturos, efflagitabat, quibus obtentis, ipse quidem Monasterium Castro-Casinense, alias Chorodiscense, fundavit, à quo Congregatio illa Castro-Casinensis appellata est, Michael vero Casimirus Radzioviſus S. R. Im. Princeps, & Dux in Olyka ejus exemplum sequutus, Monasterium S. Crucis erexit, eaque Monasteria Casinensis Abbatis Jurisdictioni, ac regimini subdita laudati Proceres voluere, donec paucis ab hinc annis Clementis XI. auctoritate, ipsoque Casinensi Abbate annuente, ut in unam per totam Poloniam Congregationem, simul cum antiquis Monasteriis convenire possent, ab ejus obedientiâ, & subjectione absoluta sunt. Inter ceteros itaque ad eam provinciam obeundam delectos, fuit etiam Carolus Bacciſus, utpotè qui religioſam pietatem insigni sapientiæ conjunctam præſerebat. Ed igitur profectus Prioris munere, deinde Abbatis Monasterii S. Crucis egregiè functus est, ibidemque plura scripsit, & naturalem Philosophiam tradidit; Sed Monachis Castro-Casinensibus Sarmatarum * irruptionibus, qui Leopolum usque populabundi pervenerant, solum vertere coactis, Carolus regressum in Italiam maturavit, libros vero, & lucubrationes suas in totam moralem Theologiam prælo destinatas, vixque Barbarorum flammis ereptas Monachis cujuscumque Cœnobii Ordinis nostri Poloniam inter, & Germaniam siti, commisit, qui ea Viennam missuros se quamprimum sponderunt, at neque hoc ab ipsis præstitum fuit, nec libri illi deinceps ullo unquam pacto recuperari potuerunt; In Italiam igitur redux Carolus Romæ apud S. Paulum (ubi deinceps perſtitit) morales Prælectiones habuit, & an. Jub. 1675. in ea Basilica Pœnitentiarii munus exercuit. Valdè senem vidi illum ibidem ego adolescens, in eodem Cœnobio Religionis rudimenta ponens; mirabar confecti Virum avi in Bibliotheca Librorum aggeribus circumseptum, integros ferè dies transigere, adeo nec in decrepita quidem ætate inexplibilem discendi sitim potuit extinguere; noluitque studium literarum prius adimi sibi, quam vitam; an. demum 1683. Romæ in Ædibus D. Calixti, quod Monachorum S. Pauli, in Transyberina regione, æstivum hospitium est, optimus Pater, omnibus charus in senectute bona diem obiit, diuturnum sui desiderium relinquens; erat enim oris honestate, prisco morum candore, regularis disciplinæ zelo, aliisque virtutibus plurimum venerabilis. Opus, quod publicâ luce donavit, hujusmodi gaudet titulo

Anno 1670.
* Plosko.
* Troki.

* Tartarorum.

De principiis Universalis Theologiæ Moralis, seu de actibus humanis, tomus I. in tres tractatus distributus, in quorum I. de Conscientia, in secundo de Voluntario, & Involuntario, ac ejus effectibus, & in tertio de Actione humana in genere, ejusque Circumstantiis; necnon de una specie ipsius, hoc est de bonitate morali, breviter, ac delucidè ferè omnia præcipuè controversa tractantur; In quo novis doctrinis quamplurima, præsertim contra Communes opiniones à priori demonstrantur ab Authore. Opus nedum omnibus Studiosis, & Jurisperitis valdè utile, verum etiam cunctis Theologiæ Moralis Professoribus, & Confessariis

maximè necessarium. *Florentiæ Typis Vincentii Vangelisti, & Petri Martini Typographorum Ser. M. Ducis ann. 1667. in fol.*

Præter autem ea Mss. quæ in Poloniæ finibus reliquit, quædam alia, quæ & cum Romæ habebat, post ejus mortem, ex legum nostrarum præscripto, Aræ-
tium ad ejus Monasterium delata, in Tabulario reposita sunt, inter quæ,

Alphabetum morale, sed ordinatione indigens.

Jo. Mabii in Biblioth. Eccles., quæ ad calcem libri de studiis Monasticis legitur
num. 12. inter Selectiores Casuum Conscientiæ Tractatus Caroli de Baccis Theolo-
giam moralem recenset; idem habet Bern. Pex Epist. X. Apolog. pag. 224; Et
Felix Egger Idea Ord. Hierar. S. Benedicti l. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 557.

CAROLUS MARIA MILLIARIUS patriâ Bellunensis, Patavii in Cœnobio
D. Justinæ sacro, Monasticæ Regulæ jugum subiit anno 1706., ubi optimarum
disciplinarum studiis haud mediocriter cum profecisset, scholasticas, quas egre-
giè didicerat, justus scientias docere, Philosophiam primum, mox Theologiam
discipulis ibidem tradidit; Nec interim humaniorum literarum, latinique ser-
monis elegantiorum cultum neglexit; Ejus ego Perusiæ anno 1717. in ipso Ge-
neralium nostræ Congreg. Comitiorum ingressu, audiui insignem, & ab omni-
bus valde commendatam

1 *Orationem* ad optimarum literarum studia more majorum prosequenda pare-
neticam. Aliam item scripsit

2 *Orationem in fanere Clementis XI. Pont. Max.* habitam in Templo S. Justinæ Pa-
tav., Ad Eum Principem Annibalem Cardinalem Albanum, Patavii, Typis
Conzatti anno 1721. in 4. pag. 3 f.

CASIMIRUS VINCENTIUS CHRANOVIUS (vel patriâ linguâ Chrza-
houski) Polonus Monachus factus est in Poloniæ Regno, sed postea an. 1675. in
Italiam venit, & in Monasterio Casinensi receptus, ibidem aliquandiu veluti no-
stræ Congr. Monachus, religiosè vixit, deinde Romæ in Monasterio S. Pauli
commoratus est, ubi ego tunc Monasticum Tyrocinium ponebam anno 1678.
Erat autem Vir Rhetoricis Studiis apprime excultus, & in Concionibus Sacris
& Academicis orationibus plurimum exercitatus. Casini cum degeret, scripsit
satis eruditè ac luculentè

*Vitam, & Virtutes Ven. Servi Dei Rm̃i quondam P. Zacchariæ à Fractis Ord.
D. Benedicti Congreg. Casin. Abbatis*, Neapoli ex Typographia Anton. Gramignani
an. 1677., ubi in fronte se ipsum subscribit Monachum ejusdem Ord. Congr. Ca-
sin., quia nimirum inter Casin. Monachos, Casin. more interim vivebat; Sed
post aliquot annos ex Congr. nostra (ut ei liberum erat) egrediens, ad suos in
Poloniâ (si quidem rectè memini) reversus est; Sicut autem ei plurimum debe-
re Congr. nostram profiteamur, quod nobili stylo vitam hujus Servi Dei literis con-
signavit, sic inter nostræ Congr. Scriptores illum idèò retulimus, quia ipsemet
talem se nominavit.

CASIMIRUS FRESCHOT natione Sequanus in superiori Burgundia patriâ
Vesontinus * & ibidem D. Benedicti Monachus, cum ea Regio Ludovici XIV.
Gallorum Regis armis quateretur, in Italiam migravit, nec inauspicatè quidem,
nam Italis insertus, plura Italicè scribens, haud postremum inter Italos Scripto-
res nomen adeptus est. Romæ primum in D. Pauli Cœnobio hospes exceptus, ali-
quandiu permansit, Bononiæ deinde apud D. Proculum à nostris item per huma-
nitèr habitus, demùm anno 1689. in Gener. Comitiiis Perusiæ celebratis inter
Casin. Monachos peculiari decreto fuit adscriptus. Haud levem scholasticis Sci-
entiis operam impendit, Abderitæ præsertim, aliorumque veterum Philosopho-
rum placitis, quæ tunc temporis curiosorum quorundam studio è tumultis eruta,

reviviscebant, præcipuam tamen curam ad Historias conscribendas adjecit; breviter tamen, ac veluti summatim, ut eo libentiùs, & avidiùs legerentur. Ejus porro ferax ingenium maximè enituit in ludo Geographico, quem honestæ Juventutis gratiâ adinvenit, quo posset eodem tempore, & animum oblectare, & mentem erudire, nam in plura spatiola papyrus graphicè divisa, exhibet oculis totius Orbis Regiones propriis numeris aptè distinctas, brevibusque descriptionibus illustratas; in quæ spatia cum projecti tali inciderint, statim colludens, illius Regionis situm, nomen, Religionem, ac politiam referre, ac explicare debet, quo memoriæ exercitio faciliè etiam intellectus instruitur. Quæ scripsit, quæve in lucem emisit, hæc ferè sunt.

- 1 *Series eorum, quæ in aperitione, & obseratione Portæ Sanctæ Basilicæ D. Pauli* ab Eñno Dño Dño Francisco Cardinali Barberino Sacri Collegii Decano ritu sacro peracta sunt an. Jub. 1675. Clemente X. Pont. Max. feliciter sedente, narrata per D. Casimirum Freschot Sequarum Monachum in Sancto Paulo, Romæ Typis Michaelis Herculis 1676. in 4.
- 2 *Exarata Gentilitio D. Pauli gladio ejusdem Apostoli Vita Synopsis.* Romæ typis ejusdem Herculis 1675. in 4. opusculum tum prosa, tum vario Carminis genere compositum.
- 3 *Mellislua Uranodia, Poesis moralis devota* Eñno Dño D. Francisco Cardinali Barberino per D. Casimirum Freschot Sequarum Monachum in S. Paulo. Romæ typis ejusdem anno 1676. in 4.
- 4 *Giuvoco Geografico.* Venetiis anno 1679.
- 5 *Pregi della Nobiltà Veneta, overo l'origine di tutte le Case patrizie colle loro armi, e Personaggi più cospicui, che ne sono usciti.* Venetiis typis Andreae Coletti an. 1682.
- 6 *Ceremonie Nuzziali di tutte le Nazioni del Mondo. In Venezia anno 1685. in 12.* Author est Dominus De la Gaya. Translator ex Gallico Feschotus, ut ex Præfatione. In questo piccolo raguaglio, per dilettere qualunque Italiano, che non habbia voluto la briga d' apprendere la lingua Francese, ha faticato con molto spirito la penna del Signor D. Casimiro Frescotti, il quale senza dubbio appagherà colla sua virtù la curiosità publica, est pag. 161.
- 7 *Relazione di Genova, suoi diversi stati, ultime differenze, & aggiustamento colla Corona di Francia.* Bononiæ apud Montium 1685.
- 8 *Idea Generale del Regno d' Ungheria, sua descrizione, Costumi, Regi, e Guerre con i motivi dell' ultima sollevazione, Invasione de' Turchi, Assedio, e Liberazione di Vienna, e progressi dell' armi Cristiane;* Prodiit primum Venetiis, deinde ampliata, Bononiæ 1684. apud Josephum Longum, & iterum ibidem apud Montium 1686.
- 9 *Descrizione della Luigiana, è Paese nuovamente scoperto da' Francesi nell' America Settentrionale del P. Laigi. Enepin raccolto Franceseano portato dalla lingua Francese &c.* Bononiæ apud Jacobum Montium 1686. in 12.
- 10 *Successi della Fede in Inghilterra colla Storia dell' ultime Eresie fino alla felice Libertà data alla Religione Cattolica dal Regnante Giacomo II. &c. con la vita e Mor- te del Duca di Monmouth* Bononiæ 1685., iterumque ampliata. ibidem apud eundem Montium 1682. 12. quem librum refert Bened. Bacchinus in Ephemer. lit. anno 1687. pag. 127. & seq.
- 11 *L' Eresia estinta nella Francia.* Bononiæ an. 1687.
- 12 *Carmen Amæbeum, De Pietatis, & Ingenii Concordia impressum in libro Carminum Academicorum Concordium Ravennatum* (quibus Casimirus adscriptus fuit) Bononiæ 1687. par. 2. pag. 12.
- 13 *Panegyris in laudem Cardinalis de Aguirre.* Bononiæ.

14. *Memorie Historiche, e Geografiche della Dalmazia*. Bononiæ 1687. apud Jacobum Montium: quem etiam librum refert idem Bacchinus in Ephem. Liter. anni 168. pag. 22. & seqq.
15. *Profunere Rm̃i Patris D. Angeli Mariæ Arcioni Abbatis Religiosissimi*. Placentiæ in Episcopali Typographia Thomæ Zambelli 1689.
16. *Supplementum ad Annales Mundi, sive ad Chronicon Universale Philippi Brietii Abbatillæi Soc. J. ab anno 1660., ad 1692.* Venetiis apud Hertz eodem an. 1692. quod supplementum à Freschoto concinnatum, non autem ab alio Soc. J. Sacerdote; ut falsò, & per Typographi mendacium in fronte libri dicitur, clarè demonstrat Benedictus Bacchinus Ephem. Lit. tom. 6. pag. 378. En ejus verba; „ e nel frontispicio di questa si soggiunge: *in hac vero ultima editione additum fuit supplementum usque ad an. 1692. à Soc. J. Sacerdote*: Quest' ultima assertione, è d' „ un pregiudizio considerabile non meno al vero Autore del supplemento, che a „ dottissimi Padri della Compagnia di Gesù; che non hanno bisogno, nell' am- „ mirabile copia de' loro Scrittori della bugia veniale dello Stampatore, che gli at- „ tribuisca la fatica d' altro soggetto: Effetto è dunque di giustizia il far sapere a' „ Letterati, che il mentovato supplemento è produzione del P. D. Casimiro Fre- „ schot Benedittino; il quale con le lettere originali d'istanza, e di ringraziamen- „ to scrittegli dall' Hertz, ha giustificato appresso noi l' opera sua fatta con ot- „ time notizie, & in maniera ben degna della preziosità del libro, a cui è soggiun- „ ta. Contentavasi egli, che venisse publicato col suo nome nascosto modestamen- „ te sotto di un Anagramma, ma lo Stampatore ha voluto, con una bugia, mani- „ festare la propria ingratitudine, è mala fede „. scripsit etiam
17. *Memorie Istoriche della casa Arcioni. In Parma per li Pazzoni, e Monti 1693.* in 4. quod opus protestatur Auctor, se suscepisse in testificationem Amoris, & grati animi erga Rm̃um P. D. Angelum Mariam Arcionum Abbatem, à quo plura beneficia se accepisse confitetur, cujus proinde orationem funebrem, ut modo diximus, vulgaverat an. 1689.
18. *Lifasti di Luigi il Grande, ò sia le Vittorie, Conquiste, & altre azioni memorabili di Sua Maestà Cristianiss.*; assegnate ciascuna al giorno, mese, & anno, che sono accadute, trasportati dal Francese. Bononiæ apud Petrum Mariam Montium 1700.
19. *Il cuore in Pace; ò sia l' arte di vivere in pace con ogni sorte di Persone, saggio morale, trasportato dal Francese*. Bononiæ apud eundem eodem anno 1700. Prælo parata.
20. *Venezia Combattente, e Trionfante dal principio della sua fondazione*, stylo pænegirico.
21. *De Leopoldi I. Cesaris Victoriis*, poema heroicum.
22. *Risretto dell' Historia di Polonia sino a' tempi correnti.*
23. *L' Imperio d' Occidente sua fondazione dal Romano Pontefice, e le cose seguite tra Papi, & Imperadori, à cagione dell' Autorità*. De eo mentionem facit Jo. Cin. Bibl. Vol. Pluteo 9. pag. 26. & seqq.
- CÆLSUS A FALCIBUS patriâ Veronenſis Monachus Benedictinus edidit haud contemnendo stylo
1. *Vitam B. Toscanæ de Jebeto*, quam an. 1473. die 23. Julii, ut ipsemet testatur in fine, absolvit, quæ postea fuit impressa Venetiis apud Andream Bocchintum, & Fratres an. 1567. in 4. in libro Raphaëlis Bagattæ, Sanct. Veronenſium. Item.
2. *Vitam Venerabilis Elphrosynæ Vincenti Venetæ*, natæ an. 1407. quam Author complevit an. 1505. die 1. Apr., & Petro Dandulo Episc. Vicentino dicavit, est Cod. pergæmenus in 8. extans Venetiis in Bib. FF. Prædicatorum SS. Jo. & Pauli, ut testantur, præter Thomasinum Bibliot. Ven. pag. 24., Authores Ephem. Liter. Ital.

Ital. tom. 28. ann. 1717. art. 5. pag. 120. & sequen., qui omnes Celsum à Falcibus Monachum Benedict. appellant, eumque prædictorum operum Authorem asserunt, ideòque errasse dicunt Gerardum Jo. Vossium l. 3. de Historicis Latinis tom. 2. c. 8. pag. 620. edit. Lug. Bat. an. 1651. ubi *Celsum Maffei* Veron. Canonicum Regularem Lateran. scripsisse affirmat, Vitam B. Tusculanæ (pro Tuscanæ) anno 1474. per indicium tamen, ut ipse ait, ex Veronensium Scriptorum syllabo; quod erratum etiam deprehendit Marchio Scipio Maffei ex quodam Ms. Genealogico Familiarum Veron. *Francisco del Bene Authore* anno 1506., in quo habetur, Celsum à Falcibus Veronen. Monachum Benedict. edidisse Vitam B. Tuscanæ de Jebeto egregiè scriptam. Sanè in nostris Regestis inter SS. Nazarii, & Celsi Professos invenitur *D. Celsus à Verona* an. 1459. die 29. Augusti, qui satis probabiliter horum opusculorum Author credi potest.

CELSUS alter itè Veronensis dictus; quia in Pago Rota Agri Veronen. natus, Familiâ Guglielmi, Patavii apud S. Justinam inter nostros adnumeratus est an. 1536. die 22. Julii, ubi adèd laudabilem se exhibuit, omnes Religiosi hominis virtutes preferendo, ut ejusdem Monasterii iteratò Abbas, & semèl quoque S. Georgii M. Venetiar., imò totius Congreg. Præses duabus vicibus sit constitutus, quibus in Magistratibus plurimis sanè titulis cùm de Patavino Cœnobio, tùm de Univerſa Congregatione optimè est meritus: Scripsit libellum tali donatum titulo,

Narrazione della Traslazione de' Corpi Santi dalla Chiesa vecchia alla nuova di S. Giustina di Padova, con alcuni de' più segnalati miracoli fatti nella medesima Traslazione: In Padova per Giuseppe, e Fratelli Sardi anno 1562. in 8., quo an. Celsus erat S. Justinæ Prior, quo etiàm accidit illa Translatio, quam Jac. Cavac. hist. S. Just. lib. 6. fusè describit, sicut & præcipua prodigia, & miracula tunc patrata; qui libellus denuò impressus fuit Patavii anno 1628. in 8.; At de ipso Celso Veron. Cav. pag. 294. hæc habet, Successorem habuit (Julianus Placentinus)

*D. Celsum Veronenſ. Monachum nostrum, quem mores mitissimi, ac multa in Venetum nomen observantia his calamitatibus medendis aptum indicabant. Celsus ab ea curâ ad intermissam diù extructionem novi Templi se contulit, cui triennio plùs præstitit, quàm cæteri vicennio. Ingentes columnas, quarum tantum bases extabant, integras effecit. Marmoream Coronidem totam absolvit, ingentes absides ad latus duxit, latissimum in fronte parietem extulit, Sacella duodena inferius absolvit, & pag. 298., & seq., Rediit Celsus noster..... Nec diutiùs supervixit, qui octogenario major, etiam omnium primus in Cœmeterium à se constructum illatus est. Huic genus ex pago Rota propè Calderium vicum agri Veronenſis, sed corporis venusta quædam gravitas, & animi magnitudo, qualis ex regalifamiliâ. Apprimè liberalis, sibi pauperrimus, illius virtutis splendore, & hujus exemplo, etiam magnorum Principum benevolentiam adeptus fuit. Virum innocentis vitæ, ac multæ pietatis vix aliquando reperimus quidquam meditantem, præter divinas res, vel sacras preces, & Psalmos recitantem. Bis Congreg. præfuit, acpiè, ut vixerat, defunctus est, Plac. Puc. in Chr. Abbatia Floren. pag. 64. aliquot mensibus eidem Abbatia eum præfuisse narrat, quo tempore Laurentius Ciatì vitam Hugonis Hetruriæ Principis à se descriptam, quæ manu exarata adhuc extat in eâ Bibliothecâ, Celso dicavit; Et in alio opere, cui titulus: *Origo, & Processus historicus de Ill. Abb. Floren. Viris* pag. 18. n. 54. Monasticæ disciplinæ observantiss., ejusdemque retinendæ percupidum, & maximè zelotem illum vocat.*

CHERUBINUS MYRTIUS Trevirensis patriâ Monachus Cœnobii Sublacensis factus est anno 1592. die 25. Oct., & Decanus, scripsit optimo stylo, & magnâ diligentia,

De eo par. 2.
L. V.

2 *Chronicon Sublacense*, ex vetere renovatum, emendatum, & auctum, adjunctis Tabulis temporum Annalibus, ac duplici Indice, anno Virginei partus 1629. Illud prius scripserat D. Villiellmus * Capisacchius anno 1573. Myrtius vero ad sua usque tempora est prosequutus; extat ibidem Ms. & etiam in sacro Sublacensi Specu.

1 *Bullarium* continens privilegia Summ. Pontif., Imper. ac Regum Sac. Monasterio Sublacensi concessa, ex originalibus, & vetustiss. transumptis, serie annorum descriptum 1623. ordine alphabetico, extat Ms. ibidem.

Narrat autem Myrtius Chronici sui cap: 31. pag. 150. rem scitu dignissimam, nec injucundam, patratam in eodem Sublacensi Cœnobio, nempe primum omnium tota Italia artis Typographicae experimentum:

„ Non ægrè ferat, quæso Lector, si insuero ratione temporis, rem non planè
3 ab instituto nostro alienam, nempe laudabile studium Monachorum Sublacen-
„ Theutonicorum, quod ad decus eorum, atque Monasterii quodammodò spe-
„ rare videtur, nempe quodd nobilissima librorum Typographia paucis antè annis in
„ inferiori Germaniâ enata, & in lucem profecta an. D. 1453. in Hollandia, in
„ Civitate Herlem per Jo. Cuthemborgam, quæ tamen ars postea Moguntia per
„ dicti Inventoris famulum in meliorem redacta fuit excudendi formam, quæ cer-
„ tè in Mundo nulla dignior ars, atque utilior extitit, quæ antequam Romæ intro-
„ duceretur per Conradum, & Arnulphum Magistros æternâ memoriâ dignos, pri-
„ ma Typographiæ rudimenta in Monasterio Sublacen. exercuerunt; Hospitio
„ namque à Monachis Germanis benignè suscepti, artis suæ præclara posteris reli-
„ querunt monimenta, nam inibi opera Lactanti * Firmiani in D. Scholastica Cœ-
„ nobio excuderunt die 3. Oct. an. Nativ. Dom. 1465., qui erat Pontificatus Pauli
„ II. annus secundus, ad cuius rei memoriam eadem opera excusa adhuc in Bibl.
„ Sublac. Monasterii conservantur *. Hi Magistri indè Romam petentes, Urbem
„ arte sua illustriorem effecerunt. Ibi in primis excusa fuerunt D. Hieronymi opera,
„ ut testatur Epistola præfata Pont. Paulo II. dicata, quam legi, & hæc breviter an-
„ notare non me piguit ad nationis meæ Germanicæ decus, & gloriam, Hæc
„ Myrtius, qui in chartulâ à se additâ subdit hoc exastichon haud sanè illepidum.

Aspicis illustris Lector, quicumque libellos,

Si cupis artificum nomina nosse, lege.

Aspera ridebis cognomina Teutona forsan

Mitiget ars Musis inscia verba Virum.

Conradus Swemheim, Arnulphus Pannartzque Magistri

Romæ impresserunt talia multa simul.

Ita refert Myrtius; At Michael Maittaire A. M., qui novissimè Annales Typographicos scripsit, ediditque Hagæ Comitum apud Jo. Vaillant an. 1719., Impressor. nomina, & Operum editiones, quoad fieri potuit, per ann. progressum indicans tom. 1. pag. 42. prædictum Lactantii opus excusum quidem fuisse asserit primo Sublaci eodem anno 1465., sed quo Impressore, incertum relinquit, imò indignatur, omnibusque illud legentibus indignandum autumat, *Opus tantæ artis pompa, & adamussim exactum*, Typographi nomine carere; Quo autem tempore Conradus Swemheim, & Arnoldus Pannartz (ita namque eum semper appellat, non Arnulphum, ut Myrtius) Romam venerint, ut artem exercerent, fatetur se definire non posse. At ego Cherubino Myrtio in eodem loco, ubi prima illa Firmiani impressio facta fuerat, existenti, ejusdemque loci memorias, & monumenta propriis oculis perlustranti, de illius impressionis Authoribus Conrado, & Arnoldo *, facile credendum existimo. Cæterum Maittaire pag. 62. & 63. indicat versiculos illos supra à Myrtio relatos, legi in fine Libri Episto-

* De Divi-
nis Institu-
tionibus ad-
ver. Gen. lib.
7. de Ira Dei
ad Donat.,
& de Opifi-
cio hominis
ad Demer-
riadem,
* A me visa
ibidem ann.
1719., in
quorum fine
sic dicitur:
Anno Dom.
1465: Pont
Pauli Pape
II. anno 2.
Indict. 13.
die verò an-
te penulti-
ma Mensis
Oct. in Ven.
Monasterio
Sublacensi.

Arnulpho:

larum D. Hieronymi ab iisdem Romæ editarum, quibus duos alios addit à Myrtio prætermittos, nempe

Petrus cum fratre Francisco Maximus ambo.

Huic operi optatam contribuere domum. Ex quibus cognoscimus totum Epigramma Romæ fuisse compositum, fortè à Jo. Andrea Episcopo Alerienti, & Papæ Bibliothecario viro apprimè docto, qui in eandem Typographicam Romanam Impressionem eodem tempore egregium studium, & operam impendebat, ut ex Præfatione ab ipsomet Alerienti libro illi præfixa liquidò constat. In eadem Sublacen. Bibl. extat paritèr, Operum D. Hieronymi Romæ primò impressum exemplar à me ibidem visum prædicto an. 1719.

CHRYSOSTOMUS CALVINI à S. Gemiliano Calaber, Casinen. Monasterii Alumnus effectus ann. 1530. die 26. Julii, Vir, Latinâ, Græcâ, atque Hæbraicâ linguâ, & Theologicâ Scientiâ suo tempore celebris, morum insuper innocentia illustris, Reformator ob id Monaster. Insulæ Melitæ in Adriatico Mari (vulgò Meleda) floruit ann. 1560., quo eodem an. electus fuit Archiepiscopus Ragusinus, cedente Ludovico Beccatello Bononien. Constat autem ex Plac. Rom. (loco infra citando) Chrysostomum

Plures tractatus de Græca in Latinam linguam transtulisse, inter quos *Sermones XXI. S. Dorothei* impressi Venetiis an. 1574. apud Bologninum Zalterium.

De eo agunt Arn. Wion Lig. Vit. l. 2. cap. 29. pag. 296., qui ejus in Archiepiscopum ordinationem ann. 1560. assignat; quam tamen Jo. Bapt. Marus in Annotat. ad supplem. laudati Plac. Rom. de Viris Ill. Casin. in an. 1564. rejicit, idque ex Actis Consistorialibus. Ipse verò Plac. ibidem cap. 12. pag. mihi 121. vocat Chrysostomum Virum Sanctitate insignem, & in scientiis doctissimum, in Græcâ autem linguâ valdè eruditum. Julius Ambr. Luc. in Ital. Sac. restr. auct. &c. pag. 986. eum appellat Græcæ linguæ peritiss. literarum præstantiâ florentem, & vitæ sanctimoniâ percelebrem. Hilarion Corbetta (de quo infra) in libro Epist. Latino quidem sermone scriptarum, sed Græcis sententiis, ac verbis identidè interjectis, qui manu exaratus reperitur Papiæ in S. Salvatoris Bibl. à me visus anno 1686. pag. 181. Epistolâ ad Chrysostomum datâ, Ex multis didici tecum in omnes, tum in eos, quibus Religionis es conjunctus necessitudine, tantâ præditum humanitate, ut omnia in optimam partem interpretari soleas, maxime quæ à virtute proficiantur, & in aliâ Epistola ad eundem pag. 990., Et tibi plurimum gratularer, cui fortuna esset elargita, quæ paucis solet mortalibus, & mihi gauderem, quod tandem nostro in hoc Ordine Virum nactus essem, qui cum studia, literæ interiores, Urbanitas, & cætera, quæ ad copulandas voluntates nostras pertinere videntur, mihi essent communia &c.

Dum hæc scriberem, Romam appulit Rm̃us P. D. Bernardus Sorgo nobilis Ragusinus, Abbas, & Præses Congregationis Melitensis (quæ à Chrysostomo ad instar nostræ Casinensis reformata, & instaurata olim fuit), qui nonnullas ad Chrysostomum pertinentes notitias mihi perhumanitèr communicavit, ex quibus hæc potissimum de eo nobis innotescunt; Missio ejus, Paulo III. jubente, ad formandam, denuoquè instituendam laudatam Congreg., quæ provinciâ adeò egregiè est perfunctus, ut Congreg. ejusdem Pater, ac Reformator hodieque à Mon. Melit. nuncupetur, illudque ipsum in causâ fuerit, cur Ragusini Proceres in Archiep. à Sum. Pontifice eum postularent; Excellens doctrina, Latini præsertim, Græci ac Hæbraici Sermonis peritia, pluresque Nobiles Ragusini scientiis, Græcâque linguâ ab eo instituti, & cucullo Monastico donati, interque eos Basilii Gradi (de quo supra L. B.) qui omnes Viri admodum insignes evaserunt, omnesque variis in locis Episcopi creati sunt. Ejus denique obitus, qui ei feliciter

contigit Ragusii in suo Episcopatu an. 1574. die 16. Febr. ætatis suæ 80., quo item die recurrente in Ecclesia Monasterii S. Jacobi (quod præcipuum memorata Congr. Cœnobium est) quotannis ei solemniter parentatur. Oratio autem funebris in ejus exequiis Ragusii habita, quæ præclara ejus gesta narrantur, typis consignata dicitur, in eaque etiam asseritur Chrysostomum Trident. interfuisse Concilio, quod utique verissimum est; Ut enim habetur in libro impresso Venetiis in 4. anno 1552. sub signo spei cum hoc titulo: *Generale Concilium Tridentinum continens omnia, quæ ab initio usque ad finem in eo gesta sunt*, ad finem videlicet earum Sessionum, quæ sub Paulo III. Tridenti celebratæ sunt, antequam Concilium Bononiam transferretur, inter Abbates.... adfuit *Chrysostomus Neapolitanus*, qui procul dubio est Chrysostomus Gemilianensis, Neapolitanus dictus, quia ex Neapolitano Regno; quod plerisque aliis contigisse, nimirum ut Neapolitani vocentur, quamvis aliis in Urbibus, vel Provinciis Regni ejusdem exortis, haud semel supra monuimus. Idem adhuc evidentiùs constat ex Philippi Labbei Conciliorum tom. 14. col. 751. in Conc. Trid. Sess. 5. anno 1546., ubi inter Abbates, qui eidem Sessioni præsentés fuerunt, recensetur *Rev. D. Chrysostomus Gemilianensis Abbas SS. Trinitatis de Cajeta Calaber*; Imò (ut narrare pergit Labbeus) col. 773. 775. 786. & 789. Chrysostomus interfuit etiam Sess. 7. & 8. celebratis Tridenti anno 1541., demùmque Sess. 9., ac 10. habitis Bononiæ eodem anno.

Nec cuiquam faceßere debet negotium quòd in quibusdam impressis Concilii Tridentini exemplaribus, hunc præferentibus titulum: *Sacrofancti Concilii Tridentini Canones, & Decreta*, præsertim in illo, qui excusus est Venetiis anno 1670. typis Conzatti in 8. ad calcem, in Catalogo *Legatorum, Patrum, Oratorum, & Theologorum, qui ad eandem Synodum convenerunt, à principio usque ad finem, ad diem videlicet 4. Decembris 1553.* sub Pio IV. Pont. Max. pag. 235. inter Abbates, quatuor dumtaxat è nostra Congregatione legantur, *Simplicianus* nimirum de Vultulina (de Valle Tellina) Ab. S. Salvatoris Papiæ, *Stephanus* Cataneus Novarien. Ab. S. Mariæ Gratiarum, *Augustinus* Loscus Hispanus Ab. S. Bened. de Ferraria, & *Eutibius* Cordes Antuerpien. Ab. S. Fortunati apud Bassanum; nam in ejusmodi libris nulla habitâ, vel ignoratâ illorum Theologorum ratione, qui primis illis sess. antè translationem Tridenti peractis, interfuerunt, ii tantùm recensentur, qui resumpto in Civitate Trid. Concilio fuerunt præsentés; imò nec omnes quidem, nam ut ex laudato Labbeo col. 815., aliisque Authoribus constat, duo etiam alii Abbates, *Marcus* nimirum à Brixia Ab. S. Vitalis Ravennæ, & *Eusebius* à Parma Ab. S. Mariæ Gratiarum sess. 13. ann. 1551. interfuerunt, quibus si tres illi, qui antè translationem adfuerunt Tridenti, *Chrysostomus* nempe Gemilianen, *Lucianus* de Othonibus, & *Isidorus Clarius* (de quibus suis locis) addantur, novem profectò inveniuntur Abbates, & Theologi à Casin. Congr. toto Concilii decursu, diversis tamen temporibus, Tridentum missi: quibus addas *Honoratum* Fascitellum Epum Insulanum Monachum olim Casin. en., qui sub Julio III. eidem Concilio interfuit.

Antonijs Gigante in Vitâ Ludovici Beccatelli Bononienfis, Archiepiscopi Ragusini, quæ extabat Ms. apud olim Equitem Prosperum Mandosium pag. 58. „ Haveva intanto Ludovico per homo à posta significato alli Signori Ragusini la „ volontà del Pontefice, e messi loro in considerazione quattro soggetti, di uno „ de' quali essi faceßero elezione, ò non restando sodisfatti di quelli, ne elegesse- „ ro un altro à gusto loro, à favore di cui egli farebbe la rassegna. I nominati da „ lui furono Mons. Cirillo allhora Commendatore di S. Spirito, il P. Frate Angelo „ Giustiniani, che poi fu Cardinale, Francesco Martelli da Reggio, che era stato „ suo

suo Auditore, mentre fu Nunzio à Venezia, & il P. D. Crisostomo Calvini di Calabria dell'Ordine di Monte Casino, tutti homini insigni, e per bontà, e per dottrina, e per esperienza di qualsivoglia grado, e dignità &c. Vedendo esser tale l'ordine del Papa, risolsero di eleggere frà li nominati il P. D. Crisostomo, come persona più atta di tutti, sì per aver la lingua del Paese, come per esser pratico del governo di quella Chiesa, essendosi gli Arcivescovi passati in molte cose serviti dell'opera di lui &c.,

De eodem novissimè Felix Egger Idea Ord. Hier. Bened. tom. 1. par. 2. dissert. 3. m. pag. 234. In nostris Reg. pag. 233. *Archiep. Rag. pietate, & Relig. insignis, fuit ad Conc. Trid.*

CHRYSOSTOMUS nobili familiâ Nicolini Florentiæ natus, ibidemque in Monasterio S. Mariæ, quod Antonomasticè Abbatia (vulgò Badia) nuncupatur, Monachus fieri obtinuit anno 1586. dies 1. Nov., quem Vitæ Sanctimoniam plurimum floruisse, multisque à Deo revelationibus, apparitionibus, ac divinis colloquiis fuisse illustratum, ejusdem Abbatia Florentinæ monumenta * testantur. In linguæ verò Græcæ studio admodum profecisse disertè probat opusculum *Necrolog. Monach. Ab. S. Jo. Chrysostomi è Græco in Hetruscum sermonem ab eo translatus, cujus titulus est,*

Ragionamento di S. Giovanni Crisostomo Arcivescovo di Costantinopoli, dove prima esorta al rammentarsi di Dio, e de' Giudicii suoi, & insegna, come si habbia à stare nella Chiese per udire gl' ufficii divini; di poi affettuosamente invita all' opere della pietà, & biasimando i vizii, mostra i rimedii loro dalle sacre lettere: nuovamente tradotto di Greco in Toscano per D. Crisostomo Nicolini Monaco della Badia di Firenze, al Signor Filippo Averardo Salviati. Extat Ms. Romæ in Bibl. Sapien-
tiæ in 2. tomo Miscell. Sacr. Constan. Cajet. pag. 236. dividitur in capita 18. constatque paginis integris 16.

Sed cum inter opera D. Jo. Chrys. typis edita, quæ vidi, & in Guilielmi Cave hist. Liter. Scriptor. Eccles., ubi diligentissimè opera S. Jo. Chris. tum genuina, tum supposititia recensentur, ejusmodi opusculum minimè invenire potuerim, suspicio orta est, vel illud ejusdem S. Doctoris opus non esse, vel ex diversis Chrysostomi locis à Nicolino, vel alio aliquo in unum opusculum conflatum, sicut idem Cave LIX. homilias ad Populum Antiochenum, quæ in quamplurimis latinis editionibus XXI. ejusdem S. Doctoris genuinis homiliis, ad prædictum Pop. Antioch., subnectuntur, nihil aliud esse affirmat, quam apandismata quædam, & Centones ex aliis Chrysostomi operibus præsertim ex ethicis locis confarctos, ut etià in notis suis monet Fronto Ducæus Soc. Jesu.

De eo Plac. Puc. in Chron. Abbat. Flor. pag. 143. Petrus Ricord. Hist. Monasticæ Dial. 1. pag. 4. cujus Interlocutorem eum constituit.

CLARA MARGARITA COZZOLANI patriâ Mediolanen., Monastico D. Bened. sodalitiò in S. Radegundis Virginum Collegio, quod Congr. nostræ subest in eadem sua Patriâ an. 1620. nomen dedit. Hæc à Phil. Pic. C. R. L., in Athenæo Liter. Mediol. pag. 747. celebratur ab ingenii præstantiâ, & à Musicæ facultatis peritiâ, qua Dei laudes non solum ipsa scientissimè canere, sed etiam alios suavitè modulari percipiens, plura musica opera in lucem emisit, nempe.

1. *Primavera di fiori Musicali à 1. 2. 3., & 4. voci dedicata all' Emo Signor Cardinale Monti Arcivescovo di Milano 1640.*

2. *Mottetti à 1. 2. 3. 4. vocali Sermo Principe Matthias di Toscana. Venezia 1642.*

3. *Scherzi di Sacra Melodia; Venezia 1648.*

4. *Salmi à 8. voci concertati con Mottetti, & Dialogi à 1. 2. 3. 4., & 5. voci all' Illmo Mons. Baduer Vescovo di Crema. Venezia 1650.*

Eam hoc encomio prosequitur modò laudatus Pic., Frà queste Religiose (di S. Radegonda di Milano) merita sommi vanti D. Chiara Margarita Cozzolani, Chiara di Nome, mà più di merito; e Margarita per nobiltà d'ingegno, rara, ed eccellente, che se nell'anno 1620. ivi s'indossò quell'habito sacro, fece nell'esercizio della Musica riuscite così grandi &c.

CLEMENS ARCELLI nobilis Placentinus S. Sixti Alumnus factus anno.... & postea Decanus, Vir simplex, & rectus, qui floruit circa an. 1626. scripsit sincero, & mirimè fucato stylo, qui propterea veritatem prodit, & undique pietatem spirat, Petr. Ant. Tornamira teste.

Vitam, & Miracula Ven. Servi Dei Hieronymi Arminii, qui obiit Placentie magnâ Sanctitatis famâ eodem an. 1626, quæ Ms. asservatur in Bibli. ejusdem S. Sixti. Nos autem tam de Clemente, quam de Hieronymo agimus etiam in nostro Catalogo Virorum Sanctitate Ill. ex nostra Congregatione.

CLEMENS DE RODULPHIS à Novellaria S. Benedicti de Mantua sodalis anno 16. fuit Vir inculpata Vitæ, Decanus, & Tyronum Magister; Moralis scientiæ studiosissimus, quam plures annos docuit, & Caramuelis doctrinæ impensè addictus, edidit libellum, Augustino Isimbardo Ep. Cremon. dicatum, in quo DD. Auctoritates, aut potius Allegationes ad Tractatus morales pertinentes disposuit pro Parochorum utilitate, cum hoc titulo.

Directorium Parochorum, omnia ad eorum potestatem, decentiam, & obligationem spectantia compendiosè complectens. Brixia 1679. apud Jacobum Turlinum in 12. pagg. 281. præter Epistolam nuncupatoriam.

COELESTINUS Botta patria Cremonensis, Monachus Ord. Bened., uti vocatur à Francisco Arisio Cremon. Liter. tom. 1. pag. 246. ad ann. 1427, diciturque aëri præditus ingenio fuisse, & Philosophicis, Theologicis, & Legalibus scientiis investigandis magno studio incubuisse, scripsisse autem

- 1 De Veneratione Sanctorum lib. 5.
- 2 De non alienandis Bonis Ecclesiasticis lib. 3.
- 3 De Puritate cordis lib. 2.

Non tamen explicat Arisius fuerit ne Cælestinus Congreg. nostræ Monachus, vel in quo Cænobio professionem emisit: potuit quidem esse, cum an. 1427, quo iste floruisse narratur, nostra Congreg. jam ab annis XVII. extaret; Sed cum certa documenta ad id probandum hætenus medeficiant, rem in ancipiti relinquo, donec alterutrum liquido constet.

COLUMBANUS A BOBIO Scholasticis literis præcipuè Philosophicis enituit sæculo XVI; Mediolani namque in nostra Bibl. Glaffiatensi anno 1688. vidi, cursum licet, satis proluxa Commentaria in plerosque Aristotelis libros ab eo composita, videlicet

- 1 Commentaria præclara in quatuor priores libros Arist. de physico auditu an. 1572.
- 2 In iv. posteriores ejusdem libros de eodem physico auditu, an. 1580.
- 3 In quatuor libros de Cælo, & Mundo an. 1584.
- 4 Commentaria in 1. 7. 8. 9., & 12. lib. Metaphysicorum Aristotelis 1586. magna sane volumina in fol., & ut ibi dicitur, maximis laboribus confecta: ubi etiam vidi quædam alia volumina rerum philosophicarum eadem prorsus manu exarata. In nostris Regestis inter Alumnos laudati Cænobii Glaffiaten. invenitur D. Columbanus à Bobio cognomine *Querela*, Professus ibidem an. 1564., die 20. Augusti, ac deinde an. 1602. Abbas Casertæ, quem ratione temporis, ac Patriæ horum Commentarior. Authorem existimo.

COLUMBANUS BORDONUS Ticini Regil, seu Papiæ, patrium solum obtinuit, ibique in S. Salvatoris Cænobio Monasticum induit Cucullum an. 1605. die 21. Nov., animum vero bonis literis, tam soluta oratione, quam metro de-

vincit, sedulo excoluit. Itaque in Monasterio S. Justinæ cum degeret, habuit.

1 *Orationem in Festo S. Justinæ*; scripsit quoque

2 *Relazione della Traslazione di Santa Giustina*.

3 *Varie quoque inscriptiones*, quæ pluribus in locis Ecclesiæ, & Monasterii S. Justinæ, præsertim verò supra Januam *Cellerariæ*, uti vocant, Gymnasii, & Bibliothecæ leguntur, ejus ingenii sunt fetus, ut Valerianus Castillionæus (de quo infra) testatur in Ep.; ubi de supradictâ Columbani Oratione fert judicium.

COLUMBANUS nobiligenere Brixie ortus familiâ de Bressaninis, in S. Benedicto Mantuano Monastica militiæ rudimenta posuit ann. 1569. die 20. Nov. Floruit literis sacris, humanisque, Linguarum cognitione, & Musarum cultu, fuorumque studiorum fructum edidit unâ cum Nicolao à Salodio * Monacho item Mantuano,

* Salò ad
Lacum Be-
nacuam.

1 *Epitaphia, & Elogia tam Græca, & Hebraica, quam etiam Latina, Italica, & Hispanica* insculpta apud Campestium in tumulo Theophili Folengii, aliàs Merlini Coccai, unde illa Arn. Wion diligenter exscripsit, & in 1. tomo lib. 2. cap. 18. pag. 464. *Ligni Vita* imprimenda curavit, provido sanè, prudentique consilio, nam secus ex eodem tumulo temporis longævitas, ac loci situs ea penitus delevisset, uti reverà haud ita multò post delevit, ab Angelo propterea Gryllo, aliis eorum vice substitutis. Transfudit insuper ex Latino in Bergomense Alpinorum Rusticorum vernaculum idioma,

2 *Metamorphoses Ovidianas* circa an. 1630. ut refert Jo: Marius Crescimbenius in Hist. Vulg. Poeseos lib. 1. in fine; Necnon Jo. Cinellus Bibl. Volant. plut. 7. pag. 104. ubi Academici quoque Aldeani, idest Nicolai Villani hac de re testimonium adducit his verbis „ Nicola Villani à carte 71. 88. 89. &c. fa menzione con gran lode d'una Trásformazione delle Metamorfosi d' Ovidio in lingua Bergamasca di D. Colombano Monaco Casin. Gentilhuomo di Bressia: e perche quella fatica è mano scritta, per un saggio ne da in luce alcune, che quivi possono vedersi. Nicolaus autem Villani meminit Columbani à Brixia in libro, cui titulum fecit *Ragionamento dell' Academico Aldeano sopra la Poesia Giocosa de Greci, de Latini, e de Toscani, con alcune Poesie piacevoli del Medesimo Autore. In Venezia 1634. Appo Gio: Pietro Pinelli in 4. & primo pag. 70. sic de eo loquitur, „ Porremo in questo luogo una bellissima Parodia in lingua Bergamasca ad una ottava delle „ Metamorfosi dell' Anguillara composta da un gentilissimo Poeta. L' Anguillara „ dice così,*

<i>Pria ch' il Ciel fusse, il mar, la terra, e 'l foco</i>	<i>Dà ghera erbe, formai, butir, e Euf,</i>
<i>Era il foco la terra, il Cielo, e il mare.</i>	<i>Li ghera, Euf, butir, erbe, e formai,</i>
<i>Ma il mar rendea il Ciel, la terra, e 'l foco</i>	<i>Fermai, erbe, butir composta coi Euf,</i>
<i>Deforme il foco, il ciel, la terra, e il mare</i>	<i>Butir coi erbe, e insèmi Euf col formai.</i>
<i>Ch' iui era, e terra, e Cielo, e mare, e foco</i>	<i>Ol formai col butir, e erbe coi Euf,</i>
<i>Dov' era e Cielo, e terra, e foco, e mare</i>	<i>No iera butir, Euf, erbe, e formai.</i>
<i>La terra, il foco, e 'l mare era nel Cielo.</i>	<i>Ol Sguatter, che compos questa mestaro</i>
<i>Nel mar, nel foco, e nella terra il Cielo</i>	<i>La chiamò Tonta, e xi se chiama ancora</i>

La Parodia del Bergamasco dice così. Deinde sequitur de nostro Columbano sic differens „ Abbiamo poi un Nembo di altre Poesie, che ne Dramatiche sono, ne narrative; ma sono per lo più sentenze, capricci, e fantasie, che dall' istesso Poeta ne vengono rappresentate. E queste sono i Capitoli, le Canzoni, le Canzonette, i Cantici, i Sonetti, i Madrigali, le Frottole, i Rispetti, i Desperati, le Ballate, le Barzellette, le Stampite, i Riboboli, gli Srambotti, gl' Indovinelli, e tutte le altre maniere simili, che sotto il capo vengono della *Lirica poesia*.

Pag. item 88. redit Aldeanus ad Metamorphoses Ovidianas à Columbano translatas, inquires,, Tali sono le Trasformazioni d'Ovidio, trasformate di
,, novo in lingua Bergamasca da un che s'appella,

Bariccol Dottor di Val Brembana,

,, Con trasformazione ancora della sentenza, e tall' ora di parte dell' argomen-
,, to. Questo Poema, secondo il mio parere, giostra del pari, e forse avvanza
,, tutti gli altri, che in sì fatto genere di poesia composto anno per fin qui gl' Ita-
,, liani. Trovasi scritto a penna in varj luoghi, e particolarmente nella libreria,
,, che fu del Sig. Card. d'Este. E degno è per certo di venire ormai alla luce del
,, mondo, e di esser consacrato per via delle stampe all' immortalità. Il vero suo
,, autore fu Don Colombano Monaco Casinense, e Gentilomo di Brescia; Ma per-
,, che egli si veggia, che noi ragionevolmente lodiamo questo autore, e per fare
,, anche venir voglia ad alcuno di cavarlo fuori, porremo in questo luogo il prin-
,, cipio del suo primo canto, secondo che ne è stato trafinesso da un' amico nostro.

Intitulatiù del prum tratat de ste Cantastorie.

Le Muse dol Parnas Comina, e Zuana

Inagg ch' agh fus ol mar, la terra, e 'l Cil,

Ol merdaforles me han intulat.

Nòghera indriegg gne invers della natura

Baricocol, Dottor de Val Brembana

Ma la pariva prope un gran Porcil

A Zanpeder Fritada m' ha indrizat

Perche tugg i elcmeegg jera sotfura.

Dignissim Presidet de la Duana,

Ol dur col tender, e 'l gros col sutil

E in l' art de la Casina dottorat

Favan tugg quangg inefin una meslura.

Opera de gran spass, e utilità

L' umid col sec, col fred urtava ol cald

A Tugg' color, che n' han oter da fa.

Ol gresf contro al lezer gha stava sald.

Dol Merdaforles d' Uvidi Ol liber prum.

La Voluntat am tira a plu podi

Sequuntur alia Octavæ Rhythmicæ,

A cantà cert menestre rescaldade,

eiusdem generis, & linguæ usque ad

Persò aspreghe tugg quangg o i me Fachì

numerum 200. In nostris Regestis pag.

A dam alturio a di quater bajade.

40. Sic de eo dicitur. Plura scripsit lin-

Za che si stagg casu de fam scrivì

guâ Bergomensi. Ejus autem opus Me-

In lingua, come s' usa in le valade:

tamorphoseon Ovidii translatarum &c.

E azzò che ognù lezend s' oscarafazz

extat Ms. etià Brixia in Bibliotheca

Am daghe del Poeta in sùl Mostazz.

Monasterij nostri S. Euphemie una cum

alijs eiusdem lucubrationibus poeticis eadem linguâ Bergomensi.

CONSTANTINUS BELLOTTUS patriâ Biditiolensis * Professus S. Jo. Evang.

Parmensis Urbis factus est ann. 1558. die 12. Junii, ac deinde S. Michaelis de

Teliore (qui est vicus Diœcesis Parmensis) Prior, ut dicimus, *Titularis.* Hic

Sanctiss. Pont. Gregorium M. ex Benedictinorum albo ab Eino Card. Baronio

expunctum, claro, eruditoque volumine, Dialogi methodo composito, (quod

etiam Constantinus Cajetanus non uno libro præstitit) Ordini nostro egregie vin-

dicavit, ac jure optimo restituit: Quamvis autem Ant. Gallonius Romani Ora-

torii Presbyter, Baronii vindex, seu potius ipsemet Baronius sub ejus nomine,

apologeticum pro sua assertionem contra C. Bellottum ediderit an. 1604. & quidem

fatis acerbè, cui plures alii Authores adstipulati sunt, quos videas apud Dupi-

nium Novæ Bibl. Ecclesiæ tom. 17. pag. 133. Constantini tamen Sententiam, imò

totius antiquitatis, eruditissimi quique ex nostro Ordine propugnarunt, scilicet

præter supralaudatum C. Cajetanum, Matthæus quoque Lauretus, Raynerius

Anglus, Angelus de Nuce, & novissimè celeberr. atque doctiss. Jo. Mabill. Opus

Bellotti hunc titulum præfert.

Gregorius M. Instituto Sanctissimi P. Benedicti restitutus; opus tribus colloquiis

distinctum; Brixia in ædibus Polycreti Turlini anno 1603.

Alle-

* Bidixxolo,
in territorio
Brixiano an-
tiquum Op-
pidum ad ri-
pam Benaci
lacus vulgò
Lago di Gar-
da.

Allegatur, & laudatur, à Bened. Hæpht. Prolegom. 19. in vitam S. Bened., & in Comment. in cap. 1. Reg. num. 14. ab Angelo de Nuce in Notis ad Chronic. Leonis Ostien. cap. III. pag. 551. num. marginal. 2016. ubi loquens de Monachatu Benedictino S. Gregorii M., Qua de re (inquit) egregiam operam exantlavit præter Bellottum, & Cajetanum, Raynerius de antiquitate Benedictinorum in Anglia, Ab Andrea Raynerio Abbate olim Parmensi in Hist. paneg. S. Anselmi tom. 1. in præfatione ad Lectorem. A Ludovico Jac. à S. Carolo in Bibl. Pontificia lib. 2. A prælaudato Jo. Mabill. in Bibl. Ecclesi. ad eadem Tractatus de Studiis Monasticis. A Leone Allatio in Apibus Urbanis pag. 273. in Syllabo Authorum, quorum opera, scriptisque est usus. L. C.

CONSTANTINUS CAJETANUS natione Siculus, patriâ Syracusanus ex Familiâ tamen Pisis oriunda, quam eandem esse cum stirpe Gelasii II. Pontificis Max. ex Cajetanis Urbis Cajetæ Ducibus, & Campaniæ Principibus, idem Constantinus asserit in vita ejusdem Gelasii à Pandulpho Pisano olim conscriptâ, & ab eo Commentariis illustratâ, atque editâ; Natus est anno 1560. patre Barnaba Senatore Syracusano, & Equite Regio, ex Marchionibus Sortini, & Principibus Cassari, Octavii, & Alphonfi Cajetani Soc. Jesu Frater. Ingressus vero Monasticam Religionem Catanâ apud S. Nicolaum de Arenis an. 1586. die 29. Oct., humanis, divinisque scientiis apprime floruit, magnamque nominis celebritatem ex Ecclesiasticâ antiquitatis eruditione planè singulârî sibi comparavit, præsertim in eruendis è latebris, atque tenebris rerum præclare à Benedictinis, quâ scripto, quâ factis gestarum, illustribus, gloriosisque memoriis; Quamobrem, assumpto Vindicis Benedictini titulo, plurimum gloriabatur. Incredibile autem dictu est, quot lucubrationes scripserit, quot opera aggressus fuerit, licet non omnia perpolire, & ad severioris critices amussim corrigere potuerit. Catholicæ Religionis zelo æstuans, Gregorianum Collegium Romæ in Translyberina Regione, propè Ecclesiam S. Benedicti in Piscinula, excitare est adortus, eo quidem consilio, ut Religiosi Alumni sub D. Benedicti institutis militantes, exemplo majorum adversus Catholicæ veritatis hostes calamo, & voce inde in aciem prodirent, quarto propterea ad id voto constricti. Cujus etiam Collegii an. 1621. ipse Constant. Præfatus à Pont. Max. est constitutus. Licet autem opus aded egregium, variis de causis, perficere, ac stabilire non potuerit, ejus tamen occasione, ut refert Anton. Mongitore in Bibl. Sicula verbo *Constantinus Cajetanus*, Gregorius XV. Collegium de Propaganda Fide Romæ erigi ad radices Montis Pinçii, eique superius laudatum Collegium à Constant. ceptum uniri jussit, ingenti aded Catholicæ fidei utilitate, & amplificatione, ut omnes norunt, institutæque à se ibidem Sac. Cardinalium Congreg., Cajetanum Consultor. creavit, cui propterea moriens idem Constant. libros suos, aliaque omnia, quæ habuerat, testamento legavit, cum jampridem Sum. Pontificis autoritate extractus è Claustris, & à Regularium Prælatorum subjectione exemptus fuisset, ut prædicti Collegii Gregoriani ædificationi, ac regimini commodius, ac facilius vacare posset, quod quidem laudabile opus molitum se esse non satis existimans, calamum quoque contrâ hæterodoxos validè strinxit, libris haud vulgaris doctrinæ in lucem editis; Clementi VIII., Paulo V., Gregorio XV., Urbano VIII., & Innocentio X. Summis Pontificibus ob Ecclesiastic. rerum eruditionem valdè fuit acceptus, nam à Paulo V. titulo Abbatîs S. Baronti Pistorien. Diœc., Abbatîæ nostræ Florentinæ adnexi, insignitus, à Gregorio XV. redditibus Prioratus S. Mariæ de Latina in Sicilia (qui tamen nostræ Congreg. minimè est) donatus fuit, ut ex Roccho Pyrrho, de Abbatîis Sicilia, refert Anton. Mongit., loco suprâ citato, nominibusque *familiaris, & Continui Commensalis sui* decoratus, ut ex Bulla Erectionis

In hist. Ar-
pin. lib. 6.
pag. 139.

Collegii Gregoriani data an. 1621. die 18. Maii, quæ legitur in Bullario Casinen-
si Cornelii Margarini tom. 1. pag. 300. & se. 19. Ipse Constantinus in impressis li-
bris, & iisdem Pontificibus dicatis, se ipsum S. D. N. & Apostolicæ Sedi à *secris*, &
secretis Literarum monumentis appellat, quæ causa fuit, ut à nonnullis Scriptori-
bus Historiographus Romani Pontificis nuncuparetur. Imò Bernardus Clavel-
lus, Plac. Puc., & Anton. Mongitore ajunt Constant. à Paulo V. opera Cardi-
nalis Baronii, cujus ille præclarissimos labores in adornandis Ecclesiasticis Anna-
libus pro virili adjuvabat, Vaticanæ Bibliothecæ Custodem fuisse electum. Ve-
rum hac de re diligenti factâ perquisitione in Catalogo Vaticanæ Bibl. Custodum,
nulla Constantini mentio inventa est: Sed nec Angelus Rocca tom. 2. suorum
operum novissimæ Romanæ editionis anni 1719. pag. 199., ubi Custodes omnes
Vaticanæ Bibl. recenset, eum inter illos enumerat; Nec ipse Constantinus um-
quam se Bibliothecæ Vaticanæ Custodem nuncupat, nuncupaturus certè, si re-
verà à Paulo V. electus, & à Successoribus usque ad Innocentium X. ut vult
Mongitorius, confirmatus fuisset: Extat quidem in Bibl. Sapientiæ Romanæ in
1. tom. Miscellan. prophan. ipsius Constant. Cajet., Epistolæ cujusdam, an. 1612.,
ad eum inscriptio: *Al Molto Rev. Padre D. Constantino Cajetano Decano Casinense,*
e Archivista Apostolico meritissimo. Crediderim igitur ipsum, annuente, vel hor-
tante Pontifice in Vaticana Bibliotheca, vel etiam in Apostolico Archivio diutius
versatum, libros omnes ad libitum, veluti peculiari facultate sibi à Pontifice tri-
buita, pervolutasse, atque hinc ortam opinionem, quod ejusdem Archivi, vel
Bibliothecæ Custos fuerit.

Sed inter ea, quæ Cajetanum celebrem admodum reddiderunt, fuit liber de
Imitatione Christi, quem Thomæ Kempensi abjudicavit, & Jo. Gessenii, vel
Gerfeni Abbati Vercellensi attribuit, imò potius restituit; Acribus namque stu-
diis diù, ut ipsemet Cajetanus asserit, inter Gallos, & Theutonicos de Auctore
aurei Opusculi concertatum fuerat, aliis Thomam Kempensem Theutonicum,
seù Belgam, Canonicum Regularem, aliis Jo. Gerson Gallum Cancellarium
Parisiensem ejus libri parentem autumantibus, dumquæ illi adhuc de Authore al-
tercarentur, Cajetanus reperto in Aronensi Codice (nam erat antiquorum mo-
numentorum diligentissimus pervestigator) genuino libri parente, litem ab ipsis
ad Benedictinos, & Canonicos Regulares avertit, quod sanè disceptationes pe-
perit majores, & celebriores; nam pro Gersene, præter alios, plures etiam ex
D. Mauri Gallicana Congreg., & quidem eruditissimi, invicte pugnaverunt. At
Constantinus ad extremum usque senium studiorum, ac scriptionis perductis labori-
bus, nominisque immortalis gloriâ apud posteros stabilitâ, naturâ tandem de-
bitum persolvit Romæ an. 1650. ætatis suæ circiter 90., & in supramemoratâ Ec-
clesiâ paræciali S. Benedicti in Piscinula, haud longè à prædicto Gregoriano Col-
legio, quam fuisse paternam domum ipsius S. Benedicti idem Cajetanus affirmat,
sepultus fuit, quâ de re in absolutissima descriptione Italica recentioris Romæ nu-
per factâ, ibidemque impressâ à nno 1708. per Michaellem Angelum, & Petrum
Vincentium Rossi Bibliopolas tom. 2. pag. 158. sic legitur.

„ Giace qui sepolto dalla parte del Vangelo, Costantino Cajetano Monaco Be-
„ neditino assai dotto, senza veruna memoria, il quale morì alli 7. del mese di
„ Settembre del 1650. in età di 85. anni, avendogli accelerato la morte un suo sa-
„ miliare, che gli rubbò diversi codici Mss. della sua Bibliotheca collocata nel già
„ vicino Ospizio de Benedettini Oltramontani, situati presso la Chiesa di S. Cecilia,
„ ed ora trasferito altrove, . Sed jam Constantini opera videamus.

Opera impressa.

1. *Sancti Petri Damiani S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Ostien. opera,* quibus
Bibli-

- Bibliothecis collecta, argumentis, observationibus, notisque illustrata tom. 1. continens Epistolarum lib. 8. Romæ ex Typographia Aloysii Zannettian. 1606. in fol. Paulo V. Pont. Max. Quæ quidem notæ doctæ sunt, ac præclaræ, veram, & Catholicam doctrinam sapientes, quidquid in oppositum blateret Gaspar Zieglerus in Sidirosilo Ecclesiastico edito Wittenbergæ 1672. cap. xi. a §. 7. usque ad §. 16., ubi ejus explicationes, & notas in Epistolam ad Firmum refellere, & confutare frustra, ac perperam nititur.*
2. *Tomus Secundus complectens Sermones de Sanctis, & Sanctorum historias Romæ apud Gulielmum Facciottum an. 1608. in fol. 3. Tomus tertius continens opuscula Theologica, & moralia, Romæ anno 1615. ex Typographia Mascardi in fol. Hi tomi tres simul reclusi sunt Lugduni an. 1623., sumptibus Claudii Landri in fol. 4. Tomus quartus præ quasdam orationes, ac diversi generis metra, & Rythmos exhibens, cui adduntur Collectanea in vetus testamentum, ex opusculis ejusdem Damiani ab Anonymo illius Discipulo excerpta, & Petri de Honestis Clerici Ravennatis Regula Clericorum ante annos 500. scripta; quibus omnibus præmittitur ejusdem Cajetani Apologetica præfatio pro libris S. Petri Damiani, contra Gabrielem Pennottum Canonicum Regularem, Authorem Historiæ tripartitæ Ordinis sui; Romæ anno 1640. Urbano VIII. Pont. Max.*
- Quatuor hi tomi simul prodierunt etiam Parisiis sumptibus Caroli Castellain 1642., & iterum 1663. in fol. Epistola verò seorsim edita fuerant cum notis ejusdem Cajetani Parisiis 1610. in 4.
5. *B. Amalarii Fortunati Ord. S. Benedicti Cardinalis, & Archiepiscopi Trierensis Vita. Romæ Typis Jac. Mascardi 1612. ad Scipionem Card. Burghes. in 4.*
6. *De tribus Sanctis Ildephonsis. Venetiis.*
7. *SS. trium Episcoporum Religionis Benedictinæ luminum, Isidori Hispalensis, Ildephonsi Toletani, Gregorii S. Romanæ Ecclesiæ Card. Episcopi Ostiensis Vita, & actiones recensitæ, ac notis illustratæ: Addidit ex sua Bibliotheca aliquot ejusdem S. Isidori scripta nondum edita. Romæ 1616. apud Jac. Mascardum in 4. ad Philippum III. Hispaniarum Regem.*
8. *Animadversiones in vitam S. Anselmi Episcopi Luensis; leguntur inter monimenta contra Schismaticos à Jacobo Gretsero Soc. Jesu publicata. Ingolstadtii 1613. in 4.*
9. *Venerabilis Viri Joannis Gersen Abbatis Ord. S. Benedicti, de Imitatione Christi lib. 4. recensiti, & permultis in locis ex vetere Ms. Codice restituti; Accessit ejusdem Constantini Defensio pro hoc ipso Librorum Authore; necnon eorundem Librorum methodus practica, & brevis Epitome ex eo met opere deprompta, in quibus vitæ perfectæ forma describitur. Romæ ex Typogr. Jac. Mascardi 1616. in 12. Ad Paulum V. Pont. Max. Contrà hunc librum scripsit Heribertus Ros Weidusé Soc. Jesu, cui statim respondit Cajetanus, recusato supradicto opere, & addito libello cum hac Inscriptione*
10. *Concertatio priore editione auctior, cui accessit Apologetica responsio pro hoc ipso Librorum Authore Jo. Gersen, adversus Heribertum Ros Weidum Romæ 1618. in 8. & Parisiis an. ... Ann. autem 1644. iterum edidit librum alium cum hoc titulo.*
11. *Gersen restitutus, sive Apologetica responsio pro magno Dei Servo Jo. Gersen Abbate Italo Benedictino, germano Authore librorum 4. de Imitatione Christi adversus Vindicias Kempenses Heriberti Ros Weidi Soc. J., necnon adversus libellos omnes, qui ad hanc usque diem pro Thoma Kempensi editi sunt, venerabilium P. Canonicor. Regularium S. Augustini Itator., Gallor., Belgar., Germanor., vel aliarum quarumcumque nationum. Romæ 1644. ex Typogr. S. Congreg. de Propaganda Fide in 8. Bernardino Spadæ S. R. E. Card. & iterum ibidem Innocentio X. Pont. Max.*

Hæc autem Constantini assertio veluti bellicum cecinit, pluresque Authores in contrarias acies armavit, nam pro Thoma Kempensi calamos exercuerunt præter Ros Weidum, & Nicolaum Desnos, Frontonus, & Zerlinus Canonici Regulæ, Gregorius Hesserus, Jo. Bollandus, Theophilus Raynaudus, Ribadeneira, Schulerigius, Gautierus Soc. J., Henricus Somalius, Gabriel Naudæus, Chiffletius, Caneus Abbas Barlenensis, alique, & novissimè Anonymus Canonicus Regularis editis *Vindictis Kempensibus*. At pro Gersene aperto Marte pugnarunt Julius Nigronius, Bernardus Rosignolius, & Jac. Sirmondus è Soc. J., quibus accessit Jo. Launojus Theol. Parisien. ex Monachis verò nostri Ord. Robertus Quadriniarius, Francisci duo Walgravius, & Delfavius, & Jo. Mabill. evulgatis anno 1677. *Animadversionibus in Vindictas Kempenses*, quæ Adversariis silentium imponere visæ sunt. Porro de universa ista concertatione integram dissertationem scripsit Ludovicus Dupin. ad calcem *Novæ Bibliothecæ Scriptorum Ecclesiasticorum sæculi xv*, ubi tamen proniorem se in Gersonem ostendit.

12 *De Monachatu S. Gregorii M., ejusque Discipulorum* l. 2. Augusta Vindelicorum apud Jo. Krugerum 1610., & Salisburgi 1620. Hujus operis meminit Georgius Draudius Bibliot. Class. pag. 38., & Angelus de Nuce Notis in Chronicon Leonis Ostlen. pag. 551. numero marginali 201. Laudatus autem Mabill. pro eodem D. Gregorii Monachatu Benedictino insignem libellum edidit anno 16.... Qua de re vide præallegatum etiam Dupinium ejusdem Bibliothecæ tom. 17. pag. 133. editionis Amstelod. 1710.

13 *Libri duo pro Joanne Diacono S. R. E. Card. de Monachatu S. Gregorii M., ejusque Discipulorum*. Salisburgi 1620. in 4. Paridi Lodronio Archiep., & Augustæ Vindelicor: apud Jo. Kruger anno 1621. in 4., & Romæ 1620. in 8. adversus Neoterici cujusdam conjecturas ad Paulum V. Pont. Max. Hi libri pro Jo. Diacono, & de Monachatu S. Gregorii M. extant etiam Mss. in Bibliotheca Sapientie Romanæ, in tomo, cui titulus, *P. D. Constantini Cajetani opera Mss.*

14 *Historia Columbi novi Orbis Inventoris*, in qua manifestis rationibus probatur D. Bernardum de Bueill' Montis ferrati Monachum, Indiarum primum Patriarcham, Romanique Pontificis Vicarium, una cum duodecim Religiosis Sociis novo Orbi fidem Christi feliciter primò invexisse; quæ quidem fortunata expeditio, Bueillii, Sociorumque consecrata sanguine, suscepta fuit ab Apostolicis viris ann. 1493.

15 *De Ereptione Collegii Gregoriani in Urbe Epistola Encyclica* ad Abbates, & Prepositos Congregationis, Romæ ex Typographia R. Camera Apostolicæ anno 1622. in 4. Hanc Epistolam sæpè citat Hæphtenus in Disquisit. Monast. sicut etiam libros de Monachatu S. Gregorii M., & libros duos pro Jo. Diac.

16 S. Columbanum Abbatem Bobiensem, & Luxoviensem cum suis, fuisse Ord. S. Benedicti, *Assertio*; Inter Scholia in vitam S. Magni * à Martino Abbate Forfensi * scriptam Augustæ Vindelic. 1627. in 8.

17 *Giudizio sopra la vita del Rē David scritta dal Sig. Ranuccio Pichi Segretario dell' Altezza di Parma*. Romæ ann. 1631.

18 *Gelasii II. Papæ Sacri Casini Monachi ex Cajetani Urbis Cajetæ Ducibus, Campaniæ Principibus, Vita à Pandulpho Pisano ejus familiari conscripta, nunc primum edita, & Commentariis illustrata à D. Constant. Cajet. Gelasii ipsius Gentili, Abb. S. Baronti ex Congregat. Casin., atque Abbate Præsidente I. ac Fundatore Romani Collegii Gregoriani*. Romæ ex Typograph. Caballina anno 1638. in 4. ad Urbanum VIII. Commentariis autem hisce in Gelasii vitam addita menta plura subjecit ad calcem, à pagina scilicet 137. usque ad pag. 160.

19 *Vita, & Passio S. Erasmi Antiochiæ Episcopi, & M. Cajetæ Urbis Patroni*

* Atagni
Habet Leo
Allacius.
* Fatfensi)

scrip

scripta à Jo. Cajetano Casin. Monacho, qui & Gelasius Papa II. edita verò, & scholiis illustrata à D. Constant. Cajet. ejus Gentili. Romæ ex Typographica Caballina anno 1638.

- 20 *Carmen in libras Ligni Vitæ*, & eorum Authorem Arnoldum Wionem, supra a me transcriptum in eodem Arnolde, impressum Venetiis anno 1595. in prædicti ligni vitæ libro 1. una cum Epigrammate ejusdem Constantini ad ipsum librum.
- 21 *Lettera sopra il Crocifisso esistente nella Basilica di S. Paolo di Roma*, Edità in Epistolis memorialibus Abbatis Michaelis Justiniani tom. 3. Epistola 39. pag. 233. Romæ apud Tinassium 1675. in 12.

- 22 Latinitate etiã donavit *Vitam Ven. Servi Dei Gargia Cifnerii Abbatis Montis ferrati*, hispanicè olim scriptam à Laurentio Ayala Benedictino Theologo, ut ipsemet Cajetanus perspicuè affirmat in sequenti libro par. 2. cap. 7. pag. 172.

- 23 *De Religiosa S. Ignatii, sive Enneconis Fundatoris Soc. Jesu per Patres Benedictinos Institutione* l. 1. Venetiis 1641. apud Chrystophorum Thomasinum.

- 24 *De Libello exercitiorum ejusdem ab exercitatorio Ven. Servi Dei Gargia Cifnerii Abbatis Benedictini*, magnâ ex parte desumpto, liber alter; Venetiis anno eodem. Probat autem in eo libro præter alia, Confessionis quoque Gen. usum antè S. ipsum Ignatium, ac insuper meditandi modum per puncta, & etiã dimittendi à Religione eos, qui vota simplicia tantum emiserant, apud Bened. viguisse; de quo tamen exercitiorum libello vide M. Ant. Scipionem gravissimum aequè, ac disertissimum Scriptorem in Elogiis Abbatum Casin. pag. mihi 76., & seq. Ego enim cum nostratium Scriptorum libros referendos susceperim, jam tertio profiteor, eorum assertiones, si quando alicui minus arrideant, approbare, vel contra quemlibet propugnare mihi mentem non esse, de earum veritate aliorum, quorum præsertim interest, judicium esto. Ego eas, quo authoritatis loco sunt, planè relinquo; non enim criticam, sed historicam Bibliothecam compono.

Contra priorem libram, de religiosa scilicet S. Ignatii per nostros institutione scripsit P. Jo. Rhò Soc. Jesu, edito libro, quem appellavit *Achates ad Constantinum Cajetanum*, sed utrumque legi Sac. Indicis Congreg. prohibuit. Verum quidem est librum de S. Ignatii, sive Enneconis religiosa Institutione adulteratum, & corruptum ab aliquo nebulone, impressum fuisse. Quamobrem ipse Abbas Constantinus illum (sic impressum) respuit, tamquam Benedictino Monacho, eoque Præsule indignum, Casinensi familiæ, quæ D. ipsum Ignatium in vivis agentem humanitate, ac cultu maximo Casin., & apud Albanetam, alibique prosequuta est, injurium, & denique venerationi, quæ Divo ipsi debetur Ignatio, haud satis congruum. Qua de re nupèr laudatus Marcus Antonius Scipio in Elogiis Abbatum Casin. pag. mihi 78. in appendice de S. Ignatio Loyola complures dies pietatis studiis apud Albanetam animum excolente, sic inter cætera loquitur „ Quo iniquius ferendum nobis est, ac dolendum magis, inventum esse „ superioribus diebus nescio quem, qui opusculo D. Constantini Cajetani Abbatis, „ pluribus jam evulgatis recondita eruditionis lucubrationibus percelebris, præfixo „ nomine Venetiis impresso, probrosa in S. Ignatium, ejusque Societatem inferere „ sit ausus, quæ præterquam quod ab Authoris proposito themate, ac scopo aberrant longissime &c. tantum abest, ut prudens quisquam sibi persuadeat, ab homine religioso, eodemque Præsule, non tam canicie capitis, quam vitæ totius innocentèr, laudabiliterque traductæ famâ venerando, exarata fuisse, typisque „ Christiano Orbi ad legendum propinata &c. Idem sentire se testatur Daniel Bartholus in vita S. Ignatii Italicè scripta lib. 1. pag. 59. secundæ editionis Romæ 1659. „ Certamente perche egli (Author scilicet prædicti libelli) contro ogni „ dovere si è usurpato il nome di un Religioso del Ven. Ordine de' Monaci Casine- „ si, quel-

si, quella savissima Congregazione non ne á sofferta la vergona &c., statim-
que affert decretum Comitiorum Generalium Ravennæ celebratorum ann. 1644
contra Authorem talis libelli, quem ipsi etiam nostræ Congregationis Antistites,
Constantinum Cajetanum, aliumvè nostri cœtus Monachum esse, minime se
credere profitentur. Sed hunc Cajetani librum corruptum, & depravatum fuisse,
lucè clariùs etiã patet ex supplici libello sex paginarum in fol. ab eodem Con-
stantino Sac. Indicis Congregationi oblato, qui Ms. legitur in 3. tomo Miscellan.
Sac. ejusdem Cajetani in Bibl. Sapientiæ Romanæ existente.

SS. D. N. Pont. Max. Innocentio X. atque Emis, & Revmis DD. S. R. E.
Cardinalibus S. Congreg. Indicis &c. quibus singillatim enumeratis sic incipit.,
Iterum provoco ad vos Principes Ecclesiæ militantis, Judices Consultissimi,
nam cum Jo: Rhò magnam mihi intulisset injuriam, affirmando, me scripsisse
calumnias contra Ven. J. Societatem, cum minime scripsissem, quin imò falsita-
tis me accusans, falsas plurimas enumeravit contumelias, cum nihil ejusmodi
excogitaverim; non enim maligna illa contra Societatem scripsit, vel scribere
potuit Constantinus, sed potius J. E. N., & quod mirum est, ex eadem S. S. qui
anno x. antequam Constantinus suum composuisset, ipse librum ejusmodi ca-
lumniis contextum, & fœtentem, juris publici fecit; cujus titulus est, *Vida del*
Patriarcha San Ignacio de Loyola Fundador &c. en Caragosa 1631. & Madriti la-
tinè 1637., Hic est lapis offensionis, & petra scandali, occasio livoris, & odii,
male parata contra Constantinum, ejusque librum, cum ejusmodi errores à N. ope-
re translati fuerint in Constantini opus Venetiis post annos x. editum. Quapropter
vocatus à vobis Emis Principibus S. Congreg. Indicis, innocentiam suam ape-
riens contextis calamo verbis sic locutus est.

Emi, & RR. DD. S. R. E. Cardinales &c.
Postquam Venetiis editus fuit liber noster de Religiosa S. Ignatii, sive Enneco-
nis Fundatoris Soc. J. per Patres Benedictinos institutione aliquot scatenis errori-
bus, utpotè inter alia, litera illa Florentinorum &c. Sac. Congreg. Emorum
Cardinalium Indicis librorum petiit, & habuit à me copiam recti originalis, &
cum ultrò dedissem in sine illius manu meâ signatum ita notavi. Ego D. Constan-
tinus Abbas Cajetanus Syracusanus Romani Collegii Gregoriani Præses Ord. S.
Bened. affirmo, superiores duos libros, cum Præfatione ad illos à me fuisse con-
scriptos, atque in eis scribendis conatus meos adhibuisse, ut Apostolicæ Sedis le-
ges, & decreta persanctè servarem; Quamobrem, quæ Veneta editio nomine
meo impressa, atque ab hoc meo exemplari diversa, & quidè religiosis auri-
bus offensiva, continet, tamquam non mea, respuo, & infringo. In cujus rei
fidem hanc apocham meâ manu scripsi, subscripsique hac die 10. Martii A. C.
1642. Idem qui supra D. Constantinus Abbas Cajetanus m. pp.
Et post quædam, de Libro ejusdem Rhò *Achates* dicto loquens, quare à vobis
Principibus Cardinalibus jure, & meritò inter maledicos enumeratus, ut male-
dicus damnatus est &c., Plura denique profert de S. Ignatio scitu quidè di-
gnissima, quæ tamen nimis longum, & ab instituti mei ratione alienum esset re-
ferre: hoc solum dixerò de Constantino Cajetano, deque hisce duobus libellis,
sic in Indice librorum prohibitorum haberi pag. 427. juxta editionem Romanam
anni 1711, De Religiosa S. Ignatii, sive Enneconis Fundatoris Soc. Jesu per
PP. Benedictinos Institutione, deque libello Exercitiorum ejusdem, ab Exer-
citorio Ven. Servi Dei Garzie Cisnerii Abbatis Benedictini, magnâ ex parte de-
sumpto, Constantini Abbatis Cajetani Vindicis Benedictini, quos ipse Abbas Co-
stantinus tamquam suppositicios, sive adulteros pro suis non agnoscit, Achates verò
Jo: Rhò absolute, & sine ullo additamento ibidem prohibetur. Sed tandem li-
bellos hos dimittamus, ut alios recensere possimus.

26 *De singulari Primatu S. Petri Principis Apostolorum in Ecclesia Dei, & Domini N. J. Christi, Evangelicis, atque Apostolicis demonstrationibus confirmato.*

27 *De Romano S. Petri Domicilio, ac Pontificatu concertatio, adversus perduelles Ecclesiæ Romanæ hostes Hæreticos, & Schismaticos à fide Catholica devios, qui adventum S. Petri Romam inficiantur, & geminum Caput Petrum, & Paulum Ecclesiæ Dei perperam appingunt. ad Innocentium X. Pont. Max.*

Qui duo libri impressi sunt Romæ 1698. in Bibliotheca Maxima Pontificia, quæ prodiit operâ, & expensis Illm̃i D. Thomæ Roccaberti Archiep. Valentini tom. 8. extant etiam Mss. in laudatâ Bibl. Sapientiæ Rom. alibique.

Opera manu scripta.

1 *De Præstantia Religionis Benedictinæ, seu de causis quatuor ejusdem Regulæ, Materiali, Formali, Finali, & Efficiente; ad Universos Christiani Orbis Principes Viros Commentaria Encyclica, Parænetica, Apologetica tom. 2. lib. 4. Qui Autographi extant Venetiis in percelebri D. Georgii M. Bibliotheca in fol.*

2 *Annals Benedictini tom. 2. in eadem Bibliotheca. De his Annalibus sic Jo: Mabill. in Præfatione 1. tom. Annalium Ord. S. Benedicti Parisiis 1703. num. 8., Vereor, ut quid elimatius, ac solidius (Chronicis scilicet Benedictinæ Historiæ ab Antonio Yespesio compositis) elucubrare potuerit Constantinus Cajetanus, qui in Commentario ad vitam Gelasii II., ait, se habere præ manibus Annales Benedictinos, quos, propediem editurum se dicebat. Verum qualescumque illi fuerint, ad manus nostras minimè pervenerunt.*

3 *Acta S. Patris Benedicti, S. Scholasticæ, V. ejusdem Sororis, S. Placidi Abbatis, & M. S. Gregorii M. Papæ, S. Petri Cælestini Papæ V. S. Thomæ Aquinatis; de his Allatius in Apib. Urb., & Lud. Jac. à S. Carolo in Bibl. Pontificia pag. 292.*

4 *De Dignitate Ord. S. Benedicti Magni Monachorum Patriarchæ Occidentaliū Legislatoris eximii, Orientalium Censoris acerrimi, adversus quasdam novitates Monachorum D. Basilii Apologia.*

5 *Responsio juridica adversus F. Martinum Fernandez Hermoso, & alios de Habitu Benedictinorum nigro, de ejus nempe antiquitate, & præstantia, eoque usum fuisse S. Patrem Benedictum.*

6 *De antiquitate Regulæ, & Ord. Canonicoꝝ Regularium S. Augustini l. 1. Qui liber extat etiam in Bibliotheca Monasterii nostri S. Michaelis Archangeli Montis Caveosi in Apulia cum hoc titulo. De Antiquitate Canonicoꝝ Regularium S. Augustini Commentarius Apologeticus ad SS. Patrem Benedictum omnium per Occidentem Monachorum Patriarcham, & Legislatorem. Constat triginta duobus Capitibus, in quibus evincitur antè annum millesimum regulam Canonicoꝝ Regularium, illosque Mundo ignotos omnino fuisse, & impugnatur præcipuè Pennottus Canonicus Regularis in sua hist. tripart. Hæc Constantinus, quæ quidem ego (ut meum fert institutum) sincerè narro, sed non ita tamen ut satis agitata ab utriusque partis Scriptoribus tum antiquis, tum recentioribus hisce de rebus controversias, denuò reficari, iterumque suscitari velim: Utinam cœpissent numquam, vel aliâ saltem ratione pertractatæ fuissent. Item*

7 *De Sacrosanta Sede Transhyberina Collegii Gregoriani, in qua Princeps Apostolorum primùm sedit; puto autem hoc opusculum idem esse cum supradicto n. 27. impresso in Bibliotheca Pontificia, scilicet de Romano S. Petri Domicilio. Extat etiam in Bibliotheca Sapientiæ Romanæ in tomo, cui titulus P. D. Constantini Cajetani opera Mss. cum hac epigraphe de Principe loco Sedis Apostolicæ Transhyberino, in quo S. Petrus Apostolus primùm sedit ann. 7., & S. Paulus annis ferè 2. evangelizavit, & Benedictus per annos octo initia hausit Scientiæ, & Sapientiæ Dei, atque Apostolicæ suæ Religionis auspiciâ.*

- 8 *De Sanctitate Luciferi Episcopi Calaritani libri Apologetici duo.*
- 9 *De Joachino Calabro Abbate Apologeticus.*
- 10 *De Sacrosanta Basilica Vaticana lib. 1.* etiam in Bibliotheca Sapientiae &c.
- 11 *De Veneratione SS. lib. 2.* de quibus Plac. Puc. in vita Comitis Ugonis pag. 70.
- 12 *De Nummis, & Numismatibus,* atque iis præcipuè, quæ Virginis Deiparæ formâ, & nomine obsignata sunt, libri duo, qui extant in supradicta Bibliotheca S. Georgii M., sicut & pleraque suprarecensita: De his autem duobus libris mentionem facit Hyp. Mar. Bibl. Marian par 1. pag. 295. & Philippus Labbe in Bibl. Nummaria; in calce Catalog. Librorum Antonii Teisserii pag. 440. In eadem S. Georgii M. Bibliotheca vidi anno 1718. librum Ms. sign. n. 433. Constantini Cajetani. *Veritas Veneta.*
- 13 *In Vitam Bonifacii PP. VIII. ex Cajetana Familia Commentaria cum Apologia* pro ejusdem Bonifacii ingressu legitimo ad Pontificatum, prudenti regimine, & gloriosa morte; de hoc libro Ludovicus Jac. in Bibliotheca Pontificia.
- 14 *Variarum Concertationum, tum Sacrarum, tum Politicarum; Volumen.*
- 15 *Vita, & Miracula S. Rosaliæ ex Casareo Gallorum, & Marsorum Comitum Sanguine.*
- 16 *Vitæ Sanctorum, & Beatorum Insulæ Siciliæ, cum notis, & animadversionibus,* collectæ operâ ipsius, & Octavii Cajetani è Soc. J. ejus Fratris.
- 17 *Martyrologium Benedictinum,* hoc est de Sanctis Ord. S. Benedicti.
- 18 *Kalendarium Benedictinum,* in quo acta Servorum Dei, famæ Sanctitatis illustrium ex ord. S. Benedicti breviter describuntur.
- 19 *De admirabili Sacramento Divini Altaris, & Divinæ Mensæ Convivio,* ex doctiss. Benedictinæ Familiæ Patribus, ac Sacris ejusdem Ordinis Ritibus illustrato.
- 20 *De Divino Cultu Deiparæ Mariæ Virginis à S. Benedicto,* ejusque Alumnis singulariter exhibito, & in alios propagato.
- 21 *De Cajetana Familia Commentaria* ab anno Christi 700. ad nostra tempora; quibus etiam quamplurimum Nobilium aliarum Familiarum origines, & memoria describuntur.
- 22 *In Vitas Summ. Pontificum Alexandri II. Gregorii VII. Victoris III. Urbani II., & Paschalis II. Commentaria.*
- 23 *De Sancta Clave Sacræ Domus Lauretanæ,* quæ extat in Sacratio Monasterii S. Mariæ Farfensis.
- 24 *Vitæ Sanctorum adhuc ineditæ, cum notis, & scholiis, quamplurimæ, nempe CCC.*
- 25 *Opuscula diversa veterum Patrum tom. 3.*
- 26 *Apparatus ad 4. tomos S. Petri Damiani* continens diversi generis Indices, & variæ eruditionis notas, & scholia.
- 27 *Bibliotheca Benedictina Aniciana,* veterum Patrum, Doctorumque Benedictinorum libris nondum evulgatis exornata to. 3. ingentibus sumptibus, & laboribus collectis, in quos rariores antiquitatis, ac eruditionis thesauros congestit.
- 28 *Sermones, & alia Opuscula Jo: Gersen Benedictini Abbatis S. Stephani Vercellensium;* de quibus Leo Allatus in nova Apium Urbanarum recensione.
- 29 *Opuscula quædam S. Ambrosii Autpertii Magistri in humanioribus literis Caroli Magni, & Abbatis S. Vincentii de Vulturno prope Capuam.*
- 30 *Opuscula S. Bertharii Abbatis Montis Casini, & Martyris ex Sanguine Regum Gallorum.*
- 31 *Opera S. Bruni, vel Brunonis ex Abbate Casin. Episcopi Signini* tomis 4. comprehensa, notis illustrata; quæ postea Venetiis typis tradidit D. Maurus Marchesius, de quo infra.
- 32 *Opuscula, & Epistolæ S. Columbani Abbaris Bobiensis cum notis, & argumentis.*

mentis. Præterea scripsit *Opusculorum* tom. 2. In quorum primo sunt hæc.

- 33 Tractatus de *Dispensatione in voto Religionis, & Continentiæ*.
 34 Tractatus de *Rerum dimensione, pondere, mensura, ac numerorum origine, & usu*, ubi etiam de Numismatibus B. M. V. ut supra.
 35 Tractatus de *Scopo Psalmodiæ* in ordinibus ad docendum institutis usitata.
 36 Tractatus de *Sanctorum Canonizatione*.

In secundo autem tomo hæc sunt.

- 37 *Sermones Variorum à se collecti*, de Laudibus S. Scholasticæ; item
 38 *Oratio Encomiasta S. P. Benedicti*. Item.
 39 S. Joannis Capuani Abbatis Casinensis *Chronicon Casinense à se collectum, & divulgatum*.
 40 De Sacris Imaginibus Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, quos inter medius pictus est S. Benedictus Abbas, *Dissertatio Apologetica*; extat etiam in Bibliotheca Romanæ Sapientiæ in tomo, cui præfixus est titulus, *P. D. Constantini Cajetani Opera Mss.* cum Appendice ad Concertationem prædictam; sed in hac re hallucinatum fuisse Cajetanum plerique sentiunt, ut Jo. Mabill. Itineris Italici tom. 1. par. 1. pag. 131. nu. 25., ubi diligentissimâ observatione adhibitâ, concludit, imaginem illam mediam, esse Beatissimæ Virginis, sicut etiam Benedictum illum, qui picturam efformandam curavit, non Benedictum Papam, PP. Sed Presbyterum P. R. B. & Monachum legendum fuisse.
 41 Opera Thomæ Gualterii Galli Benedictini Abbatis S. Andrea Vercellarum *notis, & scholiis illustrata*.

In libros *Institutionis S. Ignatii &c.* ad Rev. Patres Jesuitas Præmonitio, & Præfatio prima, in qua omnes omnium Religiosorum Ordines, non tantum Jesuitas, magnam habere cum regula S. Benedicti affinitatem insinuat. Præfatio secunda de Religiosis aliis familiis, quæ S. Benedictum Abbatem agnoscunt Patriarcham & Legislatorem. Præfatio tertia de Monastica S. Petri Damiani Professione in S. Patris Benedicti Regulâ, ac duobus Religiosis Ordinibus sub eadem Regulâ, ab eodem institutis, altero videlicet S. Petri nunc Coelestinorum Monachorum Eremitarum; altero S. Claræ nunc Clarissarum Sanctimonialium* Sic ibi reclusarum. Hæc Cajetani Mss. Opera fere omnia extant in supradicta S. Georgii M. Bibl.; & etiam in Monasterio S. Nicolai de Arenis Catanæ, & alibi, quorum Elenchum exscribere voluit me dictante Georgius Guilhelmus Leibnitzius Serenissimi Ducis, & Electoris Hannoveræ Georgii, olim Consiliarius Status, & doctiss., atque eruditiss. Bibliothecarius, Florentiæ in nostro S. Mariæ Monasterio, ubi tunc temporis, nempe anno 1690. Philosophiam docebam. In præfata Bibl. S. Georgii M. extat etiam aliud opus Constant. Cajetani, sic prænotatum. *De Monarchia Siciliæ*, Jurepatronatu Regio, Scripturarum numerosa Collectio, & pro, & contra per varios Authores; ejusdemque super eadem materiâ opus meditatum, & ordinatum variis tomis, sed fasciculis dispositum, & unitum, partim Italicè, partim Latinè, ac etiam Hispanicè; ita ut in hac materia nihil amplius desiderari queat; cum enumeratione variarum controversiarum, cum Romana Aula exortarum, ac Scripturis hinc inde emanatis tom. 2. primus in 4. secundus in fol.

Cæterum Constantinus, ut dicitur in supralaudata Bibl. maxima Pontificia, innumera alia Mss. reliquit, quæ per varias Bibliothecas sunt dispersa.

Et sanè ego ipse olim vidi Romæ apud Patrem D. Cladium Stephanotium Procuratorem Gleæ in Urbe Monachorum S. Mauri (qui tamen omnia hujus generis mittebat in Galliam) hæc etiam Cajetani Mss. nempe.

Benedictinos Patres jure antè alios Regulares in amplificanda, & conservanda Fide Clericis Sæcularibus non concedere. R. 2. 2 De

- 2 *De aptitudine, & habilitate Monachorum ad predicandum.*
- 3 *De ordinibus Equitum sub Regula S. P. Benedicti militantium.*
- 4 *De Visione beatificâ magno Benedicto Viatori concessâ; deque ejusdem Progenitoribus, patria, domo &c. & de extrema Orbis necessitate, apparente M. Benedicto, & Idololatria per eum extirpata.*
- 5 *Apostolatus Angliæ; Originale ejusdem valdè prolixum.*
- 6 *De singulari M. Benedicti Sanctitate in fol. Testimonia Pontificum, & Cardinalium de eadem; Encomia SS. Patrum, & Doctorum de eodem.*
- 7 *De SS. Apostolorum Petri, & Pauli Martyrio, Sepulchro, Basilicâ &c.*
- 8 *Utrum Regula S. Augustini Eremitis data fuerit.*
- 9 *Diarium Sacrum Benedictinum; in quo per totius anni circulum die quolibet inveniuntur Sancti, & Sanctæ, famæ Sanctitatis illustres, qui in Regula S. Patris Benedicti militarunt; omnia juxta Gregorianam Kalendarii rationem, atque Eccl. historiæ veritatem recensita. Accessit Tractatus singularis de Martyrologio Ecclesiæ Romanæ, Benedictinorum Diario prædianis distinctus, Scriptus per contemplationem in anno ætatis suæ suprâ octogenario, atque ad patriam properante. Ms. originale; Quod quidem Diarium idem puto cum Martyrologio, & Kalendario Benedictinis suprâ inter ejus Mss. numero 17., & 18. pag. 130. recensitis; Extat etiam in Bibliotheca Sapientiæ Rom. in tom. Operum Mss. P. D. Constant. Cajet. ubi hæc insuper ab eo composita, & lucubrata inveniuntur.*
- 1 *Exercitium Spirituale ad implorandam Dei misericordiam: est in primo tomo Miscellaneorum Sacrorum pag. 23.*
- 2 *Sylva variarum rerum ex veneranda Vetuslatis monumentis, in tertio tomo pag. 368. constat paginis 15.*
- 3 *Liber Apologeticus de fidei sinceritate, ac vitæ innocentia magni Servi Dei Joachimi Abbatis Ord. S. Benedicti Congreg. Florentis in Calabria Institutoris, Est liber valdè prolixus in 3. tom. Miscellaneor. Sacr. pag. 520., quem eundem esse puto cum eo, quem suprâ eadem pag. 130. n. 9. retuli nus.*
- 4 *Quinque prudentes Virgines Evangelicæ Benedictinæ Deo Sacræ Helizabet, Hildegardis, & Gertrudis Abbatisæ, Ros Wida, Methildis Sanctimoniales, & earum libri Spiritu Sancto dictante conscripti, ex Anicianæ Bibliothecæ suæ Codicibus à D. Constant. &c. recensiti, scholiisque illustrati &c.*

Sed ego in hoc tomo deprehendere non potui nisi opera S. Hildegardis, quæ sunt valdè prolixa, forsân alia alibi extant.

Item in alio tomo, cui titulus *P. D. Constantini Cajetani opera Mss.*

- 5 *De Anicianâ Familia liber.*
 - 6 *Alcune rivelazioni, e miracoli del P. S. Benedetto.*
- In Catalogo librorum Mss. Bibliothecæ Collegii Gregoriani de Urbe ab eodem Constantino fundati (ut suprâ diximus) qui Ms. extat Romæ spud S. Callixtum in Archivò Procuratoris Generalis Congregationis nostræ, sic legitur, in Serie Scriptorum de rebus Italicis:
- 1 *Siculi aliquot illustres D. Constantini Cajetani R. S. 29.*
In Serie Scriptorum rerum Benedictinarum.
 - 2 *Casin. Congreg. res per D. Constant. Cajetanum R. 2. 37.*
 - 3 *De Sancti Gregorii Monachatu D. Constantini Cajetani R. 1. 14. 27. R. 2. 45. R. 3. 6. 3.*
In Serie Scriptorum rerum Hispanicarum.
 - 4 *Regii Philippi II. Exequia, Syracusa per D. Constantinum Cajetanum R. 5. 57.*
Et hæc quidem sunt Opera à Constantino elucubrata quæ hinc indè per vestigare potuimus. Librorum verò aliorum Authorum, quos ille comparaverat, Indicem,

Phrasis confusa; forte sic legendum, à Benedictino-rum Diario præ aliis Diariis distinctus.

cem, ipsemet Constantinus describendum curavit, præfixo titulo, I. M. B. Index Librorum Bibliothecæ Anicianæ Collegii Gregoriani Ordinis S. Benedicti de Urbe, Ordine Alphabetico confectus; quos omnes libros bono publico, atque Alumnorum præsertim Benedictinorum, acquisivit Rmus P. D. Constant. Cajetanus Syracusanus Monasterii S. Nicolai de Arena Catanen. Professus, Abbas Prædens, & Fundator Apostolicus ejusdem Collegii Gregoriani Romæ die 31. mensis Januarii, anno Christi 1645. Dividitur in tres portas 1. Nominum 2. Cognominum 3. rerum, sive materialium.

Subnectitur deinde alius Index valde curiosus cum hoc titulo, Libri rubati da Gioseffo Visca da Piperno nel mese di Giugno, Luglio, e primo d' Agosto 1636. dalla Libreria dell' Abbate D. Constantino Gaetano, di cui era Servitore, che perciò fu messo in prigione à di 7. Agosto, Sunt autem quamplurimi.

Omnes tum impressi, tum Ms. Cajetani libri post ejus obitum, uti suprema illius voluntas fuerat, Collegio de *Propaganda Fide* cesserunt, ut liquet ex sequenti attestazione in fronte ejusdem tomi 3. Miscell. Sacr., Io Vincenzo Greco Rettore del Collegio di Propaganda Fide ho ricevuti li sudetti libri in numero di 308., Sed postea Mss. omnia jussu Alexandri VII. in Romanæ Sapientiæ Bibliothecam. à se erectam, fuerunt translata. Sunt illa sanè permulta, viginti tomis in folio (si rectè memini) vel eo ampliùs contenta, quos omnes diligentissime, nec sinè magno labore aliquot ab hinc annis perlustravi. Quæ ipsius Constantini sunt fœtus, superius indicavimus; Quæ vero aliorum (magno quidem numero) in nostris Analectis, singillatim exprimimus.

Cæterum de Constantino Cajetano maxima cum laude agunt, Leo Allatius in nova Apum Urbanarum recensione, ubi non solum fere omnia Const. refert opera, sed etiam Virorum doctissimorum eundem laudantium coronam innectit, Constantini (inquit) cum laude meminere quamplurimi, inter eos non contemnendi Cæsar Card. Baronius in Annal. Ecclesiasticis sæpius, & anno 1072. pag. 414. fatetur idem à Clemente VIII. Romam accersitum Cajetanum, ut impressio- ni operum B. Petri Damiani præffet. Robertus Card. Bellarm. de Scriptoribus Ecclesiasticis in Damiano. Franciscus Suarez de Religione in particul. Arnoldus Wion in Ligno Vitæ. Antonius Possévin. Appar. Sac. Clemens Raynerius de Apostolatu Anglicano Benedictino. Franciscus Bivarius Comm. in Flav. Lucium Dextr. Bartholor. Gavanti in Rubr. Brev. Franciscus Avantius in Manuali Simpli- cium. Jac. Gretlerus adversus replicatorem Calvinianum. Jo. Salas in primam secundam S. Thomæ. Andreas Salazar in Notis ad Regul. S. Benedicti, Lucas Wad- dingus in Not. in opuscul. Sancti Francisci, & Annalibus Francisc. Christophorus Besoldus Spicilegio Politico, & Juridico. Maximilianus Sandæus Academicorum Comment. lib. 1. Michael Ghislerius tom. 1. Comm. in Hierem. Octavius Cajeta- nus (ejus frater) in Notis de Sanctis Sicilia, & in Historia Sicilia. Andreas Victorel- lys, & Ferd. Ughel. Addition. ad Claccon; Ant. Yepes Chron. Ord. S. Benedi- cti. Abrahamus Bzovius Compen. Annal. Baron. Constantinus Bellottus de Mo- nachatu S. Greg. M. Martinus Martinez Apologia de Patronatu Hispaniæ S. Emi- liani. Carolus Stengellus, Lucida Corona Religionis Benedict. & Monasterio- logia, quam Constantino inscripsit. Jac. Sirmundus in opusculis pag 692. Lau- rus in Orchestra. Sylvanus Razzius de Sacris Virginibus. Ludovicus Ferrarius de Epistolis missivis; Dominicus de Marigliac in præfatione ad Jo. Gerfen à se Gallicè translattum. Federicus Ulbaldinus ad vitam S. Damasi Papæ, & alii; in- ter eos Constantinus Cajetanus, & Archivorum Pervestigator diligentissimus, & de antiquitate Ecclesiastica benemeritus, & planè doctus, & doctiss., & de antiquitate merendi cupidiss., & eruditiss. Pater, & Pius, & Gravis, & Elo- quens,

quens, & Elegans, & Vir clariss.: passim non sine omnium admiratione audit,,
hæc Allatius. Quamvis postea ipsemet acrius in Constantinum suum acuerit ca-
lamum, perinde, ac si præterita Encomia, novis esset vituperationibus deletu-
rus, motus præcipue ex dissertatione apologetica de Sacris Imaginibus Apostolo-
rum Petri, & Pauli, quos inter medium delineatum S. P. Benedictum arbitra-
tus est Cajetanus, ut supra dictum est pag. 131.

Cæsar Baronius Card., qui ab Allatio 1627. primo loco citatur tom. 11. pag.
1072., Quod autem (inquit) ad ejus (S. Petri Damiani) attinet scripta, hæc ea
cuncta recensere non immoramur, nam modo an. scilicet 1604. apud nos man-
dato Bm̃i D. N. Clementis PP. VIII. laborat D. Constantinus Cajetanus Siculus
Monachus Congreg. Casin., ut Viri SS. monumenta undique collecta prælo su-
bjiciat, quod propè diem spero fore; In his enim pervestigandis, & exemplaribus
plurimis hinc inde perlatis magno studio corrigendis, studio indefesso laborat à
quo, & ejusdem Petri Vitam accipies uberius scriptam,,. Qui Baronius (ut asse-
rit Anton. Mongitore) ejus eruditionem veneratus in suorum Annalium lucubra-
tionibus, ipsum sibi adiutorem elegit; quapropter multis in locis lumen se à Con-
stantini scientiâ accepisse fatetur, ut tom. 11. anno 1002. num. 4. anno 1065. n.
16. anno 1072. pag. 9. num. 34. tom. 12. anno 1119. num. 3., Plac. Puc. pluries
in suis Operibus Cajetanum citat, & laudat, præsertim in Nomenclaturâ Abba-
tum pag. 12. in Chron. Abb. Flor. in App. hist. de Vir. Illust. Abb. Flor. cap. x. pag.
80., & in vita Comitis Ugonis pag. 69. Valerianus Castilionæus (de quo infra)
in præfatione primi tom. Annalium Casini à se Italicè conscriptorum, qui Mss.
asservantur in Bibliotheca S. Simpliciani Mediolan., ita de Constantino in mar-
gine,, Don Constantino compose una Libreria di stampe, e di Mss. in Roma
applicata poi da Papa Innocenzo X. alla Congregazione di Propaganda Fide, co-
me cosa insignissima,,. Franciscus Valgravius Anglus Benedictinus, literis con-
spicuus, in Epistola ad Lectores, antè Libros de Imitatione Christi Jo. Gersen Ab-
batis, Parisiis impressos anno Christi 1638. Constantinum hujusce Auctoris *Il-
lustratorem* vocat. Authores Ephemer. Literat. Italiæ tom. 35. impres. Venet.
1724. art. viii. pag. 218., & tom. 36. art. 1. pag. 12. & 13. Aloysius Novarinus
Clericus Regularis Theatinus tom. 1. opusculorum pag. 61. Josephus Silos in hist.
Cleric. Regul. lib. 1. pag. 141.

Denique Constantinum allegant, & commendant sapissimè Romanus Hay in
Aula Ecclesiastica, & Horto Crusiano, Gabr. Buc. in Annal. Benedictinis. in
Menologio, in Bened. Rediv. & alibi, Benedictus Hæphtenus in Disquisit. Mo-
nast. præcipue Comment. in Præfat. Vitæ S. P. Benedicti, n. 13. Camillus Peregrini-
nus in hist. Principum Longobardorum Neapoli 1643. pag. 119., & alibi. Hip-
mar. Bibl. Marian. par. 1. pag. 294. & par. 2. pag. 199. Anton. Mong. Bibl. Sicul.
par. 1. edita ann. 1708. Franc. Abela *descrizione di Malta* pag. 388. Bern. Pez
Epistola X. Apologetica pag. 225. Bibl. Max. Pontif. supra laudata tom. 7. pag. 27.
ubi etiam Authorum, qui Constantinum laudant elenchus textitur, Ludov. Ant. à
S. Carolo in Bibl. Pont. l. 2. . . Casimirus Oudin in suppl. ad Bellarm. de Script.
Ecclesiasticis: Philippus Labbe Bibl. Bibliot. pag. 416., & in Bibl. nummaria pag.
249. Nicolaus Ant. Bibl. Veteris Hispaniæ Romæ editæ anno 1696. tom. 1. l. 5. c.
4. n. 159. pag. 265. col. 1. Jo. Rossi in Vita Bonifacii VIII. pag. 37. . . Jo. Ferro
Teatro d' Imprese par. 2. pag. 84. & 89. & 438. ubi varia Symbola à Constantino
inventâ describit. Ant. Teisser in Catal. Auth. quilib. Catal. scrips. Georgius
Matthias Conigius Bibl. Vet. & nov. Alstorff 1677. col. 1. Felix Egger Id: Ordin.
Hier. Bened. l. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 570. & sequen. Ignatius Hyacinthus Amat
de Graveson Hist. Eccl. tom. 9. in tabul. Chronol. pag. 471. inter celebres Sæculi

AVN. Scriptores Cajetanum enumerat., & nuperrimè Anonymus (qui est P. Hyacinthus Serry publicus in Universitate Patavina S. Theologiæ Professor Ord. Prædic.) in disquisit. hist. de *Monachatu Benedictino D. Thomæ Aquinatis apud Casinenses, antequam ad Dominicanum Prædicatorum Ordinem se transferret*, impres. Lugduni 1725. pag. 58., Illud tamen (inquit) ad eruditionem non omiserim admonere, eam olim D. Constantino Abbati Cajetano, quem Dominicani nonnulli venerabilem Antiquitatis Scrutatorem appellant, certam, atque constantem stetisse sententiam; quippe qui libro de Religiosa S. Ignatii apud Benedictinos Institutione in Epistola nuncupatoria ad Patres Soc. directâ, postquam multa retulit, quæ plerique Religiosi Ordines ex Benedictino Instituto mutuati sunt, ita subiicit, *Omittam nunc cæremonias, ritusque Benedictinos, quos Sacer hic Ordo Prædicatorum mei amantissimus quotidie frequentare non cessat; Præterquam quod Angelicum illud Ecclesiæ lumen Thomas Aquinas Doctoribus Benedictinis non abs re adscribendus venit.* Anonymus item Author responsionis de *Fabula Monachatus Benedicti D. Thomæ Aquinatis* qui est Fr. Bernardus de Rubeis Venetus Ord. Prædicat. impres. Venetiis 1624. pag. 6. vocat Constantinum Cajetanum magni nominis, & eruditionis fama clarissimum.

Quamvis autem Janus Nicius Erithræus * in tomo posteriori Epistolarum ad Jo: Victorium Tyrrenum, Epistola X., idest ad Fabium Chisium tunc Romanæ Curiæ Prætorium de Rulatum. postea Alexandrum VII. Pont. Max. pag. mihi 22. acriter Constantinum Rubeis. carpat, & irrideat, tamquam immodico in Ordinem suum æstuantem zelo, & inconsulto animi fervore in ejusdem Ord. gloriâ vindicandâ abreptum, hoc tamen nihil prorsus Constantini virtuti, ac sapientiæ debet officere. Esto enim in aliquibus nimis fuerit. vel deceptus (quis enim ab omni errato immunis?) Nunquid proinde navos hosce, quicumque demum hi fuerint, tot præclara opera, totque insignes lucubrationes, veluti Sol tenuem quandam caliginem splendore suo, minimè dissipabunt, ne abolebunt? Verum Erithræi verba minimè diffimulemus,, Sed quid vetera quærimus? Est hic Romæ Abbas quidam ex D. Benedicti Familia Constantinus Cajetano nomine, quem te fortasse arbitror, dum eras Romæ novisse, nam in omnium se familiaritates, quibus ingenium, atque eruditio aliqua sit, insinuare solitus est. Hic inquam Abbas verbis non re (nam præter titulum nihil aliud habet) adeo vehementi, & si dicendum est magis aperte, adeo infano amoris impetu in suum Ordinem fertur, ut quicumque post D. Benedictum, ingenii, doctrinæ, & Sanctitatis laude floruerit, & libris editis, ad suos transcribere conetur, ut M. Gregorium, Thomam de Kempis, ac modo S. Ignatium Loyolam Societatis Jesu Parentem &c., Sed quam rectè, quantoque jure Constantinus M. Gregorium, & Jo. Gersenis librum de *Imitatione Christi*, perperam Kempensi attributum, nostro Ordini afferuerit, vel potius restituerit, recale, quæ supra dicta sunt pag. 124. & 126. De S. autem Ignatii, Monastica per nostros Institutione, vide pariter supra pag. 127. quæ si Erithræus scivisset, vel scire potuisset, illa utique in Cajetanum tam audacter non effutisset; Nemo autem miretur Erithræum eas Cajetani assertiones adeo malè accepisse: solent enim agrè ferre, qui inveteratis opinionibus, nullo prævio examine sunt imbuti, eas à recentioribus Criticis falsas ostendi, ne & ipsi à veritate aberrasse, quod sanè nollent, videantur; exemplo sit ipse Erithræus, cum in Alexandrum etiam Tassonum, quod Baronium alicujus errati notare ausus fuisset, tam acriter excanduit, quia nimirum, ut sapienter animadvertit Cl. J. Fontanius in Epistola, de *Alexandri Tassoni Annotationibus in Vocabularium*, ut dicunt *della Crusca* &c. ad Amplissimum Zenum scripta, eidemque Annotationum libro Venetiis impresso 1698. præfixa, piaculum prorsus illa tempestate videbatur.

tur, à trita, & communi via vel paululum deflectere, quamvis tutius assequenda veritatis gratia id demum fieret,, Perche (prosequitur Fontaninus) a' suoi tempi (dell' Eritreo) non era per anco divenuta familiare la critica, in cui oggi s' impiegano i primi ingegni d' Europa, con utilità della Repubblica Letteraria, e perciò sembrava allora gran fallo opporsi a' gravi Scrittori, eziandio colla guida d' ottimi fondamenti,,

CONSTANTINUS familià **DE NOTARIIS** Nolæ in Campania natus, Neapoli apud S. Severinum Monachum profiteri voluit an. 1584. Fuit ingenio valde sublimi, & ad omnes tam humanas, quam divinas scientias addiscendas mire propenso. Accessit diligens, ac jure studium, quo quidem ed brevi pervenit, ut in quovis disciplinarum genere haud mediocriter versatus agnosceretur; quamobrem in Urbe Neapoli optimarum literarum Instaurator, & reparator audire meruit; quin & nostra Congregatio doctrinæ ejus, ac virtutum meritis perinita, Priorem claustralem, deinde Abbatem constituit, quo in munere Farfense Cœnobium rexit an. 1621. & 1622. Plura, & sanè egregia opera edidit numeris omnibus absoluta. Inter ea primas sibi vindicant *Duellum Ignorantiæ, & scientiæ*, & libri de *Parvo Mundo*, ac de *Magno*, raro artificio, ac labore compositi, in quibus styli candorem, concinnitatem, eloquentiam, ac delectabilem varietatem, sermonis insuper Hetrusci elegantiam, & proprietatem (cujus plenius assequendi gratiâ, Senis plures annos transégit) præclaram denique methodum, ac insuetam facilitatem explicandi res difficiles, quilegunt, probant, & laudant, illorumque Authorem de Republica Literaria benemerentem fatentur. Andriæ in Apulia Abbas S. Mariæ Miraculorum, diem suum obiit circa an. 1624. sequentibus evulgatis libris, quorum hi sunt tituli,

1. *Il Duello dell' Ignoranza, e della scienza fatto principalmente nel Campo filosofico diviso in due parti, Sceptica, e Dogmatica*; Mediolani apud Hieronymum Bordonum, Petrum Martyrem Locarnum, & Bernardinum Lantonum anno 1607. in 4. & etiâ Venetiis anno 1610. per Matthæum Valentinum; opus insigne, quod nobiliorum disciplinarum, ac præcipuarum facultatem officina meritò dici potest, nam potiores quæstiones, & selectiora problemata Philosophiæ, Mathematicæ, & aliarum scientiarum eruditè pertractat, & sapienter dilucidat, accuratam censuram, & acrojudicium, primo de erroribus, ac vitiis, de præstantiâ deinde, & excellentiâ graviorum, ac celebriorum Authorum solidè pronunciat, nobili, ac nitida usus eloquutione,

2. *Compendium Clavis Regiæ D. Gregorii Sayri, Constantino de Notariis Nolano* Sacri Cavenfis Cœnobii Præposito. Claustrali Compilatore. Pars prima. Venetiis anno 1613. apud Bern. Juntam, Jo: Baptistam Ciottum, ac Socios in 4.

3. *Ejusdem Compendii pars secunda* ibidem apud eosdem eodem anno.

4. *Del Mondo piccolo ammirabile, discorsi curiosi, dell' humana Perfezione, per ragion di natura, d' arte, e di grazia l. 5., ne quali con delicatezza, e vivacità di stile si spiegano i più scelti pensieri sì della Teologia Scolastica, e piana, come anche dell' una, e l' altra Filosofia; vi si aggiungono vaghezze Istoriche, e Poetiche, utili per gli Predicatori & Accademici, ed ogni altro Litterato &c.* Venetiis an. 1617. apud Jo. Bapt. Bertanum in 4. & iterum ibidem ampliatur per Heredes ejusdem Bertani an. 1621. Extat etiam Ms. Neapoli in Bibl. S. Severini scriptum, ut ibi in fine dicitur, die 22. Julii 1613. hora 15. Quod postea ipsemet Author latinitate donavit, ut asserit Bened. Laudati in Brevi Chron. S. Severini pag. 332.

5. *Il Mondo Grande lib. 5.* Venetiis anno 1617. in 4. opus est Geographicum, Rhetoricum, Historicum, Poeticum &c. in quinque libros divisum, atque pulcherrimum, rerum varietate, & multiplice eruditione conspicuum, ac omni-

bus bonarum artium professoribus haud parum utile.

6 *Il Cittadino del Cielo ritratto del Salmo: Domine quis habitabit &c.* Neapoli apud Dominicum Ferrantis Maccarane 1622. in 4. opus in 30. Sermones divisum. De eo perhonorificè agunt Bern. Clavellus in hist. Arpin. præcipuè l. 1. pag. 5. & l. 2. 43. Plac. Puc. in Nomenclatura pag. 12., & in Appar. hist., & in Appar. Sacr. de *Viris Ill. Abbat. Florent.* pag. 85. ubi vocat eum Virum doctiss. & disciplinæ Monasticæ studiosiss.; asserit quoque illum Priorem fuisse prædictæ Abbatia Florentinæ, & nonnulla ejus opera enumerat. Nic. Top. in Bibl. Neapol. pag. 68. recensens ejus opus de *Mundo Magno* :, Opera (inquit) che per la varietà, & esquisitezza dello stile, come delle dottrine, congiunge insieme l'utile, e il dilettevole, riportato ancora dall' Autore * della Biblioteca exotica fol. 240. litt. * Is est Ge- N., De aliis vero ejus operibus, diede alla luce con molto applauso de' Lettera- orgius Dra- ti, il Duello &c. Petrus M. Campi *Historia Ecclesiastica di Piacenza* par. 2. pag. 333. col. 2. In Apologia Gregorii X. Benedictus Laudati in Brevi Chron. Ms. S. 197. Severini par. 2. pag. 330., ubi eum Virum tum Religiosâ probitate, tum eminenti doctrinâ, quam veluti hereditariam à propria familiâ traduxit, per omnia illustrem vocat, bonarumque literarum in Urbe Neapoli Reparatorem appellat. Bern. Pèz Epist. X. Apologetica. Ad Constantinum de Notariis leguntur aliquot Epistolæ Angeli Grylli amoris, & commendationis plenissimæ, primo quidem in libro ejus Epistolarum impresso Venetiis 1612. apud Juntam, Ciottum, & socios pag. 708. ubi ejus lucubrationes nobilissimas vocat; deinde in tertio tomo earundem Epistolarum, opera Petri Petracii Venetiis anno 1616. per Deuohinum impresso, pag. 136. & 281. & seq. & pag. 325. ubi inter cetera hæc, sempre ritrovo in lei la solita affezione, e 'l solito amore, mà non sempre la solita virtù, perche sempre con maggiori studi, e con più virili parti la viene ella accrescendo, e dimostrando maggiore, come che oltre il *Duello degli Ingegner* già divulgato, e fatto celebre, e 'l trattato dell' *humana perfezzione*, mi scriva d' haver posto mano alla *Fabrica del Mondo grande*, heroica impresa, heroica pena, & Emula della Divinità; grande in somma è il titolo, grande il concetto, grandissima la materia &c. Segua pure V. P. sì sublimi vie... miri il gran confes- re, che si trova sotto, miri gli arringhi corsi tanto honoratamente, & che ella prende le mosse, d' onde altri li gloria del termine, e miri in conclusione, come il Mondo letterato la miri frà molti, e la numeri frà pochi &c.

* Dell' Igno- ranza, e della Sci- enza,

Flaminii Patè à Messana Casinensis in *Microcosmum*.

Quo ornatu natura sagax; queis Gratia donis

Æthereis, quare ars perficit arte Virum.

Clare hinc Constantine doces, nam gratia, & artis,

Naturaque in te est ultima ducta manus;

Hæc triplici conjuncta cupis si ostendere nodo

Te ipsum pinge, simul nam tria solus habes.

Legitur in fronte ejusdem libri

CONSTANTINUS PASOLINUS Poeta, qui teste Arn. Wion. Lign. Vit. l.

2. cap. 64. pag. 411. vivebat anno 1595. scripsit.

Elegiam de Translatione SS. *Parmensium* impres. Romæ anno 1589. in 3. tomo operum Prosperi Martinengii, Typis Francisci Zannetti pag. 233. & subsequ. De eo etiam Poss. Appar. Sac. tom. 1. pag. 387. Et Jo. Mabill. Act. SS. Ord. S. Bened. Sac. V. pag. 716. n. 4., ubi loquens de Translatione S. Jo. Abbatis Parmensis, quæ anno 1588. in Comitibus sub Paulo Orio Veneto Præside celebrata est, Constantinum Pasolinum, inquit, Monachum ejusdem Congr., Elegiam de eadem decantavit, cujus nonnulla delibare juvat, sic autem incipit.

*Quæ nova turrita miramur gaudia Parma
Atque alacres tota fundier Urbe choros? Et cætera, quæ ibi legi possunt; post
quæ pergit Mabill. sic,, Addidit Pasolinus non pauca de SS. MM. Ferentino, Vi.
,, tale. Miniare, & Stephano simul cum Jo. translatis, eosque duplici hoc disticho
,, simul complectitur.*

Horum membra diu exigua in sede reposta

Servavit pietas Religiosa Patrum.

At modo squallenti rursus translata sepulchro

Excipiet tumulo pulchrior urna novo.

CONSTANTINUS ROTTIGNI patria Bergomensis professus est Regulam nostram anno 1712. in Monasterio Sanctæ Justinae Patavinæ, nomine tamen Cœnobij S. Pauli de Argono Diœcesis Bergomensis, cujus effectus est alumnus. Is liberalibus artibus probè imbutus Sac. Theologiam Florentiæ in nostro Monasterio nunc docet, ubi composuit, emisitque in lucem librum prænotatum *Lo spirito della Chiesa nell' uso de' Salmi*; cioè Parafrasi di essi in forma d' Orazione, & di Esortazione; In Firenze 1728. nella Stamperia di Sua Altezza Reale in 12. tomi duo. Ad Lazarum Pallavicinum Apostolicæ Sedis ibidem Nuncium. In Epistola Nuncupatoria, itemque in Præfatione ad Lectorem, dicit Author, hoc se opus desumpsisse partim ex Galli Anonymi libro in Italicum Sermonem à se translato, & ubi necesse fuit, correcto, & emendato, & partim ex optimis Interpretibus, ex quibus omnibus opus sic à se confectum notulis aliquot identidem se illustrasse.

CONSTANTIUS A' BRIXIA familia de Salvis, SS. Faustini, & Jovitæ in eadem Urbe Alumnus adscriptus an. 1597. die 28. Oct. unus fuit ex iis Philosophis, qui præterito Seculo XVII. ab Aristotelis placitis, quæ tamquam Delphica oracula Antiquitas venerabunda suscepit, desciscere, & in illum Classicum canere non dubitarunt. Egit id Venetiis in S. Georgii M. Cœnobio, ubi Philosophicas disciplinas, dum celebri famâ, ac plausu doceret, librum scripsit Naturalis Philosophiæ contra Aristotelem, eodem serè tempore, quo, Baconus de Verulamio Gassendus, Cartesius, alique veluti ex condito Aristotelis Philosophiam evertere audacter aggressi sunt; non deficientibus tamen, qui has doctrinarum novitates, ut periculi plenas, parumque cum fidei nostræ principiis cohærentes, improbarunt, & impugnarunt. Constantii lucubrationes extant Mss. Venetiis in eadem S. Georgii M. Bibl. à me visæ anno 1718. his titulis distinctæ,

1. *Doctrina de Anima* l. 1. in 4. 2. *De rerum natura* tom. 1. in fol. 3. *Novus adhibere Philosophandum aditus* tom. 1. in 4. sign. n. 330.

Quædam ex his extare accepi etiam MSS. Parmæ in Bibl. nostri Monasterii S. Jo. Evangelistæ. Scripsit etiam varias orationes Academicas Mss. In nostris regestis pag. 220. dicitur *Platonius insignis*.

CONSTANTIUS CONTUTIUS Cannariæ Assisensis Diœcesis castro, in Umbria natus honestâ satis familiâ, modo extinctâ, nostræ Congreg. Monachus factus est in Cœnobio S. Petri Perusij anno 1581. die 28. Martij; scripsit

Solatium Afflictorum in dialogo compendiosè paratum secundum pium Christianæ religionis cultum, præcipue ijs, qui suorum, vel Amicorum morte turbati sunt. Ubi multa etiam de summâ Providentiâ pertractantur. Pars 1. & 2. Opus est Ms. in 4. extatque apud Rm P. D. Petrum Cannerum Abbatem Classensem Ravennæ Congreg. Camaldulensis. Vixit autem Author circa finem sæculi XVI., quo tempore Congreg. nostræ erat Protector Alexander Card. Perettus, quem plurimâ laude sub initium partis secundæ exornat: nec plura de eo hætenus scire potuimus.

Hujus autem Dialogi Interlocutores sunt Ormiphilus; Logistus, & Synesius.

prima pars constat pagg. 76. Incipit. Ormiph:., Postquam relaxandi causâ animi, tum æstus evitandi, placuit, ut in hunc locum ascenderemus, ubi, & apprimè salubri cœlo poterimus summâ cum voluptate commorantes perfrui, existimo opportunum fore, si nonnihil ad Sacrarum Scripturarum fructuosissimam sylvam, pertinens proposuerimus, de quo inter nos hodiernâ die fiat sermo &c. 2. pars est pagg. 47. incipit. Ormiph. Possumus, Logiste, paululum deambulare, donec superveniat Synesius, cujus modica mora annus mihi videtur, tanta afficior jucunditate, & delectatione detineor ex ipsius, & gratissimis tuis colloquiis &c. Opus bonæ notæ eodem Canneto teste, multâ undique eruditione tum Sacrà, tum profanâ aspersum, tam prosâ, quam carmine, & contextum ad instar Libri de Consolatione Philosophica Severini Boetij, ex quo plura desumpsit: & in operis cursu propositum suum satis nervosè demonstrat.

CORNELIUS CODANINUS à Venetijs S. Georgii M. ibidem Alumnus scriptus est anno 1622. die 3. Aprilis, ac deinde Abbas ejusdem S. Georgii, & postea S. Justinæ Patavinæ creatus anno 1674. Floruit sacrarum Literarum studio, præsertim, quæ Ascetarum corda in divinarum rerum meditatione instruere, quam facillimè possunt. Quæ verò voce, & calamo piè docuit, exemplo sanctioris vitæ assidue præmonstravit; Quamobrem sicut vivens Sanctorum operum odorem undiquè diffudit, ita moriens Sanctitatis opinionem apud omnes, qui illum noverunt, reliquit. Scripsit piissimè, ac perutilem libellum, cui titulus est, *Breve, e Metodica Instruzione per l' Orazione mentale di D. Celidoro Nonciano* (est anagramma literarium Cornelio Codanino Casinense) dedicata à Novizj Casinensi; con nel fine di questa 2. impressione (primam non vidi) una aggiunta di alcune considerazioni giaculatorie sopra la Passione di Nostro Signore distribuite per i giorni della Settimana, e dedicata alle Novizie della stessa Congregazione. In Padova per il Cadarino 1674.

De eo iterum infrà in Helena Cornelia Piscopiâ, quam is Sanctimonialis Benedictinæ Sacrà veste, sub Sæcularibus Vestibus deferendâ, donavit, ejusque privata vota religionis suscepit,

De eodem perhonorificè loquitur Benedictus Bacchinus in Florilegio actorum ejusdem Helenæ Piscopiæ, præmissis illius Operibus à se typis consignatis pag. 16. n. 7., Vir eximius, ætate, ac morum sanctitate ex D. Benedicti Ordine, & Casinensi Congreg. alias D. Justinæ nuncupatâ, S. Georgii M. Venetiarum Monasterio Abbas præerat. D. Cornelius Codaninus Venetus; ls Helenæ ob vitæ præstantiam, ac pietatem notus, quippe qui ad familiaria colloquia sæpissimè adhibitus, plurimum ad animum in Christianæ Philosophiæ arcana instituendum contulerat, & pag. 46. n. 23., Helenæ animum intimiùs nemo novit, quàm Cornelius Codaninus Vir octogenario major defunctus, quem supra memorasse, laudasse est, Leonellus Crocalle in Historiâ Abbatum S. Justine Ms. apud me lib. 9. pag. 30., & seq. Uomo di vita innocente, e morto in commun opinione di Santità; benchè sempre applicato alla contemplativa, fù ad ogni modo, in tutte le discipline di non volgar cognizione, e quello, che è più maraviglioso, fornito di tutti gli ornamenti di canto, di suono, d' arte Gnomica, da esso però parcamente, e sobriamente usitate; ma nell' assistenza ai Divini Uffizj haveva pochi pari, e niuno superiore. Il suo vitto non eccedeva una mica l' ordinario assegnamento del commun' Refettorio, & il vestito pareggiava di semplicità l' abito stesso de' nostri Novizj; benchè dolcissimo, e soavissimo di natura, possedeva in eccellenza l' arte cotanto necessaria a chi governa, di farsi amare, e temere, e non ci ha esemplo, che le sue correzioni abbiano giammai partorito altro, che parole di umiltà, e lagrime di pentimento nei corretti; sopra tutti gli esercizi spirituali

Set Tanj

de' Monaci pregiava sommamente l'orazione mentale solito dire ogni momento, che questa era il vero pabulo dell' anima, e il vincolo più stretto, che ne unisce con Dio; era austero, e rigido con se stesso, ma nelle conversazioni assai giocondo, e saggiamente faceto, non mai mancandogli arguzie, e tali, che principiando dall' erudizione, terminavano sempre in qualche moralità. Mori molti anni dopo nella Città di Brescia, Abbate di S. Faustino, lasciando in quel Popolo numeroso, e in quella fiorita Nobiltà una santa, e gloriosa memoria del suo nome, At in nostris Regeſtis pag. 65. dicitur: *Abbas piſſimus obiit Verone 1685.*

CORNELIUS DE FRANCESCHIS Venetus, amico ſœdere Græcas Latinis literis copulavit, & ut ex ejus lucubrationibus licet conjicere, studia ſua optimis, piisque moribus conjunxit. Scripſit

1. *Commentaria in Epistolam D. Pauli ad Hebræos*, 2. *Orationem de Nativitate Domini*, 3. *Apologiam unam*.

4. *Transſulit e Græco in Latinum Sermoneſ preces*, quæ in Gratiarum actionem Deo factæ ſunt Græco idiomate ob navalem victoriam anno 1571.

Meminit ejus Franciſcus Sanſovinus in hiſtorica deſcriptione Venetiarum pag. 286., ubi ejus lucubrationes recenſet, At juxta editionem anni 1663. cum additionibus Martinioni pag. 622.

CORNELIUS MARGARINUS Romanus natus an. 1593. S. Pauli de Urbe Monachus factus anno 1624. die 7. Januarii, ac deinde Abbas, ut vocant, Titularis, & Congr. noſtræ Generalis Archivis, ſeu Tabulariis omnibus Præfectus, reconditæ antiquitatis ſtudiis plurimum celebris fuit, ab eruditis omnibus, & Principibus Viris magno in honore habitus; In veteribus monumentis nocturnâ, diurnâque manu perveſtigandis diligentiffimus, & adverſus ſtudiorum labores infractus, lucubrandi fervidum ſtudium ad extremam uſque ſenectam conſtanter perduxit; adeo ut plurimas diei horas, decrepituſ quamvis Senex, eiſdem impenderet. Monasterii noſtri inſigne Archivum quod in Ædibus D. Callixti extat, ipſe ordinavit, ac diſpoſuit, locupletiffimo indice ſeu Rubricâ, ad materias quacumque facillimè inveniendas plurimos in tomos ad Alphabeti, & Chronologiæ leges contexto, quod ipſum quibuſdam in aliis Monasteriis præſtitit; ſed præcipuum ejus opus fuit Bullarium Caſinenſe diuturno labore conſectum, per annorum ſeriem digeſtum, Summariis, & opportunis Indicibus adauctum, ac illuſtratum, quod opus Juſperitorum manibus quotidie teritur; verum potiores vigiliarum fructus edere in publicam lucem cum nequiſſet, Apoſtolicæ Sedis Archivum dono dedit. E vivis exceſſit Romæ an. 1681. die 11. Febr. ætatis ſuæ 88., & in Baſilica D. Pauli ſepultus fuit. Opera ejus hæc ſunt

1. *Bullarum Caſinenſe*, ſeu Conſtitutiones Summ. Pontificum, Imperatorum, Regum, Principum, & Decreta Sacrarum Congregationum, Deciſiones Sacre Rotæ Rom. aliorumque Tribunalium pro Congreg. Caſinenſi, caterisque Regularibus cum eadem directè, vel indirectè participantibus, complectens Privilegia, Libertates, Immunitates, Exemptiones, Prærogativas, & Onera, ex ejuſdem Congregationis Archivis plerumque ſelecta, Tomi duo in folio, Primus excuſus Venetiis apud Omnibenium Ferretum ann. 1650. in fol. Secundus, Tuderti anno 1670. apud Vincentium Galassiū. Refer hoc opus Author *du Catalogue des principaux hiſtoriens &c.* impreſſ. Pariſiis anno 1713. Claſſe 11. pag. 44. ſed errat cum dicit in fol. Venetiis 1650. 2. vol. Nam Venetiis impreſſus fuit tantum primus tomus prædicto anno; Secundus autem tomus Tuderti an. 1670. Adſcrita eſt huic ſecundo tomo

2. *Explanatio Diſtionum exoletarum Longobardicarum*, quæ nedum in hoc opere,

re, sed in cæteris etiam Longobardicis monumentis haberi possunt. Quæ quidem explanatio seorsim etiam impressa fuit. Tuderti apud eundem Vincentium Galassium in 8. eodem anno 1670. cum hoc titulo. *Dictionarium Longobardicum*, seu Dilucidatio verborum, & dictionum exoletarum, quæ in Longobardicis monumentis haberi possunt, ex Legibus, & Tabulis Longobardicis, & probatissimis Historicis selecta ad Longobardica monumenta inoffensè percurrenda, apprimè commodum.

3. *Inscriptiones Antiquæ Basilicæ, Monasterii, & Horti Sancti Pauli de Urbe ad viam Ostiensem*, opus magno labore, & eximia diligentia confectum; antiquissima Epithaphia, tum Christianorum, tum Ethnicorum, & obsoletos propemodum characteres, dilucidè, atque enucleatè exhibens; Romæ apud Monetam anno 1654. in fol., cujus operis præstantiam, ac industriam satis perspicuè deprehendit, quicumque pavimentum Basilicæ S. Pauli curiosè observaverit, nam totum fere stratum est antiquis tabulis marmoreis ex Coemiterio Lucinæ erutis, variis, & ut plurimum sacris inscriptionibus insignitis, disruptis tamen, ac rescissis, & quod rem magis difficilem reddit, locis valdè inter se diffitis, collocatis; Quæ tamen Margarinus pertinacissimo studio ita in suo libro iterum copulavit, partem ad partem cogendo, ut optimè legi, ac intelligi possint. Hic tamen liber Anonymus est, cujus Authographum extat in nostra Bibliotheca S. Pauli non quidem atramentario calamo, sed rubro stylo, seu hamatite exaratum; quem librum Inscriptionum citant Authores *Ephemeridum Literatorum Italiae*, Venetiis impress. an. 1714. tom. 17. pag. 291. art. 11.

Addidit Inscriptiones, quæ extra Monast. in locis tamen ejusdem extant, & Ethnicorum Inscriptiones, quæ olim extabant ad S. Paulum: demum ad calcem Græcas Inscriptiones in Basilica Sancti Pauli extantes. Cogitabat, parietum quoque ornamenta, picturas, & alia Sacra monum. ejusdem Basilicæ, ære per typos expressa in publicum aliquando exhibere; sed puto, opus illud eum non perfecisse.

Hoc autem Margarini Inscriptionum opus multum differt à labore illo Antonii Bosii, quo Inscriptiones ejusdem Basilicæ S. Pauli collegit, univit, & explicavit, impressas postea Romæ anno 1632. in sua Roma subterranea, nam ut ipsemet Bosius fatetur, nec omnes ipse lustravit, nec ea quidem ratione, ut melius, & exactius exhiberi non possent; at Margarinus longè plures, imò omnes clariùs, & magis ordinate, recensuit, & mancās, mutilasque pro virili supplevit, tum proprio Marte, tum ex Grutero, Justo Lipsio, & ex eodem Bosio; Eas autem, quæ vel periire, vel aliò delatæ sunt, ex Marliano, Grutero, Ugonio, Panvinio, Aldo Manutio, aliisque accuratè restituit.

4. *Justinianus Magnus Aniciæ familiæ restitutus*. Casenæ ex Typographia Nerianna anno 1644. scriptus est liber contra Nicolaum Alamannum, qui edidit Interpretationem arcanæ Justiniani historiæ scriptæ à Procopio Casariensi.

5. *Discorso Apologetico in corroborazione della verità d' un Istromento Originale fatto nel 1122. esistente nell' Archivio della Cattedrale di Gubbio, dal quale si prova la nobiltà de' Signori Capizucchi Romani; In Roma nella Stamparia del Lazzari Varesè 1675. in 4.* Quem librum refert Vincentius Armannus in Appendice historiæ suæ de familia Capizucchi impressæ Romæ anno 1680. pag. 105. in quo libro omnes Authores de familia eadem tractantes recenset. In Epistola verò nuncupatoria ad Carolum Cartharium, quæ est longissima pagg. 51. sic de Cornelio Margarino, deque ejus hac eadem apologia loquitur. „ Gl' inchieste apologetici, che di vantaggio dalla dotta penna dell' Abbate Cornelio Margarini sortirono antecedentemente alla luce contro la medesima Censura han posta in più bella chiarezza la verità, e per quello, che spetta alla cortesia usata da quell' Eccellen-

te *Liberato* verso di me direi, che il venir lodato da huomini lodatissimi, e celebrato da huomini celebratissimi, è una gloria, che più alta non può desiderarsi dal Virtuoso.

Manu scripta. *Thesaurus Historicæ sacræ, & politicæ Veritatis* in S. R. E. agro ipsis authoris monumentis à vetustissimis Antiquitatis latibulis per diuturna Sæcula absconditus, in tomos octo distributus, ad certam Chronologiæ normam juxta Indictionum rationem expositus, & ad pedes Innocenti XI. Pont. Max., eâ quæ decet veneratione, & alacritate humillimè depositus anno 1680.

Unum ex his octo Mss. tomis puto esse illum, quem Margarinus scripsit in fol. continentem historias Ecclesiæ, & Monasterii nostri S. Pauli de Urbe, quem ipsemet Cornelius mihi ipsi in Monastico Tyrocinio constituto circa annum 1679. legendum dedit, quem postea quacumque adhibita diligentia nuspiam potui reperire; Collegit etiam Vitas nonnullorum Sanctorum, quorum Reliquiæ in Basilica D. Pauli quiescunt, dispositas ad Sacram Sinaxim, quarum exemplar Mss. est apud me.

Laudatur à Raphaele Fabretto, de *Aqueductibus veteris Romæ* dissert. 2. pag. 80. numero marginali 145. A Dominico Macri in Hierolexico pag. 401. juxta editionem Latinam Romæ factam anno 1672., ubi vocatur *Vir eruditissimus*; A Jo. Cinello Bibl. Vol. plut. 14. pag. 17. & plut. 3. pag. 19. Ab Equite Prospero Mandosio in Bibl. Romana tom. 1. cent. 5. pag. 332., ubi vocatur, excellenti doctrinâ Vir, ac Religiosarum virtutum ornamentis meritò venerandus, atque in rebus antiquis evolvendis, dilucidandisque Curiosus, Sedulus, Eruditus, & summo perè exercitatus &c., A Petro Ant. Torn. in *Origine, & Progressu Congregationis Casinensis*, in Epistola ad Lectorem, ubi vocat eum *Monachum dignissimum, summique meriti Regularem, & eximia probitatis, & eruditionis Virum*. A Plac. Pucc., qui ferè in omnibus suis operibus eum allegat, præsertim in Chron. Abb. Florent., & in Apar. hist. de Viris Ill. ejusdem Abbatiae. A Philippo Rondinino de Basilica SS. Joannis, & Pauli pag. 113. A Bernardo Pez. Epistola x. Apologetica pag. 220., & seq., ubi aliqua ejus opera memorantur; & ex eo, A Felice Egger Pethrusiano Idea Ord. Hier. Bened. lib. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 571. inter Historicos. Novissime à Scipione Maphæjo Hist. Diplom. Mantuæ impresso anno 1727. pag. 10.

CORNELIUS MERENDELLA Venetus S. Gergii M. Monachus effectus anno 1621. die 2. Aprilis floruit circa annum 1650. Sacrâ, ac profanâ eruditione, nec non Monasticæ disciplinæ zelo, magnâ tamen cum prudentia conjuncto, quem ostendit non solum in regendis Abbatis munere variis, ac præcipuis Venetæ Provinciæ Monasteriis, sed etiam in quibusdam satis prolixis Epistolis ad Josephum Pisani Venetum Abbatem ejusdem S. Georgii M. pro ejus prudenti administratione, ac regimine Italicè conscriptis, sacræ Scripturæ, SS. Patrum, ac profanorum Authorum testimonijs refertis, quarum una, quæ ad manus meas pervenit, data est anno 1648. die 25. Januarii ex Monasterio Pontidæ. Nec omittendum, eum magnâ etiam fuisse charitate erga proximos præditum, nam cum pestis per id temporis grassaretur, eâ laborantes sedulo invisebat, adjuvabat, solabatur, fovebatque, eorum non solum corpora, sed multò etiam magis animas recreando, quod cum postea per se ipsum præstare non posset, jussu enim civilium Magistratum (ut in hujusmodi eventibus fieri solet) domi tenebatur inclusus, ne si ipse etiam eundem morbum contraheret, aliis communicaret; populum per Epistolas confortabat, monitaque salutis scriptis suis frequentissimè suppeditabat, suarumque Epistolarum ad illos hæc ferè semper erat Inscriptio: *Abbas de Cella ad Popu-*

Populum Pontidiacum; Quia vero prædicta Epistola, quæ in manus meas incidit, haud parùm conferre potest ad ostendendam non solum Merendellæ prudentiam, ac doctrinam, verum etiam ad instruendos quoscumque Regularium Superiores, quo modo erga illos sapienter, ac discretè se gerant, idèd aliqua ex eadem excerpta hic annecto.

Observat igitur primò regulas longè diversas à Platone præscribi pro suâ Republicâ, & ab Arist. in libris Politicorum pro regendis Urbibus, ac profanorum hominum cætibus, ab iis, quæ à SS. Legislatore nostro Benedicto, aliisque Regularium Ordinum Institutoribus traduntur, pro Cœnobiorum, ac Cœnobarum felici regimine, Alius enim (inquit) modus servandus est in gubernandis captivis, vel famulis, alius in ingenuis viris, civilibusque dirigendis: alia ratione imperandum militibus, vel necessitate subditis, alia præcipiendum filiis, aut voluntate subjectis. Regendo namque promiscuo Populo, Triremibus, vel Militaribus Copiis, justitiâ per quam exactâ opus est, inflexibili Legum rigore, incorruptâ severitate. Monasteriis moderandis, Virisque liberis, ac filiis exquisita prudentia requiritur, par erga omnes charitas, & æquitas temperata, quam Arist. 4. Ethicorum Epichejam vocat, idèd summorum, imorumque moderationem, ac permixtionem, sine qua virtute nullius roboris, imò perniciosissimum evadit quodcumque Regularium hominum regimen. Porro sicut Arces, & Fortalitia, fossis, muris, turribus, tormentisque bellicis muniuntur, ac defenduntur, ita regulares domus custodiuntur, & conservantur sana doctrina, optimis exemplis, morum gravitate, ac Præfulum vigilantia, alii que id genus virtutibus, quæ sunt veluti aggeres, ac munimenta Ordinum Regularium; denique que uti verissimè monuit Sanctus ille Cantuariensis Archiepiscopus Thomas, *Ecclesia Dei non est custodienda more castrorum*. Fundamentum igitur optimi, salustique Regiminis, ille utique jacet, qui à pace, quiete, lætitiâ, gratiâ, favoribusque largiendis, illud auspiciatur; & deinceps abusus, qui irreplerint, & incommoda, quæ offenderit, paulatim evellere, opportunisque remediis curare tentaverit, memor sanè celebris, utilisque Sententiæ à Magno Alexandro olim prolata, dum ad suos Macedonas concionaretur. *Non est diuturna possessio, in quam gladio inducimur, at verò contrâ beneficiorum gratia sempiterna est*, uti Curtius narrat; Animadvertendum namque est, hominem quamvis indutum cucullo, non ideo tamen fragili carne spoliatum, aut variis animi perturbationibus omnino expertem, nemo igitur ad angustias redigendus, nec incognitâ, aut non probatâ causâ puniendus est, ne desperatione adactus, in extrema prolabatur, nullus namque hostis perniciosior (inquit) Seneca l. 2. Natural. quæst. cap. 59. *quam quem audacem angustia faciunt*; & lib. de clementia ad Neronem, *accerrima virtus est, quam ultima necessitas extrudit*; quid igitur inquires, nonnè abusus tollendi? nonnè improbi ad aliorum exemplum coercendi? utique; nam hoc ipsum Pastoris, ac Præfulis officium exposcit; At distinguendum? aut enim vitia singularia sunt, sicque in singulari tantum personâ, ut plurimum, diversimodè curanda, privatis videlicet, secretisque, ac paternis admonitionibus, deinde minis, & oburgationibus, tum expetitæ rei alicujus repulsâ, postea salutarî aliquâ castigatione, seu pœnitentiâ; demùm, his omnibus nihil admodum proficientibus, ferro tandem abscissionis, idèd vel Officiorum, ac munerum exautorazione, vel denique expulsionem, locutivæ mutatione; Aut errores, & vitia in pluribus, vel ferè in omnibus vigent, & tunc valdè cautè summâque cum dexteritate est agendum, cum plus, plerumque damni, quam emolumentum afferat in multitudinem exactus rigor; Quamobrem Seneca lib. 2. de Ira cap. 10. *In singulos Severitas Imperatoris distinguitur, at necessaria venia est, ubi totus deseruit exercitus; quid tollit iram Sapientis? turba*

„ peccantium: intelligit, quam & iniquum sit, & periculosum irasci publico vitio;
 „ multoque melius D. Augustinus id docet Epistola 64. ad Amelium, non asperdendi
 „ stimo (inquiens) non imperiose, ista tolluntur, sed magis docendo, quam iubendo,
 „ magis monendo, quam minando; sic enim agendum est cum multitudine peccantium.
 „ Igitur, qui præsunt, cum absurda apud plerisque obtinuisse viderint, ad ea tol-
 „ lenda nimis festinanter ne properent, sed paulatim, suavitèrque procedant, me-
 „ mores illius Senecæ Sententiæ lib. 2. de Ira cap. 30. *Bonus est Vir, qui injuriam*
 „ *fecit? noli credere; malus est, noli mirari.* Si criminis alicujus insimuletur Vir
 „ bonus, & honestus, qui rectus, ac virtute præditus ferè ab omnibus audiat,
 „ noli credere, nec te decipi unquam permittas; Sed invidiam potius, livorem,
 „ aut æmulationem in delatore suspicare; si autem malus quispiam, sinistra-
 „ que famæ, qui aliàs eadem, vel similia perpetraverit, vel qui læsum, aut
 „ offensum se existimat, accusetur, *noli mirari*, ne tibi durum, aut insolens vi-
 „ deatur, nam quodlibet etiam parvum animal in ultionem proclivè est, & *For-*
 „ *mice inest sua bilis*, & venia, aut saltem miseratione dignus videtur, qui percul-
 „ sus ulciscitur, hoc præsertim sæculo, *quò pro optimo est minimè malus*, ut affir-
 „ mabat Seneca de *Tranquillitate animi*, suo etiam tempore evenire. Ut autem
 „ erratis opportunum adhibeatur remedium, fontesque juris ordine puniantur,
 „ Commissarios Judices ex proprio Monastico Ordine adfiscere, qui prudentiâ,
 „ zelo, ac divino timore præditi, omnia secundum Deum, sanctamque Regulam
 „ expediant, & approbo & laudo; at ab extraneis vocandis, ut de filiorum cul-
 „ pis, propriæque domus malis cognoscant, abhorui semper, nimis notum, vul-
 „ gatumque est inter studiosa Claustra Magni illius Cajetani Cardinalis effatum;
 „ *Quando causæ Regularium Clausi metas excesserint, actum est de illis.* Quidni opti-
 „ morum Sacerdotum, qui velin proprio, velin aliquo ex vicinioribus Monaste-
 „ riis ferè semper florent, opera, & consultatione omnia componere? ut apud
 „ optimè institutos Regulares cætus mos est, absque eo quod proximorum gravio-
 „ res defectus, fratrumque nostrorum pudenda revelentur? Ego quidem vix
 „ unquam prosperè evenire conspexi, quæ a forensibus Judicibus unacum Assessor-
 „ ribus, criminali via, tractata sunt; sed ut plurimum magnam pecuniæ, aut fa-
 „ mæ jacturam per hujuscemodi Judicia fieri, absque spe alterutrius recuperandæ;
 „ at contra gravissima absurda prudentiâ potius, & charitatè Præsulum facillimè
 „ tolli, citra istiusmodi Consultorum interventum, qui tempus, aurum, decusque
 „ Monasteriorum absument, Animadverti etiam honori, ac dignitati Præsulum mini-
 „ mè conducere, modò hunc, modò illum ex subditiis insectari, ac tyrannicè vexare;
 „ non enim Principi minus sunt turpia multa supplicia, quam medico multa funera, ut
 „ ad Neronem Seneca, subdens seipso dignam sententiam, nobisque, qui præsu-
 „ mus valdè proficuum, *remissius imperanti melius paretur.* Qui leniter, ac suavi-
 „ ter jubet ad perfectiorem, promptioremque obedientiam Subditos impellit. In-
 „ nos ipsos severitate uti debemus, abstinentiâ, gravitate, solitudine, aliisque
 „ virtutibus cæteris præire, ut *quid faciendum sit, à faciente discatur.* Erga eosdem
 „ Subditos verò affabilem se præbere, non scurram, misericordem, non levitatum
 „ focium, reprehendere, sed non opprimere, punire, sed non exterminare. *Sit*
 „ *amor in Prælato*, inquit S. Gregorius Magnus 2. Moral. cap. 8. *sed non emollicus,*
 „ *sit rigor, sed non exasperans, sit zelus, sed non immoderatè sapiens, sit pietas,*
 „ *sed non plusquam expediat, parcens.* Cæterum, ut omnia, ubi opus est, in pri-
 „ stinum statum restituantur, ac Subditi antiquum virtutum, ac perfectionis iter
 „ denuo arripiant, erga omnes æquabilem se, ac beneficum Superior præbeat,
 „ studeatque (ut S. noster Legislatoꝝ monet) *plus amari, quam timeri;* Quamvis
 „ haud equidem ignorem *rarum esse, nimisque excellens*, ut cum Seneca tam sæpe à
 me

me allegato, tantique in moralibus factō, concludam, in *Officio amorem confes-*
qui, in quo odium vitasse difficile est,

CORNELIUS à Napoli familia Ceraso Monachus Casini evasit anno 1637. die 8. Decembris, & postea Decanus, tum Prior Titularis renunciatus, Vir fuit morum gravitate, & honestate conspicuus, & Regularis observantie ad extremam usque senectam verbo, & exemplo tenacissimus. Scripsit

1 *De Sacrificio Missæ*, vulgari tamen sermone, ac facili stylo, quæ uti memini (illum enim vidi Casini valdè ego Juvenis ex Romano Monasticæ Religionis Tyrocinio nuper egressus) sunt explicationes tanti Mysterij, pro minus peritis haud inutiles. Item Latine

2 *Elogia omnium Monachorum suâ ætate Casini degentium* ab anno 1637., quæ tamen inedita extant Casini in Archivo; Obiit ibidem circa finem præteriti Seculi XVII., plenus dierum, non minùs quam bonorum operum.

CYPRIANUS Brixie familia Benaglia ortus, Monachis vero S. Mariæ de Praglia Prataleâ in collibus Euganeis adscriptus anno 1694. die 24. Aprilis floret præsentì tempore conspicuo nobiliorum scientiarum ornatu, quas vel ab ipsâ pueritiâ impensius colere cum cœpisset, præcoces etiam sapientiæ fructus ex eisdem collegit, nam 16. ætatis annum nondum transgressus, Philosophicas, ac Theologicas The- ses nullo præsidente Magistro, per quam egregiè defendit. Vigésimum vero pri- mum annum agens, novæ, ac antiquæ Philosophiæ libros quatuor solidâ brevitate concinnatos in lucem dedit, quibus intellectus sui acumen, & doctrinæ præstan- tiam satis ostendit. Brixie in Monasterio SS. Faustini, & Jovitæ, eodem prorsus tempore. Philosophiam, Theologiam, ac Jus Pontificium, undique confluenti juventuti tradebat, ac insuper bis in hebdomadâ in percelebri Errantium Acade- miâ ejusdem Urbis, Mathesim, quam egregiè admodum callet, ab ejus Urbis Magistratu electus, explicabat; diebus demum Dominicis in eadem Academiâ moralem Philosophiam edocebat; Quamobrem sapientiæ, ac ingenii ejus famâ longiùs pervagante, Patavium accersitur, & à Veneto Senatu singularis ejus eruditionis opinione permoto, Sacr. Canonum in Patavino Gymnasio expla- nationi præficitur, quod quam illi honorificum, & illustre fuerit, inde cogno- scitur, quod Magisterium illud ante eum Regularium nemini collatum fuerat, sed vel Laico, vel Doctori cuiquam ex Clero Seculari; neque vero Patres pru- dentissimos ejus electionis pœnituit; nam expectationem de se conceptam Cypria- nus non solum æquat, sed etiam superat, præsertim cum doctrinæ excellentiam, insignis morum honestas, rara modestia, ac religiosa prorsus pietas ubique comiten- tur. Ejus opera sic inscribuntur

1 *Examen Philosophiæ novæ, & veteris* to. 4. in 4. Brixie apud Jo. M. Ricciardum an. 1699.; cum nempe ibidem publicè Philosophiam doceret; scripsit etiam, sed per typos minimè adhuc evulgavit

2 *Mathematicum, ut vocant Cursum*. Præter istos libros magnum quoddam opus in Jus Canonicum molitur, & præ manibus habet, quod profecto, si ad perfectionis culmen deductum fuerit, egregium sanè, & Orbi literario erit utilis- simum. Opus quidem pro sui magnitudine plurium annorum operam require- ret; sed cum a pluribus jam annis in eodem adornando, studio indefessò laboret, brevè illud in lucem exiturum speramus. Eo in opere Benallius pro scopo sibi proponit, Prælectiones omnes Canonicas in Licæo Patavino habitas (sunt autem quamplurimæ) optimo ordine disponere, eaque occasione Gratiani Colle- ctionem per quam diligentèr emendare, adhibitâque acerrimâ crisi, ac historico examine, Ecclesiasticam disciplinam ab ipso nascentis Christianæ Fidei exordio, ad hæc usque tempora illustrare, omnia ab ovo, ut ajunt, pertractans.

Anno 1721. scripsit libellum in fol. pag. 21. cum hoc titulo.

Riflessioni di un Religioso Sacerdote devotissimo della Santa Sede, sopra un modo di levare li correnti dissidii per la Costituzione Unigenitus. Hic libellus oblatus fuit Innocentio XIII. Pont. Max. ab eoque, & ab omnibus doctissimis Viris, qui cum legerunt, plurimi commendatus. In eo enim consumatissima Theologiæ, Juris Canonici, & Christianæ prudentiæ medulla conspicitur; ejus exemplar Ms. est apud me.

Eum inter doctiores, qui hac tempestate in nostrâ Congr. literis florent, recenset Angelus M. Quirinus (nunc S. R. E. Cardinalis, & Brixienfis Episcopus) in Adnotationibus ad dissert. suam, *de Monasticâ Italia historiam* impress. Romæ anno 1717., pag. 95. Nicolaus Commenus Papadopoli in Hist. Gymnasii Patavini tom. 1. lib. 2. sect. 2. c. 2., pag. 155. n. 5., 1705. 6. Augusti mihi biennio antè ad primam Canonum Sedem vespertinam translato successit, me longè præstantior, Vir doctissimus D. Cyprianus Benalea Brixienfis, Monachus Casinensis, qui eam Sedem nunc exornat eruditione Canonica singulari dissertationibus sapientissimis, virtute comi, liberali, ed ad pietatis normam exactâ,

CYRINUS nobili familiâ de Sanctis Gismundo patre Militum Ductore, Senis prodiit, & ibidem in Cœnobio S. Eugenii nostro Ordini nomen dedit; Anno 1620. die 25. Julii. Perusiæ vero sub celeberrimi eo tempore Petri Gilioli disciplinâ Philosophiæ operam navavit, quam deinde, sicut etiam Theologiam, plures annos variis in Cœnobiis Monachos docuit; clarus admodum evasit plurium linguarum peritia, Græcæ nimirum, Hebraicæ, Latinæque, ac ferè earum omnium, quæ in præsentia apud Europæos vigent, præter naturalium scientiarum, Mathesis potissimum selectiorem doctrinam; Sed in primis Sacr. Literarum eruditio insignem, ac illustrem reddidit, annos namque suprâ XL. in Pisana Universitate divinos Codices communi Literatorum plausu, ac frequentia publicè est interpretatus; ob morum verò probitatem Religioso Viro dignam æquè, ac ob doctrinæ præstantiam Ferdinando II. M. Hetruriæ Duci charus fuit in paucis, atque ab eruditis ejus ævi plurimi factus, quibus cum Epistolarum crebra necessitudo ei intercedebat. Erga suum Cœnobium impensè beneficus, Templi faciem, latasque scalas, quibus ad idem Templum ascenditur, & Cœnobii insignem Januam ad veræ Architectonices regulas venustè construendas curavit; Ecclesiæ Sacrà Suppellectili, vasisque argenteis ditavit Bibliothecam compluribus, ac optimæ notæ libris cumulatè adauxit, interque eos sacræ paginæ Interpretum, Linguarumque Professorum ingenti copiâ, quos marginalibus notis suâ manu conscriptis undique illustravit. Archium quoque antiquiss. illius Monast. ab an. 700. per Warnafredum erecti egregiè ordinavit, diplomata omnia, Pontificum, Caesarum, Regum, tam quæ ad honorem, quam quæ ad commodum pertinent, aptè distinguens. Demùm triennio antequam è vita migraret, tam Pisanam Cathedrali, quam Abbatia dignitatem, ad quam evehctus fuerat, spontè dimisit, ut privatus piis exercitationibus ferventiùs vacans, ad æternitatem se faciliùs compararet. Vivere desit Vir adeò insignis valdè senex an. 1679. ejus extant

1. *Prælectionum in Sacra Biblia tomis sex*, quos in decem annos compositos decimo quoque anno rursus ab initio recitabat; Asservantur MSS. in Bibliothecâ prædicti Monasterii.

2. *Repertorium Biblicum*, opus pulcher. aureas divinar. Biblior. explicationes Alphabeti ordine docens, quod MS. asservatur ibidem, ubi etiam extant. 3. *Plures ejus Epistolæ* satis elegantes, & eruditæ, quibus aliorum eruditorum Epistolis respondebat. Et 4. *Cursum Philosophicum* pariter MS. in 4. ubi in fronte Tractatus de anima

anima sic legitur. In libros de Anima Adnotationes, & Quaestiones per Ad. Ven. Patrem D. Cyrinum Senensem in Monast. S. Eugenii doctiss. Lectionem tradita, & à me D. Zenobio Senensi Monacho Casin. in eodem Monast. scriptis diligentè mandata anno D. 1628. Fuit autem hic Zenobius nobili familiâ de Cosinis, Abbas postmodum, & nostræ Congreg. Præsident anno 1675. Item Theologia Moralis tom. 3. in 4. & alius tomus in fol. cum hoc titulo 6. *Annotationes ex Clavi Regiâ Sayræ*. Item alius tomus MS. in 4. lingua It. alicui cum titulo: *Annotationes sopra Pietro Soave Polano &c.*

Ejus meminerunt cum laude Angelicus Aprœsius sub nomine Scipionis Glareani in Grillaja pag. 480., ubi narrat eum in nobili Academia, quam in suo Palatio Princeps Matthias ab Hetruria Senarum Gubernator erexerat, habuisse sermonem *De Cælo*, ex quo non parum laudis retulit; Vocat insuper Cyrinum Poetam argutissimè, ac vivacissimè ingenii. Idem habet Isidorus Ugurgerius Pompe Sen. par. 1. tit. 14. pag. 386. n. 1017. addens, eum tantâ doctrinæ, ac eruditionis copiâ Sac. literas interpretatum, ut Auditoribus admirationi esset: Ejus etiam sunt sequentes Inscriptiones, ut à Senen. Monachis accepi.

D. O. M.

Italia Longobardorum Plagis miserrimè data, a Luitprando Rege Varnasfredus Ætruriæ præficitur, Divino ductus lumine ad Sacras construentias ades se convertit, Monast. in Honor. S. Eugen. Abb. Greg. III. Leone III. Imper. locupletissimè ditatum. Extrâ Senas in solo Piloliano Vallis Orgiæ edificari curavit 731. Quod postea bellorum feritate devastatum ad Ecclesiam S. Spiritus ad Civitatem translatum, ab Eugenio IV. Sum. Pontif. una cum Abbatia ad Insulam Benedictin. Religion. unitum, ibi ad Rus, à quo discesserat iterum reversum est 1446. Monachi Casin. Beneficentiæ monumentum posuerunt MDCLVIII.

D. O. M.

Ave Mathildi Gentilitæ Nobilit. Magdeburgensis in Saxonia Nata quæ Eccles. S. Cyrini una cum Monasterio in honorem S. Benedicti Abbatia ad Insulam nuncupat. In Senensi ditione munificè erect. una cum prædiis Castri Castilionis, Sitechi, Podio de Monte Ala, & Monte Madio per Summos Pontif. Benedictin. Nigrorum unit. ad Patrimonium perpetuo datis Ejus nominis æternitati vivit vitâ sancta Anno Salut. 1004. Monachi Casinens. Insigni Benemerenti A. C. MDCLVIII.

Leguntur insculptæ parietibus in prædicta S. Eugenii Ecclesia ex utraque parte Januæ sub eorumdem Benemerentium effigiibus. Inveniuntur etiam impressæ in fol. Senis ann. 1649. apud Bonettum in libro, cui titulus: *Catastro di tutte le Terre, Stabili, e Case spettanti alla proprietà del Monastero di S. Eugenio &c.* formato dal Rmo P. D. Leone di Todi Abbatel' anno 1649. pag. 7. „ In quo item libro pag. 22. legitur hæc alia Inscriptio, quæ insculpta est, ut ibi dicitur, in parvo Sacello olim erecto in vertice Montis Madii, & præterito Sæculo XVII. restituto, quam Antiquitatis studioso Lectori minimè displicituram putamus, quamvis ejus Author à nobis ignoretur.

„ *Ave Mathildi optima Ildebrandi Comitæ Uxori Rmo P. D. Zenobius Perusias Abbas, & Monachi SS. Cyrini, & Eugenii Senen. Benemerentes, Sacellum hoc D. Mariæ Virgini dicatum, & Abbatie ad Insulam piè legatum, sedatis cum nobilissimâ Familiâ de Petrucc. Nemorum controversiis, cursu temporum, ac Militum incurfu dirutum, in perpetuam memoriam, honorificè restaurandum curarunt. An. MDCXXII.*

De qua Mathilde L. Capugnanus in suo Itinerario Italico hæc refert, „ Ava nobilissima Magdeburgensis Saxonie Civitatis Mulier, ut Deo serviret, in Senensem se recepit Ditionem, & Monialium D. Benedicti habitum suscepit, ædificavitque

* fuit familia de Bonamicis.

Mante Mag.
gio.

„ vitque in Insula Abbatiam, oblitque in Sacro Monasterio nunci diruto, super
Montem Madium ab ea edificatum., Sed alij asserunt fuisse natione Italiam, gente
Longobardam, cujus etiam Gentis lege vivebat, ut ejus quoque pater Zenobius,
& Vir Ildebrandus, & Avam tantummodò vocatam.

COESARIUS FUNETTI nobilis Cœsenas percelebris Cardinalis de Albicis
propinquus, in Cœnobio S. Mariae de Monte extrâ Cœsenam Monachis nostris
adnumeratus est anno 1625. die 7. Oct. Abbas postea creatus Monasterium S. Vi-
talis Ravennæ administravit ab anno 1664. usque ad an. 1667. quo tempore
erat Legatus à Latere provinciae Romandiolæ Cardinalis Cœlius Piccolomineus
Sēnensis, cujus rogatu, imò jussu Cœsarius sequens opus composuit, cujus hic
est titulus;

*Introductio provincialis ad intelligendum, & interpretandum non solum Psalterium
David, sed totam etiam Scripturam Sacram*, acta & habita à D. Cæsario Funetto
Abbate Casinensi S. Vitalis Ravennæ: De mandato Em̃i, ac Rm̃i DD. Cēlij Car-
dinalis Piccolominei Legati à Latere Provinciae Romandiolæ SSm̃i D. N. Alexan-
dri Papæ VII., coram eodem Em̃o, in suo Apostolico Palatio, in quo jussit in-
troducti *Academiam Veteris, ac novi Testamenti*, hoc tamen consilio, vel propo-
sito, ut jam supradictus Abbas incipiens a Psalterio Regis Prophetæ, esset Paraphra-
stes, qui sic in suggestu ratiocinatus est, ut imperio Eminentiae suæ obtempera-
ret, & ejus pietati, ac devotioni satisfaceret, nec non vulgaretur humillimus,
addictissimus, & obsequentissimus servus tanti Principis, qui sicut est decus, &
gloria Urbis, & Orbis, ac ornamentum Purpuratorum Sacri Collegij, ita uni-
versa virtutis Epilogus, & cunctigenæ laudationis dignoscitur grande Compen-
dium: Incipit.

Multis explosis argumentis nihil præclariùs ad manum promptiùs, & ad meam
imperitiam explicandi Sacram Scripturam præstantiùs adesse poterit, quam illud
Atheniensis Oratoris Periclis &c. est MS. in fol. apud D. Petrum Paulum Ginanni
Ravennatem Monachum, & Lectorem Scholasticarum Facultatum in laudato Cœ-
nobio S. Vitalis, qui eandem Isagogem eruditam, pulchram, & efficacem esse
per Epistolam mihi testatus est; addens Cæsario propositum fuisse totum Psalte-
rium multifariam pro sensuum literalis, allegorici, tropologici, & anagogici
diversitate explicare, ut ipsemet indicat hujusce *Introductionis* pag. 3. quod an per-
fecerit, hactenus est incompertum.

Ibidem pag. 121. Cin. 22. in Columbano à Brixia, ubi dicit. *In fine*, adde
pag. 82. primæ editionis Romanæ, apud Galeatium Chracas anno 1689.

Ibidem lin. 27; ubi dicit *Ne da in luce alcune*, adde, ottave.

D

AMIANUS HEMBRIUS à Lesina * Alumnus S. Georgii • Lesina est Venetiarum effectus an. 1602. die 21. Decembris; dicitur in quodam Congreg. Regest. MS. pag. 65. in margine; Prior S. Georgii Majoris, Musices Scriptor, nec amplius de eo mihi notum.

DAVID natione Anglus, patriâ Londinensis nostra Congr. Monachus, coluit humanas, sacrasque literas circa annum 1650. Scripsit libellum, cui titulus, *De Principiis Christianæ Religionis*. Est etiam Urbicola.

Parricidj, ubi vis gentium alibi hactenus inauditi in M. Regem Britanniae Augustissimum Carolum, ejus nominis I. ad Carolum filium M. Britanniae, Franciae, & Hiberniae Regem nunc Augustissimum, deploratio parenetica. Venetiis an. 1649., quam refert Jo. Cin. Bibl. Vol. plut. 5. pag. 22. Item Italicè.

Compendio, ovvero Trattato scritto in Inghilterra per il R. P. D. Davide Inglese, Monacho della Congreg. Casinese, sopra le Controversie, tra il Rmo Vescovo Calcedonense (Richardum Smithæum) & li Regolari, e Laici d' Inghilterra, per essere insinuato all' Illmi Signori Cardinali della Sagra Congregazione del Sant' Offizio. Est MS., & reperitur Romæ in Bibl. Sapiientiæ, in primo tomo Miscellan. Sac. Constantinii Cajetani.

DESIDERIUS PETRONIUS, in Oppido propè Cajetam, quod vulgò *Fraſſe* appellatur unde ille *Fraſſensis* dicitur, conspicua valdè Familiâ prodiit; Monachus effectus in proximo Casinensi Archisterio an. 1606. die 24. Junii, variis literarum, & pietatis ornamentis effulsit. Quapropter Abbas creatus, non solum idem Casinense Cœnobium * integro quinquennio, pluribus quidem ei partis utilitatibus, & commodis, sed nostrum quoque D. Pauli de Urbe, necnon S. Scholasticæ Sublacensis administravit, singulari ubique Religionis, ac prudentiæ fama commendatus. Claruit circa medium Sæculi XVII., scripsit

Compendium Theologiæ moralis, quod in Casinensi Bibliothecâ asservatur, signat. codic. n. 591.

De eo agunt Plac. Pucc. in Nomencl. pag. 13., & in Epitome Antistitum Casinens. pag. 53., & M. Ant. Scipio in Elogiis Abbatum Casin. pag. 275., & seqq., ubi asserit, familiam de Petroniis fuisse perillustrem, Desiderium verò sublimioris Philosophiæ exercitatione, & optimarum artium studiis, quibus adolescens in Casinati Academiâ devoverat sese, apprime excultum, & antequam Abbatis insulâ donaretur, Præfectum quadriennio fuisse Sacris Lectionibus, quæ in celebri nostro Divi Petri Perusini Gymnasio, per id temporis Pauli V. Pontificis Maximi autoritate erecto, habebantur, ut ibi, sicut & in pluribus aliis Cœnobiis, strenui, ad Fidem Catholicam propugnandam, pugiles instituerentur: ex quo nimirum Gymnasio Desiderii nostri accuratâ solertiâ, & eruditione, complures Alumni nobilioribus disciplinis egregiè imbuti prodierunt, antiquum Casinatis Familiæ splendorem instaurantes; Addit verò Scipio, Desiderium Templum quoque, & Sacrarium Casinense (quo tempore fuit ibidem Abbas) pictis tabulis, clathratis Cancellis, suppellectili, argenteisque vasis, ac ornamentis insignitè ditasse, ac demum pavimento antiquæ Aedis D. Benedicti, quod in veteri turri, materia, atque artis præstantiâ nobile spectatur, plurimum decoris addidisse, & ultimam aliquando manum imposuisse. Fuit Abbas Casinensis CXXX. Idem habet Julius Ambrosius Lucenti in Ital. Sac. restit. aucta &c. pag. 1042., & sequen., ubi animadvert-

madvertit Petronium, sicuti Desiderii primi (qui postea Victor III.) Abbatis amplissimum nomen gerebat, ita etiam virtutes in Templo præsertim exornando æmulatum fuisse, & quindecim pulcherrimis tabulis à Carolo Mellino Lotharingo depictis scutorum 1350. impendio Odeum mirificè decorasse.

DIONYSIUS FAUCHERIUS natione Gallus, patriâ Arelatensis in Provinciâ Narbonensi nobili stirpe natus est anno 1487. Adolescens optimas literas edoctus, & ad pietatem compositus ad Monasterium S. Benedicti de Padolyrone in Agro Mantuano, ubi plurimum regularis vigeat disciplina jam pridem operâ Ludovici Barbò per Italiam restituta, convolavit, ibique Monasticis disciplinis initiatus anno 1508. diè 14. Maji, annos septem summa cum laude transegit; sed cum Lirinensis Insulæ perantiquum, ac celeberrimum Cœnobium nuper ab Augustino Grimaldo Abbate Lirinensi, & Episcopo Grassensi feliciter reformatum, & Casin. Congrèg. Leonis X. Pont. Max. ac Francisci I. Xpmi Galliarum Regis diplomate unitum fuisset anno 1516., Dionysius ejusdem Insulæ beatâ solitudine, & sacrâ aménitate captus, in eam trajecit, ibidem ad obitum usque mansurus. Fuit non minùs Sanctimonia vitæ venerabilis, quàm omnigena doctrinâ conspicuus, & illustrium, ac doctiss. Virorum consuetudine literariâ florens, ut præfaretur ejus opera, prosa, metroque edita, eloquentiss., simulque piissima testantur. Hæc diligentèr conquistata, & tandem (licet non omnia) reperta, publici juris fecit Vincentius Barralis Salema (de quo infra) in suis Chronicis Lirinens. impressis Lugduni ann. 1613., ubi etiam ejus gesta, ac virtutes recenset. Extabant præterea Arelate apud Faucherios, eodem anno (testis est idem Barralis) ingeniosæ Tabulæ Dionysii manu olim depictæ, ab ipso eisdem dono datæ an. 1554., nempe horariæ preces optimo charactere exaratae, ac pulcherrimis figuris subtili, tenuique penniculo in margine effictis mirè adornatae, ut quæ in Lectionibus, & Psalmis ibidem leguntur, in iisdem figuris ad vivum expressâ oculis etiam cernantur. At quamvis in sacra studia totus incumberet, coactus tamen fuit in ultima senectâ Prioris munus, ex obedientia, subire in eodem Lirinens. Monast., quo tempore severiorem disciplinam ex Regulæ præscripto sedulo promovit, eandemque apud Tarasum in Monialium Cœnobio, quarum aliquandiu curam gessit, magnâ, constantique diligentia restituit, eisdem Monialibus ad morum perfectionem simul, & quod admodum rarum est, ad optimarum literarum amorem inflammatis. Tandem ætate, ac laboribus confectus, meritisque onustus egregius hic, ac piissimus Pater vitâ sanctus est apud Lirinum an. 1562. & sanè felicissimè, dum enim devotiss. quædam carmina à se composita oloris instar caneret, ad Superos evolavit, pluribus relictis ingenii satibus, scilicet.

1. *De Reformatione mentis lib. 1.* 2. *De Meditatione Passionis Christi.* 3. *Paræneses ad Monachos, de Cruce post Christum tollendâ.* 4. *Sermo in Natali Salvatoris nostri Jesu Christi.* 5. *Sermo de cœlesti desiderio, & amore.* 6. *Sermo de Sacerdotis dignitate ad Clerum Arelatensem.* 7. *Sermo funebri habitus Tarracone,* Itemque alius habitus in Civitate Venciensi.

8. *Epistolæ ad Diversos plus centum quinquaginta,* plenæ pietatis, & eruditionis; Inter eas plures sunt ad Gregorium Cortesium, & Isidorum Clarium ei amicissimos, ac vicissim eorundem ad Faucherium, ex quibus quanti Dionysium facerent viri illi doctissimi, apertè constat, præcipuè vero Isidorus, inter cujus Epistolæ nuper operâ Benedicti Bacchini anno scilicet 1710. Mutinæ editas, plures leguntur ad Dionysium datæ, præcipuè pag. 107., & sequen. ann. 1529. ubi in fine: *librum item ipsum cum elegantissimis scriptis tuis. ... mites.*

9. *Prælectiones in omnes Epistolæ Divi Pauli,* quæ tamen adhuc ineditæ extabant in Lirinensi Cœnobio tempore ejusdem Barralis. 10. *Passio Sanctorum Angulphi*

Abbatis, & Sociorum Martyrum versibus descripta. 11. *Eclogæ quinque diversis de rebus Sacris.* 12. *Ode, varique generis versus penè infiniti.* 13. *Diversa Epitaphia Virorum Illustrum.* 14. *Hymni in honorem aliquot Sanctorum.* 15. *Epithalamia ad diversos nobiles.* 16. *De Ludibus Lyrinæ Insulæ versu Heroico Ecloga, Candido, & Faustino Interloquutoribus, quæ impressa legitur in principio primæ partis eorundem Caronicorum à pag. 19. usque ad 26.* 17. *Elegia de eadem Lyrina Insulâ ibidè pag. 28. & sequen.* 18. *Ode de S. Lupo Monacho Lyrinensi, & Episcopo Trecensi, ibidè pag. 216.* 19. *Hymnus de eodem S. Lupo, ibidè.* 20. *De S. Siffredo Carpentorastensi, & Monacho Lyrinensi Carmen, seu Hymnus. Siffredus hac die gravi &c. ibidè pag. 142.* 21. *De Sylva Petri Pylade Monachi Epigrammâ ibidè pag. 426.*

22. Transulit etiam de Italico in Latinum *Sermonem* satis elegantèr *Speculum Interioris hominis Stephani Fermensis.* Itè. 23. *Libellum ejusdem de Discretione, & tractatum de Oratione interiori, sive mentali, variaque alia edidit, quæ tamen Salerna minimè reperire, ac videre potuit, sed Venetiis in Bibl. S. Georgij M. extant Faucherii opusc. varia Mss. tom. 1. in 4. sign. 305. At Arnoldus Wion, qui de Dionysio agit Lig. Vit. l. 2. cap. 65. pag. 412., ejus opera, sub his titulis, ac nominibus recenset. 1. Sermones de diversis l. 1. 2. Odarum ad Deum, Virginem, & Sanctos l. 1. 3. Annotationum in Vitam S. Honorati Episcopi l. 1. 4. De Causis naturalibus rerum occultarum Dialog. lib. 1. 5. Epigrammatum ad Doctos quosdam l. 1., & alia plura, quæ in communes manus non pervenerunt. Asserit quoque Arnoldus ibidè aliquot è Faucherii Epistolis excusas fuisse Venetiis anno 1513. in 4. cum Epistolis Gregorii Cardinalis Cortesii. Tomo vero 2. in additamentis pag. 885. hæc de eodem Dionysio subdit. Itè Epistolarum ad diversos lib., in quo insertæ leguntur plures Epistolæ *Maximi Monachi Casinensis, nempe 42. Justini Monachi I. Cesarei Monachi I. Innocentii Monachi I., & Eucherii Monachi I.* quem librum se Ms. vidisse testatur; subditque Dionysium patriam quidem fuisse Arelatensem, licet alii eum Tarraconensem faciant, sed malè, cognomine Faucherium.*

Laudatus Barralis Salerna in prædicto Chronico vocat Dionysium, „ Virum verè pium, qui scripsit, & fecit, cujus memoria semper cum laude in Sacra Lyrina erit. Petrus Ricordatus hist. Monast. Diario 4. pag. 460. à tergo eum appellat Sanctæ, & ad aliorum exemplum piæ conversationis Virum, Poetam, & Oratorem insignem, Magnum Theologum, ac Summum Philosophum, sed eum obiisse dicit an. 1560., non 1562., ut Barralis tradit. Titus itè Prosper Martinengus, qui eum Græco carmine laudavit, quod legitur in primo tomo Operum ipsius Martinegii, cui titulus *Poemata diversa &c.* pag. 264. Monachum religiosum & Poetam dulcissimum nuncupat. Gabriel Bucel. Ben. Rediv. ad ann. 1508.

Sed juvat subnectere, quæ ipsemet Faucherius de studiis suis, & affectuum narrat in prima Epistola ad Gregorium Cortesium data, „ Prælegimus autem (quoniam tibi studiorum nostrorum rationem postulas explicari) Carmen Actii Sinceri de Partu Virginis, videlicet, quod ea res his diebus maximè consentanea videatur. Præterea Ciceronis librum de Amicitia, quibus lectionibus multi interfunt, & mirum est, quanto in his amore, ac studio sese Juventus exerceat &c., „ Illud autem multò magis mirandum, quod in 2. Epistola ad eundem scribens, ait, „ Reliquæ verò (loquitur de Monialibus Tarraconensibus, quarum spirituales curam tunc substinebat) diverso ab iis itinere gradiuntur, quæ Christum sibi conciliare cupientes, in id die, noctuque operam navant, ut illi castissimis moribus, & variis virtutum ornamentis placere possint; Literis incumbunt omnes, & liberos non minùs, quàm fusos, aut rumbos discunt volvere; D. Cypriani, & Hieronymi

onymi Epistolas aliquot prelegimus, & ex Divo Ambrosio, & alijs Authoribus, diversa, prout illarum usibus consentaneum quidpiam, aut profuturum judico. Ciceronis Officia, & ejusdem Lelium, insuper, & multas Salomonis parabolas, quas etiam jubente me, memoriæ mandant; Id, qui volet, vitio mihi vertat, attamen, & Principibus ipsis, & ferè omnibus, sed præcipuè literatis Viris tam gratum videtur, ut Collegii hujus nomen ubique ferè per totas Gallias, sed maxime apud Aulam, sit famosissimum. Unde & Nobiles Viri, qui filias suas Virginitati dicare volunt, ad nostrarum exemplum eas cupiunt institui, satius existimantes eas nosse, quæ legunt, aut cantant, quam Picarum more, quæ utcumque legere didicerint, ore tantum proferre.

Carmina autem, quæ veluti *Cantator Cygnus funeris ipse sui*, antè paucos sui exitus dies, graviter ægrotans. & lecto decumbens cecinit, hæc sunt. Epitaphium.

Donec pauca loquor loco resiste

Tantisper, tibi si libet, Viator

Non enim volo te diu morari;

Hic ego Dionysius, reatus,

Quem pondus magis aggravat jacentem,

Quam congestus humi tumens acervus

Si qua in te est pietas, rogo, obsecroque

Hac me mole gravi levare cures

Pro me toto animo, Deum precando

Ne peccata mihi imputet, pia sed

Consuetudine sua benignitate

Iis me sublevet, & mei misertus

Optatam tribuat mihi quietem.

Hæc sunt, quæ memor, ut Viator

Sis, his te volui monere verbis.

Aliud antè pauculas sui felicitis transitus horas.

Obsecro, qui transis hac, gressum siste Viator,

Et pro Defuncto hoc dic bona verba precor.

Hic Dionysius hoc inclusus marmore iussit

Hic sua tantisper mortua membra cubent.

Dum clangente tubâ, & Christo veniente resurgent

Corpora, quæ in tumultis morte sepita jacent.

DOMINICUS MARIA AURIA Genuensis Monachus nostræ Congr., qui vixit circà medium Sæculi XVII. typis tradidit Italicâ linguâ

Orationem habitam in Parentalibus Ferdinandi Austriaci Principis Cardinalis Neapoli an. 1642. cujus rei testis est Raphael Sopranus, ut refert Augustinus Oldoinus in Athenæo Ligustico pag. 166. ubi vocat Dominicum religione multâ, morum candore, ac Scientiis conspicuum &c.

DOMINICUS AB ASULA Agri Brixiani Oppido, Venetiis in Cœnobio S. Georgii M. Cucullo indutus est anno 1574., die 14. Februarii, Quædam scripsit historicè non contemnendo stylo, majora certè daturus, nisi immaturâ satis morte præventus esset anno 1592. mensè Sept. ætatis suæ 36. Lucubrationes ejus hunc titulum præferunt.

1. *De Translatione antiqua Corporis S. Stephani Protomartyris* ad Monasterium S. Georgii M. Incipit *Postquam Beatissimi &c.* 2. *De Translatione novissima ejusdem Sancti* ex veteri ad novam Ecclesiam S. Georgii. Incipit *Jam primum omnium constare debet &c.* Extabant Mss. teste Arn. Wion. Lign. Vit. l. 2. cap. 65. pag. 412.

DOMINICUS DE CINQUINIS Patriâ Perusinus ab ineunte ætate literis humanioribus egregiè imbutus, adhuc Juvenis, & in Sæculo degens nonnulla composuit, & evulgavit carmine Latino sub nomine, quod tunc gerebat, Laurentii de Cinquinis, videlicet

1. *De Fasciis Infantule Mariæ* impress. Perusiæ anno 1666. 2. *De divi Basilii M. laudibus* ibidem an. 1665., & 1671. Jam vero inter nostros adscriptus apud S. Petrum in Patriâ severioribus studiis non inferiori conatu operam dedit, quare

3. *Theologiam in artem collectam* evulgavit Perusiæ anno 1677. ut tradit Augustinus

stinus Oldoinus in Athenæo Perusino lit. L. pag. 201. & seq. ex quo nos hæc omnia hausimus.

DOMINICUS GALLI Romanus Monasterii S. Pauli Alumnus factus anno 1633. die 12. Martii, & in Congr. nostra Decanus, Sacr. Rituum Magister peritus æquè, ac diligens, anno Jubilæi 1650. in Basilica Divi Pauli Pœnitentiarius, & Sacratio Præfectus, mysticos Ritus, qui ibidem eo sanctissimo tempore peraguntur, ad posterorum eruditionem in libellum redegit, & evulgavit cum hoc titulo.

1 *Sacri Ritus*, quibus ab Eñno, & Revñno D. D. Marcello Cardinali Lantes Sacri Collegii Decano referata est Porta Sancta Basilicæ Divi Pauli anno Jubilæi 1650. Innocentio X. feliciter Regnante; observati a D. Dominico Gallo, ejusdem Basilicæ Magistro Cæremoniarum; Romæ ex Typographia Francisci Caballi anno 1650.

Adnotavit etiam accuratè quidquid de die in diem in eadem Basilicâ fieri contigit, Sacras nimirum Processiones, rationem illas excipiendi, & admittendi, numerum advenientium Peregrinorum, & quidquid notatu dignum visum fuit, qui liber extabat MS. apud D. Honorium Romanum Divi Pauli de Urbe Professum, ut dicimus, & Abbatem Cœnobii Farfensis, postea Perusini, ubi obiit an. 1722. cum hoc titulo.

2 *Breveraconto dell' Anno Santo 1650. e funzioni fatte in S. Pavolo di Roma.*

In Bibliotheca verò S. Pauli duo libelli Mss. extant manu Dominici Galli exarati: In primo qui has literas initiales præfert D. D. G. R. C. C. nempe D. Dominicus Gallus Romanus Congregationis Casinensis, hæc continentur Italicè.

1 *Della Passione di Nostro Signore Giesù Cristo nel Venerdì Santo* (plura nempe Carmina) *in terza Rima.* 2. *Pianto della Madonna in ottava Rima.* 3. *Della Gloria del Paradiso*, eodem Rythmo. Alius autem libellus ita inscribitur. *Collectio omnium Sanctorum præcipuè Virginum*, quæ in Martyrologio ab eruditi F. Baronio conscriptæ sunt, per menses disposita; explicit. *In honorem SS. Patris Benedicti, Matris Scholasticæ, & Dominici.*

Ejus meminit Eques Prosper Mandosius in Bibliothecâ Romanâ vol. 1. cent. 2. num. marg. 10.

DOMINICUS QUESADA Neapolitanus in Sacro Monast. Casin. sub. D. Benedicti vexillo Deo se dicavit anno 1616., die 13. Nov., qui cum divinis, humanisque literis animum instruxisset, & Philosophiam, ac Theologiam diligenter plures annos docuisset, ejusdem Monast. Abbas electus est, optimo quidem consilio, nam Casinensem Basilicam a Prædecessore ob vetustatem dejectam, magnificentissimè reædificavit, pulcherrimâ quidem structurâ, anno 1649. quam deindè Successores mirè exornarunt, & in præsentem usque diem maximis sumptibus exornare pergunt, auro, picturis, marmoribus pretiosissimis, Organo insigni, Odeo, ac Sacellis nobilissimis, adeout pretio, atque pulchritudine primariis, ac celeberrimis Italiæ totius Ecclesiis conferri jure, ac meritò possit; At Dominicus anno Jubilæi 1650. eximiâ charitate ultrâ quinquaginta millia Hospitum, ac Peregrinorum excepit, quos non solum corporalibus, sed spiritualibus etiam cibus cum per Monachos, tum per se ipsum abundè alendos curavit; Sed cum invictâ constantiâ Monasterii Jura vindicaret, Diocesim perlustrans, à Latronibus captus est, multoque auro redemptus anno 1652. Ex Latronibus tres Romam aufugientes, ab Innocentio X. extremo supplicio addicti sunt, cæteri variis in locis miserè perierunt. Dominicus cum annos quatuor Casinum gloriosè rexisset, ad Aretinum Cœnobium gubernandum translatus, Templi nobilissimi ædificium, Georgii Vasarii graphicum opus, auxit, &

ad culmen perduxit, nec aded multo post Abbatis dignitate spontè deposità, Casinum se recipiens, ibidè arctiori observantiæ religiosissimè vacans, terminum vitæ piissimè tandem invenit. Ab eo edita est valde insignis

Synodus Diœcesana celebrata anno 1652. quam sanctiss. legibus refertam, & Sacrar. Congregationum rescriptis, Sacr. Conciliorum, SS. Patrum, ac celebriorum DD. autoritatibus, undique vallatam, & fulcitam mysticis Præfatiunculis ad singula capita ornatam, marginalibus denique Notis, tamquam fulgentibus gemmis mirifice ornatam impressit Romæ an. 1654. apud Franciscum Caballum in 4. pag. 196. Incipit *Dominicus &c. Ne antiquus ille humani generis hostis præcipitet hereditatem Domini &c.* Scripsit etiam Italico Idiomate.

Commentario sopra la Vita del P. San Benedetto scritta già da San Gregorio Magno, est Ms.

Laudatur à Joanne Caramuele, & ab Julio Ambrosio Lucenti, in Italiâ Sacra restr. & auct. pag. 1052. ubi vocatur *Vir omnium Scientiarum genere conspicuus*. In nostris regest. pag. 236. dicitur *Abbas Tit. ex regimine Vir Doctissimus*.

E

RAMUS GATTOLA nobili familia Cajetæ ortus, in Casinenſi Monasterio admodum adoleſcens, ideſt annorum tredecim Deo militare inſtituit anno 1675. die 30. Nov; Vix emiſſa ſtatuto tempore ſolemni Profeſſione, ſe totum Antiquitatis, & Eccleſiaſtica eruditionis ſtudiis devovit, eo quidem proſectu, ut Bibliothecarius primùm, deinde Chartularius, &, ut dicunt, Archivista, Caſinenſis conſtitutus, copioſa recondita eruditionis ſuppellectile

prædites, eam, quâ voce, quâ ſcripto undique diſſuderit, a doctiſſ. propterea Viris ubique plurimè factus, & maximè celebratus. Quod Chartularii munus diligentiſſ. & laudabiliter pluribus jam annis adminiſtrat, ingenti rei Caſin. comodo, & utilitate; Nam omnes penè ſcripturas propriis ſedibus olim avulſas, diſtractasque, integrè admodum, ac plene reſtituit, ſuiſque locis, ordinibusque assignavit; Et quamvis per omnes honorum gradus, Decani ſcilicet, Prioris, & in Civitate Sangermanenſi, totaque Caſinenſi Diœceſi Vicarii Generalis egregiè adminiſtratos, viam ſibi ad Abbatiam jam ſtraviſſet, ſtudioſorum tamen, tranquillaque vitæ arctiori in dies amore irretitus, Priotatu abdicato, in ordinem ſe redegit, Deo, ac Sacris Muſis unicè vacaturus, anno 1708., die 3. Maji, cui tamen honores omnes, & Privilegia, quæ Abbatibus Titularibus, qui fuerunt Abbates Regininis concedi ſolent, Revm̃us Præſidens, * cæterique Diſſinitores ei conceſſere, *ob ejus nimirum ſingularem virtutem, pietatem, ac benefactorum merita in Sacrum Caſinenſe Cœnobium, labores denique, & curas in re literariâ promovendâ, & Caſinenſi Archivo, ac Bibliothecâ curandâ &c.* ita in decreto; Quod verò ad ejus lucubrationis pertinet,

* D: Gregorius Porrius à Mutina.

1 Plures collegit *materias, & monumenta*, quibus Caſinenſe Chronicon aliquando proſequeretur, ea interim per partes paulatim aptè diſtribuens, & ſuos in ordines redigens. 2. *Tractatum* quoque, ſeu potius *librum* composuit, ſatis quidem prolixum, ubi de Episcopis, & Abbatibus, aliisſque Illuſtribus Viris Caſinenſibus diſſuſè, & accuratè agit, quem tamen Julio Ambroſio Lucenti Abbati Ciſterciènſi tranſmiſit, ut deſumptas indè notiſas ſuo ſtylo diſtinguens, ac diſponens, Italiae Sacrae ab eo reſtrictæ, & auctæ infereret, typiſque committeret, quod quidè Romæ ann. 1704. ex Typographia Bernabò contigit. Ipſe autem proprio ſtylo ſequentia opera digeſſit.

3 *De parto, aucto, diminutoque Caſinenſis Monasterii Dominio*: Opus in 3. libros diviſum. Præmittitur *Historia vetuſtiſſimæ Caſinenſis Civitatis*, plurimis antiquis Inſcriptionibus, variis ex locis collectis, confirmata, ac illuſtrata; Adjiciuntur duæ Appendices, in quarum primâ, quamplurima diplomata, Privilegia, Donationes, aliaque documenta Pontificum, Cæſarum, Regum, ac Principum Sac. Rotæ Romanæ, aliorumque Tribunalium, quæ in opere ad dictorum comprobationem allegantur, ad verbum aſſeruntur, ac quibuſdam Annotationibus illuſtrantur. *Historiæ* deinde Anonymorum Caſinenſium ab anno 914. uſque ad annum 1212. producuntur; Sicut etiam Chronicon Ricchardi à S. Germano, Emortuale Caſinenſe, alteriusſque Monasterii; & quædam alia inedita; omnia *correcta, emendata, ſuppleta, & aucta*. 1. *De Caſinenſis Archivi antiquitate, cuſtodia, & authoritate*. 2. *De juribus, ac Dominiis*, quibus Caſinenſe Monasterium ab octavo ſæculo ad hæc uſque tempora potitur, nempè 1. De Jurisdictione Civili Criminali, ac mixtâ in Civitate S. Germani, ejuſque Oppidis 2. De Jure

Venationis, & Piscationis. 3. Portulaniæ, & Syclæ. 4. De Jure Bailivationis, 5. Fidæ, & Disfidæ. 6. De Dominio Aquarum omnium. 7. Terrarum, Dommorum, & Incolarum intra fines totius Abbatiae Casinensis. Præterea cum percelebri Casin. Bibliothecæ, quæ tunc novis pluteis, egregiisque cælaturis magnificè exornabatur, præesset, libros omnes, ejus potissimum operà optimorum Authorum voluminibus haud parum auctos, pro materiæ serie, concinnè, aptè, quæ distribuit. Mss. verò Codicum (sexcentos transcendunt) syllabum valdè accuratum contexuit, in quo, quæ inedita, quæve typis tradita, tum quæ præcipua in singulis reperiuntur, dilucidè adnotavit. Quo verò tempore Vicarium Generalem egit, Ecclesiarum omnium Casinensis Diœcesis Bona, ac Latifundia tribus Inventariis confectis, in libros authenticè redegit, quæ Inventaria Sacra Romana Rota approbavit in Decisione *Nullius, seu Montis Casini Manutentionis, seu Processionum coram Lancetta 22. Junii 1714.* 8. *Hæc autem tria Inventaria, quæ Dominis approbanda visa sunt.* Non solum autem Erasmus hæc lucubrationes composuit, sed alios etiam, quos potuit, ut preclara opera scriberent, & vehementer hortatus est, & peramanter adjuvit; Mihi sanè, & pro ingentia ejus in omnes humanitate, & pro arcu necessitudine nobiscum ab adolescentiâ, dum Casini degerem, intercedente, Bibliothecam hanc molienti, olim multiplices Authorum, operumque notitias subministravit; quamobrem cum pares ei pro beneficio gratias referre nequeam, ea potius, quæ Viri clarissimi, de ejus in literas, Literatosque amore, ac beneficentiâ narrant, in medium proferam.

Benedictus Bacchinus in Epistola nuncupatoria, quâ librum suum *de Ecclesiastica Hierarchia Originibus* Erasmo dedicat, hunc alloquitur verbis, „ Te verò quali animi candore præditum, quanto bonarum literarum amore ferventem, „ quantâ humanitate erga earundem cultores utentem expertus sum? Planè, & „ animos excitas, & opere excitatos juvas, & scriptis instruis, ut res Ecclesiastica „ per eruditos Viros in dies promoveatur; Quotquot intelligis Reipublicæ bono in- „ sudare, officiis demereri, sincerè colis, amasque &c.,

Jo. Ciampinus Romanus, Magister Brevium Gratiae, & utriusque Signaturæ Referendarius in dissertatione *de Vocis correctione in Sermonem VII. S. Leonis M. de Nativitate Domini*, quam Romæ impressam 1693, apud Jacobum Komarek Boemum eidem D. Erasmo nuncupavit, sic initio eum compellat, „ Innotuit jam „ pridem tuus erga bonas artes, iisque addictos, amor, ac de iisdem benemerendi „ voluntas, quam semper prætulisti, ac præferre non cessas, alios ad studia invi- „ tando, alios alliciendo, alios humanissimis, doctisque responsionibus erudiendo, „ nullis denique parcendo sive laboribus, sive impensis, quibus literariæ Reipu- „ blicæ pro virili prodesse possis. Noveram & ipse, quæ ad te in hac laude non a- „ tuit tantum nobilissimi Ordinis Sociis, sed & ab aliis vulgò ferebantur. Certius „ tamen, & amplissimum hujus rei testimonium magnâ cum animi delectatione „ cœpi, cum non ita pridem Majo mensè ad invisendum celeberrimum Archiep- „ nobium, in quo vivis, me contuli; spectavi procul dubio admirandus loci „ Sanctitatem, Domus Dei decorem in templo, ac ut ita dicam inclytam virtutum „ omnium coloniam, quæ tot egregios Urbibus Episcopos, tot optimos Vaticano „ Cardinales, tot Sanctissimos Ecclesiæ Pontifices, tot Sanctorum Myriadas Cælo „ dedit. Miratus sum Cœnobii structuram, & magnificentiam, tum Conditoribus „ Regibus, tum habitatoribus Monachis planè dignam. Vidi libentissimè Cæsarem, „ Regum, Principum opulentissima donaria, in quibus licuit agnoscere, & Chri- „ stianam eorum Pietatem, & Benedicti Parentis vestri Gloriam. Jucundissima „ quin etiam mihi accidit singularis Monachorum omnium humanitas, qua me ve- „ nientem excepere, & omnibus Religiosæ hospitalitatis officiis liberalissimè præ- „ stitit

stis, abeuntem dimisere; Verum ut ingenuè fatear, quod ad rem præsentem maximè facit; eximiam cœpi voluptatem, tot vetustissimorum Codicum, Scriniâ in Bibliothecâ, cujus ipse Custodiæ præes, aspiciendo, majoremque procul dubio, cum te summâ facilitate Codices ipsos, tot tamque diversis characteribus exaratos, expeditissimè legentem audirem. Profectò ex hac singulari eruditione factum putò, ut toties a me in rebus datis interrogatus, eâ facilitate responderis, quam expectare tantummodo possumus ab homine in his studiis diu noctuque versato; Neque verò ita Codicibus manu exaratis addictus es, ut vulgatos per typos negligas; Quinimò, & his comparandis, quantum Religiosâ disciplina permittit, non modicam pecuniæ summam impendisti, quos Romæ diligenter emptos, in tuum nobile Musæum transtulisti, in his quietem, in his delicias tuas Sapientum more reponens. Hinc factum est, ut nullum tibi acceptius grati animi monumentum a me tibi offerri posse crediderim, quàm literarium ali- quod opusculum & hoc præsertim, quod a te quodammodo profectum, jure quodam videtur tibi reddendum &c. Iterumque ejus meminit magnâ cum laude tom. 2. de antiquis Musivis fol. 135. Item Bern. Montfaucon Diar. Ital. fol. 323. & 322. Eustachius a S. Ubaldo in lib. de Dei Benedictione fol. 236. Joseph. M. Thomafius (postea Cardinalis) in Antiquis libris Missarum Romanæ Ecclesiæ fol. 39., & 294. Philippus Macchiarellus in Apologia S. Petri Damiani contra Laderchium, quàm eidem D. Erasmo dicavit. Nicolaus Carminius Falco in Vita S. Januarii fol. 434. & seq. Laurentius Zaccagna in Collectaneis Monumentorum Veterum tom. 1. fol. 15. Jul. Ambr. Luc. Ital. Sac. col. 434. in Episcopis Cajetanis, & in Episcopis Casinensibus pag. 1078. & 1080.

Theodoricus Ruinart. in Appendice 1. part. Sæculi VI. de Actis SS. Ord. S. Ben. pag. 761. in Vita S. Petri Abbatis Perusini; Et iterum in præf. Operum S. Gregorii Turonen. num. 88. & in Vita Jo: Mabillonii Gallicè scripta, & in Latinum sermonem a D. Claudio Procuratoris Generalis S. Mauri in Urbe Socio conversa, Patavii impressâ 1714. pag. 81., & in aliis Operibus. Idem Jo: Mabill. in Itinere Italico fol. 223. & in præf. 1. tomi Annal. Bened. n. 29., & tom. 2. eorundem fol. 57. & tom. 3. fol. 407. & tom. 4. fol. 317. & in Supplem. de Re diplomat. fol. 113. qui Mabillonius moriens Patres suæ Congregationis Maurianæ enixè rogavit, ut eidem D. Erasmo exemplaria librorum omnium ab ipsis in posterum edendorum, deinceps mitterent, cui etiam vivens humanissimas literas amoris, & venerationis plenas pluriès scripsit, quarum ea est valdè insignis, quàm anno 1694. die 20. Junii ad eum dedit, ubi inter cætera, quod mones de edendo latine tractatu meo de studiis Monasticis, certè perhonorificum mihi censeo, tibi- que quantas possum maximas gratias refero ob tam liberalem de me, studiisque meis opinionem, in manus tuas me, meaque omnia libentè trado, & impendo; faxis, quod è bono publico esse judicaveris &c. modo ut me redames, nam- que quantum te amem, non capies, quando ipse vix capio &c. Quod ut melius percipiatur sciendum est Erasmus persuasisse D. Josepho Porta, de quo infra, ut librum Mabillonii de studiis Monasticis è Gallico in Latinum sermonem transferret, quia verò quædam ab Italis Censoribus minime admittenda, præcipuè quæ libros prohibitos spectant, verebatur, idcirco ad eundem Mabillonium Erasmus hac de re scripsit, ab eo exquirens, delenda ne illa essent, vel retinenda, ad quod humanissimus Mabillonius prænarratum responsum dedit, quod ejus & animi demissionem, & in Erasmus summam degnationem, simulque eximiam de eodem existimationem testatur.

Id ipsum repetit in aliâ Epistolâ datâ ad eum Parisiis anno 1695. die 31. Januarii, quæ incipit „ Accepi postremas literas tuas melle ipso mellitiores, quæ gra-

„ tam

„ tam habent significationem continuæ benevolentia in me tuæ, amplector ami-
 „ cam in his manum, pectus, animum, quæ omnia totum Erasmum meum spi-
 „ rant, idest Virum omnium hominum cordatissimum, amantissimum, dulcissi-
 „ mum, denique, ut paucis omnia complectar, virum Ambrosium &c., & infra, „ de
 „ libris Studiorum Monasticorum facies, quod voles; Horum penes te potestatem
 „ integrâ esse volo &c.

Renatus Massuet Epistola ad eum data 4. nonas Febr. 1711. Parisiis ex Mona-
 sterio S. Germani a Pratis eodem erga Erasmum benevolentia, ac observantia
 tenore tititur, „ Quæ te loco haberent nostri pia memoria Mabillonius, & Rui-
 „ nartius; quæque tua essent in eos merita, non me fugit &c. Supplex etiam, at-
 „ que etiam rogo, quam operam tanto viro (Mabillonio) Munificus deferebas, mi-
 „ hi etiam, qui nec ei, nec cuique alteri observantia in te cedam, commodare di-
 „ gneris, omnia, quæ ad illustrandam Benedictinam in Italia Historiam conduce-
 „ re videbuntur subsidia, conferre pro tuâ benignitate pergas &c., & circa finem,
 „ interim oblato tibi Irenæo meo fruiere, tuique ex animo munusculum esse memi-
 „ neris. Vale, „ Eum laudant etiam Justus Fontaninus in *defensione Veterum Privi-
 legiorum* fol. 264. & Angelus M. Quirini Dissert. de Monastica Italia Hist. conscri-
 bendâ pag. 95. in Annot. alique. Vide nostra Analecta.

EUGENIUS GAMURRINUS Aretii in Tusciâ nobili, ac antiquâ familia
 prodiit, & primo quidem in Aretino Cœnobio in filium, ut nobis moris est, co-
 optatus an. 1646., die 24. Febr. deindè inter Abbatia Florentinæ Alumnos ad-
 scribi obtinuit, Vir perservida Indolis, nec tamen politicis rebus ineptus; A
 Ludovico XIV., cui totum quartum Operum suorum dicavit, Consiliarii, ac
 Eleemosynarii titulis decoratus, auream torquem, cum aureâ itidem ejus ima-
 gine recepit, regisque negociis obeundis Genuæ aliquandiu Agentis titulo depu-
 tatus. Florentiam deinde se recipiens a Cosmo III. M. Hetruriæ Duce Theologus,
 ac familiaris declaratur; Antiquitatis studiosissimus, omnes vigiliarum labores
 Genealogicæ Historiæ consecravit, illustrium Familiarum Tusciæ, & Umbriæ ve-
 tustas series tomis quinque complexus, qui tunc quidem a nobilibus Familiis,
 utpote laudum suarum, ac gloriæ promptuarium, avidissimè recepti sunt.
 Majus opus pluribus tomis distinguendum aggressus, Genealogiarum Regalium,
 ac Nobiliss. Europæ Familiarum, diuturnis, gravissimisque morbis impeditus,
 nec perficere, nec edere potuit; Itaque imperfectum ut erat Ferdinando M. He-
 truriæ Principi, Cosmo III. filio dono dedit, reconditæ historiæ amplam satis sup-
 plementilem. Sex ante obitum annis, lectulo serè semper detentus, calculorum
 insuper dolores acerrimos, sævumque dysuriæ cruciatum magnâ sanè patientiâ
 sustinuit, SS. Jesu Nomen continuò invocans, qui tandem morbus illi vitam ade-
 mit Florentiæ an. 1692., quarto nonas Junii ætatis suæ 70., quinque lapidibus
 ponderis unciarum septem in ejus vesicâ repertis, cum in nostrâ Congreg. Abbatis
 titulo (non autem regimine) donatus à multis jam an. fuisset. Ejus Opera hæc sunt.
 1 *Historia Genealogica delle Famiglie nobili Toscane, & Ubre all' Altezza Serenissima
 di Cosmo III. Principe di Toscana* tom. 5. in fol. quorum primus impressus est Flo-
 rentiæ apud Franciscum Honofrium ann. 1668. Secundus anno 1671. Florentiæ
 apud Lucium Navesi. Tertius ibidem apud Franciscum Livium ann. 1673.
 Quartus item Florentiæ anno 1679. apud Jo. Gugliattini Typis Ser. Celsitudinis
 Alla Condotta Ludovico XIV. Francorum Regi dicatus, cujus vitam in longissi-
 mâ Epistolâ nuncupatoriâ pagg. 268. describit. Quintus ibidem apud eundem
 1685. Francisco Nerlio Cardinali dicatus.

2 *Fondazione, e Stato del Monastero di S. Benedetto di Foligno raccolta dal Padre
 D. Eugenio Gamurrini Elemosiniere della Maestà Cristianissima, e suo Consigliere
 &c.*

Esc. Decano, e Cellerario di d. Monasterio, e primo Professo de' SS. Benedetto, e Feliciano di Marmonzone, posto nei Sobborgbi della Città di Foligno del 1662., ex quo habetur pluries eum mutasse Professionis locum. Vidi olim hunc tractatum Romæ in Bibliothecâ S. Pauli de Urbe MS. Multa insuper alia reliquit MSS., quæ Florentiæ extant.

Non tacuerim tamen ejus opera Genealogica a quibusdam. qui eâ in re peritos se profitentur, in aliquibus reprehendi, & carpi, tamquam non omnia veritati consentanea tradat, & potius adulandi gratiâ pluribus Familiis præsertim Patriæ suæ, a qua omnes ferè nobiliores Italiæ progenies derivavit, ab eo conficta sint; quod sanè jure, an injuria de eo dicatur, meum non est judicare. Scio equidem Eugenio suos non deesse Laudatores; nam Marchio Antonius a Puteo lib. de Rebus gestis, ac Prosapia M. Mathildis narratione 4., & 14. alibique eum magnis Encomiis extollit. Jo. Mabill. Itin. Ital. tom. 1. pag. 172., In eadem Abbatia Florentinâ optimus Pater Eugenius Gamburrinus (pro Gamurrinus) Abbas, modo versatur, scriptis suis Genealogicis, & studio in Regem, & Francicam gentem non minus, quam genere notus. Angelicus Aprosius, in Bibliot. Aprosianâ ter Gamurrini meminit magnâ cum laude, primo pag. 317. deinde pag. 459. denique pag. 465; vocatque eum Virum celeberrimum, ejusque Genealogicam Historiam accuratissimam. Authores Ephemer. Literat. Ital. Venetiis impress. tom. 15. pag. 274. art. 2. citant ejus vol. 2. pag. 415., ubi Stemma gentilitium Francisci Petrarchæ recenset, & in eodem ar. pag. 253., ubi Genealogia ejusdem Petrarchæ ex Gamurrini libro desumitur, tamquam solidis fundamentis innixa. Bernardus Pez Mellicensis Epistola X. Apologetica pag. 251. Author Catalogi præcipuorum Historicorum impress. Parisiis anno 1713. tom. 2. classe 56..... Julius Negri Soc. sæpissimè eum citat in Hist. Scriptorum Florent., edita Ferrariæ 1722., ubi ille in Historiâ Genealogicâ de eorundem Scriptorum nobilibus Familiis agit.

In Necrologio Monachorum Abbatia Florentinæ pag. 102., & seq. Eugenius Gamurrinus de Ser. Ætruriæ M. Ducibus, deque Christianissimis Gallia Regibus Benemeritis, iisdemque plurimum acceptus vocatur, Majoribus Ecclesiæ Prælatiis, Cardinalibus, aliisque Principibus in paucis charus; Vir candidæ, ac sinceræ mentis, religiosi ornatus moribus, otii hostis perpetuus, tempus omne legendo, scribendoque, vel honesto alicui operi cum in propriam, tum proximi utilitatem impendens, piissimè demum Crucifixum intuens, obisse dicitur.

EUSEBIUS patria Mutinensis Familia de Valentinis, Ptolessus Divi Benedicti institutum Parmæ in Monasterio S. Jo. Evang. anno 1515., die 11. Nov., Vir spectatæ probitatis, & doctrinæ, sui que temporis Poeta haud postremus, ut vocatur ab Arnaldo Wione, floruit an. 1560., scripsit,

1. De quadruplici Adventu Domini, Carmen heroicum. 2. In mortem Domini Nostri Jesu Christi, eodem Carmine. 3. Ad B. Virginem, eodem Carmine, pro Arâ multis cum SS. reliquis dedicatâ. 4. In S. Christi Nativitatem, Endecasylabum. 5. In eandem, Choriambicum. 6. Hymnum de eadem versu Supphico. 7. In præsentationem ejusdem, Sapphicum. 8. In eandem, Endecasylabum. 9. De Gaudio ejusdem in Resurrectione Filii, Jambico versu. Quæ omnia impressa sunt Romæ an. 1589. apud Zannettum in tertio tomo Poematum D. Prosperi Martinengii (ubi vocatur Poeta eruditiss.) a pag. 220. usque ad 232.,

At supralaudatus Arnoldus, qui de Eusebio agit Lig. Vit. l. 2. c. 66. pag. 415. in adjunctis post tom. 2. pag. 886. dicit eundem Eusebium scripsisse etiam sequentia carmina.

10. De S. Joanne Evangelista, carmen heroicum 11. De Morte Innocentium, sive

sive *Infanticidio*, eodem carmine. 12. *In D. Ceciliam Carmen*: Ejusdemque noturnum Carmen, & alia multa, quorum titulos, nec ipse Arnoldus viderat, aut legerat. Libro autem tertio pag. 244., & seq., hæc de Eusebio Mutinensi habet., Confirmatur & hæc SS. Canonizatio Scripturæ quædam Ven. Patris D. Eusebii Mutinensis, tunc temporis Prioris Monasterii S. Justinæ, qui agens de revelatione Indulgentiarum Ecclesiæ suæ &c. in hunc modum patrio sermone loquitur. *Indulgentie concessæ da Papa Leon IX. nell' an. 1053. &c.* ibi legenda.

Ejus etiam legitur pulcherrima, candidissima, ac elegantissima Epistola ad Isidorum Clarium data Ferrariæ, ac impressa operâ Benedicti Bacchini Mutinæ anno 1075. inter Epistolas ejusdem Isidori Clarii, cujus ibidem variæ etiam leguntur Epistolæ ad eundem Eusebium, in quibus ejus eruditio, ac in optimis scientiis, & literis profectus ab Isidoro commendatur. Ejusdem magnâ cum laude meminit Hipp. Mar. Bibliot. Marianæ par. 1. pag. 372. ubi eum vocat Virum spectatæ probitatis, atque doctrinæ, Poetamque sui temporis non infimum. omnia nempe ex Arnoldo, sicut, & Poss. totidem verbis Appar. Sac. to. 1. pag. 559. editionis Colonien. anni 1608. In nostris reg. pag. 195. vocatur *Poeta insignis qui multa composuit.*

EUTYTIUS CORDES natione Belga patriâ Antuerpiensis, Patavii in Cenobio S. Justinæ Monachus factus anno 1540. die 3. Sept., Sacr. literarum peritiâ, & SS. PP. studio, linguarum etiam Latinæ, Græcæ, & Hebraicæ intelligentiâ celebris admodum habitus est tempore Concilii Trident., cui cum aliis nostræ Congreg. Theologis, & Abbatibus, Superiorum jussu interfuit anno 1561. Illum Martinus Gestmannus Episcopus Uratislaviensis, qui dum olim Patavii literis operam daret, Conscientiæ arbitro eo utebatur, ejusque doctrinam æquè, ac religiosam pietatem optimè noverat, in Silesiam accersivit, ut Monasteria Ord. nostri ejus regionis in pristinam Regulæ observantiam restitueret. Creatus Abbas, S. Fortunati apud Bassanum Monasterio præfuit, demùmque Patavii inter Mortales esse desiit anno 1582. mensè Sept. Reliquit

1. *Commentaria in omnes Epistolas D. Pauli Apostoli* tom. 3. in 4. quorum tertius non est completus. Primus tomus incipit *Multiplex &c.* Secundus *solita erga Ecclesias &c.* Tertius, *Neque ab humano die &c.* 2. *Commentaria in Symbolum Apostolorum.* 3. *Dictionarium Biblicum*, sive Lexicon Sacræ Scripturæ in 4. ab F. ad O. Incipit *Fidei jussa &c.* 4. *Opuscula ex Sacris Bibliis Selecta*, & alphabeti ordine disposita tom. 3. in fol. tom. 1. incipit *De abstinentiâ, Lex dicit &c.* 2. *De Debitis, & Creditis, Reddite.* 3. *de Rapina: Ne transgrediamini.* 5. *De Justitia Originali, & Justificatione* contra Melanethonem tom. 2. in 4. Primus incipit: *Ecce quam Bonum &c.* Secundus *Monasticæ Religionis &c.* 6. *Polygonimia Sac. Scripturæ*; idest de multis Scripturæ Sacræ nominibus in 4. incipit, *Animum, Ingenium &c.* 7. *Responsio confutatoria omnium ex Scripturis locorum Doctoris Jacobi Hebrandi Tubingensis, Ser., ac Illmo Principi Austriæ dicata*, incipit, *Sapientis est &c.* 8. *Conciones Quadragesimales, & Dominicales* in 4. Præfatio incipit, *Sedulum in Germania.* 9. *Commentaria in Harmoniam Evangelicam* P. D. Hieronymi Lippi (de quo infra) tom. 2. in 4. Pleraque ex his operibus extant MSS. in Bibl. S. Justinæ Patavinæ à me visa anno 1718. dum insignem illam Bibliothecam nupèr renovatam, & auctam, imò potius magnificentissimè denuò excitatam, librisque quamplurimis, ac selectissimis refertam, diligentissimè perlustrarem. Sed Arnoldus Wion, qui de Eutytio agit lign. Vit. l. 2. c. 66. pag. 416. asserit tria prædicta operâ, nempe *Commentaria in Epistolas D. Pauli, & in Symbolum Apostolorum, & Dictionarium Biblicum* extitisse suo tempore apud D. Ambrosium Monachum, & Decanum S. Justinæ a se visa. Jacobus verò Cavaccius Hist. S. Ju-

stinæ lib. 6. pag. 277. aliam Eutyti sacram lucubrationem memorat videlicet,,
 „ *Historias è veteri, ac novo Testamento*, quas Sedibus Choralibus celandas distri-
 „ buit Riccardo Gallo eximio Artifici, additis pluribus mystici sensus in subfelliis,,
 „ hæc ille (quod opus etiam nunc ibidem omnium admirationi patet.) Pagina
 „ autem 283. iterum sacram ejus eruditionem deprædicat,, ex ea (Tridentina Sy-
 „ nodo) nobis etiam decus accessit; Jussi Patres nostræ Congregationis Theologos
 „ aliquot Tridentum mittere, duos è Cœnobio nostro delegerunt Eutyti Cor-
 „ dem Belgam, & Augustinum Loscum Hispanum, qui cum aliis ex tota Congre-
 „ gatione delectis interessent. Belga SS. Patrum assiduâ lectione præstantissimus,
 „ plura nobis sui ingenii monumenta reliquit, sed quibus nec extremas lineas du-
 „ xit, morte sublatus,, Præterea Eutyti eximiè commendant Fab. Justin. in
 „ Elencho Authorum in Sacra Biblia, qui eum inter egregios Epistolarum Divi
 „ Pauli Commentatores recenset. Benedictus Guidius in Præfatione ad Orationes
 „ Isidori Clarii in Evangelium Lucæ,, Sed quid dicam de Augustino Losco, &
 „ Eutyti Cordes Casinensibus Theologis, qui proximo hoc Œcumenico Tridenti-
 „ no Concilio admirabili eloquentiâ cum summâ sacrarum Literarum cognitione
 „ conjunctâ itâ claruerunt, ut non Casinensem modo familiam illustrasse, sed se
 „ ipsos etiam supergressi fuisset doctrinâ, & memoriæ felicitate videantur,, Petrus
 „ Ricord. hist. Monast. Dial. 4. pag. 465., ubi aded in divinis Scripturis eum præ-
 „ stitisse asserit, ut audeat dicere, Superiorem in earum scientiâ habuisse nemi-
 „ nem (eo videlicet tempore). Andreas Valerius Biblioth. Belgic. pag. 215. Fran-
 „ cisçus SWeertius, Athenis Belgicis pag. 235. ubi sic,, Eutyti de Cordes An-
 „ tuerpiensis, Monachus, & postea Abbas Monasterii S. Justinæ, quod est Paduæ,
 „ obrarum ingenium, multarumque rerum experientiam interfuit Conc. Trident.
 „ scripsit; (tria nempe priora opera, nam cætera SWeertius nescivit): omnia (per-
 „ git ille) inedita Mss. in Monasterio S. Justinæ: Sanctissimè diem suum obiit anno
 „ Domini 1582. singulari erga Deum pietate; Hæc SWeertius, qui tamen expli-
 „ candus est, ubi asserit Eutyti Abbatem fuisse S. Justinæ, cui Cœnobio nunquam
 „ præfuit (ut ex laudato Cavaccio constat (sed Abbas tantum fuit S. Fortunati apud
 „ Basilanum, quod Monasterium est Cœnobio S. Justinæ unitum, & adnexum).
 „ Philippus Labbè tom. 14. Concil. col. 932. inter Casinenses Abbates, qui Trident.
 „ Conc. interfuerunt. Felix Egger Idea Ord. Hierarch. S. Bened. lib. 2. par. 3. dis-
 „ fer. 8. num. 2. pag. 521. Conc. Trident. nobile lumen eum appellans. M. Ant.
 „ Maltempus in Tract. hist. variarum rerum impres. Urbeveteri * ann. 1585. l. 2.
 „ pag. 109. Denique in Archivo præfati Monasterii S. Justinæ extat Necrologium,
 „ in folio signat. numero 480., in quo inter cætera, Eutyti Literis Græ-
 „ cis, Latinis, atque Hebraicis ornatus, & in sacris paginis maximè versatus
 „ dicitur; Pietate autem, & Religione nulli Monachorum secundus, obiisse de-
 „ mum sanctissimè.

EUTYCHIUS GHIROLDI a Castro Gotfredi * ut ipsemet in fronte sui operis
 seipsum nuncupat, Monachus nostræ Congreg., sed cujusnam Monast. Alumnus
 extiterit, mihi hætenus haud satis liquet; delectatus est amænioribus literis, qua-
 rum studiosos, ut pro virili juvaret, haud parvo labore composuit opus, cui
 titulum dedit

*Rimario estratto dall'opere del Signore Torquato Tasso ad utilità commune dei Poe-
 ti buoni.* Extat Ms. in Bibl. S. M. de Monte Cæsenæ, ubi Œconomum, seu Celle-
 rarium egit; constat pag. 331. absque Vocum Indice, qui 26. aliis paginis coa-
 lescit, cum Epistolâ ad Lectorem; ex contextibus Carminum Tassi copiosissimè
 concinnatum, videturque longè accuratiùs, & ditiùs eò, quod Stilianus com-
 posuit, impresso Florentiæ in Collectione operum ejusdem Stiliani. In fronte libri

* Orvieto

* Castell
 Giuse in
 Agro Man-
 tuano.

sic legitur: *Est Monasterii S. Catharinae* (Genuæ nimirum) Epistola autem ad Lectorem est huiusmodi. Al benigno Lettore. „ Il grido della fama del maraviglioso ingegno del Signor Torquato Tasso è hoggimai cotanto sparso, cortese Lettore, che non lascia luogo benchè remoto, a cui non giunga, o non sia giunto; „ & maggiormente si conosce la sua grandezza, & s'ode il suo rimbombo ne suoi scritti, i quali douriano meritamente essere imitati. Laonde io per maggiore facilità di chi compone, ho raccolte le sue Rime, e ridottole sotto ordine, „ come potrai vedere a commune utilità, e diletto dei buoni, & ingegnosi Poeti dagli esemplari stampati in Ferrara l'anno 1585. da Giulio Cagnacini, ove allora si ritrovava il Signor Tasso. Ma primieramente mi è parso porre le Rime della „ Gierusalemme, come di Poema Heroico, dipoi quelle del Rinaldetto, prendendo solo una autorità di questo, e di quella quante ve ne ho ritrovate; Seguo „ no poscia quelle della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta parte, insieme con quelle d'una aggiunta alla seconda parte, stampata già in Vinegia, allegando i versi intieri. Et se bene potrebbe parerti, benigno Lettore, che nel „ computare il numero de i Sonetti, vi fosse errore: sarai avvertito, che ciò viene perche si sono tralasciati alcuni Sonetti, e Madrigali, i quali sono falsamente „ ascritti al Signor Tasso, siccome ho havuto da Uomini degni di fede: & particolarmente il Madrigale, che comincia, *Tirsi morir volea*, non è di lui, come „ dalla sua bocca propria si è inteso. Godi dunque di questa nostra fatica a lode di N. S. Dio, & imita il Tasso, che sarai stimato Poeta buono, e vivi felice.

Vixit Euty chius initio Sæculi XVII. tempore ejusdem Torquati Tassi, & Angelii Grylli, quibus arctissima junctus fuit amicitia, ut liquet ex eorumdem summorum Poetarum Epistolis ad Euty chium datis, in quibus egregiam, quam de eo opinionem habebant, testatam faciunt; Gryllus quidem Epistolarum Venetiis impressarum anno 1612. pag. 238. „ Al P. D. Eutichio Ghiroldi S. Benedetto: „ Vi ringrazierei della fatica presa in ricopiar le lettere scritte mi dal Tasso, se non „ mi scrivesse haver da ciò ricevuto tanto utile, che rendete grazie a me dell'occasione. Ne ringrazierò almeno la vostra virtù, & la cortesia, la quale così vi fa „ parere, & la mia sorte, che mi habbia degnato di sì cortese, & ufficioso amico &c. „ Et pag. 870. Al P. D. Eutichio Ghiroldi: Cesena. Ho ricevuto il Rimario, l'ho „ letto, & mi piace. Vostra Paternità ha dimostrato ingegno, e tolleranza, e gli imitatori del Tasso le ne sentiranno obbligo. Bene fece a tralasciare le voci Latine, „ come poco necessarie. Si attenderà a procurarne la pubblicazione, per non frodar lei „ dell' honore, & altri del comodo &c. „ Hæc Gryllus, cujus reliquæ ad Ghiroldum Epistolæ leguntur ibidem pagg. 146. 238.; 634., & 856. Tassus verò in libro suarum Epistolarum cui titulus, *il Segretario* impresso Venetiis apud Paulum Ugolinum anno 1601, pag. 54. Euty chio gratias agit, quod suarum Epistolarum librum exscripserit, & ad eum miserit, plura alia beneficia a nostris Monachis præsertim ab Angelo Gryllo, & a Nicolao Cremaſco sibi collata, itèmq; singularem venerationem, qua Congregationem nostram proſequebatur, magno grati animi sensu testatus.

F

ABIANUS cognomine **COLUMBUS**, natione Siculus Panormi in Sicilia natus anno 1600., & in Monasterio S. Martini de Scalis D. Benedicti regulam Professus anno 1620., Congreg. nostræ Prior Titularis, floruit doctrinâ æquè, ac religiosâ pietate; nam a prima Juventâ, dum humanioribus literis diligentèr, nec obscuro profectu operam daret, non minori fervore mentem Christianis virtutibus imbuebat; Philosophica deindè in Cœnobio, ac Theologica, moralique scientiâ instructus, zeloque animas Deo lucrandi accensus, Concionatorem variis in locis magno populorum fructu sedulò egit. Decanus postea, ac Magister Novitiorum, & totius Monasterii Œconomus, seu, ut vocamus Cellerarius, insigni animi, morumque candore iis muneribus fuit perfunctus; Sed cum Deo tantum vivere cuperet, omnibus aliis curis abjectis, Monasticæ perfectioni adipiscendæ totis viribus, ad mortem usque, strenuè insudavit; Hinc veluti aurum in fornacè à Deo probatus, diuturnisque, ac acerrimis, antè obitum, morborum cruciatus doloribus, immotâ, constantique patientiâ, omnia incommoda toleravit, demùmque, non sine sanctioris vitæ famâ, ad Cœlos conscendit an. 1675., die 26. Jan. Dum viveret uti ergà Deiparam singulari veneratione ferebatur, perinde tamquam luculentum Amoris sui testimonium dulci, elegantique methodo composuit librum sic prænotatum

1 *Li Favoriti della Vergine Madre Nostra Signora nell'Ordine Benedettino. Parte prima. In Palermo per il Bua, e Camagna 1668., & iterum Mutinæ. In quo admirabiles gratias, ac præclara beneficia ex Benedictinâ Familiâ sibi devotis, a Bmâ Virgine impertita, piè, ac eruditè recenset. Secundam tamen partem non perfecit; Item scripsit*

2 *Elettuario di Gemme divine per conforto dell' Anima cavate dalle Lettere delli Santi Nomi di Giesù, e di Maria, impres. Panormi anno 1669. apud eundem. Quod Opusculum suppresso proprio, sub nomine devoti Religiosi, divulgavit, ut refert Petrus Ant. Torn. in libro, delli Scrittori Mariani fol. 66. qui Fabiani meminit quoque in Epistolâ ad Lectorem præfixa libro de Monialibus Oblatis pag. 6.*

3 *Sermoni sopra tutte le Feste della B. Vergine Ms. in S. Martino.*

4 *Un gran volume ordinato per Alfabeto ricco di concetti Scritturali, di sentenze de' Santi Padri, ed antichi Filosofi Ms. ibidem.*

5 *Alcuni discorsi morali sopra molti passi della Sagra Genesi Ms. ibidem.*

Laudatur a Jo: Evangelistâ a Panormo in Anagrammate pag. 164.

Et ab Antonino Mongitore in Bibliothecâ Siculâ editâ ann. 1708. Qui tamen errat in nomine, illum vocando *Fabium*, cum reverà Fabianus appellaretur, ut patet non solum ex prædicto libro, *li Favoriti della Vergine &c.* sed etiam ex nostris Regestis, & omnium Monachorum, qui eum noverunt, testimonio.

FABIANUS Cretenfis Alumnus S. Georgii Majoris Venetiarum effectus ann. 1488., die 11. Januarii, ut ex Regesto pag. 62. a tergo: enituit Græcis, Latinisque literis, ut indicat de Græco in Latinum Sermonem ab eo translata

Vita S. Eustachii Patriarchæ Constantinopolitani, cujus corpus requiescit Venetiis in Cœnobio S. Georgii Majoris, quæ incipit; *Omnium quidem &c.* assertabatur Ms. in Sacrario prædicti Cœnobii teste Arnoldo Wione Lign. Vit. l. 2. cap. 67. pag. 416. ex quo Possevinus App. Sac. tom. 1. pag. 562, editionis Colonienfis anni 1608.

FABIANUS PINUS Matheræ (olim Mateola) in Lucania, quæ pars Appuliæ est, natus, in Cœnobio S. Michaelis Archangeli Montis Caveosi in eadem Appuliâ Monachatum Professus anno 1612., die 23. Septembris, & postea Prior, deinde Prioratu spontè deposito, Abbas Titularis. Vir apprimè Religiosus, & pius, & variâ eruditione præditus, plura scripsit, quæ Mss. hodieque extant in Bibliothecâ præfati Monasterii, videlicet.

1. *Tractatus in totam Scholasticam Theologiam* ad usum Scholarum accommodatos. 2. *Tractatus* luculentos in totam *Aristotelis Philosophiam*, quos pluries etiam è Cathedrâ dictavit. 3. *Breves explanationes in Logicam Aristotelis, in librum Porphyrii, in lib. de phisico Auditui, Cælo, Meteoris, Generatione, Anima, & in Metaphysicam ejusdem Aristotelis ad mentem D. Thomæ, & Averrois.* 4. *Tractatum de Censuris, & Voto.* 5. *Tractatum de decem Præceptis Decalogi.* 6. *Concionēs* plures Italico idiomate de *B. M. Virgine.* 7. *Tractatum* de iis, quæ *Prelato necessaria sunt ad regendum.* 8. *Notas in primum Georgicorum Virgilii.* 9. *Tractatus Grammaticos, Rhetoricos, & de variis Poematum generibus.* 10. *Notas in Isaiam, Hieremiam, Parabolas, Ecclesiastem, Canticum Canticorum; in libros Sapientiæ; super Ecclesiasticum, & plura alia opuscula ascetica &c.*

Obiit Caveosi circa annum 1675. non sine Sanctitatis opinione; Sepultus propterea in tumulo quidem Monachorum, sed in loco ab aliis secreto.

De eo in Regeſto Ms. pag. 213. in margine: *Abbas Titul. ex Priore Reginini. Fuit Vir doctissimus, & eximie Sanctitatis.*

FAUSTINUS OLIVA Monachus Benedictinus dicitur a Jo. Mario Crescimbeni in hist. Vulg. poet. l. 4. pag. 292. secundæ edit. an. 1714., Author (ex conjecturâ tamen) Commentarii in Dantem Poetam Ms. asservati in Bibl. S. Antonii Patavini, compositi anno 1456., Ma d' uno d' effi Commenti, che apparisce scritto nel 1456., percioche ha in principio alcune Rime di Faustino Oliva Monacho „ Benedittino, possiam credere, che egli ne sia l' Authore „ Nec de eo amplius; Sit ne videlicet nostræ Congr. Monachus, quod nec aliundè hætenus scire potui.

FAUSTUS Parmensis, Prior Congregationis Casinensis floruit Latinâ Poesi; cujus rei testimonium faciunt tria satis venusta, nec inelegantia Epigrammata præfixa poemati Hieronymi Gratiani, *Conquista di Granata* impress. Bononiæ ann. 1660. ibi, cui libet, videnda.

Horum primum legitur etiam impressum in Elogiis Virorum Literarum Laurentii Crassi par. 2. pag. 326. post Elogium ejusdem Gratiani.

In quodam Regeſto, inter Professos S. Joannis Evangelistæ Parmæ invenitur D. Faustus a Parma anno 1622., die 1. Novembris, quem hunc ipsum esse Faustum Poetam haud videtur improbabile.

FELICIA RASPONA prænobili genere Raven. orta an. 1523. Patre Teseo Raspono Senatore Ravennate, quem triennis amisit, a teneris annis in quodam Monachali Cœnobio optimis literis exulta, & præstantioribus scientiis fuit imbuta: nam cum ejus præclara indoles. & sublime ingenium singularis profectus in disciplinis spem faceret, studiis tradita, brevi admodum tempore Latinam linguam didicit, tum Philosophiæ Aristotelicæ, & Platoniciæ haud levem cognitionem acquisivit, & quod iis omnibus præstantius est, sacræ etiam Scriptorum intelligentiæ strenuam navavit operam: Ex lectione itaque divinorum Librorum agnoscens, quam gloriosum, ac proficuum sit Christiano homini totum se D. O. M. obsequio mancipare, mundo nuntium remittens, sub D. Benedicti vexillo in celebri S. Andreæ Parthenone ejusdem Urbis Ravennæ Sacrarum Virginum choris se se adiunxit. Quamvis autem hoc Cœnobium nostræ Congregationi reapse modo non subsistat, quia tamen gloriatur, & profitetur more nostro vivere, nostris-

que legibus, & Constitutionibus regi, ac uti, ex quo *Casinenſes*, Moniales illæ se se paſſim indignant, idcirco haud immerito inter Caſinenſes Scriptores doctam, hanc ejus alumnā collocandā putavi: Ibi ergo Felicia curas omnes, & vires eò intendit, ut Cœleſti, quem ſibi elegerat ſponſo, unicè placeret, eique intima cordis dilectione ſerviret. At hic ejus Amoris vim, velut aurum in fornace experiri volens, plurimas tribulationes, & æumnas Feliciæ immiſit, quas illa ſemper forti, conſtantique animo perferens, Deo jugiter gratias agebat, quod ſibi tot charitatis ſuæ pignora, adverſitates nimirum, & afflictiones præſtare dignaretur, quas honoris, ac beneficii maximi loco ducebat, illud Pſalmographi probe intelligens, *nimis honorificati ſunt, id eſt nimis afflicti ſunt, Amici tui Deus*. Huic animi fortitudini cæteræ quoque Vitutes Chriſti Sponſa dignæ reſpondebant, quibus ſe veræ pietatis, & ſapientiæ omnibus exemplar præbuit. Quamobrem in ejuſdem ſui Cœnobii Abbatiffam, ſemel, ac iterum electa, poſtquam munus hoc ter antea ei oblatum conſtantè reſuſceſſet, mirā prudentiā, parique utilitate illud adminiſtravit; nam, divina favente gratiā Cœnobium illud, in quo prius regularis diſciplina admodum peſſumjerat, ita reformavit, & ad bonam frugem redegit, ut regulari obſervantiā, & Virtutum exemplis nulli concederet. Nec interim laborioſi adeo Regiminis occupationes impedimento ei fuerunt, quo minus eodem tempore ſacris etiam lucubrationibus incumbere; Tunc enim ad ſuarum Monialium Spiritualem eruditionem compoſuit, & in publicam lucem emiſit duo opuſcula divini Spiritus unctione abunde perfuſa. Delectata quoque eſt Muſarum dulci conſortio, ut teſtatur egregium Epigramma Italicum, quod bis typis traditum fuit. Tandem anno 1579. dum ſecundo Cœnobij ſui gubernationi præeſſet, ad Agni immaculati nuptias in cœlis peragendas migravit ætatis ſuæ anno 56. ejuſque Sarcophagus tali Epithaphio inſignitus fuit, relato a Hieronymo Fabri ſacr. memor. Ravennæ p. 1. pag. 83.

D. O. M.

Felicia Raſpona rariffima Fæminæ, Quæ prudentiā, & judicio ſupra ſexum ſingulari, cum hujus Cœnobij Abbatiffam II ageret, non abſque ingenti illius iacturâ, & omnium mærore obiit V. Non. Quintil. MDLXXIX. Vixit annis LVI.

Ejus vero Lucubrationum iſti ſunt tituli.

- 1 *Della Cognitione d' Iddio*: Impreſſa; Sed ubi nam hætenus me latet.
- 2 *Dialogo dell' Eccellenza dello ſtato Monachale*, & alcuni eſercitij di quello, compoſto dalla Magnif. e Rever. D. Felice Raſpona da Ravenna in 4. Bologna per Pellegrino Bonardo 1572.

Hoc opuſculum conſtat pagg. 50. Sacræ Scripturæ authoritatibus, SS. Patrum teſtimonijs, antiquorum etiam Philoſophorum ſententijs refertiſſimum, quod idcirco laudatur Italicis Epigrammatibus a Hieronymo * Rubeo, Pomponio Spreto, & Vincentio Carrario viris Doctioribus, qui tunc Ravennæ florebant; & etiam a duobus Poetrijs Ravennatibus, Marietta de Leonibus ſæculari muliere, & Seraphina Maioli ordinis noſtri in eodem S. Andræ Cœnobio moniali, cujus Italicum Epigramma nihil prorfus concedit cæbriorum Poetarum, hujus generis carminibus. Ejus vitam ſcripſit ejuſdem Cœnobij Sanct-Andreani Monialis Feliciæ Raſponæ ſocia quæ paginis 53. in fol. comprehenſa extat Ravennæ apud nobilem Virum Antonium de Rubeis, celebris Hieronymi Rubei gentilem.

Inſuper de eadem magnâ cum laudè agunt idem Rubeus in Hiſt. Ravenn. l. 6. ad ann. 1204. ubi eam vocat, *Præſantiſſimam fæminam*. Thomas Tommai in Hiſt. Ravenn. p. 1. cap. 4. pag. 15. Hieronymus Faber in Sacris memorijs Ravennæ parte 1. pag. 83. ubi eam tamquam mulierem prudentiā, doctrinā, alijsque dotibus ad miraculum ornatam deprædicat, dignam propterea, quæ ab

Hiſto-

* Roſſi

Historicis Ravennatibus summis laudibus extollatur. Seraphinus Pasolini lib. de Viris Illustribus Ravenn. pag. 77. & Cenfrascus Tilgenes, id est Franciscus Gentilis in Gilaudà Olimià impressa Ravennæ an. 1713. apud Antonium M. Landi, qui duo postremi Scriptores idem de ea repetunt, quod Rubeus, & Faber.: Sed Rubeus præterea scripsit ad eandem *Orationem consolatoriam in Adversatibus*, impressam Pisauri anno 1572. apud Hieronymum Concordiam in 4. Occasio autem hujusce orationis Rubeo scribendæ, fuit pulcherrimum Epigramma Italicum a Felicia Raspona compositum, eidemque Rubeo missum, ut eum in suis ærumnis consolaretur: Excepit illud Rubeus gratissimo animo, quem ut luculentius ostenderet, hæc oratione, & alio Epigrammate Italico ei respondit; quæ duo Epigrammata primo fuerunt impressa ad calcem laudatæ orationis Pisauri 1572. & iterum Ravennæ an. 1713., in opere cui titulus *Ravenna Pacificata*, ejusdem Rubei; In ea oratione Rubeus, qui se Feliciæ Rasponæ Sororis Filium dicit, merito illustrium ejus ævi faminarum numero illam adscriptam, ob præclaras doctrinæ, & virtutum prærogativas affirmat. Laudatur etiam a Jo: Mario Crescimbenio in Hist. Vulg. Poeseos lib. 5. n. 150.

Felicia Rasponi ad Hieronymum de Rubeis

*Rossi gentil, buono è sperare in Dio
Poichè il piu sono gli Vomini mendaci,
E' chiudon spesso sotto amiche paci
Guerre, e cor empio sotto volto pio
Però se fede in vom, s' alto desio
T'inganna or, non languir, ma soffri, e taci.
Son le pieta del Cielo anco veraci
Che porran fine al tuo dolor si rio.
Gli chiedi intanto notte, e giorno vita,
E forte, e saggio all' arti altrui t' opponi
Serbando il tuo candor puro, E' illeso.
Acciò quando sarà del cor sbandita
La doglia, veggia, che de saggi, e buoni
Non è il valor da ria fortuna offeso.*

Ad quod Rubeus alio Epigrammate respondit quod incipit

Felice, visto il colpo diffi anch' io &c. quæ in prædicto libro *Ravenna Pacificata* legi possunt

Seraphinæ Maioli ad Feliciam Rasponam.

*Sicome l' almo, ardente, e vivo sole
Dove pereote alluma, nutre, e scalda
La fredda terra del suo lume calda
Gigli produce poi, rose, e viole
Così il bel stile, e l' alte tue parole
Piene di Santità, di Fede salda
Ogni cor freddo in Dio tanto riscalda
Ch' indi ogn' alma virtu fiorir poi suole.
E come quel sorgendo in Oriente
Move al preso viaggio il Pellegrino
E col giorno al suo fin' lieto il conduce
Così il tuo dir di Santo zelo ardente
Destà l' alme del Cielo al bel Camino
E col tuo esempio lor sei Scorta, e Duce.*

Fuit autem hæc Scraphina Majoli ex nobili familiâ Ravennate; morum probitate

bitate. ingenii dotibus, & animi virtute insignis, plurimum ob id a Feliciâ Raspona dilecta, de qua Seraphina, ipsa Felicia honorifice loquitur in Epistola nuncupatoriâ Dialogi sui, *de præstantia Status Monastici*, asserens, ejus rogatu se eundem Dialogum in lucem emisisse, vocatque eam Monialem probam, & Dei timore ornatam: Ejus etiam mentio sæpe fit in laudatâ Vitâ ejusdem Feliciæ Rasponæ, in qua inducitur loquens sensibus pietate, ac prudentiâ refertis, ut pag. 7. & pag. 9. a tergo.

Floruit etiam in eodem Sanct-Andreano Cœnobio alia Monialis egregia nomine *Petra Margarita* de Indovinis a Sale, nata Ravennæ an. 1619. ex nobilibus Margharita Monaldini, & Cæsare de Indovinis a Sale Ravennatibus: quæ anno 1634. ingressa idem Cœnobium die prima Januarij, & die 17. Sept. ejusdem ann. Monastico habitu induta, anno insequenti die 18. Sept. nostræ regulæ observantiam vovit: anno autem 1643. die 14. Junij fuit solemniter Deo consecrata ab Archiepiscopo Cardinali Capponio, & an. 1685. fuit electa * Prior ab Archiepiscopo Guinifio, ab eodemque, an. 1688. Abbatissâ constituta, demumque anno 1692. ex hac vita ad immortalem migravit die 2. Julii an. ætatis suæ 74. Hæc pietatis, & omnium virtutum fuit vivum, ac illustre exemplar, artibus etiam liberalibus instructa, & Latinis, humanisque literis ab ineunte ætate imbuta, quarum studium cum in dies magis, magisque excoleret, illud sterilefcere inutiliter haudquaquam est passa, sed uberem, nobilemque fructum proferre voluit opus spirituale metro, prosaque digestum, in quo divini Amoris flammam, qua cor ejus æstuabat, vel in ipso titulo clarissimè elucet.

* Priorissa

Tortore smarrita, overo *Anima pentita*, che desidera trovare Giesù suo Sposo in 4. pagg. 100. incipit.

Quare faciem tuam avertis? Ti vedo ò Anima mia addolorata, & afflitta staretene sola, cème smarrita Tortorella, mesta, e piangente, perche non trovassi teco il tuo Sposo divinò. &c. Quæ lucubratio inedita asservatur apud D. Petrum Paulum Ginanni nobilem Ravennatem Cong. nostræ Monachum, & in S. Vitalis Ravennæ Monasterio Scholasticarum facultatum * Lectore, qui hæc Feliciæ Rasponæ, cæterarumque Ravennatum Ord. nostri Sanctimonialium literis illustrium notitias mihi perhumaniter communicavit, & hujus Sacræ Poetriæ hoc etiam Carmen, quod hic exhibemus, addidit.

* Professore

In dispreggio del Mondo: Canzone

Addio. mondo fallace

Che con tuoi falsi inganni

Mi rubasti il bel fior de miei verd' anni

Hor piu tua non sarò; Hor piu tua non farò

Cb' il restante degli anni a Dio darò &c.

In nostris Analectis legenda

FELICIANUS STRADIVERTUS fuit patria Cremonensis, deque eo Franciscus Arisius, *Cremona literata*, pag. 355. sic habet,, Felicianus Stradivertus Casinensis Monachus, inter sui temporis Philosophos, ac Theologos præstantissimus,, egit

1. *De Sacramento Eucharistiæ* lib. 3. 2. *De Salutatione Angelica* lib. 1. 3. *De Oratione mentali* lib. 1. 4. *De Functionibus Ecclesiasticis* secundum ritum ejus Ordinis lib. 2., Degebat in ædibus Monasterii D. Thomæ, ubi nunc Moniales D. Francisci ordinis Cupuccinorum,, sic Arisius, qui hæc a P. D. Claudio Stephanotio, Monachorum Congr. S. Mauri in Urbe Generali olim Procuratore, se accepisse tectatur.

Quamvis autem nunc Congr. nostræ nullum Cremonæ extet Monasterium,

con-

constat tamen ex Regeſtis Monachos olim noſtros Cræmonæ pluribus in locis domicilium habuiſſe .

FELIX PASSERUS Neapolim habuit Patriam, Monasterium verò Casinense Religionis Gymnasium anno 1570., in quo longo post tempore, an. scilicet 1610. Prior fuit, deinde Abbatis titulò ornatus. Hic ad Musas, sed tamen Sacras, a natura mirè propensus, varia, eaque præclara edidit poemata, in quibus blandos Scientiarum flores, moralium documentorum fructibus, Italicæ lingue accuratà proprietate, ac venustate conditis, sapienter inseruit; In opere præsertim sex dierum, Hexamerone a Grecis dicto (si Julio Cæsari Capaccio Viro sanè docto fides habenda sit) cunctis non solum Italicis, sed etiam Græcis, & Latinis ob Poeseos splendorem, & nobilitatem palmam eripuit. Vivebat anno 1626., ejus opera sic prænotantur.

1 *Vita di S. Placido, e suo Martirio descritta in ottava rima*, quam quidem vitam juvenili admodum ætate cecinit, librisque omninò quinque carmine heroico absolvit, ac typis commisit Venetijs anno 1589. in 4. apud Julittas, & iterum annò 1590. in 16.

2 *Lodi di S. Sisto, e del Monastero di Piacenza dell' istesso nome* lib. 1. Placentiæ apud Jo. Bazzacchium anno 1593. in 4. Est quidem historica narratio Italicâ linguâ composita, sed pluribus carminibus paritèr Italicis, varii generis permixta.

3 *Rime della Passione, e Morte di nostro Signor Gesù Cristo*, Papiæ an. 1597. in 8.

4 *L' Essamerone, ovvero L' Opera dei sei Giorni Poema*, carmine heroico, Neapoli in Typographia Joannis Baptistæ Subtilis, per Scipionem Boninum an. 1608. in 6., & Venetiis apud Evangelistam Deuchinum, & Jo. Baptistam Pulcianum, eodem anno 1608. in 12., Opus annis septem completum, quod juxta dierum numerum in sex partes distinguitur; Prima verò pars in octo subdividitur libros; Secunda libros habet novem; Tertia duodecim; Quarta undecim; sanè, profundâ eruditione, secretioris Theologiæ, nec minus solidæ Philosophiæ, ac sacræ paginæ intelligentiâ refertum.

5 *Il Trofeo della Croce*, solutâ oratione; Venetiis apud M. Alberti 1610. in 6.

6 *L' Urania, ovvero la Costante Donna*; Poema Epicum, Uraniæ Augustæ pulcherrimæ, itemque pudicissimæ sceminæ, pro honestate tuendâ varios casus, ac mille expertæ labores, historiam a multis Catholicis Scriptoribus traditam, scilicet a Vincentio in Spec. histor. & ab Authore Viridar. Exemplor., & ab aliis, omnibus poeticis floribus, ac Rhetoricis ornamentis, quàm eruditissimè describens; Excusum Neapoli apud Jo. Dominicum Roncaliolum an. 1616. in 6. Quindecim libris coalescit poema elegantissimum, ad divinum amorem excitandum, & Christianas virtutes animis imprimendas longè aptissimum. Alexndro Peretto Cardinali Mont'alto dicatum.

7 *L' Eroic mendico, ovvero de' Gesti di S. Alessio Romano* l. 5. Mediolani apud Philippum Ghisolphum anno 1645. in 8. Leo Allatius in Dramaturgia Romæ anno 1666. Indice 2. pag. 382. sequens Opusculum recenset Felicis Passeri. 8. *David preseguitato*.

Ejus etiam legitur Italicum Epigramma in laudem D. Bernardi Clayelli pro suâ historiâ Arpinatæ in fronte ejusdem libri.

Agunt perhonorificè de Passero, Arn. Wion Lign. Vit. l. 2. cap. 19. pag. 198., iterumque eodem lib. 2. cap. 67. pag. 416. Bern. Clavellus prædictus in Hist. Arpin. nuper memoratâ. Nicol. Top. in Bibl. Neap. pag. 82. col. 2., sed nimis jejunè, nam Hexameronem tantum refert, aliis operibus omiſſis; in Additionibus verò pag. 115. col. 1. subdit dumtaxat Vitam, & Martyrium S. Placidi; vocat etiam illum supradictâ pag. 82. Patria Nolanum vel Arianensem, sed no-

sira Regesta constanter eum Neapolitanum dicunt. Leonardus vero Nicodemus in Additionibus ad Toppium pag. 75. col. 2. adjungit *Uraniam*, & ad verbum exhibet Epistolam Julii Casaris Capaccii ad Lectorem eidem *Uraniam* præfixam, ibi, cui placet legendam. Petrus Maria Campi in hist. Eccles. Placent. par. 3. pag. 138., ubi eum citat *De laudibus Monasterii S. Sisti*, & pluribus aliis in locis ejusdem historiae. Stephanus Guazzi in libro, cui titulum dedit, *La Ghirlanda* impressi. Genue anno 1595. pag. 19. & seq. ubi affert Passeri *Madrigale* in Platanum, vocat eum novum Passerem Cygno, & Philomela dulcius canentem, Angelico intellectu præditum, ad Cœlum se sublimiter extollentem, & quamvis Juvenem, maturum tamen non minus Philosophiæ, & Theologiæ, & humaniorum litterarum cognitione, quam morum honestate, prudentiâ, modestiâ, & Vitæ probitate. Laudatus Capaccius in memorata Epistola, sententiarum ejus gravitatem, elocutionis candorem, stylî puritatem, quibus in *Uraniam* poemate adornando usus est, valde commendat. Angelus Gryllus in suis Epistolis Venetiis impressis an. 1612. pag. 357. ejus Rythmos *de Passione, & Morte Dñi*, eximie celebrat, utpote a poetica vanitate prorsus remotos; lacrymas autem, quibus eam deflet, Angelis Pacis patientem Christum plorantibus omnino dignas; & pag. 671. ejus Hexameronem tetrestres Paradisi elegantem imaginem appellat. De eo præterea Georgius Matthias Conigius Bibl. Vet. & Nov. pag. 611. col. 1. ubi claruisse eum dicit anno 1590., cum tamen anno 1626. adhuc viveret, quia nimirum Conigius ex ejus operibus Vitam tantum S. Placidi impressam eodem anno 1690. viderat, quam etiam tantummodo indicat Jo. Marius Crescim. hist. vulg. poet. lib. 5. pag. 471. & seq. ubi etiam me allegat de hoc Authore agentem. Novissimè Bernardus Pez Epistola x. Apologetica pag. 251., alique. In nostris Regest. pag. 235. dicitur *Poeta optimus multa scripsit*.

Victorini de Majo Casinensis in laudem Felicis Passeri

Hexameronem Carmine describentis.

Nuovo sol, nuovi raggi, e nuovi ardori,

Nuove arti allettatrici, e nuovi canti,

Nuovo Passero scuopri, hor che a noi canti

L'opre Antiche di Dio primi lavori.

Quindi cigne il bel trin di nuovi allori

*La novella Città lieta *, chetanti*

Suoi figli, onde acquisto sublimi vanti

Col tuo stil vinci, e dai nuovi splendori.

Hor nel ritrar del Gran Monarcha i Giorni

Ore non gionga emola voglia, in alto

Ecco tu spieghi sol Felice i vanni.

Già rapido volasti, hor la soggiorni

Tra l'ostro, e la virtù di quel Montalto

Ore non temi al variar degli anni.

Legitur in principio ejusdem Hexameronis.

Ipse Felix in eodem Hexamerone, die 2. lib. 1. propè finem aliquot sua opera his carminibus indicat.

E tu (s'avvien che mortal guardo legga

Nell'imperfetto tuo, l'opra perfetta)

Tu, che del Martir Placido cantasti

Ne teneri anni tuoi la vita, e il merto;

Quindi Sisfo lodasti, e gli altri Eletti,

Ch'alla destra del Pò Piacenza honora;

Neapolis

*Poi, dolorose lagrime versando
Ne la Morte di lui, ch' à noi diè Vita
Il tuo fallo piangesti, e l' altrui pene Etc.*

FELIX cognomine quidem *Roma*, patria quoque Romanus, Alumnus, seu ut dicimus, Professus Monasterii S. Pauli de Urbe effectus anno 1674. die 5. Aprilis, Vir facilitate, ac perspicuitate Ingenii præditus, Scholasticis æquè ac humanioribus literis imbutus, claruit paucis ab hinc annis. Admodum Juvenis in Monasterio Perusino, Philosophiam explicavit; Catanam deinde accersitus, in S. Nicolai de Arenis Cœnobio Theologiam, ad mentem D. Anselmi aliquot annos docuit, Sacrosque Canones est interpretatus, ubi inter ceteros Nicolaum Mariam Tedeschi Episcopum Liparitanum, mox Archiepiscopum Apameensem Sac. Rit. Cong. a Secretis &c. discipulum habuit. E Sicilia redux, in Priorem electus anno 1694., eo munere Bononiæ, ac Senis laudabiliter est perfunctus. Anno autem 1698. die 20. Aprilis creatus fuit Abbas Ariminensis Cœnobii, ac paulò post S. Benedicti Ferrariæ, deinde S. Pauli de Urbe, demumque Congr. Universæ in Romanâ Curiâ Generalis Procurator, ubi prudentiâ, ac in rebus agendis dexterritate usus, à Clemente XI. Pont. Max. à Cardinalibus, cæterisque Prælati magni momenti gratias, ac præcipuos favores diu antea negatos facillè obtinuit; Erat enim aspectus, & sermonis venustate quadam, ac lepore singulari præditus, quo eorum animos, quibus cum loquebatur, illicò sibi devinciebat. Sed honorum, ac ætatis medio in cursu, dum versaretur, gravissimis, ac multiplicibus morbis, præcipuè in pectore hydrope correptus, vitam relinquere nimis immaturè coactus fuit, annos natus tantummodo 49., Sæculi anno 1607. die 19. Januarii, in Procuratoris officio biennio nondum expleto, quamvis illud antea duobus adhuc annis exercuisset, nempe ab obitu Prædecessoris Prosperi Tinti Cremonensis, usque ad majora Comitia, seu, ut dicimus, Capitulum Generale anno 1705., ita namque Sanctiones nostræ jubent, ut Procuratoris Generalis è vivis excedentis locum, & vices, Abbas S. Pauli interim suppleat. Felix ergo dum per otium licebat, hæc scripsit

1 *Il Mare della Grazia, Panegirico delle lodi della Beattissima Vergine* impress. Perusiæ anno 1678. apud Zecchinum.

2 *Sermonem habitum in Synodo Farsensi* an. 1685. die 4. Junii impressum ad calcem ejusdem Synodi Romæ 1686. Tipis Barberinis. Item composuit.

3 *Theologiam Scholasticam ad mentem D. Anselmi Archiepiscopi Cantuariensis* Ordinis S. Benedicti, & Ecclesiæ Doctoris eximii an. 1687. Catanæ scriptam, seu verius scribi cœptam; quam non nisi an. 1698. absolvit. Item

4 *Universi Juris Canonici breves discussiones*, anno 1687. 5. *In Universum Jus Canonicum* Quæstiunculas in tres partes, trium annorum curriculo expediendas, distinctas, anno 1609., est liber incompletus. 6. *Esplikationes, seu Commentaria* satis diffusa in *Psalmos*, quæ tamen tantum perveniunt ad Psalmum 47. 7. *Concionnes Quadragesimales* num. 19. Italica lingua conscriptas. 8. *Panegyricas Orationes* num. 6. nempe de S. P. Bonedicto 2., de S. Mauro 2., de S. Nicolao Tolentinate 1., de B. Enstochio Catanensi 1. Italica item lingua. 9. *Sermones* num. 8. nempe del Santissimo Sacramento 4., per la Novena di Natale n. 3. pro Defunctis n. 1., & quosdam alios pariter Italicè. 10. *Trattenimenti poetici*, est libellus in 8., in quo omnis generis carmina Italicè scripta continentur; & præterea plura alia carmina cujuscumque pariter generis extra dictum libellum variis in foliis pro majori parte Mss., & quædam impressa. Hæc omnia extabant apud me ab ipso D. Felice, dum in vivis ageret mihi tradita, cum scilicet Abbas, & Procurator Generalis esset, ideoque per multiplicia negotia Musis amplius vacare non posset, quæ
ego

ego in publicam Monasterii Bibliothecam intuli, una cum variis aliorum quorundam Monachorum lucubrationibus.

De eo meminit Eques Prosper Mandosius in Bibliotheca Romana vol. 2. cent. 6. num. margin. 67. & Bened. Bacch. in vitâ suâ a semetipso scriptâ, impressâ post ejus mortem Venetiis in 34. tomo Ephem. Liter. Ital. an. 1723. pag. 316. num. 22. his verbis, „ P. D. Felix Roma S. Pauli de Urbè Abbas, & totius Congregat. Casinensis Procurator Generalis id decoris (Prioris munus) Bacchinio sponte procuravit „

FERDINANDUS PERETTI Patriâ Ferrariensis, Professus fuit Monasticam Regulam in Cœnobio S. Vitalis Ravennæ anno 1698., die 19. Sept; Valdè in Arithmetica arte excelluit meâ ipsâ ætate; Illum siquidem Romæ degentem per plures annos cognovi bonis profectò ornatum moribus, & supputandi studiis summo perè intentum, nam Juvenis quamvis esset, non solum Monasterii nostri Rationes omnes recensèbat, sed etiam Congr. universæ Quindenniorum calculos, quæ non parvi negotii res est, scitè admodum numerabat. Accersitus deindè Ravennam, ibidem multis annis idem officium, ac præterea Procuratoris manus laudabiliter exercuit, donec anno 1725. die 23. Aprilis, ejusdè Monasterii Prior Claustralis creatus fuit. Duo composuit volumina in eo genere haud contemnenda, quorum primum tali insignitur epigraphe.

1 *Lumi Aritmetici divisi in sei libri, svelati dal P. D. Ferdinando Peretti da Ferrara, Professo nel Monasterio di S. Vitale di Ravenna, ed attual Computista del Monasterio di S. Benedetto di Ferrara, dedicati all' Emo, e Revo Principi, il Signor Cardinal Bernardo Maria Conti della Congr. Casin., e Protettore dignissimo della medesima. In Ferrara MDCCXXV. per Bernardino Pomatelli Stampatore Vescovale, con licenza de' Superiori 4. Constat paginis 702., in quo novâ, ac facili methodo, primò omnia ad Arithmeticam artem spectantia clarissimè traduntur; deindè plurima Dubia, seu Quæsita in eadem facultate ad usum pertinentia facillimè enodantur; Instruit autem ad perfectam, tum Theoriam, tum Praxim plurimis proprio marte, ac suopte ingenio adinventis, præsertim quæ primo, & secundo libro continentur. Aliud nil minus utile, & egregium propè diem in lucem edendum erat cum hoc titulo.*

2 *Il Mastro di Casa, o sia regola di tenere, e render conto delle Amministrazioni, con li documenti, & esemplari di formare il Giornale, e libro mastro di Scrittura doppia, secondo l' uso della Congr. Casin; nisi subita mors, quæ Ferrariæ illum rapuit anno 1726. die 7. Augusti editioni intercessisset; asservatur in fol. Ms. Ravennæ in Bibliotheca S. Vitalis ubi etiam extant ab eo compositi*

3 *Riti Ceremoniali per le Sagre Funzioni nella Chiesa di S. Vitale di Ravenna tomi 2. Mss. in 12. admodum accurate digesti, & ex probatissimis Auctoribus excerpti.*

FLAMINIUS natione Siculus Messanæ ortus Familiâ Patè Genitoribus nobilibus, ipsque Græcis, Monachus evasit anno 1605., die 25. Junii in Monasterio S. Placidi prope eandem Urbem Messanensem. Quia primæva ætate melioribus studiis animum excolens, uberes exindè in Scholasticis non minus Scientiis, quam in Latinis, Græcisque literis fructus protulit. Quamobrem virtute, ac Sapientiâ exigente ad primarias Congreg. nostræ dignitates, Abbatis nempè, ac Visitatoris facillimè pervenit. Multis ergò Monasteriis optimè administratis, cum suis scriptis, tam Cœnobium, in quo Professus fuerat, quam Patriam suam exornavisset, ad Superos, ut sperare fas est, commigravit Messanæ anno 1651. die 24. Dec. variis relictis lucubrationibus, quæ sunt

1 *Ortus, & progressus Monasterii Sancti Placidi de Calonero Urbis Messanæ, impressus ibidem typis Hæredum Petri Breà anno 1644. in 4.*

- 2 *Elogia Abbatum, qui præsuerunt Monasterio San: Placidi de Calonero*; est opus MS. in 4.
- 3 *Censura sopra d'un scritto promulgato dall' Abbate D. Rocco Pirro contro l' antica Tradizione della Sagra Lettera scritta dalla SS. Vergine alla Città di Messina*. Opus posthumum typis traditum Venetiis apud Guerilios ann. 1652. 8. & iterum ibidem apud Franciscum Babba 1655. in 8.
- 4 *Vita S. Placidi per Gordianum olim scripta, ex vetustissimis Bibliothecæ Cas. Mss. integrè eruta*; cujus laboris subeundi rationem reddens in præfatione ad Lectorem, Qamvis (inquit) a Lippomano spectatæ Viro Ecclesiasticæ eruditionis prælo consignata ea Vita videatur, quia tamen non pauca ipse, vel brevitati consulens, vel quod extrâ ejus esset institutum, videtur omisisse, ea nos adamussim operæ pretium duximus addenda, ex his enim non parum lucis in rem Messanensem, & Siculam emerget &c., eidem Codici subnectitur 5. *Mantissa, historia eorum, quæ a temporibus Vitaliani Papæ, usque ad Henrici, & Alexii Imperatorum tempora evenerunt, quam jussu Revm Casinensis Archimandritæ Rainaldi, Petrus Diaconus Casinensis, ex Cosmographia Theophanis, & Chronographia Romanorum Pontificum excerpens, disticte historiæ adjunxit, anno 1131. ex cujus lectione (ait Flaminius), Quæ in secunda, atque tertia Piratarum incursione in Messanensi Monasterio, quod è vestigiis a D. Placido jactis, assurrexerat, evenerunt, luce clariùs innotescunt*; Undè secundo, ac tertio SS. Martyrum testimonio Christi fidem Messanæ confirmatam, sacratissimisque pignoribus Urbem ditatam accepimus, hæc Flaminius, qui ex eodem Petro Diacono profert etiam
- 6 *Seriem restorationis Monasterii Messanensis S. Placidi, post ejus Martyrium, & Missionem Monachorum aliam in Siciliam à D. P. Benedicto factam*. Afferit quoque Flaminius in Prologo se in hunc ipsum librum congestisse plerasque Epistolas ultrò, citròque missas ejusdem Gordiani ad Vigilium summum Pontificem, ad S. Maurum ejus Condiscipulum Præpositum Casinensem, ad S. Constantinum Montis Casini Abbatem, ad Messalinum, & Pompeium Tylum, nec non Epistolam Imperatoris Justiniani ad eundem Vigilium, aliam scriptam a Siculis ad Congregationem Casinensem tunc temporis Laterani degentem, & alteram ad Leonem Abbatem ejusdem Congr., ex quibus multa memoratu dignissima elucet. His addendos duxit *tredecim Sermones* ab eodem Petro Diacono scriptos, & fortasse etiam habitos in solemnitate S. Placidi, ejusdem *homiliam in Evangelium Festi diei*, aliosque duos *Sermones Abbatis D. Theodini* in idem argumentum; Quæ omnia Antiquitatis monumenta ex Bibl. Monasterii Casin. vetustissimis Mss., characteribus Longobardicis exaratis, exscripta, se obtinuisse testatur, diligentia, atque studiò D. Timothei a Messana Monachi, & Monasterii Messanensis Professi, qui summâ fide, & non mediocri labore ex authographis omnia excerpserit; Codex hic Ms. supra recensita continens, extat in Bibl. S. Pauli de Urbe, in quo tamen Epistolas illas, & Sermones non reperi, anceps, an ab isto subducti, vel in alio Ms. Codice sepositi fuerint, quem non viderim.
- Utrumque sit, Flaminius totum opus ipsi D. Placido consecravit, præmissis ejusdem Encomio. In Epistola autem ad Lectorem præter multas historicas eruditiones, vitam quoque Gordiani Monachi, D. Placidi Condiscipuli, atque gestorum ejus Scriptoris, breviter narrat.
- Hanc verò vitam D. Placidia Gordiano conscriptam novissimè typis commiserunt Monachi doctissimi S. Mauri cum eruditissimis notis in primo tomo *Actorum SS. Ord. S. Benedicti*; sine tamen illâ Mantissâ, & Sermonibus, ac Epistolis &c.
- Flaminii Patet est etiam fœtus *hexastichon illud* pulcherrimum in laudem *Constantini de Notariis*; quod supra in eodem Constantino retulimus, ex quo Mu-

sis quoque Flaminium litasse, & quidem auspiciatò, satis constat.

Ejus cum laude meminerunt prædictus Abbas Pyrrhus l. 4. de Abbatiis pagg. 205. 266. 278. Petrus Ant. Torn. hist. Monast. (seu de Patriarchatu S. Benedicti) tom. 2. lib. 3. pagg. 471., & 472. Placidus Reina in hist. Messanæ par. 2. pag. 511., sed præ cæteris Antonin: Mongit. Bibl. Sic. par. 1. edita anno 1708. Flaminium præclaris encomiis exornat, egregium Doctrinæ fastigium assequutum asserens, Sapientiâ, ac Prudentiâ admirabilem, optimis scientiis apprime instructum, ac omnimodâ eruditione clarissimum &c.

FORTUNATUS, cujus ignoratur cognomen, Patavium patriam habuit, ibidemque in celeberrimo S. Justinæ Monasterio inter nostros adnumeratus anno 1597. die 8. Dec., Philosophicis, & Theologicis, ac insuper Mathematicis studiis post admodum floruit, initiò præteriti Sæculi XVII., quo tempore Academia S. Justinæ Fortunatus præerat. Quò verò ingeniò, & quâ scientiâ præditus fuerit, liber ab eo editus, satis demonstrat. Ejus titulus est.

Decas Elementorum mysticæ Geometriæ, quibus præcipua Divinitatis arcana, nempe Divina attributa, Natura, Unitas, Relationes, Redemptio, proposito Theosophico Symbolo, Mathematicis rationibus explicantur, & confirmantur. Patavii sumptibus Petri Pauli Tozzii an. 1617. in 4. Alexandro Card. Montalto dicata.

FORTUNATUS cognomento SCHOLA ex honestâ familiâ, patriâ Vicentinus, an. 1594. Monasticis institutis nomen dedit apud Patriam ipsam, in Monasterio SS. Felicis, & Fortunati die 18. Apr., fuitque sacræ Antiquitatis studiosissimus; vixit ultra annum 1642. multa scripsit, teste Plac. Pucc., qui ejus mentionem facit pluribus in locis suorum Chronicorum Abbatia Florentinæ præcipue pag. 153., sed quæ scripserit non indicat, nec ego hæcenus aliundè potui explicari. Verba Puccinelli hæc sunt, D. Fortunato Scola Monaco Professo di S. Fortunato di Vicenza amatore delle Venerande Antichità, la registrò (memoriam, quamdā cujusdam Tabulæ D. Mauri in Monasterio Farfensi), tra li suoi Mss. da esso mostratici l' anno 1642. mentre ci portammo a visitarlo in Vicenza, acciochè ci suggerisse, & additasse alcune memorie attinenti alli Monaci di questa nostra Abbazia Fiorentina. Idem Pucc. in hist. Ugonis Tusciæ Principis sapissimè in marg. allegat. *Fortunatum Scholam*, & ad calcem ejusdem libri, ubi Catalogum textit Authorum, quos in testes adducit, etiam D. Fortunatum Scholam Vicentinum inter Authores Mss. enumerat, sed nihil amplius de eo dicit. Item in Appar. hist. de Viris Illustribus Abbatia Florentinæ tertiò quoque verbò auctoritatem profert Ms. D. Fortunati Scholæ, ex quo intelligimus, eum de Viris è Congreg. nostrâ tam literis, & dignitate, quam virtute, & sanctitate Illustribus agere. Cæterum adhibitâ omni diligentia in Monasterio Vicentino, nihil prorsus de eo, deque ejus lucubrationibus inveniri potuit, nisi communis traditio, Scholæ Mss. a plagiario fuisse sublata. Itaque hoc tantum nobis superest, plurimum scilicet dolere de hoc infortunio, vel potius de negligentia, & incuria prior. tempor.

FORTUNATUS ULMUS, patriâ Venetus, in S. Georgii M. nobilissimo Asceterio Monasticis Sacris initiatus est anno 1596. die 21. Martii D. P. Benedicto Sacro. Cumque ad Ecclesiasticam historiam vires omnes animi intendisset, multa recondita eruditionis monimenta ex Antiquitatis latebris solerti diligentia eruta, luculento stylo ad publicam utilitatem, Sanctorumque gloriam in medium produxit. Ea sunt.

1. *Passio S. Pauli Martyris Constantinopolitani sub Constantino Copronymo, ob cultum Sanctarum Imaginum passi, cujus corpus Venetiis in Templo Sancti Georgii Majoris quiescit*; Venetiis anno 1612.: apud Evangelistam Deuchinum; cum Annotationibus ad eandem; accessit. 2. *De Translatione Corporis ejusdem S. Pauli* Mar-

Martyris à Constantinopoli Venetias ad Monasterium S. Georgii Majoris; ibidem apud eundem, eodem anno, cum similibus Annotationibus.

3 *Vita S. Cosmæ Eremitæ, cuius Corpus Ven. in Ecclesia S. Georgii M. quiescit, cum Annotationibus.* Venetiis apud Evangelistam Deuchinum an. 1612. Tres hæ lucubrationes extant etiam Mss. in Bibl. ejusdem S. Georgii M. Venet. sign. n. 343.

4 *Historia Translationis Corporis Sancti Nicolai, terris, marique miraculis magni, Episcopi, ex Myræ Liciæ, Venetias factæ anno MC.; & alterius S. Nicolai ejusdem Avunculi, nec non S. Theodori Martyris, utrorumque Episcoporum, quæ quidem Corpora recondita sunt apud Littorenses Monachos Casinenses propè eandem Urbem; Venetiis ex Typographia Deuchiniana anno 1626.; in fine additur ejusdem Authoris: Hymnus carmine Sapphico in Feslo ejusdem S. Nicolai Magni Episcopi; Extat etiam Ms. in eadem Bibl. S. Georgii M. V. sign. n. 346. Item Ital.*

5 *Historia della venuta occultamente in Venezia di Papa Alessandro III., e della Vittoria ottenuta da Sebastiano Ziani Doge, contro Ottone figlio di Federico primo Imperatore, comprobata da D. Fortunato Olmo Casinense.* In Venezia 1629. per Evangel. Deuchino in 4. Qui liber scriptus videtur contra Cardinalem Baronium, aliosque prædictum adventum, & cætera a Venetis hæc in re tradita inficientes.

At contra hunc ejus librum insurrexit postea Felix Contelorius Vaticanæ Bibl. Custos, Vir sanè doctissimus, edito libro Parisiis anno 1633., cum hoc titulo. *Notæ, & Animadversiones ad Fortunati Ulmi libellum de Alexandri III. occulto adventu Venetias anno 1177. nec quidquam illum movit Vaticanæ, itemque Regiæ Aulæ pictura, qua factum illud Alexandri olim exprimebatur, hodieque exprimitur; At Ulmus ad Contelorii objecta alio libro respondit, qui extat Ms. in Bibliotheca S. Gregorii M. talititulo*

6 *Alcuni punti proposti da D. Fortunato Olmo Abbate Casinense da considerarsi sopra il venire occulto a Venezia di Alessandro III. del 1177., e della Vittoria de' Veneti, scritti da lui dopo uscito il libro del Contelori contro il suo, della venuta &c.*

7 *Historiam Cænobii D. Georgii M. Ven., ubi pariter de Unione Congr. S. Justinae agitur.* Opus uti accepi, pulcherrimum, scriptum utrâque lingua, Latinâ scilicet, ac Italicâ, ineditum tamen, nec absolutum, extans ibidem, ut testatur Jo. Mabillonius Itin. Ital. tom. 1. pag. 34. Ubi etiam hæc alia ejus opera Mss. vidi an. 1718. sign. n. 343.

8 *Origine delle Famiglie Erizzo, e Sagredo.* 9. *Chronicon Patriarcharum Aquilejensium* tom. 1. in fol. 10. *Vita SS. Cosmi Eremitæ, & Pauli M.* ut supra retulimus. 11. *Vita S. Memi Nobilis Veneti, & memoriæ variæ de eadem Familia.* 12. *Historia Veneta unacum historia S. Georgii M.* tom. 2. in fol. 13. *Donatio Insulæ S. Georgii M. B. Joanni Mauroceno facta.* 14. *Translatio Corporis S. Stephani Protomartyris* tom. 1. in fol. Ms., & alia opuscula Mss.

Mediolani autem in Bibliothecâ Ambrosianâ vidi multis ab hinc annis Fortunati Ulmi Codicem duplicem signatum f. 5. 410. primum cum hoc titulo

15. *Borromæorum, seu Vitalianorum Stemma Sanctum, Regium quoque esse; alterum sic prænotatum.* 16. *Vitalianorum Stemmatum scrutandi Judicium, ad Cardinalem Archiepiscopum Borromæum.*

Cæterum Ulmus allegatur persæpe a Jo. Baptista Maro in Annot. ad librum Petri, & Placidi Diaconorum de Viris Ill. Casin. Agit quoque de eo Lud. Jac. a S. Carolo in Bibl. Pontif. l. 2. pag. 208.

FRANCISCUS BARRIONOVUS, natione Siculus nè, an Appulus, mihi incompertum; nam utrumque ex mox dicendis videtur conjici posse. Poeta non vulgaris, & admodum pius scripsit plura versu Italico, quæ dum Siciliam incoletet, in Monasterio S. Martini de Scalis, dicavit Angelo Gryllo per id

Borromæos nobilissimos quidē, Sed e S. Miniato in Errur. orisid. aliqui autumant; quod ipsū doctiss. etiam Ludo. vicus Ant. Muratorius in suis primis Anecdotis asserit.

temporis Abbati S. Nicolai de Arenis Catan. Civitatis, & totius Congr. Præsidi Generali die prima Januarii 1616. Sunt autem hæc.

1. *Li sette Salmi Penitenziali di Davide.* 2. *Le Lagrime di Maria Vergine.* 3. *Il Trionfo di S. Benedetto.* 4. *Vari Sonetti, e Madrigali Spirituali.* 5. *Parafrasi sul pianto di Maria Vergine, Stabat Mater &c.* extant Mss. in Monasterio S. Michaelis Arcangelis Montis Caveosi in Appulia.

Invenitur quidem in nostris Regestis inter Professos S. Martini de Scalas in Sicilia D. Franciscus a Panormo an. 1605. die 6. Novemb; Et inter Professos Montis Caveosi D. Franciscus a Bario anno 1609., die 9. Julii; sed uter istorum sit Barrionovus indubiè affirmare non ausim, quamvis in Appulum sim propensior, quia dum in Sicilia moraretur sua carmina composuisse dicitur, quæ verba Advenam potius eum, quam Indigenam innuere videntur.

FRANCISCUS ROTA nobilis Venetus Monasterii SS. Felicis, & Fortunati in Urbe Vicentiæ Alumnus effectus anno 1710. die 5. Octobris. Florentiæ in S. Mariæ Cœnobio plures annos Philosophiam, ac Theologiam, simulque Geometriam docuit, pro qua scientiâ tradendâ orationem Isagogicam ibidem habuit, quam sub hoc titulo publici juris fecit.

1. *Oratio de Geometriæ utilitate ad scientias acquirendas, habita Florentiæ in Abbatia S. Mariæ Patrum Congr. Casin., à P. D. Francisco Rota Veneto Monacho Casin. ibidem Geometriæ, & Philosophiæ Professore.* Florentiæ 1720. typis Regiæ Celsitudinis, apud Jo. Cajetanum Tartinium, & Sanctem Franchium. Item scripsit 2. *Epistolam ad Franciscum Gabburrium Florentinum Equitem D. Stephani, in qua evidentissimè contra Nizzolinum demonstrat, in venditionibus, & emptionibus læsionem sumendam esse à proportionem Geometricâ, non verò Arithmeticâ, sicuti jam prius demonstratum fuerat a Galileo, & Benedicto Castello; impressam Florentiæ in fol., unâ cum aliis eruditiss. Virorum de eadem re Consultationibus anno 1721., Typis Reg. Celsitudinis apud Tartinium, & Franchium; Authores Ephemer. Literat. Ital. Venetiis impress. an. 1723. tom. 24. pag. 376., & seq. art. 10. Francisci Rota honorificam mentionem faciunt his verbis, „ Per le medesime stampe de' Tartini, e Franchi in Firenze l' anno 1721. si è publicata in foglio di pagg. 28. una raccolta di varie Scritture, che versano intorno a un punto matematico-legale, *se in caso di pretesa lesione fra Venditore, e Compratore debbasi attendere alla proporzion Geometrica, o all' Aritmetica,* vale a dire se stimar si debba il danno secondo la serie de numeri progredienti con eccessi uguali. Il Signor Giuseppe Averani, il P. Abbate D. Guido Grandi, i Signori Pascasio Giannetti, Eustachio Manfredi, e Benedetto Bresciani, & i Padri D. Celestino Rolli, e D. Francesco Rota Uomini tutti nelle Matematiche versatissimi hanno dato il loro voto a favore della proposizione Geometrica, contro l' Aritmetica. „ Anno autem 1725. Venetias migravit, ut easdem facultates in Cœnobio S. Georgii Majoris doceret.*

FRANCISCUS SERRACINI a Rumiliaco Sabaudus Monasterii S. Mariæ Talueriarum in eadem Provinciâ nostræ Congr. adnexi Professus evasit anno 1689. die 29. Januarii, cujus etiam Cœnobii postmodum Abbas fuit. Vir sanè egregius, optimisque literis apprime imbutus, præsertim in Sacris Canonibus plurimum versatus, ut ostendit liber, quem scripsit

Pro defensione Jurium Monasterii sui, Sacrorum Canonum doctrinâ firmissimè munitus, & undiquè vallatus, impressus... anno... Obiit an. 1723. Mense Martio.

FRANCISCUS MARIA RICCI Romanus in Cœnobio Sanctæ M. de Florentiâ Monastici instituti rudimenta posuit die 1. Nov. an. 1716. ætatis suæ 18., nomine tamen, ac jure Monasterii S. Pauli de Urbe, cujus inter Professos, & Alum-

nos adnumeratur. Tyrocinio expleto, Romam regressus anno 1717. sub Magisterio Bonaventura Finardi, nunc Præsidis, Leandri de Porzia, nunc Cardinalis, quo Abbate creatus anno 1719. Fortunati Tamburini, qui eius locum implevit, Auditor Sac. Theologiæ, sacrisque Canonibus insigni profectu operam dedit. Mantuam deinde missus an. 1720., ibidem aliquandiu Philosophiam docuit. Anno vero 1723. Mutinam, mox Brixiam accersitus, a Fortunato Mauroceno Ordinis nostri claræ memoriæ Episc. Sacrorum Canonum Catedræ eâ occasione a se erectæ in Brixiano Seminario præficitur, pingui attributo emolumento, quam Eius Cardinali Quirino, nostræ item Congr. qui Mauroceno successit, annuente, magnâ nominis celebritate, etiamnum moderatur. Adscriptus est Academia Arcadum Romanorum sub nomine Zitalis Melenidij; Brixia quoque non solum inter Academicos Errantes admissus fuit, sed ejusdem etiam celeberrimæ Academiae *Censur Electus*, & confirmatus, Latinâ, Etruscâque lingua, metro, ac prosa plura composuit, ejus idcirco lucubrationes, quas hactenus protulit, dignas, quæ hic recenscantur existimo, sunt autem hæc

1. *Ex Historiâ Juris Pontificij*, atque ex primo Libro Decretalium Gregorij Papæ IX. Selectæ Positiones sub *Fortunati Mauroceni* Episcopi Brixienfis auspicijs, disputatæ: Brixia An. Jubilæi 1725. Typis Jacobi Turlini in 6.2. Ex Libris Decretalium Gregorij Papæ IX. secundo, & tertio Selectæ Positiones coram eodem Antistite, disputatæ Brixia an. 1726. typis ejusdem Turlini. 3. Ex Libris Decretalium Gregorij Papæ IX. quarto, & quinto, Selectæ Positiones coram eodem Præsule disputatæ. Brixia an. 1727. typis ejusdem Turlini. 4. Ex Titulis quinque Librorum Decretalium Gregorij Papæ IX. Excerptæ Positiones sub Auspicijs Angeli M. Cardinalis Quirini Brixia Episcopi disputatæ &c. Brixia an. 1728. typis ejusdem Turlini; Quæ Positionum opuscula tum Brixia, tum alibi maximo plausu fuerunt excepta, & quasita, eorumque exemplaria omnia, ita distracta, quamvis paulo post magno pretio venirent, ut eorum nullum aptud Bibliopolas modo inveniantur. De illorum præstantiâ egregium habemus testimonium Epistolare Cl. Viri Martini Angeli Guerrini Canonici Bergomen: doctrinâ, ac eruditione celeberrimi, quod cum ad manus meas pervenerit, optimum factu censeo illud integrum Lectoribus hic exhibere.

Mosto Reñdo Padre Sig., e Proñte Colmo

„ In aggiunta delle tante grazie ricevute dalla P. Sua M. Reñda, mi è giunta pre-
 „ tiosissima la bella fatica Canonica dogmatica del suo P. Canonista del Seminario
 „ di Brescia, per grazia del Rmo P. Suo Fratello, e Proñe mio veneratissimo. L' ho di-
 „ vorata in una notte; tutto che degna della luce del Sole. Leva in pochi fogli il
 „ pregio alla Biblioteca Canonica di Parigi 1661. & alle tanto nominate Prenozio-
 „ ni Canoniche di Gio: Doviati, mentre in piccolo libretto sfiora tutte le Cronologie
 „ de Collettori, & etudisce con istorica metòdo a ben sciogliere le Antinomie, che
 „ nella Sacra facoltà nascono per l' oscurità de tempi, che diedero origine a Decre-
 „ ti. L' invenzione è nuova, e facilmente capibile da felici auditori di sì chiaro Let-
 „ tore; e sarà fruttuosissima non solo per l' ordinaria Canonica, ma ancora per la
 „ Teologia Scolastica, e per l' Etica Morale. Me ne congratulo con tutto l'
 „ Ordine sempre Illmo Casinense, e con il Rmo Prelato Fratello degnissimo di V.
 „ P. M. Reñda, a cui la supplico portare i miei ossequij, e rendo grazie riverentissi-
 „ me a quel degnissimo Autore, anco sì ben elegante in materia scabrosa, e ne
 „ professò intima obligazione a V. P. M. Reñda, di cui sono Servit. Divino Obligmo
 „ Martin' Antonio Guerrini Can. Et in alia brevi Epistola ad Comitem Franciscum
 „ Belgradum, de iisdem opusculis sic loquitur.

Biglietto del Signor Canonico Guerrini

Rendo numerosissime grazie all' Illmo Sig. Conte Belgradimio Proñe riveritissimo della consegna fattami delle Posizioni Canoniche del 2. & 3. de Decretali compilate dal dottissimo P. Don Francesco M. Ricci Cassinese Lettore in Seminario di Brescia. Supplico la sua generosità rispondere con li miei obligmi ringraziamenti a chi ha mandato detto carissimo libro. Non può leggerfi nello studio Canonico cosa più bene epitomata senza superfluità, e senza deficienza alcuna, mentre si bene connette le sopravenute Constitutioni a testi antichi de Concilij, e vecchi Canonj, e chi lo studia può arrogarsi quel vanto della Sapienza, *in brevi explevit tempore multa*. Ipse vero Comes Belgradus de ijs opusculis ita scribit.

M. Reñdo Sig. Sig. Proñe Colmo

Mi vengono consegnate per ordine di V. S. tre copie delle Posizioni Canoniche del 2. e 3. lib. de Decretali, due ne ho fatto tenere a chierano dirette, e la 3. copia servirà per me, giacchè V. S. con tanta generosità me la favorisce. Il Sig. Can. Guerrini appena veduto il libro l' ha subito letto intieramente, ed ha fatto alla di lei virtù quell' elogio, che leggerà steso nell' inchiuso foglio: Leggerò ancor io questo suo nuovo parto con quel piacere, ed attenzione, che merita; e se da quel poco che fin ora ho letto può la debolezza del corto mio intendimento farne certo giudizio, veggo continuata nel secondo la purità dello stile, l' ordine delle Materie, e quella profonda, ed ammirabile cognizione de Canonj, de Concilj, e de' PP. con cui è composto il primo. Quanto dunque è prezioso il dono, con cui V. S. s' è compiaciuta distinguere l' ossequiosa mia servitù, altrettanto io mi veggo, e confesso obbligato alla di lei generosità, che a tanti titoli d' obbligazione, che mi corrono con la di lei Padronanza, ha voluto aggiunger anche questo: Siccome però io non merito i suoi favori, così desidero che V. S. mi dia occasione di meritargli, e di attestarle la qualità del debito, della stima, e del rispetto, che le professò: Conoscerà dagli effetti la sincerità delle mie espressioni, e con tutto l' ossequio mi dico. Di V. S. M. Reñda Bergamo 1. Giugno 1726. Devotissimo Obligmo Servitore V. Francesco Belgrado. Item ex Latino in Italicum sermonem primus omnium transtulit

5 *Le Constitutioni, e Dichiarazioni* de PP. della Congr. Casin. coll' aggiunta d' alcune Bolle Pontificie per buon governo della stessa Congr. de i Decreti del Sagro Concilio di Trento, e di altre Bolle appartenenti genlm. alla Riforma, e Clausura delle Monache di qualunque Ordine; con Indice copioso in fine; quod opus una cum regula SS. PP. Benedicti alias in Italicam linguam conversâ, prodiit Mantuæ ex Typogr. D. Benedicti per Albertum Pazzonum anno 1723. Ejus etiam leguntur 6 *Plura Epigrammata* tum Italica, tum Latina in varijs Collectionibus carminum diversis de causis adornatis; impressisque partim Brixia, partim Venetijs, quæ ne tadium forsitan hic Lectori creetur, in nostris Analectis singillatim indicabimus. Item in Italicum Sermonem vertit

7 *Anacreontem Poetam*, totidem cantuunculis Anacreonticis expressum. Et Idylium tertium Poetæ Aufonij, *Amor Cruci affixus* Rithmis Endecasyllabis explicavit, aliasque poeticas lucubrat. Latinas aliorum Poetarum, carminibus Italicis reddidit.

GABRIEL BREBBIA patriam habuit Mediolanum, ubi pariter apud S. Petrum in Glassitate Congregationis S. Justinæ Monachis (nondum enim Casinense Archisterium eidem unitum fuerat, unde postea Casinensis fuit appellata) adscribi voluit anno 1479. die 28. Martii, nec ulla in re sibi defuit, ut Religiosi hominis partes exple-
ret omnes; nam, & pietatem impensè coluit, & sacra studia egregio labore est profecutus, excellitque Græcis non minus, quam Latinis literis suamque animi, ingeniique præstantiam Posteritati abunde commendavit, sapienter concinnando

Breve Commentarium in Psalmos, Et in fine cujusque Psalmi pias aliquot Orationes anno Domini 1490. lib. in 4. qui typis, ut vulgo dicitur, Gothicis consignatus, asservatur in Bibl. S. Justinæ Patavinæ.

Ejus memoria apud plures Authores cum laude viget; nam præter Arn. Wionem lign. Vit. l. 2. cap. 68. pag. 418. de eo agentem, Sixtus quoque Senen. Bibliothecæ Sanctæ pag. 238. hæc de eo habet, „ scripsit ad Gregorium Mediolanensem Monachum S. Petri in Gessate, Commentariolum, seu potius Epitomen „ Annotationum, quas juxta literam ex Hieronymo, & Lyrano collegit, adjectis „ ad calcem cujusque Psalmi piis ad Deum precationibus, sententiæ, & scopo singulorum Psalmorum, quibus præponuntur, accommodatis, „ Ant. Poss. in Appar. Sacr. tom. 1. pag. 521. edit. Ven. 1606., idem quod Sixtus Senensis, paucis immutatis verbis, dicit, Phil. Piccin. in Athen. Liter. Mediolan. pag. 227. eum familiæ suæ, simulque Patriæ decus attulisse affirmat, ejusque lucubrationes prudentes, & sacras vocat, allegatque Paulum Morigiam *de Nobilitate Mediolanen.* lib. 3. cap. 28. dicentem, scripsisse eum Annot. in Psalmos, pietatis affectum spirantes. Hieronymus de Potentia in hist. Monastica, quæ Ms. extat in Bibliot. S. Justinæ Patavinæ, plura de eo habet.

GABRIEL CASTAGNONUS Neapoli in Campania natus, Archicænobii Casinensis Monachus effici voluit anno 1626. die 2. Julii, enituitque S. Theologiæ scientiæ, & verbi Dei per celebri prædicatione circa annum 1648. scripsit
1 *Sacras Conciones*, quæ impressæ quidem fuerunt, sed impressionis locus me-
hucusquæ latet.

2 *Orazione nella solennità di S. Marco Protettore della Seren. Republica di Venezia coll' occasione del Capitolo Generale de' Padri Casinensi celebrato in S. Giorgio Maggiore l' anno 1641. al Seren. Principe Francesco Erizzo Doge di Venezia. In Venezia appresso Gio: Pietro Pinelli Stampatore Ducale anno 1643. in 4.* Hanc orationem ego vidi in 3. tomo variarum Orationum collectarum ab eruditiss. Equite Profpero Mandosio Romanæ Bibl. Autore Opusculo 33.

De eo agit Julius Ambrosius Lucenti in Italia Sac. restricta, aucta &c. pag. 1052.

GABRIEL GARBARINUS Genuensis Monachus, & postea Abbas Sancti Nicolai de Buschetto, quod Cænobium est non longè ab Urbe Genuæ, Floruit anno 1463. quo eodem anno scripsit

Vitam B. Nicolai de Prussia Magistri olim sui, cujus Corpus ibidem requiescit.

GABRIEL A' RUBIS, quod oppidum est in Appulia propè Andriam Civitatem, vulgo Ruvo, familia de Raphaele, Monasticum institutum Professus in Cænobio S. Michaelis Archangeli Montis Caveosi anno 1662. die 10. Februarii; fuit

uit Concionator insignis, præteritoque sæculo admodum celebris, Parmæ præcipuè, ac Mutinæ, ubi sæpè Oratorias lucubrationes prosâ, ac metrò cum plausu recitavit. Ejus ego Papiæ in Monasterio SS. Spiritus, & Galli vidi ann. 1709. apud P. D. Severinum de Hò a Papiâ ibidem Abbatem, mox Præsidentem General.

Conciones Quadragesimales MSS., & varias (ut vocant) Sylvas eruditionum omnis generis.

GASPAR, Papiensis patriâ, in nuper memorato SS. Spiritus, & Galli Monasterio sub D. Benedicti vexillo Deo militare constituit anno 1449. die 1. Martii, floruitque tam scientiæ præstantia, quam sanctitatis fulgore. Creatus Abbas plura, atque insigniora Congr. Cœnobii apud, ac prudenter administravit, præsertim S. Justinæ Patavinæ annis octo, binò regimine, quo tempore majus Claustrum absoluit, Abbatumque ædes construxit, multaque alia ornamenta, interque ea, musica Organa per Ludovicum Saltesburgensem celebrem artificem, perfecit, totam denique Congr., septiès Generalis Præsides moderatus, ab ann. nimirum 1482. usque ad an. 1497.; undique Sacræ doctrinæ radios æque, ac virtutum odorem verbo, factoque diffudit; cum Abbas esset S. Justinæ composuit valdè utilem libellum, cui titulus

1 *Formula ad instituendos Novitios R. P. D. Gasparis de Papiâ ad instantiam D. Hieronymi Novariensis ejus discipuli* in 8. fol. 42., opusculum quidem brevi, sed candidâ elocutione digestum, veræ pietatis documentis refertum, ac cœlestem prudentiam spirans: dividitur in tres partes, primæ argumentum est: *Quomodo Novitiorum Magister gerere se debeat cum eo, qui Religionem ingredi cupit.* Secundæ, *quomodo cum eo, qui jam ingressus est.* Tertiæ, *quomodo cum eo, qui jam professus est.* Extat etiam nûm Ms. in Bibl. S. Justinæ Patavinæ cod. chart. in 4., & passim in aliis Monasteriis nostræ Congr., Romæ quoquè, sed imperfectum in Bibl. Sapientiæ inter *Collectanea Constantini Cajetani* tomo prænotato *Variorum &c.* In præfatione Author, modo laudatum D. Hieronymum alloquens, humiliter dicit, „ Rogasti me ut &c. communi fortassis deceptus errore, putans aliquid a me doctrinæ ad eos instruendos reperire, qui in Religione jam plures confeci annos, & ab ipsa pueritia ad senectam usque perveni desidiosè transeundo &c. Insuper dictavit Gaspar Bernardo Parentino egregio Pictori

2 *Historias novi, ac veteris Testamenti, Hieroglyphica, Symbola, & Moralitates, etiam ex fabulis Veterum in Claustro S. Justinæ, qua meridiem spectat, pingendas,* quod sanè singularis ejus doctrinæ sacræ, profanæque insigne est monumentum.

De eo agit Jac. Cavaccius hist. S. Justinæ lib. 5. pag. 252. juxtâ novissimam editionem Patavinam anni 1696.

„ Post biennium sufficitur Bernardo D. Gaspar Papiensis, è Monasterio S. Spiritus, Vir quidem eximiæ Sanctitatis, & doctrinæ, cujus argumentum asservamus libellum de educatione Novitiorum, & cetera, quæ de eo supra retulimus.

GERVASIUS a Neapoli Monachus Casinensis recensetur a Nicolao Toppio in Bibl. Neap. pag. 345. inter eos Authores, qui carmina scripserunt in laudem Joannæ Castriotæ Carasæ Ducissæ Nucerinæ, ex narratione Scipionis de *Montibus*, qui illa collegit. In antiquis autem nostris Regeſtis, inter Alumnos S. Severini Neapolis invenitur D. Gervasius a Cilento Monasticam disciplinam ibidem amplexus anno 1582. die 18. Junii. Cum igitur temporis ratio haud discrepet, (nam Joannæ Castriora floruit circa finem Sæculi XVI.) non temerè credere possumus, Gervasium hunc a Cilento Authorem esse Carminum in laudem ejusdem Castriotæ; Cum recepto jam more plures Monachi S. Severini, quamvis alibi nati, Neapolitani dicantur, nec Toppio in mentem venire poterat, ut veram ejus patriam investigaret; quod tamen dubiè potius, quam asseveranter dixerim.

GOMETIUS natione Lusitanus ortus est Ulyssipone Urbe Regiâ, insigni, ac nobilissimâ prosapiâ, ipsi Regum stirpi arctâ propinquitate conjuncta. Adolefcentis Scientiarum amore flagrans, natali solo relicto, Patavium usque, cujus Academia celeberrimâ jampridem ubique terrarum erat, iter arripuit, ubi pari fervore literas, & pietatē dum excoleret, Templumque, ac Cœnobium S. Justinæ frequens invisiret, cum Ludovico Barbo eo tempore ibidem Abbate, ac Monastica disciplinæ Restitutore SS., amicitiam, familiaritatemque, eoque Duce veræ pietatis exercitamenta aliquandiu frequentavit; quæ dum magno spiritus conatu magis, magisque in dies prosequeretur, perspectâ ejusdem Abbatis, ac Sociorum Sanctimoniam, ardenti cupidine sensim captus est, mundo, ac sæculo ibidem nuncium remittendi; Quod ubi faciliè impetravit anno 1413. ipso Sacro Epiphaniæ Festo die, mirum dictu, quâ animi contentione, & alacritate rerum coelestium contemplationi, sacrarum literarum studio, solitudinis, silentii, humilitatis, obedientiæ, mortificationis, aliarumque virtutum quotidiano usus operam dederit. Sanè is ejus fuit in omni spiritualis vitæ ratione profectus, ut brevi cunctis sodalibus perfectiorum operum norma, ac totius Religionis absolutissimum exemplar evaserit. Anno itaque 1415. cum Ludovicus Florentiam aliquot comitatus Monachis venisset, inter quos Gometius aderat, rogatus a Nicolao Guascono S. Mariæ Abbate Commendatario, qui eò Barbum acciverat, eundem Gometium, unâque Monachos quinque illic reliquit, ut sicut idem Commendatarius expetebat, ea omnia, quæ ad divinum cultum, & Cœnobii utilitatem pertinerent, quamprimum restitueret, atque dirigeret. Gometius igitur Prior a Ludovico Barbo constitutus, quò magis omnia reformatione indigere intelligebat, (omnia enim tum spiritualia, tum temporalia pessum jerant) eò majori diligentia, ac solertia pristinam Regulæ observantiam reparare aggressus, exiguo quidem tempore Cœnobium, & Ecclesiam ex Spelunca, ut videbatur, latronum, in Domum Dei, Angelorumque habitaculum strenuè convertit, ipseque Nicolaus, qui olim Lupus rapax, omniumque vitiorum affecla fuerat, Dei tandem timore correptus, & Gometii, Sociorumque sancta conversatione vehementer commotus, Sæculo, ac vitiis valedicens, Monasticum cuculum ex ipsius Gometii manibus solemnī pompâ recipere voluit; quo indutus, novum pariter hominem induisse visus est, nam illic eisdem Abbatiæ regimine, ac titulo ipsi Gometio relicto, patriæque, ac propinquis terga vertens, Patavium in D. Justinæ Cœnobium se contulit, ubi sanctiori vitæ, dum propensius vacaret, non ita multo post lethali morbo in vasus, piissimè, nec sine omnium spirituali ædificatione, diem clausit extremum. At Gometius Florentinæ Abbatiæ liberâ administratione susceptâ, eandem annis duobus suprâ viginti mirabili prudentiâ, charitate, ac discretione rexit. Nec explicari faciliè potest totius Florentinæ Civitatis lætitia, & gaudium, ob Monasticum institutum in antiquum splendorem, ac sanctitatem reparatum; quamobrem prænarrati temporis spatio, centum propemodum, ac triginta juvenes nobilitate, ac virtute spectabiles optimis Gometii, Sociorumque exemplis allekti in habitus, ac vitæ communionem adscripti numerantur, inter quos Nobiles aliquot Lusitani, qui Gometii famâ permoti Florentiam usque eum invisuri migrarunt, quibus ille tamquam columna ignis, omnium virtutum fulgore, magis quàm verbis prælucebat. Sicut autem in Monachos, quos tamquam filios paterni amoris viscibus complectebatur, mitis semper, ac pius, ita in pauperes, ac egenos, quorum advocatum, ac patronum perpetuò egit, misericors, ac liberalis, eos tamquam ipsum Dominum fuscinebat, ac fovebat, copiosisque, & perquam abundantibus elemosynis recreabat, honestiores præsertim Cives, mendicare erubescētes. Peregrinos autem

præcipue Sacerd: , pedibus eorum propriis manibus ablutis, ad mensam juxta præscript: Regulæ frequenter adhibebat, nec exiguâ pecuniâ pro uniuscujusque statu in discessu donabat. Plures puellas, more divini illius Nicolai, dote attributâ, in matrimonium collocandas curavit; plures etiam è carceribus, * are alieno, quo tenebantur, persoluto, haud semel eduxit. Mulieres quasdam Deo devotas, quæ Duce Appollonia D. Catharinæ Senensis olim Sociâ, ab anno 1396. in humili quadam domuncula suprâ pontem *Rubaconte* dictum constructâ, suprâ nempè quintam Parastatam sese incluserant, animadverso haud levi earum periculo, tum corporali ob Arni alluviones, tum spirituali ob domus angustiam, ac depressionem, Eugenii IV. autoritate, quem ille hac de re certiore fecerat, solemni pompâ in tutiorem, & commodiorem Urbis locum transtulit anno 1434., erecto ad id Monasterio sub regula D. Benedicti ex eleemosynis partim ab ipso Gometio, partim a Nobilibus Florentinis erogatis, quod brevi in celeberrimum Sacrarum Virginum Parthenona evadens, sanctitate, ac Regulari observantiâ diù floruit, retinetque ahuc in præsens cum disciplinæ rigore, etiam *Muratarum* nomen, inde profectò acquisitum, quod undique clausæ, & januâ ipsâ muro obstructâ, nullum cum sæcularibus Personis colloquium haberent, Deo tantummodò in orationibus, sanctisque meditationibus vacantes. Itaque Gometius Muratarum in Urbe Florentina Fundator, ac Institutor dici meruit. Discretionis, ac dulcedinis in conversando spiritu plenus, omnium corda veluti magneticâ vi in sui, imò Dei amorem rapiebat, atque ad benè agendum impellebat, cum ejus verba divinum quid saperent, ac sonarent, quo odia omnia extinguebat, componebat diffidia, pacem, & Christianam charitatem omnibus infundebat. Quamobrem qui ejus amicitiam, & familiaritatem semel obtinuissent, eam aman tissimè, & constanter colebant, & quidquid ille consuleret, haud cunctanter implebant. Ità prorsus egerunt Americus Corsinus Florentinus Archiepiscopus, qui Gometium summopere diligens, consilia omnia pro Ecclesiæ suæ administratione illi communicabat, & vicissim Gometius, quæ ad Abbatia suæ regimen pertinerent, Americo ingenuè aperiebat, ut in Domo Dei ambularent cum consensu, & ei fervirent humero uno. Ità Joannes Andreas Balleonius Episcopus Perusinus, qui ob amorem, quo in Gometium ferebatur, insigne Monasterium S. Petri olim Cluniacensium ad mœnia Suburbii ejusdem nominis, Monachis nostris tradidit, fuitque ejus primus Abbas ex nostrâ Congr. Joannes de Primis Messanensis, ab Eugenio IV. postea Cardinalis creatus. Ità Guido Gonzaga, qui Gometii hortatu magnum D. Benedicti Mantuani Cœnobium, cujus erat Commendatarius, Congr. nostræ univit. Ità Franciscus Mazzinghi D. Laurentii in Urbe Florentina

* Dalle Stin. che.

* Vel Frigionariis, nomen loci est in ditione Lucensium vulgo Frisona ubi Bartholom. Columna circa anno 1396. Canonicam disciplinam sub Regula D. Augustini primus restituit.

rem,

* Oglio da
Bachi della
Badia di Fi-
renze.

rem, Theologum, Consiliarium, ac insuper Depositarium selectiorum Scripturarum, aliarumque pretiosarum rerum eum constituerunt, scrutiniis, & consultationibus publicis, privatisque illum adhibentes, & tamquam oraculum consulentes. Itaque anno 1424. ab eadem Republica Florentina missus fuit una cum Ambrosio Camaldulensi, Legatus, & Orator ad praelaudatum Eugenium IV., qui Romam aufugiens Pisas pervenerat, ut eum Florentiam deducerent, ubi consistens Pontifex, Gometium omnium Cœnobiorum Florentinae Urbis utriusque sexus, praecipue sub Regula D. Patris Benedicti militantium, Visitatorem, ac Reformat. deputavit, quam provinciam Gometius naviter, feliciterque adimplevit, ubique abusus extirpans, regularem disciplinam, probatamque vivendi rationem strenue redintegrans. Prior deinde, & Generalis Camandulensium Eremitarum ab eodem Pontifice creatus, in locum videlicet supra memorati Ambrosii, qui paulo ante vita functus fuerat, ad Sacram Eremum pergens annos fere duos mirabili Sanctitate regimen illud tenuit, quod deinde sponte dimittebat, ad Florentinam Abbatiam administrandam, aliaque Florentiae Cœnobia penitus reformanda rediit: Quo vero tempore Concilium Florentinum celebratur, Gometius magnifice, ac liberaliter plures Episcopos, & Abbates hospitatus est, eidemque Concilio interfuit, ac subscripsit his verbis *Ego Gometius Abbas Florentinus me subscripsi*. Nec omiserim aliud in proximos charitatis ejus nobile specimen, Oleum * scilicet, seu balsamum illud pretiosissimum, ac ubique celeberrimum contra vermes, qui in humanis, praesertim puerorum visceribus gignuntur, eisque aliquando mortem afferunt, aliosque graviores morbos efficacissimum, quod usque in praesens in Florentina Abbatia haud parvo impendio componitur, & pauperibus distribuitur, ejus opera, ac sapientia primò adinventum, cunctisque largiter datum. Sed jam virtutum ejus fama longè, lateque diffusa, ad ipsam Lusitaniae Regiam, Regemque Eduardum pervasit, qui non solum Regni sui graviora negotia apud toties celebratum Pontificem Eugenium IV. Gometio commendavit, sed etiam Petro Conimbriae Duci, qui proximo gradu consanguinitatis Gometium attingebat, praecipit, ut Legatos nomine suo ad eundem Eugenium dirigeret, suppliciter per eosdem rogans, ut Gometium ad reformanda Regni sui Monasteria mittere dignaretur, quem Eugenius, agré licet tanto viro carere sustines, optimo tamen Regi gratificaturus, concessit, additoque honoris, majorisque autoritatis gratia, Nuncii sui apud ipsum Regem titulo, eum in Lusitaniam legavit, datis ad Eduardum perhonorificis literis, quarum tale erat initium, Literis tuis fili Charissime, quas dudum cum aliis nonnullis accepimus, nos requiris, ut dilecto filio Gometio Abbati S. Mariae Florentinae, apud Celsitudinem tuam Nuncio nostro, visitandi, & reformandi Ecclesias, & loca Ecclesiastica in Regno tuo facultatem tribuere velimus &c. Dat. Bononiae anno 1436. 13. Kal. Julii Pontificatus anno 16., Gometius itaque Pontificiae, ac Regiae voluntati humiliter morem gerens una cum Lusitanis Oratoribus, totius Urbis Florentinae, imò totius Etruriae mœrore, ac lacrymis comitatus, alacris itineri se committens, secundis ventis Conimbriam pervenit, ab eodemque Rege, & Petro Duce, cæterisque Magnatibus, ac populis summo plausu, & amore exceptus, Prioratum S. Crucis Canonorum Regularium, in cujus Ecclesia Corpora Sanctorum Martyrum Fratrum Minorum, qui Marocchii passi fuerant, requiescunt, a Regia munificentia suscepit, cujus Regis, ac Petri Ducis, multoque magis divinae gratiae auxilio fretus, ab ipso Prioratu reformationem auspicatus, illam in toto Regno feliciter perfecit, absolvitque mirabili prudentia, ac invicta constantia, non respiciens personam hominum, neque umquam, quae sua esse poterant, quaerens, sed quae Jesu Christi,

improbos in spiritus fervore corripiens, pios, ac regularis perfectionis cupidos peramanter complectens, & adjuvans, omnes ad veræ virtutis, Deique amorem excitans, & provocans, ipse ab omnibus vicissim veluti Sanctitatis exemplar, & benè vivendiforma, ac speculum acclamatus; ibique tandem anno 1442. in cinere, & cilicio, magnâ cordis contritione, Crucifixum in manibus tenens, sanctissime obiit, in eodem Prioratu sepultus: Quod verò ad tanti viri lucubrationes pertinent, in Tabulario Abbatiae Florentinae tom. 23. Mss. ejus extant

1. *Literæ ad Eduardum Regem Lusitaniae* fol. 121. 2. *Ad Ferdinandum Infantem Lusitaniae* fol. 124. 3. *Ad diversos Monachos*, sunt numero 13. a pag. 126. usque ad pag. 134. 4. *Protestatio Gometii contra Bartholomæum Dominici* fol. 526. 5. *Literæ diversorum ad Gometium*, inter quas, *Instructio Regis Lusitaniae ad Gometium pro agendis cum Pontifice* fol. 204. 208. 220. *Literæ Archiepiscopi Florentini ad Gometium* fol. 378. 485. 493. 495. *Literæ Regis Lusitaniae, Reginae Lusitaniae, Infantis Lusitaniae, Magnatum Lusitaniae, Ludovici Barbo ad Gometium*.

Tomo 29. extant *Literæ diversorum Lusitaniae ad Gometium* a pag. 25. usque ad pag. 384. *Literæ diversorum ad Gometium* a pag. 7. usque ad pag. 387. inter eas *Regis, & Reginae Lusitaniae, Episcopi Ferrariensis &c.*

Tomo 30. extant 6. *Gometii Abbatis Capitula pro reformatione Monasterii S. Domini* pag. 31. & sequen.

Hæc omnia vidi Florentiæ anno 1724. mense Junio, quo ob gravia quædam Monasterii Senensis negotia me contuleram; operæ quidem pretium fuisset ea omnia exscribere, ut in publicam lucem darentur, sed tempus, quod me perurgebat, minimè suffecit: aliquis forsitan id præstabit.

Vitam ejus Latinè scripsit Thomas Salvettus Florentinus, Legum Doctor Gometii Synchronus, ejusdemque Florentini Monasterii Advocatus anno 1442. quæ extat Ms. in Cod. pergameno in 4. inter Cod. Bibl. Abbatiae Florent. Mss. pluteo 1. Mss. Latinorum PP., divisione prima, optimo caractere exarata. Scripsit etiam eam Ital. Plac. Pucc., vulgavitque Mediolani an. 1645. in 4., ubi plures de eo agentes allegat, Constant. nempe Cajet., Fortunatum Scholam, & varia Archivorum monumenta. De eo etiam Arn. Wion Lign. Vit. l. 1. c. 20. in Elencho Priorum Generalium Perpetuorum totius Ordinis Sac. Eremit. Camald. pag. 39. Petrus Ricord. Hist. Monasticæ Dial. 3. pag. 322. a tergo, & seq. Jac. Cavacc. Hist. S. Just. Lib. 5. pag. 212. edit. Patav. 1696., ubi eum præcipuè nobilitatis, Sanctitatis, & eruditionis Virum appellat. Denique laudatus Pucc., etiam in Chron. Abbatiae Florentinae pag.... alibique & nos quoque iterum infra in Catalogo Reformatorum &c. & Viror. Sanctitate Illustrum.

GREGORIUS BORNATUS valdè juvenis Monasticum indumentum suscepit anno 1558. 12. Martii in Cœnobio S. Euphemiae Urbis Brixiae, ubi nobili genere ortus fuerat. In Scientiarum Sacrarum studio eos progressus fecit, ut singularis doctrinæ, & reconditæ eruditionis famam adeptus fuerit, cujus etiam testimonium est opus ab illo editum

De libero hominis Arbitrio libris tribus distinctum, impress. Brixiae anno 1571. in 8. apud Jac. Britannicum. De eo Leon. Cozz. par. 1. Bibl. Brixian pag. 144. 21 editionis anni 1694. Brixiae apud Ricciardum.

GREGORIUS nobili CORTESIA familiâ Mutinæ ortus, Monasterii Mantuani virili prorsus ætate Sodalitium obtinuit anno 1508., die 26. Martii. Ab ineunte ætate, omnibus liberalibus disciplinis egregiam operam dedit, Severo Varino Placentino Cisterciensi Monacho raræ, & exquisitæ eruditionis Viro præceptore usus. Præter Philosophiæ, ac Theologiæ intima arcana, triumque linguarum Latinae, Graecæ, & Etruscæ absolutissimam notitiam, Sacrarum quoque literarum,

ac omnigenæ eruditionis ditissimam copiam est assequutus, quam Juris Utriusque laurea, & poeticae artis flores plurimum augebant. Quamobrem Cardinalis Medicæus, qui postea Leo X. fuit, cognita ejus doctrinâ, morumque integritate, Causarum Auditorem, ut vocant, eum sibi delegit. At in Congr. nostra aliquot exactis annis, Abbatis infulis decoratus, S. Petri Perusini Cœnobium, deinde S. Benedicti Mantuani, varia deinde Monasteria sapienter admodum gubernavit; sed Doctrinæ, Prudentiæ, Probitatis, cæterarumque ejus virtutum fama longè, latèque pervadente, cum S. Georgii Majoris Venetiarum Abbas esset, a Paulo III. acerrimi Judicii Pontifice, Romam est accersitus, ut una cum aliis doctissimis, & integerrimis Viris, quæ ad Dei Gloriam, & Ecclesiæ reformationem magis conducere viderentur, sibi proponeret, & optimis consiliis adesset, in arduis illis Catholicæ Ecclesiæ anfractibus, ut refert Antonius Caraciolus Clericus Regularis in vita * Ms. Pauli IV., qui tunc Cardinalis Carafa vocabatur. Ejusdem Cardinalis Carafa operâ haud ità multò post ab eodem Paulo III. Cortesius Visitator Apostolicus per totam Italiam constitutus fuit, indeque in Germaniam missus, eos inter Theologos * Thomæ Campesio Apostolico Nuncio comites datos, qui rebus fidei consulere, & Ecclesiasticæ disciplinæ, solemnique colloquio Wormatiensia Catholicis, & Hæterodoxis celebrando, præsentessent, anno 1540. In ea regione gravissimis laboribus pro Religione perfunctus, cum in Italiam rediisset, ac Monasterio S. Benedicti prope Mantuam adhuc præesset, ab eodem Paulo III. sacro Senatu miro consensu approbante, anno 1542. die ultim. Maii Pontif. sui octavo Cardinalis tituli S. Cyriaci in Thermis fuit renuntiatus, creatusque Episcopus * Urbinas, (concesso quoque privilegio ut purpureo uteretur amictu, quod etiam idem Paulus, Cardinali Philippo a * Camera Gaplo pariterque Benedictino, antea indulserat, teste Jo: Baptista Maro in notis ad supplem. Placidi Romani de Viris Ill. Casinen. impress. Romæ anno 1655. pag. 135. ne colore differrent, qui dignitate sunt pares. In eo culmine annos sex omnino versatus, quo tempore nunquam carni, & sanguini ut acquiesceret, persuaderi potuit, (erat enim Vir integerrimus), ad Superos evolavit Romæ an. Domini 1548. 12. Kalendas Novembris, & in Basilica duodecim Apostolorum conditus fuit antè Altare S. Eugeniæ, cum paulò ante obitum piissimus Cardinalis memorabilia illa verba protulisset., Ecce jam pluribus annis Cardinalis fuimus, quid autem nunc superest de hoc honore? quanto satius fuerat in Religione mori, ubi minùs erat animæ periculum., quæ sanè verba ad eliminandam ambitionis pestem, utinam Regularium omnium imis cordibus infingerentur. Plures clarissimi, ac doctissimi Cardinalis lucubrationes temporum injuriâ, vel Majorum negligentia perierunt, haud parva equidem Reipublicæ Literariæ jacturâ. Quæ verò supersunt hæc sunt

* Tom. 1.
pag. 38.

* Fuerunt
num. 4.

* Nondum
enim Urbi-
num in Me-
tropolita-
nam sedē
creatum fue-
rat, quod ta-
mē aliquan-
to post con-
tigit idē
anno 1563.
sub Pio IV.
Vghel. Ital.
Sac. tom.

* Della
Chambre.

1. *S. Petrum Apostolum Romæ fuisse ad Hadrianum Papam VI. lib. 1. impress. postea Venetiis apud Franciscum Franciscum Senensem anno 1573. in 4.*

2. *Epistolarum Familiarium Latinarum l. 1. Venetiis apud eundem eodem anno in 4. Uterque liber operâ Hersiliæ Cortesiae de Monte, cui Gregorius fuerat patruus, Gregorio XIII. ab ea dicatus, prodiit. Hæ autem Latinae Epistolæ plurimi a doctis fieri, testis est Pet. Ricord. in hist. Monastica.*

3. *Poemata ad Imitationem Catulli, Venetiis ex Officina Aldi, simul cum opere Sannazzarii de Partu Virginis.*

4. *Quamplurima Carmina in laudem D. Petri Apostoli, quæ impressa reperiri auctoritat Plac. Rom. in supplem. de Viris Ill. Casin. c. 31.*

5. *Carmen Sapphicum de Vita S. Honorati Archiepiscopi Arelatensis, Incipit: Unde resplendet jubar hoc coruscum?*

6 *Lirinenſis Inſule, & Cenobii laudes eodem Carmine*; Incipit *Parva ſed felix me-
ritis Lirina*. Utrumq. impreſſ. fere in principio Chronologiæ Lirinen. *Vincentiï
Barraliſ Salerna*. Lugd. 1614. ſed primum extat etiam Ms. Venetiis in Bibl. S.
Georgii Majoris ſign. n. 326.

7 *In Deiparam Virginem Hymnus carmine Glyconio Pherecratio*, qui impreſſus
fuit in 3. tomo Operum *Titi Proſperi Martinengii*. Eſt Carmen in Annunciatio-
nem Deiparæ, incipit: *Evam exuite Virgines*.

8 *Novum Teſtamentum Vulgatæ editionis correctum, & reſtitutum*. Impreſſum
Venetiis apud Juntas, teſte Petro Ricordato, loco ſupra dicto.

9 *De Theologica Inſtitutione*. 10. *De Theologia, & Philoſophia tractatus*. 11. *De
Peccato originali Commentarium*. 12. *De Poſtate Eccleſiaſtica tractatus*: Iſta, alia-
que refert *Marus* loco ſupra allegato pag. 569.

13 *Hymnorum diverſo metro lib. 1.* impreſſ. teſte Antonio Teiſſerio, in Additio-
nibus ad Elogia deſumpta ex libris Hiſtoriarum Jacobi Auguſti Thuani. 14. *De
Direptione Urbis Genuenſis*; impreſſ. teſte eodem ibidem.

15 *De Viris Ill. Ord. Monaſtici l. 1.* qui ſublatus fuit ex Bibl. S. Benediſti de Man-
tua, in qua viridi panno, vel corio coopertus aſſervabatur, ut refert Wion
Lign. Vitæ l. 2. c. 9. pag. 216. Hic etiam impreſſus teſte eodem Teiſſerio. Tran-
ſtulit quoque ex Græco in Latinum ſermonem 16. *S. Baſilium de Virginitate*, im-
preſſum teſte eodem.

Ipi etiam inſignes illos 4. *libros in Magiſtrum Sententiarum* aliqui attribuerunt,
ut Oldoi. in Athe. Rom. pag. 287. Torrigius lib. de ſcriptor. S. R. E. Cardinal. Na-
talis Alexander hiſt. Eccleſ. Sæculi 15. & 16. cap. 5. art. 2. n. 25. ubi de eo agit,
Graveſon Hiſt. Eccleſiaſtica tom. 7. colloq. 5. pag. 429. aliique; ſed non rectè
(inquit *Marus* loco eodem pag. 136.) nam eorum verus Author fuit *Paulus Cor-
teſius Protonotarius Apoſtolicus*.

Innumeri autem ſcriptores Corteſium noſtrum ſummis laudibus extollunt. Præ-
cipui ſunt Arn. Wion loco ſupra citato, qui Gregorium vocat Virum doctiſſ., &
tam Græcè, quam Latinè peritiſſ., & eodem lib. 2. cap. 61. pag. 393. in præſatio-
ne, ubi eum, apertè, acutè, & nitidè dicere aſſeruat. Plac. Rom. in Supplem.
ad Petri Diaconi librum de Viris Ill. Caſinen. cap. 31. Jo. Baptiſta *Marus* in Annot.
ad eundem Placidum pagina ſuprà citata, ubi verba Pauli Ill., quando Corteſium
in cætum Cardinalium adlegit, in medium proferat. „ *Hodie in his Sacris jejuniis,
atque in Conſiſtorio noſtro ſecreto, inducti ſingulari tua Probitate, Religione, Inte-
gritate, ac Doctrinâ, Te S. R. E. Cardinalem creavimus: firmiter ſperantes, quod
his diſſicillimis temporibus tuâ operâ, & conſilio nobis, & ornamento futurus ſis, &
adjumento*: Supralaudatus Antonius Caracciolus pag. 93. „ Furono dunque con-
gregati in Roma i già detti di ſopra ſceltiſſimi Prelati, cioè il Contareno, il Ve-
ſcovo Theatino, il Polo, il Sadoletto, il Fregoso, l' Aleandro, il Giberto, il
Corteſe, il Badia, quali dall' anno 1536. ſino all' anno 1538. faticarono in lavo-
rare una Scrittura, che poi la preſentorono al Papa, e la chiamarono *Conſilium
de emendanda Eccleſia*; Fù tale queſta Scrittura, che a giudizio d' Huomini gran-
diſſimi, farebbe ſtata baſtante per riformare tutta la Criſtianità, data alle
ſtampe in Roma per Antonio Blado Stampatore Camerale, e ancora trà i Conci-
lii primæ editionis Germanicæ.... porrò ſolo qui i capi, da' quali ſi può ſcorgere,
quanto gran zelo, prudenza, e prattica delle coſe Eccleſiaſtiche hebbero quei
grand' Huomini. „ Idem ſerè habet Ignatius Hyacinthus Amat de Graveſon hiſt.
Eccleſ. tom. 7. Romæ impreſſ. 1721. colloq. 2. pag. 123. & ſeq. ubi poſt rei nar-
rationem, „ Hæc reformationis Capitula, inquit, ſeu ſelectorum Cardinalium,
& Prælatorum ad Paulum Ill. monita, fuerunt Antuerpiæ edita an. 1539. & Pa-

„ rificis anno 1612., eaque integra Petrus Crabbe Ord. Min. in sua Conciliorum
 „ editione præposuit Synodo Tridentinæ, veluti ejus exordium, „ Hæc Graveson,
 „ qui iterum eodem tom. 7. col. 5. pag. 429. demumque tom. 9. in Tabulis Chro-
 „ nol. pag. 453. ejusdem Cortesii inter Eccles. Scriptores, quos Ordo S. Benedicti
 „ Sæculo 16. Eccl. dedit, honorificè meminit, eumque Theol., ac V.I. peritiss. vocat,

Petrus Ricord. hist. Monast. Dial. 4. pag. 459. ubi dicit eum a puero educatum
 fuisse Romæ, deindè omnibus scientiis ornatum, præcipuè Græcâ linguâ, Latinâ,
 Hetruscâque, quibus elegantissimè tum scribebat, tum loquebatur; maturi, &
 rari judicii, eminentis ingenii, & venustâ, gratâque facie.

* De quo
 supra lit. D.

Dionysius Faucherius Gallus, Lirinensis * Monachus variis, iisque eruditissi-
 mis ad eum datis Epistolis, quæ editæ sunt Lugduni anno 1613. in Chronol. Li-
 rin. Vincentii Barralis Salerna, in quarum tertia sic eum affatur, „ Undè ingen-
 „ tes ab omnibus Christianis Summo, ac Beatissimo Pontifici nostro debentur gra-
 „ tiæ, qui tales ad moderandos ventorum flatus, regendosque, sibi adjutores as-
 „ sumpsit, quorum in Dei rebus spectata fides, & doctrina cum Vitæ, ac Mo-
 „ rum integritate conjuncta resstantibus undique ventis possit obistere, „ hæc Diony-
 „ sius, qui cum Mantuâ ad Lirinensem Insulam rediisset, invito, ac dissuadente
 Cortesio S. Benedicti Mantuani per id temporis Præposito, pulcherrimam Elegiâ
 de reditu suo ad eandem Insulam, Gregorio scripsit, cujus initium est,

Carmina nostra precor placido Pater accipe vultu,

Carmina, quæ tenuis nostra Camæna tulit &c.

Alphonfus Ciacconus editionis Romanæ ann. 1677. tom. 2. col. 683. & seqq.
 ad an. 1534. laudat Cortesium in primis a mira prudentia, qua muneribus omni-
 bus in nostra Congr. fuit perfunctus: Crevisse autem eum asserit virtutum fama,
 tum apud Principes, cum in primis apud Paulum ipsum III. Summum Pontifi-
 cem, qui illum Cardinalem creatum, pro rebus ad Concilium spectantibus cum
 aliis Cardinalibus deputavit.

Novam autem dignitatem nihil candoris, probitatis, & antiquæ comitatis ei
 ademisse, sed omnibus gratum in Sacrarum literarum studiis innocenter, ac piè
 noctes, diesque transgisse; Cum doctissimis Viris per totam Europam familia-
 ritatem habuisse, & frequens per Epistolas colloquium; a Bembo, & Salodeto
 Cardinalibus celebratum ob ingenium propè divinum, atque excellentem doctri-
 nam; ab aliis etiam Cardinalibus, ut a Joanne Mediceo, & Joanne Morono,
 aliisque doctrinâ illustribus Viris, Longolio videlicet, Theocrenio, Fregosio,
 Saulio, Pamphilo Saxo, Dionysio Faucherio, & Vitali Monachis, aliisque com-
 pluribus literas amoris, & optimæ de ejus virtute opinionis testes accepisse.

Henricus Spondanus in Annal. impress. Lugduni apud Anisson. an. 1678. tom.
 2. pag. 511. n. xxx. ad ann. 1547. dicit Gregorium Cortesium, qui eo tempore
 doctrinâ, & pietate Sacrum Collegium illustravit, diversâ longè familiâ fuisse a
 Ferdinando Cortesio novi Orbis Domitore, quidquid aliqui oppositum senserint,
 grandi sanè hallucinatione, cum ille Medellini in Hispaniâ Betica, hic Mutinæ
 in Italiâ sit ortus; Quem Græcis, Latinisque literis excultissimum vocat, Juris
 quoque consultissimum.

* Pag. 195.

Supralaudatus * Jac. Augustus Thuanus in Elogiis ex suis Historiis desumptis,
 & in Gallicum Sermonem conversis à D. de Ryer, & à prædicto Antonio Teisser
 additionibus locupletatis impress. Ultrajecti anno 1696. par. 1. pag. 14.

Ludovicus Ellies Dupin Novæ Bibliothecæ Ecclesiasticæ tom. 14. pag. 187.
 Idem ferè, quod supra allegati Authores, præsertim Ciacconius, repetit; ac
 insuper Tractatum de S. Petri adventu Romam, diligenter, ac summatim re-
 censet, & eximiè commendat: nihil elegantius, & venustius hac scriptione
 legi

legi posse dicens; Erat enim, inquit, sapiens, moderatus, æquus, omnibusque prerogativis, quæ honestum virum, optimumque Scriptorem decent, per quam exornatus,

Præterea de eo cum laude agunt Honuphr. Panvin. in additamentis ad Platinam; de Vitis Romanorum Pontificum, & in utraque Epitome Pont., & Card. pag. 406. edit. Ven. 1557. Phil. Labbeus Bibl. Bibliot. pag. 116. Ant. Poss. Appar. Sac. tom. 1. pag. 162. edit. Ven. 1603. Georgius Matthias Conigius Biblioth. vet., & nov. pag. 215., & seq. Ant. Sanderus in Elogiis Gabr. Bucelin. Ben. Red., & alibi. Felix Contelorius in Elencho, & in Nomenclatura Cardinalium. Ferdin. Ughell. Ital. Sac. tom. 2. col. 879. primæ edit. Rom. Jac. Gaddius in Scriptoribus non Ecclesiasticis. Jo. Medices in epistol. D' Auberi in Hist. Generali Card. par. 4. Parisiis Gallicè edita 1647. Aubertus Miræus de Scrip. Eccles. ab an. 1494. ad sua usque tempora par. 2. pag. 150. num. 59. edit. posthumæ Antuerpiensis an. 1649., operâ Auberti Vander-Fede, quam denuò Albertus Fabricius in Bibl. Eccles. celebravit Hamburgi. Hip. Mar. Bibl. Mar. p. 104. August. Oldoin. in Ath. Rom. pag. 281. Lud. Jac. a S. Carolo Bibl. Pont. l. 2. par. 325. Bened. Bacchi. Manud. Ms. ad Hist. Ecclesiasticam ad an. veri Natal. Christi 70. n. 3. Felix Egger Idea Ord. Hierarch. Ben. tom. 2. par. 2. dissert. 1. pag. 192. n. 3. divis. 4., & par. 3. dissert. 8. pag. 520. M. Antonius Maltempi Hist. l. 2. edit. Urbeveteris 1585. c. 2. pag. 109. Placid. Pucc. Appar. hist. de Vir. Ill. Abb. Flor. c. 10. pag. 79. Ludovicus Moreri *Grand Dictionnaire Historique* tom. 2. pag. 270. col. 2., & pag. seq. c. 1. Joannis Matthæi Toscani in *Peplo Italiae*.

GREGORIUS CORTESIUS CARDINALIS

Quis neget hunc magnum, tot ubi post sæcula primus

Tractat Catulli barbiton?

Sed nimium lasciva tui quod plectra Catulli

Ad meliorem usum vocas,

Cælicolumque dicas Regi, debere fatetur

Tibi Catulli barbitos.

GREGORIUS DUCCUS nobili familia Brixie prodiit, ibidemque in Cœnobio SS. Faustini, & Jovitæ monastica vota emisit an. 1567. die 24. Febr. Fuit Philosophus, & Poeta non ignobilis, variisque scientiis. & literis excultus, ut ostendunt libri, quos edidit, nempe

1 *Scaccheida*, idest, *Gioco de' Scacchi, ridotto a Poema Eroico*, in quo sub Prosopopæja duorum Regum, & eorum exercituum, quinque Cantibus, sive Libris lingua Italica, ludus ille mirè describitur, impress. Vincentiæ anno 1586. apud Georgium Græcum in 4.

2 *Theses de anima* Venetiis ann. 1585. Obiit Bobii in alpibus Cotiis.

De eo agunt Arn. Wion Lign. Vit. l. 2. cap. 68. pag. 41. Leon. Cozz. in Bibl. Brix. parte prima pag. 144. ubi eum laudat quidem a Generis nobilitate, variisque scientiis, præsertim amæniorum Musarum cultu, sed nequè Monachum, nequè Congr. nostræ alumnum dicit, quibus nominibus omninò erat vocandus, ut innotescerent non solum opera, & patria, sed institutum etiam Authoris. In Bibl. S. Georgii M. Venetiarum extat Ms. in fol. n. 317. Gregorii Brixienfis

Scelta de' Pensieri, ovvero Concetti predicabili Islorici, Academici &c.

GREGORIUS MARSALA, natione Siculus, ortus est Panormi anno 1637. die 3. Sept. Monachus autem factus apud S. Martinum de Scalas anno 1655. 1. Novemb. Graviorum scientiarum assiduum studium cum ferventiori pietate semper conjuxit; quamobrem ut sibi, ac Deo tantum vacaret, Decani officium, quo fuerat insignitus, spontè non solum, sed enixis etiam adhibitis præcibus, dimisit.

misit. Itaque negotiis omnibus solutus, hoc sibi unicum negotium statuit, Religiosis primum virtutibus, ac regulari disciplinæ, deinde verò Sacris literis perpetuam operam dare; atque eo pacto monasticæ perfectionis se ipsum omnibus exemplar præbere. Erga Dei parentem præcipuæ, singularisque Devotionis affectu præditus, omnes in ejus laudes, & amorem excitabat. Nec minus utiles, aut laude digni fuerunt eruditi æquè, ac pii, quos edidit, libri, quibus SS. Patriarchæ nostri Vitam, & Regulam non parum illustravit; sunt autem isti,

1 *Vita, & miracoli del glorioso Patriarca de' Monaci S. Benedetto copiosa di Note, & Osservazioni.* In Palermo per Tomaso Rommolo, & Orlando 1685. in 12.

2 *Regola del Santissimo Padre Benedetto Patriarca di tutti i Monaci colle Note.* In Palermo per Tomaso Rommolo 1689. in 12. quilibri non mediocriter, statim ac prodierunt, probati sunt, avidèque ab omnibus sub Regula S. P. Benedicti militantibus excepti, ac celeriter omnes distracti, undè nova expectabatur eorum editio: abundant enim doctrinis, exemplis, monitisque ad rem Monasticam pertinentibus, ac insuper Authoris animum religiosissimum, ac piissimum veluti in speculo ostendunt.

3 *Benedictinum Menologium* Italica lingua concinnare est aggressus, in quo SS. Ord. nostri Vitæ, Notis, & Observationibus illustratæ fusè describerentur. Utinam insigne opus ad communem utilitatem, vitâ permittente, absolvisset, nam uti nuper accepi, aliquot tantum dies complevit.

Obiit piiss., & devotiss. uti vixerat, an. 1716. die 4. Febr. ætatis suæ an. 79., à morum integritate, regularis instituti custodia, animarum zelo, ac ferventissimo in Deum amore valdè ab omnibus commendatus. Agit de eo perhonorificè Ant. Mongit. Bibl. Siculæ par. 1. editâ anno 1708., ubi vocat eum Virtutum, ac regularis disciplinæ nobile exemplar.

GREGORIUS MATINA item Siculus, itemque Panormi nobili genere natus, qui an. 1474. ob insignes virtutes Abbas S. Martini de Scalis electus, doctrinâ, & eruditione clarissimus effulsit, obiitque an. 1482. die 14. Augusti, ejusque sunt, ut tradit Abbas Pyrrhus lib. 4. de Abbat. Sicil. pag. 185., subsequentes libri

1 *De Imitatione Christi.* 2. *De Adventu Domini.* 3. *De SS. Eucharistiæ Sacramento.*

Ille, inquam, ab Ant. Mong. Biblioth. Sicul. par. 1. inter Casin. Congr. Monachos recensetur, & laudatur. Verum cum is floruerit, imò extremam etiam diem clausit, antequam Congr. nostra in Siciliam propagata esset (Monasterium enim S. Martini, vuacum reliquis Siciliae Ord. nostri, Casin. Congr. adnexusum fuit anno 1505.) hinc Ord. quidem D. Benedicti Gregorius Monachus fuisse dicendus est, non verò Congr. Casin., quod præterea confirmatur, ex iis, quæ leguntur ad calcem Hist. Ecclesiæ, & Monasterii Montis Regalis in Sicilia, per Joannem Aloysium de Lellis conscriptæ, ac Romæ impressæ anno 1596., ubi sic dicitur „ Cum Fr. Gregorius de Matina Abbas Monasterii S. Martini præfatus „ decessisset, Monachi Fr. Alexandrum Dertonen. IX. Sept. anno 1482. elegerunt, & die sequenti Fr. Valentinum de Jordat Procuratorem fecerunt, ut confirmationem peteret a D. Jacobo de Burellis Decretorum Doctore, Canonico Panormitano, ac Vicario Generali Ausiæ de Podio Cardinalis, & Archiep. Montis Regalis, in cujus Diacesi situm est Monasterium. Qui Vicarius XVI. ejusdem in Metropolitana Ecclesia electionem confirmavit, & propter dicti Cardinalis absentiam electum ab Episcopo Mazariensi benedicendum remisit „ Quæ omnia antè Congr. nostræ tempora locum dumtaxat habuerunt.

GREGORIUS MORELLUS, patria item Panormitanus, in prælaudato S. Martini Cœnobio Casin. Congr. sociatus est an. 1578. die 22. Julii. Vir in gravioribus disciplinis, non minus, quam in amœnioribus literis optimè versatus; quip-

quippe qui in præcipuis Italiæ Monasteriis Philosophiam, & Theologiam, ac Jus Pontificium complures annos docuit. Angelo Gryllo celeberrimo per ea tempora Poetæ, arcto amicitia vinculo adstrictus, ab eodem plurimi fieri, ac non medio-criter commendari meruit. Carolo Emanueli Sabaudia Duci ob doctrinam, vir-tutesque admodum charus. In Patriam demum reversus apud prædictum Sanc-ti Martini Cœnobium mortales exuvias deposuit anno 1603. variis relictis ingenii sui monumentis, nempe

1. *Fascetto di Mirra*. Carmagnolæ apud Marcum Antonium Bellonum anno 1600. in 4. 2. *Inni spirituali per diversi SS. Apostoli*, ibidem apud eundem co-dem anno in 4. 3. *Inni spirituali per diversi SS. Confessori* ibidem apud eundem eodem anno in 4. Manuscripta.

4. *Poesie Sacre Latine, e Toscane*, quarum pars Ms., quam servabat P. D. Augu-stinus Toranus (de quo supra) post ejus mortem, ad Marchionem Hieracensem Siculum Dynastam, nescio quo pacto transivit. Altera autem pars, quæ penes D. Maurum * Marchesium erat, post ejus Venetiis obitum Revmo P. D. Aloysio a Venetiis (fuit is Abbas, familia *Squadronus* bonarum artium amator, & insignis Bibl. S. Georgii M. amplificator) cessit: Item.

* De eo inf.
2. par.

5. *Vita di S. Honorato Abbate di Lerino*. 6. *Raguaglio Istorico dell' Isola di Lerino*. 7. *Tragedia di S. Catarina*; hæc tria Mss. opuscula asservabantur in S. Martino.

Laudatur plurimum a supramemorato Angelo Gryllo in Epistolis, lib. scilicet 1. pag. 120. l. 2. pag. 185., & 262. lib. 3. pag. 311., & 386. lib. 4. pag. 568., ubi ex ipsius morte, magnam Literis, Literatisque jacturam evenisse deplorat, & in Carminibus pag. 112. 178. 179., & ab Ant. Mong. Bibl. Siculae par. 1. multis.

GREGORIUS a Papia Monachus nostræ Congr. scripsit

Allegationem, an Commissi Congregationis Cassinensis, (qui tria simplicia dum-taxat Religionis vota emittunt, ut Patres Soc. Jesu ante solemnem Professio-nem) *sint veri Religiosi*; quam negative resolvit. Estque impressa Bononiæ Ty-pis Jo: Baptista Ferronii an. 1658. in fol. una cum alia Allegatione Dominici Odo-fredi J. C. qui affirmativam partem tuetur. Adnectitur alia de eodem argumen-to Allegatio, sed Ms. D. Vitalis * a Parma Mon. Casin. & Lectoris, qui Odo-fredi sententiæ adstipulatur; quam etiam approbat Petrus Clavarinus Abbas Casin. l. V. scientissimus doctâ Epistolâ ad Abbatem S. Proculi Bononiæ.

* Iest Terra
rubra, de
quo 2. par.
Lit. T.

GREGORIUS PATAVINUS S. Justinæ Monachus effectus anno 1544. die 30. Sept., floruit Græcis, Latinisque literis, ut ostendunt

Pindari Olympia, quæ ipse magno studio è Græco in Latinum sermonem ad verbum est interpretatus; qui liber Ms. asservatur in insigni Bibl. S. Justinæ.

GREGORIUS PORRINUS Mutinensis in Monasterio S. Benedicti de Man-tua Instituti nostrisæctor evasit anno 1643. die 6. Januarii, & deinde etiam Ab-bas, ac totius Congr. Præsident, scripsit Italicè

1. *Composizioni Accademiche* lib. 1. 2. *Composizioni Poetiche* lib. 1., omnia unico lib. comprehensa edito Venetiis apud Andream Polettum ann. 1683. 12. Item prosâ. 2. *Metodo del Prelato Casinense, ristretto in piccioli discorsi per il governo spiritua-le*. Venetiis anno 1689. apud Combi, el Nou. Et alia quædam Poetica, quæ pariter in publicam lucem emisit, sed suppresso proprio nomine sub Academici *Il Duro*, agnomine, nec improprie, sunt enim, sicut & reliqua poetica ab eo elucubrata, paulò duriuscula.

Aggressus est etiam, *Macharoneam* Merlini Coccai, ad Italicum octavum Rythmum, sermonemque Hetruscum redigere, quod ni fallor, perindè fuisset, ac omnem ei leporem, & venustatem adimere; Sed nec opus complevit, nec ejus aliquid evulgavit. Decessit decrepita ætate in eodem Sancti Benedicti Cœno-bio

bio anno salutis 1709. die 10. Augusti vitæ suæ 84. cum Supremum Congr. Magistratum gereret; ejusque effigies depicta ibidem cernitur in Hospitum primo cubiculo ad lavam. De eo mentionem facit Bernardus Pez Epistola x. Apol. pag. 251. ubi tamen Typographi errore *Parrinus*, prò *Porrinus* dicitur.

GREGORIUS Aretii in Tuscia natus nobili familiâ de Ricciardettis in Monasterio SS. Floræ, & Lucillæ ejusdem Urbis, Mundi illecebris se abdicavit anno 1618. die 3. Nov., qui deindè vitæ integerrimæ, ac scientiæ non vulgaris exigentibus meritis, ad primarias nostræ Congr. dignitates evectus fuit. Nam Abbas constitutus, non solum Monasterium, in quo Regulam professus fuerat, sed etiam nobiliora quæque Congr. Cœnobia, interque ea Romanum S. Pauli administravit, quo tempore Procuratoris pariter Generalis officium, quod, assumpto ad Episcopatum D. Alexandro Pallavicino, antequam id muneris expleret, vacaverat, usque ad proximè futura Comititia, sicut nostræ jubent Constitutiones, laudabiliter gessit, ubique regularis disciplinæ, ac prisca decoris diligentissimus Custos, & Exactor, quod utique perquam facile obtinebat, cum ipse non solum verbo, sed multo etiam magis exemplo omnes anteiret. Fuit insuper totius Congr. Præses an. 1658. Nec interim studia tam sacra, quam humaniora intermittebat, nam, & soluta oratione, & metro, utrâque linguâ Latina, scilicet, & Hetruscâ, plura conscripsit haud infelicer. Extant illa Aretii Mss. in Archivo Mon. 4. tomis in fol. comprehensa: in quorum primo continentur

1. *Discorsi a' Monaci fatti in Capitulo*, & *altre occorrenze*, prima parte. In secundo verò 2. *Elogia*, *Inscriptiones*, & *Carmina* multifariam distincta, omnia tamen sacra, idest in laudem Sanctorum; ad quorum calcem adnectuntur 3. *Elogia*, & *Epitaphia* non sacra. Item 4. *Orazioni*, & *Panegirici*, maximâ ex parte sacri. In tertio autem 5. *Imprese*, *Motti*, & *Problemi Academici*, & alia. In 4. tomo est 6. *Corona Lucida Cavenfis*, margaritis intexta Divorum, quorum exuvia in Sacra Æde, & in Sacratio quiescunt. Item scripsit Italicè 8. *Historiam Imaginis B. V.*, quæ Mediolani in facie Templi S. Simpliciani visitur, & colitur & 8. *Historiam Imaginis B. V. de Balneo* in Territorio Perusino ad nostrum D. Petri Monasterium pertinentis. Item

9. Prosequutus est *Chronicon* Abbatia Aretinæ a Jo: Serrato (de quo infra) olim conscriptum.

De eo Plac. Pucc. in App. hist. de Vir. Ill. Abb. Flor. cap. x. pag. 88., ubi fuisse narrat Abbatia Florentinæ Priorem, moxque ejusdem Abbatia Administratorem, cum Isidorus *della Robbia*, qui erat Abbas, effectus fuisset Episcopus Petræ Honorii, quæ vulgò *Bertinoro* in Æmia, eoque tempore Gregorium obtinuisse a Sacra Rota Romana sententiam favorabilem contra Archiepiscopum Florentinum Petrum Niccolini an. 1642. in Causa Usurpationis ab illo factæ Ecclesiæ SS. Simonis, & Judæ ad idem Monasterium spectantis: Iterumque in Chronico Abbatia Florentinæ pag. 56. & seqq. ubi peculiaria hæc de eo refert: Romæ sub auspiciis D. Angeli Grylli Abbatis, scholasticis facultatibus operam dedit, earumque studium Casini, Felice de Januario celeberrimo Magistro absolvit. Aretii deinde, quas didicerat scientias, docuit. Creatus postea Prior, mox Abbas Monasterii S. Mariæ Gratiarum Placent. Diocesis; SS. Floræ, & Lucillæ Aretii, bis S. Eugenii Senarum, S. Simpliciani Mediolani, S. Petri Perusiæ, Sancti Pauli de Urbe, ingenti eorundem, tam in rebus temporalibus, quam in Regulari disciplina incremento ea administravit. Quod idem universæ quoque præstitit Congr., dum Procurat. Gene., ac Præsidentis muneribus fungeretur. Obiit Greg. an. 1670.

GREGORIUS SAYRUS natione Anglus Benedictinæ Congr. Anglicanæ primum Alumnus, ac inter præcipuos ejusdem Sodales, deindè in Casin. Monasterio

stèrio nostris aggregatus an. 1589. die 28. Dec. Vitæ Sanctimoniæ, & Scholastica æquæ, ac Morali Theologicâ doctrinâ, varioque disciplinarum genere floruit anno 1595., nec mirum fanè, præclara ejus opera tantæ semper fuisse auctoritatis apud omnes Theologos, & Canonum Professores, cum doctrinam solidissimam, & firmissimis Conciliorum, ac SS. Patrum fundamentis innixam contineant: Illud quidem majori admiratione dignum, Sayrum admodum Juvenem, tot volumina, eaque gravissima, præstantissimaque absolvere potuisse. Obiit enim fato nimis immaturo Venetiis anno 1602., ætatis 32. nondum expleto: quamobrem eò utique magis ejus ingenium, atque doctrina suspicienda sunt, quo juvenili adedò ætate id abundè præstiterit, quod vix in maturiori perfectè præstari potest; Sayri opera hæc sunt

1 *De Sacramentis in Communi*; Opus Theologicum Tripartitum, ac plane aureum, in quo ea omnia, quæ ad difficillimas quasque Theologicas quæstiones definientas, vel ad Casus omnes Conscientiæ dissolvendos, vel ad singulos Hæreticorum errores refellendos attinent, tum ex Sacris Ecclesiæ Patribus, & DD. Scholasticis, tum ex Canonistis, Summistis, & aliis omnibus antiquioribus, & recentioribus Orthodoxis Scriptoribus, ita abundè, & accuratè explicantur, ut nihil ampliùs in hac materia studiosus Lector desiderare possit. Venetiis anno 1599. ex Officina Damiani Zenarii in 4., & postea Duaci anno 1621. ex Officina Typographica Balthassaris Belleri in fol.

2 *Casuum Conscientiæ, sive Theologiæ moralis Thesaurus*; tomus primus de Censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, & Canonicis impedimentis in lib. 7. distributus; in quorum primo de Excommunicationis natura, ejusque conditionibus; in secundo de effectibus illius; in tertio de Excommunicatione Bullæ Cænæ Domini, aliisque omnibus, tam in Jure Canonico, quàm in Extravagantibus hætenus editis, in quarto de Suspensione, ejusque qualitatibus; in quinto de Interdicto, Cessatione a Divinis, Depositione, & Degradatione; in sexto de Irregularitatibus, quæ ex delicto incurruntur. Venetiis anno 1601. apud Colotinum anno 1606., & etiam ibidem apud Sessas in fol. anno 1614. Iterumque apud Baretium anno 1627., & Duaci apud Bellerium anno 1621. in fol. Eâ autem doctrinæ profunditate, stylicandore, ac omnimodâ diligentia cuncta tractavit Sayrus in Thesauro contenta, ut omnes, qui de iisdem hætenus scripserant, facile superasse creditus sit, ac veluti pro textu in hac præsertim materia ea tempestate sit habitus. Hoc ipsum opus in compendium redactum ab Antonio Nini Veneto Ord. Erem. S. Augustini impressum fuit Venetiis apud Bertanum anno 1624.

3 *Clavis Regia Sacerdotum, Casuum Conscientiæ, sive Theologiæ moralis Thesauri* locos omnes aperiens, in qua præcipuè Canonistarum, & Summistarum difficultates ad communem praxim pertinentes, doctissimè deciduntur, & copiosissimè explicantur. Opus in duas partes, ac duodecim libros distributum, quorum octo, primæ, reliqui quatuor secundæ parti attribuuntur. Venetiis apud Baretium Baretii anno 1607. in fol. post nempe ejus obitum; nam ann. 1602., paulò ante quàm ex hac vita migraret, Sayro ipso teste (ut infra ex Possævino) sub prælo opus hoc sudabat: & iterum Colonia Agrippinæ anno 1608. in fol. & denuò Venetiis apud eundem Baretium anno 1615. cum utilibus additamentis, nec non Catenula aurea de *Comparisonem peccatorum* R. P. Fr. Pauli Bertii Lucensis Ord. Eremitarum S. Augustini Congregationis Lombardæ. *Hanc Clavem Regiam* compilavit D. *Constantinus de Notariis Nolanus* (de quo supra), & in duas partes divisam typis evulgavit Venetiis, anno 1613. apud Bernardum Juntam, Joannem Baptistam Ciottum, & socios in 4., sed & Antuerpiæ alia ejus operamoralia excusa sunt in fol. anno 1619. Itèm Sayri opus est

4 *Summa Sacramenti Pœnitentiæ* ex eruditissimis Commentariis Doctoris Navarri in septem distinctiones de Pœnitentiâ collecta, in qua ea omnia, quæ ad Sacramenti Pœnitentiæ doctrinam pertinent, ejusque ad usum, & quotidianam praxim necessaria esse possunt, breviter, dilucideque explicantur. Venetiis anno 1601. in 8., & iterum ibidem apud Baretium Baretii an. 1615. in fol.

5 *Flores decisionum, sive Casuum Conscientiæ, ex doctrina Consiliorum Martini ab Alpicezeta Doctoris Navarri, collecti a D. Gregorio Sayro Sc. & juxta librorum Juris Canonici dispositionem in suos titulos distributi, cum annotationibus, & additionibus.* Venetiis anno 1601. apud Baretium, & Soc. in 4., & iterum apud eundem an. 1627. in fol., & Duaci eodem an. 1627. apud Balthassarem Bellerum in fol. 6. Concinnavit etiam *Epitomen Consiliorum Navarri*, quod est opus diversum ab isto nuper relato, cum titulo *Flores ex doctrina Consiliorum Navarri*, uti prò diverso illud recenset Ghilinus infra citandus; scripsit etiam,

7 *Meditationem in Psalmum, Miserere mei Deus, & in Orationem Dominicam, Pater noster*; quæ autographa extat etiam nunc in Casinensi Tabulario.

Sayrum laudant M. Anton. Scipio in Elogiis Abbatum Casin. pag. 168. primæ editionis, in Hieronymo V. Abbate 105., & pag. 190. in Simplicio Caffarello, cujus Sayrus fuerat Præceptor, & in secunda editione pag. 245. ad annum 1595.

Ant. Poss. App. Sac. tom. 1. pag. 592., Gregorius Sayrus Anglicus, Monachus Ord. S. Benedicti, qui Venetiis in Cœnobio Benedictino S. Georgii M. anno 1602. obiit sanctè, ut & sanctè vixerat, paucissimos dies antequàm ex hoc Mundo decederet, scripsit ad me, qui ejus operum qualitatem de ipso quæsieram, hæc verba; *Ex nostris ea solum a P. V. hætenus legi potuerunt, quæ antè triennium de Sacramentis in Communi ex Theologia Scholastica in sex libros distributa, & antè biennium de Theologia Morali, seu de Casibus Conscientiæ, & Censuris Ecclesiasticis in libros septem distincta impressa Venetiis in lucem dedimus. Tomus enim secundus Theologiæ Moralis in duodecim libros divisus jam sub prælo sudat, reliquos duos paulò post, Deo juvante, & vita superstitute, edituri.* Hier. Ghil. vol. 2. pag. 161. insigne in Sayrum scribit Elogium, & primo quidem antè Monachatum, Robertum asserit vocatum fuisse, summâ autem vitæ integritate, suavitate morum, singularique modestiâ Deo, & Hominibus amabilem se reddidisse. Solidissimi ingenii, & memoriæ felicissimæ dotibus ornatum deprædicat. In Cantabrigensi Academia literarum rudimenta posuisse commemorat, & ad singularem eruditionis famam inter Literatos pervenisse; Indè ob Catholicam Religionem expulsus (saviente in Anglia impia Elisabeth) in Galliam migrasse, & Rhemis in Anglicano Collegio intermissa studia repetivisse. Postea venisse Romam, & in Anglicano pariter Collegio Theologiæ operam dedisse, eo quidem successu, ut perfectissimus Theologus evaserit, eamque postea facultatem (nostris utique adscriptum) in Casin. Archisterio sedulò docuisse. Demum Venetias perrexisse, ibique in Cœnobio S. Georgii M. ad obitum usque mansisse (ut operum suorum impressioni præsens incumberet); denique ejus opera maximâ apud doctos laudem invenisse, & non minorem legentibus peperisse utilitatem: hæc ille. Meminit ejus Georgius Matthias. Conigius Bibl. Vet., & Nov. Alstorffii edita 1678. col. 1. Gabr. Buc. in Benedict. Rediv. ad annum 1594. Orbi Catholico, in suis doctissimis, ac solidè Theologicis lucubrationibus Sayrum notissimum prædicat. Angelus de Nuce Archiep. Rossan. in Notis ad Chron. Cas. lib. 4. cap. 108. num. marg. 2013. vocat Sayrum vitæ sanctimoniâ venerabilem, editis voluminibus clarum. Jo. Mabillon. in Bibl. Eccl. Mabillonica, seu in Catalogo selectiorum operum, meliorumque editionum ad Bibl. ex materiis Eccles. comparandam

num. 12. in calce Tract. de Studiis Monasticis impressi; inter selectiores Doctores Casuum Conscientiæ Sayrum numerat editionis Antuerpiæ factæ anno 1619., & Duaci 1620. Jul. Amb. Luc. in Ital. Sac. restrict. auct. pag. 1018. Bernard. Pez epist. X. Apol. pag. 223.

Novissimè ejus perhonorificam mentionem facit Felix Egger Ideà Ord. Hier. Bened., lib. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 558., & seq. quàm de Theologis, & pag. 562. quàm de Canonistis sermonem habet, vocat eum *Theologum accuratissimum, & simul Juristam, ut possit esse instar trium Jurisconsultorum* teste P. Gobat Vindic. Theolog. n. 476.

GREGORIUS VITERBIENSIS, familià de Pisonibus, Casini similiter Religioni Monasticæ se se addixit anno 1521. die 24. Nov. Celebris habitus est, tam Juris utriusque scientiâ, quam sacrarum literarum ferventissimo studio, cujus uberes fructus fuere doctissimæ ab eo scriptæ

Homiliæ tres super Evangelium Joannis, in Principio erat Verbum. Quarum prima sic incipit, *Dicibilis sermo &c. 2. In principio erat Verbum. 3. Non licet filiis Veritatis.* Erant Mss. apud D. Constant. Cajet., teste Arnolfo Wione, qui de eo agit Lign. Vit. lib. 2. c. 68. pag. 421 ubi ait, eum scripsisse tam piè, quam doctè &c. De eo etiam Plac. Rom. in supplem. de Vir. Illust. Casinen. cap. 10. pag. 119. editionis Romanæ anno 1655., ubi vocatur *J. V. Doctissimus*, & Jo. Bapt. Marus in Annotat. ad eundem Jul. Ambros. Luc. in Ital. Sac. restrict. auct. &c. pag. 986., *ejus lumen Ingenii resplenduisse in tribus Homiliis &c.* Floruisse anno Domini 1540. Constant. Cajet. de Religiosa S. Ignatii Institutione lib. 1. pag. 59. eum vocat Juris Consultum, S. Theologiæ Professore, & Commentatorem, ac probatissimæ in administrationibus plurimis prudentiæ, & pietatis, qui anno 1538. unâ cum Angelo de Faggiis, & Benedicto Canophilo Sangrinis, Abbatis sui jussu Sanctum Ignatium Loyolam instituendum, & adjuvandum in condendis Societ. legibus libentissimè suscepit. De qua tamen re Lectori est recolendum, quod supra diximus pag. 127., & seq. in eodem Constan. Cajet. Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris extant Gregorii Viterbiensis. *De suprema Theologia Homiliæ* tom. 1. in fol. num. 318.

GREGORIUS URBANUS Romanus a Cœnobii Farsensis Monachis in Sordalem est cooptatus anno 1611. die 12. Septemb., & postea Prior S. Mariæ de Casena, ac etiam nostræ Congr. Abbas *Titularis* S. Matthæi est constitutus, qui, ut erat Religiosis ornatus moribus, solitudinis studiorumque amantissimus, Sacræ Scripturæ intelligendæ, ac explanandæ totus incubuit; deindè Monasterii sui antiquitatibus illustrandis sedulam operam impendit; floruit anno 1646. scripsit

1. *Summaria, seu Brevia Commentaria in omnes omnino libros veteris testamenti,* quæ discipulis tradebat, & explicabat.
2. *Propugnaculum Fidei contra Hebræos. De Adventu, Et Divinitate Messie Quæstiones quatuor;* In quarum 1. Pluralitas Personarum in Deo probatur per auctoritates ab Hebræis receptas. In 2. Messiam non esse Hominem purum, sed Deum, & Hominem. In 3. tempus adventus Messie transisse in præteritum. In 4. demùm Jesum Nazarenum fuisse, & esse verum Messiam. Accedit *brevis tractatus de sensuum pluralitate.* Extat Ms. in Biblioth. S. Georgii Majoris Venet. Ms. in fol. sign. numero 318.

3. *Chronicon, seu Annales, sacri, & Imperialis Monasterii Farsensis in duos libros distinctum,* in quorum primo agitur de rebus, quæ acciderunt sub Abbati-bus, tam Clausuralibus ab origine Monasterii, quam sub Commendatariis. In 2. verò de rebus gestis sub Casinensibus, nec non de iis, quæ evenerunt eorum temporibus summatim, ac facili stylo apprimè differitur in fol. majori. Chroni-

con autem Farfense antiquum scripserat olim alius item *Gregorius Catinensis* dictus, quia filius Comitis Montis Catini in Sabinis, vulgò *Poggio Catino*. Monachus pariter Farfensis tomis tribus, scilicet ab anno 705. usque ad annum 1140. & alius etiam Farfensis Monachus ejus Synchronus quartum addiderat tomum, qui est Regestum Bullarum, & Diplomatum à Pontificibus, & Caesaribus, aliisque Principibus Viris Farfensi Monasterio concessorum. Fuit hic Joan. Monachus, Grammaticus, ut se ipsum appellat. Floruerunt autem ambo tempore Henrici IV. Romanorum Imperatoris, eorumque opus extat Farfæ, ubi illud vidit etiam Mabillonius, ut ipsemet asserit Itin. Ital. tom. 1. par. 2. pag. 62., & seq., dicitque horum veterum Chronicorum partem aliquam editam fuisse à Chesnio, sed truncam, laceram, mutilamque. Ex quibus, Gregorio nempe Catinensi, & Joanne Grammatico, Gregorius Urbanus tanto post tempore Chronicon suum, sive Annales desumpsit, & facili stylo in compendium, quæ ab illis magnis voluminibus antea digesta fuerant, redegit, ordinavit, supplevit &c., additis, quæ post illorum tempora, & quæ sub Congreg. Casin. evenerunt: Antiquum Chronicon Farfense nuperrimè typis traditum est Mediolani a Societate Palatina Par. 2. Tom. 11. Collect. Script. Rer. Italicar. Sed deest 4. Tomus Diplomatum &c. quod meà quidem Sententia, longe majus operæ pretium fuisset edere, quia nimirum Palatini Socii ejus copiam minime habere potuerunt.

Fronti autem ejusdem Chronici, Farfæ existentis, recenti caractere, talis præponitur titulus ibidem novissimè à me visus, & exscriptus ann. scilicet 1727. die 2. Aprilis. *Sacri, ac Imperialis FARFENSIS Cænobii insigne REGESTUM, Omnium Historicorum acclamatione celeberrimum; Sacræ Romanæ Rotæ Oraculis decoratum, Farfensium Monumentorum, post Gothicam, Wandalicam, & Agarenicam devastationem, Temporumque edacitatem, refertissimum Promptuarium; Gregorii Catinensis Monachi diligenti, & indefesso labore congestum, Ab Anno DCCV. ad Annum MCXL. prolatum; Summorum Pontificum, Imperatorum, Regum, Principum, Procerumque, Visitationibus, Donariis, Privilegiis, Exemptionibus, & Gratiis insignitum; Vetustissimæ Romanorum, Longobardorum, Francorumque, Nobilitatis Assertivum; ad majorem Dei gloriam, Cænobii splendorem, cæterorumque utilitatem, In Farfensi Sacrario, à Monachis Casinensibus summâ diligentia, ac vigilantia, Palladii instar, asservatur; D. C. M. A. C.; Horum Arcanorum, Inspector, Perscrutator, & Admirator, L. P. Quæ idcirco hic notare volumus, ut Margarini nostri diligentia, & de pretiosissimo Antiquitatis Thesauro benemerendi studium hinc etiam cunctis appareat.*

Cæterum narrat Urbanus in principio suorum Annalium, primum Farfensis Chronici Authorem fuisse alium item Gregorium, Catinensi antiquiorem, qui scripsit an. Dom. 860. ab origine Monasterii Farfensis 430. Cujus tamen Chronicon amplius non extat, pauca vero pagina, quæ adhuc supersunt, præ vetustate legi vix possunt. Catinensis vero Gregorius prosequens opus primi Gregorii scripsit anno 1090. ab origine Monasterii 660., a primo Gregorio 230., ita Urbanus, qui item scripsit

4 *Santa Cecilia*, quam puto Comædiam, vel Tragædiam sacram; illam enim non vidi. Hæc omnia Mss. extant in Farfensi Monasterio, & alibi, nam Chronicon Gregorii Urbani extat etiam in nostra D. Pauli Bibl., & *Commentaria in vetus Testamentum* erant quoque apud D. Felicem Romanum, qui postea fuit Abbas, & Procurator Generalis (de quo supra L. F.) nunc vero in eadem D. Pauli Bibl. Compositum est etiam aliud opusculum pagg. 30. in fol. cui hunc titulum præposuit.

5 *Confessionale Generale* pro Penitentibus continens singulas materias ad perexactam Confessionem concernentes. Est Ms. a me visum an. 1730. apud D. Hippolytum Pu-

Id est ut; ego quidem sum interpretatus.

D. Cornelius Marganus Abbas Casinen. Libens Posuit.

Pugnetum Monachum, & Decanum in S. Petro de Assisio. Incipit; *De P. Præcepto. De Fide. In Deum non credere, aut ei debitum cultum non tribuere* &c. concluditur; *Exercentes artem Alchimie, vel quid simile.* Meminit ejus cum laude plac. Puc. in Chronico Glasiatensi pag. 274., & seq. In nostris Regestis pag. 296. in margine *Abbas Titul. ex Priore regiminis multa scripsit.*

GULIELMUS DEHIERACI Siculus, Patria Panormitanus, Professus Monasticam Regulam in S. Martino de Scalis, ejusdemque Monasterii postea Abbas, an. scilicet 1502., antequam nempè Monasteria Sicilia nostra unirentur Congr. quod evenit anno 1505. ipso Gulielmo adhuc in vivis agente, & Abbate S. Martini, imo antequam fieret prædicta unio, Gulielmus jam extiterat Præses totius Sicula Congr., floruit egregiâ doctrinâ, & insigni eruditione, ut attestantur ab eo conscripti

1 *De Apocalypsi l. 2. & 2. Historia sacra à mundi constitutione, ad sua usque tempora;* Quæ duo opera Mss. servantur in Bibl. Monasterii Sublacensis.

De eo Rocchus Pyrrhus lib. 4. de Abbatis Sicilia pag. 184., & Ant. Mang., Bibl. Sicula partē prima pag. 265.

H

ELENA LUCRETIA (quæ & **SCHOLASTICA**) Venetiis nata anno 1645. die 5. Junii ex patritiâ, ac perantiquâ familiâ Corneliâ Piscopiâ, præcipuis in ea Republica muneribus, amplissimisque olim in Oriente dominiis longè clarissimâ, Jo. Baptistâ, ac Joannâ, Procuratoriâ D. Marci dignitate conspicuis, Parentibus, aded insuetâ ingenii, morumque virtute supra sexum effulsit, ut omnium linguis, veluti suæ ætatis miraculum, celebraretur; nam propemodum septennis literarum studiis addicta, monitu Jo. Baptistæ Fabris, Viri pietate, ac doctrinâ insignis, qui omnium primus egregias ejus animi dotes haud falsò deprehendit, brevi admodum temporis spatio eo pervenit, ut tredecim tantum annos nata, jam Græcam, Hebraicam, præter Hispanicam, & Gallicam linguas exactè profus calleret, atque Arabicam etiam non leviter attingeret. At in humanioribus literis quantum profecerit, testantur ejus elogia, & Academicæ Orationes, quæ quidem extant. Philosophiam deinde didicit à Carolo Rinaldino nobili Anconitano, Philosophiæ, ac Matheseos ex prima sede Patavii celebri Professore, qui subinde affirmare solebat, Helenam sibi non Alumnam, sed Parentem potius scientiarum videri. Theologiam verò ab Hipp. Marchetto Camerte Congr. Oratorii S. Philippi Nerii, Religionis, ac scientiæ famâ notissimo. Inauditâ igitur Viraginis doctrinâ, ac eruditione in admirationem adducti Patavini Collegii Patres, reluctanter licet, & nonnisi ex Parentum imperio annuentem, Philosophicâ Laureâ publicè, ac solemniter eam donaverunt, Artiumque, ac Philosophiæ Magistrâ, & Doctricem unico prorsus ad eam diem exemplò, instituerunt; Nam postea mulier etiam Genuensis id honoris assequuta est, M. scilicet Helena Lusignani, sub disciplina Jo: Chrysostomi Mascaldi Ord. Minor. Conv.; Quinimo Theologicæ etiam facultatis magisterium ei detulissent, doctissimis quibuscumque Italiæ, & Galliæ affirmantibus, singulare hocce exemplum D. Pauli interdicto haud dissonum futurum (quamvis aliis aliter visum) nisi morbi, qui deinceps Helenam perpetuò divexarunt, reliquum hunc honorem illi invidissent. Nihil tamen obstitit, quin præter septem, quas optimè intelligebat linguas, præter Philosophiæ, ac Theologiæ consummatam peritiâ, Musica quoque, ac Poetica arte, Mathesi, & Astronomiâ fieret admodum erudita, cujus sane eruditionis insigne inter alia specimen dedit, cum anno 1670. ætatis suæ 24. coram Sereniss. Cardinale Hassiæ-Lantgravio ex tempore de Sphæra doctissimè disseruit. Fama enim Virtutis ejus longè, lateque pervadente, quotquot vel dignitate, vel doctrinâ eminentes Viri Italiam adibant, Venetias quoque, aut Patavium divertebant, ut hanc Helenam, Græca utique ob animi virtutem longe pulchriorem, inviserent, doctrinæque ejus periculum facerent, quos inter, præter laudatum Lantgravium, Bullionius etiam, & Estræus Cardinales fuerunt. Celebriores quoque per Italiam Academiæ certatim eam sibi adsciverunt, ac *Pacifici* quidem Venetæ Academiæ suæ Principem eam constituere; Eò Helenæ doctrina pervenit! Sed longè ulterius Religio, ad quam toto cordis impetu ab ipsis pene incunabulis ferebatur. Anno siquidem ætatis septimo pompas, spectacula, mundumque muliebrem penitus aspernata, solitudini dedita, jam parentes ipsos, ac familiares ad Pietatis opera exhortabatur, anno autem undecimo Virginitatem Deo vovens, eam ad obitum usque illibatam servavit. Cum vero a quodam Germaniæ Prin-

cipe ad nuptias posceretur, & Parentes; ut a recusante consensum extorquerent, voti dispensationem à Summo Pontifice amplo diplomate impetravissent, id ubi Helena accepit, confestim a D. Cornelio Codanino Veneto, Abbate S. Georgii M. vitæ integerrimæ laude, & senio venerabili, multis cum lachrymis Sanctimonialis Benedictinæ nigram vestem sub laicis vestibus deferendam obtinuit, ac votum Virginitatis renovans, Regulæ nostræ observationem, quantum mundi species pateretur, promisit, & admodum quidem accurate pro viribus custodivit, interula se lanea, ac jejuniis, ciliciis, variisque carnis macerationibus discrucians. In ea regularis voti, licet privata nuncupatione, Monasticum Scholasticæ sibi nomen assumpsit, quo se quoties Confessario, nostrisque Patribus literas daret, subscribebat. Id ut perfecit, parentes adit, eisque disertè admodum proficitur, & si, ad totius Orbis Monarchæ thorum expeteretur, nunquam se tamen hac in re parentibus morem gesturam. His animi virtutibus insignita, de se tamen non nisi demississimè sentiebat, nec Præceptoris lauream admisisset umquam, nisi obedientiâ adigente, eâ nihilominus verecundiâ, ut paulò post ob adhibitam sibi, in illa animi pugna (hand parva utiquè) violentiam, pectoris ejus vena disrumperetur, similique luctamine, quoties eruditionis suæ specimen publicè exhibere cogeretur, vexata, annos sibi vitæ adiungi, finemque accelerari talibus discriminibus non semel protestata sit. Salutis animarum studiosissima ut duo Judæi a Sacro Concione ad veram fidem perducerentur, linguæ Hebræicæ, qua Helena pollebat, notitia, argumenta, ex ipsis fontibus petita illi indicando, potissimum in causa fuit. Erga egenos autem, & ægros valdè misericors, eisdem propriis manibus frequenter inserviebat: sed ipsa diutinis, acerbisque morbis, invictâ patientiâ toleratis, immaturè nimis ad extrema devenit Patavii anno 1684. die 26. Julii ætatis suæ 38., triduo ante obitum a Sanctissima Deiparente, ac B. Helena, (cujus corpus Venetiis incorruptum colitur in Insula, ex ejus nomine nuncupata) ut quidam ferunt, visitata. Corpus suavi odore cuncta perfundens, Monastico cucullo indutum cum Magisterii insignibus, quatuor Doctorum manibus ad D. Justinæ templum celebri pompa delatum, post solemnem parentationem, funebremque ex Collegii decreto Panegyrim, in ipso Monachorum Monumento conditum est, insculpta hac Epigraphe à D. Jo: Hieronymo Textoris Monacho (postea etiam Abbate), & in Patavino Gymnasio Sacrarum literarum Interprete, elaborata.

D. O. M.

HELENE, LUCRETIE CORNELIE PISCOPIÆ

Joannis Baptistæ D. M. Procuratoris Filia,

Quæ moribus, & doctrinâ supra sexum, & Laureâ ad memoriam posteritatis insignis, Privatis votis coram Cornelio Codanino Abbate S. Georgii M. emissis, S. Benedicti Institutum ab ineunte ætate complexa, & Religiosè prosequuta, In Monachorum conditorium, ut vivens optaverat, post acerba fata, admissa est. Monachi H. M. PP. anno Domini 1684.

Plumbeæ vero laminæ inter Cupressinam arcam hoc elogium inscriptum fuit.

Helena Lucretia Cornelia Piscopia, nobilis Veneta, maximi nominis Virgo, & D. Benedicto sponte dicata, Hebræici, Latini, Græcique sermonis Attici, & Neoterici supra Hispanicum, Gallicum, & Italicum peritissima, quos cantus suavitate mirè exornabat, Inscientiis omnibus præcellens, doctorali laureâ, Patavii 1678. 25. Junii publicè donata, & Doctrix in Cathedrali Ecclesia declaratur; cujus fama, & scriptis permoti Summus Pontifex Innocentius XI., & Joannes III. Poloniae Rex, literis Apostolicis 4. Maii, & Regiis 14. Junii 1684. eandem visitarunt. atque Romanorum Imperator Leopoldus, sed & Carolus V. Lotharingia Dux mirificè com-

commendarunt, & alii Principes summis honoribus cumularunt; at mortalem hanc gloriam eodem anno, die 26. Julii, hora 18., in immortalem commutavit, ut duplicem Virg., & Doct. Laureolam susceperet in Cælis, ætatis sue 38., mestissimo parente Joanne Baptista D. Marci Procuratore superstite.

Cœnotaphium vero, cum tumulo honorario, statuis, signisque marmoreis ornatum in D. Antonii Patavini æde excitatum (nam in D. Justinæ Templo nihil hujusmodi cuiquam extruere licet) tale est.

D. O. M.

Helena Lucretia Cornelia Piscopia, Jo. Baptista D. Marci Procuratoris Filia, Heroica animi celsitudine, pietate, castimoniâ, omni litteratura, & septem linguarum peritiâ, singulari, tum aliis Europæ Magnatibus, tum vel maxime ab Innocentio XI. P. M. per honorifico diplomate, & ab Jo. III. Polonia Rege datis ad eam Epistolis summo opere commendatæ, quæ, posthabitis Virorum Principum conubiis, ante D. Benedicti Antistites, Deo primum Virginitatem vocit; post amplissimis ædibus in Ascateria, & Peripatum converfis, ferreis uncis membra, diutinis, philosophicisque contemplationibus mentem acrius exercuit; demum in celebri Patavino Collegio, unico post hominum memoriam exemplo, Philosophiæ Lauream solemniter adepta, coronam prævenit, quam ipsi morum innocentia augurabatur in Cælo. Obiit Patavii anno 1683. 26. Julii ætatis sue anno. 38.

Ex ejus lucubrationibus literariis, quamvis plurimas scripserit, pauca tamen supersunt, quod modestiæ magis, quam famæ consulens, ferè omnes flammis donaverit, & paucas admodum, easque ex obedientiæ præscripto, prælo concesserit. Ex Epistolis autem a Principibus, & doctissimis Viris ad eam conscriptis, ne una quidem superfuisset, nisi Patris diligentia aliquot filia subreptas, nobis providere servasset; Itaque hæc tantum Helena ingenii opera ad posteros transierunt.

1. *Discorsi Accademici*: tres tantum extant, sed revera eruditissimi. 2. *Magnorum Virorum Elogia septem*, addito Græco Epigrammate in Natali Augustissimi Josephi Ignatii, postea Romanorum Imperatoris. 3. *Epistola Italica*, ac Latina: tres tantum remanent. 4. *Lettera* ovvero *Colloquio di Cristo nostro Redentore all'anima divota*, da Gio: Lanspergio Cartusiano in Latina lingua composta, e poi tradotta in Ispagnuolo dal P. F. Andrea Capiglia del medesimo ordine, trasportata finalmente dallo Spagnuolo in Italiano da Helena Cornelia &c., dedicato al Reo Padre Gio: Paolo Oliva Generale della Compagnia di Gesù. Pauca quidem, sed ex quibus veluti Leonem ex ungue, Helena Ingenium, Doctrinam, ac Pietatem metiri possis. Omnia typis impressa Parmæ anno 1688. apud Rosatum, studio ac operâ D. Benedicti Bacchini, (de quo supra) qui ejusdem Helena elegantissimum Vitæ florilegium præmiit Latine; nam ejus Vitam Maximilianus Deza Congregationis Matris Dei doctrinâ, ac sacris literis insignis, luculentissimè descripsit Italicè, ac typis Venetis Antonii Bossi anno 1686. in 4. evulgavit, quo eodem anno ejus Vitam etiam Antonius Lupis literis tradidit Venetiis per il Curti sub nomine *Heroidis Venetæ* Italica tamen lingua in 4. At laudatus Bacchinus in sua Epnem. Lit. an. 1687., ubi Helena vitam à Deza scriptam refert, exhibet etiam pag. 11. & seq. Elogium satis prolixum ab Helena compositum in laudem Emi Cardinalis Casaris de Estrées quod incipit, *Age calame, in tantæ maiestatis Purpureæ ne erubescas*, & cetera ibi legenda.

8. Author vero Diarii Eruditorum Venetiarum 1675. die 1. Dec. pag. 137. refert alium librum ab Helena typis editum nempe

5. *La seconda Corona intrecciata da varii Letterati co' fiori de' loro ingegni per coronar di nuovo il molto Rev. Padre Giacomo Dubrân della Compagnia di Gesù Predicatore nella Chiesa del Ven. Monastero di San Lorenzo, e Corifeo tra gli Oratori di*

Venezia nell' anno 1675. dedicata alla Nobiltà Veneta da Elena Lucrezia Cornara Piscopia. In Venezia in 4.

Caterum Helenam, tam in vivis agentem, quam demortuam Viri ferè omnes dignitate, ac eruditione summi (ut pauldante memorati Principes) insuetis honoribus, & laudibus sunt prosequuti. Ex Scriptoribus autem eam laudant Franciscus Macedo in *Medulla Hist. Ecclesiastica in Epistola nuncupatoria ad eamdem*, & in *Lucerna Macedi ad Lucernam Cleantis*, pariter in nuncupatoria. Henricus Senesius in *Encomiis Urbis Venetae*, & *Pictura Veneta Urbis*. Carolus Rinaldinus *Geometriae l. 3. & in Analytica Mathematicum Patavii edit. 1671.* Jo: Palatius *Aquila inter lilia*, Philippus Maria Boninus in *Cyro politico*. Franciscus Fulvius Frugonius; *Ritratti Critici*, & *Heroina Intrepida*; Christophorus Arnaldus *de Uxorè adulterii suspecta*, Joannes Henricus Hottingerus *par. 2. Hist. Ecclesiastica novi Testamenti* in nuncupatoria, Jo: Mabillon. *par. 1. tom. 1. Musei Italici*, Jo: Fredericus Hekelius *differt. de Feminis Literatis*, Christophorus Juanovich. *Minerva al Tavolino*, Jo: Maria Muti, *Rotture del genio, e Penna volante*, Jo: Paulus Oliva *par. 1. & 2. Epistolarum*; Petrus Badius Engadinus Elveticus, qui Elogium Græcum in laudem Helenæ typis dedit Venetiis, anno 1669. apud Mortalem; Jo: Bapt. Vitalis *Capricci serii delle Muse*, Jac. Zoppelli *Trattenimenti poetici*, Jo: Bapt. del Giudice *Poesie Sacre, e Morali*; Ant. Lupis *Amazzone Scozzese*; Christianus Junkerus Dresdensis *Schediasma historicum de Ephemeridibus, sive Diariis Eruditorum pag. 113.* ubi post insignes in Helenam congestas laudes, Lectorem ad acta Erudit. Lips. ann. 1689. pag. 1. remittit, multa ibi de hac Helena reperturum, refert etiam Jo: Cin. Bibl. Volant. pluteo 6. pag. 36. exhibentem orationem parentalem ad Cœnotaphium Helenæ a Francisco Caro (celebris Concionator is fuit) habitam die 28. Julii 1684. impressam Patavii in fol. Greg. Latini *Italia Regnante par. 4. lib. 1. pag. 43.*, ubi asserit in Diario Eruditorum Parmensi (quod Bacchini nostri opus est) anni 1687. pag. 9. representari nummum in honorem Piscopiæ cusum, in cujus una parte Piscopiæ facies, & circum eam hæc verba, *Hel. Luc. Cornelia Piscop. fil. Jo. Bapt. D. M. P. Sep. Lin. Orn. Laureæ Philosoph. donata Patavii A. S. 1678.* In altera; Concha Unionum quæ aperto ore excipit rorem cœlitus decidentem, addito lemmate, *non sine fenore*. Infra verò nummi faciem hæc alia verba *Patav. Phil. Colleg. decreto.* Author Diarii Eruditorum Veneti anno 1671., eam plurimum laudat.

Maximilianus Deza in præfatione ejus Vitæ sic habet, „ Di D. Helena nulla può „ riferirsi, che non habbia del prodigioso. Fu Donna, e superò nella costanza „ molti huomini, nella dottrina molti Maestri, e molti Religiosi nella Pietà; la „ Natura, e la Grazia gareggiarono per ornarla mirabilmente; Quasi Infante favellò „ più lingue, Giovanetta sostenne più Cattedre; In Padova Laureata; In Venezia „ Principessa d' Academici, visitata da' gran Personaggi, venerata da gran „ Monarchi, come Mostro degli Ingegni, e come Oracolo delle scienze; a cui i „ primi Letterati del Mondo scrissero *Veneta Minerva*, e l'applauso di questo nostro „ secolo così erudito inventò nuove forme di lode per acclamare *Vera Pulla- „ de, Moderna sibilla, Sirena dell' Adria, Gloria del sesso, Fenice del Secolo, Fiore „ re dell' Anime Belle, quasi Elena della Beltà, più che Lucrezia nella Pudicitia*; „ e nell' *Ingegno miracolo delle Scuole*, e ciò fece una Fanciulla di tenera età, e quasi „ sèpre inferma; nondimeno *Pulchriora latent*, e colei che per la scienza fu tanto ce- „ lebre, per la Sant. de costumi deve assai più celebrarsi, potendosi applicare il det- „ to di S. Agostino, *Pulchior est veritas Christianorum, quam Helena Græcorum*.

Jo: Franchinus in *Bibliosophia Minorum Conventualium edita Italicè anno 1693. Mutinæ, in Adjunctis pag. 606. in fine.* Novissime Bern. Pez *Epist. X. Apolog.*

log. anno 1715. in Catal. Scriptorum Ord. nostri pag. 232. & sequen.
 Epistolæ vero SS. Inn. XI. Jo. III. Regis Poloniae, Cardinalis Bullionii, aliorumque doctissimorum Virorum ad Helenam, inter ejus opuscula à Bacchino edita legi possunt pag. 195. Nec tamen prætermitti debet Romanam Infecundorum Academicam, quæ per id temporis plurimum florebat, cui Helena adscripta fuerat, eidem extinctæ solemniter parentasse, non minus insigni funeris pompâ, quam innumeris, eisque præclarissimis in eam congestis laudibus, Latino, Hetrusco, Græcoque sermone conscriptis, quas Jo. Baptista ejus Pater imprimendas unico libro curavit, inscripto eisdem hoc titulo. *Pompe funebri celebrate dagli Accademici Infecundi per la morte d' Elena Cornara &c.* In Padova per il Cadorino 1686. in fol. parvo; qui Academici Infecundi alium etiam librum prius ediderant in laudem ejusdem Helenæ cum hoc titulo. *Applausi Accademici alla Laurea Filosofica di Elena &c. composti, e rascolti dall' Accademia degl' Infecundi &c.* Romæ per Giacomo Dragondelli 1679. in 4. Orationem verò funebrem ibidem habuit Michael Bruguerius in Romana Sapientia Artis Rethoricæ Professor.
 Ex eo Libro (*Pompe funebri*) duo tantum epigrammata, Latinum unum, Hetruscum alterum, utpote Helenæ virtutes propriis attingentia, Lectoribus exhibere, haud absre existimavi.

Sigismundi a Sancto Silverio Scol. Piar.

*Ne mireris Viator in Sepulchro
 Nomen fulgere multiplex Puella
 Cunas huic dederant Cypris Coronæ,
 Et cessit Helenæ venusta forma,
 Et Lucretia castitate cessit,
 Et Cornelia laude Filiorum,
 Tam Spectata minor Nepote gaudet
 Ista dicier, arte quam per ævum,
 Victuros vides edidisse fetus,
 Gracchis egregiis sublimiores.
 Nomen fulgere multiplex, quid inquis?
 Laudes consilium, tot hercle dotes
 Unum non poterat notare nomen.*

Malatestæ Strinati.

*Quante lingue ha in suo Regno Ascro, e Hipocrene
 L' Adriaca Donna in una lingua accolse
 Udìr gl' accenti lor, se il labro sciolsse
 L' antico Roma, e la diserta Atene
 Fè di Sion ripullular la speme
 Quando al suono Giudeo l' aure rivolse
 E se Etrusco cantò la gloria tolse
 A le dolci dell' Arno alme Camene.
 Contrari nomi unì Gallo, ed Hispano
 Seppe in quai voci, i suoi pensier distingua
 E l' Orgoglioso Tracce e il pio Germano
 Ma tace, borche empia morte e che l' eslingua
 Italia, abi perdi al fatal colpo strano
 L' Epilogo del Mondo in una lingua.*

HENRICUS VALLE Pedemontanus Ordinis S. Benedicti, Prior Ecclesiæ S. Michelis Archangeli Novalitii * edidit.

Flores Casuum Conscientiæ, pro Parochis, Confessoribus, Pœnitentibus, ac Sacris

* Novalicia,
 & Novalici-
 um, pagus
 est Pedemontii
 ad Radices
 Alpium, vul-
 gò, la Nova-
 lesc. Baudræ
 in Lex. Geo-
 graph.

eris Ordinibus initiandis. Taurini apud Ubertinum Merulum anno 1624. Itā prorsus Andreas Rossottus in Sillab. Scriptor. Pedemont. pag. 161. Caterum uberiorem de hoc Henrico notitiam adhuc assequi non potui, nec certò scire, an Congr. nostræ Monachus fuerit.

HIERONYMUS ALLIOTTUS Aretinus, ex nobili, ac vetustà familià. Vir in Latinis literis apprime excultus, qui Xisto IV. Pontifici Max. in scribendis Epistolis operam suam aliquandiu dicavit, In literarum verò studiis addictos mirè propensus, eos, qui inopià præmebantur, favore, ac pecunià, ut scientiis alacrius vacarent, pro viribus adjuvabat; quod quidem charitatis officium sibi adolescenti a Hieronimo præstitum, Cardinalis de Monte, Julii III. Pontificis summi Patruus ingenuè profitebatur. Ad hæc religiosæ Pietatis eximius Sectator, cum Monasterii SS. Floræ, & Lucillæ in patria Abbas esset *Commendatarius*, ut ex marmorea inscriptione mox referenda liquet, acceptà famà Congr. S. Justinæ (nondum enim Casinensis appellabatur) Sanctitatis fervore per ea tempora celebris, sponte se in Ordinem redigens, & Commendam abrogans, Monasterium suum, ac se ipsum eidem Congr. conjunxit, disciplinamque Monasticam invictà constantià ibidem restaurans, eam ad extremum usque vitæ spiritum proprio exemplo præeunte accuratissimè custodivit. Itaque Aretinum Monasterium, Abbatum, quibus olim commendatum fuerat, vel avaritià, vel negligentia (ut plerumque evenit) rei familiaris penurià prorsus depressum, ac possessionibus, redditibusque ferè spoliatum, Hieronymi industrià, ac reliquis virtutibus in pristinum splendorem, ac opulentiam restitutum, tanti beneficii memoriam, in novi etiam Templi conspicuo loco, supra Januam scilicet, qua ex Ecclesia in Claustrum aditus patet, erecto lapide, quo Hieronymi virtutes, ac merita, insculpta Epigraphe exprimuntur, æternitati consecravit. Quantum vero tum prudentià, & in rebus agendis solertià, tum doctrinà, ac eruditione præstiterit liquido ostendit

1 *Magnum volumen*, in libros sexdecim distinctum, *Epistolarum* Latinà linguà, optimo stylo, nitido, venustoque charactere scriptarum, videlicet Summis Pontificibus, Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Principibus, aliisque ill. Viris, privatisque personis: in quo etiam volumine variæ *Orationes*, sive *Conciones* diversis in locis, præcipuè in SS. festivitatis habitæ, interseruntur. Item.

Alius codex Ms. pariter in f., in quo hæc Opuscula continentur.

2 *De optimo utendi genere diligendo. Dialogus. De Monachis erudiendis libri duo. Ad Pium II. Pont. Max. Gratulatio pro felici reditu ex Mantuano Conventu. Ad Franciscum Coppinum. Epistola quædam. De felici statu Religionis. De futuro statu Ecclesiæ. Contra Religiosos studium improbantem. De Gothis. Defensio pro Pio II., & pro Francisco Coppino. Elegiæ quædam, & Epigrammata, & unum Poema, & alia nonnulla.*

Quæ omnia in Archivo Abbatie Aretinæ adhuc extare ipsemet testis sum oculatus, nam ea duabus vicibus diligentè lustravi. Præterea patet ex iisdem Epistolis, ab eo plura alia fuisse scripta, nempe.

3 *Vita SS. Floræ, & Lucillæ. Annales Civitatis Aretinæ. Annales Monasterii Aretini. Soliloquia quamplurima. De Familiis Aretinorum Civium.* Qui postremus liber est apud Dominos de Aleottis. Reliqui verò, ubi nam reperiantur, mihi haud est compertum.

Aliud Epistolarum ejus exemplar extat etiam Venetiis apud Cl., ac eruditiss. Bernardum Trivisanum, ex quo Authores Ephemeridum Literarum Italiæ tom. 3. an. 1713. art. 15. pag. 409., & sequen. exscribunt *Epistolam* ejusdem *Alliotti* ad S. Antoninum hortatoriam ad Episcopatum suscipiendum (nam S. Vir constanter eum recusabat) datam Florentiæ anno 1445. die 26. Jan., quæ sanè *Epistola*

tum ob styli, ac sermonis Latini puritatem, tum ob magnam, qua tanto Viro scripsit, auctoritatem, tum etiam ob ejusdem S. humilitatem, digna est equidem, quæ ab omnibus legatur;

De eo agit magna cum laude Plac. Pucc. in Chron. Abbat. Floren. pag. 54. ubi vocat eum, Hieronymum Alliotum *de Tela*, multaque ibidem de eo habet. Pet. Ricord. hist. Monast. par. 4. pag. 451. Virum pium, ac Religionis amatorem appellans, erga Literatos, præsertim pauperes, liberalem, & studiosorum aliorum Mecænatem, idquæ præcipuè præstitisse memorans supralaudato Cardinali de Monte, libros, quieidem opus erant, pecuniâ suâ coemendo, suisque expensis, dum studiis operam daret, eum munificè alendo. Scripsisse autem asserit præter Epistolarum libros 3. (alii Ricordato noti non erant) in quibus tum Latini sermonis elegantia, tum Religionis studium, ac divini cultus amplificandi zelus perspicuè apparet, aliquot etiam parvos *Tractatus spirituales*, floruisse anno 1497 quod tamen haud verum est, cum ex Archivo Abbatia Aretina habeamus, eum vivere desisse anno 1480., & Monachi ejusdem Abbatia Aretina in sequenti Elogio a D. Gregorio * Ricciardetto Abbate composito, memorique insculpto, eum floruisse anno 1473. asseverent.

* De eo supra lit. G.

Hieronimo Alliotto Patritio Aretino hujus Cœnobii inter Abbates Commendatarios Novissimo, inter Casinensis Congregationis Primo, Excellentia, Candore, Acumine, Elegancia Religionis, Animi, Ingenii, Morum Clarissimis Præfiliis accensendo; Abbas, & Monachi Aretini, Quod Casinensi adjuncti Reipublicæ, quod proventibus, ac disciplinâ cumulati, Protopatri, Concivi, Benefactori, ne ingrati decederent Pos. MDCXLVII. Floruit MCDLXXIII.

Non abs re autem putaverim ex libris Epistolarum ejus aliqua excerpere, quæ & ipsius Allioti mores, ingenium, doctrinam, fortunam, opuscula in super quædam, & Monachorum aliquot ejus temporis, præsertim nostræ Congr. Regularis observantia fervorem, rigoremque vitæ, aliaque scitu dignissima complectuntur; & primò quidem, quod ad mores, gesta que attinet.

Lib. 2. Ep. 1. ad Franciscum Coppinum data anno 1446. „ Hos stimulos, & „ aculeos suggerit mihi, & semper suggestit beatæ vitæ appetitio, statque animo munire mihi viam ad Cœlos antequam moriar. Et licet ipse, vel labe consuetudinis, vel fragilitate deliquerim, numquam tamen destituit me propositum redendi ad iter verum, si quando fortasse aberravi. Neque enim sum nescius, Unigenitum Dei filium non propter justos, sed propter peccatores ex alto Patris sinu ad homines descendisse. Tibi vero haud obscurum esse potest, Divinam sapientiam certo ordine, & mira quadam varietate, Ecclesiam ordinasse, non secus, ac peritissi rei bellicæ Imperator exercitum solet, ut quosdam in præfidiis ad tuenda Castra, & munitiones relinquat, alios contra prodire sinat, atque hostem laceßere, nec ulli militum liceat loco suo cedere, atque ordinem perturbare. Ego cum sim Monachus, intra Claustra, & septa continere me debeo, custodes per muros disponere, ex propugnaculis arcere vim hostium. Multa esse fateor Monasteria nostri Ordinis, quæ sanctissimè agunt, sed illa ob rigorem, & acrimoniam victus, nec mihi, nec debilioribus quibusque conducunt; præterea tantum temporis Psalmodiæ, ac Orationi impendunt, ut ad divinas literas vestigandas, & mystica Sacramenta intelligenda nihil reliquiarum supersit. Quare jam pridem consilii fuit, quamprimum, Deo volente, nactus fuero facultatem, sicut rigoris aliquid jejuniorum laxare, ita Divinis Scripturis, atque optimis disciplinis dare operam diligentem, & ab istis Sanctissimis Monachis, quos supra memoravi, calebem, & pudicam vitam, ab aliis quibusdam Religiosis eruditionem, ac legendi studia mutuari. Genus hoc, & Institutum vitæ, quod ipse amplecti cupio,

pio, haud fanè est novum, sed neglectum diù a nostris jam obsolevit. Atque ipse uti fortè nosti, dum essem Romæ, infectatus sum duobus libellis hanc illorum opinionem, qui studia Monachis non permittunt, alioquin boni, & sancti viri, sed in hoc, aut ipse fallor, aut ipsi falluntur; Similis, ut mihi videtur, disceptatio, & controversia inter Religiosos nostri temporis agitur, ut qui humilitatem sectantur, scripturarum cognitionem despiciant, qui verò studia profitentur, elatiores, ac tumidi, vitam non satis puram videantur transigere. Ego vero cupio me referre ad veteres Patres nostros, Basilium, Benedictum, Gregorium, Bernardum, Hieronymum, & plerosque alios, qui vitæ puritatem cum eximia quadam scripturarum cognitione junxerunt; Illos complecti, & observare, & tamquam ille Socrates sapientiam Divinæ literaturæ ad mundi contemptum adjicere &c.,

Libro 8. Epist. ad Arsenium, & Cyprianum Monachos, & Cubicularios Apostolicos data anno 1443., Jacob cum omni familia sua descendit in Ægyptum ob caritatem annonæ, famemque prementem, simul attactus desiderio Joseph præter spem superstitis revisendi; qui venientibus ad se fratribus promiserat dicens, *Dabo vobis omnia bona Ægypti, ut comedatis medullam terræ.* Et Jesus Parvulus servitiam persecutoris effugiens, secessit in Ægyptum futurus ibi usque ad obitum Herodis. Videtis hanc Ægyptum terram caliginis, & tenebrarum non semper esse detestabilem, si quis ad eam justis de causis commigravit, idque ad tempus, ut non tam incolentis, quam peregrinantis vultum, atque habitum præferat. Dixerim vero Ægyptum esse Monachis omnem locum, in quo strepitus, tumultusque hominum percrebrescit. Est igitur, & hæc Romana Curia Ægyptus nobis (quamquam per se sancta est, & immaculata) in qua, si quid de Deo, de Beata vita incipias meditari, fracta tibi, & interrupta sit meditatio, & veluti tumultuante exercitu quodam obruta. Ego vero negem filios Israel tantis lacrymis, & clamore vociferatos esse ad Dominum, quo laboribus illis eximerentur, quibus premebantur ab Ægyptiis, quantis ipse per singulos dies Dominum Deum pulso, quo me ab hac calamitate eruat Ægyptiacæ servitutis, & pro obtinenda, nedum lacrymas, sed imbres potius excusserim ab oculis meis. At sicut illi eduçti sunt per manum Moy sis, & Aaron, ita ego Arsenio & Cypriano Ducibus educendum spero me ipsum, si vos habuero interpretes, fautores, intercessores apud D. N. SS. Eugenium, qui Deum in terris effingit. Sed antequam de re ipsa, idest de mea eduçtione incipiam agere, exponam vobis causas, ut mihi quidem videntur, non injustas, quæ me ad hanc Curiam adegerunt, repetamque ab altiori principio vitam meam, & genus conversionis, ut commiserationem vobis excitent emensi labores. Decimum, & septimum annum agenti irrepsit animum cogitatio de contemnendo Sæculo. Fovit illam, & irriguam fecit sanctæ memoriæ vir Ambrosius tunc Monachus, deindè Generalis Camaldulensis: nam obtulit legendam mihi vitam B. Benedicti ex Dialogo Gregoriano. Ita sum incensus ex ea lectione, ut divitias, & honores existimarem deliramenta quædam esse hominum; Nectamen ea de causa ad Religionem induxi animum quippè qui essem conscius pertenuis, infirmiorisque naturæ, qui si uno, aut item altero jejunaßem die, debilis, ægrotusve succumberem. Ipse item Ambrosius negare solebat eundum esse ad Religionem inconsultò, ac temerè. Quid plura? inveni hominem, qui ductus, vel desiderio, vel aviditate mei, vel temerario, & indiscreto zelo Religionis incensus, suscepit sibi hanc provinciam, uti me reluctanter diutius, & de infirmitate causantem ad Religionem pertraheret, non minus imprudenter. quam audacter affirmans, solere debiles quosque ad Religionem cunctes per Dei gratiam robustos effici, & evadere in viros fortes, ac firmos; Ita

circumuentum me suis verbis è ludo Philosophiæ traduxit ad Monasterium, non tam ultroneum, ac voluntarium, quam ancipitem, & cunctantem, & nutabundum. Datur annus probationis, (ut scitis), in quo novus Tyro certissimum periculum feci, non posse me in commune certamen descendere, in acieque consistere nisi fractum, & debilem; Emisi tamen solemnita vota Professionis, Quid ni hoc facerem? cum mihi omnes viæ, omnes aditus atque meatus præclusi, & intercepti essent. Rediissem ad Sæculum, rejecto habitu, non professus; at eram adolescentulus, verecundiæ virginalis, nec obscurè intelligebam, si id facerem, iniustum iri mihi perpetuam notam neglectæ Religionis. Itaque, vel profitendum mihi fuit, vel ad barbaras nationes demigrandum, ubi qui me agnosceret, esset nemo. Professus, nullis eram obnoxius jejuniis, nullis adstrictus inediis; idque mihi erat indultum de clementia, & discretione Abbatis. Vincabant me omnes commilitones mei maceratione corporis: mihi vero summum, studium certandi fuit spiritualibus armis, humilitate, obedientia, oratione, silentio, quibus, vel æquare studebam alios, vel superare. Neque deerant mihi obrectatores adversum me, quod esset facies mihi satis rotunda, & succi plena, ac propterea existimarent, me fictè, & simulatè incedere, non ad veritatem Evangelii; ut vix etiam posset autoritas ipsius Abbatis ora obstruere murmurantium. Invitior hoc postremum dixi, sed tamen apud vos fidenter ago, qui periti estis in ludo Cœnobii, & rem egregiè calletis Monasticam. Notabar digito, & subfannabar; Ferebam tamen forti animo derisiones ejusmodi, ut saltem patientiâ, & virtute animi refarcirem, recompensaremque id, quod maceratione corporis assequi, & promereri minus possem. Ità duravi perseverans quandiù Cœnobium fuit, idest quoad extincta est communis vita, & Religionis observantia, cum sex ni fallor annos in eo militassem. Eversa postmodum, & prolapsa Religione, ipse pulsus sum Monasterio, cui & alimenta prohibita sunt, & ademptus est victus. Quamobrem coactus sum per aliena subsidia mendicare vagus, & profugus, & quo nam ferrer incertus. Cur non sum Abbatem sequutus? Multi sunt, ut nostis boni, & probati Religiosi, quibus displiceat Ordinis, atque habitus mutatio, & qui dicant, & sentiant, ambulandum esse ea vocatione, quam primum vocati sumus: Eram ipse unus ex eo numero. Potui falli, decipi, errare, & fortasse erravi: Si est erratum, id certè non accidit ex industria, propositoque errandi; sed quoniam sumus homines, & falli possumus. Huc accedebat, quod si levis, & inconsideratus fueram, in primo habitu deligendo, nolebam aut esse, aut videri levior in permutando. At cur non me transtuli ad aliud Monasterium nostri Ordinis, & Observantiæ? Par ne vobis videtur, optimi Patres, ut aliena Monasteria me susciperent tamquam infirmum, & profitentem primo ingressu, & in ipso limine Monasterii, non posse jejunare? Equius visum est infirmitatem meam onerosam, & gravem mihi soli existere, quam pluribus scandalum fieri. Præcipuè, cum, ut est in fabulis, inter Pavones Corvus mihi ipsi viderer. Et quamquam ferebam patienter ludibria verborum, atque aculeos, tamen ea ipsa patientia non sine molestia, & perturbatione animi plerumque fuit; Itaque homo, claris parentibus, optimo natus loco, eruditus ingenuè, Grammaticus, Rhetor, & Philosophus, & qui pati contumelias, & alteram percutienti præbere maxillam in ludo Monasterii didicissem, factus sum Vinitor, & Ruricola, & agrestium hominum Cappellanus, in eoque ministerio tres annos universos contrivi. Fuit mihi Prioratus nostri Ordinis in Diœcesi Aretina aded pertenuis, ut mihi suppeditaret victum vix ad quatuor anni menses, residui temporis sumptus subministraverunt manus istæ, ut ait Apostolus; nam venali, & mercenario calamo comparabam mihi stipem, & victum in singulos dies. Indè me contu-

„ li ad hanc Curiam spe , & expectatione melioris frugis , in qua vixi , ità moleste,
 „ turbulenter , anxie , ut horas singulas in annos longissimos supputaverim . Audi-
 „ stis casus , & errores meos tamquam alterius Ulixis , quos strictim summo , tenui-
 „ que calamo percurri , quò vobis repetiti commiserationem faciant . Nunc mihi
 „ provisum est de Clementia Summi Pontificis abundè satis , ut supra nihil optem
 „ &c. , & longè post , Hæc inquam , vel sola est causà , quæ me in hac Ægypto,
 „ & Babilone captivum detinet , Luti , & Lateris addictum operi ; cæterum anhe-
 „ lantem , & suspirantem dies , ac noctes ad terram promissionis lacte , & melle
 „ manentem , idest ad quietem , & solitudinem , cujus rei semper avidissimus fui ,
 „ existimans omne tempus nobis ad pœnitentiam esse indultum . Estote quæso Du-
 „ ces mei , ut mare hoc rubrum angustiarum mearum fiat sicco vestigio percalcabi-
 „ le ; & hanc ovem diutius aberrantem , hærentemque inter vepres consuetudinis
 „ sæcularis , tamquam veri Pastores ad gregem Dominicum vestris humeris repor-
 „ tate &c. & „ in fine „ Indè vitam meam componite , ut libet , pellite me ad qua-
 „ scumque terras , trudite me in quo placet Monasterio ; Frater enim vester , &
 „ caro vestra sum . Qui si fortè non sum is , quem vultis , talem esse cupio , qua-
 „ lem cupitis . Valete 1443. „ Multò scilicet antequam Monasterium Aretinum
 „ SS. Floræ , & Lucillæ , quod postea ei obtigit , anno nimirum 1446. Eugenii IV.
 „ beneficentiâ , Congr. nostræ uniretur .

Ex iisdem Epistolarum libris liquet , profectum eum fuisse in Galliam una cum
 Cardinali Zabarella Archiep. Florent. Oratore Apostolico ad Regem Galliarum anno
 1440. pro unitate Fidei , id est pro Eugenio IV. Summo , ac legitimo Pontifice
 agnoscendo , pro qua re interfuit cum eodem Cardinali , & cum Jo: de Turrecre-
 mata , non adhuc Cardinali , Synodo Bituricensi jussu ejusdem Regis coactæ ;
 quod ipsemet Alliottus testatur in *funebri Oratione* ejusdem Zabarella lib. 1. *Epi-*
stolarum ; Et in *Epistola ad Arsenium* datâ anno 1443. pag. 167. , ubi inter cæte-
 „ ra , Novit Deus , inquit , quot pertuli labores in Gallia , quot transegerim no-
 „ ctes insomnes , ut blasphemias Hereticorum transcribendo colligerem , & libellos
 „ investivos , quos impiissimi homines adversus Dominum , & adversus Christum ejus
 „ Eugenium Pontificem emovebant , ut daretur nostris facultas illorum blasphe-
 „ miis respondendi ; quemadmodum postea sequutum est ; In reditu sævissima tem-
 „ pestate præter spem reducti sumus in portum , ut quotiens memini stridentis illius
 „ procellæ , videatur in lucro vitam esse supputandam „ Pag. verò 136. ad prælau-
 „ datum Turrecrematam anno 1465. de eadem in Gallia professione sic scribit „ Fi-
 „ denter igitur scripsisse licuerit pro amore præcipuo , & observantiâ , qua semper
 „ erga vos extiti , ab eo tempore , quo Româ Personam vestram in Galliam comi-
 „ tatus sum privatum hominem , atque indè cum honore Cardinalem reduxi „ De-
 „ nique ex Epistolâ scripta anno 1475. colligitur ejus ætas per id temporis , sexagin-
 „ ta annorum . *Fungor ego xxx. annos Abbatis nomine , jam sexagenarius .* Cum ni-
 „ hilominus in alia Epistola data eodem anno 1475. ad Severinum Abbatem , dicat
 „ *natus ego duos , & sexaginta annos .*

Quod vero ad doctrinam , & lucubrationes attinet , lustrum integrum eum
 contrivisse in Senensi Gymnasio , scientiis operam dando , constat ex defensione ,
 quam scripsit pro Pio II. quæque legitur lib. 8. *Epistolarum* , Cui etiam Pio tribuit ,
 quod ejus ope , & auxilio *effluxit in me quantula nunc est litterarum & bonarum ar-*
tium disciplina ; Ex Epistola ad eundem Pium II. anno 1460. pag. 130.

Et primo quidem Epistolarum libros x. a se conscriptos affirmat in Epistola , imò
 præfatione Epistolarum ad A. Episcopum Foroliviensem , *Accipies , inquit , Co-*
dicem Epistolarum mearum in decem tuo nomini distributum libros ; At in Epistola
 ad Lodovicum Volaterranum data anno 1473. ; *Edidi inquit , nuper , & ipse*
 ami-

amicorum suasu, imò vero rogatu potius, & impulsu mearum Epistolarum XII. libros, parvis quidem voluminibus, vel majoris, sed longè imparis eloquentiæ (loquitur de Codice Epistolarum Ambrosii Camaldulensis)

Eodem libro 1. legitur valdè elegans, & flebilis, Hieronymi Oratio in funere Rm̃i D. B. Zabarelle Archiepiscopi Florentini habita Florentiæ anno 1445. Mensæ Augusto incipit: *Pollicor vobis Patres optimi &c. explic. Idque* (ejus nempe Sepulchrum) *pulveribus aliquando fortè oblitum, atque obdactum, lacrimis nostris abluere;* De qua item Oratione in Epistola ad Arsenium data anno 1445., *De obitu,* inquit, *Rm̃i Patris, & Domini mei Cardinalis de Zabarellis:* „ multo „ marore conficior, quod in medio cursu raptus sit; Effundo quotidianas pro ani- „ ma illius preces, ut debeo; Edidi præterea funebrem Orationem in laudem ejus- „ dem Cardinalis, in qua modestè: *laudavi ea solum, quæ laudanda in illo ho-* mine videbantur.

Libro 2. in fine extat, Francisci Coppini, sive D. Ignatii, Defensio per Hieronymum, quam coram Pont. Max. Paulo II., & Sacro Collegio Cardinalium dicturum se putavit ipse Coppinus, sed morte præventus non dixit, Incipit. *Si apud Gentiles, & Exteros &c. explic. Præsertim cum ea res* (defensionis copia) *à feri-* ris etiam, *atque immanissimis Barbaris prohiberi nullo quidem tempore consuevit.*

Libro 8. Epist. extat ejusdem Hieronymi, Defensio Pii II. Pont. Max. satis prolixa; Incipit: *Scelus nefarium, & inauditum, ac nullis retro sæculis excogitatum &c., explic. Et ab his falsis, & commentitiis calumniis respice.* Item.

Scrispsit penè puer: *De felici statu Religionis Monasticæ,* de quo in Epistola ad Jo: Mariam Papiensem Priorem Abbatiae Florentinæ data anno 1471. pag. 197. sic scribit, *Raphaeli Monacho in mandatis dedi, exigat Florentiæ ab Amico meo libellum, quem scripsi puer,* „ *De felici statu Religionis Monasticæ,* „ *exactumque relinquat penès Paternitatem Vestram, Novitiis nostris, & Junioribus inter-* rim lectitandum &c.

Libellos item duos contra eorum opinionem qui studia Monachis non permit- tunt, anno verò 1444. scripsit ad Eugenium IV.

De Monachis erudiendis, ut ex lib. 7. Ep. 1. ad eundem Eugenium, ubi post multa, „ Ille ego sum Hieronymus, qui superiore anno, cum essem Romæ, opu- „ sculum misi ad Sanctitatem Vestram, quod inscripseram: *De Monachis eruden-* „ *dis;* paulò post febri occupatus gravissima, me Florentiam contuli, recuperan- „ dæ valetudinis causâ. Exemplaria tamen opusculi mei adhuc penès me recondita „ sunt, nec illa efferre, atquè in lucem dare constitui, priusquam mihi comper- „ tum sit judicium Sanctitatis Vestræ. Nequè enim hætenus mihi est exploratum, „ quid S. V. sentiat, & quam magis partem probet in ea controversia, quæ inter „ doctos, simplicesque versatur; ea de causa cum nonnulli a me libellum, vel im- „ portunè petierint, nemo tamen adhuc potuit illum mihi è manibus extorquere „ &c. Florentiæ die 6. Novembris 1445.

At anno 1471. scribens ad Jo: Mariam Papiensem prædictum, *Mitto vobis, in-* quit, *Codicem in quo Dialogus continetur, De optimo Vitæ genere deligendo, & de* Monachis erudiendis *libri 2. sed eo pacto, ut à vobis percurratur totus priusquam à* Monachis vestris *ulla in parte legatur; præcurso enim libro, fortassis prudentia ves-* stra *judicabit, in eo contineri nonnulla, quæ perturbare, ac scandalizare puerulos* queant; *editus est a me dum in Curia liberius agerem. Et quia auribus illorum, inter* quos tunc obversabar *pruriendum fuit, propterea lasciviti calamo frena permisi.* p. 197.

Lib. 7. Epist. *Ad Max., Beatissimumque Pont. Pium II. profelici, ac secundo ex* Muntuana peregrinatione reditu, *Gratulatio;* incip. *Ego Beatissime Pater &c. sub-* dicitur: *Dialogus ejusdem Hieronymi, & G. Antonii Gentilis, & Agnati ejusdem*

Pontificis de eodem Pio II. est. pag. 17. Incip. *G. Antonius. Cum equidem vehementer in admirationem actus &c.* explicit: *Quod planè veris superà pandetur ab Urbe*, qui ultimus versiculus est *Odes* in laudem ejusdem Pii II. quæ *Dialogum* claudit; in quo item *Dialogo* multa alia carmina leguntur.

Anno 1454. scripsit opusculum *De statu Ecclesiæ futuro*, de quo in Epistola ad Franciscum Patavinum Episcopum Ferrariensem datâ anno 1460. sic prorsus loquitur. „ Antè annos fermè sex lacesitus a quodam scripsi perbreve opusculum *de statu Ecclesiæ post hæc nostra tempora secuturo, excerptum*, & *accumulatum* ex dictis modernorum Prophetarum, qui se a Spiritu Dei locutos asseruere. Mitto illud ad te unica lucubratione percurrendum, & ad me remittendum: neque enim mihi propositum fuit illud aliquando edere, & in lucem dare, quippe quod plerisque non placeat, meque levitatis insimulent, qui futurarum rerum curiosus esse videar. Sat igitur mihi erit amicis quibusdam intrâ cubiculum legendum ostendere, idque magis solatii gratiâ, quam credulitate omnimoda, & præstatione fidei, pag. 140., quod idem priùs scripserat Hieronymo Monaco Florentino, anno scilicet 1457. his verbis: scribere adorsus sum opusculum de futuro statu Ecclesiæ, dicta Juniorum Prophetarum sequutus. Id autem edere non est consilii, sed potius intra Scrinia servare, ne quem forte læserim ægre ferentem, calamitates, quas intrâ paucos futuros annos universum Clerum gemens, & dolens, existimo consequuturas.

Anno 1442. fer. 4. Cinerum jubente Præsulæ Florentino, publicè de Jejuniis longa *Oratione* disseruit.

Anno deniquè 1458. habuit *Orationem* ad Pium II. Pont. Max. *pro Populo Florentino*, in qua liquidò ostendit, quantum in Apostolicam Sedem, ac præsertim in ipsum Pium Pontificem Populus Florentinus propensus esset, ac deditus.

His addere æquum puto *Epistolarum* aliquot insignium eo tempore Virorum ad *Alliottum* fragmenta, quæ clarius constet, quantâ apud illos exist. floruerit. „ Jacobus Pizonius peritissimo Viro, & Patri suo optimo *Hieronymo Abbati Aretino S.* „ Cum mihi Franciscus Nepos tuus significasset, se Florentiam proficisci constituisse, & cras forsân iter arripere, memor amicitie nostræ, indignum esse censui permittere, quod is ad te sine literis nostris accederet, quamquàm nihil esset, quod, aut tua scire, aut mea scribere interesset, nisi id ipsum amicitie, ac benevolentie in te nostræ testimonium. Te enim, Pater optimè, virtute, peritia, & humanitate adductus tua, jamdiù colui, & amavi. Nec mihi ad cæteras, tum hujus Urbis, tum vitæ meæ molestias gravius quicquam accidere potuisset, quam a tua jucundissima consuetudine separari, qua, cum hic adesses sæpè, ac lubens fruebar. Verùm, cum id fato potius, quam judicio contigerit, æquiore animo ferendum existimo &c. „ Libro primo *Epistolarum* circa finem. „ Franciscus Castilionæus Presbyter, Hieronymo Aretino S. in Domino „ Vide quanti te faciam, quamquè te amem. Nihil a me nuperrimè cuditur, quin id tuo judicio librari velim. Libellum nuper Theologicum illum quidem, & si multa etiam Physica, nonnulla etiam Mathematica permixta sint, edidi, eum ad te perferri jubeo, ut tuo jure, quo in meis omnibus potes, illum examines, & castigas, ubi opus esse intellexeris &c. „ & in fine „ Tu libellum perleges, & quid sentias rescribes. Vale. Florent. ad diem 7. Julii 1452. „ lib. 3. *Epist.* circa finem. „ Poggius salutem plurimam dicit *Hieron. Mon. Aretino* „ Quemadmodû, mi Hieronyme, te scribis ab adulatoris officio alienû, ita vereor, ne tua in me benevolentia te plus cogat de me existimare, quam rei veritas postulet. Itaque temperes, oro, calamitâ a laudibus meis, quæ nullæ sunt; nimia enim persèpè laus in vituperatione vergit, cum supra modum in quempiam confertur; Itaque omnibus in rebus, & „ in

in hac maximè, ex qua apud audientes invidia oriri solet, temperamento opus est. Gratum est mihi tamen te ostendere, quid scribendo in eo genere possis consequi, nam si in me, qui nullius sum ingenii, collaudando aded es copiosus, quantà esset eloquentià, ubi maiorem facultatem scribendi uberior materia sup-
 ,, peditaret? laudo ingenium tuum, & elegantiam literarum, sed ità, ut sis par-
 ,, cior in laudando, neque quid tu scribendo possis consequi advertas volo, sed
 ,, quid causa mereatur. Dialogum tuum legi, Is summè placet, nam sunt primi-
 ,, tiæ, quæ uberrimos de Te spondeant fructus. Uteris verbis electis, sententiis non
 ,, vulgaribus, genus dicendi elegans, & pervenustum. Ego tuus sum, Vale, &
 ,, me ama 6. Aprilis 1430. Idem Poggius Alliotum Interlocutorem constituit male-
 ,, dici sui Dialogi, *de Hypocritis* pag. 7. Virum præstantem eloquentia, & moribus
 ,, Vitæ appellans, qui tum regulares Viros, tū alios a Poggio tam male habitos pro-
 ,, virili defendere, aut excusare, ut intanta aliorum Interlocutorum maledicen-
 ,, tia licuit, passim inducitur Lib. 4. *Epist.* 2. Vianisius Protonotarius Bononien-
 ,, sis, Referendarius Apostolicus, *Hieronymo Abbati*, Legi ornatissimas literas
 ,, tuas, quibus, & si in primis propter ipsarum humanitatem, & elegantiam mirifice
 ,, delectatus sum &c. Literæ Paternitatis tuæ tanto verborum splendore, ac senten-
 ,, tiarum concinnitate fuffultæ, aded me affecerunt, ut antequam visus a me, co-
 ,, gnitus sis, & dilectus. Virtutis maxima profectò vis est, Ea enim uti à M. Tul-
 ,, lio didicimus tantum virium, ac facultatis habet, ut ad eos amandos, quos nun-
 ,, quam vidimus, in quibus aliqua virtutum insignia apparent, nos rapiat, atque
 ,, alliciat, quodque majus est, etiam facit, ut mortuos diligamus. Amo te igitur,
 ,, mi Venerandissime Abbas, propter egregias animi tui virtutes, eximiamque li-
 ,, teraturam, & ob eam causam in veram fraternitatem, & in ipsa cordis penetralia,
 ,, ut ajunt, recondo. Hæc vera amicitia, hæc firma, ac perpetua benevolentia
 ,, est, quæ ab ipsa virtute proficiscitur, & quæ nullis casibus, nullis fortunæ telis,
 ,, nulla vi, nulla adversitate frangi, debilitarique possit &c. Romæ 22. Mart. 1463.

HIERONYMUS BENDANDUS. Ravennas dictus, ob diuturnam, scilicet
 a puero ibidem inhabitationem, sed ut a Monacho fide digno audivi, Cer-
 viæ natus (quæ parva Flaminie Civitas est, haud longe a Ravenna distans) quam-
 vis omnes Scriptores, qui de eo mentionem faciunt Ravennatem illum appellent,
 ejusque familia, quæ etiam num Ravennæ permanet, jamdiu ibidem reperiatur.
 In celebri S. Vitalis Cœnobio Monachus effectus est anno 1626., die 10. Martii.
 Theologiæ, ac divinæ Paginæ doctrinâ, humanis insuper literis, morumque
 probitate plurimum floruit. In Bononiensi Gymnasio annis omnino duodecim
 Theologiam publicè docuit, eo sane plausu, ut insigni Elogio marmoreis tabulis
 consignato, ejus virtus celebraretur, ibique sacræ Inquisitionis Consultor, &
 librorum Censor, rem Catholicam egregiè promovit. Inter Patavini Licæi Do-
 ctiores postea ascitus, primo Aristotelis Logicam, sacram deindè Scripturam glo-
 riosè explanavit, aded insuetâ Auditorum frequentiam, ut in latiore aulam ad
 eam excipiendam, Cathedram transferri oportuerit. Abbas demum creatus,
 plura Monasteria, inter quæ S. Benedicti Ferrariæ, & illud ipsum S. Vitalis (ubi
 humaniorum literarum, & ecclesiasticæ Historiæ Academiam erexit) singulari
 prudentiâ administravit, ibique post triennii regimen diem clausit extremum an-
 salutis 1659., (ut notat Hieronymus Fabri *Sagr. Mem. di Raven. par. 1. pag. 380.*)
 Posteris relinquens tam Pietatis, quam Doctrinæ hæc monumenta, prænotata
 1 *Platoniciu Convoja contra vulgares amantes. Declamationes*; Bononiæ typis
 Clementis Ferronii anno 1638.
 2 *Hercules, seu laborum felicitas defensa*, dum ad studiorum initium prolude-
 ret. Bononiæ apud eundem 1639.

3 *Sol.* seu *Panegyrica allusio D. Benedicto*, recitata in Comitiiis Generalibus Parmæ habitis. Bononiæ typis Jo: Baptistæ Ferronii anno 1640.; Quæ *Oratio* impressa etiam fuit in *Libro orationis Actorum ejusdem Capituli*, per Andream Aracionum conscripta, ut supra dictum est in eodem Andrea; estque pulcherrima, & elegantis, nitideque Latinitatis.

4 *Echo in Indomitorum Academia*, attributas laudes Eñno Protectori Julio Sacchetto repetens, formata a Hieronymo Bendando inter Indomitos *Afficurato*; Bononiæ typis Jo: Bap. Ferronii 1642. ubi a Principe Indomitorum, qui lucubrationem hanc Alexandro Sacchetto dicavit, in Epistola nuncupatoria, vocatur Bendandus *Vir doctrina, virtute, ac eruditione summus*.

5 *Panegyricus in laudem Serenissimæ Venetorum Reipublicæ*. Venetiis in Comitiiis Generalibus dictus. Bononiæ impres. in 4. continetur pag. 126.

6 *Epicedium piis manibus Remi P. S. Theologiæ Magistri, Generalis Bononiæ Inquisitoris Fr. Pauli de Vicariis à Garexio*, a D. Hieronymo Bendando in Sacris D. Dominici Aedibus defletum. Bononiæ 1743. Typis Jo: Bapt. Ferronii in 4.

7 *Praelectiones* in S. Scripturam Patavii habitæ, quæ libris 12. Mss. in fol. continentur, extant Ravennæ in Bibl. S. Vitalis a me ibidem visæ an. 1718. sed non nihil confusæ, ac invicem permixtæ, quæ idcirco ordinem, ac dispositionem requirunt. Scripsit etiam unica die, & sequenti recitavit

8 *Apologeticam Declamationem in novum Sacra Scriptura Interpretem*, qui primo Patavini Licæ ingressu, ad Cantorum Cantica proludens, contra *nostrates Doctores*, ut ibi dicitur, Satyram effutiebat, dictam crastina die coram Adversario, valde elegantem, & eruditam; est apud me paginarum sex in folio.

Item ex libro anonymo, cui titulus *Le Glorie degl' Incogniti*; Academicorum nempe Venetorum, patet, Hieronymum nostrum scripsisse adhuc, & editioni paravisse opera, quæ sequuntur

9 *In duos libros Posteriorum Commentaria*. 10. *L' Istoria della Guerra del Papa contro i Prencipi Collegati*; Ejus nimirum Belli, quod Baptista Nani describit lib. XII. suarum *Historiarum*. 11. *Viginti quinque Orationes*, dùm Laurea discipulos Bononiæ donaret, pronunciatas. 12. *Cursum*, ut vocant, *Theologicum*, quater repetitum, atque adeo absolutissimum. 13. *Plures præterea Orationes Academicas, & Panegyricas composuit, & evulgavit*, quæ non dum singillatim mihi sunt notæ. Plura item Bendandi Mss. Cæsena penes nobilem virum Nicolaum Altini reperiri accepi.

In eodem libro anonymo pag. 261. vocatur Bendandus *Vir ingenii vivacissimi*; Theologiæ, ac Philosophiæ Laurea insignis, inter primarios sui ævi Oratores omnium calculis adscriptus, cujus lucubrationes argutiarum acumine, & novitate, Latinæque linguæ nitore, ac majestate præfulgent. Denique Clarissimum sui Sæculi ornamentum; ibidemque ejus exhibetur effigies. Ad eum legitur humanissima Epistola Francisci Lauredani part. 2. pag. 449.

Jac. Philippus Thomasinus Episcopus Aemoniensis, in *Gymnasio Patavino* edito Utini * anno 1654. l. 3. cap. 5. pag. 287. Sic de Bendando, Inter Professores Sacra Scripturae 1641. 5. Februarii D. Hieronymus Bendandus Prior Casin. cum flor. 300. anno 1654. creverunt ad 500. qui hanc Cathedram varia eruditione, & conquistâ sermonis elegantia mirum in modum in hunc diem illustrat, hodiè Abbas dignissimus, & cap. 35. pag. 332. Inter Lectores Logicae primi loci sic 1644. 4. Octo. Ad hanc Cathedram accitus est flor. 200. D. Hieronymus Bendandus Monachus Casin. è Gymnasio Bononien., ubi plures annos docuerat, traductus, & hic primus fuit è D. Justinæ Monachis, qui in hoc Gymnasio locum habuerit, Vir eloquentia, ac subtilitate ingenii rarissimus; Cujus legimus Panegyricum,

Ne miretis Lector Bendandum iis titulis suas Lucubrat. inscripsisse, cum is esset ejus Sæculi mos, ut apparet ex pluribus alior. etiam præstantissimorum illius temporis O. ratorum lucubrationibus.

Udine?

„ de laudibus Serenissimæ Rēipublicæ Venetæ: Novissimè ejus meminit Nicolaus Commenus Papadopoli in Historia Gymnasii Patavini, anno 1726. Venetiis edita tom. 1. pag. 366. & seq. vocans quidem Bendandum *humili genere natum*, sed doctum, ac eruditum, ex Sacra, aliisque Scientiis clarum, quas eloquentia, qua admodum eum præstitisse asserit, condiebat, & alia plura ex Thomasio desumpta.

Agunt quoque de eo Hieronymus Fabri supramemoratus magnâ cum laude. Jo: Cin. plut. 6. Bibliot. Volant. pag. 65., & Seraph. Pas. in Lustris Ravennatibus par. 6. Celebratur præterea nobilissimo Encomio ab Hilario Bologna, de quo paulò post, in magnâ Oratione *Panegiricâ* D. P. Ben. impress. Venetiis an. 1647. pag. 7. quem consulere potest Lector, si vacat. Leonellus Crocecalles in Historia Abbatum S. Justinæ Ms. apud me lib. 9. pag. 317.

Inscriptio autem a Bononiensibus Bendando posita est hujusmodi.

D. O. M.

Hieronymo Bendando Ravennati avitum Monachorum Casin. splendorem sustentanti, in hoc Athenæo Sac. Theologiæ, in D. Proculi variarum disciplinarum, ubique Pietatis, Modestiae, Humanitatis Eximio Professori. Germanis, Polonis, destinato, ad innumeros ad Sacram lauream assumendos electo Promotori. Bernardinus Orlandottus Cremonen. Prior utriusque Artistarum Universitatis, cum Consiliariis communis observantiæ aliis animis insculptæ incisi lapidis non tam colore candorem, quàm soliditate Constantiam. A. D. . . . utcumque expressurus P. 1640.

HIERONYMUS CATHANEUS, sive Lippus, Patavii nobili stirpe progenitus, egregiaque ab ipsa Juventute indolè præditus, D. Justinæ Alumnus fieri anno 1510. die 28. Martii voluit. Hic Græcæ, Latinæque linguæ peritus, ac in utroque disciplinarum genere, Sacro videlicet, atque profano apprime versatus, plura, tum metrorum, tum soluta oratione, eleganter conscripsit, Divinoque Evangelio explanando, ac illustrando studii plurimum impendit. Sed, cum anno Jubilæi 1550. superiorum jussu Romam venisset, ibidemque in nostra D. Pauli Basilica Pœnitentiarii munere laudabiliter esset perfunctus, eoquæ expleto, quadriennium adhuc Romæ transegisset, ex aeris intemperie, contracto infanabili morbo, diem clausit extremum, anno 1554., ætatis suæ circiter 63., quamvis Arnoldus Wion lign. Vit. l. 2. cap. 79. pag. 425. dicat eum obiisse Romæ Ann. Jubilæi 1575. quod quidem temporis tam grande discrimen (nisi fortè sit error Typographi) ejus ætatem ad octogesimum annum ad minus perduxisset; At Necrologia S. Justinæ in Archivo existentia, ejus obitum anno 1555. assignant, ætatem vero an. 63. Sed nos ejus opera jam recensemus, sunt vero ista.

1 *Harmonia Evangelica* tom. 2. in 4. quorum primus incipit *Os meum patet &c.* Secundus verò *Tunc oblatus est ei &c.* Opus quidem aded egregium, ut doctissimo Eutylio Cordes (de quo supra) dignum sit visum, quod a se Commentariis exornaretur, ac tale prorsus de eodem opere judicium ferret in Præfatione ad Lectorem, „ Ingeniosum, pulcherrimum, utilissimumque Evangelicæ Harmoniæ „ opus, quod nobis R. D. Hieronymus reliquit, cum post illius obitum in manus „ meas venisset, ipsum, ut dignum erat, chariùs amplexus, diligentèr con- „ servavi eo animo, ut meis aliquando Commentariis illustratum, studiosorum „ utilitati fidelitèr ederem, „ Sed adhuc extat MS. cum eisdem Commentariis in Bibliotheca S. Justinæ.

2 *Vita, & Miracula S. P. Nostri Benedicti Sapphicis carminibus* exarata in fol. Ms. ibidem, incipit *Nursiæ Partum celebremus altè &c.* 3 *Officium, & Missa ejusdem* vario carminis genere, incipit: *Gaude Felix Italia &c.* Missa autem, *Gaude turba Fidelium* in 4. Ms. ibidem. 4. Hymni aliquot in honorem ejusdem S. P.

S. P. Benedicti quorum primus sic incipit. *Rusticum solo Benedicite nutu.* 2. verò. *Pangat in hymnis tua dona Christe.* 3. autem. *Plausibus turbæ resonent Fideles &c.* quorum duo posteriores, ut Patavii audiui, olim canebantur in festo S. Lucæ, cujus Corpus in S. Justinæ Templo quiescit. Item 4. *Jamque post casus varios laborum &c.* Quos hymnos, sicut etiam vitam S. Patris Benedicti ad verbum refert Hieronymus a Potentia (de quo infra) in sua Hist. Monastica, quæ Ms. extat in Bibliotheca S. Justinæ a me visa anno 1618. Quo etiam teste, composuit Cathaneus duos alios hymnos in laudem S. P. Benedicti, qui impressi sunt in nostris Breviariis, & canuntur in festo ejusdem, nempe ad Vesperas, *Laudibus Cives &c.* ad Matutinum *Quid quid antiqui cecinere vates &c.* Impressi etiam sunt novissime, anno scilicet 1723, in Vita S. P. Benedicti Greco-Latina Venetiis par. 2. pag. 45. & seq., sed sine nomine Authoris, cum hoc tantum titulo: *Hymni ex Breviario impresso Venetiis anno 1525.* Impressus item ibidem est primus Hymnus supra a nobis recensitus, *Rusticum solo Benedicite nutu &c.* Item scripsit. *Vitam S. Prosdocimi Episcopi* lib. 1. carmine Heroico. 6. *Vitam S. Justinæ Virginis, & Martyris* lib. 1. eodem carmine; quas Vitas eleganti stylo scriptas asserit, easque in eodem D. Justinæ Cœnobio asservari putavit Arn. Wion, ubi supra, sed nos anno prædicto, omni adhibita ibidem diligentia, haud invenire potuimus, quamobrem suscipio, imò dolor, subortus est, eas temporis injuriâ, vel potius Bibliothecarii alicujus negligentia perisse; quin omnino esse deperditas nuperrimè Patavio accepi; de quibus Vitis etiam a Scardeonio fit mentio. Sed præclarissimum, itemque celeberrimum Hieronymi Cathanei opus sunt *7 Historia, Symbola, Hieroglyphica. Inscriptiones,* & id genus alia a se inventa, & descripta, atque Hieronymo Patavino, vulgo il *Paduanino*, egregio Pictori tradita, ut iisdem pictura expressis, majus, idemque amplissimum Claustrum ejusdem S. Justinæ Cœnobii exornaretur. Quod opus, & Pictoris diligentia, & Hieronymi, aliorumque (de quibus mox) eruditione numeris omnibus absolutum *hactenus* (inquit Jacobus Cavaccius Hist. S. Just. lib. 6. pag. 274. 2. editionis Patavinae ann. 1696.) *doctis, & indoctis jucundum spectaculum præbet;* Nam selectioris, arcanæque doctrinæ tum sacræ, tum profanæ, tam ex Divinis Scripturis, quam ex Romanâ, & Ecclesiasticâ historiâ, aliisque Scientiis petita, plurimum continet; Ibi B. Patriarchæ insigniora gesta ita ad vivum delineantur, ut supra unumquodque eorum similia hinc inde acta Herois cujuscumque veteris, novique Testamenti, præcipue nostri generis Servatoris, ac in medio Maximus aliquis ex Benedictâ familia Pontifex, vel illustis Sapientiâ, aut Sanctitate Vir conspiciantur: subtus verò celebre aliquod veterum Romanorum facinus, quantum res fert, speciei ejusdem. Denique circumcirca omnis generis Symbola, & Hieroglyphica, quæ ad ejusdem S. Parentis actum, veluti ad scopum appositæ, ac ingeniosè collimant; Quamvis autem in opus adedò insigne tres etiam alii Monachi Patavini Cœnobii per id temporis doctiores, nempe D. Prosper Tarvisinus ejusdem S. Justinæ Professus, D. Angelus Mossiolus Brixianus è Cœnobio S. Euphemie, & D. Gulielmus Pontremulensis è Cœnobio S. Joannis Evangelistæ Parmensis, ut testis est supralaudatus Cavaccius, studium suum egregiè contulerint, primas tamen Hieronymo Cathaneo, uti præcipuo Duci, ac Inventori omnes concedunt. Claustrum tamen hujusce partem, meridiem versus, multò antea a Bernardo Parentino, eodem ordine, ac methodo a se adinventis, pingendam curaverat Gaspar Papiensis, Abbas D. Justinæ, ut supra suo loco in eodem Gaspare ex ipso Cavaccio diximus. Quamobrem Cathaneus, alique hic memorati, in reliquo Claustro picturâ adornando, Ideam, & Inventionem Papiensis egregiè sequuti, non equidem injuriâ, sed majori eorum laude, dicendi sunt; quod

Bernardo.

ipsum satis aperte indicat laudatus Cavaccius lib. 6. pag. 274., Eodem tempore
 „ Abbas noster (Ignatius Genuensis) pingendum contulit majus Claustrum Hiero-
 „ nymo Patavino egregio Pictori: id olim a Parentino * inchoatum, ultra quin-
 „ quaginta annos ab ipsius obitu imperfectum remanserat. Selecti sunt ex doctiori-
 „ bus hujus Congregationis quatuor Viri, qui, ut olim Gaspar Papiensis ceperat,
 „ totum opus exornarent varia doctrinâ, nempe Historiis, Symbolis, Hieroglifi-
 „ cis, Inscriptionibus, & id genus aliis &c.

De eo singulari cum laude præter Wionem, & Jac. Cavac. supracitados, Ber-
 nardinus quoque Scardeonius lib. de *Antiquitate Urbis Patavii*, deque claris ejus
 Civibus lib. 2. class. 6. pag. 138., & Angelus Portenarius in opere *Felicità di Pa-
 dova* lib. 9. c. 21. pag. 436. qui omnes linguæ Latinæ, ac Græcæ peritissimum, &
 in omni studiorum genere versatum eum vocant. Portenarii verba hæc sunt, „ Gi-
 „ rolamo Cataneo fu peritissimo della lingua Latina, e della Greca, scrisse elegan-
 „ tissimamente la vita di S. Giustina &c., Plac. Pucc. in App. hist. de Viris Ill. Abb.
 Florent. cap. 10. pag. 80. ubi eam vitæ admodum commendabilis, quæ cæteris
 exemplo erat, atque in sacris Literis, & in Arte Poetica doctiss. virum nominat,
 allegatque Fortunatum Scholam de eo agentem.

HIERONYMUS, MINIATI filius, patria Florentinus, ibidem in Cœnobio
 S. Mariæ Monastica Religioni se subdidit anno 1428., die 20. Feb., floruit Lati-
 nis, sacrisque literis, & plurima eruditione; virtutibus quoque animi, quæ optimi
 Regularem virum constituunt, ornatus fuit; quamobrem Placido Pavanello in
 Reformatione Monachorum Vallis-Umbrosæ adjumento, ac solatio fuit, ut testa-
 tur Placidus Puccinellus in Chron. Abbatia Florentinæ pag. 123. Ejus plures le-
 gantur, & quidem valde eruditæ, elegantesque *Epistolæ* (quæ in libris *Epistola-
 rum Hieronymi Alliotti* in Tabulario Cœnobii Aretini extant, de quo paulò ante)
 ad eundem Alliottum, ad Franciscum Coppinum, aliosque ejus ævi præstantes
 Viros datæ, publicæ, quidem luce dignissimæ, sed nos unicam tantum, quæ legi-
 tur lib. 2. ob rei satis memorabilis argumentum, cæteris digniorem, ac nobilio-
 rem hic transcribendam duximus.

„ Hieronymus Monachus Florentinus, D. Francisco Coppino Thesaurario Bonon.
 „ Particulam literarum tuarum, quam ad Jo. Bencium, & Gerium scribebas,
 „ vidi, ubi me provocas ad scribendum, quibus cum honoribus receptus sit a Flo-
 „ rentino populo Romanorum Imperator. Fuisset res incredibilis, & inenarranda,
 „ & omnium sæculorum memoratu digna, nisi Princeps ipse maturè nimis, ac re-
 „ pentinè Civitatem ingredi postulasset. Fuerunt primò obviam ad x. millia pas-
 „ suum xx. spectatissimi Cives ex Senatorio, sive patritio ordine, quorum singuli x.
 „ Juvenes delectos ornatissimos fericeis vestibus, & phaleratis Equis insignes ha-
 „ buerunt. Numerus eorum omnium, qui obviam exierunt CCC. equorum,
 „ fuit. Venerunt tandem ad Civitatem, ubi sub Gallicano Porticu insigne fuit so-
 „ lium, ubi parumper Imperator cum suis proceribus resedit, quoad venit Archie-
 „ piscopus cum omni Clero Civitatis. Indè in Angiportum processerunt, ubi am-
 „ plissimus Dominorum Magistratus, unacum reliquis Civitatis Magistratibus cele-
 „ brata solemni stipulatione, sicut in liberis Civitatibus fieri consuevit, remotis im-
 „ pedimentis, patefactâ maximâ portâ, sub umbraculo intra Civitatem eum rece-
 „ perunt cum maximo totius populi plausu, & exultatione. Per totam illam viam
 „ tanta extitit præ foribus, & fenestris ornatissimarum mulierum copia, ut non
 „ unius, sed multarum Civitatum Cives credidisses, non privatorum hominum, sed
 „ maximorum Regum, ac potentissimorum Dominorum uxores judicasses. Lici-
 „ tum cuique fuit ea ornamenta resumere, quæ cæteris temporibus interdiciuntur.
 „ Vidiasses tantum sœminarum numerum insignem, ac fulgentem auro, & gem-
 „ mis

mis, prætiosissimis lapidibus, & permaximè consonum, & concinnum judicaf-
 ses in mulieribus Gallicum habitum permixtum Italicæ gravitati, Reliquorum verò
 utriusque sexus hominum, & mulierum tanta erat copia, ut Etruriam totam ibi
 adesse crederes. Ubi ad majorem Ecclesiam ventum est, & ipse, ut consuevit,
 Princeps, ad orationem divertisset, equus, & umbraculum direpti sunt, ac præ-
 dæ dati. Demum per Plateam Dominorum ad Pontificis Palatium Sanctæ Mariæ
 Novellæ ductus est, ubi ædificium illud mirè dispositum, & ad cæremonias alias
 accommodatum erat, ut rei, & Principis diversitas postulabat. Ibi sedes, & le-
 ctos stratos, serico, auro, margaritis, & gemmis pictos, ac mirificè dispositos
 vidisses. Postridiè, cum Domini, & Primores Civitatis ad eum venissent, tra-
 ctatum est de novis Equitibus creandis, & de pace Italica confirmanda, vel com-
 ponenda. Obtulit se ad utramque rem paratissimum. Rogavit modum sibi dari,
 & Oratores, qui Romam secum pergerent. Item Magistratum omnem voluit mi-
 litaribus insignibus donare. Proxima, & sequenti die, quæ fuit dies Purificatio-
 nis accessit ad majorem Ecclesiam; ibi inter Missarum Solemnia donavit quatuor
 militiæ cingulo, Carolum Pandolfinum, Alexandrum de Alexandris, Rolan-
 dum de Medicis, & quemdam Neapolitanum Prætoris nostri filium. In exitu de
 Ecclesia quidam ludi celebrati sunt, veluti in festo nostri Joannis Baptistæ consue-
 vimus. Fuit per octo dies continuos nostra Civitas lata; Templà ornata, & co-
 ronata vidisses. Ipse verò Imperator omnia perlustravit ædificia, & publica, &
 privata, & quæ digna fuerunt in Civitate. Sericeos, & maxime auratos pannos
 omnes emit, non modo factos, sed qui adhuc in Artificum manus versabantur,
 subarravit. Affluentia, & copia earum rerum, quæ ad victum spectant, tanta
 erat, Aprorum, Cervorum, Caprearum, Fasianorum, Perdicum, & cæterarum
 hujusmodi rerum, ut L. ipsum Lucullum æstimari posset ab inferis excitatum, &
 a Florentino populo huic negotio præfectum fuisse, nè quid deesset Romano
 Principi. Ajunt plurimi ad mille ducentos florenos qualibet die expositos, & di-
 stributos esse, alii mille quingentos affirmant. Ludi nulli instituti sunt, propte-
 rea quod spem standi minimam de se præbuit. Die quinta Febr., prima fere no-
 ctis hora, duo Cardinales, Sancti Angeli, & germanus Frater S^mi Dⁿⁱ Nostri
 introjerunt Civitatem, & ip si eà horâ, ut pompam declinarent. Fuit per horam
 hoc ante scitum, quo tempore fuit de umbraculo cum illorum armis provisum,
 & tantæ faces, ac luminaria fuerunt in Civitate usque ad tertiam noctis horam,
 ut non modò tenebras fugarent, sed ipsam, si dici possit, lucem diei adæqua-
 rent, Imperator unâ cum Dominis Cardinalibus die 7. Febr. iisdem cæremoniis,
 quibus, in ingressu eorum nostri usi sunt, in eorum exitu easdem ipsas parave-
 runt, ac Senas versus iter arripuerunt. Eâ horâ, qua ipse portam S. Petri Gat-
 tolini egrediebatur, Oratores Nostri Pisas, ac Liburnum tendebant, ut Impera-
 torem Senas ducerent. Quibus muneribus a Florentino populo donatus sit Impe-
 rator, nondum mihi constat. Plurimi ajunt illa in suo reditu reservari debere.
 Vadunt cum illo Romam duo Oratores, qui Ferrariâ venerunt, præterquam quod
 loco Dⁿⁱ Othonis, Jannotius Manettus institutus est. Hæc habui quæ de Impera-
 tore ad te dicerem; Quæ si insulsè & ineptè posui, parce celeritati. Gerius noster
 supplebit. Est fabella Germanorum istorum grandi risu, & cacchinno digna, quam
 in aliud tempus reservo. Vale; Florentiæ VIII. Febr. 1452.

Hic autem Imperator fuit Fridericus IV., vel, ut aliis placet III., Austria-
 cus, qui Romæ a Nicolao V. Pontif. Maxim. auream coronam accepit eodem anno
 1452. die 19. Martii.

Video equidem optimum fore, si aliæ omnes Hieronymi hujus Florentini, mul-
 toquæ magis Hieronymi Alliotti ad eundem Epistolæ hic transcriberentur, ut in
 publi-

publicum prodirent, sed mihi, ad alia properanti id præstare non vacat. Sufficiat tantum indicasse, ubi nam reperiantur, alius forsitan omnes aliquando in lucem proferet; Nihilominus particulas quasdam earumdem Epistolarum, Aliotti scilicet, aliorumque ad Hieronymi Florentini commendationem, & penitentiorem notitiam pertinentes, non omittemus: Lib. igitur 1.

„ Hieronymus, Coppino suo. Hieronymus noster Monachus Florentinus, cum
 „ ad te visendum per hoc tempus contendere instituisset, me quoque visus est, se-
 „ cum pertrahere. Sed ceciderunt in irritum ejus conatus, cum aliis de causis, iisque
 „ non minimis, tum quia non satis firmo sum ad equitandum corpore, & ejus in-
 „ firmitatis permagnos, & graves, & locupletes testes non solum habeo, sed quo-
 „ cumque eo, mecum circumfero. Verùm hæc damna, & incommoda absentia
 „ mea rependet, & quidem cumulatè præsentia nostri Hieronymi. Est enim, ut
 „ tutè nosti, vir cordatus, & prudens, & ita in oratione disertus, ut cum aliqui
 „ gravis sit, & succi plenus, salibus tamen multis, & urbanitate conditus est; Ita-
 „ que per ejus adventum existimo officinam quamdam comitatis, & facetiarum ex
 „ Florentia Bononiam esse delatam, & jam absens corpore, præsens verò mente,
 „ & cogitatione intueor felicem hunc, & jucundissimum congressum vestrum, ut
 „ ad relaxandos animos in omni genere falsæ urbanitatis, ac liberalium jocorum
 „ nihil omnino deesse possit, & in fine, Quæ tuæ vitæ institutio, non modò tibi,
 „ sed amicis tuis futura est usui; quippè qui dignis, sanctisque precibus tuis multa
 „ se à Domino consequi posse confidunt. Eo in numero, & me, & alterum Hiero-
 „ nymum deditissimos tibi, scio, inter primos habebis. Nobis igitur obtinebis a
 „ Domino, & supplicabis cum matre illa filiorum Zebedei, ut alter à dextris tuis,
 „ alter à sinistris sedeant in regno suo. Sic quæ momentanea, & temporalis est ami-
 „ citia nostra, tuis meritis, ac precibus eterna fiat; *Ma non ci rasgionare di bere
 „ col calice, che non ci piace.* Valè. Aretii 18. Junii 1452.

Eodem lib. 2.

„ Hieronymus Aretinus, Hieronymo Monacho Florentino. Opportunè mihi li-
 „ teræ tuæ sunt redditæ, nam eò tempore eas accepi, quo pro multorum Carorum
 „ obitu eram afflictior. Ante resignationem, cum ex tuo charactere manum facillè
 „ agnovissem, meherclè solatium capì, quod te uno superstitè, ac sospite damna
 „ multorum amicorum, tamquam repensâ, & instaurata esse videantur. Siqui-
 „ dem tanti semper apud me fuit virtus tua, ut cum ad res magnas gerendas te na-
 „ tum esse existimem, frequenter fortunæ invidiam inculaverim, quæ te humili
 „ forte, & loco mediocri depresso. Ubi verò intellexi ex earum lectione virtute
 „ tua, & astu insidias perniciosorum hominum esse superatas, cœpi è vestigio con-
 „ gratulari, teque hortor pergas apud Excellentissimum Dominum tuum Papien-
 „ sem has temporum malitias, & adversariorum fraudes declinare. Facillè enim
 „ possunt insidiæ adversariorum commodis tuis, & honori aliquando cedere, &
 „ spontaneum hoc exilium tuum majora forte paritum est commoda, quam a
 „ principio existimaras &c. Valè 1457. Superiores literas plures dies detinueram do-
 „ mi, nesciens, qua via eas ad te dimitterem, cum nuntiaretur itinera omnia la-
 „ tronibus obsessâ, & occupata esse. Interim aliæ tuæ supervenerunt, nuntiantes
 „ inventionem libelli mei, quem ad Eugenium scripseram, & quidem existimabam
 „ deperditam, & exoletam ejus libelli memoriam. Itaque non potui non gratulari,
 „ quod præter spem, & expectationem, tantillum ingenioli mei monimentum
 „ extaret. Quod verò hortaris, me ad præstantissimum ejus libelli Dominum scri-
 „ bere, D. Michaellem de Ferrariis, quod occasionem scribendi ex ipso libello,
 „ quæam sumere, non mihi quadrat hæc tua opinio, ne fortè videar pluris facere
 „ libellum meum, quam ipse clarissimus Vir faciat; nam cum tanto viro incogni-
 „ tus

„tus sum hætenus, si ad eum scripsero, quid aliud agere videri possem, quam
 „pro libelli mei existimatione audaciam, licentiamque scribendi mihi ipsi arroga-
 „re, quod turpe est, & alienum ab ingenio meo. Si quid tamen prodesse tibi scriben-
 „do possum, impudens, & arrogans, & temerarius dici, & existimari facile patiar.
 „Satis miror, quod scribis de Prioratu Montis Pingoli, nam, cum rumor nescio,
 „an falsus, an verus attulisset, migrasse ex hominum vita D. Jac. Episcopum Pe-
 „rusinum, ego te sultum præsidis, & suffragiis amicorum existimabam ad Abba-
 „tiam Farnetensem Corton: Diæces. aspirare, cujus ille ipse Commendatarius erat,
 „dignissimum profectò Monasterium, & quod ad se reformandum tuam solertiam
 „videatur reposcere, & tamquam diu desideratam expectare. Valè. Ex lib. 3.

„*Hieronymus Abbas, Hieronymo Monacho Florentino.* Accepi tuas ornatissimas,
 „easque non sine voluptate perlegi; non erat opus silentium tuum purgare apud
 „me, qui omnia amicorum facta, dictaque in bonam partem soleo interpretari.
 „Non usquè adeò fortuna iniqua est in suis bonis impertiendis, ut plerisque videtur.
 „Ipsius impetu actum te, agitatumque fateor. At te Virum finxit ea ipsa fortuna,
 „vividumque animum dedit ad ejus casus fortiter, & strenuè perferendos. Sunt,
 „ut nosti, homines quidam languidis, enervatisque animis, qui ad primos fortu-
 „næ insultus, ita concidunt, ut virilem naturam exuant, muliebrem assument,
 „imò verò nec exuant, quandoquidem nunquam induerint. Hac tibi data optio-
 „ne, utrum mavis Hieronyme? Responsum te dignum auditum iri non dubito. Sed
 „ista satis, quando stultum sit ibi quietem quærere, ubi nulla sit quies, & ubi quis-
 „que suos patitur manes &c. Vale felix... Ex eodem lib. 3.

„*Hieronymus Aretinus, Hieronymo Monacho Florentino.* Et Latinum nostrum
 „vidi libenter, & tuas literas vidi libentius; te verò libentissimè sum visurus. Non
 „est opus cum amicis purgare silentium, qui omnia in bonam partem interpretari,
 „& solent, & debent, nam si expediret id facere, ego quoquè in eadem damna-
 „tione me esse profitear, est necesse. Gratulor D. Petro Veronensi, quod felix
 „est, & beatus; raras ab eo accipio literas raras etiam refero propter Tabellariorum
 „infrequentiam. R. D. Episcopus * Massanus, & te, & prudentiam tuam multi
 „facere solitus est. Sæpè enim me præsentem te laudavit. Sed quid ad rem nostram?
 „Non est ipse Papa; & ipse, & nos senes sumus jam pene capulares. Antequam
 „se offerat occasio præstandi beneficii, aut custos carceris, aut custoditi peribunt
 „captivi. Habet istic primarios amicos, & te, & D. N. Corbizum *, quibus quo-
 „tidiana ad eum scribendi commoditas offeratur. Rarus quispiam a nobis Romam
 „proficiscitur Tabellarius, morem tamen tibi geram, quamprimùm ad illum scri-
 „bendi occasionem nanciscar. Latino nostro mandata quædam ad te deferenda
 „ateanè commisi, ut intelligas mearum rerum nihil tibi secretum esse. Omni qui-
 „dè viventi, sed præcipuè homini senì, ac infirmo animæ suæ rario est habenda.
 „Vale felix Aretii die 16. Aprilis 1475. Ex lib. 6.

* L. Dathus.

* Nicolaus
 Corbizus
 fuit Cano-
 nicus Flô-
 rentinus.

„*Hieronymus, Doctissimo Viro Dño Roberto Ariminenfi.* Sæpè tu mihi succurris
 „animo præstantissime Vir, & de tua humanitate, summaque eruditione frequen-
 „ter mihi inter amicos suavissima miscentur verba. Fuit verò apud me per hos fer-
 „mè dies, estquè in præsentia Hieronymus noster Florentinus, Vir cum optimis,
 „tum observantissimus tui. Nullus inter nos sermo versatur, cui tu non inter sis,
 „ut quæri de fortuna liceat, quod conjunctiss. & amantiss. homines tam longis
 „terrarum spatiis sejunxerit. Idem Hieronymus noster, cum sit & prudentiâ, &
 „literis ornatissimus, dignus est, qui tibi commendatus esse debeat; neque enim
 „nobis obscurum est, quanta, & apud Principem nostrum, & apud Concives
 „tuos de te opinio, & existimatio mentibus omnium hæreat. Quare haudquaquam
 „tibi difficile existimamus, hominem ad aliquam dignitatem Monasticam posse

subue-

„ subuehere ; idque ut facias abs te contendimus . Invectio illa in Vallam Bartholomæi Fatii , quam Romæ ex scriniis Poggii , tuo hortatu , transcripsi , est apud me , concinna , ut mihi videtur , & elegans , addo , & acris , & vehemens . Si quâ mihi pateret via , ad te eam dimitterem . Vale Aretii Octob. 1454 .

Obiit autem Hieronymus Florentinus Aretii anno 1478 . , ut ex sequenti memoria in Necrologio Abbatiae Florentinae , Anno Dñi MCCCCLXXVIII . D . „ Hieronymus Fr. Ser. Nicolai , Florentinus laudabilis vitæ , conversatione , moribusque facillimis , omnibus æquè charus , Inguinis vulnere percussus , Aretii „ decedit , Monachis lugentibus ejus desiderio , die XV . Aprilis .

HIERONYMUS GATTAA Cilento , qui est tractus Regni Neapolitani olim , in Hirpinis , nunc in Principatu Ulteriori , (sed ejus vera Patria fuit *Lauriana* , qui est Vicus , vel pagus in Cilento) , apud S. Michaellem Archangelum Montis Caveosi in Lucania , nunc Basilicata , D. Benedicti Regulam Professus anno 1610 . , die 4 . Julii , & postea Decanus , ac Prior Titularis , ejusdem Cœnobii sui , totiusque adeò Monastici Ordinis jura , ac prerogativas indefesso labore , doctisque lucubrationibus strenuè vindicavit , inter quas insignis est

1. *Antiquitas Monastico Ordini , ac Clero Sæculari restituta* : tom. 3 . in fol. in quibus de Præcedentia Monachorum , & Canonicorum Regularium agitur , rationibusque ab Historia , & Sacris Scriptoribus petitis ostenditur , Canonicorum Regularium Institutum longè post Institutum D. Benedicti floruisse . Qua de re vide , quæ aliàs in Const. Cajet. diximus . Extat hoc opus MS. in Bibl. prædicti Monasterii Caveosani , & pariter Venetiis in Bibl. S. Georgii M. in fol. a me ibidem visum anno 1718 . Scripsit etiam libellum prænotatum

2. *Brevis , ac succincta narratio Translationis Corporis Ven. Bedæ Angli Doctoris eximii ex Anglia , Authore R. P. D. Hieronymo Gatta Lucano Monacho Casinensi S. Theologiae Professore .*

Extat Ms. Genuæ in Tabulario S. Benigni , ex cujus antiquis monumentis Hieronymus narrationem hanc eruit , suoque stylo contexuit , in qua nimirum narratione asseritur , circa annum 1233 . Jo. Bevilacquam Monachum S. Benigni , quod Cœnobium Congr. Fructuariensi , ex Cluniacensi per S. Gulielmum propagata , tunc temporis Monastica observantiâ plurimum florenti , unitum erat , nunc verò Casinensi , ex Corsica Insula in Angliam navigatione pervenisse , atque in Monasterio de Gavello ea tempestate ferè diruto , ac deserto , sepulchrum invenisse , in quo Corpus Ven. Bedæ conditum erat . Tanti propterea thesauri inventionem latum , simulque de ejus neglectu dolentem , illum continuò sustulisse , atque asportatum in præfati S. Benigni Ecclesia honorificè recondidisse ; quâ translationem Hieronymus multis tum antiquis , tum recentioribus momentis confirmare , ac stabilire pro virili conatur . Sed qui Bollandum continuarunt , Daniel Papebrochius , & Godefridus Henschenius tom. 1 . Mensis Aprilis pag. 871 . n. 18 . addiæm x . in præfatione ; Baertius , & Janningus tom. 17 . , Maji 6 . ad diem 27 . asserunt ex iisdem S. Benigni monumentis diligentius , & accuratius ab ipsis visis , Jo. Bevilacquam Genuensem , cum transitum faceret per *Gravellum* , quod Monasterium erat in finibus Adriæ olim celeberrimum , sed tunc ferè desolatum , ob stagna , & paludes , regionem illam a pluribus jam annis latè occupantes , vidissetque Corpus S. Bedæ , multò tamen Ven. Bedæ junioris , in eodem deserto loco quiescentis , debito honore penitus carere , navi dispositâ , unoque tantum rei conficio adiutore , illud feliciter abstulisse , Genuamque ad S. Benigni Monasterium asportasse , ubi pluribus miraculis coruscavit . Addunt ex Antonio a Wood lib. 2 . Hist. & Antiq. Universit. Oxoniens. pag. 61 . illud Ven. Bedæ Corpus , quod in Ger Wicensi Monasterio , ubi vixerat , & obierat , prius quieverat , ac postea

ita Dunelmum * translatum fuerat, sub initia dein Regni Reginae Elizabethæ Whittingamo Dunelmensi Decano indigno, fanatico zelo correpto, Templo detractum fuisse, ac prorsus dissipatum. Hæc illi, quamvis Jo. Spedus in Theatro Britannia, ubi de Episcopatu Dunelmensi, scribat, Bedæ monumentum in occidentali Templi Dunelmensis parte, etiam nunc extare, & Rogerus Dodsworthius in Monastico Anglicano tom. 1. autemet Ossa Ven. Bedæ, Biscopi, S. Hesterpini, & Sigfridi Wiornensium Abbatum in Glastoniensi Ecclesia asservari. Ad stipulatur Bollandicis Auctoribus Jo. Mabill. in Annal. Ord. S. Bened. tom. 2. pag. 100. num. 30., ubi rem clarissimè explicans: *Bedæ, ait, alii pheres, & quidem Sancti circumferuntur, unus Romæ &c. At Beda noster Venerabilis in suo Monasterio mortuus, sepultusque est, nec ejus reliquiæ extra Britanniam unquam translatae. Alius Beda Junior, sed Italus Monachus Grauellensis Monasterii prope Rhodigium *..... Agri Ferrariensis, cultus X. Aprilis in Urbe Genua, quod ejus Reliquiæ translatae sunt; tertius denique, sitamen alius &c.* En igitur amphibologia, & æquivocationis occasio; Vel enim antiqua S. Benigni monumenta mendosa sunt, aut aliquis plures Bedas ignorans, oscitanter in iisdem legit, vel immutavit Gavellum pro Gravello, Angliam pro Adria Urbe Episcopali aquis penè demersa, 20. m. pass. a Rhodigio distita, ubi nunc Episcopus residet, eo-que magis æquivocum illud invaluit, etiam apud Gattam, quod, si Arnoldo in Lign. Vitæ fides, junior hic Beda, licet Italus, ex Anglia tamen fuit oriundus, & doctrinā, sacrisque conscriptis libris admodum celebris, & inclytus, longe tamen diversus a Beda Venerabili, ut ipse Arnoldus ingenue, ac diserte affirmat ejusdem Lign. Vit. p. 2. l. 3. in Martyrol. Monast. Benedictino ad diem 10. April. Afferere conantur Genuenses hunc esse Ven. illum Bedā toto orbe famosissimum quod quam a verositi alienum ex multis demonstratur, ut quod in Curia Caroli Magni tunc Imp. multis annis mansit: Vitam Monasticam sub Gulielmo Abbate ad Gavellum fluvium non longe ab Adria duxerit: Socium Venerium habuerit anno 819. hac die obierit in Italia, quæ omnia Anglico Bedæ nulla ex parte conveniunt &c. ibi legenda. At vero S. Beda Venerabilis obiit an. 734. ætatis suæ 63., ut habet probabilior opinio. Ceterum illud S. Bedæ junioris Corpus Ven. Bedæ hucusque creditum magna à fidelibus veneratione colitur, ac in Urnā ejus Ossa claudente celebre illud carmen Leoninum legitur.

* Durham.

* Rovigo.

Hæc sunt in fossa Bedæ Venerabilis Ossa. Quod tamen commentitium esse, ab ejus nempe discipulo inceptum, & ab Angelo absolutum, probat Erius Baronius in notis Martyrol. Romano subjectis ad v. Kalen. Junii ex aliis carminibus a Trithemio relatis, atque ejus sepulchro inscriptis videlicet,

Presbyter hic Beda requiescit carne sepultus,

Dona, Christe, animam in Cælis gaudere per ævum.

Daque Sophiæ illum debriari fonte, cuijam

Suspirant ovans intento semper amore. Sed de his satis, vel potius nimis, occasione parvi libelli.

Pro Hieronymo Gatta legitur, Decretum S. Congr. de Propaganda Fide habitæ die 27. Maii 1644. his verbis, Referente Emo D. Cardinali Spada instantiam Abbatis D. Constantini Cajetani Collegii Gregoriani Præsidis pro literis ad Patrem D. Sylvium Stellam Abbatem Brixensem, & Benedictinorum Congr. S. Justinæ de Padua Præsidentem, in quibus rogaretur, ut Patrem D. Hieronymum de Cilento Decanum, & Professum S. Michaelis Archangeli de Monte Scaglioso, & Conventualem in S. Benedicto de Mantua ejusdem Congr., illi in socium cederet: Sacra Congr. animadvertens prædictum Abbatem D. Constantinum esse jam senem, & infirmitatibus gravari cæpisse; & si moriatur sine socio fidei posse

„ posse Bibliothecam ejus, & alia, quæ apud ipsum existunt, non contemnenda,
 „ mobilia Ecclesiastica, detrimentum pati, aut etiam auferri, vel occultari, cen-
 „ suit, Oratoris petitioni esse annuendum, dummodo Emi D. Cardinalis Barbe-
 „ rini Protectoris consensus accedat, & dictus D. Hieronymus habeat, qui alimen-
 „ ta illi necessaria præstet: Franciscus Ingolus Secretarius. Extat in Archivo ejus-
 „ dem Monasterii Montis Caveosi Authographum, ejusque exemplar Romæ in Bi-
 „ bliotheca Sapientiæ inter Mss. Constantini Cajetani.

Gattæ mentionem habet, eumque sæpè allegat Plac. Pucc. in suis operibus,
 præsertim in Chronic. Inglassiat.

HIERONYMI LAPI Monachi Casinensis Venetiis in Bibliot. S. Georgii Ma-
 joris sequens opus extat.

Ceremoniale Casinense tom. 1. in 4. Ms. sign. a. 326.

HIERONYMUS Mediolanensis Monachis nostræ Congregationis ascriptus
 circa annum 1424. die 25. Martii, Vir doctrinâ, & pietate commendandus,
 scripsit magno spiritus fervore

Sermones de Sanctis, qui extant in Bibliotheca S. Justinæ Mss. in 4.; quorum
 tale est initium; *Sæpè numero admirari soleo* &c. a me visi ibidem anno 1718.

HIERONYMUS Monachus Congr. S. Justinæ, (nondum enim unitum eidem
 fuerat Sacrum Monasterium Casinense) unus est ex Interloquutoribus Dialogi,
An D. Benedictus Monachorum Pater Almficus fuerit Sacerdos. Qui Dialogus
 legitur impressus ad calcem Consiliorum Cardinalis Zabarella a pag. 189. usque
 ad pag. 194. Illa verò Consilia excusa sunt Venetiis anno 1581. apud Jo. Bapti-
 stam a Porta; si tamen ejus Dialogi hic Hieronymus sit Auctor.

HIERONYMUS PEROTTUS, Neapolitanus patria, sed Aversæ in Mona-
 sterio S. Laurentii Monachus effectus anno 1583., die 9. Octobris; deinde cum
 honorum, ac munerum gradibus, quibus laudabiliter est perfunctus, Decani
 scilicet, Cellerarii, Priorisque ejusdem Monasterii Aversani, iter sibi ad Præsu-
 latum stravisset, maluit illud sibi ipsi præcludere, ac Prioratu spontè dimisso,
 Abbatis Titularis sola nuncupatione gaudere. Beata igitur quiete, nobilique otio
 perfruens, quo Deo, sibi que dumtaxat vacare licuit, ad confirmandum animi
 sui, aliorumque dignitates abdicantium propositum, ne facti adeò egregii umquam
 eos pœniteret, scripsit nobili stylo, ac multa eruditione librum hujusce tituli

De Constantia in abdicandis Magistratibus. Neapoli ex Typographia Lazzari
 Scorigii anno 1633. in 4. Francisco Barberino S. R. E. Cardinali, & Cancellario
 Apostolico dicatum. Quod opus ab ipso met. Authore postea emendatum, auctum,
 variisque eruditionibus locupletatum, Rmus P. D. Petrus Paulus a Neapoli Ab-
 bas S. Severini recognovit, & approbavit, ut iterum typis mandari posset, cujus
 quidem approbationis hic est tenor.

„ Ex facultate Comitiorum Generalium celebratorum Perusiæ 1634., ego D.
 „ Petrus Paulus a Neapoli Abbas Congreg. Casin. Juris Pontificii, & Sac. Théolo-
 „ giæ Professor, vidi iterum, & excurri librum *De Constantia in abdicatione Magi-*
 „ *stratus R. P. D. Hieronymi a Neapoli Abbatis*, quem olim mandandum typis ap-
 „ probavi, nunc verò majori cultura, & ditiori sapientia exornatum ad animi passio-
 „ nes compescendas aptissimum, excudi posse, & debere censeo, & maxime,
 „ cum congruat Catholicæ fidei, & ubique redoleat summam eruditionem, &
 „ pietatem, quas dicendi suavitate complectitur. Datum Neapoli in nostro
 „ Monasterio S. Severini die 15. Mensis Novembris 1639., D. Petrus Paulus a
 „ Neapoli, ut supra.

Fama est Hieronymum, morte adveniente, opus suum ita correctum, lau-
 datum, & approbatum, iterum typis committere non potuisse; nam extat adhuc
 Ms.

Ms. in folio in Archivo supralaudati Monasterii S. Laurentii de Averfa, ubi etiam reperitur primi ejusdem Operis *autographum* pariter Ms.

Deceffit Perottus anno 1643. ætatis suæ 80.

Ejus meminit Nicolaus Top. in Bibliotheca Neap. pag. 159. Et Bern. Pez M. Epist. X. Apologetica pag. 252.

HIERONYMUS PHARAONIUS, natione Siculus, patriâ Messanensis, nobili familia ortus, in Monasterio S. Placidi Regulæ nostræ devotus anno 1581., vel 1600., nam duo Hieronymia Messana S. Placidi Professi prædictis annis in nostris Regestis inveniuntur, ac postea Decanus, Scholasticâ, ac morali Theologiâ excelluit circa medium præteriti Sæculi XVII., insignesque Tractatus in ea scripsit, atque evulgavit cum hoc titulo,

Promptuarium animæ, in quo duo Tractatus continentur; quorum primus est *De Sacramento Pœnitentiæ*. Secundus *de Acta Justitiæ Commutativæ*, cum appendicibus utrique tractatui annexis. Messanæ apud Jo. Franciscum Biancum Ann. 1629. in 4. sumptibus Josephi Matarozzi.

De eo Ant. Mongit., Bibl. Sic. par. 1. pag. 283. magnâ quidem cum laude; Vocat enim eum in utrâque Theologiâ doctiss., & clariss., quippè qui hanc nobilissimam facultatem in primariis Italiæ Cœnobiis publicè docuerit. Antoninus quoque Diana in suis operibus moralibus citat aliquoties Hieronymi Pharaonii Benedictini *Tractatus de Sacramento Pœnitentiæ*, & *de Restitutione*.

HIERONYMUS à POTENTIA, quæ est Lucaniæ Urbs, Calabria citeriori contermina, in Cœnobio S. Justinæ Patavinæ Monasticis Sacris initiatus est anno 1561. die 24. Febr. in quibus aded profecit, ut admodum Juvenis anno scilicet a Professione undecimo vix expleto, Tyronum Magister sit constitutus, quæ res, cum in ea ætate sit prorsus infueta (Decanis namque, ac senioribus probatæ Vitæ, qui plures in Congr. laudabiliter transegerint annos, id muneris demandari solet) præmaturam Hieronymi virtutem satis superquè testatur; deinde per omnes Ordinis nostri gradus ad Abbatiam brevi cum pervenisset, ac plura Monasteria laudabiliter administrasset, in quibus omnibus pro viribus (ut erat literarum, amantissimus) bonarum artium studia sedulò promovit, ut iisdem etiam ipse liberius vacare posset, Præsulatu se tandem abdicavit, & ad usque vitæ finem lectioni, ac scriptioni semper incubuit, sed ita tamen, ut omnia sua studia, & lucubrationes ad posterorum utilitatem, in primisque ad Congr., ac Monasterii sui decus, & utilitatem dirigeret. Obiit Abbas Titularis anno 1619., die 11. Martii. Varia reliquit opera Italico sermone conscripta, stylo quidem simplici, sed tantumdem sincero, ex quibus Jacob. Cavacc. Justinianam historiam potissimum contextuit; sunt autem ista,

1. *Annali del Monastero di S. Giustina, della sua fondazione, cose avverse, e prospere occorse di tempo in tempo, Abbati perpetui, e quinquennali, colla miracolosa riforma dell' Ordine Monastico, fatta in quello fino al presente 1612.*, in fol. 2. *Historia Monastica dell' origine, e delle fondazioni delli Monasteri della Congr. Casin.* tom. 4. in fol. 3. *Vero ritratto della Pittura del Chiosstro del Monastero di S. Giustina di Padova fatto da Eccm. Pittori colla dichiarazione delle dette Figure, figurati, Gergolifici, Simboli &c.* in fol. 4. *Ragionamento delle cose più notabili, antiche, e moderne dentro, e fuori di Padova, sua fondazione &c.* in fol. est Dialogi methodo exaratus, & in 5. dietas divisus. Interloquutoribus Lelio, Flaminio nobilibus Neapolitanis, & D. Hieronymo a Patavio Mon. Cas. quod opus tali gaudet titulo, *Chronica dell' Antichità di Padova*; cum autem hoc ipsum opus per simile sit dialogis Petri Ricordati (de quo 2. p. l. P.) de rebus Patavinis, & idem fere contineat, haud temere dicere possumus Hieronymum, qui 39. annis post Ricordatum

tum obijt, multa, si non ferè omnia a Ricordato mutuatum esse; scripsit etiam *8. Orationes varias Latinas, quarum prima est de B. Mariæ Magdalene laudibus* in 4.

Quæ omnia asservantur Mss. in Bibl. S. Justinæ a me visa anno 1718. fed Hist. ria Monastica extat etiam Ms. Venetiis in Bibl. S. Georgii M. *sign. nu. 237.* a me pariter visa eodem anno.

De Hieronymo a Potentia laudatus Cavaccius hist. suæ lib. 6. pag. 274. secundæ editionis Patavinæ anno 1696., ubi se, materiæ plurimum ab ejus Annalibus sumpsisse haud obscure fatetur.

„ Horum, inquit, nomina, qui nempe majoris Claustrî literaria ornamenta,
„ picturis exprimenda conscribere (ut paulò antè diximus in Hieronymo Cathaneo)
„ ab injuria temporum vindicavit D. Hieronymus Potentinus Abbas, qui antè nos
„ in colligendis hujus Cœnobii antiquitatibus egregiè laboravit. „

* L. A.

HIERONYMUS RAYNERIUS suprâ recensiti * Andreæ Raynerii frater, Parmæ natus, ibiquè inter S. Jo. Evangelistæ sodales cooptatus anno 1661., die 8. Sept., Poeticam artem coluit circa finem elapsi Sæculi XVII., quamobrem Romanæ Academiæ ea tempestate florentes, *Infecundorum* nimirum, ubi cognomen sibi sumpsit, *L' Inaridito*, & *degl' Intrecciati*, suorum albo eum adjunxere, in quibus Raynerius ingenii sui haud semel specimen dedit. Ejus enim legitur

Ode in laudem Beatissimæ Virginis triumphantis impressa in libro, cui titulus: *Corona di fiori Postici à Gloria della Vergine trionfante*, Regii Lepidi apud Prosperum Vedrottum anno 1674., quem librum vidi Romæ in Miscellaneis variorum Poematum collectis ab eruditiss. olim Equite Prospero Mandosio, mihiq; amicitia conjunctissimo tom. 3. Opusc. 19.

In prædicta quoque Academia *degl' Intrecciati* ann. ann. 1671. die 21. Martii recitavit duo Italica *Epigrammata* primùm ad Spiritum Sanctum in figura ignis apparentem. Secundum ad Christum resurgentem, qui Magdalene in forma Hortulani apparuit. Quæ quidè Epigrammata leguntur in fastis ejusdem Academiæ *degl' Intrecciati* impressis Romæ ann. 1673. pag. 87. Mortuum autem eum ferunt apud Nolam Appuam, quæ vulgò Pontremoli dicitur.

HIERONYMUS RUSCELLI Perusiæ ortus, ibidem in Monasterio S. Petri Monasticum institutum amplexus anno 1555., die 24. Febr. omnium virtutum genere conspicuus fuit. Abbas constitutus, insigniora Monasteria Florentiæ, Mantuæ, Panormi, Sublaci, Perusiæ, aliaque, ac deinde Generalis Præses universam Congreg. mira prudentia ter administravit, Magnosque Principes, & Pontifices Maximos in sui amorem, & estimationem attraxit, qui eum veluti certatim cumulandum honoribus susceperunt. Ferdinandus namque I. M. Hetruriæ Dux in S. Mariæ Novæ Magnum Hospitalarium (munus sanè Florentiæ per quàm honorificum) & Clemens VIII. in Conscientiæ suæ arbitrum, ac moderatorem, itemquè in S. Spiritus M. Commendatorem, postulaverunt; quos tamen honorum gradus Vir modestissimus, impetratâ ab utroque veniâ, humiliter respuit. Casinensè verò Archisterium annis quinque *, ita moderatus est, ut regularis disciplinæ robur verbo, & exemplo diligentissimè retinuerit, nec remitti umquam sit passus. Quapropter morum ejus innocentia, ac irreprehensibilis vitæ integritas validos ad virtutem stimulos Monachis addidit, & in rebus agendis rara solertia, atque insignis industria Cœnobio ipsi rei familiaris, ædificiorum, sacræque suppellectilis augmenti plurimùm attulit. Sed quo in primis commendationem promeruit maximam, fuit Seminarium Clericorum in Civitate Sancti Germani ab eo erectum, atque optimè constitutum, ut in Sacro illo Athenæo Ecclesiastica Juventus pietate, ac literis ex Triden. Concil. præscripto sedulò institueretur, unde maxima utilitas emanavit.

* Ab an. scilicet 1590. usque ad 1595.

Quo tempore pro Curæ Pastoralis officio in totius etiam Cleri reformationem intentus, celebravit

1. *Synodum Casinensem*, tam ex sacris litteris, quam Summorum Pontificum decretis, & Conciliorum tum Œcumenicorum, tum Provincialium Canonibus confirmatam, & adornatâ imprimendâ curavit Romæ an. 1592. (biennio scilicet postquam Casinensis Abbas fuerat renunciatus) apud Guglielmum Facciottum in 8. Incipit: *Hieronymus à Perusio humilis Abbas S. Monasterii Casinensis &c. Univerſo Clero, & populo nobis ſubjecto ſalutem, & perpetuam felicitatem &c.* 2. Habuit & aliam Synodum anno 1594., cui pulcherrima, atque utiliſſima decreta inferuit.

Erat enim non ſolum vitæ perfectione, ſed etiam ſcientiis omnibus inſtrutiſſimus. Nam Philoſophiam, ac Theologiam, Divinaſque, & Canonicas literas non quidè ſummis, ut ajunt, labiis, ſed toto penitus hauſerat pectore. At verò Astrologiam, & Aſtronomiam, Matheſim quoque, Arithmeticam, Coſmographiam, Muſicam, Architectonicam, Algebram denique aded percalluit, ut eaſdem ſcientias præclaris ingenii ſui inventis plurimùm illuſtraverit. Varia ſiquidem, eaque nova, & hætenus inuſitata inſtrumenta pro Mathematicis diſciplinis excogitavit, & perfecit, regulasque ad eorundem uſum conſcripſit: Itaque

3. *Plura Mss.* Coſmographis, Arithmeticis, & Mathematicis perutilia reliquit. 4. *Inſtrumentorum* inſuper a ſe inventorum ope, ac beneficio plurima loca, & provincias Ceographicè delineavit. 5. Plura item *Horologia Solaria, Verticalia, Horizontalia, & Annularia* fabricatus eſt, quæ omnia Authores mox citandi, qui de eo agunt, diſertiſſimè tradunt.

Obiit Neapoli anno 1604., ætatis 66. Abbas S. Severini, die 24. Auguſti ſummo omnium, qui eum noverant, dolore. *Vir ſummæ prudentiæ in noſtris Regeſtis* vocatus.

Venetiis in Bibl. S. Georgii M. extant Hieronymi a Perusio Abbatis Montis Caſini *Stanze ſopra la Natività del Signore Ms. ſign. n. 313.*

De eo plures Authores perhonorificè agunt, inter quos Cæſar Alexius in Elogiis Peruſinorum Centuria 1. impreſſa Fulginei 1635. apud Alterium pag. 135, & ſequen. ubi præter de eo a nobis ſuperius dicta, hæc inſuper tradit; „primariis ſui „Ordinis Cœnobiis, quibus identidem fuit præpoſitus, ſolidis ædificiis, magna „Architecti laude obfirmatis, muſicisque ſonis mirâ ingenii elegantia locupletatis, „ſuoque conſilio Præſidibus, Rectoribusque prudentiſſimo adjutis, magnus Astro- „logus, Mathematicus, Muſicus, Philoſophus, ac Theologus, præcognita „obitus ſui die, divinis Eccleſiæ armis ſe muniens, communem hoſtem intrepidè „propulſavit, placidamque mortem penè ſeptuagenarius ſuſcepit anno 1604., an- „nis pariter, & virtutibus onuſtiſſimus. „Hæc Alexius a quo Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Auguſto, ubi fuſè de eo agit, omnia ferè mutuatus eſt,

Cæſar Criſpoldus in Perusia Auguſta pag. 94. plura, eaque valde ſingularia de eo narrat, quæ nullatenus, ſaltem pro majori parte, omittenda putaverim „D. Girolamo Ruſcelli ſudi grandiffima integrità di Vita, di ſingular prudenza, e „di tanta auttorità, che meritò di eſſer creato tre volte Preſidente. Fù queſto pe- „ritiſſimo nelle Mathematiche, trovò un modo di fare un Cimbalo, il quale con „21. corda ſolo ſuona sì perfettamente, come io ho veduto, e ſentito per tutta la „taſtatura diviſa, così nel Suono, come nel Semiſuono, e riſultano in tutto in „numero 81. taſti. Queſta fatica non credo, che per altro il detto Padre prendeſ- „ſe, ſe non per dare occaſione a Muſici, e Studioſi di poter ſuonare per tutti i ge- „neri, cioè Cromatico, Enarmonico, e Diattonico, il che negli altri Cimbali è „impoſſibile di poter perfettamente operare. Fece un nuovo modo di ſegar mar- „mi ſopra il Fiume di S. Germano Città di Monte Caſino, il quale modo ſenza „aiuto

„ ajuto de' Manuali fa l' effetto. Fece la strada, che vada da S. Germano a Monte-
 „ Casino con un recinto di muraglia, che gira circa un miglio, & in modo, che
 „ non può scalfarsi ne di fuori, ne di dentro. Fece in detto luogo un Claustro tutto
 „ di marmi bianchi con suoi pilastri d' ordine Dorico intagliato, e diede principio
 „ ad una nobilissima aggiunta vicino al detto Claustro. Trovò, e pose in esecuzio-
 „ ne in detto Monte un modo di sonare una grandissima Campana, quasi che basti
 „ di toccarla da un piccolo fanciullo. In questo Monastero di Perugia fece edifica-
 „ re un Noviziato con molte stanze, e con grossa spesa. Si pose ad abbellire la
 „ Chiesa, facendo nettare, e lustrare tutte le Colonne di essa. Diede principio,
 „ e finì alla Cappella degli Angioli, la quale riuscì assai bella, e poco dopo prin-
 „ cipio di pietre rosse, e bianche a scacchi un pavimento, che oggi si vede dalla por-
 „ ta per mezzo di tutta la nave della Chiesa. Fu intendissimo di Algebra; hebbe
 „ gran cognizione delle cose celesti, e fabricò Orologi di ogni sorte in varii luoghi,
 „ e fu raro Cosmografo, fu singolare nell' intendersi della materia delle Alluvioni,
 „ e del modo di dividerle. Fece gittare Campane di molta consonanza, nel che fu
 „ intendissimo, cioè in dare ad intendere il modo, la misura, la qualità della
 „ grandezza, e principalmente in allegare i metalli. Fu anche molto pratico negli
 „ studii di Filosofia, & applicando l' animo alle sagre lettere, e Canoniche vi riu-
 „ scì mirabile, e di tanta considerazione, che per lo spazio di 4. anni, che stette
 „ Abbate in Fiorenza non si fece mai in quella Città Congregazione, ove si trat-
 „ tasserò cose gravi, & importanti, che dall' Arcivescovo, (che fu poi Papa Leo-
 „ ne XI.) non fosse egli chiamato a dare il suo voto. Fece beneficii rivelanti alla
 „ Congregazione tutta Casinense, riordinando alcuni luoghi, sedando varie di-
 „ scordie, e turbolenze, e riunendo alcune grosse Abbadi quasi alienate.

Et pag. 361. addit „ Era egli sì esperto nelle Matematiche, che pochi trovò a
 „ suoi tempi, che l' eguagliassero, Monsignor Danti confessò esser migliore lo
 „ sortello inventato da lui, che quello di Alberto Duro. Si videro nelle mani di
 „ detto Padre diversi instrumenti, come sfere, Astrolabii, Trisestii, e Compassi
 „ infiniti, de li quali egli perfettamente si serviva &c. S' intendeva di Algebra, fu
 „ raro Cosmografo, & in bei modi con l' operazioni de' suoi instrumenti fece, e dise-
 „ gnò diversi luoghi, e provincie senza alcun' aggiuto &c. morì l' anno 1604. e
 „ dell' età sua sessagesimo sesto. „ Denique Nicolaus Angelus Caserri in Synthe-
 „ mate Vetustatis, impresso Romae anno 1667. pag. 423. ubi compendium Chro-
 „ nologicum textit, inter viros Ingenii monumentis editis, & variae eruditionis lau-
 „ de praestantes ab anno 1600. ad annum 1666. Ruscellum collocat.

Ex nostris autem magna cum laude agunt de eo, Arn. Wion Lign. Vit. lib. 1.
 cap. 10. pag. 33. & lib. 5. cap. 8. pag. 597., sed tamen notatu dignum est Arnol-
 eum appellare cognomine *Bruggia*. Erat autem Arn. Hieronymi, qui eo tem-
 pore a quadriennio inter Casinenses Abbatis munereungebatur. Synchronus, cui
 propterea *Nefloreos adprecabatur annos*. Plac. autem Pucc., tam in Chronico
 Abbat. Flor. pag. 96. & seq., quam in Appar. hist. de Vir. Illust. Abb. Flor. ad an.
 1585. vocat Hieronymum pariter cognomine *Bruggia*, sive de *Rossottis* Floren-
 num (patre videlicet Florentino) quod sanè a peritis verbis tradit Pet. Ricor. Hist.
 Monas. Dial. 4. pag. 474. a tergo, asserens, eum Perusiae quidem natum, sed ejus
 Patrem fuisse Florentinum, laudatque ab industria, & solertia in regimine, a
 scientiarum ornatu, Mathesis praesertim, a singulari humanitate, ac Eutrapelia.
 Anno autem 1575. extitisse SS. Faustini, & Jovita Brixie Priorem.

Marcus Antonius Scipio in Elogiis Abb. Casin. pag. mihi 243. & sequen. plura
 de Hieronymo, sed nos ea tantum, quae ab aliis Authoribus praetermissa sunt,
 selegimus „ Religiosissimam Domum integro quinquennio moderatus est. Peri-

„Aylum Majus (Casinates *Paradisum* vocant) & Cisternam ad fortes Monasterii,
 „plura etiam cubacula, tum hospitibus admittendis, tum curandæ infirmorum va-
 „letudini, aliasque officinas magno, insignique sumptu extruxit. Curarum etiam,
 „& impensæ magna pars ad Basilicæ cultum derivata. Item duo ingentia Candelab-
 „rorum paria, cum pluribus vasis ex argento ad Aræ maximæ usum, ornatumque
 „destinata. Mitra insuper opere, & prætio nobilis, Sericæ vestes magno numero,
 „sacram suppellectilem adauxere, Seminarium &c.... Jus Appellationis in Oppido
 „Cittrarii contra Regium Fiscum adeptus est. Iteratis sententiis per Neapolitanos
 „Judices pronunciatis, Germanensium * proterviam edomuit; & cætera, quæ
 „supralaudatis Auctoribus etiam clarè traduntur.

* Leg. San-
 germanen-
 sium.

Julius Ambrosius Lucenti in Ital. Sac. restrict. auct. &c. ubi de Episcopatu Casin.
 pag. 1015., hoc unum de Ruscello peculiare præcæteris narrat, pergrandem sci-
 licet, & spectabilem undique tabulam, opus Senioris, Juniorisque Bassani Picto-
 rum valde celeberrimum, eum perfici curavisse, quæ hodieque omnium admirationi
 patet. In nostris regestis vocatur, *Vir doctissimus, & Mathematicus ornatissimus*.

HIERONYMUS SYLVA Monachus, & Abbas S. Salvatoris Papiæ, qui Mo-
 nasticum institutum ibidem amplexus fuit anno 1563. die 6. Augusti (ut ex veteri
 Regesto, quod est apud me) scripsit

Tractatum de rebus ad nostram Congreg. pertinentibus, ad Alexandrum Car-
 dinalem Farnesium Protectorem ejusdem Congr., qui obiit Romæ anno 1589.
 extat Ms. in Bibl. Sapientiæ Romanz in tom. Ms. in fol. *Variorum* Const. Caiet.;
 sed vix legi potest ob atramenti exilitatem, & characteres ferè consumptos.

HILARION Lanterius a Mediolano in Monasterio Sanctorum Petri, & Pauli
 ejusdem Urbis anno 1472. die 25. Martii cucullum induit, & cum postea ad Ab-
 batis dignitatem pervenisset, varia Monasteria optime administravit, nam sa-
 cris literis egregie imbutus, plura ad Sanctorum honorem, & Piorum utilita-
 tem elucubravit, nempe;

1. *Appendicem ad Vitas Sanctorum* Jacobi de Voragine. lib. 1. Mediolani apud
 Jacobum de la Ripa an. 1494. in 4.

Extat Mediolani in Bibliotheca Ambrosiana liber signatus n. 493., in cujus 1.
 pag. (nam libri prospectus deest) sic legitur. 1571. *Legendarium editum ab Hila-
 rione Monacho Mediolanensi Ord. S. Ben. intitulatum Supplementum Voraginis*
 anno 1494. die 16. Aprilis in 4. Post indicem autem SS. hoc ibi subditur exastichon

Multorum Vitas, mores, & nomina Lector

Sanctorum, nostri cerne laboris ope

Non Musas, non falsa Deum cunabula canto;

Nec vanas latebras, hic Heliconis habes;

Nil fæsti inseritur, tantum observatio facti

Panditur, ut Veterum pagina certa docet.

2. *De Vita S. Simeonis Monachi*, qui in Monasterio S. Benedicti de Mantua re-
 quiescit. 3. *De Translatione S. Georgii Martyris* lib. 1. incipit. *Cogis me Pater*:
 Erat Ms. in S. Georgio M. Wione teste. 4. *De Translatione Bracchi* ejusdem S.
 Georgii ad Monasterium S. Georgii M. Venetiarum: teste eodem Arnoldo
 Lign. Vit. l. 2. pagin. 425. cap. 69. ubi de eo agit. 5. *De Conceptione Gloriosæ V.*
Mariæ opus. 1. *De Visitatione Gloriosæ Virginis Mariæ* cum nonnullis ejusdem
 Virginis miraculis opus. 1. *De solemnitate B. M. ad Nives*, & de quodam ejusdem
 admirando miraculo: nec non de *Corona ejus aurea stellarum duodecim* eidem
 Virgini ab omnibus quotidie persolvenda: opus. 1. *De Floribus excerptis* ex opu-
 sculis S. Bernardi Abbatis in laudem Gloriosæ V. M. collectis in unum opus. Hæc
 quatuor opuscula simul publicam in lucem prodierunt Mediolani per Jac. de Ripa,
 anno

anno 1494. Ejus etiam opus est liber, qui sine nomine Auctoris Parmæ prodit cum hoc titulo

6 *Paradisus deliciosus in Apparitione Domini*. Parmæ apud Ugolettum an. 1505. in 4. nam in fronte unius exemplaris hujusce libri Parmæ impressi, qui modo extat in Bibl. S. Justinæ Patavinæ, ita prorsus manu exaratum legitur, „Hic liber fuit composuit per Revmum D. Hilarionem Abbatem Congr. nostræ Casinensis, prout dixit mihi D. Simpliciano de Affio Monacho S. Vitalis Ravennæ Rever. D. Benedictus de Parma Abbas Monasterii S. Benedicti Ferrariæ, dum essem ibidem anno 1539, quietiam dixit, quod ipse, rogatu ejusdem P. D. Hilarionis, pro majori parte librum scripsit., Ex quibus cognoscimus librum hunc produsse Parmæ Anonymum, quæ de causâ Arnoldus laudati Lign. Vit. lib. 2. cap. 72. pag. 440. ejus libri vere aurei Auctorem vocat *Monachum quendam Congreg. S. Justinæ, quæ nunc Casinensis dicitur*, quia nimirum ignoravit, Hilarionem illum, de quo ipse metegerat supra cap. 69. pag. 425. ejus esse germanum parentem; Ceterum Auctor librum hunc primum Italicâ, dein Latinâ linguâ concinnavit, ut ex Præfatione liquido constat; in eoque animam Orationis medio, ad contemplationem dirigit, ac disponit, & Orationis Dominicæ valde prolixam expositionem adornat. De Hilarione Mediolanensi præter Arnoldum cum laude agunt etiam Philip. Piccin. in Athenæo Litterar; Mediol. pag. 380. Ant. Poss. in Appar. Sacrotom. 2. Plac. Pucc. in Nomencl. Abbatum pag. 20. & in Chron. Glaffiaten. cap. 68. ubi dicit eum fuisse *Virum pium, & doctum*, bis extitisse Abbatem prædicti Monasterii Glaffiatensis; & obiisse in Cœnobio S. Benedicti de Mantua anno 1521. Hippol. Marrac. Biblioth. Marianæ par. 1. pag. 195. & seq. eruditione, doctrinâ, morumque probitate perillustrem eum nuncupans. Anton. Teisser in Auctario Catalogi sui &c. Genevæ impressi an. 1705. pag. 114. ubi supplementum Voraginis tantum recenset.

HILARION A VERONA Cœnobii SS. Nazarii, & Celsi ibidem alumnus factus anno 1464, una cum proprio Patre, qui vocari voluit Balthassar, Vir fuit Latinis, Græcisque literis valde excultus, ut indicant sequentes ejus lucubrationes

1 *Paraphrasis in Rhetoricam Hermogenis*, concinnata ab eo circa annum Domini 1516. teste Arnaldo Wione, sed postea impressa Venetiis anno 1523. dicata Petro Basadonna Patritio Veneto Consuli Rhetymnensi * in Insula Creta. Extat etiam Ms. Romæ in Bibliotheca Sapientiæ tomo 2. Miscell. profanor. Constantini Cajetani cum hoc titulo *Rhetorices Hermogenis Compendium Hilarione Monacho Interprete*; ubi in margine hæc leguntur *habetur unâ cum multis tractatibus Rhetorices Antiquorum aliquot Rhetorum, ut Georgii Trapezantii &c.* Venetiis apud Aldum 1523. Item transfudit de Græco in Latinum sermonem

2 *Dialecticam Jo. Damasceni*, & 3. *Quæ de vita recte instituenda tradidit Dorotheus Archimandrita*; quæ habentur tom. 11. Bibl. Patrum; Ita Jo. Gerardus Vossius lib. 3. de Histor. Latin. pag. 513. editionis Lugduni-Batavorum anni 1651. ubi alia etiam ejus opera a nobis supra recensita enumerat, ac deinde mortis ejus historiam narrat his verbis, „De obitu ejus hæc reperi apud Laurentium Monachum, præfatione in doctrinas Dorothei, *Dum noster interpretes in humanis ageret & Hierosolymam visendi desiderio ductus pergere cepisset, in itinere constitutus, in Rhodo Insula, ex Cycladibus præcipua, diem clausit extremum, ac natura debitam solvit, civibus cunctis, Monachisque omnibus ejus transitum collacrymantibus.* De eodem verò Laurentio Monacho, prædictæ Præfationis Auctore, idem Vossius eodem l. 3. cap. 11. *De Scriptoribus incertæ ætatis* pag. 818. quædam refert scitu nec inutilia, ut arbitror, nec injuncunda, „Laurentius (inquit) Monachus Casinensis, ac postea Episcopus, carmine egit de Passione S. Mauri Castren-

sis

sis Episcopi, de vita S. Wenceslai Regis, deque pervigilio, seu vigilia S. Benedicti. Hæc, atque alia ejus Mss. Casini supersse in VI. pluteo ad dexteram Bibliothecæ, auctor mihi Possëvinus: qui & de eo remittit ad Petrum Diaconum de Viris Ill. Casin. c. vi. Addit quoque, eundem esse Auctorem Præfationis in doctrinâ Dorothei, quæ extat in Bibliotheca SS. PP. tom. 11. editionis secundæ. Sed vel non satis assequor mentem Possëvini, vel mirificè eum ratio fugit; nam Petrus Diaconus, quem de hoc Laurentio Monacho scripsisse refert, vixit circa an. 1145.: at ille Laurentius Monachus, qui Auctor est Præfationis Dorothei admodum recens est. Nam ait, Interpretem Dorothei esse Hilarionem Monachum Casinensem. at Hilarion ille floruit circa annum 1516. annis 450., & amplius post Petrum Casin., quemadmodum ex iis liquere arbitror, quæ superius de illo attulimus, hæc Voslius. Ego autem Laurentium hunc Juniores existimo esse Laurentium Vicentinum (de quo infra suo loco) qui Chronicon Leonis Ostiensis Venerabilis anno 1513. edendum curavit, nam temporis, & studiorum ratio cum eo optimè congruit.

HILARION CORBETTA nobili familia Mediolani exortus (frater fuit Gualterii Corbettæ Senatoris Mediolanensis, qui Cardinalis Jo. Moroni affinis, ob insignes virtutes eximiis laudibus celebratus fuit a Paulo Jovio in vita Ferdinandi de Avalos l. 7.) Ticini-Regii, quæ nunc Papiæ, in Monasterio S. Salvatoris nostræ Regulæ nomen dedit anno 1515. die 24. Febr. Claruit Philosophiæ, Theologiæ, Jurisprudentiæ, linguarumque Græcæ, & Latinæ peritiâ, ac omnigenâ eruditione, quam, ut assequeretur, utriusque idiomatis celeberrimis Authoribus interpretandis, explicandisque longo admodum tempore invisito labore insudavit, ac plures, eosque insignes discipulos in his nobilissimis, ac utilissimis studiis peramanter instituit, omniumque ævisui doctissimorum Virorum, in primisque Gregorii Cortesii, Hieronymi Cardani, Laurentii Flori, aliorumque, qui eximiam ejus, præclaramque doctrinam summoperè suspiciebant, familiaritate est usus. Nec ejus virtuti præmia, ac dignitates defuerunt, nam Abbas electus, Lirinense Monasterium administravit. Quæ omnia nos docuit ejus non parvæ quidem molis

1. *Liber Epistolarum* Latina lingua elegantissimè scriptus in 4., Græcisque sententiis identidem exornatus, qui utriusque Idiomatis nitorem, ac proprietatem præsert, Auctoremque melioribus disciplinis medullitus imbutum ostendit, quem lib. Ms. pluries percurri, ac perlegi Papiæ an. 1687. in Bibl. S. Salvatoris, ubi per id temporis Philosophiam edocebam, ex eoque præter plurimas Epistolas, easque pulcherrimas, ad doctissimos Viros conscriptas, cognovi quoque Hilarionem nostrum alia plura scripsisse, ac præsertim pleraque Græcorum Authorum opera in Latinum sermonem transulisse, inter, quæ est

2. *Oratio in Telismanum*. Item 3. *Gregorii Nazianzeni Orationes* traduxit, & commentatus est, unâcum aliis Monachis doctissimis, nempe Egnatio, Angelo Justiniano, Aloysio, Camillo Brixensi, & Cornelio Veneto Græcè, & Hebraicè peritis, qui etiam 4. *Isocratem*, & primam *Aristophanis Comediam* interpretati sunt; Item Hilarion 5. *Demosthenis Orationem in Timocratem* Latine vertit, & ejusdem Demosthenis orationes de Republica ordinanda, & de Classibus. 6. *Matthæi Regis Pannoniæ Religiosissimi Commentaria Græca in Can. Canticorum Salomonis* vetustate consumpta, primò Græcè transcripsit, mox Latinitate donavit, & quidem Græcè, & Latine ea imprimenda paraverat an. 1538. 7. *Aristophanis alias Comedias* interpretatus est. Scripsit etiam quamdam *Apologiam* pro se ipso. In calce libri extant Latina quadam *Adagia*, quæ incipiunt. *Aliud est Judicium Dei, & aliud hominum*. Item 8. *Præcepta laudandi ex Aphthonio Rhetore, sive*

exemplar. incipit. Opera pretium est observare &c. item 9. Comparationes ex eadem, incipit: Vehementer essemus accusandi.

10 Pag. autem 974. *Epistola* ad Camillum Pallavicinum ita de se ipso loquitur Corbetta,, Ego tot annis dedi operam obtinendis, adipiscendisque Poetarum, fabulis, Rhetorum coloribus, naturali Philosophiæ, ac humanis legibus. Chrysostomus verò Calaber Monachus doctissimus, posteaque Archiepiscopus Ragusinus (de quo supra) eidem Hilarioni scribens,, Te non tantum inquit, amo, sed admiror etiam, ac veneror, idque ob non vulgares illas animi tui dotes, quas & commendari semper, & miris subindè laudibus extolli ab omnibus audieram Zacharias Caymus *Epistola* ad Hilarionem,, efferebar lætitia non mediocri, me ab eo laudari, qui ipse sit laudatissimus, quique unus probitate, elegantia, morum suavitate, & literis emineat,, & post aliqua,, Cur enim tibi Græcos libros non dem, cui literas ipsas Græcas deberem?, Laurentius Florus utriusque linguae peritissimus *Epistola* ad eundem Hilarionem,, Nihil est, quod aut literas meas, aut meam expectes correctionem, nam id esset in albo lapide nigra linea, neque decet anseres strepere inter olores. Ego enim is sum, qui neque Veneris Sandalium carpere norim. Tua enim, sed cæco videntur nuda venusta, tanquam veste detracta, ut Ciceronis etiam verbis abutar. Sanos itaque homines ab interpretando deterres, nullus tibi notam posset inurere, concordat enim corde calamus. Hoc mirum quod ornasti, quibus quidquid decori accidere poterat, ornamentis.

HILARION Genuensis patria, in S. Nicolao, vulgò *de Buschetto*, inter nostros cooptatus est anno 1533. die 21. Martii. Vir utique probus, ac Divini honoris Zelotes, ut ejus docta, ac præclara opera in Divinam Scripturam (erat enim doctrinà etiam, præcipuè Sacra spectabilis) clarè admodum indicant, nec non Conciones quamplurimæ, quas tum ad Populum, tum ad Brixienfes Moniales Ordinis nostri habuit; nam plures annos illis præfuit, earumque Confessiones excepit. Creatus deinde fuit Prior, ac postmodum Abbas, demumque in S. Martino de Peglio, in Occidentali Liguriæ ora diem clausit extremum circa annum 1585., ut putat Arnoldus, qui de eo agit, Lign. Vit. lib. 2. cap. 69. pag. 425. Sed ego, si conjecturis uti licet, longe post ejus obitum contigisse existimo, nam an. 1591. aliquot ejus opera edita sunt Brixia, Genuæ, & Taurini, ut mox narrabimus; At editiones post Authorum fata, licet aliquando posterorum curâ fiant, raro tamen, ac difficulter id accidere præsertim ea ætate potuisse, ignorat nemo. Index autem operum ejus hic est.

1 *De latissimo Avaritiæ dominatu* l. 4. in quorum tertio *Cambiorum* (ut vocant) contractum illum, qui nunc, ut plurimum in usu habetur, illicitum esse, atque in animæ perniciem exerceri, pro viribus, & copiosè demonstratur, cui accessit doctissimi Nicolai Senaregæ Patritii Genuensis J. U. D. firmissimis rationibus fulta sententia, qua eosdem contractus minùs justos esse, atque nullo jure licere probatur, Brixia ex officina Damiani Turlini anno 1567. in 4. item

2 *De cambiis* l. 2. pariter Brixia in 4.

3 *Commentaria, seu animadversiones in Sacrosancta quatuor Evangelia, ad verum Christianismum continendum non inutilia*, quæ Sectionibus duabus divisa, tom. 2. efficiunt, in quarum prima Matthæus, & Marcus, in secunda Lucas, & Joannes expenduntur. Brixia anno 1567. ex officina Damiani Turlini in 4., & an. 1578. apud Thomam Bozzolam operâ Petri Mariæ Marchetti in 4. item Italicè

4 *Sermoni fatti alle Monache di Brescia* stampati in diversi tomi in Brescia l'anno 1565. apud Ludovicum de Sabbio in 4. petente Jo. Baptista Bozzola: cui adnectitur, Tractatus ejusdem Hilarionis, *de frequenti Communione* in 17. capita divi-

sis, quas Conciones doctissimas vocat Arn. loco paulò ante citato, nec omnibus passim penetrabiles.

5 De amore erga Deum Orationes 23., in quibus quidem in studiosorum gratiam non ineruditè explicatur, quæ ratione is amor progignatur in nobis, quibusque item officiis in dies enutritus, firmetur, & auctior fiat. Brixia apud Thomam Bozzolam anno 1587., & iterum ibidem eodem anno 1587. in 4.

6 Delle qualità, che con la Divina Grazia deve havere ogni buon Cristiano; Prediche 21. della Quaresima. In Genova presso Girolamo Bartoli 1587.

7 Prediche efficacissime, che insegnano ad ottenere grazia da sua Divina Maestà di vivere, e far profitto nella Santa Fede. In Genova 1587., dalle quali si possono cavare brevi sermoni, o discorsi per farsi nella Quaresima. Est magnum volumen in 4. continens tantum Conciones 21., sed longissimas, ut eo tempore moris erat, typis adeo prolixas mandare, veluti sunt etiam Conciones celeberrimi Cornelii Mussi Episcopi Bituntini satis prolixæ, explicantes egregiè, stylo tamen Concionatorio, dogmata Catholicæ fidei, quo studio, & cura tunc in Italia maximè opus erat, ut ab Hæresum circumquaque grassantium contagione illæsa præservaretur; continentur autem singulæ 25., velleo amplius paginis, quas idcirco unico, vel etiam bino, aut terno die populis recitare impossibile omnino erat, nisi tota die, vel maxima diei parte Orator concionaretur. 8. Taurini autem alia Concionum ejus impressio facta est anno 1591. cum hoc titulo. Delle Prediche Quadragesimali del P. D. Hilarione Monacho Casinense, utili a' Predicatori, Curati, Padri di famiglia, & altri, che vogliano sapere per se, & insegnare ad altri la vera via della salute par. 1. &c.

Augustinus Oldoinus, qui de Hilarione agit in Athen. Ligust. pag. 257. recenset aliud opus ab Hilarione Italicâ linguâ conscriptum, videlicet 9. Discursus tres vulgari lingua de tribus abusibus, qui Christianam Rempublicam premunt, videlicet, de Cambiis, de Saltationibus, ac de Luxu vestitus, fabricæ, ac muliebris pigmentationis, Brixia. Ità Oldoinus, qui vocat Hilarionem, sanctis moribus illustrem, scientiisque ferè omnibus ornatissimum, cujus memoria elapso jam sæculo adhuc apud Genuenses cum laude, atque amore plurimum vigeat, enumeratque plures insignes authores, qui eum inter viros doctrinâ præditos referunt, nempe Conradum Gesnerum, Ant. Poss. in App. Sac. tom. 1. pag. 758. edit. Col. anno 1608.) Auguf. Schiaffinum, Georgium Draudium, Raphaelem Sopranum &c. Item Petr. Ricord. hist. Monast. Dial. 4. pag. 463. a tergo, eum inter illustres Scriptores recenset, asserens, magnum volumen edidisse Concionum ad Moniales Brixienfes habitarum, in plures libros divisum lingua Italica, in quibus plurimi divinæ Scripturæ insignes textus expenduntur, & illustrantur &c. doctè quidem, sed ita tamen, ut non adeo facile intelligi possint, quod sanè minimè esset laudandum in Concionibus præsertim, quæ claritatem, & perspicuitatem omnino requirunt, non solum pro legentibus, sed multò etiam magis pro audientibus, maximè vero pro Monialibus, nisi credendum potius esset, eas ab Hilarione clariùs, ac brevius populo, ac Monialibus recitatas, fusiùs deinde, ac elegantius typis fuisse commissas: vivebat an. 1575. teste eodem, propè Genuam in loco vulgò dicto Peggi valdè pulchro, & ad philosophandum apertissimo, ubi nova adhuc operâ scribebat. Locus autem ille aliter, & rectius Pegli dicitur, ubi Ecclesia est cum animarum cura, subjecta Monasterio nostro S. Nicolai de Buschetto, ubi diem obiit, ut supra dictum est; De eo in nostris Regestis dicitur, Vir doctissimus multa scripsit.

HILARIUS, cognomine Bologna patriâ Mediolanensis, ubi in S. Simpliciano Regulam nostram professus est an. 1616., die 25. Januarii, Floruit non scho-

lasticis solum, & contemplativis scientiis, sed etiam Sacris, amœnisque literis, quibus admodum fuit celebris, ac illustris, florentissimis idcirco Italiæ Academiis certatim adscriptus. Morum doctrinæ seriam, ac sedulam impendit operam, eamque Brixia non sine plausu tradidit, sed cum ad Evangelicas Conciones studium omne, ac vires convertisset, in ea facultate profecit adeo, ut nobiliores per Italiam suggestus, Mediolani scilicet, Florentiæ, Venetiis, Gentuæ, Bergomi, Bononiæ, alibique singulari semper Auditorum frequentia, & admiratione conscenderit, inter celebriores proinde sui ævi Concionatores haud postremum locum adeptus. Straverat quidem illi virtutis meritum ad Regulares dignitates expeditum iter, jamque Decani, ac Præpositi munera ei delata fuerant; Sed ipse nihilominus optimorum studiorum amore irretitus, Prioratu spontè dimisso, ad ulteriora aditum sibi præcluserat, Abbatis tantum titulo contentus: Denique in Monasterio S. Salvatoris Papiæ anno ætatis 63. fato cessit his relictis studiorum suorum monumentis;

1 *Il Sole, Et il Mondo delle Glorie del Gran Patriarca S. Benedetto, e degli huomini illustri di sua Religione; Panegirico dedicato alla Santità di Alessandro VII. in Venezia presso il Tomasini 1636. in 4.*; estquæ opusculum non adeo parvæ molis, qualem Panegyris titulus videtur præferre, continet enim paginas 200. illustrioribus Monastici Ordinis historiis adornatum.

2 *Il Trionfo dell' amor Divino. Panegirico per S. Caterina d' Egitto impress.*, teste Philip. Picc., ut infra. 3. *Le Sagre Spoglie di S. Bernardo Panegirico impress.*, teste eodem. 4. *Le Prediche Quaresimali*, quas Mss. reliquit, & alia opera, ut idem Piccinellus asserit. 5. *Composuit etiam aliud majus volumen de rebus omnino sacris, sicut ipse met asserit in Epistola ad Lectorem præfixa Panegyri S. Benedicti in hæc verba,* „ Se egli farà mirato con occhio benigno, uscirà ben tosto ac-
compagnato da un volume assai maggiore di materie pur Sagre, che già stà pronto, ne altro vi manca, che trascriverlo.

Ejus meminere cum laude Angelus Maria Arcioni in libello de translatione SS. Parmensium pag. 32. Philip. Picc. laudatus in Athenæo Literat. Mediolan. pag. 379., qui illum nobilioribus scientiis insignitum describit, sui que temporis Concinatorem egregium appellat; Ad eum legitur longissima Epistola Jo: Caramuellis ejus laudibus plenissima;

Meminit ejus Bernardus Pez Mellicensis Epistola x. apolog. pag. 252. At Bergomates sibi gratissimæ prædicationis ab Hilario in S. Mariæ Templo habitæ, illustre testimonium toti Orbi exhibitum voluerunt, edito libello prosa, & carmine ejus laudes exprimente cum hoc titulo. *Plausus in Orbis Theatro datus Hilario Bononiæ Mon. Casin. Bergomi in S. Mariæ anno 1639. Concinatoris munere egregie persuncto; Bergomi typis M. Antonii Rubei,*

HIPPOLYTUS MANTUANUS, nobili familia Andreasia prodiit, & in Monast. S. Benedicti de Padolirone Monachus fieri voluit anno 1599. die 5. Julii, cujus etiam Monasterii creatus postea fuit Abbas, demumque ab Urbano VIII. Episcopus Interamnenensis in Umbria renunciatus anno 1639. die 2. Aprilis. Ab eo editæ sunt

Constitutiones Sacræ Interamnenfis Ecclesiæ in Diœcesana Synodo promulgatæ, quam habuit anno Domini 1643. ex Ughello Ital. Sacr. tom. 1. pag. 831. Obiit Mantuæ anno 1646. mense Octobri, & apud Monachos honorifice humatus fuit.

Lo Abbate, & adjuvante Corpus celeberrimæ Comitissæ Mathildis, de Mantuano Cœnobio benemerentissimæ, Urbani VIII. Pontif. Max. jussu. Romam in Vaticanam Basilicam translatus fuit, ubi magnificentissimo, pulcherrimoque Sarcophago ab Equite Laurentio Bernino delineato reconditur, in cujus anaglypto

gypto *Gregorius VII.* Summus Pontifex sedens conspicitur, Henrico IV. Cæsari genuflexo, nudis pedibus, ac dextro humero ejusdem Pontificis pedes exolcanti, ab anathematis vinculo Mathildis precibus, coram Abbate Cluniacensi, aliisque Principibus Viris, absolutionem impertiens, quod anno 1077. Canossæ contigit. Supra vero tumulum talis legitur Inscriptio.

Urbanus VIII. Pont. Max.

Comitissa Mathildi Virilis animi Femina Sedis Apostolicæ Propugnatrici, Pietate insigni, liberalitate celeberrimæ, hæc ex Mantuano S. Benedicti Cœnobio translatis Ossibus, Gratus æternæ laudis promeritum Mon. Pos. An. MDCXXXV.

Hujus translationis meminit quidem *Felix Contelorus* in Genealogiâ Mathildis Interamnæ post ejus mortem impressâ, sed Hippolytum nostrum perperam Josephum appellat. Irrepsit quoque ibidem anacronismus, forsitan Typographi incuria, cum ejusdem Mathildiani Corporis traditio ab Hippolyto Romæ facta dicitur Eñno Francisco Barberino Congregationis nostræ Protectori anno 1642. cum potius an. 1632. eam contigisse dicendum sit.

HIPPOLYTUS A CREMONA in Cœnobio S. Benedicti Padolyronensis regulam nostram professus est anno 1588. die 13. Sept. scripsit

Viam Comitissæ Mathildis, quæ ibi asservatur Ms. fuit Prior, ex nostris Regestis pagina 53.

HIPPOLYTUS A VIGILIIS in Appuliâ, familia de Berarduccis, in S. Severino Neapolis Monasticis votis se obstrinxit anno 1634. die 19. Octob. Vir sæcundo, ac prompto ingenio præditus, non modò Scholasticis, sed humanioribus etiam literis excultus, Philosophiam, ac Theologiam plures annos docuit, ac Otiosorum Academiam, aliàs Neapoli valde celebrem, insigniter promovit, auxitque. Utque erat multiplici eruditione dives, ac Senecæ operum, declamationum præsertim, Lector assiduus, dulcissimum proinde, ac gratissimum, utpote lepidissimis sententiis, doctisque argutiis ornatum, colloquium omnibus præbebat. Creatus deinde Abbas, Monasterium S. Severini annis quinque administravit, aliaque rexit Cœnobia. Abbas postmodum S. Laurenti de Averfa cum esset, ab Alexandro 8., qui ejus merita optimè noverat, Episcopus Casertanus fuit renunciatus. Illi Ecclesiæ annis ferme sex laudabiliter cum præfuisset, naturæ tandem ibidem debitum solvit an. 1695. die 25. Septembris, ætatis suæ 83. scripsit

1. *Plura Carmina, & Academicas Orationes, inter quas vidi 2. La Fenice, Panegirico recitato nel Capitolo Generale de' Padri Casinensi in Perugia, quæ est impressa, agitque de Benedictinæ Religionis Fastis.*

Eum laudat Benedictus Laudati, de quo supra in Brevi Chronico San. Severini lib. 5. pagina 366.

HIPPOLYTUS PUGNETTUS honestis parentibus Placentiæ ortus an. 1677. in Collegio PP. Soc. Jesu liberalibus artibus sedulo incubuit, mox D. Benedicti institutis in Monasterio S. Mariæ de Cæsena nomen dedit anno 1697. die 7. Martii; Sacrarum literarum, Hebræicæ, Græcæque linguæ, ac nobiliorum Scientiarum studiis jugiter intentus, annis sex sub celeberrimi Abbatis Benedicti Bacchini disciplinâ Ecclesiasticæ Philologiæ strenuam navavit operam, ex qua doctrinæ, ac eruditionis plurimum hausit; quam studiorum rationem in reliquâ vitâ constanter prosequutus est, nam Solitudinis, ac Cellæ amantissimus, non solum profanorum Authorum, sed multo etiam magis Sanctorum voluminum lectioni, rerumque cælestium contemplationi omne fere tempus impertiens, profundam, reconditamque tum utriusquæ Fœderis, tum divinatorum Mysteriorum intelligentiam, obtinuit, unde plurimæ etiam mysticæ cognitiones emanant. Juvenis adhuc Sac. Conc. in Cathedrali Cæsennatensi per annum habuit, & divinos Codices ali-

quan-

quando est interpretatus. Variis insuper in Monasteriis commoratus est, Mutinæ, Placentiæ, Perusii, sed omnium maximè Assisii, undecim nempe propemodum annis, ubi etiam Vicarii, idest Parochi officio in nostra Ecclesia perfunctus est, magno sane animarum, & decoris domus Dei zelo succensus; Studiorum autem suorum uberes fructus, varia, ac utilissima opera in lucem emittere disponebat, libello eorum prodromo Perusiæ an. 1719. typis Constantini jam evulgato una cum Epistola de Re Synodica Italia colligenda. In prospectu autem laudati Prodromi, hæc promittuntur

- 1 *Maxima Collectio Synodorum Italiae*, seu Concilia omnia Provincialia, & Diocesana selectiora in Universis Italicis Ecclesiis hætenus celebrata a Collectoribus haud recensita, quæ D. Hippolytus Pugnettus Ord. D. Bened. Congregationis Casinensis Decanus, ad comprobandam Catholicam *Enosin*, & A catholicam *Eurebisin* confutandam in unum corpus redigit, Dissertationibus Philologico-Ecclesiasticis auget, observationibus, & notis eruditis, totam Ecclesiæ Hierarchiam iuvantibus, illustrat, multis anecdotis codicibus, plurimisque utilissimis Indicibus, ad novæ Theologiæ Synodicae ornamentum refertum opus exhibet, ubi Italica Ecclesia unitate doctrinæ, Harmoniâ disciplinæ, Sanctitate morum, perpetua, & constans representatur contra Heterodoxorum calumnias. Præcedet Bibl. Synodica Italiae, veluti Apparatus. Clementi XI. Pont. Max. D.D.D. item.
- 2 *Bibliotheca Synodica*, authores omnes, qui de Synodis Oecumenicis, Nationalibus, Provincialibus, Diocesanis hætenus quoquo modo scripserunt utili methodo refert, Universamque Conciliorum materiam scientifico ordine digestam ita exhibet Primo Volumine, ut Catholica Ecclesia unitate doctrinæ, concordia disciplinæ, & Sanctitate morum perpetua, & constans refulgeat contra Hæreticorum calumnias.
- 3 *Bibliotheca Tridentina Selecta*, auctores omnes, qui de Sacrosancto Tridentino Concilio in hanc usque diem ex instituto egerunt, singulari methodo continet, Pseudo-historicos, & Anti-scriptores hujus divinæ Synodi refellit, Conciliorum, & Sacrorum Canonum harmoniam construit, ac Tridentinæ Academiæ perpetuum Argumentorum aperit Thesaurum altero volumine.

Composuit etiam Hippolytus Sequentia Mss. opera a me visa Assisii apud ipsum anno 1729.

- 1 *Prediche, e Panegirici* num. 32. in quibus, nempe Concionibus, præcipua argumenta pro Apostolicis Missionibus ad Peccatorum conversionem tractantur.
- 2 *Discorsi Rettorici in diverse Accademie*
- 3 *Philosophia meditata secundum recentiorum Philosophorum placita* continens Logicam, Physicam, Metaphysicam, & Moralem
- 4 *Poesie Sacre*, de quali furono stampati molti Sonetti lib. 1. fra quali poesie vi sono alcune Odi Toscane sopra la Creatione del Mondo sino al diluvio
- 5 *Monastiche Theologiæ Elementa, ac Synodica Prolegomena*
- 6 *La Geometria, Aritmetica, e Speculativa, e Pratica, e Morale con nuovo metodo insegnate in Piacenza* * Libriduo.
- 7 *Biblicæ Theologiæ Institutiones*, & opuscula varia lib. 1.
- 8 *De Scriptoribus Placentinis, ac Parmensibus* inceptum opus
- 9 *Exercitationes in linguas Hebraicam, & Græcam cum Hebraicæ linguæ elementis, & Græcæ additamentis, ad Divini Verbi Intellig. contra Hæret. Tom. 2.*
- 10 *La Liturgia Romana* lib. unus.
- 11 *Juris Canonici quatuor libri. Volumen 1.*
- 12 *Biblicæ Harmonicæ Idea descripta*
- 13 *Massime sopra le Verità della nostra Santa Fede* libelli 4.

* an. 1722.
1723. 1724.

14 *La Maniera di Studiare le principali Scienze Tom. 2.*

15 *Il Mondo Intelligente nell' Intelligibile Tom. 1.* cioè l' Huomo nella Reggia dello Scibile. Sistema, che riduce a Metodo Armonioso, e Scientifico tutta la Materia Bibliotecaria.

16 *Li Soccorsi della Memoria*

17 *Elogia Virorum armis, & literis Illustrum Augustæ Perusiæ*: Remanserunt ibidem apud Doctorem Petrum Paulum Christiani.

18 *Manuduzione alla Filologia*, o sia Metodo facile alle principali scienze, ed arti dettata in Assisi gli anni 1720. & 1721. tom. 2. in 4. Dialogi methodo digesti.

19 *Discorsi Preliminari allo studio di lingua Greca l. 1. in 4.*

20 *Bacchiniana Bibliotheca Epitome*, in qua libri omnes tam a Bacchino compositi, quam aliorum Authorem pro suo usu a Bacchino ipso comparati (optime sane notæ) referuntur, & compilantur, sed in completum est hoc opusculum

21 *De scutario Symbolo Valentiniæ familiæ Mutinensis*, Apologia Politico-Juridica in fol.

22 *L' Orologio da mostra*: est confutatio libelli Gallica lingua conscripti, ejusce tituli, qui verius Schola profani Amoris dici debet, in fol. pagg. 21. & alia opuscula varia apud ipsum Authorem, omnia a me visa Assisi anno 1730.

Sed quo minus tam insignia opera, aut saltem eorum pars typis adhuc tradita sint, varia, eaque gravissima intercefferunt impedimenta; remanent itaque Mss. apud ipsum; De opere vero Synodico ab eo promisso Ephemerides Liter. Ital. Venetiis impress. an. 1719. tom. 31. art. 13. pag. 438. ita loquuntur,, il Padre Pugnetti „ Benedettino ha messo gli eruditi in una somma aspettazione di se stesso, e d' una „ grand' opera, il cui Prodromo, o l' Idea Generale egli ha pubblicato dalle Stampe „ del Constantini in Perugia, e della quale di poi per le più conspice Città dell' Italia ne ha disseminato il Frontispizio.

HONORATUS ÆSERNIÆ in Samnio, nobili familia Fascitella natus, anno 1501., die 8. Decembris, Patre Marco Fascitello, Matre verò Margarita Caracciola, Professus est Monasticam vitam in Casinensi Archisterio anno 1519., die 8. Decembris, ætatis suæ 17., regularisque instituti, quod nuper ibidem a Patavinis Monachis egregiè reparatum fuerat, Custodem se, ac Promotorem diligentissimum semper exhibuit. Excelluit autem bonis artibus, varique doctrina, ac eruditione; tum verò Græca, Latinaque lingua, sapienter earumdem præsidio sacras ipsas literas, quæ illi prima cura, explicans, & exornans; quamobrem scientiarum famâ jam ubique percelebris, a Julio III. Pont. Max. Innocentio Montio, quem idem Pontifex in fratris filium adoptaverat, Præceptor datus, anno 1551., die 30. Januarii ab eodem Christi Vicario Episcopus Insulanus in Calabria creatus fuit. Tridentino Concilio interfuit, quod vel ex nomine in Catalogo Episcoporum ad calcem ejusdem Concilii, pag. mihi 303. recensito his verbis constat: *Honoratus Fascitellus Monachus Ord. Sancti Benedicti Neapolitanus, qui obiit Romæ mense Martio 1564. Episcopus Insulanus.* Poetica verò facultate adedò inclaruit, ut Paulus Jovius, ad celebrandos scientiis, armisque illustriores Heroas, Fascitelli musam sæpè sæpius acciverit, quæ quidem carmina tanti ab omnibus facta sunt, ut in deliciis Poetarum Italorum imprimi meruerint: Hinc quotquot ea ætate, doctrina, ac eruditione eminebant, Fascitellum, & amabant plurimum, & ejus literaria consuetudine maximè gloriabantur, summis proinde laudibus, qua voce, qua scripto eum prosequentes, Petrus videlicet Bembus, cujus amoris plena legitur Epistola ad Honoratum in lib. Epistolarum ejusdem Bembi Romæ impresso an. 1548., estque numero antepenultima. Joannes della Casa, Hieronymus Seripandus, M. Antonius Flaminus,

nus, Petrus Victorius, cujus legitur ad eundem Epistola pag. 36. & seq. de ejus Episcopatu gratulatoria, alique, & quod notatu dignissimum est, ipse-met Petrus Aretinus Jovio non parùm intensus, & ferè in omnes maledicus, raro admodum præconio Fascitellum celebravit. At Honoratus, expletis annis undecim Pastoralis sollicitudinis, ut se ad æternitatis iter expeditius compararet, Episcopali honore deposito, integro biennio Deo, ac sibi unicè vacavit, demumque piissimè præsentem vitam æternæ commutavit, Romæ ann. 1564. mense Martio. Per multa scripsit, quorum tamen pleraque ob temporum calamitates interciderunt, teste Placido Romano loco paulò infra citando; quæ verò modò supersunt, hæc sunt.

* D' Avalos.

1. *De Gestis Alphonsi * Davali Marchionis Vassli*: Opus insigne (inquiunt Jo. Baptista Marus, & Ughellus) heroico versu, nam ejusdem vitam soluta oratione elegantissimè descripsit supra laudatus Jovius.

2. *Carmina*, & sane pulcherrima, & elegantissima in laudem aliquot Virorum literis, armisque illustrium a Jovio Elogiis celebratorum, quæ impressa sunt cum iisdem Elogiis, & etiam in deliciis Poetarum Italorum, ut paulò ante diximus, alibi-que, sunt autem numero omnino quinque vario metri genere 1. *In Elogia Virorum Literis Illustrum* 2. *In Elogia Virorum bellica virtute Illustrum*. 3. *In Franciscum Arfillum*. 4. *In Carolum Magnum*. 5. *In Farinatum Ubertum*. Ex his carminibus primum, & tertium in Italicum sermonem convertit Hippolytus Orius Ferrariensis, qui etiam omnia Elogia Jovii Virorum literis Illustrum in idem Idioma traduxit impressa Venetiis an. 1658. apud Joannem de Rubeis; Legitur etiam Fascitelli lepidissimum Endecasyllabum ad eundem Paulum Jovium, in Collectione Carminum Illustr. Poetarum studio Jo. Antonii Taygetti Brixie apud Ludovicum Sabbiensem 1565. in 8. pag. 49. quod una cum aliis ejus Carminibus modo indicatis, aliisque legere poteris, si placet, in nostris *Analectis*; multaque alia Italica lingua scripsit, & quidem excellentissimè inter, quæ.

3. *Poemata aliquot* a Jo. Matthæo Toscano collecta, ejusque cura impressa in primo volumine Carminum Illustrum Poetarum Italorum.

4. *Nunnulla etiam ejus Carmina* novissimè impressa sunt Patavii typis Josephi Comini una-cum, Poematibus Sannazarii, & Altilii anno 1719., curâ, ac studio, itemque impensis V. C. Antonii Vulpii.

Ceterùm de eo maxima cum laude agunt Plac. Rom. in Supplem. ad Petrum. Diac. de Viris Ill. Casin. pag. 118. editionis Romanæ anno 1655., qui tradit eum fuisse patriæ Æterniensem (quamquam corrupto vocabulo *Hiserniam* pro *Æterniam* posuerit) quidquid omnes ferè alii Auctores, qui de eo loquuntur in oppositum afferant, Neapolitanum appellantes; subditque Placidus fuisse eum in Græcis, humanisque, ac divinis Literis versatissimum, ex quo Placidi Supplemento tunc quidem Mss. totidem ferè verbis desumpsit Arnoldus Wion Lign. Vit. lib. 2. cap. 45. pag. 323., ut testatur ipse-met part. 2. in Adjunctis pag. 91., a quo vir doctus, & insignis Poeta audit. Jo. Bapt. Marus in Annot. ad eundem Plac. addit, eum fuisse Marci Viri Clar. filium, vocatque ejus Poemata *Lepidissima*, Opus autem: *De Gestis Alphonsi Davali* insigne. Meminisse quoque ejus dicit Joannuccium Gerum l. 1. Poetarum Illustr. Italiæ, & Honorium Caramellam in suo Musæo Illustr. Poetarum hoc distico.

Lacteus est Vates. Cur lacteus? undique lactis.

Nomen habet, versu est candidus, atque tener.

Ferdinandus Ughellus Ital. Sac. tom. 9. pag. 715., a quo Matris nomen didici, de qua superius mentionem feci. Petrus vero Aretinus in Comædia, cui titulus: *Il Marefclako* Actu 5. Scen. 3. introducit Pædagogum, seriem Virorum

sua aetate Illustrum exponentem, inter quos, *Il Fascitello*, (inquit *Pædagogus*), *D. Honorato Luminare majus del Magnanimo S. Benedetto da Norcia &c.* Nicol. Top. in addit. ad suam Bibl. Neapol., (nam in corpore illum omiserat) pag. 346. col. 2. nomine non quidem proprio, sed Scipionis *de Monti* nobilis, & eruditi Viri, qui collegit Auctores omnes, & Carmina ab eis composita in laudem D. Joannæ Castriotæ-Carrasæ, Ducissæ Nucerinæ &c. variis linguis conscripta, & typis edita in Vico- * Equensi apud Josephum Cacchum an. 1585. in 4. de Fascitello hæc profert, Honorato Fascitello Vescovo dell' Isola, scribè così Latinamente, che non cede punto a quegli antichi Romani, che scrissero con tanta perfezione, scrive anco in lingua Toscana, e non senza molta vaghezza. Fù molto chiaro, e famoso a suoi dì, e fù molto celebrato dal Bembo, dal Casa, e dal Flaminio, e dagli altri, che furon a suoi tempi 99. „ Leon. verò Nicod. in Addit. ad eundem Toppium pag. 390, & seq. assert alios etiam Auctores de Fascitello agentes, maximè autem prædictum Jo. Matthæum Toscanum in Peplio Italiæ lib. 3. pag. 78. & sequenti, laudantem impensissimè eundem Fascitellum, atque inter cetera hæc dicentem, „ Fascitellum protulit Neapolis, Cardinali Farnesio ob ingenii elegantiam charum, a quo, & Episcopatu honestatus est (officiis videlicet suis) purissima ejus, & dulcissima *Poemata* quotquot in manus nostras venerunt, typis exaranda curavimus in primo volumine Carminum Illustrum Poetarum Italorum, a nobis in lucem emissio pag. 275., multo tamen majorem Carminum numerum nondum luce donatum Poetices studiosi desiderant, quæ ali- quando proditura non desperamus. Hæc Toscanus.

* Vulgo Vico di Sorrento.

Item Fascitellum laudant Jacobus Gaddi de Scriptoribus tom. 1. pag. 193. Hieronymus Ruscelli in Commentariis Italicæ linguæ lib. 2. cap. 6. pag. 88. Felix Egger Idea Ord. Hierarch. Benedict. l. 2. par. 3. diss. 4. pag. 261. & seq. In nostris etiam Regestis vocatur *Poeta insignis*.

Joannes Marius Crescimbenius Comment. in suam histor. Poesis Italicæ Vulg. tom. 2. part. 2. pag. 211. & sequen. impressi Romæ anno 1710. ad annum 1530. plurimum Fascitellum commendat; humanis, divinisque literis Enim, Latina Poesi antiquis parem, vulgari verò pluribus etiam Magistris superiorem, præcipuè in venustate, ac vivido vigore &c. & volum. 3. eorundem Commentariorum, ubi Poetarum specimina exhibet pag. 239. assert ejus Italicum Epigramma in laudem Joannæ Castriotæ &c., ac præter a nobis allegatos Auctores asserit quoque ejus honorificam mentionem fieri in Indice Rhytmorum Cælii Capilupi, quamvis nuncupetur ibidem *Farsiellus* pro Fascitello, & dicatur Episcopus Averfanus, pro *Insulanus*.

Scipionis Capycii; de principiis rerum

*Tum vitæ unanimem socium, comitemque laborum
Fascitellum, irati rapuit, quem Numinis ira
Redde meum, nil triste illi, durumque recepta
Ipse tuam cælo demissam Virginis alvo
Progeniem, canet ille Duxes, magnique triumphos
Avalide, qui nunc vires Orientis, & acrem
Impia compressit reparantem prælia Gallum*

Jo: Matthæi Toscani Pepli l. 3.

*Fascitelle satum blandæ Sirenis ad urbem
Te probat ille, madent, quo tæa plectra, lepos
Parthenope æternos veris tua fundit honores
Perpetuo vernat flore Camena tibi
Citria nativo Patriæ auro mala renident*

*Aurea sunt Musa pignora cuncta tue
Quam tibi cum patria bene convenit, illa Poeta
Est patria, at Patriæ es ipse Poeta tue*

Ejusdem

*Citria mala tue, & quot flores Parthenopes tot
Munditiæ versus sunt Fascitelle tui*

M. A. Flaminii

*Fascitelle quid otio in beato
Diclavit tibi roscidis sub antris
Musa candida? nil soles profecto
Unquam scribere lauræ corona
Non dignum; ipse miser tumultuosæ
Urbe detineor: tibi benignus
Dedit Iupiter in remoto agello
Latentem placida frui quiete
Inter Socraticos libros, & inter
Nymphas, & Satyros, nihil profani
Curantem populi leves honores
Verum sive aliquid Marone dignum
Pangis, sive modis Horatianis
Luat ludere, quicquid est, Sodali
Tuo mitte: alii sibi, atque Musis
Scribant: tu cave carmina ocellas, quæ
Digna sunt medio legi Theatro.*

HONORATUS a Neapoli, familia Medicea Cœnobitarum vitam in Sac. Monasterio Casinensi professus, anno 1574., die 10. Februarii, prosequutus est *Annales Casinenses* a Placido Romano inchoatos (ut infra in eodem Placido) usque ad ann. 1610., qui tomis tribus comprehensi extant Casini Ms. in Archivo. Isidorus Ugurgerius: *Pompe Senesit* tit. 12. pag. 668. meminit Honorati Medicei, ejusque tertiam Annalium partem allegat. Constantinus Cajetanus in libro *de Religiosa S. Ignatii, sive S. Enneconis &c. institutione* in præfatione pag. 13. & subseq. impress. Venetiis anno 1641. Honoratum 3. part. Annal. Casin. scripsisse asserit, S. Brunonem in exaranda Carthusien. Regula D. P. Benedicti Regulam tanquam prototypo usum fuisse, & rursus pag. 51. l. 1. eum allegat. Sed quæ de Regula S. Brunonis ad instar Regulæ D. Benedicti efformatæ Cajetanus, & Honoratus asserunt, ego quidem historicè, & cursim retuli, nihil in utramlibet partem affirmans; (neque enim mei est instituti) sed Eruditorum judicio ea omnia relinquo.

HONORIUS a Panormo Siculus, ex nobili familia Ansalonia S. P. Benedicti Regulam in S. Martini de Scalis Asceterio professus fuit, an. 1532., die 8. Dec.; Prior deindè plurium Monasteriorum, ejusdem scilicet S. Martini, S. Flavii Calatanixetæ &c. Vir Græcis, Latinisque literis satis excultus, scripsit

Grammaticam Græcam lib. 1., sive Grammaticæ Græcæ institutiones lib. 1. quem Ms. in præfato S. Martini Cœnobio asservari testes sunt Arn. Wion Lig. Vit. lib. 2. cap. 69. pag. 427., qui eum floruisse dicit an. 1570., & Antoninus Mong. Bibl. Sicul. p. 1. qui claruisse illum asserit anno 1590.

In Regesto pag. 249. a tergo dicitur de eo. *Prior doctus in Lingua Græca, de qua composuit Grammaticam,*

HONORIUS alius, itèm Panormitanus, ex familia de Jorlanda Monasterii ejusdem S. Martini de Scalis alumnus, Monasticum Institutum ibidem Professus anno

anno 1523. die 9. Novembris. Prior itē prælaudati S. Martini, tum S. Nicolai Catanensis. Vir in Ecclesiasticis Ritibus, ac Cæremoniis, sacrisque Literis versatissimus composuit

Tractatum de duabus Mariis; volumen satis grande asservatum in Bibliotheca ejusdem Cænobii S. Martini Ms.; claruit anno 1540. ex laudato Mongitore in præallegata Bibliotheca Sicula.

HONORIUS THOTUS a Cava, Campaniæ Oppido, in Sacula Philosophiæ, ac Medicinæ Doctor percelebris, deindē in Monasterio Sanctissimæ Trinitatis Cavenensis Monachus factus an. 1609., die 10. Julii, ac postea Decanus, & Sac. Congr. Indicis Romæ Consultor in Philosophica scientia magnos exantlavit labores, nam annos fermè triginta meditando, ac discutiendo Aristotelem insumpsit, ut genuinum ejus sensum assequeretur, quod ubi se obtinuisse existimavit, typis edit in eundem Aristotelem tomostres, quorum talis est titulus,

1 *Novi Aristotelis sensus reconditi Paraphrasis, Explanatio, Coordinatio, summique ejus artificii detectio, in Acroamaticis, tom. tres: quibus nihil aliud a Magistro prætendi demonstratur, (per tot secula numquam penetrata intentione) quam sensata, & artificiosa Inventio Principii, & Finis hujus medii sensibilis, scilicet evidenter ostendere, Deum esse, & animam esse immortalem tom. 1. Neapoli apud Dominicum Montanarum 1636. in 4. variis cum figuris ad Phisicas &c. demonstrationes faciendas.*

2 *Tomus secundus de toto medio sensibili, quod hic Mundus ob Animam est, in libris de Cælis, de Generatione, & Meteoris. Ibidem eodem anno.*

3 *Tomus tertius. De fine, Cui, omnium Corporeorum, in tribus libris de Anima inclusis Parvis Naturalibus, ibidem eodem anno. Opus Philippo IV. Hispaniarum Regi dicatum. Item scripsit Thotus optimo stylo, elegantique sermone.*

4 *Synodum Casinensem a Simplicio Cassarello Abbate Casinensi coactam, impressam Romæ anno 1626., ejusdemque Synodi acta ad calcem adjecit; Fuit enim Thotus præfati Simplicii Abbatis a Secretis, Cancellarius, Censor, seu ut dicimus, Examiner, & Judex Synodalis totius Abbatie Casinensis. Sicut etiam an. 1628. fuit Examiner Synodalis Cavenensis Synodi ab Angelo D. Fundis Abbate celebratæ.*

5 Redegit etiam in Compendium, *Chronicon Cavense*, * quod Compendium imprimendum curavit Ferdinandus Ughellus Italiæ Sacræ tom. 7. col. 511. & seqq. primæ edit. Romanæ in Archiepiscopis Salernitanis

6 *Cursum Philosophicum*, qui aliquot tomis comprehensus asservatur Ms in Cavenensi Bibliotheca.

7 *De Primatu S. Petri Apostolorum Principis Ms. ibidem.*

8 *Conciones Quadragesimales, aliasque per annum: (nam erat etiam egregius Concionator). Mss. ibidem.*

9 *In librum Proverbiorum Salomonis, & in librum Ecclesiastes expositiones Gregorio Papæ XV. dicatas, quæ Mss. asservantur in Cavenensi Archivo.*

Ordinavit etiam, ac disposuit egregiâ methodo Archivum Monasterii S. Laurentii de Aversa, ejusque Repertorium confecit cum hoc titulo.

10 *Repertorium Archivi Monasterii S. Laurentii de Aversa labore P. D. Honorii a Cava dispositum. Quod item præstitit Archivo S. Angeli Cajetæ, cujus Repertorium ab Honorio concinnatum exscripsit nitido, pulcherrimoque charactere D. Cornelius Rossetti a Neap. Sac. Monast. Casin. Professor. Obiit Thotus circa ann. 1668.*

De eo agunt, Nicolaus Toppius in Bibl. Neap. pag. 181., qui tamen *Honoratum* præ *Honorio* illum vocat, & Cavensem Abbatem dicit, cum haud ultra Decanatum progressus sit: tomique tantumprimi titulum narrans, valdè eruditum, ac ingeniosum eum appellat.

Er etiam
Tom. VII.
Coll. Rer.
Ital. Scrip.
modò edit.

Bernardus Pez Bibliothecarius Mellicensis Epistola x. Apologetica, Campoduni 1715. pag. 232. in Catalogo Scriptorum Ord. nostri ab anno 1600. Felix Egger Petrusianus Idea Ord. Hierarch. Benedictini l. 2. par. 3. dissert. 8. pag. 568. qui *Honoratum* etiam ipse (forte ex Toppio) pro *Honorio* nuncupavit.

In fine laudati Chronici Cavenfis Ughelliani, (ubi de Viris Illustribus ejusdē Monasterii) addita sunt ista verba, vel ab ipso Ughellio, vel ab alio, *D. Honorius Thotus Theologus, ac Philosophus acutissimus, qui egregie scripsit super totam Aristotelis Philosophiam in tomos tres &c.*

A

ADDENDA PRIMÆ PARTI

IN ANGELO GRYLLO

PAG. 32. Lin. penul. ante illa verba: *Hæc poetica; Adde: In Libro, cui titulus: Farrago Carminum Davidis Podavinii Brixienfis in SS. Christi Sindonem, Augustæ Taurinorum asservatam, impress. Brixie apud Vincetium de Sabbio 1684. leguntur 23. Epigrammata Italica, & aliquot aliæ poetica lucubrationes Italica item linguâ Angeli Grylli.*

Pag. 33. Lin. 19. in eodem Angelo Gryllo. Scripsit etiam Gryllus allegoricam Expositionem Epici Poematis ab Hercule Utino editi cum hoc titulo, *Arvenimenti amorosi di Psiche, del Sig. Ercole Udine*, ripiena di dilettose vaghezze, con l'erudita Allegoria del M. Ill., e Rmo Patre Abbate Grillo. In Venezia dal Ciotti 1626. Hæc allegorica expositio pulcherrima quidem, & lepidissima scripta a Gryllo in Epistolæ formam ad ipsum Herculem Utinum, legitur inter utramque Epistolam, Typographi nimirum ad Octavium de Rubeis nuncupatoriam, & laudati Herculis ad Lectorem. Invenitur pariter impressa in libro Epistolarum ejusdem Grylli, quas Octavius Mennini, aliq. collectas, imprimendas curarunt Venetiis 1604. apud Ciottum in 4. libris 4. distinctas pag. 331. quam editionem quia antea nobis ignotam, in eodem Gryllo non indicavimus. Vide insuper nostra Analecta in eodem.

Pag. 36. Lin. 27. In eodem Angelo Gryllo. Epigramma Urbani VIII. in ejus laudem legitur inter illius Pontificis, tunc temporis Cardinalis, Poemata impressa Parisiis an. 1620. apud Antonium Stephanum pag. 70.

Pag. 41. Lin. 37. In ANGELO DE NUCE.

In Ephem. Liter. impress. Romæ anno 1670. per Nicolaum Tinassium, quarum Author est Nazarius, tom. 9. pag. 109. & seqq. referuntur valde accurate Notæ Angeli de Nuce ad Chron. Cas. & ejus Appendix ad easdem, de *Existentiâ Corporis S. P. Benedicti Casini*.

Pag. 47. Lin. 13. In ANONYMO CÆSENATE. Anonymus Cæsenas Monachus nostræ Congregationis Professus, Cœnobii S. Mariæ de Monte, scripsit *De Elocutione* tom. 2. (qui sunt potius Commentaria in Ciceronem de Oratore:) asservatos ibidem.

Pag. 51. Lin. 43.

ANSELMUS A SYRACUSIS in Sicilia apud S. Nicolaum de Arenis Catana Monachus evasit anno 16. die ac deinde Abbas ejusdem, aliorumque Cœnobiorum, & Congr. nostræ Visitator; Vir fuit morum honestate, & zelo Monasticæ Observantiæ præditus. Romæ in nostro D. Anselmi Collegio Theologiæ,

giæ, ac J. Can. operam dedit, quod postea, sicut etiam Philosophiam, ac Theologiam 20. annorum spatio alios docuit. Mukto insuper, ac diuturno labore, nec minori eruditione collegit

Quidquid umquam a Catholicis Authoribus scriptum fuit in defensionem Cathedrae Santi Petri, Romanique Pontificis Christi Vicarii 4. Tomis, optimo ordine, ac methodo digestum, prælo quidem paratum Opus, sed quod ejus morte interveniente Ms. remansit, obiit enim Militelli Abbas S. Benedicti ann. 1730. die 20. Augusti ætatis suæ 60. expleto.

Pag. 60. Lin. 46. in ARSENIO LEODIENSI. In antiquo Regeſto apud me de eo sic dicitur. Hic fuit Cubicularius Eugenii Pape IV., post cujus mortem rediens ad Congregationem, obiit Abbas S. Pauli de Urbe.

Pag. 67. Lin. 20.

ATTILIUS VIGNOLA Patavinus, qui in Cœnobio S. Justinæ Deo se vovit an. 1690. die 24. Junii, & nunc Prior est Titularis, tranſtulit ex Gallico in Italicum Sermonem

Avviſi, e Riſſeſſioni ſopra le obbligazioni dello Stato Religioſo, per animare quelli, che l'hanno abbracciato ad adempire la loro vocazione: Opera utile non ſolamente ai Religioſi, ma ancora a tutti quelli, i quali vogliono vivere nel mondo con ſoda pietà. Compoſta * da un Monaco Benedettino della Congregazione di S. Mauro, e tradotta dal Franceſe da un altro Monaco Benedettino della Congr. Caſin. In Venezia appreſſo Criſtoforo Zane 1730. tom. 2. in 12.

* D. Jo. Paulus del Sault.

Pag. 146. Lin. 17. In CYPRIANO BENAGLIO adde. Anno 1731. in minoribus comitiis Brixia celebratis in Monasterio S. Euphemie die 15. Aprilis creatus fuit Prior Clauſtralis.

Pag. 148. Lin. 5. adde. Addenda Literæ C.

Pag. 149. Lin. 18. In DAVIDE ANGLO adde: Fuit autem Familia Codnero, & Alumnus S. Vitalis Ravennæ, in quo Cœnobio profeſſionem Monasticam iniiit anno 1606. die 11. Nov. Poſt aliquot annos in Angliam rediit, ibique haud parvo tempore Apoſtolicas Miſſiones magno zelo celebravit, & ob pietatem, ac Sapientiam, quâ eminebat, Sereniſſimæ Mariæ Mediceæ Galliarum Regina in paucis charus, eique a ſacris Concionibus, & Eleemoſinis fuit. In Anglia conſtitutus nonnulla elucubravit ad Orthodoxæ Fidei defenſionem, & Catholicæ Eccleſiæ honorem, quæ a Viris eruditis luce digniſſima ſunt, judicata. Verum dum in Italiam reditum maturaret, ut ea per typos publici juris faceret, ab Anglis ſatellitibus omnia ab eo fuerunt ablata, & perierunt, quorum ipſe jacturam in Epiſtola nuncupatoria alterius operis mox indicandi commemorat. Regreſſus tandem in Italiam, cum ad illius manus perveniſſet libellus Anonymus, quo Author æqualem D. Petri, ac D. Pauli poteſtatem fuiſſe autumat, ejus conſutationem ſuſcepit, quam etiam typis tradidit cum hoc titulo.

Analysis compendioſa authoritatum ab Anonymo quodam Authore ex SS. Patribus adductarum pro æquali S. Petri cum S. Paulo poteſtate in regendâ olim Romanâ Sede Apoſtolicâ. Authore P. D. Davide Codnero Londinenſi, Decano Congregationis Caſin. Miſſionario Apoſtolicæ, & Chriſtianiſſimæ olim Regina Mariæ de Medicis a Concionibus. & ab Eleemoſinis, Ravennæ Typis Petri de Paulis, & Jo. Baptiſtæ Joanelli 1647. pagg. 55. in 8. Cardinali Bernardino Spadæ dicata; incipit; *Andabatas olim ferale Gladiatorum genus &c.* Hæc autem Analysis eſt tantum Ifagoge, ſeu introductio longe majoris operis, quod moliebatur, ut ipſemet fatetur pag. 12. his verbis, nam ſuſiori refutatione ad omnia ſingillatim reſpondendo me quamprimum paro, & colligo; quod an perfecerit, & evulgaverit me adhuc latet.

Pag. 231. Lin. 6. In HIPPOLYTO Pugnetti, ubi dicit. Elogia Virorum Literis & armis Illustrum Augusta Perusia. Remanserunt ibidem, apud Doctorem Petrum Paulum Christiani. Adde. At idem Doctor Christiani hac de re a me requisitus, respondit per Epistolam datam Perusia tertio Kalendas Julii hujusce anni 1731. Paucæ tantum aliquot Perusinarum Elogia a Pugnetto delineata potius, quam composita relicta sibi fuisse, quorum nullâ habitâ ratione, ipse ex Cæsaris Alexii Manuscriptis, aliisque probatissimis tum Auctoribus, tum documentis desumptâ materiâ, omnium tam armis, quam literis Illustrum ad eam diem Perusinarum, suo Marte, suoque stylo Musæum absolutissimum pro virili adornasse, nondum tamen typis consignatum.

FINIS PRIMÆ PARTIS

ASSISIJ Typis Feliciani, & Philippi Campitelli Fratrum. Anno 1731.

Superiorum Permissu.

